

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 12:38:07)

Poštovane kolege poslanici počinjemo sa radom.

Otvaram **Desetu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini** Skupštine Crne Gore 26. saziva.

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložio saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine.

Prije prelaska na utvrđivanje dnevnog reda imamo par proceduralnih obaveza koje moramo obaviti, to su - Šučku Bakoviću je prestala funkcija zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore prije isteka vremena na koje je imenovan zbog ispunjenja uslova za starosnu penziju, pa saglasno Poslovniku Skupštine objavljujem da mu Skupština konstatuje prestanak funkcije zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Drugo, treba da usvojimo zapisnike sa Sedme - posebne i Osme - posebne sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Da li neko od poslanika ima primjedbi na neki od ovih zapisnika? Nema.

Saglasno Poslovniku Skupštine konstatujem da su usvojeni zapisnici sa Sedme - posebne i Osme - posebne sjednice Prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2019. godini.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Proceduralno. Izvolite, poslanik Radulović proceduralna intervencija.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 12:39:26)

Gospodine Brajoviću,

Prvo da Vam se zahvalim što ste mi dali priliku prije nekoliko mjeseci da kroz proceduru pokušam da odbranim svoj ugled. Tada sam se javno obratio zbog jednog plaćenog termina u listu Pobjeda ministru unutrašnjih poslova, da javno saopšti navode koje je jedna ličnost dala u vezi mene. Dobio sam odgovor u dvije rečenice i želim da ga pročitam.

"Poslaniku Branku Raduloviću, Uvaženi, povodom molbe koju ste uputili ministru unutrašnjih poslova u vezi provjere navoda obavještavam vas sljedeće: U odsjeku za međunarodnu operativnu policijsku saradnju Interpol, Europol, Sirenje ili širenje, ne znam Sirene, ne postoje podaci o licu na koje se može primijeniti pravo na pristup podacima.

S poštovanjem, direktor Veselin Veljović."

E sad, ja sam u jednoj nedoumici. Zbog takvih gnusnih neistina i laži koje su izrečene na mene i moju porodicu, a imajući u vidu iskustvo novinarkе Milke Tadić i Milene Perović, koje su poslije puno godina, takođe zbog gnusnih insinucija dobile nekakvu simboličnu nadoknadu ja ću odustati od građanskog ili svakog drugog zahtjeva, ali časnu riječ dajem, prvom prilikom da ću na to odgovoriti, odgovara moja porodica na crnogorski način.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 12:41:31)

Hvala Vam poslaniče Raduloviću, nije bila proceduralna intervencija, ali sam vam dozvolio naravno da objelodanite to što ste dobili.

Sad prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Možete, izvolite, poslanik Lekić.

MIODRAG LEKIĆ (22.07.19 12:41:51)

Dakle, povodom dnevnog reda zamoliću vas da nam obrazložite pošto do juče, jutros je bio jedan redosljed dnevnog reda i promijenjen je, razumijem dinamiku politike, razumijem dinamiku rada Skupštine, ali ovaj Predlog odluke o obrazovanju odbora odnosi se na, dugačak je naslov, investicije Mamula itd. je prebačen na drugu tačku. Da nam kažete zašto. Ovdje se radi o zakupima na 90 godina, jedan zaista jak poduhvat futurističkog karaktera, pa ne bio futurizam da

ostane 12, makar se nekome žurilo da nam obrazložite jer postoji najavljen dnevni red. Da ne govorimo o investiciji koja je osjetljiva za građane, s obzirom da se radi ponovo o biserima crnogorskog primorja i vi ćete se složiti sa mnom u tome jedno vrijeđanje crnogorskog naroda da nije sposoban da sam valorizuje Mamulu, Sveti Stefan, nego ide se u zakup na 90 godina. Ko će ovo iskontrolisati. Svi ćemo biti odsutni za 90 godina iz objektivnih razloga tako da ne znam zašto žurba i zašto ne bi ispoštovali dnevni red. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 12:43:05)

Hvala Vam.

Da Vam objasnim kolega Lekiću.

Ovo je stavljeno na dnevni red kao druga tačka dnevnog reda da bi se danas ili sutra o tome odmah izjasnili da bi u toku ove sjednice formirali odbor koji treba da prati ovu realizaciju. Ovdje nema rasprave uopšte o meritumu stvari nego obavezi da Skupština ima odbor koji prati realizaciju, periodični izvještaj koji se iz Vlade dostavljaju. E samo za to da bi glasali u okviru ove sjednice ništa ne razgovaramo o nečemu što je urađeno, nego samo o tome da bi omogućili da usvojimo odluku na osnovu koje ćemo pod tačkom Izbor i imenovanja izabrati ovaj sastav. Najvjerovatnije ćemo sutra glasati.

Shvatio sam da imate i Vi proceduralnu intervenciju.

Poslanica Marina Jočić, izvolite.

MARINA JOČIĆ (22.07.19 12:43:58)

Tema moje proceduralne intervencije se tiče poslaničkih pitanja. Naime, jutros smo saznali da je nevladina organizacija MANS napravila jednu platformu na kojoj će biti postavljena poslanička pitanja poslanicima crnogorske Skupštine. Ja prije svega moram da podsjetim javnost da sam ja u ime Demokratskog fronta prva dala mogućnost građanima da postavljaju poslanička pitanja i eto vidim da su takvu ideju je prihvatio i DPS, na ovoj sjednici i da to kreće. Nemamo ništa protiv naravno što je DPS to uradio, a posebno nemamo protiv toga što crpi dobre ideje Demokratskog fronta.

Međutim, ono o čemu želim da govorim ovog puta posebno je ova akcija MANS-a. MANS ako hoće da dobija neke grantove na račun poslanika crnogorskog Parlamenta neka to radi mimo poslanika Demokratskog fronta. Nama ne trebaju posrednici preko nevladinih organizacija jer smo mi zatrpani poslaničkim pitanjima naših građana i onih koji glasaju za nas, to je prva stvar. I druga stvar, odbijamo javno svaku komunikaciju sa MANS-om, a posebno na ovu temu zato što je to nevladina organizacija koja je vrlo određeno politički obojena, nema one karakteristike koje bi trebalo da imaju nevladine organizacije, da su neutralne. To je nevladina organizacija koja je mnogo političke štete napravila Demokratskom frontu i mi javno kažemo da mi nećemo imati saradnju na ovom projektu sa njima. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 12:45:49)

Hvala Vam poslanice Jočić.

Vrlo kratko, institut poslaničkih pitanja je stvar poslanika. Znači, vi ste rekli da ste vi inicirali da to uradite, tokom posljednjeg premijerskog sata i poslaničkih pitanja vrlo često smo od strane poslanika DPS-a čuli smo da su oni razvili platformu gdje im se građani obraćaju sa pitanjima. Ja mislim da sve partije to rade na način kako misle da rade. Socijaldemokrate komuniciraju sa svojim i članovima i građanima Crne Gore na terenu i na taj način isto crpe pitanja. Pretpostavljam da je zaista to stvar poslanika. Prema tome, pitanje postavlja poslanik. Kako je on došao u posjed tog pitanja, kako je /prekid/ za to pitanje, to je već druga stvar.

Ja sam neko ko apsolutno podržava saradnju sa nevladinim sektorom, ali u ovom slučaju

zaista mislim da ste potpuno u pravu sa stanovišta da neko drugi ne treba da preuzima stvari poslanika, da ne govorimo sad o tome kako se taj biznis razvija i bilo što drugo. U svakom slučaju ja mislim da je stvar poslanika koja pitanja će postaviti i kako, a u tom smislu izražavam saglasnost sa Vama.

Evo želi proceduralno i poslanik Rakočević. Izvolite, gospodine Rakočeviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (22.07.19 12:47:05)

Hvala predsjedniče.

Samo mala ispravka navoda u odnosu na ono što je koleginica Jočić kazala. Nijesmo pristali na bilo čije platforme preko kojih ćemo postavljati pitanja građana, već smo razvili svoju platformu, preko nje prikupljamo pitanja na društvenim mrežama. Međutim, imamo i druge kanale komunikacije, dakle direktne komunikacije sa građanima i prosljeđujemo ta pitanja ministrima na sjednici namijenjenoj poslaničkim pitanjima. Odgovaramo i građanima mimo sjednica poslaničkih pitanja u direktnoj komunikaciji na pitanja, dakle dajemo odgovore na pitanja koja oni šalju putem društvenih mreža kroz naše mjesne odbore, koordinaciona tijela i tome slično.

Potpuno saglasan sa vama da nama ne treba, poslanicima, ni jedna civilna organizacija, organizacija iz nevladinog sektora da budemo moderator sa građanima, to radimo mi sami. Vi prosljeđujete pitanja koja vama šalju građani, mi ona koja nama šalju, razlike u našim politikama postoje, skladno tome postoje razlike u pitanjima koja postavljamo ministrima, i ne samo ministrima nego na koje odgovore dajemo građanima u direktnoj komunikaciji. Apsolutno ćemo nastaviti saradnju sa svakom nevladinom organizacijom, to je jedan od načela političkih načela naše partije. Dakle nastavićemo tijesnu saradnju sa civilnim sektorom. Međutim u dijelu poslaničkih obaveza ipak mi smo oni koji reprezentuju interese građana i to radimo na najbolji način što možemo. Građani će ocijeniti i ono kako vi komunicirate sa njima i kako mi komuniciramo sa njima na izborima. Svi oni koji pokušavaju da budu moderatori između građana i poslanika bilo bi bolje da se prijave na izbore pa da osvoje vlast na izborima određenu i onda da artikulišu interese građana za koje oni smatraju da to jesu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 12:49:04)

Hvala Vam.

Poslanica Branka Bošnjak, da li isto proceduralna intervencija? Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (22.07.19 12:49:09)

Želim da skrenem pažnju Vama predsjedniče Skupštine na to da mi uporno imamo na neki način od strane Vlade da oni kao da hoće nas da kontrolišu, a ne mi njih. Da vam kažem da maltene onaj član 50 Poslovnika Skupštine i ono što mi kao po zakonu imamo pravo da tražimo od Vlade da bi se pripremali za sjednice Skupštine, nama Vlada to ignoriše. Vi znate, pretpostavljam, a vjerovatno sekretar Skupštine zna, da smo često u prilici, čekamo više od mjesec dana, iako je pravno propisani rok 15 dana, da nam Vlada dostavi odgovor oni to ne dostavljaju pa ne dostavljaju ni nakon urgencije. Smatram da su se stekli neki uslovi da vi kao predsjednik Skupštine malo, da kažem oštrije istupite prema Vladi i mi svi koji smo poslanici da oni ne mogu nas da disciplinuju i da ignorišu naša pitanja koja su u skladu sa pravnim propisima i na neki način da im stavimo do znanja da je to dio našeg posla jer mi smo u obavezi da kontrolišemo njihov rad i da oni trebaju da odgovaraju na naša pitanja na vrijeme, znači u zakonskom roku. Ukoliko nisu u mogućnosti treba makar da napišu da znamo rok do kad očekujemo, a ne da ignorišu ono što mi njima pišemo. Jer, mislim da je tu Vaša ključna uloga, kao predsjednik Skupštine, da stavite do znanja da takvo ponašanje više nećemo da trpimo. Možemo i neku posebnu sjednicu da organizujemo povodom toga koliko je Vlada otvorena, ne samo za građane, nego za predstavnike građana u Parlamentu i kako se oni uopšte ponašaju u ovom parlamentu kao da oni diraju nas, a

ne mi njih.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 12:50:56)

Hvala Vam poslanice Bošnjak.

Kao što znate ja insistiram na očuvanju digniteta poslanika i mislim da ste potpuno u pravu sa Vašom primjedbom. Rekao sam to već nekoliko puta, poslanici koji izvršavaju svoje obaveze, aktivno učestvuju u radu Parlamenta apsolutno treba da dobiju odgovore u skladu sa Poslovnikom i kad postavljaju poslanička pitanja i premijeru i poslanicima, ali i kad traže zahtjeve po članu 50. To ne mislim da treba ažurirati kad su u pitanju poslanici koji se ne pojavljuju u Parlamentu, koji pričaju o bojkotu Parlamenta. Ja sam već u kontaktima insistirao na tome i mislim da je stanje popravljeno, a vodićemo računa o tome da se radi ubuduće vrlo ažurno.

Da li još neko ima proceduralnu intervenciju?

Poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 12:51:46)

Dvije su stvari, bez želje da izazivam polemiku. Mislim da je ova platforma koja je napravljena nije za ova naša pitanja koja mi postavljamo Vladi nego na pitanja koja svaki građanin ima prema bilo kome od nas. Tako da jedan dodatak toj komunikaciji neće biti na odmet.

Predsjedniče Parlamenta, dakle proceduralno se javljam iz razloga, dakle meni već drugi put stiže poziv na neku radnu grupu 3 i 7. Ja pokušavam već desetak dana koliko to traje, /upadice/ grupe, hvala poslaniče Vukoviću. Pokušavam da utvrdim o čemu se radi. Ja sam molio, sad molim Vas ujedno da mi se iz skupštinske Službe dostavi Odluka po kojoj sam ja imenovan u neku grupu, jer držim za sebe da nijesam toliko izgubio pamćenje da te radne grupe trebao da formira Odbor za izbornu zakonodavstvo. Koliko se ja sjećam takvih odluka nema. Dakle, ne bi bilo dobro da poslanici se pozivaju na neke radne grupe bez odluke onoga ko je te radne grupe trebao da formira. Podsjetiću i vas i sve nas da smo Odluku o odboru za imenovanje Odbora o reformi izbornog zakonodavstva usvojili ovdje tako da, ako može nadležna služba, da bih se ja odazvao uredno tom pozivu, da mi dostavi odluku da vidim kad sam, kako i na koji način i od strane koga imenovan u tu radnu grupu jer ne bih volio da se na bilo koji način neovlašćeno predstavljam bilo gdje, pa ni na toj radnoj grupi. Ne vjerujem da je problem da mi se mejlom ta odluka dostavi. Ja vam se unaprijed zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 12:53:34)

Hvala Vam.

Pretpostavljam da se odnosi na radne grupe privremenog Odbora za reformu izbornog zakonodavstva. Kao što znate tim odborom rukovode poslanici Branimir Gvozdenović i Strahinja Bulajić i jasno je da taj odbor ne može u punom sastavu da funkcioniše, ne može da funkcioniše od onog trenutka kad opozicija ne učestvuje, predstavnici opozicije ne učestvuju u njihovom radu.

Ono što se radilo u pokušaju da se tehnički što bolje pripreme sjednice odbora, kad on bude mogao da se sastavi sa predstavnicima vlasti i opozicije, ja sam dobio informaciju od Službe i od poslanika koji učestvuju u tim radnim grupama, da se tu značajno odmaklo u radu i to sam na jednom okruglom stolu i saopštio. Čuli smo poslije izjave pojedinih poslanika da će oni pripremiti u toj tehničkoj varijanti, a to je sve na tehničkom nivou, odbor ne može da radi ako nema kvoruma za taj odbor, ali u svakom slučaju na vaše pitanje, evo prenijeću, tu je i generalni sekretar, neka Služba dostavi ako ima te odluke i da vas upozna sa tim.

Da li ima još zahtjeva za proceduralnu intervenciju.

Poslaniče Raduloviću, već ste imali jednu. Pošto je to veoma važno izvolite ali ako nije proceduralna intervencija ja ću vam oduzeti riječ.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 12:54:58)

Vaša uloga bi trebala da bude krucijalna.

Da nastavim samo tu priču, to je pitanje budućnosti biti ili ne biti Crne Gore slobodnih izbora. Ukoliko postoje neka mimoilaženja između Đukanovića i Markovića, ono što je cijela opozicija pokrenula, kažete da li hoćete da formiramo tehničku vladu i taj izbor u toj tehničkoj vladi. To je osnovno pitanje. Ako nije to pitanje osnovno, godinu i tri četiri mjeseca redovnih izbora ja se zalažem da ti izbori budu slobodni.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 12:55:36)

Hvala Vam, nemam potrebu da tumačim ovdje ni gospodina Đukanovića ni gospodina Markovića, mislim da su oko tehničke vlade identičnih razmišljanja da nje neće biti.

E sad prelazimo konačno na utvrđivanje dnevnog reda.

Poštovane kolege predlog dnevnog reda imate u sazivu, razjasnili smo i ono sa kolegom Lekićem zašto smo napravili dogovor da se poslije prve tačke razmatra tačka 12. Da bismo utvrdili dnevni red dozvolite da vas obavijestimo o predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda.

Poslanik Andrija Popović predložio je da se na dnevni red stavi Predlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Poslanici Ranko Krivokapić, Raško Konjević, Draginja Vuksanović Stanković i Džavid Šabović predložili su da se na dnevni red stave predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama, Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu, Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost i Predlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Poslanik Branko Radulović predložio je da se na dnevni red stave: Predlog rezolucije o uspostavljanju održivog i modernog saobraćajnog sistema Crne Gore, Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji Crne Gore, Predlog zakona o Crnogorskoj razvojnoj banci, Predlog rezolucije o načinu valorizacije elektroenergetskog potencijala Crne Gore i Predlog zakona o dopunama Zakona o inovativnoj djelatnosti.

Poslanica Branka Bošnjak predložila je da se na dnevni red stave: Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu i Predlog zakona o dopuni Zakona o zaradama zapsolenih u javnom sektoru.

Poslanici Marta Šćepanović i Nikola Rakočević predložili su da se na dnevni red stave Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju i Predlog zakona o dopuni Zakona o regionalnom razvoju.

Poslanik Aleksandar Damjanović predložio je da se na dnevni red stave: Godišnji izvještaj o dodjeli državne pomoći Crnoj Gori za 2017.godinu, Predlog odluke o obrazovanju odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja 1999. godine na zdravlje građana Crne Gore i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika.

Prelazimo na obrazloženje Predloga poslanika Andrije Popovića, da li u stvari poslanik Popović želi obrazloženje? Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (22.07.19 12:58:02)

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvaženi građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore u odredbi - Saziv za sjednicu i učešće u radu, mijenja se član 85a - poslanik koji neopravdano ne učestvuje u aktivnostima Skupštine na redovnom zasijedanju duže od 30 dana kazniće se novčanom kaznom u visini od 60% plate poslanika.

Član 85b odluku o novčanoj kazni za poslanika koji neopravdano učestvuje u radu

Skupštine na redovnom zasijedanju duže od 30 dana donosi Administrativni odbor.

Obrazloženje: Vezano za učešće u radu, neopravdani nedolasci poslanika na zasijedanje Skupštine bi bili sankcionisani po uzoru na mnoge evropske i svjetske parlamente. Tako bi se djelimično ispravila dugogodišnja nepravda prema crnogorskim biračima koji su ih neposredno birali, ostalim poslanicima i široj javnosti da poslanici koji u dužem periodu zanemaruju svoju dužnost, primaju jednake zarade kao i oni koji savjesno i odgovorno obavljaju iste ili čak više zarade od poslanika kojima je izrečena neka od kaznenih mjera.

Činjenica koja proističe iz istraživanja koje je sprovedena u Skupštini jeste da svih 27 država Evrope koje su bile obuhvaćene istraživanjem propisuju jasne novčane i druge sankcije za poslanike koji u kontinuitetu ne prisustvuju sjednicama skupštine i radnih tijela. Sankcije se kreću od procentualnog umanjenja novčanih naknada za poslanike preko potpunog ukidanja zarada do oduzimanja mandata poslanicima koji bojkotuju ili na bilo koji drugi način neopravdano i u kontinuitetu ne izvršavaju poslaničke obaveze u skupštini. Sankcije su jasno propisane na nekoliko načina, a najzastupljeniji način formalizacije kazni se ogleda kroz propise u okviru sistemskih zakona koji uređuju ovu oblast, poslovnik o radu skupštine ili u rijetkim slučajevima sankcije propisuje ustav. Neke od zamalja idu korak dalje pa i aktima koji propisuju sankcije jasno naznačavaju koji razlozi mogu spriječiti poslanike da ne dolaze na sjednice plenuma, radnih tijela te da se bilo koja druga okolnost mora okarakterisati kao neopravdano odsustvo. U tom smislu bojkot parlamenta svakako spada u neosnovano i neopravdano izbjegavanje radnih obaveza. Nedvosmislen zaključak koji se da izvesti jeste da su sve države uredile ovaj segment funkcionisanja parlamenta kao i rezultat o prisustvu svih poslanika i vlasti i opozicije u radu skupština izuzev u vanrednim opravdanim slučajevima.

Na kraju, opravdano će mnogi postaviti pitanje zašto Liberalna partija pokreće ovakvo pitanje. Ni prva ni zadnja nepravda u Crnoj Gori, ali ovo je nepravda koja kreće od najvišeg crnogorskog doma, Parlamenta, đe mimo čitavog svijeta prihvatamo da postoji posao, poziv, funkcija u javnom sektoru u kome ne moraš dolaziti na posao, a primaš platu, uz nakakvo obrazloženje da postoje birači koje zastupaju, predstavljaju koji misle da oni to treba da rade iz kuće, kafane, ulice, a ne Skupštine. Radi se o 11-12 poslanika Parlamenta 15%, 32 mjeseca ne dolaze na posao, puta plata, pomnožite koliko je to novaca i, završavam sa tim, na žalost svima je u interesu da tih 15% ne dolazi na posao, bojkotašima koji ne moraju da sučeljavaju stav ove sa ostalima u Skupštini, velikom dijelu vlasti, opozicije koji na taj način eliminišu konkurenciju.

Vjerujem da ćemo podržati da o ovome bar diskutujemo. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:02:40)

Hvala poslaniče Popoviću.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Popovića da se na dnevni red stavi Predlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Izvolite kolege.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 39 za, 15 protiv, jedan uzdržan, konstatujem da je Skupština prihvatila ovaj Predlog da se uvrsti u dnevni red.

Sada prelazimo na razmatranje predloženih predloga poslanika Ranka Krivokapića, Raška Konjevića, Draginje Vuksanović Stanković i Džavida Šabovića.

Ko želi da obrazloži?

Poslanik Konjević izvolite.

Ja bih predložio, kako god hoćete, ako možete sve pod jednom racionalnije.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 13:04:29)

Slažem se sa Vama.

Zahvaljujem poštovani predsjedniče Parlamenta,

Uvaženi ministre koji prisustvuje, poštovani kolege poslanici, uvaženi građani.

U politici je između ostalog važno da ako u nešto vjerujete da u tome budete uporni bez

obzira što većina ili manjina u Parlamentu u jednom trenutku nijesu podržavaoci onoga za što se zalažete. Tako i Socijaldemokratska partija punih sedam mjeseci predlaže nekoliko zakonskih tekstova za kojih smatramo da su na dobrobit građana Crne Gore. Kada smo ovdje prije sedam, osam mjeseci predlagali da se uveća minimalna zarada na 250 eura tada smo dobijali odgovor i od strane predsjednika Vlade i od strane skupštinske većine da se radi o jednoj populističkoj mjeri. Vlada je samo pet ili šest mjeseci nakon toga dala jedno polovično rješenje kojim se mi ne slažemo. Umjesto 222 eura koliko je Vlada predložila da bude minimalna zarada, mi ostajemo pri svom prijedlogu da on bude 250. Zašto ostajemo pri prijedlogu da to bude 250? Zato što i sa 222 eura crnogorska minimalna zarada je najmanja u regionu. Nije valjda da je stanja crnogorske ekonomije takvo da minimalna zarada sa 193 eura ili nakon povećanja od 222 eura, bude najmanja u regionu. Toliko hvale o svemu onome što radi Vlada u protekle tri godine, a nijesmo u stanju da ono što je ključna rezultanta rada svake vlade povećanje životnog standarda pomjerimo ni za jotu. S povećanjem minimalne zarade ona će i dalje biti najmanja u regionu, a prosječna zarada u Crnoj Gori u protekle tri godine se kreće između 510 i 512 eura.

Po podacima Centralne banke, dakle oficijelnim podacima državnog organa, zarada u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu neto zarada je bila realno manja 3%. U ključnim vladinim dokumentima od Fiskalne strategije do Programa ekonomskih reformi je jasno naznačeno da u naredne dvije godine, građani Crne Gore, barem ovi koji rade u državnoj upravi ne očekuju povećanje zarada. Tamo jasno piše da zbog fiskalnog usklađivanja politika zarada u javnom sektoru će ostati na stavu da nema mogućnosti za uvećanje. Dakle, žao nam je i mi mislimo da ima prostora da se minimalna zarada poveća na 250 eura ukoliko neke druge vladine politike daju bolje rezultate.

Uvažene kolege, zaista čudno zvuči ako nemamo novca za povećanje minimalne zarade, a hvalimo se da nam bruto društveni proizvod raste po stopi koja je ne samo najveća u regionu nego po stopi koja je među najvećim u Evropskoj uniji. Pa se onda postavlja logično pitanje - čemu služi ta stopa rasta bruto društvenog proizvoda. Zašto plate ne rastu po onoj stopi po kojoj raste bruto društveni proizvod i zašto ne rastu po manjoj stopi po kojoj raste bruto društveni proizvod, nego padaju? Ako pogledamo da u mnogim državama našeg susjedstva ili šireg regiona kao što su Češka, Mađarska, Rumunija, Poljska, bruto društveni proizvod u protekle tri godine raste po stopi koja je značajno manja od crnogorske, dakle između 3 - 4% a zarade u protekle tri godine su im značajno porasle. U Rumuniji koja je prije pet godina imala manju prosječnu zaradu nego što je u Crnoj Gori danas je prosječna zarada u Rumuniji već dostigla iznos od 620 eura. Samo u zadnje tri godine u ove četiri ili pet zemalja prosječne zarade su u prosjeku porasle između 10 i 20%. Šta nam onda nedostaje. Imamo rast bruto društvenog proizvoda po onome što Vlada saopštava koji je među najvećim i u regionu i u Evropskoj uniji, ali ono od čega bi građani trebali da imaju dobrobit, dakle od svake ekonomske politike je da na kraju mjeseca ili na kraju godine oni vide da su više zaradili. Kod nas ne samo da toga nema nego uz najmanju minimalnu zaradu plate ne mrđaju u rasponu između 510 i 512 eura, imamo najavu da u naredne dvije godine tog rasta zarada u javnom sektoru neće biti.

Šta sa druge strane imamo u državi. Dakle, imamo jedan potpuni paradoks koji ćete rijetko će sresti, posebno ga nećete sresti u zemljama koje za sebe drže da su ozbiljne zemlje, da je država najveći poreski dužnik, to je nemoguće - da je država najveći poreski dužnik. Sa druge strane vam država poručuje - zakon mora da važi jednako za sve i onda obično tu strogoću država ispoljava prema onima koji su najmanje moćni da se državi suprotstave. Neće država zakon da primijeni na sebi, a u obavezi je, neće država da zakon primijeni na nekim privilegovanim poslodavcima kao što je ovaj Milkraft i Vektra Jakić, nego država takvim poslodavcima za nepoštovanje ugovora ona im da novi ugovor. A znate zašto? Zato što ti poslodavci su prijatelji nekih ljudi ovdje i zato im te pozicije omogućavaju. Ali, zato će da pođu kod nekog malog poslodavca i za dug od dvije tri hiljade eura najstrože će ga kazniti. Ja sam za to da se najstrože kažnjava svako, ali moramo imati u vidu šta je to neki stepen društvene opasnosti kad su ove stvari u pitanju. Je li za državu i njen sistem opasnije da država ne plaća poreze ili neki mali poslodavac iz Bara, Rožaja ili Bijelog Polja koji izbog ogromnih nameta nije u mogućnosti da plati porez u redovnom roku. I dolazite do sljedeće poruke - državi može, privilegovanim poslodavcima može, ne da ne plaćaju nego da dobiju nove ugovore, ali običnim poslodavcima, običnim ljudima koji prehranjuju svoje porodice i vrlo mukotrpno na tržištu obezbjeđuju da njihov biznis radi njima

ne može. Zbog tih razloga, između ostalog, mi imamo ovakvu situaciju. Imamo jednu PR priču o određenim rezultatima među kojima ima i onih kojisu za pohvalu, ali suštinski PR priču koja nema efekta. Dakle, efekat dobre ekonomske priče za tri godine se morao osjetiti u povećanju prosječne zarade, kao što se to osjeća u Rumuniji, kao što se osjeća u Poljskoj, kao što se osjeća u Mađarskoj, kao što se osjeća u Češkoj, kao što se osjeća u Slovačkoj. U tim zemljama prosjek rasta neto prosječne zarade je između 10 i 20%. U Crnoj Gori je ona realno manja od 2016. do 2019. za neki iznos od 4 do 4,5%.

Pri tome u ove tri godine, uvažene kolege, tamo gdje je god Vlada mogla da pritisne građanina, "pritisne", ona ga je pritisnula. PDV s 19 na 21, povećamo akcize pola godine dok neki tajkuni zarade 20-30 miliona na tranzit cigareta, onda vratimo te akcize nazad, toliko smo bili politički neznaveni da nismo mogli da ukapiramo da će s povećanjem akciza se povećati crno tržište, pa onda to priznajemo pa vraćamo, ali novca u budžetu je od takvih poteza manje. Manje novca u budžetu, ali je više novca u nekim privatnih džepovima. Ne možemo izgraditi društvo vladavine prava, društvo koje bi trebaloda bude jednako za sve dok prvi postulat ne riješimo da li država poštuje zakone ili ne poštuje zakone. Država treba da krene od sebe. Ona snagu treba prvo da koristi na sebi, a ne da se "bruka". Kako da se bruka? Dakle da četiri pet ključnih preduzeća kojima upravlja država duguju 30 miliona poreza. Zna li koliko su plate tim ljudima tamo? Zna li koliko su plate u državnim preduzećima koji državi, odnosno građanima Crne Gore duguju 20-30 miliona, svaka je na nivou poslaničke. I tu trebamo da predložimo da im se ukinu plate ili neka naša programe restrukturiranja kako da se ta stvar obnovi na jedan korektan način. Ovako šaljemoporuku koja nam razara sistem. Mi smo država, može nam biti, ne plaćamo poreze, primamo velike plate, ali ćemo zato teret o vrat da stavimo onim poslodavcima koji nemaju bilo koju vrstu zaštite, a takvih je najviše poslodavaca u malim i srednjim preduzećima koji uredno plaćaju poreze i privređuju ovoj državi od kojih mi primamo platu. Njih za vrat, ali ove druge pustite da rade šta hoće. Ako je neko s nekim prijatelj može i novi ugovor.

Mi ovo pričamo već sedam mjeseci i dolazimo do poruke od strane Vlade obično da je to populizam. Kolege, ako je ovo populizam, onda se populistički ponaša i Vlada u Češkoj, i vlade u Slovačkoj, u Mađarskoj, u Poljskoj, itd. Prema tome, ne radi se ovdje uopšte o populizmu, ovdje se radi o činjenici da moramo nešto zajednički da uredimo, da rezultat ekonomske politike bude povećanje zarada. U protivnom, u protivnom ljudi će nam poći.

Mogu li predsjedniče?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:15:15)

Upozoriću Vas ja i prekinuću vas kad bude 15 minuta, znači kolege pet predloga zakona po tri minuta to je 15 minuta. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 13:15:26)

Samo bih zamolio neki koji dobacuju da to ne rade.

Dakle, to su stvari koje trebaju da budu ne na dobrobit bilo koje političke strukture, nego bi trebale da budu na dobrobit društva. Ono što je na štetu društva jeste činjenica da svakom privilegovanom pojedincu i investitoru ovdje, predsjedniče Parlamenta, izvinjavam se.

Znači stvar vaspitanja je da li vam neko dobacuje ili ne, ja vas molim ako ima nevaspitanih da izađu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:15:52)

Kolega Konjevuću.

Molim vas kolege, povedite računa da dozvolimo kolegi, ali vodite računa i s druge strane kad kolege diskutuju da i vi ne budete neko ko onemogućava diskusiju. Nastavite.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 13:16:16)

Stvar vaspitanja ništa drugo.

Dakle, to treba da bude na dobrobit cijelog društva. /upadice/ Očigledno nekome teško da možete pomoći. Dakle na dobrobit cijelog društva bi to trebalo da bude.

Predsjedniče Parlamenta, ja se izvinjavam ako možete da izreknete opomenu, jer stvarno, prvo nije vaspitano, nije korektno, ja sam vrlo korektan ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:16:48)

Kolega, opomenu ću izreći kad ja to budem mislio. Izvolite molim vas. Poslanici koji budu remetili stvarno ću iskazivati opomene i molim vas da se umirite.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 13:16:58)

Nije stvar, ne mogu me pojedinci dekoncentrisati jer prosto ako tražim da, ne moraju me slušati, ali barem da budu vaspitani.

Znači to bi bilo na dobrobit društva, na dobrobit cijele zajednice. U pojedinačnim slučajevima je dobrobit na dobrobit pojedinačnih investitora koji imaju privilegije u ovom društvu. Ne možete imati i vi privilegije i imati vladavinu prava. Dakle, to su dvije stvari koje su nemoguće.

Naš najnoviji prijedlog jeste činjenica da uradimo nešto sa ovakvim neprincipijelnim ponašanjem države kada se tiče poreskog opterećenja poslodavaca. Em što imamo najmanju minimalnu zaradu u regionu, em imamo najveće poresko opterećenje za poslodavce. Uvaženi poslodavci, kolege poslanici, na jedan euro neto zarade svaki poslodavac u Crnoj Gori u prosjeku plaća 67 centi. To je apsolutno najveće opterećenje u regionu i šire, u regionu sigurno. Dakle, nemoguće je sa takvim opterećenjem, nemoguć je na konkurentan način na tržištu poslovati.

Naš prijedlog je sljedeći da se smanje one stope koje na bilo koji način neće negativno uticati na svako buduće pravo građanina u smislu penzije, itd. i tome slično. Ali da se smanje one stope koje su neutralne sa aspekta tog uticaja, a koje će opterećenje poslodavaca sa 67 da smanje u rasponu između 55 i 58%. Time bismo kao zajednica poslali poruku da ovo društvo vodi računa o poslodavcima i istovremeno poslali zajedničku poruku da ako vam obezbijedimo uslove da smo konkurentni, da su vam uslovi adekvatni da će onda zakon jednako da važi za sve. A ne da zakon ne važi za državu što je potpuni apsurd, a važi za poslodavce koji su najopterećeniji u cijelom regionu.

Kolege, ovo rade sve zemlje u regionu. Neoporezivi dio zarade, jedan od oblika kojim se to može uraditi je u Hrvatskoj 513 eura. Dakle, u Republici Srpskoj je 255 eura, u Makedoniji je 121 euro, u Poljskoj su smanjili dažbine na plate zaposlenima, svim onima koji su mlađi od 26 godina. Dakle, u Rumuniji su povećali zarade medicinskom osoblju 70% jer im ti ljudi odlaze. Najnoviji primjer je Poljska koja je prije pet dana ukinula porez na zaradu za zaposlene sa manje od 26 godina jer je utvrdila da ogroman broj mladih ljudi u tom uzrastu napušta državu.

Ako je populizam ovo što rade ove zemlje regiona mi prihvatamo u Klubu Socijaldemokratske partije da se populistički ponašamo, ali nećemo pristati da zbog zloupotrebe neka Vektra ili neki Milkraft da im mi plaćamo garancije, a da oni ne plaćaju poreze. Zahvaljujem. Hvala vam na razumijevanju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:20:28)

Hvala Vama.

Čuli smo ovo objedinjeno izlaganje, u stvari obrazloženje pet predloga zakona i sada stavljam na glasanje predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabović da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 45 poslanika, 12 za, 30 protiv, tri uzdržana. Skupština nije prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabović da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, 12 za, 27 protiv, 10 uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabović da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o radu. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 50 poslanika, 12 za, protiv 29 , uzdržanih devet, konstatujem da ni ovaj Predlog nije prošao.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabović da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 49 poslanika, za 11, protiv 28, uzdržanih 10, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabović da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 50 poslanika, za 12, protiv 25, uzdržanih 13, konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Prelazimo na predloge poslanika Branka Radulovića.

Da li poslanik Radulović želi da obrazloži predloge i da li želi da obrazloži svaki pojedinačno pa da se izjasnimo ili takođe u paketu?

Ne, ne, ne može pisati 15 minuta, ali ćemo voditi računa da vam ukažemo kad ste završili. Znači imate 15 minuta. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 13:24:09)

Htio bih da Vas ispravim. Evo neka izađu kolege, samo da mi ne prolazi vrijeme. Da vas ispravim...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:24:22)

Molim vas da saslušamo poslanika Radulovića. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 13:24:27)

Svako ima pravo da izađe, svako da sluša kako mu je gođ milo.

Ovo je predlog Demokratskog fronta koji su potpisali Andrija Mandić, Nebojša Medojević, Milan Knežević, Milutin Đukanović, Branko Radulović, a ja sam samo spiker ništa više.

Gospodo i građani Crne Gore želim iskreno da vam kažem da naša misija dominantno u većini ili pojedinačno je to da napravimo nešto od ove Crne Gore, da Crna Gora bude radna, solidarna, poštena, ljudska, konkurentna, dobro stanište za sve nas i u tome je naše nekakvo zalaganje i naša aktivnost. Crnogorski problemi su ogromni u sferi socijale, ekonomije i svega onog kao što je. Ne može to urediti ni jedan čovjek, ne može da uredi čak ni jedna partija, oko toga treba da se složimo. Sve što je govorio gospodin Konjević, ja se slažem, ali to je jedna strana priče, to je strana priče da li postoji pravna država i da li postoji solidarna država i tu su neke vrijednosti rasta GDP-a ograničene. Nama je potreban dinamičan, održiv ekonomski razvoj i rast i to su naše inicijative od brojnih naših inicijativa koje su sadržane sa ponosom možemo da rečemo u ovaj naš program "Da radi Crna Gora 707 mjera".

Mi smo neke od ovih inicijativa pokrećali ranije. Te inicijative nisu do kraja bile razmatrane

pojedine, jer su vršeni neljudski ataci na nas i mi smo ih povlačili iz rasprave. Neke inicijative još nisu došle do svjetlosti dana.

Prva stvar kad treba čovjek da razmišlja kako da iskoči iz nečega što znači problem, to je da okupi svu pamet i mi duboko vjerujemo i mislimo da je ta naša prva inicijativa formiranje državne razvojne institucije ključna za početak takve jedne priče. I razmišljali smo puto takvih slučajeva ima, kad se saberu sakupe svi najpametniji što je dala Crna Gora i što je dala određena država, bili oni domicilni ili koji su u inostranstvu, svi za Crnu Goru pod takvim jednim barjakom. Razmišljali smo zašto to ne prolazi na Vladi. Ministarka je sučeljavajući se sa mnom, sa argumentima kazala pa još nije vrijeme. A neki su govorili - pa tu ima još i istraživačke stvari. To su dvije sasvim druge stvari, istraživanja se prave, fundamentalna istraživanja naučnici koji u specijalnim laboratorijama istražuju nešto, koji negiraju prethodnu teoriju, doprinose toj teoriji, ako to ima tržišnu nekakvu vrijednost i upotrebnu vrijednost prenijeće se na komercijalne stvari. Ukoliko nema ostaće taj profesor, doktor sa svojim saradnicima utemeljen u nekoj velikoj priči kao čovjek koji je negirao prethodnu teoriju ili je unaprijedio ili izmislio teoriju. Onda sam ja, pošto jednostavno mi mravlja kisjelina brže radi, vidio iza ovoga se krije nešto sasvim drugo. Tražio sam od premijera ko radi sve u tom Republičkom zavodu za istraživanje i ko je sve dobio i za što je dobio. I onda je od ministra Radunovića sam dobio jedne šokantne podatke.

Ministre Radunoviću, vi ste bili korektni rekli da imate podataka u posljednjih četiri godine, za RZUP da je to što je tu evidentirano, ali ministre, od toga nema ni pola. Nema tri, na primjer, ja sam gledao nisam imao vremena, tri strateška dokumenta koja su preko jedne milijarde. RZUP je to sam radio ili je to radio kao konzorcijum. Vlasnik toga RZUP-a je građanin Crne Gore do 90-ih čuveni Republički zavod, a od 90-ih i ne znam koje godine u vlasništvu Aca Đukanovića brata Mila Đukanovića.

Druga jedna stvar se dešava što ministre Vi formirate po pojedinim projektima ad hok grupe. Podoban stručnjak tamo, podoban profesor tamo, podobna nekakva institucija tamo, i na četvrtom mjestu. I onda investitori jednostavno svoje želje prenose u taj dokumenat, taj dokumenat strateški ili neki drugi dolazi u Skupštinu, 41 poslanik se diže, Crna Gora se gradi u solitere, Crna Gora se devastira i mnoge druge stvari. Nažalost, zbog toga nemamo državni institut za razvoj Crne Gore koji treba da objedini svu pamet, koji treba strateška dokumenta da donosi, koji treba da se bavi razvojem, njemu treba samo stolica i kompjuter i sekretarica, ništa drugo, znači ništa, ništa drugo.

Druga stvar je čuvena /prekid/ s vama i vi ste za, ali neće neko drugi. Ne znam stvarno kakva je uloga onoga Srećka ili onoga Radonjića u finansijama, on kaže da je sad, čuo sam da je glavni čovjek ili Roćena, pojma nemam ali ja znam da ste vi formalno tu i ja da sam formalno tu. Vi i ja smo za to. Ko je treći koji je jači od nas dvojice? Ako smo vi koji ste u Vladi glavni, ako ja sam u opoziciji koji nešto predstavljam za to, pa ko je treći jači od nas. Je li ovo luda država ili pametna država. I onda sam ja ministre, opet ako svaka država ima, ako glavna dva čovjeka danas imaju u Crnoj Gori koji kažu da su za razvojnu banku, onda što je razlog. I onda ja otkrijem da je to i tačno u programu vaše partije takođe to. I vi slušate kad vam je nešto u interesu dok je Vujica bio, no ajde. Vujica Lazović je poneki put bio dobar. Dobro, ovo vrijeme mi kratite.

Znači vidio sam Investiciono razvojni fond, to je sramota. Na stotine miliona eura dijeli godišnje. Slušajte građani, dajte, slušajte poslanici, daju nam nekakvi šturi ođe izvještaj i sa tim je napravljena transparentnost prema nama, niti diskutujemo niti znamo analizu. Kad mu tražiš nešto da objasni kao oko Blaža Đukanovića to je tajna. Znači opet lični interes.

Je li Vam ministre rečeno da Crna Gora dinamičnim razvojem samo može u obnovljive izvore MMF je li tako bilo prije mjesec dana. E taj MMF, znate li ko je pametniji od MMF, ovaj ispred mene i ja, Medo i ja. Evo zašto ministre, je li ministre ovo crno na bijelo, slušajte ljudi piše li ođe Pokret za promjene. Predlagali smo Kruševo 2007. godine, želim da pozdravim moj ekspertski tim iz energetike prof.dr Sveta Jovićevića, koji je bio savjetnik naš, Miša Ostojića, mnoge direktore i želim im svako dobro, želim im svaku sreću. Evo drugari napokon je ova Vlada rekla da će da napravi Kruševo. Da je ministre napravljeno i Komarnica i Kruševo i Piva II, da je napravljena ekološka termoelektrana, da je ovo nekada što je prof.dr Branko Radulović i Nebojša Medojević 2.11. 2010. godine predlagali, danas bi Crna Gora doživjela crnogorski san. Ispod murve drijemaj pare idu, pare kaplju, ispod murve, duda.

Slušajte ovo dalje, ljudi ovo je vršna energija, ovo je negdje oko milijardu i kusur, do dvije

milijarde, je li tako ministre, samo vi mene ovako ili onako, pošto se mi slažemo, vi Lješnjani mi Komani preko Busonika vazda smo bili prijatelji. Znači da je ovoga bilo ne bi bilo raka u Pljevljima, ozbiljno kažem, ne bi bilo onakve Čehotine, ne bi bilo onije gluposti što smo 10 godina pričali o Morači, ne bi bilo, ne bi bilo, bilo bi.

Treća inicijativa to je o reindustrijalizaciji. Ministre, uz izvinjavam se, nijeste vi ođe sad, nego samo slušajte. Građani Crne Gore bez industrije nema života, bez dodate vrijednosti nema života, turizam se drma, svuđe usluge, počeli su da se šišaju i kućama, žene su počele i manje da se crtaju, nema para. Znači usluga može da padne dolje.

Poljoprivreda ministre samo 4% ima spoljno trgovinsku može da se pokrije. Da mi je čut samo onoga Simovića koji je formalno ispred Vas, a kompetentno mnogo iza vas, da vidim kako se fali, ne mogu otvoriti Televiziju Crne Gore od njega, to je čudo jedno. Da rekoh đe su, đe su, đe je ova hrana, naš brend nema ga niđe, samo 4%.

Sad ću da vam nešto kažem, ove knjige ođe, oću da se zahvalim dvojici velikih uglednih, jedan nije među nama, šefovima katedre, redovnim profesorima i mnogim drugim stvarima, srce me boli, prof.dr Bošku Peroviću, Mitru Mišoviću i mene kao prvoj malenkosti. Ovo je četvorotono djelo, metalni metal, da je barem 1% od ovoga poslušano danas bi Kombinat bio drukčiji, Željezara bi bila drukčija, "Radoje Dakić" bi radio mnoge druge stvari. Ovo sam poslao vama poslanici u biblioteku da čitate, dajem i premijeru, sa sljedećom posvetom - Ovo djelo je sačinjeno u cilju doprinosa modernog, pametnog i održivog razvoja metalurgije i metaloprerade. Nažalost Crnom Gorom od 90-tih se pitaju neznaveni i pohlepni i devastacije su ogromne i trajne. Krajnje je vrijeme da na dugoročno održiv način i sa visokom dodatom vrijednošću valorizujemo preostale resurse i potencijale, prof. dr Branko Radulović.

Jednu od lijepih stvari što smo napravili prošlog saziva, to je bilo 2013. godine, kada smo kupili svu pamet iz aluminijuma, Evrope i regiona, a pričaću ti o mostarskom, pojma ti nemaš, nemoj da me izazivaš. Ne znam ko je rekao, nije važno. Da vam samo ispričam, gospodo. Ovdje svako mora da je pročita. Ovaj jezik iako je pravni može se lako pročitati. Ovo je u interesu Crne Gore. Pitaću vas u jesen, to da znate, a ovo ću i premijeru da pošaljem. Posveta je sljedeća. Poslanici, ovo je istina o usponu devastacije i mogućem optimalnom razvoju aluminijuma i aluminijske industrije u Crnoj Gori u kontekstu domaćeg i globalnog stanja i tendencija, prof. dr Branko Radulović, dobijate iduće nedelje.

Gledajte ovo ođe. Ko od vas gleda Tour de France, ima li ko ko ne gleda? Svi gledate Tour de France. Znači, Tour de France je jedna od vodećih trka danas u svijetu, a tendencija je da biciklo bude od aluminijuma. Felge koje su se proizvodile u Kombinat aluminijuma i u Kućima su četiri puta pobijedile Tour de France, a dva puta Giro d'Italia, što znači koliko je bila razvijena aluminijumska industrija. Ovo je priča dvojice poslovođa. Napravili su i desetine profesora s Univerziteta i iz Kombinata menadžment, rukovodilac projekta je bila moja malenkost. To je goraka istina.

Idemo dalje. Posljednja naša inicijativa je oko saobraćajne infrastrukture. Vi ste, gospodine Brajoviću, u tome učestvovali. Hoću da se mi saberemo, da mi više gluposti ne pravimo. Razgovarao sam s vama mi nemamo prava, mi nemamo para ... /prekid/

Može li dva minuta, obraza ti?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:39:17)

Poslaniče Raduloviću, isteklo je 15 minuta. Ne, ali može 30 sekundi.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 13:39:27)

Zakleo sam vas u obraz, dva minuta.

Ljudi, nemamo para, slušajte me, ne smijemo se više zaduživati. Moramo da napravimo brzu saobraćajnicu uz more od Hrvatske do Albanije. Moramo da napravimo brzu željeznicu oko sto kilometara kontejnerski. Moramo da dovršimo autoput. Moramo da modernizujemo dva aerodroma. Mi znamo kako. Hajmo zajedno da o tome razgovaramo i da se dogovorimo. Hvala

lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:40:12)

Hvala.

Sada se izjašnjavamo o predlozima za dopunu dnevnog reda koje je podnio i obrazložio poslanik Branko Radulović i njegove kolege.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Radulovića da se na dnevni red stavi Predlog rezolucije o uspostavljanju održivog i modernog saobraćajnog sistema Crne Gore. Izvolite.

Hvala. Glasala su 52 poslanika, 20 za, 21 protiv, 11 uzdržanih. Ovaj predlog Skupština nije prihvatila.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Radulovića da se na dnevni red stavi Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji Crne Gore. Izvolite.

Hvala. Glasala su 54 poslanika, 18 za, 24 protiv, 12 uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Radulovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o Crnogorskoj razvojnoj banci. Izvolite.

Priča o Razvojnoj banci je priča Socijaldemokrata, takođe.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 21 za, 21 protiv, 13 uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Radulovića da se na dnevni red stavi Predlog rezolucije o načinu valorizacije elektroenergetskog potencijala Crne Gore. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 55 poslanika, 20 za, 21 protiv, 14 uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Radulovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopunama Zakona o inovativnoj djelatnosti. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 23 za, 24 protiv, uzdržanih devet. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Sada prelazimo na izjašnjavanje o predlozima Branke Bošnjak.

Da li poslanica Bošnjak želi da obrazloži predloge? Želi? Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (22.07.19 13:44:21)

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Nisu ovo samo moji predlozi nego ženskog, neću reći ljepšeg i pametnijeg dijela DF-a, naljutiće mi se kolege. Jednako pametnog sa ostalim dijelom DF-a, evo da se ispravim.

Mi smo dale na inicijativu tri predloga zakona, i krenuću redom.

Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i reći ću konkretno na šta smo ovdje mislile. Ovaj zakon smo, u stvari, predložile zbog toga što smatramo da postoji nepravda, da bi se obezbijedilo načelo jednakosti i ravnopravnosti prilikom sticanja prava na starosnu penziju. Jer, smatramo da u ono vrijeme kada je vojni rok bio obavezan za sve da se taj dio računa, ta godina, u principu je bila godina, ali znalo je da bude to i više, provedena u vojsci da se računa kao poseban staž. Ovdje ističem nije to staž redovni penzioni gdje se uplaćuju porezi i doprinosi nego kao onaj poseban staž što postoji već u Zakonu o penzionom osiguranju koji se daje ženama za jedno dijete, pa im daju šest mjeseci po djetetu. Znači, to vam je samo onaj dio uslova koji treba da steknete da biste ispunili određen broj godina staža da bi išli u penziju. Ovdje nekakvog dodatka i opterećenja na budžet ne bi bilo, ali bi se ispravila nepravda, posebno prema onima koji su, recimo, iz radnog odnosa morali da idu da služe vojsku. Namjerno smo ostavili to kao mogućnost može, a ne mora. Možda je nekome stalo da radi duže i nije mu to potrebno. Znači, na sopstvenu inicijativu, kome to odgovara, može uz potrebnu dokumentaciju da dostavi i da mu se taj staž računa u posebni staž.

Takođe, moram naglasiti da smo ostavili prostor pošto su u jednom periodu i žene, istina dobrovoljno, mogle da služe vojsku po pola godine i mi smo htjeli, bez obzira što njima nije bila

obaveza, ali smatramo da i tu mogućnost, pošto nije bio veliki broj žena, i one mogu da iskoriste. Negdje je ovo bio ženski doprinos prema rodnoj ravnopravnosti prema muškarcima koji su većinski ugroženi u ovom dijelu. Ovdje bi trebalo razmisliti o još nekim mogućnostima i za one koji su kao rezervisti bili u obavezi da učestvuju u nekim ratnim dešavanjima, ali to smo ostavili da zajedno definišemo zbog toga što je bilo, istina, malo komplikovanije zbog toga što naš Balkan ima raznoraznih dešavanja, pa imamo tih i s jedne i s druge strane, ali treba naći i rješenje za te zbog toga što mislimo da je to stvarno nepravda i da treba da se ispravi, posebno što ovakav jedan zakon postoji svuda u okruženju i postoji u pojedinim zemljama Evropske unije iz ovog Istočnog bloka, gdje je, takođe, bilo obavezno služenje vojnog roka. Mislim da bi ovim ispravili nepravdu i da bi ovaj zakon trebali staviti na dnevni red i usvojiti.

Druga dva predloga koja smo dostavili odnose na ljekare, odnosno zaposlene u zdravstvenom sektoru, a prvenstveno na ljekare. Meni je ključan ovaj predlog zakona o dopuni Zakona o zaradama zaposlenim u javnom sektoru i uvijek sam diskutovala ovdje da je sramota da ljekari, a sada ću reći i profesori Univerziteta, pošto sam i njih uvrstila, ne budu eksplicitno prepoznati u ovom zakonu. Znam da su se ovdje provlačile priče da se radi o nečemu što je politikantstvo i da bi to ugrozilo zakon, zaboga postoje posebni kolektivni ugovori, kolektivni ugovori postoje i za sudstvo, pa su sudije obuhvaćene ovim zakonom. Insistiram da se i ljekari i profesori Univerziteta uvrste u ovaj zakon, a posebno zbog toga što je njihovo obrazovanje i tok obrazovanja trajao mnogo godina. Da biste postali redovni profesor, prvo morate da budete odličan učenik srednje škole, da upišete fakultet, da završite fakultet u roku, da ostanete kao asistent, da magistrirate, da doktorirate, poslije doktorata da se izaberete za docenta, pet godina da prođe da se izaberete u vanrednog profesora, pa onda u redovnog profesora. Prolazi vrijeme skoro 20 godina, a vi se na kraju izjednačite s nekom sekretaricom iz Vladinog radnog tijela. To je sramota za ovu državu. Smatram da ovo treba da se usvoji.

Što se ljekara tiče, treba da nas je sve zajedno ovdje sramota, i baš me interesuje kako ćete glasati, zbog toga što naši ljekari odlaze iz zemlje, ogroman broj ima koji su već napustili, idu u zemlje u okruženju. U zemljama okruženja njima je plata po dva, tri puta veća, u Hrvatskoj i u Sloveniji, ali je veća u Srbiji iako i Srbija ima manji GDP po glavi stanovnika u odnosu na nas, ali su ipak usjeli da povećaju ljekarima plate i do kraja godine će još jednom da povećaju plate ljekarima. Naši se prave ludi. Nama ljekar osnovnu platu ima 600 eura, naravno da će da napušta zemlju. Ništa se ne radi zbog toga što imamo ministra koji nam priča bajke. Na Kosovu je veća plata iako i oni imaju GDP po glavi stanovnika manji nego Crna Gora. Tamo je plata ljekarima za oko 200 eura veća nego kod nas. U Bosni i Hercegovini je osnovna plata ljekara 882 eura, a specijaliste 1.150. Da ne pričamo o Rumuniji koju smo pominjali, a koja je uprkos Međunarodnom monetarnom fondu sa 1.000 eura baš zbog odlaska ljekara povećala plate na 2.800 eura i ostalom medicinskom osoblju, takođe, s 570 na 900 eura.

Uglavnom, sve ovo govori da je status ovih koji bi trebalo da budu nosioci zdravog društva, a ja mislim da su to stubovi društva, sudstvo, obrazovanje i zdravstvo, mi smo ove dvije grane potpuno zapostavili. Imamo sindikalce koje ne interesuje, izuzev Sindikata ljekara koji nešto i radi, a ovi su se potpuno slizali s ovima i kako im ko kaže oni tako diriguju da ne bi svoje privilegije izgubili.

Imam još jedan Predlog zakona, a odnosi se na izmjene Zakona o radu. U kom smislu. Opet se tiče ljekara. Zakonom o radu je predviđeno da je maksimalan broj prekovremenih radnih sati 40 sati. Onda su napravili izuzetak koji se zloupotrebljava, a taj izuzetak zloupotrebljavaju poslodavci u Kliničkom centru jer maltene ljekare tjeraju na prinudni rad. Preko tih 40 sati oni moraju da rade, često se to desi da imaju mjesečno i 150 sati, a da im se u pojedinim ustanovama to ne plaća. Znači, plaća im se ono što oni zakonom mogu da predvide, a to je ovih 40 sati da opravdaju, a ovo od 40 do 150 nikoga ne interesuje. To ispada da volontiraju, a u stvari su prinuđeni. To je sramota jer je prinudan rad zabranjen. Da vam ne kažem što oni fizički više nisu sposobni, 150 sati radite, pa ljudski je da pravite greške u takvim situacijama jer vas bukvalno izrabljuju.

Smatram da ovaj izuzetak treba maći iz zakona i postoji način, ko je raspoložen, na dobrovoljnoj osnovi, može i preko da zaradi nešto ili na tržištu, ali svakako da to nije obaveza koju zloupotrebljavaju poslodavci. Još samo apel zdravstvenim radnicima i profesorima Univerziteta da vide ko će glasati za ovo da raspravljamo i ovdje pričamo, ne kažem ako se ne izglasa, ali da se

makar uvrsti u dnevni red da razmijenimo mišljenja o ovim stvarima. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 13:54:00)

Hvala Vam.

Sada stavljam na glasanje predlog poslanice Bošnjak da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i nvalidskom osiguranju. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 18 za, 20 protiv, 18 uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanice Bošnjak da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 20 za, protiv 19, uzdržanih 16. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanice Bošnjak da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 20 za, 21 protiv, 14 uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Sada prelazimo na predloge poslanika Marte Šćepanović i Nikole Rakočevića.

Prije toga da kažem pošto su i prethodni diskutanti govorili o tome, a Služba je pripremila podsjetnik ko predlaže dopunu. Inače, naravno, i iza gospodina poslanika Radulovića i poslanice Bošnjak su bili drugi poslanici, jedan broj poslanika Fronta, kao i za poslanike koje sam sada prozvao Martu Šćepanović i Nikolu Rakočevića.

Da li neko od poslanika želi da obrazloži predlog? Ne želi.

Stavljam na glasanje Predlog poslanika Šćepanović i Rakočević da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju. Izvolite.

Glasanje je u toku, ne može proceduralno.

Glasala su 42 poslanika, 41 za, 1 protiv, nije bilo uzdržanih.

Konstatujem da je Skupština prihvatila Predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Šćepanović i Rakočević, da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Zakona o regionalnom razvoju. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih.

Konstatujem da je Skupština prihvatila Predlog.

Sada prelazimo na predloge poslanika Aleksandra Damjanovića.

Da li poslanik Damjanović želi da obrazloži predloge? Želi. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (22.07.19 13:58:04)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Dakle, predložio sam, između ostaloga, da se u dnevni red tekuće sjednice uvrsti i Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za 2017. godinu. Prije nego što kratko iskomentarišemo ovaj predlog, da zahvalim generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore na brzopoteznom odgovoru na moje postavljeno pitanje po članu 50 vezano za informacije koje se tiču eventualnih dodjele sredstava za rješavanje stambenih pitanja, odnosno adaptaciju stanova zaposlenih u službi Skupštine Crne Gore. Dobio sam odgovor istog dana kada sam ga i poslao, blagovremen i kao primjer drugim institucijama kako trebaju da odgovore kada se postavi jasno pitanje sa da kažem ciljem da se obavijesti javnost u tom smislu. Još jednom zahvalnost naravno. Nadam se da ćemo imati prilike, ne da provjerimo ovo što ste vi meni odgovorili, već generalno da se bavimo uopšte sa skupštinskim finansijama, jer se s tim evo dvije ili tri godine ne bavimo na način na koji je to definisano Poslovníkom o radu.

S druge strane, da pozovem, apel da uputim dnevnim novinama "Vijesti" zbog činjenice da danas je dostavljen Parlamentu, makar smo tako dobili iz tehničke službe, ograničen broj primjeraka ove novine, iako je u toj novini možda nešto interesantno koje se tiče ovoga doma itd.

Nismo imali prilike da tu novinu u klubovima dobijemo, shodno onome kako to dobijamo stalno, pa evo da pozovem javno da isprave taj propust ako je do njih, naravno u dnevnoj novini da oni ubuduće dostave taj broj primjeraka koji valjda imaju kroz ugovor sa Parlamentom.

Oko ovog Izvještaja samo ću ponoviti da smo u julu 2019. godine. Da smo krajem 2018. godine dobili Izvještaj o dodjeli državne pomoći za 2017. godinu, da je u međuvremenu stigao i Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2018. godinu koji nije na dnevnom redu ove obimne sjednice Skupštine, da sami znamo da imamo problem sa poglavljem 8 - zaštita konkurencije koja se direktno tiče državne pomoći i da ne vidim razloga zašto Parlament ne da svoj doprinos da obavi svoju kontrolnu ulogu i razmotri Izvještaj, ponavljam iz 2018. godine decembra koji tretira 2017. godinu, a stigao je i za 2018. godinu, mi smo u julu 2019. godine. Ako ga sada ne razmotrimo, ostaće da ga razmatramo krajem 2019. godine što će već biti loša poruka i građanima, a i međunarodnoj javnosti pa i ovima koji posmatraju Parlament u dijelu onoga što je poglavlje 8 - zaštita konkurencije. Da ne govorim već da smo sedam-osam godina u pregovorima da imamo strašno lošu dinamiku, a da nismo ni privremeno zatvorili sva poglavlja. Evo ovo poglavlje dakle, stoji zatvoreno, zato apel Parlamentu da radi svoj posao. Ovo nije moj Predlog nego Predlog koji je stigao shodnu Poslovniku i procedurama i da se odredimo oko ovoga akta.

Dakle, predložio sam da se za dnevni red ove sjednice uvrsti Predlog odluke o obrazovanju Odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja 1999. godine na zdravlje građana Crne Gore. Ovaj predlog sam zajedno sa kolegama iz Posebnog kluba poslanika podnio još 25. aprila tekuće godine i dva puta tražio da se isti uvrsti u dnevni red. Nije bilo volje kod kolega poslanika. U međuvremenu su se stekli i formalni i proceduralni uslovi bez obzira što to nije uslovno rečeno pod moranje, ali su se stekli, jer je i matični odbor razmotrio ovaj Predlog odluke i nema razloga da se plenum ne pozabavi shodno kako se određuje prema ostalim predlozima koji stignu blagovremeno i ispravno u skupštinsku proceduru.

Dakle, ovaj odbor, matični, Odbor za zdravstvo rad i socijalno staranje me je obavijestio 24. juna da je za 26. jun tekuće godine zakazao sjednicu na kojoj bi se razmotrio ovaj predmetni izvještaj. Mi smo imali tu sjednicu. Ja inače imam stav da zbog nerješavanja problema, generalno, učešće opozicije u radu Odbora ne učestvujem u radu odbora, ali sam se kao predlagač zbog odgovornosti prema i predsjedniku Odbora i članovima Odbora odazvao i došao na tu sjednicu. Strpljivo i uredno sam saslušao diskusije prije svega poslanika, nisam htio da uzimam mnogo vremena. Reći ću samo da je kod ovako važne teme ovo zavrijedilo pažnju samo dva medija u Crnoj Gori i zahvaliću im se javno na tome "Pobjeda" i "Radio Crne Gore". Neki mediji, pa čak i jedan koji sebe naziva opozicionim koji je profitirao na ovoj priči oko NATO pakta i podigao tiraž i na žalost potpuno promijenio uređivačku politiku, nije našao za shodno da bude taj dan tu, ali evo zato je ovaj parlament mjesto, jedna perfektna medijska platforma, da saopštimo poruke i ko i kako radi u odnosu na ovu ozbiljnu problematiku.

Ukažuću dakle, da je na sjednici Odbora jedan od glavnih argumenata bio dopis koji je podnijet dan uoči održavanja sjednice za 24 sata, dakle, završen od strane gospodina Mugoše direktora Instituta za javno zdravlje, a da su, neka građani čuju, među razlozima zašto ne bi trebalo prihvatiti ovu raspravu, dakle, Institut za javno zdravlje kojem se obratio Odbor, navedeno je da veliki broj stanovnika Crne Gore ne upražnjava zdrave stilove života, da se nepravilno hrani, da vozi prevaziđena vozila itd. i da je to nešto što uzrokuje povećani broj kancera, a ne ovo o čemu ne damo šansu da o tome pričamo.

Toliko o Institutu za javno zdravlje. Toliko o mehanizmima rada. Toliko o jednom kolegi, članu Odbora, neka njemu služi na čast koji je rekao da je bombardovanje bilo opravdano, jer je dovelo do promjene politike koja je dovela do svega toga. To što je rekao da je bilo opravdano preda mnom to neka pođe, neka kaže tamo gdje su bombe padale. Neka mu služi na čast, a neću mu pominjati ime zbog kredibilitnosti ovoga doma. Dakle, smatram da ima svih razloga da se o ovome Skupština odredi, odnosno, da raspravi ovaj predlog u skladu sa Poslovnikom.

Treći Predlog, to je nešto što veoma dugo stoji ovdje u proceduri Parlamenta. Podsjetiću da sam 23. marta 2018. godine, dakle, prije ravno gotovo 16 mjeseci podnio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika koji je u skupštinskoj proceduri. Dakle, ovoliko vremena nisam vidio da ga je razmotrio nadležni odbor, nisam dobio poziv da učestvujem na toj sjednici, to apropo, koji taj nadležni odbor koji god da je radi.

S druge strane Predlog zakona je nešto što je razrada ustavnog načela da građanin ima

pravo da bira poslanike, ne kako je sada uređeno zakonom kroz zatvorene izborne liste sa Dontovom formulom, odnosno ono što se u kuolarima centara moći, unutar partija definiše, već da direktno bira poslanike kroz sistem otvorenih lista, kroz mogućnost individualnih kandidatura i kroz puni paritet muškaraca i žena na izbornim listama. Nekolike suštinske odredbe koje su, uslovno rečeno, prečica i koje sam kao poslanik podnio u ovom domu, da ovaj dom rasteretim, uslovno rečeno, teške priče oko ovog famoznog Odbora za reformu zakonodavstva koji je za osam mjeseci postojanja imao samo jednu konstitutivnu sjednicu i jednu sjednicu i koji je svoj rad prebacio na famozne podgrupe. Koji nema ni perspektivu, nema ni smisla ukoliko nema mehanizama za kontrolu onoga što taj odbor završi. To sam davno govorio i bilo je bolje da smo imali jedinstven stav u opoziciji kada je ta priča počela još oktobra mjeseca prošle godine na Kolegijumu predsjednika Skupštine.

U odnosu na ova predložena rešenja smatram da niko ne bi trebao da ima problema sa tim da se u Crnoj Gori nakon 30 godina ili 10 izbornih ciklusa konačno revidira postojeće izborni zakonodavstvo u dijelu otvaranja izbornih lista, individualne kandidature, i ravnopravnosti muškaraca i žena sa svim onim dopunama koje bi se čule. /upadice/ Ne iritira me, ne smeta mi, ali zbog vas i zbog građana koji ovo gledaju. Ne iritira me, ne smeta mi, ali ja sam ćutao i pažljivo slušao svakog od vas. Ništa sporno nije zbog vas i zbog kredibiliteta ovog doma.

Dakle, da se o ovome otvori rasprava ne pledirajući naravno da ovaj predlog zakona jednog poslanika od 81 može dobiti podršku 2/3 koja je neophodna za izmjene i dopune, odnosno, uređenje izbornog zakonodavstva. Stvar je prirode da se poslaniku ovog doma, kao ovlašćenom predlagraču koji ima ustavno pravo i koje je Poslovnikom Skupštine razrađeno onemogućava da se u njegovom predlogu i raspravlja, a predlog je iz marta 2018.godine. Onda ovdje govorimo o načinu na koji Parlament funkcioniše, o uzajamnom dijalogu, o međusobnom poštovanju, o tome kako jedni druge poštujemo u dijelu onoga što radimo. Toliko i hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:07:03)

Hvala.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Godišnji Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2017. godini. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 40 poslanika, šest za, protiv 24 protiv i deset uzdržanih. Konstatujem da Predlog nije usvojen.

Stavljam na glasanje poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Predlog odluke o obrazovanju odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja 1999. godine na zdravlje građana Crne Gore. Izvolite.

Može, nije prihvaćen predlog. Šta želite? Izvolite, proceduralno.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (22.07.19 14:08:32)

Instistirajući samo da se vodi računa o proceduri, ukoliko nema kvoruma ne može se glasati o bilo čemu, niti za niti protiv. Dakle, samo da ponovimo, kao nije bio 41 poslanik u sali u tom momentu. Ja stvarno nijesam vidio, samo me kolega Andrija Popović obavijestio da nije bilo kvoruma u tom momentu, ništa drugo. Ne mijenja se ništa, ali.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:08:51)

Kvorum je bio u Parlamentu, ljudi nisu glasali za Vaš predlog, nisu se izjašnjavali, ali ne smeta da mi ponovimo to uopšte. Ja hoću da Vam kažem, ovdje ponekad ima 60 poslanika i za neki predlog većine se glasa 40 ljudi, glasa samo 40 ljudi iako je 60 prisutnih.

Ako Vam nešto znači, ponavljam glasanje o prethodnom predlogu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 42 poslanik, devet za, protiv 26 i sedam uzdržanih. Konstatujem da Predlog nije prošao.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 47 poslanika, za 11, protiv 31 i pet uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Sada vas pozivam da se izjasnimo o predloženom dnevnom redu u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog dnevnog reda u cjelini. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (22.07.19 14:10:32)

Proceduralno.

Mislim da smo propustili, dva smo glasanja imali, nismo treće glasanje obavili, jer smo ponovili ono prvo vezano za predlog Odluke o formiranju anketnog odbora, odnosno, Odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja. Prvi smo put ponovili, sad smo glasali izmjene i dopune zakona, a taj smo propustili.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:10:33)

Ovako, da ne bismo čekali, tražićemo stenogram, a svakako ćemo ponoviti. Ne, tražićemo stenogram, da li smo glasali o NATO-u, ponovićemo. Evo sad ponovo se izjašnjavamo o NATO-u.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Predlog odluke o obrazovanju odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja 1999. godine na zdravlje građana. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, osam za, 29 protiv i šest uzdržanih. Skupština nije prihvatila Predlog. Da konstatujem, nisu prihvaćeni predlozi za proširenje dnevnog reda.

Sad pozivam vas da se izjasnimo o predloženom dnevnom redu u cjelini.

Stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 46 poslanika, 41 za, pet protiv i nije bilo uzdržanih. Objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva sa predloženim dopunama.

Sad je željela poslanica Bošnjak proceduralno reagovanje. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (22.07.19 14:12:53)

Zbog toga što niste našli za shodno da ni jedan predlog opozicije Vi stavite na dnevni red u sklopu Vašeg predloga, a ovdje ne sumnjam da DPS nikada neće da glasa o nečemu što je škakljivo da se o tome raspravlja. Mi obično, evo uvaženi građani neka znaju, od 17 naših vrlo konstruktivnih predloga danas nije prošao ni jedan. Znači, mi smo imali 17 tačaka koje smo predložili kao opozicija, 17 tačaka dopune dnevnog reda, a prošle su dopune poslanika DPS-a, a naše nisu, čak nisu našli za shodno ni da ih obrazlože, ni da čuju građani o čemu se radi.

Samo još jedna opaska, Vama, predsjedniče Skupštine. Za prošli saziv Skupštine čak neke tačke dnevnog reda nisu bile u skladu sa Poslovníkom, jer ja sam vam obrazlagala nisu imali potrebne elemente koje treba da bi se uopšte došlo do rasprave o tome da li su na dnevnom redu, nisu imali one tačke zakona koje se mijenjaju, a bile su dio dnevnog reda zbog toga što dolaze od strane vlasti. Ja bih vas zamolila, ako smo mi stvarno ovdje za kompromis i ako se ste to da kažete, da hoćemo dijalog, da hoćemo da raspravljamo onda bi bilo krajnje korektno neke tačke koje predloži opozicija se stave na dnevni red da se o tome priča. Ja nemam nekakvu nadu da ćete vi to da usvojite, ali makar da znamo teme koje zanimaju opoziciju i koju hoće da čuju građani o tome. Hvala Vam, predsjedniče Skupštine.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:14:36)

Hvala Vam poslanice Bošnjak.

Kao što znate, stvar je svakog poslanika kako će se izjasniti o pojedinim tačkama. Kao što znate, o nekim tačkama sam i glasao da se uvrste u dnevni red. Ono što mogu da kažem, da sam na kolegijumu zbog obimnom dnevnog reda predložio i pretpostavio sam da najbrojniji Klub poslanika Demokratski front predloži jednu taku dnevnog reda koja će ići u saziv koji ja predložim, ali tada je rečeno da se insistira na tome da svi predlozi budu usvojeni ili ni jedan. Toliko. Kolege mi sugerišu da i za vaš Predlog o zaradama nije bilo tih članova koji se mijenjaju, ali u svakom slučaju ja se potpuno slažem da procedura iz Skupštine uvijek treba da budu ispoštovane, to niste sugerisali meni i ja nisam tada predsjedavao kada ste sugerisali. Nema potrebe za daljom polemikom. Hvala vam.

Vi želite proceduralno reagovanje. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (22.07.19 14:15:37)

Mala ispravka navoda, mada vjerujem da je nehotična greška. Najbrojniji klub u Skupštini je DPS, a ne DF. Međutim u opoziciji svakako. Naravno, nehotična greška.

Drugo, mi smo na Kolegijumu dogovorili, naravno, predstavnik Demokratskog fronta vjerovatno nije bio saglasan sa tim, međutim, kazali smo da zbog obimnog materijala na dnevnom redu ove sjednice nećemo uvrstiti ni jednu, odnosno glasati za proširenje dnevnog reda bilo kojeg vezano za dnevno red na predlog opozicije. Reklo bi se da nije principijalno što smo onda mi uvrstili dvije tačke dnevnog reda. Međutim, da budemo potpuno precizni radi se o tehničkim ispravkama kao takvim predlozima izmjena i dopuna zakona, a ovo što kolege iz opozicije negdje konstruktivan negdje manje konstruktivno predlažu predlozi za suštinske izmjene, odnosno predlozi.

Na Kolegijumu sam to kazao, a ostajemo pri tom stavu što se Kluba Demokratske partije socijalista tiče mi ćemo se truditi da do kraja kalendarske godine glasamo za one tačke koje opozicija ponudi za dopunu dnevnog reda odnosno da ih stavimo na dnevni red. Dakle, sve njih koje su trenutno u proceduri da pokušamo makar sve njih koji su u proceduri da razgovaramo na nivou argumenata. Vi znate da smo mi već razgovarali o nekoliko deklaracija koje je uvaženi profesor Radulović predložio prošle godine. U toku rasprave ste povukli neke od njih, sada su ponovo u proceduri, spremni smo da razgovarao o tim deklaracijama kao još o nekim tačkama koje ste predložili vi i kolege iz SDP-a. Tako da ne bježimo od rasprave, naprotiv, čini mi se da smo...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:17:36)

Prekoračili ste proceduralno reagovanje, a nije bilo procedura nego objašnjenje o navodima, a ja mislim da sam rekao što smo se dogovorili na Kolegijumu i na kraju krajeva razumjet će da sam ja taj koji interpretira stavove Kolegijuma. Bilo je insistiranje i bili su razgovori i rekli smo moj predlog je bio da jedan predlog Demokratskog fronta se uvrsti u dnevni red. Kolega iz Demokratskog fronta je rekao naš predlog je ili da idu sve tačke ili ni jedna.

Sad izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (22.07.19 14:18:15)

Samo jedna rečenica.

Ja razumijem, da ste vi popustljiviji prema opoziciji i potpuno sam saglasan i predlažem da tako i nastavi da biva, s obzirom na to da treba ovdje da imamo konstruktivne razgovore. Međutim, dopustite da zajednički ovdje utvrdimo da ovdje svi kada uzmu proceduru makar 30 sekundi do minut čak nekad i dva prekorače u odnosu na dozvoljeno vrijeme. Tako da mislim da nije u redu da me u pola rečenice prekidate. Tim prije što sam završavao, dakle, samo pola rečenice da potvrdim da će Poslanički klub Demokratske partije socijalista podržati one predloge koji su u proceduri najavljeni od strane odnosno predloženi od strane opozicije koliko to bude u mogućnosti

s obzirom na broj sjednica koje ćemo imati do kraja kalendarske 2019. godine.
Zahvaljujem predsjedniče na dozvoljenom prekoračenju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:18:52)

Hvala i Vama.

To što ćete glasati ili ne, glasaćete pa će te se na taj način izjasniti da li će se nešto uvrstiti u dnevni red u konačnom.

Izvolite sasvim kratko.

BRANKA BOŠNJAK (22.07.19 14:19:02)

Da građani ne bi stekli pogrešan utisak naši predlozi zakona odnosno ovi koje sam ja potpisala su kompletno urađeni i ostali, onako u skladu sa Poslovnikom. Evo ja sam došla u situaciju koja nijesam pravnik da edukujem ove iz Skupštine. Kada se predlaže zakon o dopunama, onda se ne stavlja tekst odredbi koji se mijenjaju. Samo ukoliko dođe do izmjene nekog člana ako je zakon o izmjenama onda se predlaže, onda mora da se stave te odredbe koje se mijenjaju u mom slučaju ja sam uredno sve odradila onako kako stoji po Poslovniku. Evo kolega Miško Vuković da mi to posvjedoči.

Ovo što je rekao kolega Rakočević imamo priliku možda i vanrednu sjednicu na kojoj će u septembru biti sve ove tačke dnevnog reda koje predlaže opozicije, pa da malo radimo i u ovom dijelu kad smo trebali da odmaramo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:19:57)

Hvala Vam.

Znači, onda ustanite i predložite.

MIODRAG VUKOVIĆ (22.07.19 14:20:10)

Drago mi je što ću ovo reći kolegince, ali kada se mijenja, dopunjava, kako god zakon kome je drugi predlagač pita se taj predlagač da li je saglasan.

U ovom slučaju pita se Vlada i to piše u Poslovniku. Kada napadamo akte Vlade, korektno je pitati. Imamo li mišljenje Vlade uz te vaše zakone? Ne razumijete me proceduralno projekat koji je predložila Vlada ili bilo ko drugi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:20:45)

Prekidam.

Slušajte sad kolege. Prekidam dalju raspravu utvrdili smo dnevni red.

Pozivam Službu da poslanicima dostavi prečišćeni dnevni red i mi prelazimo na rad po dnevnom redu.

Prva tačka - Predlog o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija i Biljana Peranović, vršilac dužnosti generalne direktorice Direktorata za poreski i carinski sistem. Ja ih pozdravljam.

Izjestioci odbora su Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Filip Vuković, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite ministre Radunoviću.

DARKO RADUNOVIĆ (22.07.19 14:21:53)

Uvaženi predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:21:56)

Molim vas samo jedna napomena.

Raspravljamo tri sata uključeni su i uvodne napomene i završne riječi i vrijeme za predlagača. Izvolite.

Pauza je od 15 do 16 časova, radi se do 19 časova.

Izvinjavam se, izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (22.07.19 14:22:20)

Uvaženi predsjedniče, poštovani poslanici.

Odredbama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje propisano je opterećenje troškova rada sa poreskog aspekta i utvrđena je obaveza plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, osiguranje od nezaposlenosti te propisani obaveznici plaćanja doprinosa, osnovice za obračun doprinosa, stope doprinosa načina obračuna, rokovi plaćanja i drugo. U prethodnom periodu je radni tim koji je formirala Vlada Crne Gore radio na analizi uticaja mogućeg povećanja minimalne zarade uz istovremeno smanjenje poreskog opterećenja troškova rada na ekonomski ambijent. Osnovni cilj je bio pronalaženje optimalnog rješenja koje bi obezbijedilo unapređenje standarda zaposlenih sa minimalnom zaradom, a da se ne uspori rast zaposlenosti i konkurentnosti privrede. Kao i da se postigne neutralan efekat na budžet u srednjem roku, a kako bi se obezbijedilo ostvarivanje prihoda projektovanih u procesu fiskalne konsolidacije.

Nakon sprovedenih analiza utvrđeno je da samo povećanje minimalne zarade uz nepromijenjeno poresko opterećenje rada predstavlja nepovoljno rješenje. Ovo iz razloga što bi dodatno povećanje troškova poslodavaca po zaposlenom uz već visoko poresko opterećenje rada ugrozilo postojeći poslovni ambijent, a ujedno i stvorilo rizik od proširenja sivog tržišta.

Na taj način povećao bi se broj nezaposlenih, što bi dovelo do povećanja troškova za isplatu naknada u slučaju nezaposlenosti koji se finansiraju iz budžeta. Analize koje je sproveo radni tim su pokazale da je optimalan scenario uvećanje minimalne zarade na 222 eura uz istovremeno smanjenje doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavaca za 2% poena, čime se učešće minimalne zarade u prosječnoj zaradi u Crnoj Gori povećao na 43% u odnosu na trenutno učešće odnosno učešće koje je tada bilo od 38%.

Rezultat sprovedene analize je odluka Vlade sa sjednice od 23. maja o utvrđivanju minimalne zarade, čija visina od 1. jula iznosi 222 eura, a takođe kako bi se kompenzovali dodatni troškovi za privredu, a smanjilo poresko opterećenje rada predlaže se i smanjenje stope doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavaca za 2% poena.

Poštovani poslanici, imajući u vidu da se predloženim zakonom stvaraju pretpostavke za unapređenje makroekonomskog i socijalnog ambijenta u kontekstu povećanja minimalne zarade uz smanjenje poreskog opterećenja troškova rada predlažem da Skupština Crne Gore usvoji Predlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:25:37)

Izvolite poslaniče Đukanoviću, proceduralno reagovanje.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (22.07.19 14:25:43)

Pa uporno pričamo priču o dijalogu. Ja bih apelovao na gospodina ministra da nam saopšti u tim analizama da bi mogli kvalitetnije da diskutujemo, šta će značiti smanjenje doprinosa od strane poslodavca za 2% na zdravstvo i koliko će novih troškova odnosno poreza i doprinosa proizvesti povećanje minimalne zarade sa 193 evra na 222 evra. Pogotovo što ste saopštili da bi bila kvalitetna rasprava nemamo ni jedan broj samo imamo uopštenu priču neutralnu na budžet, nije tačno da je neutralna na budžet, odgovorno to tvrdim. Iznesite vi vaše brojeve da vidimo mi koliko će da bude povećanje, odnosno opterećenje po jednom osnovu, a koliko će da bude smanjenje na osnovu smanjenja izdvajanja za zdravstvo od 2%. To bi mogla biti kvalitetna rasprava kad to saopštite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:26:51)

Samo da Vam kažem.

Ja bih vas zamolio da vodite računa šta je proceduralna intervencija. Ovo nema nikakve veze sa procedurom, ovo je Vaša diskusija ili postavljanje pitanja ministru. Tako da molim vas ubuduće vodite računa ako se javite za proceduralno reagovanje, da to bude proceduralno.

Sad pitam da li izvjestioci žele uključenje.

Ministar će se javiti ako bude želio nemojte ga vi prozivati molim vas.

Niko od izvjestioca ne želi riječ.

U ime Kluba poslanika DPS-a Predrag Sekulić, izvolite.

Da se pripermi Branko Radulović u ime Fronta. Prozivam prve poslanike koji su se prijavili iz klubova njih ću prozvati, kao uvodna izlaganja koja su u sklopu ovog vremena koje smo opredijelili.

Izvolite.

Znači molim vas još jednom napominjem. Možete pričati koliko god hoćete u sklopu vremena koje je raspoloživo.

Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (22.07.19 14:27:32)

Hvala Vam gospodine predsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicom poštovane kolegice i kolege, mislim da je već sve rečeno, povećana je minimalna cijena rada na 222 eura, sa jedne strane, sa druge strane Ministarstvo finansija i Vlada Crne Gore u želji da smanji opterećenje za nešto više od 2% poena opterećenje za poslodavca smanjila je u odnosu za nadoknadu za zdravstveno osiguranje.

Ali, ovo je čini mi se prilika da pokušamo da razjasnimo mnoge nejasnoće koje se mogu čuti i u ovom Parlamentu. Znači, dozvolite prije svega da kažem da podržavam konzervativnu politiku Vlade Crne Gore i Ministarstva finansija u vrijeme kada zaista se radi na ozbiljnoj konsolidaciji i budžeta rashodne i prihodne strane, sa jedne strane, sa druge strane kada imamo velika ulaganja u infrastrukturu, govorim o autoputu, najvećem infrastrukturnom objektu u novijoj istoriji Crne Gore. Čini mi se da zaista moramo biti oprezni u svakom trenutku kada predlažemo izmjene zakona koje mogu uticati na fiskalnu politiku. Uz još jedno malo podsjećanje, a to je da danas imamo uravnotežen budžet znači Crna Gora troši onoliko koliko zarađuje.

To su neke osnovne postavke.

Onamo gdje imamo nerazumijevanje to je pitanje visine minimalne cijene rada. Možemo to posmatrati na ovaj ili onaj način u regionu minimalna cijena rada je slična i sve se kreće u okviru 10, 15 ili 20 eura razlike. Ali, radi preciznosti - u Makedoniji minimalna cijena rada je sada 195 eura. Podsjećam neke kolege su nam ovdje spočitavali da treba da uzmemo makedonski primjer, odnosno da vidimo kako to rade u drugim državama. Naravno Makedoniji želim sve najbolje, ali sa druge strane imamo prosječnu zaradu Makedoniji od 376 eura. Napravila je pomak u posljednjih

godinu dana, ali još uvijek to nije dovoljno.

Takođe, recimo u Bosni i Hercegovini imamo minimalnu cijenu rada od 208 eura. U Bosni i Hercegovini prosječna plata je ispod crnogorske iznosi 473 eura. Dozvolite da pomenemo i državu Evropske unije. U Bugarskoj je to recimo 220 eura minimalna cijena rada je 222 eura kao sada u Crnoj Gori. Ali, recimo Bugarska ima prosječnu platu od 457 eura. Znači, znatno ispod onoga što je prosječna zarada u Crnoj Gori.

U Srbiji imamo minimalnu cijenu rada od 231 euro, ali sa druge strane imamo i prosječnu zaradu od 460 eura. Ono što takođe izaziva nerazumijevanje jeste stalno ponavljanje da nam raste bruto društveni proizvod, a metodologija je ista koju primjenjuju i države Evropske unije. Raste nam bruto društveni proizvod zašto nam plate ne rastu u skladu sa tim. Vrlo jednostavno zato što smo godinama trošili više nego što smo zarađivali, sa druge strane takođe se treba podsjetiti na ono što su ulaganje u infrastrukturu.

Uz još jedno malo podsjećanje da Crna Gora ne samo što je bila jedna od najnerazvijenijih država bivše Jugoslavije, nego sa druge strane imali smo i veoma lošu infrastrukturu. Uostalom, najznačajniji infrastrukturni objekti su ugrađeni upravo u zadnjih 10, 15 godina počevši od regionalnog vodovoda do tunela Sozina itd. itd. Čini mi se da tu negdje zaboravljamo da nam je bio potreban ekonomski rast kako bismo mogli da valorizujem sve ono što su prednosti Crne Gore.

Naravno, pri tom ne treba zaboraviti da smo možda propustili neko vrijeme u gradnji energetskih objekata. Tu se slažem sa našim kolegama koji stalno potenciraju tu priču o realnoj ekonomiji, moramo da znamo takođe da smo prvo imali nerazumijevanje u ovom Parlamentu kada su u pitanju neki energetski objekti. Sa druge strane tu je potrebno veoma značajano ulaganje i bila je potrebna ne samo ekonomska nego i politička stabilnost. Čini mi se da to vrijeme sada dolazi i vjerujem da ćemo veoma brzo imati rekonstrukciju prvoga bloka Termoelektrane imaćemo već izvjesnu priču o Komarnici itd. Ali, se vraćamo na ono pitanje zašto, ako raste bruto društveni proizvod znači ne rastu plate.

Zato što sada dolazimo u ovoj godini imamo priču o tome da Crna Gora troši onoliko koliko zarađuje, imamo uravnotežen budžet i naravno ne treba zaboraviti visoku stopu javnog duga.

Podsjećam da smo najznačajniji rast javnog duga imali upravo u vremenu ne samo velikog ulaganja u infrastrukturu sa jedne strane nego smo imali i vrijeme ekonomske krize. Znači ako uporedimo ono što je visina javnog duga čak i u razvijenim evropskim zemljama i ako vidimo na koji način je rastao taj javni dug vidjećemo da se to podudara sa onim vremenom kada je i u Crnoj Gori taj javni dug rastao.

Podržavam ono što radi Ministarstvo finansija i Vlada Crne Gore, kada je u pitanju zaista oprezno vođenje politike u oblasti finansija. Vjerujem da ćemo ispuniti sve ono što su bile projekcije koje su date i prije nekoliko godina kada govorimo o smanjenju javnog duga sa jedne strane, a sa druge strane kada govorimo o tome da imamo pravi prostor za realni rast naše ekonomije.

Dozvolite uvaženi gospodine ministre više će o tome govoriti moja uvažena koleginica Ana Nikolić, Demokratska partija socijalista, grupa poslanika Demokratske partije socijalista dala je i jedan amandman koji se prije svega odnosi na oslobođenje od plaćanja doprinosa na lična i ostala primanja kada se govori o profesionalnim sportistima i sportistima amaterima vjerujem da će te imati razumijevanja za ovaj naš amandman.

Zahaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:33:43)

Hvala Vam poslaniče Sekuliću.

Sada u ime Kluba poslanika Demokratskog fronta riječ ima poslanik Branko Radulović, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 14:33:51)

Poštovani građani Crne Gore,

Pričamo o fundamentu ljudskog postojanja. Pričamo o nečemu što je država, što je ljudska zajednica, što je ono što je osnova svake vjere, svake demokratije, svakog ljudskog bitisanja, koliko daješ zajednici, a što uzimaš i koliko dobijaš od te zajednice. Imao sam već jedan negativan odnos prema Crnoj Gori. Sjećam se prije 55 godina, drugi razred Gimnazije, čas srpskohrvatskog slobodna tema ja lupim naslov - čovjek je gori od životinje i to obrazložim baš kroz ovu vizuru. Uvijek sam bio svoj udarao u zid neki put zid popuštio, neki put zid mene čvrstu.

Sjećam se dobro i supruga toga moga profesora koji nije više živ, siguran sam da je taj profesor živ, da onog zamislite dao mi je jedan minus jer je tada bilo - čovjek kako gordo zvuči, Gorki. Mislim, nijesi smio ni pomisliti nešto tako, a za mene i tada i danas životinja u mnogim situacijama pokazuje jedan ljepši odnos prema toj zajednici nego što pokazuje ljudsko biće.

Sjećam se da je prije 10 godina supruga toga profesora zbog nacionalne pripadnosti morala da ide iako je bila redovni profesor iz ove naše Crne Gore. Ali, to je duga priča.

Ministre, ja imam sve ovđe brojke, imam brojke da smo najgori u regionu, po onoj minimalnoj plati. Kad mi neko priča Evropska unija, ekonomsko blagostanje dižu mi se žmarci. U Luksemburgu kolege građani Crne Gore, minimalna plata je 1.950 pa se spušta u Bugarskoj čini mi se negđe oko 220 - 230 u Rumuniji je negđe ne znam 300 - 400 pojma nemam koliko. Suština je ono što Sekulić kaže. Koliko je prosječna plata, a koliko je maksimalna plata, a koliko je minimalna plata. To je ono što je vječita borba između poslodavca i radnika. Ti ako učestvuješ u zajedničkom radu, mi stvorimo društveni proizvod, koliko je vaše, a koliko je moje. To je uvijek bilo konflikt svega toga. Mi smo napisali ovdje u našem programu da će zarada biti 350 minimalna, da će minimalna penzija biti 200 eura. Ali, ne kao populistika i ono kad mi neko reče, ajmo da povećamo platu. Ja bih sve plate spuštio, sve bih plate spuštio ukoliko bi sav novac iz suficita bio pošten i ukoliko bi išao na održivi razum. Ukoliko postoji potpuna sloga na tome.

Što znači povećanje minimalne plate? Ukoliko nemamo para ili ukoliko te pare idu na nešto drugo i ukoliko je taj rast linearan. Ministre, ovo što je Milutin Đukanović rekao pošto je on matematičar, a ja sam profesor matematike, on je ubo pravu stvar. Vidite li ovu jednačinu? Jednačinu ili nejednačinu, vidite li ovdje $x^1 * x + y^1 + x^2 * x + y^2$ i tako ćeraj dalje x_n, y_n , broj preduzeća, broj zaposlenih, jednako ili nejednako $x^1 * f_1$ povećanje smanjenje i sve ostalo.

Vi ste napravili diskriminaciju. Zašto? Išli ste onom prostom matematikom. Ja sam Vas dobro slušao. Vi ste rekli povećaćemo minimalne zarade, smanjićemo porez. Ja bih vas onda pitao što znači to smanjenje poreza. To znači da ćemo povećati poresku osnovicu iako imamo isti broj poreznika, Vi ste nabrojali ovih devet koji su odakle ste to uzeli iz medicine. Znači li to da će moja ćerka opet da ima manju platu i da će se sigurno odlučiti da otide, džabe što je ja zaustavljam. Da li će to značiti, ja znam da će te Vi reći mi ćemo mi to uzeti iz rezerve budžeta, odgovorite Vi meni. Da li će ministre slušajte koliko imamo preduzeća, poreskih obaveznika, koliko imamo građana, ako ima u jednom preduzeću stotinu onih, osim direktora koji imaju minimalac, minimalac ima skoro svako. Građani Crne Gore ono što Ministarstvo pokrene za suzbijanje sive ekonomije sa dvije ruke ću da glasam. Onaj koji ima sivu ekonomiju i koji pljačka i vas jer će te imati manje penzije kada ostarate i pljačka vas jer imate manje uslove za školovanje zdravstvo i sve ostalo.

Ali, ovo je zapeta ukoliko je Vlada poštena, ukoliko Vlada ne dijeli one stanove bre, ja nijesam uzeo ni jedan stan, ja nijesam uzeo ni jedan kredit. Jedini profesor Univerziteta sram me bilo da uzmem stan, sram me bilo da uzmem dva puta kredit. Provjerite to, pošto sve provjeravate od mene neću da mi daje bolje da dajem onoj sirotinji koja je došla koji je bio super student i postao asistent da on uzme stan. Ja sam ga zaradio i zaradio mi ga je otac i zaradio mi ga je brat i neću da uzmem mnogo mi je i ovo što imam.

Ministre, pogledajte ovu formulu, zašto sam ja takav. Vidite ovu formulu, nijesam iscrtao još ovo da kažem koji su ovi prihodi ove države sa strane, koji su ovo. Mi se sada nalazimo u ovakvoj jednoj pravoj. Ovo je ovđe svi uzimaju to čini mi se prosječne plate da jeli tako klimate mi glavom da ne gubim vrijeme. Onda ovamo, na 11% iznad prosjeka i to je ono što je ovo ovđe trebao sam da iššofirma prihod države. Ali ako bismo mi ministre, ovo što je Konjević govorio, ovo što su svi govorili imali jednu ovakvu krivu i dogovorimo se kako će da ide ta kriva.

Odavde nula, pa hoće li to da ide do prosjeka, hoće li da ide kao u Poljskoj da plata bude tolika, tolika, a onda ta kriva da ide ovako progresivno, funkcionalno $y = x^2$. Sad kada ovo sve

išrafirate onda vidite da ste napravili socijalnu državu, da ste napravili veći prihod sa lijeve strane u budžet. Jeste li razumjeli? Jeste. E što treba uraditi ministre. Borba protiv sive ekonomije do kraja, vi kažete pobjeće u sivu ekonomiju, pobjegne li u sivu ekonomiju, vi mu policajce ili ono SMS, ono je dobra ideja oko SMS-a, ako ne plati račun super ideja, podržaću je, još ću joj dodati sa nečim drugim. Ima da plati najstrožiju kaznu, kao u Americi, poslije ubistva ko utaji porez u zatvor, neće mu više na um padati.

Druga stvar, progresivno oporezivanje ministre, ja koji imam pet hiljada ili tri hiljade ima da mi bude porez 30%, 40%, 50%, nulto na sirotinju ministre. Onda opet s jedne strane imate solidarnu državu, s druge strane imate veće prihode, da ne uzmem mojim kolegama pošto su mi rekli 10 minuta, kao prvi. Strukturne reforme obavezno ministre, minimalna zarada mi smo rekli neoporezovano 50% ukoliko hoćete i potrošačku korpu spremni smo. Jer potrošačka korpa određuje mora svako da ima da se prehrani, mora da živi kao čovjek, mora da bude ljudsko biće. A osnovna stvar je ministre dinamičan održivi ekonomski razvoj, Vi ste za svaku našu inicijativu klimali, ali vidite li većina nije zato bila danas.

Ministre, konstruktivan predlog i doprinos od moje strane. Zdravo bili.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:43:22)

Hvala poslaniče Raduloviću.

Sada u ime Kluba poslanika SDP-a poslanik Raško Konjević, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 14:43:32)

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovani građani, poštovani ministre,

Možemo se mi nadgornjavati u Parlamentu koliko hoćemo neke cifre su neumoljive. Može Vlada pričati o najvećem rastu bruto društvenog proizvoda i neke kolege saopštavati da je Crna Gora bila najmanje razvijena država bivše Jugoslavije, a da smo infrastrukturu tek počeli da gradimo u zadnjih nekoliko godina. Onda se postavlja pitanje ko je izgradio Pivu, ko je izgradio Perućicu, ko je izgradio put na sjeveru, ko je izgradio željezničku prugu Beograd-Bar, ko je izgradio mnoge druge stvari.

Neće baš biti da vrijeme počinje da teče samo od onoga trenutka kad smo ušli u višepartizam i počeli na ovakav način da se bavimo politikom.

Dakle, cifre su ovdje neumoljive. Ministre, bez obzira na sve ekonomske napore koje čini Vlada prosječna neto zarada u Crnoj Gori je manja. Ponavljam Vam to je podatak Centralne banke u izvještaju Centralne banke za prošlu godinu u kojem se kaže da je realna neto zarada manja 2,3%. Građani žive od zarade, ne od priče o rastu bruto društvenog proizvoda.

Ministre, dug svih građana Crne Gore od 2006. godine, do 2019. godine je porastao slovom i brojem 600 miliona. Znači, svaki građanin je za ove tri godine zaduženiji za 1000 eura. Em mu se plata smanjuje, em je više dužan. Ovo su brojke o njima ne možemo raspravljati, možemo ih samo politički zloupotrebjavati, ali su one egzaktno.

Minimalna zarada - 193 eura ubjedljivo najmanja u regionu.

Ministre, 67% je opterećenje poslodavaca na rad. Ubjedljivo najveći u regionu i onda dolazimo u poziciju da pokušavamo da smislimo ono što je nezamislivo. Dakle, da država kao poslodavac ne plaća poreze, a da tjera druge poslodavce da plaćaju poreze. Samo recite mi gdje to ima. Gdje ima da država kao poslodavac ne plaća obaveze ne poštuje zakon, a da ta ista država ćera poslodavce da plaćaju poreze, naravno, ne sve, ima privilegovanih. Od tih privilegovanih ministre nama se poreski dug nagomilao preko 500 miliona.

Mislim da ove dadžbine koje vi sada korigujete za 2% poena naniže vezano oko bruto zarade dva opterećenja poslodavaca na zdravstvo. Ja mislim da ste trebali zahvatiti one koji idu prema PIO-u. Dakle, i da ukupno smanjimo opterećenje poslodavaca sa 67 negdje kalkulacijom se dolazi do 57 ili 58 ako prihvatite prijedlog koji je podnio SDP kroz skupštinsku proceduru. Zašto, mislim da je to dobro? Zato što će kod dobrih poslodavaca, njih je većina u Crnoj Gori, stvara se

prostor za rad zarada. Pa ne rade što sam nabrajao Poljska, Rumunija, Češka itd, svi idu u smanjenje opterećenja na porez upravo da bi stvorili prostor za povećanje zarada kako ljudi ne bi odlazili. Ključni podatak, ministre, kod nas je da 70 hiljada ljudi u Crnoj Gori prema zvaničnim statistikama prima zaradu do 250 eura, da nam je prosječna zarada u zadnje tri godine između 510 i 512 eura. Negdje griješimo. Vaša najava je da u javnom sektoru nema povećanja zarada u naredne dvije godine. Ja mogu da vas razumijem kao ministra finansija, koji ima specifičnu nadležnu u tom smislu, ali ne pričam nama, pričam o ukupnom političkom kontekstu. Svake godine inflacija nam pomalo jede realnu zaradu koju imamo, 60 hiljada ljudi je otišlo iz Crne Gore u zadnjih desetak godina. Svaka šansa mladog i obrazovnog čovjeka je da se dokopa, nažalost, teritorije neke države Evropske unije i tamo potraži svoju šansu.

Prema tome, o ovim stvarima bismo trebali da otvorimo ozbiljan dijalog u Parlamentu ne da ga svedemo na minut, dva, tri, četiri ili pet, ali su ovo ključni podaci ministre. Realna neto zarada je manja nego što je bila prije godinu dana, imamo najmanju minimalnu zaradu u regionu, a najveća poreska opterećenja u regionu. U ovom trouglu se mora naći neko rješenje koji će ovu privredu učiniti konkurentnijom, a ne da nam se dešava da država je najgori poreski platiša, a da ta ista država srednje normalne poslodavce koji teško privređuju na tržištu pritiska iz dana u dan, kako bi se ovaj budžet napunio. Neka ta Poreska uprava pođe u ove državne firme đe država poslodavac, neka pogledamo zajedno malo kolike su tamo plate i zašto se ne plaćaju porezi. Plus, što im ovi građani sa ovakvim platama kroz budžet svako malo daju određenu vrstu pomoći. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:49:19)

Hvala Vam.

Sada u ime poslaničkog Kluba Socijaldemokrate i Liberalne partije Boris Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (22.07.19 14:49:28)

Zahvaljujem predsjedniče, uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre Radunović, uvažena direktorice Direktorata Peranović, poštovane građanke i građani.

Prvo da pomognem našim sugrađanima da im objasnim da je na dnevnom redu Zakon o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje koje ima dva člana. Ja volim da ih podsjećam na ono što je predmet rasprave ovdje, kad čujemo određene kolege zaista je ovo ja se izgubim u tome o čemu mi pričamo, a i da građane podsjetimo.

On ima dva člana. Prvi je da se smanjuju doprinosi za dva posto na zdravstveno osiguranje na teret poslodavaca i druge datum stupanja na snagu i to je to. Prema tome, sva ova ostala priča je zanimljiva, ali ona nije predmet ovih izmjena i dopuna. Siguran sam da ćemo svi podržati ovo, jer je ovo smanjenje fiskalnog opterećenja rada za koje sam saglasan i vidim da su ostale kolege da je veliki u zbiru sa porezom na dohodak fizičkih lica on je drugi najveći na Zapadnom Balkanu i zbog toga moramo ići u pravcu daljeg smanjenja, fiskalnog opterećenja i na jedan način uticati na određene poslodavce koji rade u svojoj zoni da pređu legalne tokove i na taj način širiti poresku bazu. Podsjećam vas da ovim izmjenama i dopunama budžet će imati manje prihoda negdje 20 do 30 miliona na godišnjem nivou i to prihoda koji se odnose na Fond za zdravstveno osiguranje. To sam negdje na odboru i pitao i mislim da je zaista važno da i od vas ministre čujemo na koji će način biti ta sredstva nadoknađena, jer nužno da održimo kvalitet zdravstvene zaštite i da ga u kontinuitetu unapređujemo. Vidim po rebalansu da će oni vjerovatno biti nadoknađeni za opšti prihod jer rebalansom se ta pozicija nije dirala što znači da i ovi pokazatelji o većoj naplati prihoda za prvih pola godine u odnosu na prošlu godinu za nešto preko 60 miliona u odnosu na plan za 20 miliona, sa druge strane smanjenje tekućih izdataka u odnosu na plan za preko 125 miliona, daje prostora da se nadoknadi ovaj dio sredstava koji će se manje naplatiti usljed smanjenja doprinosa na obavezno socijalno osiguranje. Svidjela mi se krilatica od jednog od prethodnih kolega koji je rekao - politički zloupotrebljivat. Ja zaista mislim ako su se socijalni partneri na Socijalnom savjetu, a to su Vlada i poslodavci i sindikata dogovorili da ovo je realna mjera kompromisa u

ovom trenutku sa jedne strane povećanje minimalne zarada, sa druge strane smanjenje doprinosa vidim ovdje da neki pokušavaju da ih vole više nego što oni sami sebe vole, to je politička zloupotreba.

Sad mi ovdje više brinemo o interesima poslodavaca od samih poslodavaca ili od radnika samih radnika, što je meni isto onako po malo i u političkom smislu deglutatno. Imali su pojedini priliku da o njima misle dugo godina, pa se ništa od ovoga nijesu sjetili, fino kad ste iz neke pozicije na odgovornosti onda predlažete neke mjere koje su onako zanimljivo zvuče, zato što ne snosite nikakvu odgovornost za njihovu implementaciju. Zbog toga mislim da je ovo nužna, a ne dovoljna mjera. Ne dovoljna iz prostog razloga što svi očekujemo u periodu koji je pred nama kad sagledamo rezultate ovoga zakona i odluke o povećanju minimalne zarade da zajedno sa socijalnim partnerima na Socijalnom savjetu nastavite dijalog oko novog povećanja minimalne zarade, i svjestan u tome dodatnog rasterećenja fiskalnog opterećenja rada poslodavaca.

Takođe, ono što je veoma značajno da znamo uvijek nekako fokusiramo se na rashodnu stranu budžeta moramo da vodimo računa kako da budžet punimo jer iz tih prihoda mi ćemo neke stvari moći da izmirujemo. Zato je kada smo negdje razgovarali i ponavljam taj razgovor sa MMF-om ne zbog mog oduševljenja MMF-om nego je bio dobar razgovor, gdje je rečeno da svi trebamo da podržavamo dalje smanjenje fiskalnog opterećenja rada, ali moramo da vodimo računa i o prihodnoj strani. Tu je ono što se ja zalažem odnosno partija kojoj pripadamo Socijademorkate, a to je da se dobro razmišlja o uvođenju neoporezivog dijela dohotka i progresivnosti u stopi poreza na dohodak. Mi se zalažemo za progresivne stope poreza na dohodak, jer je to pravilo u svijetu, a ne izuzetak i sa aspekta pravednosti mislimo da onaj koji više zarađuje, mora više da plaća u odnosu na onoga koji manje zarađuje. Mi se negdje zalažemo da se za sva ispod prosječna primanja smanji stopa poreza na dohodak, a da se za iznad prosječna primanja povećava i imamo određeno utemeljenje brojkama. Ali kako smo ozbiljna partija, odgovorni ljudi, sugerišemo da Vlada koja ima mnogo više informacija na dnevnom nivou do kraja godine ili početkom sljedeće pripremi jednu analizu iz koje bi mogli da izvučemo relevantne zaključke kao potencijalnoj promjeni stope poreza na dohodak. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 14:55:10)

Hvala.

Sada u ime Posebnog kluba poslanika riječ ima poslanik Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (22.07.19 14:55:16)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine ministre, gospođo Peranović,

Dakle, na redu je čini mi se, osma izmjena ovog Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, imajući u vidu da isti donešen 2007. godine, pri čemu je bilo i onih izmjena koje su recimo bile leks specijalis, pa 2009. i 2010. godine, čini mi se nijeste imali plaćanje, je li tako, obaveznog osiguranja na otpremnine koje su se tada davale tehnološkim viškovima, imali smo ih nakon toga 2011, 2012. to o konzistentnosti ako govorimo. Ali govorimo i o onome što bi bio neki pokušaj da se krene u stidljivo, naravno, sa ovom jednom normom ovog Predloga u nešto što je izmjena dosadašnje politike u oblasti poreza i doprinosa. Imajući u vidu da valjda ovdje svi treba da imamo intenciju da što manje oprezujemo rad i potrošnju sa visokim stopama PDV-a, koje se u Crnoj Gori, pa i ovim kvazi niskim stopama poreskim opterećenja na rad, sa visokim doprinosima koji kompenziraju ta niska poreska opterećenja od 9% itd, pa dobijemo isto nedovoljno oporezivanje imovine odnosno kapitala, nije na nivou na kojem bi trebalo da budu u Crnoj Gori, imajući u vidu da jedan pododobar dio građana ovdje živi od rente kapitala, od nekih prihoda koji nemaju veze sa radom i sa mukotrpnom stečenom zaradom, posebno kada govorimo o broju lica koji primaju najnižu zaradu. Nije nam cilj valjda da povećamo samo najnižu zaradu, da li sa 193 na 222 ili 255, što bi bilo pola od prosječne zarade, već nam je cilj da ovi koji primaju te

zarade da ih bude što manje. Nadam se da je to negdje svima nama cilj. Ne samo oni koji primaju realno u smislu da zaista dobijaju, nego i oni koji fiktivno primaju. Imajući u vidu da jedan dobar dio poslodavaca, na žalost, zbog nepoverenja međusobnog u ovoj državi isplaćuje doprinose na najnižu cijenu rada, naravno, jedan dio ide i isplaćuje se na ruke. To je ona siva ekonomija, a crna ekonomija da ne govorim o tome da se ne proknjižavaju i da se radnici zapošljavaju na crno.

Dakle, to negdje bi trebalo da bude svima nama intencija, da razgovaramo o tome. Ja sam bio član radne grupe koja je napravila jednu analizu uvođenja progresivnog oporezivanja kao neko ko sam se zalagao u ovom domu i podnosio predloge 2010. i 2011. godine. Drago mi je da evo nakon osam godina smo svi negdje blizu da imamo konsenzus oko toga, da napravimo dakle negdje pravednost u sistemu oporezivanja koja je dovela do svega ovoga, koje pokušavamo danas da popravimo. Da li sa ovih 2,4 procenta, 2,3 procenata niže, odnosno, da li sa ovih 24 miliona koji će nedostajati budžetu, pa će se kompenzirati time što će se isplatiti veća zarada pa opet doprinosi. Vi ste rekli da je negativan uticaj, nešto negativan uticaj na kraju na budžet, bilo bi dobro da dobijemo neke precizne cifre i o tome i koliko ih prima radnika formalno ove najniže zarade, da vidimo da li nešto možemo u tom dijelu da uradimo.

Ja sam, naravno, na Premijerskom satu imao jedan dijalog sa premijerom, smatram ga svrsishodnim i govorili smo o penzijama, ali smo se dotakli ove problematike imajući u vidu da danas govorimo samo o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, konkretno na zdravstveno osiguranje, ali tu su dakle i obaveze vezane za Fond PIO i osiguranje nezaposlenosti, gdje smo izveli računicu egzaktnu da smo 2010. do 2018. godine, imali povećanje bruto domaćeg proizvoda 45 do 50%, sa neke 3,1 milijarde na nekih 4,5 ili 4,6 milijardi. Povećanje zarada u tom razdoblju kao i povećanje penzija bilo je svega 10 procenata. To znači da je značajno iako se povećao broj penzionera iako se povećao broj zaposlenih, prije svega, u javnom sektoru da je negdje značajno opao taj procenat koji se izdvaja za zarade penzija u bruto domaćem proizvodu. Dakle, teret fiskalnog prilagođavanja snose i penzioneri i zaposleni naročito ovi sa najnižim primanjima. To je nešto što urgentno traži akciju u promjeni poreske politike. Ona traži široki koncez, ja to znam ministre, ona traži društveni dogovor, ona traži određeno vrijeme da se krene u te reforme, pitanje jesmo li nakon dvije i po godine u ovom sazivu spremni na ovaj način i sa ovakvom političkom kulturom da o tome uopšte i razgovaramo, ali negdje se mora početi.

Dakle, ključna stvar ovdje nije hoćemo li sa 38 doći na 43% minimalne zarade u odnosu na prosječnu zaradu, već je ključna stvar kako da suzbijemo pojavu koja je dobila masovne razmjere. Mogu sada da krivim aktuelnu vlast, što je dopustila sve to pa mogu onda onda da pretačem u glasove na izbore, što je dopustila praksu neplaćanja poreza i doprinos pa čak i u javnom sektoru što je dalo da kažem loš signal ili "dobar signal" i privatnom sektoru da to isto ne rade ili ove isplate što je u Crnoj Gori popularno poreza i zarada i doprinosa na minimalnu zaradu, a ovaj dio koji se isplaćuje na ruke. To govori o ogromnom sivom tržištu na tržištu rada, to su stope koje su vjerovatno duplo veće nego stope koje su neophodne da budu u Crnoj Gori primjerene i to traži ozbiljnu društvenu akciju i dogovor. Dakle, na jednoj strani smanjiti doprinose, ovo je početak nadam se, smanjivati opterećenje na rad. Na drugoj strani to će dati iako kasnimo za zakonom, ali završiće se valjda i to povećanje minimalne zarade. Kažem nije cilj da povećamo nego da smanjimo broj ljudi koji to primaju, koji trebaju da prime mnogo veće zarade no što su ove od 222 ili 255 evra, dakle, veće čak i od prosječne zarade. Ključno je društveni dogovor, konsenzus da ovo prihvate poslodavci, povjerenje poslodavaca ne u 42 poslanika vlasiti, ne u Vladu, ne samo u jednu političku partiju već povjerenje poslodavaca u cijelo društvo, u državu, kredibilnost države, da natjeramo sve nas zajedno, da steknemo to povjerenje kod poslodavaca, da onda oni poslušaju, ne iz patriotskih razloga, nego iz pragmatičnih razloga, savjet da prijavimo sve ono što imaju na crno i na sivo i da zatvorimo krug i na taj način ćemo lako kompenzirati ovo što gubimo kroz smanjenje doprinosa. Dakle, bez tog povjerenja, bez tog dogovora, sve će biti ovo prazna priča i nećemo imati smanjenje, očekivano, sive ekonomije tržište rada, a bez toga naravno nema iskoraka u ovom dijelu. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.07.19 15:01:35)

Hvala i Vama.

Poštovane kolege, ovim smo iscrpili jedan broj prijavljenih u ime klubova.
Sada dajem pauzu do 16 časova.
Sljedeći su Ana Nikolić, Milun Zogović, vi možete u okviru ovog tako su predloženi.
Hvala vam.
Nastavljamo u 16 časova.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:04:03)

Merdita i dobar dan još jednom.

Nastavljamo raspravu Zakon o doprinosima. Po redosljedu prijavljivanja nastavljamo sa prvom diskutantkinjom, a to je poslanica Ana Nikolić, nek se pripremi poslanik Milun Zogović, posle njega poslanik Suad Numanović, poslanica Draginja Vuksanović-Stanković, poslanica Maja Bakrač, Branka Bošnjak i još po redosljedu kako ovdje slijedi.

Poslanice Nikolić, imate riječ. Izvolite.

ANA NIKOLIĆ (22.07.19 16:04:42)

Hvala, potpredsjedniče.

Danas nastavljamo tačku, to je Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Cilj ovog Zakona jeste unapređenje životnog standarda stanovništva, posebno građana sa najmanjim primanjima i upravo prisustvo ovog Zakona danas u Parlamentu je i potvrda da Vladine mjere ekonomske politike daju željene rezultate. Jedna od Vladinih mjera u ovom smislu jeste povećanje minimalne zarade na 220 eura od 1. jula ove godine. Izmjenama ovog Zakona o kome danas raspravljamo daje se upravo potpora i održivost povećanju minimalne zarade, da se ona u svojoj primjeni u praksi ne pretvori u svoju suprotnost i ne ugrozi postojeći poslovni ambijent.

Povećanje minimalne zarade za zaposlene kao pozitivna mjera za poslodavce predstavlja povećanje troškova rada po zaposlenom, a onda takva mjera nosi rizik da ugrozi poslovni ambijent, poveća stopu nezaposlenosti, na taj način izazove rast troškova za naknadu nezaposlenima, dodatno proširi zonu sivog tržišta itd. generalno ugrozi na kraju proces fiskalne konsolidacije. Da se to ne bi desilo Vlada kreira drugu mjeru sadržanu u izmjeni ovog Zakona, a to je smanjenje doprinosa za zdravstveno osiguranje koje plaća poslodavac za 2% ili u odnosu na postojeću stopu smanjenje poreskog opterećenja za skoro 50%. Ovo smanjenje poreskog opterećenja zarada odnosi se na sve zarade i odnosi se na sve poslodavce. Upravo u potpunom ovom obimu ono će biti kompenzacija za povećane troškove rada po zaposlenom koje je izazvalo povećanje minimalne zarade. Na ovaj način i sama minimalna zarada biće veća, biće vrednija, jer će tako činiti 43% prosječne zarade. Kombinacija ove dvije mjere kao Vladin paket mjera u momentu kada to neće ugroziti proces fiskalne konsolidacije daće pozitivne efekte na životni standard najranjivije populacije zaposlenih kojih je oko 35.000 sa jedne strane, a da se pritom ne uspori rast zaposlenosti, ne uspori konkurentnost privrede sa druge strane, jer će za privredu u cjelini blago se smanjiti ukupni troškovi poslovanja.

Kao što smo i čuli od ministra u uvodnom izlaganju trenutni efekat u budžetu države biće niži prihodi za 24 miliona eura koji će se nadoknaditi dijelom kroz povećanje minimalne zarade, odnosno većom naplatom poreza i doprinosa na zarade i smanjenjem sive zone, a dijelom kroz uštedu koju će država ostvariti smanjujući doprinose za zdravstveno osiguranje tamo gdje se ona javlja kao poslodavac. Samo kao ovakav paket mjera zajedno povećanje minimalne zarade će imati u srednjem roku neutralni efekat na budžet države, odnosno biće opravdano i biće održivo. Zbog toga ovdje treba pohvaliti dobru saradnju Vlade i socijalnih partnera, sindikata i Unije poslodavaca na nivou Socijalnoga savjeta oko usaglašavanja ovih mjera. To je upravo dokaz da ove dvije mjere nisu rezultat populističkih odluka, već su rezultante stvarnog rasta koje nisu mogle biti donešene ranije, već u onom momentu kada su ekonomski opravdani i održive po svim parametrima i analizama. To je dokaz da Vlada svoje aktivnosti treba sprovoditi u stalnoj komunikaciji i dijalogu sa socijalnim partnerima, poslodavcima, predstavnicima struke, civilnim

sektorom, jer udruženi naponi cijelog društva uvijek vode ka napretku. Te u tom smislu sam sigurna da će dalje kretanje minimalne zarade zaposlenih biti stalni predmet njihove pažnje i njihove analize.

U tom smislu treba pozdraviti razmišljanje Vlade o ukidanju više stope poreza na dohodak tzv. kriznog poreza koji se planira od 1. januara 2020. godine, mjere koje će dodatno u dozvoljenom momentu ne noseći rizik da ugroze proces fiskalne konsolidacije dodatno smanjiti troškove rada i povećati konkurentnost privrede. Zbog toga ću zaista glasati za Predlog izmjene ovog zakona.

Uvaženi potpredsjedniče, ja bih iskoristila svoju minutažu u dogovoru sa svojim kolegama na oštrb njihovih minuta da u ime Poslaničkog kluba Demokratske partije socijalista predložim amandman na ovaj zakon, a on glasi sljedeće.

Na osnovu člana 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore na Predlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje podnosim sljedeći amandman.

Poslije člana 1 dodaju se dva nova člana koja glase:" Član 2 poslije člana 18 naziv potpoglavlja 4a mijenja se i glasi: Oslobođanje od plaćanja doprinosa na lična i ostala primanja." Član 3, poslije člana 18a dodaje se novi član koji glasi: "Član 18b, doprinosi se ne plaćaju na prihode ostvarene po osnovu transfera i prihoda profesionalnih sportista i sportista amatera. Dosadašnji član 2 postaje član 4 u ovom slučaju."

Obrazloženje.

Sport je oblast koja značajno doprinosi razvoju ugleda naše zemlje, a utisci crnogorskih sportista su do sada bili naša najbolja i najpozitivnija promocija u svijetu. S toga sportski potencijal treba u kontinuitetu njegovati, razvijati u unapređivati. Posebno je važno što je sport za razliku od nekih drugih oblasti po kojima se Crna Gora uvijek može lako i prepoznati na visokom pozicioniranju dovodi našu zemlju u čitavom svijetu. S toga je prepoznajući značaj koji sport ima u društvu, država u prethodnom periodu je jako puno radila na planu unapređenja sportskih oblasti i to kroz donošenje novog Zakona o sportu, Strategija razvoja sporta te je i u tom kontekstu stvorila neophodne preduslove za dinamičniji razvoj ključnih segmenata sportske oblasti, školskog sporta, sportske infrastrukture, sistema nagrađivanja sportista itd.

Međutim, sveukupno uređenje sportske oblasti nužno mora pratiti adekvatna poreska politika koja treba da bude uređena na način da je primjenjiva u praksi kako sportska oblast ne bi bila pogodno tlo za izbjegavanje plaćanja poreza. Kako je Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica koji je prošao Vladinu proceduru i koji će se vrlo brzo naći na dnevnom redu Skupštine precizirane obaveze plaćanje poreza na prihode od sportske djelatnosti po fiksnoj stopi od 9% na oporezivi prihod definisan u navedenom predlogu smatramo da sportisti, kao naši najbolji promoteri u svijetu, treba da budu oslobođeni plaćanja doprinosa na prihode i transfere po ovom predlogu zakona. Kako bismo omogućili da novac opredijeljen za njihov angažman bude uložen u njihov razvoj i njihov dalji napredak, a sve u cilju davanja dodatnog doprinosa za ostvarivanje velikih rezultata sportista. Na ovaj način napravićemo i potrebno usaglašavanje između predmetnih zakonskih tekstova, a u finalnom poreske obaveze u sportskoj oblasti učiniće prihvatljivim i stvoriti dobar normativni ambijent kada je u pitanju poreska politika sportske oblasti.

Uvaženi ministre Radunoviću ja bih Vas molila da se izjasnite o ovom amandmanu. Hvala vam najljepša.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:12:31)

Hvala Vam poslanice Nikolić.

Kao što sam najavio poslanik Milun Zogović, nek se pripremi poslanik Suad Numanović. Poslaniče Zogović izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (22.07.19 16:12:40)

Poštovani građani,

Povećanje minimalne zarade sa 193 na 222 eura jeste očigledan pozitivan pomak. Doduše to je i dalje daleko od realnih očekivanja iznosa kakvi bi trebali da budu da Crna Gora ima odgovornu i domaćinsku vlast. Donja granica minimalne zarade ne bi smjela da bude ispod 50% prosječne zarade u državi. To je egzistencijalni minimum ispod kojeg se ne bi smio naći nijedan pojedinac. Taj minimum bi morala da garantuje država na način kako to predviđa program Demokratskog fronta od 707 mjera jer se radi o socijalno najosjetljivijim kategorijama. Ipak, dobro je da je vlast pod zajedničkim pritiskom opozicije NVO sektora, sindikata i javnosti bila prinuđena da napravi i ovaj mali pozitivan iskorak. Sa druge strane ovaj kompenzujući mehanizam prema poslodavcima koji se uvodi kroz Predlog zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje čija je suština smanjenje stope doprinosa na teret poslodavaca za 2% sa 4,3 na 2,3% prilično je diskutabilan i potvrđuje na kako se krhkim nogama zapravo nalaze crnogorska ekonomija i finansije koje nisu sposobne da podnesu čak ni ovako blago povećanje minimalca, a da se pritom ozbiljno ne zatalasaju. Glavni argument je strah od narušavanja kompletnog ekonomskog ambijenta zbog čega treba poslodavcima umanjiti izdavanja za socijalno osiguranje za 2% prema svim zaposlenim i tako kompenzirati povećanje minimalca. Prilično diskutabilna uzročno posljedična veza. Iz obrazloženja se ne može jasno vidjeti krajnji negativan uticaj ove mjere jer su informacije prilično kontradiktorne i kreću se od toga da će prihodi budžeta biti umanjeni za 24 miliona eura do toga da će uticaj na budžet biti blago negativan, a onda se ponovo tvrdi da za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbjeđivanje dodatnih sredstava. Čudna neke logika kojom se stiže utisak da je negativan uticaj na budžet zapravo poželjniji od pozitivnog. Na osnovu ovoga niko ne bi rekao da se radi o zemlji ekonomskom tigru i zemlji lideru u regionu. Zapravo lideru po najmanjem iznosu minimalca. Od liderske je na kraju ostala priča o komarcu i čupanju noge.

Prije neki dan slušamo žalopojke ministra zdravlja o odlasku doktora, kao da se radi o problemima treće države, a ne o problemima ministarstva iz njegovog resora. Nijesu doktori jedini koji na žalost odlaze iz ove države posebno na sjeveru ambijent napuštenih i zamagdaljenih kuća sve češće je dominantan. Odnos zarade i rada koji obavljaju zaposleni u privatnom sektoru je u potpunom neskladu. Gdje su korumpirane inspekcije rada koje gotovo bez greške uvijek zastupaju interese poslodavca pomažući ambijent brutalne i bespoštedne eksploatacije radnika koji slobodan dan u nedelji ako ga uopšte imaju najčešće koriste za primanje infuzije kako bi mogli opet da nastave da obavljaju svoj posao. Onda se čudite i snebivate što ljudi odlaze iz Crne Gore. Niko od dobra ne napušta svoj porodični dom, svoje ognjište i svoju državu. Vidite li gospodo iz vlasti šta rade Bugari, Rumuni, Mađari, šta rade odgovorne države i kako čine da podsticajnim mjerama migracije svedu na optimalni nivo kako bi zaustavili odlazak mladosti, stručnosti i pameti. Tačno je da je to regionalni, a možda i globalni trend koji je najčešće posljedica loše ekonomske situacije, ali država, odnosno ozbiljne države čine sve da se taj trend promijeni.

U Crnoj Gori na žalost situacija je potpuno drugačija. Svojim nečinjenjem pomaganjem monopolizacije tržišta, omogućivanjem nekontrolisanog poslovanja, stvaranje enormnog profita od strane velikih poslodavaca kroz brutalnu eksploataciju radnika država Crna Gora zapravo podstiče takav poguban i nepoželjan ekonomski ambijent. Hvala vam.

Hvala predsjedavajući na prekoračenju.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:18:45)

Hvala Vam. Poslaniče Zogović, niste prekoračili pošto vaš Klub ima još minuta na raspolaganju tako da nastavljamo sa sljedećim poslanikom.

Poslanik Suad Numanović, nek se pripremi poslanica Draginja Vuksanović Stanković.

SUAD NUMANOVIĆ (22.07.19 16:19:04)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Pred nama je Predlog zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, jedan

zakon koji sadrži dva člana. Mogli bi veoma brzo da elaboriramo sam zakon i da kažemo da se radi o jednom dobrom zakonu jer mjere koje su predviđene ovim zakonom govore o onome što smo čuli iz svih poslaničkih klupa, a to je da je dobro osloboditi poslodavce ili smanjiti doprinos sa kojim su oni opterećeni. Tu bi negdje mogla da se završi diskusija, da svi pohvalimo i svi usvojimo ovaj zakon. Međutim, s obzirom da su ovi članovi ovog zakona direktno vezani sa onim što je već donešeno, a to je minimalna zarada koju kao što vidimo iz obrazloženja je povećana za nekih 15% i sad iznosi 222 eura, odnosno 43% od prosječne zarade onda je i neophodna ova diskusija da se vodi.

Danas smo dosta toga čuli o minimalnoj zaradi i često upoređujemo kako je to u Crnoj Gori, kako je to najniža minimalna zarada u odnosu na region. Ja bih minimalnu zaradu vezao, neko ko se baš puno u ekonomiju ne razumije, ali prosto bih je vezao za prosječnu zaradu koja postoji u Crnoj Gori i okruženju. Kritikujući što je minimalna zarada najniža u regionu zaboravljamo da kažemo da je prosječna plata u Crnoj Gori 512 eura i da je ona mnogo veća od prosječne zarade u Makedoniji 405 čini mi se eura, u Bosni i Hercegovini nekih 422 eura, u Srbiji isto tako 450. Dakle, u odnosu na zemlje okruženja su mnogo veće te prosječne zarade. Samim tim i minimalna zarada u odnosu na prosječnu zaradu koja je u Crnoj Gori veća u odnosu na zemlje u regionu je samim tim veća. Da li je to dovoljno? Pa sigurno nije. Ova analiza koje je resorno Ministarstvo finansija uradilo sigurno će dati za pravo da svi zajedno damo doprinos da u narednom periodu kod ekonomskog rasta naše ekonomije i sami damo doprinos, odnosno, da nas analiza pozove da razmišljamo možda već i kroz stvaranje budžeta za narednu godinu o povećanju ove minimalne zarade. Siguran sam da će to ići u tom pravcu. Kvalitet ovoga zakona jeste što su spomenuli moji pojedini prethodnici da je ovo donošeno na Socijalnom savjetu kao rezultat kvalitetnog dijaloga. Ovo nije jedini zakon koji je donesen na Socijalnom savjetu poslije višemjesečnog, a za neke zakone i višegodišnjeg usaglašavanja i kvalitetnog dijaloga.

Mi ne želimo da priznamo da u Crnoj Gori postoji kvalitetan socijalni dijalog. Mi želimo čak iz ovih klupa da se predstavimo kao neko ko više zastupa interese radnika, nego dva reprezentativna sindikata. Želimo da zastupamo poslodavce više nego što je to udruženje poslodavaca. E pa moramo biti svjesni da su oni reprezentativni, da oni vode socijalni dijalog u tripartitnom odnosu zajedno sa Vladom i da, siguran sam, oni donose kao rezultat tog dijaloga donose kvalitetne odluke u interesu onih koji predstavljaju, a sagledavajući i realnu ekonomsku moć naše države, ali istovremeno bazirajući se ono što je po meni mnogo bitnije to su analize koje se prije donošenja bilo kog zakona rade.

Ja ću vas podsjetiti da na Socijalnom savjetu je, jer sam sam učestvovao u njegovom radu direktno su doneseni veoma bitni zakoni, sistemski zakoni - Zakon o radu, Zakon o socijalnom osiguranju, Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju koji žive, koji su dali stabilnost fiskalnoj stabilnosti naše ekonomije. Naravno, to proizilazi, iz ovih zakona proizilazi potreba njihove izmjene i taj dijalog se vodi na nivou Socijalnog savjeta tako da ćemo tokom ove godine dobiti mislim i siguran sam jedan kvalitetan Zakon o radu. Dobićemo i jedan kvalitetan Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju koji će dati osnovu i da penzioni sistem i da sistem uređenja Zakona o radu bude na mnogo većem nivou koje će značiti sigurnost kako zaposlenih tako i ambijent za poslodavca koji će moći u takvom ambijentu i da privređuje i da daje doprinos razvoju našeg društva u cjelini Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:24:46)

Hvala Vam, poslanice Numanović.

Prije što dam riječ poslanici, sljedećoj govornici, da najavim da je sljedeća koleginica Maja Bakrač.

Poslanica Draginja Vuksanović Stanković, izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (22.07.19 16:25:02)

Zahvaljujem.

Poštovani građani i Crna Goro, uvaženi predsjedavajući, uvaženi ministre sa saradnicom, poštovana Skupštino,

Pred nama su zaista važne izmjene i dopune Zakona koja se odnosi na doprinose uz obavezno socijalno osiguranje i mi se konstantno iz Socijaldemokratske partije pitamo dokle više ovako u dijelu socijalne i ekonomske politike. Zar ne mislite ministre da je zaista dosta? Zar ne mislite da je zaista previše govoriti o minimalnoj zaradi od 222 eura? Evo povećali smo minimalnu zaradu na 222 eura. Socijaldemokratska partija tražila je da to povećanje bude na 250 eura za početak, a onda i više, a mi pričamo o toj zaradi o 222 eura kao da smo povećali zarade na 2.220 eura. Pitam vas ministre, kako biste vi rasporedili 222 eura. Kako bi bilo ko iz Vlade i bilo ko radi u državnim organima rasporedio 222 eura minimalne zarade? Po mom mišljenju je sramota više govoriti o ovome. Razumijem vaša rješenja koja vi nudite u cilju usklađivanja sa ovim povećanjem minimalne zarade, ali smatramo da je zaista više dosta. Dosta je da jedan zamjenik sekretara u Sekretarijatu Vlade ima veću platu nego ljekar specijalista koji ima pripravnost i dežurstva. Sramota je da takav jedan kadar ima veću platu od ljekara specijaliste koji dežura i koji je pripravan. Sramota je da jedan prosvjetni radnik i profesor Univerziteta imaju manju platu od 1.000 eura. Pojedini prosvjetni radnici imaju plate manje od 500 eura. Ne možemo govoriti o kvalitetnom obrazovnom i zdravstvenom sistemu, ako nemamo i adekvatan život i ako nemamo bogat život prosvjetnih i zdravstvenih radnika.

Vi pokušavate ovim zakonom da govorite, kaže se u vašem obrazloženju da su u odnosu na ovo što su uvećane zarade sagledane su mogućnosti koje bi imale za cilj pronalaženje optimalnog rješenja u dijelu tog određenog poravnjanja prema tim određenim zaradama, ali ovo se odnosi na zdravstveno osiguranje. Pa kažete dalje. Ovo iz razloga što bi dodatno povećanje troškova poslodavaca po zaposlenom uz već visoko poresko opterećanje rada ugrozilo postojeći poslovni ambijent, a ujedno i stvorilo rizik od proširenja sivog tržišta.

Znači sa izmjenama ovog zakona ide se na doprinose za obavezno socijalno osiguranje u dijelu zdravstvenog osiguranja. Zar ne mislite da ne postoji sivo tržište, ako je na primjer 67% opterećen poslodavac na neto zarade, 67%. Šta to znači? To znači da ukoliko poslodavac daje zaposlenom 100 eura platu da državi mora da plati doprinose 67 eura. Zašto u okviru ove izmjene zakona niste predvidjeli i ovo smanjenje opterećenja za poslodavca, jer onda bi se dogodilo da poslodavac izdvaja manje državi, a u toj razlici mogao bi zaposlenom da da veću platu, pa bi mogao da ga osigura, pa bismo imali više onih koji su prijavljeni i ne bismo imali tu rad na sivo.

Znači kada predložimo izmjene i dopune nekog zakona ne trebamo da sagledamo samo jedan segment, treba da sagledamo i druge segmente koji će biti olakšica za poslodavca. Nema ministre govora o pravnoj državi ukoliko nema vladavine prava, a vladavina prava podrazumijeva da su Ustav i zakoni ove države jednaki za sve. Nijesu Ustav i zakoni ove države jednaki za sve, niti možemo govoriti o toj jednakosti, ako oni koji vrijedno i pošteno život svog rada plaćaju uredno porez ovoj državi, a pojedini tajkuni duguju milione poreza. Ne možemo govoriti o tome ako su pojedini poslodavci privilegovani, a pojedini su opterećeni u skladu sa zakonom. U tom dijelu smatramo da zaista treba ključnu pažnju posvetiti socijalnim i ekonomskim pitanjima i zato uvijek Socijaldemokratska partija prije usvajanja dnevnog reda predlaže, evo svaki put već evo godinu dana, izmjene i dopune Zakona o akcizama, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, izmjene Zakona o radu, Zakon o porezu na dodatnu vrijednost, Zakon o doprinosima uz obavezno socijalno osiguranje. Međutim, šta je epilog toga? Parlamentarna većina neće ni da digne ruku da se to stavi da se raspravlja o tome, tokoliko o tome kolika je zaista briga za socijalna i ekonomska pitanja naših građana u ovoj državi. Ne mogu da shvatim da se ovdje ne može barem raspravljati o ovim pitanjima. Pa šta ovdje može biti iznad interesa naših građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:30:06)

Hvala, poslanice Vuksanović Stanković.

Da vas obavijestim da je vaš klub ovim uzeo vrijeme nekog drugog kluba u trajanju od dva minuta, ali mislim da neće biti problema.

Moram da zbog sljedećih poslanika poštujem vrijeme maksimalno .

Znači kao što sam najavio poslanica Maja Bakrač, nek se pripremi poslanica Branka

Bošnjak.

Poslanice Bakrač, imate riječ.

MAJA BAKRAČ (22.07.19 16:30:39)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani ministre sa saradnicom, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Evo kao što smo već čuli pred nama je danas Predlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Kako je uvaženi ministar na početku svog izlaganja i rekao, Vlada Crne Gore donijela je odluku o utvrđivanju minimalne zarade čija visina će od 1. jula 2019. godine iznositi 222 eura. Kako bi se kompezovali dodatni troškovi za privredu, Vlada predlaže i smanjenje stope doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca. Poresko opterećenje troškova rada je uređeno Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Ovim zakonom utvrđena je obaveza plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, penzijsko i invalidsko, zdravstveno osiguranje, osiguranje od nezaposlenosti i propisani obveznici plaćanja doprinosa. U skladu sa ukupnim socioekonomskim ambijentom u Crnoj Gori, posljednjih godina kada je riječ o trendovima na tržištu rada, minimalnoj zaradi i unapređenje životnog standarda građana Crne Gore, Vlada je radila intezivno na analizi uticaja mogućeg povećanja minimalne zarade, uz istovremeno smanjenje poreskog opterećenja troškova rada.

Sagledane su mogućnosti koje su imale za cilj pronalaženje optimalnog rješenja na način da se unaprijedi standard zaposlenih sa minimalnom zaradom, a da se istovremeno ne uspori rast zaposlenosti i konkurentnosti privrede. Nakon sprovedenih analiza utvrđeno je da samo povećanje minimalne zarade uz nepromijenjeno poresko opterećenja rada predstavlja nepovoljno rješenje iz razloga što bi rezultiralo dodatnim povećanjem troškova poslodavca po zaposlenom i to bi ugrozilo poslovni ambijent, a i stvorilo bi rizik od povećanja broja nezaposlenih. To bi dalje dovelo do povećanja troškova za isplatu naknada u slučaju nezaposlenosti. Povećanjem minimalne zarade na 222 eura uz istovremeno smanjenje doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca predstavlja u ovom trenutku najoptimalnije rješenje ako sagledamo ukupan socijalni kontekst u Crnoj Gori. Ovdje možemo vidjeti da se svakako vodilo računa da budu na dobitku i zaposleni i poslodavci. Ovo je jedan veliki iskorak, ali svakako nije dovoljan i Vlada Crne Gore će u narednom periodu sagledati sve mogućnosti kako bi i poslije ovog povećanja došlo do još jednog povećanja. Ukoliko se usvoji pomenuti Predlog zakona neophodno je nakon toga pratiti efekte istog, kako će uticati na socijalni standard zaposlenih troškove poslodavaca za zarade, uticajne investicije, nova zapošljavanja, rizik oko ukidanja novih radnih mjesta, uticaj na sivo tržište i na osnovu sprovedenih analiza razmišljati o eventualnom novom povećanju minimalne zarade.

Ovo je dobar pokazatelj da Vlada Crne Gore intezivno radi na pronalaženju adekvatnog rješenja za veći standard građana i to mora svakako i u budućnosti biti prioritet Vlade. Građani, moraju što prije da osjete jačanje crnogorske ekonomije jer stanje radnika je poboljšano, ali još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou. Kako bi dostigli napredne evropske ekonomije potrebno je kontinuirano ulaganje napora svih kako bi stvorili ambijent za dobro poslovanje i razvoj biznisa. Usvajanjem Zakona u unutrašnjoj trgovini i usvajanjem ovog predloga zakona jasno se pokazuje želja da se unaprijedi životni ambijent u Crnoj Gori.

Na kraju, kako bi blagovremeno počela primjena ovog Predloga zakona neophodno je da se ubrza proces usvajanja istog i zakon donese po skraćenom postupku zato predlog kolegama, da svi zajedno ovdje podržimo ovaj predlog. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:34:30)

Hvala poslanice Bakrač, poslanica Branka Bošnjak je sljedeća, samo da najavim još par sljedećih poslanika da bi se oni pripremili. Poslije poslanice Branke Bošnjak, neka se pripremi poslanik Nikola Rakočević, Nebojša Medojević, Andrija Popović i Milutin Đukanović.

Poslanice Bošnjak, imate riječ.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (22.07.19 16:34:54)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Pa evo ja ću na početku reći možda bi ovaj zakon i negdje ima smisla kada ne bi mi svi znali u stvari da je naša sva statistika zasnovana na nerealnim vrijednostima, odnosno da mi na nekakvi krivim podacima koji su potpuno nerealni jer je jedno je praksa, drugo je ono što imamo na papiru, mi na osnovu toga kreiramo strategije razvoja, donosimo zakone, akcione planove, a znači i statistički podaci su jedno, a realnost drugo.

Drugi aspekt ovoga jeste kakvu uopšte vlast šalje sliku prema svima zbog toga što ne utiče na ono na šta bi mogla da utiče, a to je sivo i crno tržište. Ova vlast kaže da se ne isplati biti pošten ni običnim građanima niti se isplati biti pošten poslodavcima jer ima privilegovanih. Vi možete da krećete u sve ovo kad bi bili pravedni i isti za sve, onda bi i građani ako treba stegli kaiš i rekli hoćemo svi zajedno da izađemo iz krize, ali ovako kad vi birkate pa prema jednim se bez obzira šta rade odnosite na jedan način, a prema drugima na drugi način, oni koji rade pošteno njima se jadnima to ne isplati. Što se tiče ove minimalne zarade i uopšte ovoga mene samo zanima zašto ste se odlučili baš za zdravstvo i voljela bih da to negdje pojasnite i kako znam da neću ići na smanjenje plata zdravstvenih radnika, ali opet jeste to za taj sektor značajno da obrazložite zašto ste baš njih izabrali jer nijesu oni u bajnoj situaciji. Ono što jeste činjenica jeste da ovi privilegovani kao što su recimo Tehnoput kome ste davali koncesije, a on duguje ogroman porez državi i ne poštuje reprogramme dugova, vi sa njima sklapate nekakve poslove, pa onda Vektra koja dobija iz Abu Dabi fonda i tako sve to stvara nekakvu nelagodu i kod poslodavaca jedan osjećaj da, što je istina, nijeste jednaki za sve. Ono što hoću da kažem, na ovom minimalcu ima 70 hiljada zaposlenih, e sad vi znate da to nije realno, da nema 70 hiljada koji plaćaju ovaj minimalac nego vas poslodavci varaju. Tu ne radi inspekcija, da oni odu zna se da su jedan dio plate, u najvećem broju preko 90 % poslodavaca to radi, jedan dio plate isplaćuju na crno ili se nekako dobijaju pa nekakve dnevnice, putni nalozi da bi dostigli onaj neto iznos zarade koji daju zaposlenima. Jer je nerelno prvo da se preživi od toga od 193 eura koliko je bilo.

Ono što je druga stvar što mi imamo ja mislim oko 40 hiljada ovih malih preduzeća, preduzetnika, koji imaju tu od tri do deset zaposlenih, oni su najviše ugroženi, ovi veliku nijesu. Ono što mene najviše nervira, a to je kolega Konjević, rekao jeste što državni organi ne poštuju. Nama na Univerzitetu uplaćuju poreze i doprinose na kraju kad treba da se ide u penziju onda se gleda, pa to i Skupština ja mislim da radi, pa se onda uplate svi porezi da biste mogli neke firme privatne ni to ne mogu i onda ljudi ne mogu da odu u penziju. Ovi što primaju minimalac bolje im je da ne dožive penziju, jer kad dožive penziju vidjeće da neće moći ni dva lijeka da kupe od penzije koju će dobiti. Ono što kažem mi treba sistemski i ekonomsku našu sliku potpuno da promijenimo i da napravimo jedan duboki rez, ako hoćemo da idemo dalje jer mi samo ovim srljamo jer ne suočavamo se sa glavnim problemom, da bi njega riješili pa krenuli naprijed. Ovo je sve da kažem krpljenje nekih rupa, evo iz ovog sektora ćemo prebaciti u drugi.

Ono što treba da uradimo jeste da pokrenemo proizvodnju i ono što treba da uradimo da ne dozvolimo da neko ne plaća porez, da ne dozvolimo rad na crno nije to lako, ali evo deset godina i više se priča o tome. Ja sam sigurna da svaki inspektor može da nađe i da vidi, pa evo vam ove afere Klap i Vektra, ne znam Vardar, vidite kako su izvlačili keš i šta su radili. Niko ne prikazuje stvarnu dobit, ali ih nažalost država ćera na neki način na te stvari, jer oni u normalnom ambijentu ovakvom kakvi ste vi napravili ne mogu da posluju kako treba. Tu onda ima raznoraznih privilegovanih i to je ono što najviše boli. Mi treba da vidimo način kako da se suzbijemo ovo sivo i crno tržište, ali ne rade to. Djeca u osnovnoj školi kažu za dva sata mogu da nađu dilera droge, a nama ministar policije ili neko ne znam da pohapsi te dilere droge. Znači imate dijete koje bi vam odma reklo o kome se radi, jer su djeca naivna i iskrena. Taj podatak je ljudi zabrinjavajući da vama dijete u osnovnoj školi kaže da on za dva sata može da nabavi drogu. Tako i mi ovdje se pravimo slijepi ne znamo ko su ti koji ne plaćaju poreze i doprinose, a u stvari evo i ja da odem da me zaposlite tamo u tu inspekciju, ja ću vam za mjesec dana naći njih koliko god hoćete.

Tako da na zvaničnim podacima trebalo bi da pogledamo malo realnost i da zaokrenemo

mi ovu ekonomsku sliku malo drugačije, da krenemo u proizvodnju i da krenemo u neke normalne stvari, a ne da na ovaj način posluje se. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:40:52)

Hvala Vam poslanice Bošnjak.

Kao što sam najavio sljedeći poslanik Nikola Rakočević, neka se pripremi poslanik Nebojaša Medojević, pa poslanik Andrija Popović, pa poslanik Milutin Đukanović.

Poslaniče Rakočević, imate riječ.

Izvolite.

...

NIKOLA RAKOČEVIĆ (22.07.19 16:41:12)

Zahvaljujem.

Kada govorimo o ekonomskim zakonima koji se tiču pokušaja socijalne nejednakosti i fiskalnim zakonima onda nije zgreoga da se podsjetimo na neke rezultate koje je ova Vlada i ova vlast ostvarila u kontinuitetu. Čini mi se posebno je važno da govorimo o tome šta se dešava u ovom sazivu Skupštine, odnosno, u ovom sazivu Vlade kojoj smo dali, upravo ova većina, povjerenje. Dakle, ekonomija bez obzira što to može zvučati kao praznoslovlje ipak dozvolite da ponovimo nekoliko ključnih ocjena povodom fiskalne konsolidacije koju smo 2016., odnosno, 2017. usvojili i povodom stopa ekonomskog rasta koje su potom uslijedile. Dakle, ekonomija je rasla po stopi od 4,5% svih ovih prethodnih godina. Takođe, uspjeli smo da sada već i finalno utvrdimo da je prosječna zarada u Crnoj Gori, neto zarada, kao i prosječna penzija najveća u regionu. Bez obzira što ona nije dovoljno dobra, ovaj naš region bivše Jugoslavije je svakako u zaostajanju decenijama pa, rekao bih, i vjekovima i onda ne možemo očekivati da su te prosječne zarade ni u Crnoj Gori, ali ni dalje u regionu dovoljno dobre. Međutim, u Crnoj Gori su svakako najbolje, imaju trend rasta.

Takođe, u posljednjih tri godine imamo činjenicu da finansiramo naše rashode iz tekućih prihoda, što znači da se zadužujemo isključivo za kapitalne projekte i za refinansiranje kredita koji dopijevaju. Sada možemo reći i definitivno da je budžet stabilan, da su projekcije da 2020.godine imamo budžetski suficit. Već smo ostvarili suficit tekućeg budžeta, kao što sam kazao, a zadužujemo se, dakle, ono što ide preko je za kapitalne investicije. Prema nalazima i izvještajima relevantnih međunarodnih agencije koje ne navijaju ni za koga mi imamo stopu od 47%, dakle, prosjek 47% razvijenosti prosjeka Evropske unije. Nije to dovoljno dobro, Hrvatska ima 60%, međutim, jasno je da smo najbolji u regionu, čini mi se da je Srbija sa 40% iza nas odmah ili Makedonija, nijesam siguran. Međutim, svakako smo lideri i u toj oblasti. Vrlo važno je da kažemo da je 11 hiljada novih radnih mjesta produkovano, da je nezaposlenost smanjena, malo se govori danas o tome, 2016. godine smo imali stopu nezaposlenosti nešto iznad 22%, sada imamo nešto oko 15%. Dakle, precizno 2017. imali smo 52 hiljade nezaposlenih, 2018. godine 47 hiljada nezaposlenih, a 2019. godine 34 hiljade nezaposlenih. Ovo su podaci zvanični, svidjelo se to nekome ili ne. Sviđa se, naravno, svima dobronamjernima da idemo i dalje je to velika stopa nezaposlenosti, ne ona koju svi očekujemo, međutim da idemo u dobrom smjeru svakako idemo. Samo na današnji dan imamo deset hiljada zaposlenih sezonaca u turističkoj privredi.

Podsjetimo da je prošle godine devet hiljada bilo ukupno u cijeloj godini. Toliko o tome da li turizam ove godine bilježi rekordne ili dobre rezultate, apsolutno da bilježi. Naravno, kome smetaju ovakve stope rasta? Zaista neka se građani zapitaju. Da li je dovoljno dobro, da li dovoljno brzo rastemo, usaglasili smo se da ne, međutim, svakako smo na dobrom putu da stabilizujemo i ojačamo život svih građana u Crnoj Gori. Danas, dakle, od 01. jula povećavamo minimalnu zaradu na 222 eura otprilike za 30%. Kome je to sporno? Zar niko nije imao snage političke i demokratske, da kaže svaka čast, možda nije dovoljno, ali sa socijalnim partnerima Vlada je rekla, sada je 222, povećali smo je na 222, a trudićemo se da do kraja godine već sjednemo ponovo sa socijalnim partnerima i vidimo dinamiku daljeg rasta. Međutim, za sad ovo je svakako pohvalno,

ne može biti da je drugačije.

Sa druge strane, ovim zakonom olakšavamo poslodavcima u dijelu smanjenja naknade njihove koju plaćaju na obavezno zdravstveno osiguranje. Na taj način mi uspijevamo da omogućimo da standard najranjivije kategorije zaposlenih ojačamo na način što će poslodavci biti ohrabreni da zapošljavaju, odnosno, da ne zapošljavaju na crno, već da zapošljavaju ljude u svojim firmama po ugovoru. Takođe, smanjujemo na ovaj način troškove poslovanja, istovremeno jačamo konkurentnost privrede. To je valjda svima jasno. Paralelno sa povećanjem minimalne zarade ipak poslodavcu olakšavamo da takav, da kažemo namet, a on neće na kraju pasti na teret građana, odnosno, zaposlenih, ali ipak i poslodavcu da olakšamo da nastavi kontinuirano da zapošljava ljude, a da nemamo otpuštanja iz bilo kojeg dijela privrede.

Tačno je da je saradnje Vlade i socijalnih partnera bila na izvanrednom nivou. Dakle, sve ovo što danas imamo kao Predlog izmjene i dopune ovog zakona kao i minimalnu zaradu je rezultat dogovora socijalnih partnera i Vlade. Čini mi se da ako su oni uspjeli da zaštite svoj interes i smatraju da su ga zaštitili, nije na nama da ovdje politički ocjenjujemo takvu vrstu dogovora. Shvatam, naravno, da mnogi ovdje pokušavaju da umanje dostignuća Vlade i u ovom dijelu socijalne politike. Tačno je, takođe, za kraju, da moramo smanjiti jaz između bogatih i siromašnih. Moramo smanjiti taj jaz i to je problem sa kojim se danas susrijeće cijeli svijet. Globalizacija i kapitalizam su upravo uspjeli da naruše ono što je relativno uspijevalo socijalizmu uz sve njegove nedostatke, a to je relativna jednakost. Danas u svijetu imamo veliki jaz između siromašnih i bogatih. Danas u Crnoj Gori apsolutno treba da se bavimo tom problematikom. Problematikom da ne mora nužno građanin, najranjivija kategorija, oni koji imaju najmanje da se strpe zbog ovog ili onog, već je prevashodno važno tim prije što im je to obaveza, da oni koji najviše imaju plate porez. Danas imamo one koji ne plaćaju porez. Trebaju da plate porez i na taj način da ojačamo naš budžet, naravno, ne znam kome je to sporno. Ništa ne morate sa čuđenjem da me gledate, i Vlada i ova većina imaju takav stav. Upravo zato imamo u našoj poreskoj politici povećanje prihodovne strane u budžetu povodom plaćanja poreza, apsolutno, iz godine u godinu. Međutim, i dalje nije dovoljno dobro. Zbog toga se usaglašavamo sa onim što govorite, međutim, ipak da bismo našli mjeru usaglašavanja budite dovoljno politički korektni, pa da pohvalite povećanje minimalne zarade, da pohvalite olakšice za poslodavca kojima će ovo značiti, koji su predmet ovog zakona, kojima će ovo značiti, da je zaposleni kod tog poslodavca u boljem položaju jer je sami poslodavac dovoljno motivisan da radi bolje i da ne radi na crno.

Uz sve ove podatke, a možemo mnogo toga govoriti o dostigućima ove Vlade i ukupne politike vladajuće koalicije, rekao bih u ovom slučaju uvaženog ministra i njegovih saradnika, da je Vlada na dobrom putu da uspije u onoj svojoj finalnoj namjeri, a to je da imamo suficit ukupnog budžeta 2020. godine i da dođemo do 60% nivoa duga, što je svakako i plan nakon 2020. godine. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:50:02)

Hvala poslaniče Rakočeviću.

Kao što sam najavio sljedeći poslanik Nebojša Medojević, neka se pripremi poslanik Andrija Popović.

Poslaniče Medojević, bivši koalicioni partneri Socijaldemokrata i DPS-a ne mogu nam dozvoliti da vodimo sjednicu kako treba. Šefovi klubova SDP-a i DPS-a narušavaju red na sjednici, ovo je neviđeno.

Poslaniče Nebojša Medojeviću, Vi ste pitali koliko vremena imate, je li tako. Imate najmanje 16 minuta, ali ima još jedan poslanik poslije Vas.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 16:50:59)

Poštovani građani Crne Gore,

Ova tematika je zaista važna, inspirativna i profesor Radulović je rekao...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:50:59)

Poslaniče Medojeviću, jeste li me dobro razumjeli?
Vi i kolega imate 16 minuta.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 16:51:06)

Nema problema. Hvala.

Poštovani građani Crne Gore ova tematika je vrlo inspirativna. Podsjećanja radi pošto vrlo često zaboravljate ko je kad predlagao nešto, prof. Radulović je rekao da smo mi 2008. godine već predložili osnovne stvari da bi Crna Gora bila socijalna država, da se uvede minimalna cijena zarade i da ona ne bude predmet odluke Vlade nego da bude definisana zakonom. Godine 2008. tada su poslanici SDP-a glasali protiv tog predloga zajedno sa vama iz DPS-a i ja nisam htio ih kolegijalne opozicione solidarnosti, a lično sam rekao više puta da nije korektno od kolega Socijaldemokratske partije da kada predlažu ovaj zakon da ne kažu - ovo je predložio Pokret za promjene 2008, a misimo tada glasali protiv. Znači zakon o minimalnoj zaradi...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:51:59)

Poslaniče Medojeviću, predsjednica Socijaldemokrata sad utiče na rad sjednice. Zamolio bih vas jedan minut samo da se svjetla pojačaju jer je prenos malo taman. Samo da vidimo sa tehnikom pola minuta pauze izvinite. Nećemo gasiti.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 16:52:35)

Ma ne, sve je ok. Mene inače teško zaustaviti tako da meni ne smeta ništa samo nemojte kamenjem da gađate.
Znači mogu ja da nastavim samo mi vratite vrijeme.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 16:54:49)

Poštovane kolegice i kolege poslije ove kratke tehničke smetnje nastavljamo sa radom.
Poslaniče Medojeviću, izvinjavamo se, izvolite imate riječ.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 16:54:59)

Poštovani građani Crne Gore, problematika minimalne zarade u Crnoj Gori i poreskog opterećenja i poreske politike, vezana za model koji biramo kao model ekonomskog razvoja i mi ovdje već od 2006. govorimo da ovaj model koji je izabrao DPS model neoliberalne ekonomije pogrešan i da će dovesti zemlju u bankrot da će dovesti do ogromnih socijalnih raslojavanja, do dužničke krize, da će dovesti zemlju u situaciju koju neminovno dovodi svaki neoliberalni model. Imali smo u Grčkoj situaciju, ja sam ovdje često upozoravao, niste me ozbiljno shvatali. Dakle, u Grčkoj kad je došlo do bankrota kad država nije mogla da vrati prispjele obaveze od stranih donatora, 22 puta je vlada Grčke u Parlament Grčke predlagala zakon o smanjenju zarada i penzija, 22 puta. Dakle, tu nema milosti, bankrot nije politička i ideloška priča nego ozbiljna državna priča i mi smo 2006. od kad smo ovdje došli govorili da ovaj dio treba da se reguliše zakonom.

Znači minimalna zarada je institut koji ne može da se reguliše i da se ostavi tripartitnom dogovoru. Ozbiljna država mora da kaže - u ovoj državi Crnoj Gori neće biti zarade ispod

određenog nivoa. Mi smo tada predlagali 50% prosječne zarade i da se ona veže, mehanizam, znači mora se definisati mehanizam da se veže za rast društvenog proizvoda. Dakle, koliko raste društveni proizvod da raste i ta minimalna zarada. Ne zbog nekog velikog konkretnog benefita ljudi nego da bi ljudi imali osjećaj da kad raste društveni proizvod da raste i minimalna zarada. Da bi ljudi imali vezu jednu psihološku između rasta ekonomije i rasta njihovog životnog standarda. Naravno, tada smo bili odbijeni i nama je drago da su kolege iz Socijaldemokratske partije koje su pet puta glasali protiv toga predloga zakona 2008, 2009, 2010. da su sada i oni sami shvatili da je to dobra ideja i da su to predložili i da je to potpuno ok.

Ono što jeste ovdje problem jeste što smo mi ovaj predlog zakona o minimalnoj zaradi vezali za još nekoliko mjera. Prvo da je isplata zarade bez uplate doprinosa krivično djelo. Znači ne smijete kolege iz SDP su govorili da je to nonsens da to ne može da se primijeni. Međutim, ako nemate sankciju za poslodavce koji isplaćuju zarade bez isplaćenog poreza i doprinosa onda će oni svi ići na njima najprihvatljiviju varijantu, na minimalac, ostatak će isplaćivati u gotovini i ići će u sivu ekonomiju.

Drugo, isplata, neisplaćivanje zarada mora biti krivično djelo. Ne može poslodavac tri mjeseca da ne isplaćuje zarade, a da dalje nastavi da radi i ono što je najvažnije rekli smo da država mora da osnuje agenciju za platni promet. Ko će to sve da kontroliše. Ukidanje SDK je najviši zločin koji je uradio Veslin Vukotić. Znači od tog trenutka država nema parametre šta se dešava sa javnim prihodima, šta se dešava sa uplatama, šta se dešava sa crnogorskom ekonomijom, šta se dešava sa bilansima. Odmah da vam kažem Hrvatska i mnoge zemlje Evropske unije imaju agenciju za platni promet, niko nije ukinuo SDK, pa to je jedan najvrjednije što smo imali u socijalizmu to je bio SDK sistem prikupljanja podataka, finansijske discipline, kontrole prihoda, kontrole sive ekonomije i ono što je najvažnije uvida jedne vlade u kretanje njene ekonomije. Šta se ovdje dešava. Mi smo ovdje predlagali da kad povećate minimalnu zaradu da čak do nivoa prosječne zarade ja bih, mi smo predlagali, ukinuo porez na zaradu, znači do prosječne zarade da niko ne plaća porez od 9% na zaradu. Zašto? Zato što do prosječne zarade 500 i nešto eura, to će se vratiti kroz PDV to ljudi neće iznijeti iz zemlje niti će ići u kapitalni ..., to će ljudi potrošiti na razne plaćanje računa, na ličnu potrošnju i to imate u povraćaju kroz PDV. Lično što se tiče nas, Demokratskog fronta, slobodno predložite do nivoa prosječne zarade da se ukine porez na zarade 9%. Onda imate da stimulirate poslodavce da povećaju zaradu da isplaćuju realnu zaradu, da ne idu u sivu ekonomiju, a s druge strane imate povraćaj kroz PDV. Međutim sve je to odbijeno. Naravno svi ovi naši predlozi su odbijeni, ali nije to problem.

Gopodine ministre, imamo sljedeći problem. Ovo što predlažete, u Crnoj Gori ja govorim ovdje sad formirala se jedna kriminalna organizovana grupa to su dvije ove afere Klap i Vardar u kojoj su nekoliko firmi, nekoliko pojedinaca bliski porodici Đukanović, napravili mrežu kompanija unutar Crne Gore za pranje para, podizanje gotovine preko lažnih faktura. Ja ovdje imam sve dokaze, dakle ono što vi stalno meni govorite Medojeviću gdje su vam dokazi, evo dokazi. Dakle, izvodi sa bankarskog računa, kupci dobavljači, izvještaj firme koja se bavila sa tim za pranje novca, fakture. I šta sad ministre ako vam ja kažem, recimo pogledajte fakturu, ko je prao novac Radio Televizija Crne Gore, Radio Televizija Crne Gore je dala lažnu fakturu firmi i oni su uzimali pare preko firme Reset. Znači što je još važnije, da imate isto to je radio CDM, Cafe del Montenegro, Boris Darmanović i režimski mediji vezani za Dnevne novine. Prali su novac preko režimskih firmi, evo vam dokaza.

Ko je još prao novac, GP Mićoni, firma koja je zaobiđena iz ove istrage Državnog tužilaštva koja je vezana za aferu Vardar koja je primala uplate iz Srbije, Crne Gore uplaćivala u Makedoniju, podizana je gotovina i davana firmama u Crnoj Gori. Nije obuhvaćen istragom, a direktno povezana za porodicu Đukanović i za ove ljude koji kontrolišu čitavu firmu.

Fidija, 156 hiljada je oprala para preko ovog računa. Mama internacional, znate li koja je to firma, to je isto firma Borisa Darmanovića i ove ekipe CDM, Dnevne novine, Cafe del Montenegro, svih ovih režimskih medija. Statisove firme, Petrosa Statisa firma, zakupce Kraljičine plaže. Pazite ko je prao novac Jugopetrol a.d. Nevladina organizacija Juventas, zato ja ovdje pričam ljudi, nemojte da dozvolimo da nam nevladine organizacije direktno se miješaju u rad Parlamenta. Nevladine organizacije ne mogu biti posrednici između građana i Parlamenta. One mogu da kontrolišu Vladu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:02:01)

Poslaniče Medojeviću,
Samo Vas molim da možda nemojte pominjati imena tih firmi.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 17:02:13)

Pa ovo su dokazi o krivičnim djelima.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:02:14)

To vjerovatno, ali mi nijesmo tužiocci ovdje, samo vas molim da možemo imena, možete na konferenciju za štampu, na vašem ličnom fejsbuk nalogu, ili bilo gdje, samo u sali ne. Molim vas.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 17:02:23)

Gospodine potpredsjedniče,

Ovo je bilans firme Voriors, jedne od nekoliko firmi koje su osnovane od strane vrha ovoga režima da peru novac. Sve su ove firme ukupno, ima više firmi, preko 100 firmi, jedno sedam osam ljudi koji su ovo radili oprale oko 200 miliona eura u Crnoj Gori unutrašnjim prometom i zakinule državu za ogromni novac.

Zašto ovo pričam? Pazite, ako je recimo Jugopetrol, ako je nevladina organizacija Juventas, ako je CDM opet, Dajković Namos, ADS studio, Alijas sekjurit, ovo je firma Petrosa Statisa Alijas sekjurit oprala 90 hiljada eura. Ako je PS gradnja braće Petričevića koje kolege znaju o kome se radi, 543 hiljade eura oprala preko lažnih faktura. Pazite, sve ovo što ja čitam, ako su Carine Čeda Popovića koji je donator DPS-a oprale 65 hiljada preko jedne firme, pazite ovo su podaci iz banaka, ovo nisu nikakvi obavještajni podaci, ovo je bilans iz banke, ovo su dokazi. Danas treba tužilac da ih sve pohapsi jer je ovo fiktivna firma koja je prala novac, u kojoj su vršene fiktivne transakcije, podigne se keš uglavnom preko bankomata i uglavnom su korišćene žene koje su imale kartice da podignu preko bankomata i da vrate gotovinu ovim ljudima. Što je ovo bitno, pričaću kad bude Mamula i kad bude Portonovi. Za Portonovi se pravi ogromno pranje novca isto preko ove firme braće Petričević PS gradnje gdje treba posao od 100 miliona eura treba da se predstavi kao posao od 400 miliona eura da bi se oprale pare.

Gospodine ministre, sve ovo je znao Mugoša, direktor Poreske uprave. Ove firme koje emituju ove, koje daju lažne fakture i koje peru pare, samo ih gurnete u stečaj i Poreska uprava je obavezna da po zakonu da pošalje inspekciju, inspekcija ne odradi svoj posao, firme idu u stečaj, dokumentacija se uništava.

Otkud meni ove fakture, svaka ova faktura je dokaz za krivično djelo. Znači, nevladine organizacije Cafe del Montenegro, Petros Statis, firme Aco Đukanović to ćemo tek doći do Republičkog zavoda za urbanizam i projektovanje tu tek imamo dokumentaciju koliko je on prao para preko ovih firmi. Edin Kolarević, koji je prao pare preko ovih firmi. I ono što je najvažnije, da vam dam samo podatak jedan, znači firma Karbo mont koja je radila vlasnik je Ratko Vujošević, poznat ministru vrlo dobro od ranih, vi ste kolega mlad pa ne znate za šticovanje iz 90-ih godina ali ja i ministar znamo kako se to radilo 90-ih godina i tad je radio ovaj isti posao za drugu firmu. Dakle, preko afere "Vardar", preko Makedonije, 80 miliona je oprao para, ova firma je otišla u stečaj iako je pozitivna. Znači zamislite sad vi imate firmu koja dobro radi, koja je pozitivna, kao i ovaj Voriors isto, ona je u plusu, ali ne neko gurao u stečaj. Zašto je gurao u stečaj? Da bi se uništila dokumentacija i da bi se uništili tragovi o pranju novca.

Dakle, poštovani građani, ova država se krade iz dana u dan, krade se od Demokratske partije socijalista i privilegovanih pojedinaca koji, pazite, ovo su sve pare koje se vrte iz građevinskog biznisa. Dakle, otkud novac ovim ljudima da rade, recimo imate firmu u Budvi koja

ima 100 stanova, 100 stanova jedan pojedinac ima u Budvi i izdaje, sklapa aranžmane s jednom poznatom međunarodnom agencijom, izdaje te stanove i niko se ne pita odakle ovom čovjeku pare za te stanove, odakle taj novac. Droga, cigarete, šverc.

Zato, poštovani građani, ovdje ova priča o ozbiljna ekonomija, ja znam da ministra ovo vrlo često zna da iznervira i da misli da ja imam neke lične animozitete prema njemu ili prema Vladi ili zašto pričamo priču vidite sve povezano. Dakle, srce ekonomije koje ovdje vam ja pokazujem, ovo je pranje novca, utaja poreza. To rade ljudi koji nisu uhapšeni. U čitavoj ovoj aferi uhapšen je, uhapšena je porodica Dejana Lakića, nisu uhapšeni ni braća Petričević koji kažu da im je Blažo Đukanović gazda, nisu uhapšeni Slaven Mihajlović, nije uhapšen ni ovaj Mićoni, vlasnik Mićoni Mladenović, niko nije uhapšen. Gdje god ide link prema vrhu DPS-a nisu uhapšeni. Uhapšena je porodica jednog čovjeka. Čovjek je dao dokumentaciju i što ćemo sad.

Pazite ovdje je 300 miliona eura koje se operu preko firmi unutar Crne Gore iz građevinskog biznisa s lažnim fakturama, pazite, ovo je sve dokaz 1/1 za hapšenje. I o čemu mi ovdje pričamo. Znači imate lažne fakture, fiktivne transakcije, podizanje gotovine, neplaćanje PDV-a na ništa ovo nije plaćen PDV. Tako poštovani građani Crne Gore, da bi se mogli vratiti normalnoj ekonomiji, normalnim proračunima i normalnoj priči, mora da se suzbija ova siva ekonomija. O čemu pričate 2% vi, šta znači ovim ljudima 2% manje poreza na zdravstveno osiguranje, pa oni neće da plate ni ovo što moraju da plate, peru pare i isplaćuju plate u gotovini. Evo vam dokaz. Znači to ne radi opozicija, to ne rade stranci, to rade ljudi iz vrha Demokratske partije socijalista koji imaju milione eura na ovakav način.

Dakle, poštovani građani, rješenje je samo jedno, masovno da glasate za Demokratski front, da promijenimo ovu vlast, da zaplijenimo ovu imovinu stečenu na ovakav način, da uspostavimo pravnu državu, da onda uvedemo progresivnu stopu oporezivanja da za prosječne plate i za minimalne plate relaksiramo poslodavce plaćanja poreza, da stimulišemo poslodavce da daju veće zarade, ali da ukidamo sivu ekonomiju. Ne možete vi ovdje stimulisati s jedne strane poslodavce sa 1-2%, pa znate li vi koja je ovo nelojalna konkurencija. Zamislite ova braća Petričević - PS gradnja, kako on ne mora da plati PDV, ako on pere pare i podiže gotovinu bez straha od sankcija, pa ko će da bude njemu konkurencija. On može da ima jeftinije cijene stanova, može da bude konkurentan i jednostavno da se ponaša kao neko za koga zakon ne važi. Ali, dobro.

Evo, stalno govorite kolege iz DPS-a, ne vi mlađi nego ovi malo stariji, dajte dokaze, evo vam dokaze. Hoće li Katnić da me zove sad da mu dam dokaze. Neće. Zato što poslije ovih dokaza mora da hapsi najbliže ljude porodice Đukanović, a to se neće desiti dok vi građani Crne Gore ne glasate za Demokratski front.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:09:17)

Hvala poslaniče Medojeviću.

Ja sam Vas i u toku rasprave upozorio da pominjanje tolikog broja preduzeća sigurno će zahtijevati njihovu reakciju, demanti. Oni nisu u mogućnosti da vas demantuju sad za sad. Znači iste te dokumente ste mogli upotrijebiti na konferenciju za medije ili bilo što.

Izvolite, možete.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 17:09:38)

Samo kratko potpredsjedniče.

Ja sam ovdje dao dokaz da je kompanija Carine oprala 65 hiljada eura preko jedne od ovih firmi. Vlasnik se javio potpredsjedniče i priznao - faktura je tačna, iznos je tačan, ja sam oprao pare, ali tužicu Medojevića, nije tačno da sam ja te pare odnio u DPS. Prema tome čovjek je i priznao čak da je prao pare, e da vidimo sad organe države Crne Gore da li će postupiti kako su postupali prema meni i da podignu optužnicu protiv Čeda Popovića da ga uhapsu i da dalje procesuiraju. On je priznao. Kaže jesam, ja sam oprao pare, uzeo keš, nisam platio PDV.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:10:25)

Poslaniče Medojević, hvala.

Poslanik Đukanović je ostao bez vremena koliko ja mogu računati, ali ćemo potvrditi da li ima minut, minut i po.

Struja sigurno nije bila od nas, vjerovatno je velika vrućina u Podgorici ,pa to utiče na rashlađivače i na tehničke stvari.

Nastavljamo dalje.

Poslaniče Popoviću, Vi ste na redu, da bih redosljed pripremio, poslije Vas je poslanik Milutin Đukanović, nek se pripremi poslanica Jovanka Laličić i Janko Vučinić i to je kraj prijavljenih poslanika i završavamo sa ovom tačkom.

Poslaniče Popović imate riječ.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (22.07.19 17:11:16)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Gospodine potpredsjedniče, prvo proceduralno mislim da morate da spriječite iznošenje ovakvih optužbi u Parlamentu. Ovo je Parlament nije sud. Ja nikoga od ovih ljudi ne poznajem. Možda tu ima neke istine, ali prosto NVO Juventas jedna veoma respektabilna nevladina organizacija da su se oni bavili pranjem novca to je prosto nevjerovatno. U svakom slučaju ne mogu se ovakve optužbe iznositi bez ikakvih dokaza. To na sudu krivična prijava tužiocu, pa neka oni to rješavaju.

Morate prekinuti raspravu, diskusiju takvu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:12:10)

Samo da Vam odgovorim na proceduru, vi ste bili svjedoci da sam dva puta upozoravao. U ovom slučaju poslanik Medojević je to uradio koliko se sjećam i u toku, sličnu temu, u toku pitanja ministru upućenih, tako da je već drugi put da čujemo sličnu priču. Mada ja upozoravam da ono što možda on misli da su sada dokazi ja zbilja ne znam, ali ne želim ulaziti to je kršenje Poslovnika. Medojević to zna da je to tako.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (22.07.19 17:12:44)

Vraćam se temi.

U državama đe je poreski sistem koncipiran na način da je oporezivanje rada visoko, da su oni najkreativniji, najmarljiviji kažnjeni većim stopama poreza na gubitku su najčešće te države i njihove ekonomije. Visokoobrazovani kreativni produktivni kadar neće ove države prepoznati kao pogodan ambijent za naporan rad i sticanje dohotka. Ljudi će biti demotivisani da rade naporno i da preuzimaju rizike, sakrivaće dio dohotka. Visoko opterećenje rada i posebno visoke progresivne stope poreza na dohodak neće pomoći ni najsiromašnijima već će za neke od njih predstavljati prepreku za socijalnu mobilnost, odnosno prepreku da se priključe klubu bogatih. Zato poreze treba posmatrati samo kao instrument za prikupljanje poreza. Porezi su takođe cijena, cijena koja se plaća za privilegiju da se radi i zaradi, a kod višeg oporezivanja rada i visokog progresivnog oporezivanja za vrednije, kreativnije, inovativnije i uspješnije cijena je veća. Dodatno porezi su osim dugoročnog uticaja na makroekonomski i mikroekonomske performanse jedne ekonomije i ponašanje subjekata u njoj postali slika investicionog ambijenta u jednoj državi, a

mnoga istraživanja poslovnog ambijenta poreski sistem uzimaju kao važnu komponentu svojih indeksa. Zato prilikom razmatranja politike oporezivanja rada treba uzeti u obzir mnogo širu sliku i dugoročniju perspektivu od uskog sagledavanja kratkoročnih budžetskih efekata.

U Crnoj Gori poresko opterećenje troškova rada u periodu od 1994. do 2016. godine je smanjeno za 22% ili za 1/3. Najbolju ilustraciju efekta promjene poreskog opterećenja pokazuje promjena strukture troškova rada. Prije 20 godina od 100 eura koje je poslodavac izdvajao za zaposlenog 61,8 eura bi pripao državi u vidu poreza i doprinosa, a 38,2 zaposlenom. Danas je skoro obrnuta situacija od 100 eura koje poslodavac potroši na zaposlenog 40,4 eura je prihod države, a 59,6 eura je prihod zaposlenog.

Međutim, bez obzira na značajno smanjenje poreskog opterećenja troškova rada u Crnoj Gori u prethodnom periodu ono je još uvijek značajno veće od prosjeka država OECD-a (Organizacije za evropsku, ekonomsku saradnju) i uglavnom je veće nego što je u državama regiona.

Liberalna partija pozdravlja smanjenje doprinosa za 2% i povećanje minimalne cijene rada sa 193 na 222 eura od 1. jula i podržaće Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:16:13)

Hvala poslaniče Popović.

Sada sljedeći poslanik Milutin Đukanović.

Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 17:16:21)

Gospodine potpredsjedniče, obraćam se Vama.

Parlament Crne Gore je i kontrolno tijelo. Ja nisam pričao ništa napamet niti sam bilo koga prozivao. Ovo je poreski bilans kompanije koja je optužena za pranje para i u tom bilansu se pominje NVO Juventas. Da se pominje Pokret za promjene vjerovatno bi već sve novine objavile, ovdje se pominje i Cafe del Montenegro i Boris Darmanović koji je prao pare, a to je režimski medij.

Prema tome, sve što sam ja rekao, potpredsjedniče, rekao sam iz poreske prijave kompanije Vorriors koja je pošla u stečaj iako je bila pozitivna zato da bi se tragovi sakrili i da bi se uništili tragovi ovog pranja para.

Prema tome, mislim da Vi kao potpredsjednik treba da ohrabrujete poslanike da iznose ovako važne i ovo su ozbiljne stvari ovdje je preko 200 miliona eura oprano i zakinjuta je država za ogromna sredstva. Međutim, pošto je direktor Poreske uprave Mugoša u ovo uključen, ovde je jedan čovjek se ubio zbog ove afere, zamjenik direktora Poreske uprave. Znači, ovo nisu stvari niti za dnevnu politiku, niti šaljive stvari, ovo su ozbiljne stvari i mislim da ovdje treba da ohrabrite poslanike da iznose ovakve dokaze. Ovdje su gospodine potpredsjedniče izvodi iz banke te firme. Tako i svaki izvod iz banke - ko je podigao novac, kad je podigo novac, kad je primio novac, ali neće da me zove sada Katnić kao kad ja kažem Glosari koji pljačka bolesne ljude Crne Gore ima monopol za farmaceutsko tržište. Evo dokaza. Dakle, gospodine Katniću, gospođe specijalne tužiteljke koje ste me zvale, evo vam dokaza. Evo vam dokaza, izvolte pa se javite.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:18:20)

Poslaniče Medojevcu, vidite da možete reći nešto, a da ne pominjete cjelu listu tih preduzeća. Slažem se, ali ne za vrijeme skupštinskog zasijedanja i to se može imati. Vi bar znate koristiti Twiter, Facebook itd. pa sve to možete tvitovati kao što često radite. Ja vam govorimo što se tiče imena ako želite imena preduzeća i tako. Za ovim domom to nije uputno, vi znate da to oni

nisu u mogućnosti bar iz razloga nisu u mogućnosti da demantuju, da potvrde, da se brane u odnosu na to. Nisu prisutni samo zbog poslaniče Medojeviću. Ja ću ovo shvatiti nije bilo kao proceduralna, komentar na poslanika Popovića. Poslanik Popović je pomenuo samo jednu nevladinu organizaciju koju ste vi opet pomenuli.

Da, izvolite, Vi imate komentar na izlaganje.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 17:19:26)

Nemam komentar. Ja kad sam tražio proceduralnu mogućnost da mi je date Vi ste mi ste sa mjesta rekli da nemam pravo, ja sam to prihvatio.

Ja vas proceduralno pitam koliko Klub gospodina Popovića iz SD-a ima minuta i jesu li potrošili. To mi recite.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:19:41)

Poslaniče Konjeviću, Vi niste tražili proceduralno, Vi ste tražili repliku na izlaganje poslanika Medojevića, repliku ste tražili. Vi ste tražili repliku na izlaganje kolege Medojevića. Ja sam Vam rekao da nemate pravo na repliku, da ste htjeli komentar našao bih mogućnosti da Vam ga dam i ako se osjećate ugroženim što se tiče vašeg vremena nije tačno. Kolega Popović nije koristio cijelih pet minuta tako da su oni u svom terminu mislim iskoristili devet, devet i po minuta tako da je to u redu.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 17:20:23)

Da me pogrešno ne shvatite, sad se radi o principu. Prvo, taj Klub nema devet minuta nego mora da ima manje jer klub SDP-a ima devet minuta i mi smo vrijeme potrošili. Dakle, vi meni kažete nijesam vam dao pravo na repliku, ali bih vam dao pravo na komentar. Nijesam tražio sad ni jedno ni drugo ja sam vas pitao neka kolega Popović govori nemam ja ništa protiv, ali Vam samo govorim o principu. Ako kažete da klubovi imaju toliko i toliko onda da znamo da svi možemo da prekoračimo po tri, četiri minuta i da se tako upravljamo ništa drugo. Kolega Popović, naravno da govori nemam ništa protiv toga, ali samo govorim generalno. Samo mi odgovorite K koliko minuta su govorili?

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:20:58)

Kolega Konjeviću, Vi ste stvoreni da prekoračite vrijeme. Ja sam Vas tako kao kolega dugotrajni, uvijek imate načina da prekoračite, ja Vam dozvoljavam da završite misao, da odgovorite, da se uporedite sa drugim. Mislim da kolega Popović nikad ne izaziva neke reakcije ono što je komentar kolege Medojevića. Ne znam koja je potreba za tom zavišću između klubova Socijaldemokrata.

Ja bih nastavio dalje, sljedeća je koleginica Jovanka Laličić, a neka se pripremi Milutin Đukanović.

Milutine, izvolite.

Moja greška, kolega Đukanović.

Kolega Đukanoviću, imate otprilike dva minuta, nećemo Vam mjeriti baš sve.

Izvolite, sažite svoju misao. Nek se pripremi koleginica Jovanka Laličić i poslednji poslanik Janko Vučinić, koji strpljivo čeka.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (22.07.19 17:22:22)

Poštovani građani, raspravljamo ovdje o Zakonu o socijalnim davanjima, odnosno doprinosima na socijalno osiguranje, ali želim da postavim osnovno pitanje. Kako je moguće da imamo, po podacima MONSTAT-a, najveću prosječnu platu u regionu, a ujedno i najmanju minimalnu zaradu takođe u regionu? To je jednostavno nemoguće. Nije fer da na ovom zasijedanju do sad ministar Radunović nije se jednom uključio u raspravu, a već smo ga napomenuli na početku prozvali i pozvali da da neke elementarne podatke. E kako se može odgovoriti na ovo pitanje. Vrlo lako. Zvanični funkcioneri Crne Gore, zajedno sa MONSTAT-om uporno godinama falsifikuju prosječnu zaradu u Crnoj Gori. Po podacima MOSTAT-a ta prosječna zarada u Crnoj Gori u 2018. godini, iznosila je 510 evra, a po podacima Poreske uprave prosječna zarada u 2018. godini iznosila je 432 evra.

Prije nekoliko dana postavio sam pitanje ministru koliko je to radnika i u kom iznosu imalo bruto zarade veće od 10 hiljada evra na mjesečnom nivou. Ministar nije htio da odgovori, nije htio da odgovori. Zbog čega sam to tražio? Kad odbijemo od te ekstremne zarade prosječna zarada po Poreskoj upravi će još da se smanji i to je jedini razlog zbog čega postoji ovaj nonsens. Radi javnosti, minimalna zarada u Crnoj Gori iznosi 193 evra, u Sjevernoj Makedoniji 195, u Bosni i Hercegovini 208, evo u zaostaloj Republici Srpskoj 230, u Srbiji 231 i što je interesantno u Prištini odnosno na toj teritoriji iznosi 250 evra. Po podacima MONSTAT-a u Crnoj Gori je u 2018. godini, slušajte gospodine ministre, bilo 237 hiljada zaposlenih, a po podacima Poreske uprave 170 hiljada je bilo zaposlenih.

Gospodine ministre, čiji su podaci tačni, vaši ili vašeg podređenog organa MONSTAT-a? Ovim izmjenama zakona gdje se povećava minimalna plata i to je dobro što se povećava na 222 evra, ali se smanjuje i doprinos i za zdravstveno osiguranje koju su do sada išli na teret poslodavca. Ministre Radunoviću, koliko iznosi ukupno to smanjenje na godišnjem nivou po osnovu smanjenja doprinosa za zdravstvo? Da li će to ministre Radunoviću da ugrozi zdravstvene usluge u budućem periodu? Mi znamo da su sadašnje zdravstvene usluge na najnižem nivou u regionu. Postoji li građanin Crne Gore kad bi mogao da bira, kad bi mu moglo da mu bude da se liječi između Podgorice i Beograda, a da neće izabrati Beograd, to dovoljno govori kakav je zdravstveni sistem u Crnoj Gori. Nemate jedan slučaj ako ne računamo naravno ovaj medicinski turizam, da je neko iz Srbije došao da se liječi u Podgoricu, suprotno na hiljade takvih slučajeva znači kad je muka kad se radi o životu, srce onda iskreno govori i znači okreću se prema Beogradu. Što je u čitavoj situaciji vrlo interesatno tu više nema demagogije šta je na većem nivou, šta je na nižem. Probiše nam uši ovdje Crna Gora ekonomski tigar, zdravstvo najlošije u regionu, obrazovanje najlošije u regionu. Slušamo maloprije gospodina Medojevića, ovo treba da bude što je on rekao alarm za čitavu državu. Bjelodano je raskrinkao pranje novca koji iznosi stotinama miliona evra, a Vi ministre čutite.

Čudi me da poslije ovog zasijedanja ne odete kod Katnića, pa podnesete prijavu protiv Medojevića. I na prethodnom zasijedanju je ove firme pročitao kako se pere novac, svi čute, nikoga ništa ne interesuje bitno je da nepristojno stvarate jednu virtelnu sliku o stvarnom životu u Crnoj Gori.

Građani znaju kakav je stvaran život i ne može nikakva fikcija i virtuelnost promijeniti tu sliku. Nastavićemo ovu priču o prevarama MONSTAT-a kad bude se pričalo o Zavodu za statistiku kad dođu na red izmjene i tog zakona. Sramota je nepristojno da radite ovo što radite, pa ne može po Poreskoj upravi još jednom..

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:27:46)

Molim Vas.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (22.07.19 17:28:20)

Da bude 170 hiljada zaposlenih, a po MONSTAT-u 237 hiljada, i onda neko izvadi zaključke o zaposlenosti i nezaposlenosti. Izvinjavam se, hvala Vam što ste mi dozvolili da završim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:28:26)

Poslanice Laličić, Vi ste sljedeća, a neka se pripremi kolega Janko Vučinić.
Imate riječ.
Izvolite, poslanice Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (22.07.19 17:28:32)

Hvala poštovani potpredsjedniče, uvažene kolege i kolegice, poštovani građani, uvaženi ministre sa saradnicom.

Teško je nešto novo reći poslije ovoliko diskutantata oko Zakona o izmjeni Zakona o obaveznom socijalnom osiguranju.

Ja želim samo na početku da kažem da je i danas prisustvujemo povodom ovog zakona tiradama strane opozicije koje iznose neistine na račun pojedinih firmi, pojedinaca, ne vjeruju ni zvanični podacima i podacima koje vode državne institucije pa ni međunarodnoj organizaciji, ali to je njihov problem. Zbog toga nije čudo što dobijamo ocjene da se poslanici u ovom Parlamentu često ne drže dnevnog reda.

U tom smislu ja ću se ipak vratiti na dnevni red i prodiskutovati ono što sam inače mislila, što su moje kolege takođe naglasile, iz toga ću ponoviti da ono što je posebni kvalitet. Podsjećanja rada da je Vlada nedavno od 1. jula uvela novu cijenu rada, minimalnu zaradu, koja je sa 193 povećana na 222 eura i ono što je posebno važno to je da je to ipak plod jednog socijalnog dijaloga. Socijalnog dijaloga koji je pokazao da bi povećanje minimalne zarade bilo dodatno opterećenje ukoliko ga ne bude pratilo i dodatne mjere, a to je smanjenje troškova rada. S toga je ta analiza koja se temelji na zvanični podacima i provjerama pokazala da je potrebno smanjiti doprinose za socijalno osiguranje posebno doprinose za zdravstveno osiguranje za dva procentna poena, što će u krajnjem omogućiti da se troškovi iznivelišu kada su u pitanju troškovi rada i povećanje minimalne zarade. Ova mjera imajuću u vidu ukupni makroekonomski i socijalni kontekst pokazala se kao najoptimalnija i time se pokazuje jasna namjera Vlade da dio efekata rasta bruto domaćeg proizvoda u proteklih nekoliko godina, usmjeri na dalje poboljšanje životnog standarda. Ova mjera će svakako doprinijeti kao što smo čuli poboljšanju ekonomskog i socijalnog položaja crnogorskih građana, a svakako Vlada i socijalni partneri će pratiti njihove pozitivne efekte.

Na Premijerskom satu prije nekoliko dana imali smo priliku da čujemo i najavu da će od 1. januara 2020. godine biti ukinut krizni porez, odnosno viša stopa poreza na dohodak fizičkih lica na zarade koje su veće od prosječne, čime će se postići rast plata, to je ono čemu teži vladajuća koalicija zasigurno. S toga, moja puna podrška i ovom zakonu o izmjenama Zakona o obaveznom socijalnom osiguranju i nadam se da će ovo biti samo početak, da će upravo partnerski odnos Vlade i socijalnih partnera u narednom periodu doprinijeti da iduće godine budemo imali priliku da razgovaramo i o novim smanjenjima troškova rada, odnosno povećanju plata. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:31:53)

Hvala Vam poslanice Laličić.
Poslanice Vučinić imate riječ, izvolite.

JANKO VUČINIĆ (22.07.19 17:31:58)

Poštovane građanke i građani.

Evo, privodimo polako kraju ovu raspravu o Zakonu o obaveznom socijalnom osiguranju. Obavezno socijalno osiguranje su ustvari, novac koji se izdvaja kao doprinosi na dohodak fizičkih

lica, s obzirom da su plate, prosječne plate radničke veoma niske, onda su i ti fondovi nedovoljni za neko pristojnije socijalno osiguranje, a naravno i zbog potpuno pogrešne fiskalne i socijalne politike koju vodi ova Vlada. Na sjednici koja je prije neki dan bila posvećena poslaničkim pitanjima, dobili smo podatke za maj mjesec ove godine i 53.390 građana je koristilo jedno ili više prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite. Za pojedinca, onoga ko ostane bez posla, on jedno vrijeme prima 67 eura, a za porodicu koja nema nikakvih primanja, petočlanu porodicu to je 129 eura. Ako ovome dodamo da mi djecu, teško oboljelu djecu, liječimo uz pomoć SMS poruka, ako dodamo da u Crnoj Gori ima gotovo 12 hiljada penzionera koji primaju penziju oko 128 eura, a da 60 hiljada penzionera prima penziju ispod prosjeka, onda možemo da vidimo kakva je ta socijalna slika. Mi zapravo danas raspravljamo ne o Zakonu o socijalnom osiguranju, nego o Zakonu o socijalnom osiguranju u pokušaju, jer gospodine Radunoviću, mi smo u državi Crnoj Gori samo pokušali da građane socijalno osiguramo. Za razliku od njih, jedna manjina u Crnoj Gori, koja na žalost većine Crne Gore upravlja Crnom Gorom, je sebe materijalno osigurala do trećeg koljena. Ono što se kaže, osigurala se za vjek-vejkova, ali samo u materijalnom smislu.

Da se vratimo na minimalnu zaradu. Vi ste pokazali sa povećanjem minimalne zarade brigu za poslodavce i smanjili im tu stopu sa 4,3% na 2,3% za ove doprinose za zdravstvo. Mislim da u većini tih velikih trgovačkih lanaca i velikih hotela, da upravo na račun te minimalne zarade i na račun tih nikakvih zarada, vlasnici tih trgovačkih lanaca i velikih hotela ostvaruju ekstra profit na račun izrabljivanja radne snage u Crnoj Gori, ali evo, vi ste ih obeštetili sa ovim smanjenjem stope za doprinose. Minimalna zarada je povećana za 29 eura. Ne znam kako ste baš, zašto nijeste zaokružili na 30? Jeste li ovo 20 eura, po euro častili za svaku godinu od kada ste na vlasti? To gledate kada trebate da povećate onima najsiromašnijima, gledate u cent, međutim tako nijeste gledali kada ste onaj milion okrenuli jedanaest puta, da bi spašavali banku prve familije ili kad ste pojedincu iz prve familije dali iz budžeta 10 miliona eura. Onda ne gledate u milione, zaokružite na milion i kad dajete raznorazne garancije onim investitorima, navodnim investitorima koji su pljačkali Crnu Goru, a koji su bili bliski prvoj familiji.

Vidite kako je ta priča o minimalnoj zaradi bila, to je na Socijalnom savjetu, tako ste to predstavljali kao da je bio tamo rat između premijera Markovića, vas, ministra rada i socijalnog staranja Purišića s jedne strane, s druge strane sa oviom sindikalnim liderima. Onda ste poslije te teške borbe izašli svi mrtvi zadovoljni i povećali ste minimalnu zaradu za samo 29 eura. Naravno, to je bila samo predstava za javnost i prevara, jer će većina građana i dalje primati minimalnu zaradu ovako nisku, primaće penzioneri ovakve minimalne penzije i socijalna primanja od nezaposlenosti.

Mogu li dobiti još minut?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:37:07)

Molim Vas, samo privedite misao kraju, jer isteklo je vrijeme.

JANKO VUČINIĆ (22.07.19 17:37:11)

Pa, evo, bilo je rečeno da je ovo samo prelazno rješenje. Opravdali ste tu vašu bitku i Vi i ovi iz sindikata, da je ovo samo prelazno rješenje i da će do kraja godine biti povećana minimalna zarada na 50% od prosječne. Evo, Vi ste tu, pa nam odgovorite da li će se to dogoditi? Mislim, poštovani građani da je pravo socijalno osiguranje, ona primanja koja mogu obezbijediti normalan život, to je u Crnoj Gori daleko od toga.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:37:51)

Hvala Vam, poslaniče Vučinić.

Ovim smo završili učešće poslanika u raspravi.

Pitam predstavnika predlagača, da li želi završnu riječ?

Želi.

Riječ ima ministar Radunović, izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (22.07.19 17:38:07)

Hvala, predsjedavajući.

Poštovani poslanici, hvala svima koji su imali diskusiju, jer smatram da razgovorom jedino možemo doći do dobrih rješenja. Ja sam, jedino u mogućnosti na nivou nekoliko teza da odgovorim na ovo što se danas sapštavalo.

Želim da kažem da za ovakve promjene su neophodne detaljne analize i kao primjer ću navesti, vi ste to već u materijalima našli, da ova promjena od dva procentna poena, samo kod ovog jednog doprinosa reflektuje smanjenje prihoda, kao posljedicu ima smanjenje prihoda u budžetu od 24 miliona. Mi smo kroz povećanje minimalne cijene pokušali da napravimo jedan balans koji neće ugroziti ravnotežu budžeta. Svako dramatičnije ili veće povećanje bi izazvalo i mora se sa pažnjom napraviti i samo ukazujem da ova, ja ne mislim da iko u Crnoj Gori normalan ne bi želio da bude i veća minimalna cijena i da bude manje opterećenje na tržištu rada, jer definitivno tu imamo konstrukcionu grešku. Naše opterećenje je suviše visoko. To je stalan zadatak ove Vlade i mi ćemo se sa tim baviti. Nije moguće unaprijed obećati da li će to biti kroz budžet za 2020. godinu ili će biti u prvom kvartalu sljedeće godine, ali potrebno je redovno to pratiti i svi ovi modeli koji su pomenuti, oni mogu da budu tema, od progresivnog oporezivanja, od neoporezivog dijela zarade, to jesu modeli koji su poznati, rade se, nije to nemoguće izračunati. Samo želim da vam kažem, da ovu izmjenu koja se dugo čekala, radili smo kroz više modela sa svima i to pameti što smo mi imali u Ministarstvu finansija do maksimuma smo iskoristili. Došli smo do jednog, po meni, održivog rješenja, ja znam da nije dovoljna minimalna cijena od 222, ali to je povećanje 15%, 15% i jednostavno prošlo je vrijeme velikih pomaka, velikih procenata, mora se računati na duži rok u manjim koracima sa malim procentima. To je čini mi se nešto što je potrebno da kažemo.

Druga stvar, da ne bi došli do zabune, ovo smanjenje dva procentna poena na doprinose za zdravstvo neće imati nikakve posljedice na zdravstvenu zaštitu građana Crne Gore. Oni su budžetski korisnici, oni imaju svoj budžet, njihov budžet se neće mijenjati. Očekujem da ćemo mi stvoriti pretpostavke. Stalno smo budžet zdravstva u skladu s mogućnostima povećavali, nadam se da ćemo moći da ga korigujemo. Evo, mi i rebalansom pravimo neke promjene da bismo stvorili bolje pretpostavke za zdravstvenu zaštitu građana Crne Gore. Mi već imamo veće prihode u odnosu na nominalni iznos negdje oko 60 miliona, a u odnosu na plan mislim da je nekih 3% i nešto. Mi taj momenat imamo, stvaramo pretpostavke kroz elektronsku fiskalizaciju koju ćemo usvojiti kroz par nekih drugih, to će se stvoriti iz drugih sredstava da bi sačuvalo ravnotežu.

Takođe, moja je obaveza da naglasim da jesmo saglasni s predlogom amandmana poslanice Nikolić koji se odnosi na predlog zakona koji je u proceduri, Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, gdje ćemo sportske djelatnosti oporezivati po fiksnom procentu od 9% na oporezivi prihod tako da možemo prihvatiti taj amandman.

Doista, žao mi je, vidio sam da se ljuti poslanik Đukanović, mi smo otvoreni za dijalog. Smatram da ne samo kroz Parlament nego i kroz naš rad u Ministarstvu finansija, svaka inicijativa, svaki upit, vjerujte mi s dužnom pažnjom se obrađuje. Jer, ovo jesu stvari gdje je potrebno uključiti i uopšte potrebna je sinergija više ljudi. To sam i ranije saopštavao, moguće čak i u ovom Parlamentu. Crna Gora nema ogromne kapacitete da možemo da se dijelimo, ne angažujemo i ne saslušamo mišljenje svih. Mislim da nam je tu potreban dijalog i potreban razgovor. Pozivam u Ministarstvo finansija po svim ovim stvarima na kojima radimo da smo otvoreni za razgovor i za komunikaciju. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:44:21)

Hvala Vam, ministre Radunoviću.

Ovim konstatujem da smo završili pretres o ovoj tački dnevnog reda i da ćemo se o njoj

izjasniti naknadno.

Poštovane kolegice i kolege, zahvaljujemo svakako ministru sa saradnicom.

Sada Predlog odluke o obrazovanju Odbora za praćenje i realizaciju Odluke o davanju u dugoročni zakup lokaliteta ostrvo Lastavica s tvrđavom Mamula Opština Herceg Novi i Odluke o prihvatanju Aneksa 1 Ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaža Budva. Podsjećam da su Predlog odluke podnijeli poslanici Predrag Sekulić, Jovanka Laličić, Marta Šćepanović, Nikola Rakočević, Boris Mugoša, Genci Nimanbegu, Ervin Ibrahimović, Adrijan Vuksanović i Andrija Popović. Izvjestioci odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog odbora i Genci Nimanbegu, Odbora za ekonomiju, finasije i budžet. Saglasno članu 69 stav 4 Poslovnika Skupštine poslanik Raško Konjević izdvojio je mišljenje na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima prvi potpisnik Predrag Sekulić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (22.07.19 17:45:35)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, malo podsjećanje. U 2016. godini, prošli saziv Parlamenta je donio Odluku o davanju državne imovine u dugoročni zakup, radi se o dugoročnom zakupu lokaliteta ostrvo Lastavica sa tvrđavom Mamula Opština Herceg Novi i donio Odluku o prihvatanju Aneksa 1 Ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaža u Budvi. Znači, radi se o dugoročnom zakupu dva lokaliteta. Tada je donesena i odluka da se formira posebni skupštinski odbor koji će pratiti realizaciju ove investicije.

Zaista, s pravom, kolege iz opozicije mogu da nas kritikuju da kasnimo s donošenjem ove odluke. Međutim, sa druge strane vjerujem da će nam ono što je urađeno na ova dva lokaliteta dati za pravo da kažemo da su osnovni elementi ugovora ispunjeni u svakom slučaju.

Pred nama se nalazi Predlog odluke o obrazovanju Odbora za praćenje i realizaciju odluke o davanju u dugoročni zakup lokaliteta ostrvo Lastavica s tvrđavom Mamula Opština Herceg Novi i Odluka o prihvatanju Aneksa 1 Ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaža Budva. Podsjećam da je ovo uobičajena forma. Odbor će imati 11 članova, to je privremeno radno tijelo Skupštine, biće na paritetnoj osnovi broj kolega iz opozicije i broj kolega iz vlasti. Takođe će biti predsjednik i potpredsjednik tog odbora. Vjerujem da ćemo veoma brzo imati prilike nakon osnivanja ovog odbora da se upoznamo i sa onim što je izvještaj ovog odbora. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:47:26)

Da li izvjestioci odbora žele riječ?

Da li poslanik koji je izdvojio mišljenje želi riječ?

Izvolite, poslanice Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.07.19 17:47:46)

Samo da podsjetim sve nas, a najviše građane Crne Gore. Negdje, čini mi se, u februaru ili malo kasnije, negdje sredinom 2016. godine ovdje nam je tadašnji ministar održivog razvoja obrazlagao zašto poslanici trebaju da glasaju da se na 90 godina da zakup na lokalitetima Mamula i Kraljičina plaža, obećavajući, a možemo svi da pogledamo u stenogramu, da će već naredne godine na ta dva lokaliteta da bude uloženo minimum 50 do 100 miliona eura. Kao potvrdu tome je prihvatio amandman tadašnje poslaničke grupe da se formira privremeni odbor.

Dakle, ne samo što je za kritiku što nije formiran odbor nego se ovdje postavlja pitanje, svako može da pođe do Mamule i svako može da pođe do Miločera, ne da nije ništa investirano, tamo se nije mrdnulo. Tako vam to, uvaženi građani, biva kada investitoru date u zakup na 90 godina, a ugovor sklopite tako da njega, narodski rečeno, boli uvo da li će da ga ispoštuje ili neće da ga ispoštuje. Zašto. Zato što čovjek ima 90 godina na raspolaganju. Njemu je sasvim svejedno

hoće li da ulaže prve ili 51. godine. Problem je jedna druga stvar što mi mislimo da smo uradili fantastičan posao za državu dajući nekome dva bisera na 90 godina zakupa ili, prevedeno da građani bolje razumiju, prodali smo to. Znači, naša generacija je prodala to čak i za generaciju naše djece. Ugovori su nam takvi da mi obično ne da ga ne možemo raskinuti nego kao u slučaju Milk krafta i u drugim slučajevima mi mu ponudimo novi ugovor kada on ovaj prvi ne ispoštuje. To je problem. Što bi rekao Milutin Simović, potpredsjednik Vlade, a tada poslanik zašto zaustavljate razvoj. Će je razvoj na ova dva lokaliteta. Da ne pričam o tome kako se došlo do tog ugovora, jednog i drugog, šta smo dali u slučaju Mamule, postali smo zemlja koja prodaje stvari koje se ne prodaju, šta smo dali u slučaju Kraljićine plaže, dakle koji je to lokalitet. Nije to na vrh brda nego na pjenu od mora.

Dakle, šta smo dobili nakon četiri godine. Dobili smo ništa. Investitor po tom ugovoru, na žalost, ima još 86 godina. Mi tek nakon tri i po godine formiramo privremeni odbor koji je bio obaveza po odluci ove Skupštine koja ga je usvojila, pokušavajući barem donekle da istrpiti kritiku koju opozicija u ovom sazivu mandata šalje ne vama nego svima nama zašto što ne sprovodimo odluke koje su usvojene u ovom domu.

Volio bih, bez obzira što nijesam bio za to, što sam smatrao da je to pogrešna odluka, da ste vi u takvim okolnostima bili u pravu, pa da mi dolje imamo dva hotela koji će primati određene goste. Mi nakon četiri godine nemamo ništa. Nema nijednog plaćenog penala, dakle nema bilo kakve sankcije prema tim investitorima. Takvi su nam ugovori gdje mi ključne lokalitete dajemo na ovakav način. Mislim da to nije dobra praksa. Mi na dnevnom redu ove sjednice imamo isto jedan takav ugovor, to je za Kolašin, dakle gdje smo ga usvojili prije šest mjeseci, već ga danas aneksiramo, još ugovor nije stupio na snagu. Znaete zašto. Zato što ovakvi ugovori služe da oni koji su dobili koji su obično na neki način privilegovani poslije s tim ugovorima "trguju" na tržištu i traže investitora umjesto da im traži država mi im dajemo podzakup. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:52:22)

Hvala.

Sada nastavljamo redoslijedom prijava.

Prvi je poslanik Mihailo Anđušić ispred Demokratske partije socijalista, a neka se pripremi Nebojša Medojević, pa Draganja Stanković i Aleksandar Damjanović.

Izvolite, poslaniče Anđušiću.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (22.07.19 17:53:01)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Danas pred nama imamo u razmatranje Odluku o davanju u dugoročni zakup lokaliteta ostrva Lastavica sa tvrđavom Mamula i hotela Kraljićina plaža. Čuli smo i od strane izvjetioca sa matičnog odbora i od kolega da se radi o jednoj, rekao bih, prije svega, obavezi koju je imala Skupština Crne Gore nakon usvajanja ove odluke 2015. godine u ovom domu.

Mislim da se s razlogom moramo osvrnuti na činjenicu da više od tri i po godine nismo ispoštovali odluku koja je bila negdje prioritet, koja se svakako morala ispoštovati i to svakako ovdje treba reći. Period koji je propušten se mogao iskoristiti na bolji način kako bi Parlament kroz svoju nadzornu ulogu uspio da doprinese nešto boljem stanju praćenja realizacije ove aktivnosti o kome je maločas govorio kolega poslanik Konjević. Smatram da u tom dijelu Skupština može da određeni doprinos. Mi to imamo prilike da vidimo kako može funkcionisati kroz ulogu Komisije za privatizaciju u okviru koje pratimo određene investicije koje se dešavaju u našoj državi. Dakle, kroz tu nadzornu ulogu smo uspijevali kao poslanici da damo jedan dobar broj sugestija i prijedloga kako se može uticati na realizaciju određenih krupnih kapitalnih investicija, odnosno stranih direktnih investicija koje se realizuju u našoj državi.

Smatram da će formiranje jednog ovakvog odbora doprinijeti da taj monitoring bude kvalitetniji, to sam siguran i da, naravno, zašto ne, postavimo pitanja šta se to sve u ove tri i po godine od usvajanja ove odluke, dakle podsjetiću da je Vlada kroz izvještaj obavezna da ih

dostavlja Skupštini, a ovaj odbor koji treba da formiramo, odnosno koji ćemo formirati je dužan da te izvještaje analizira i daje svoja mišljenja. Siguran sam da ćemo kroz taj odbor u što kraćem roku, zbog toga je bitno da što prije i usvojimo ovu odluku kako bismo što krenuli u određene procedure i pokrenuli pitanja da vidimo šta se to u ovom periodu odradilo i koji su to planovi za neki naredni period. Ima tu pozitivnih pomaka u dijelu realizacije ovih investicija, posebno u dijelu kada je u pitanju investicija na ostrvu Lastavica, odnosno tvrđava Mamula, tamo su već od strane izvođača započeti određeni radovi. Podsjetiću da je tim planom i programom predviđena investicija u iznosu od 15 miliona, da je u početnoj fazi izvođenja radova planirano da se zaposli 200 ljudi, a da u kasnijoj fazi nakon realizacije ove investicije je planirano da u okviru tog rizorta koji bi sadržao neke svoje karakteristike, što je predviđeno detaljno ugovorom, da sad ne ulazim u te detalje, imaćemo prilike, nadam se, i kroz ovaj odbor da to razmatramo da se stalno zaposli još dodatno 200 ljudi nakon završetka ove investicije.

U svakom slučaju, najiskrenije smatram da Mamula zaslužuje jedan vid valorizacije koji će omogućiti da jedan takav lokalitet bude jedna od najatraktivnijih turističkih atrakcija u Crnoj Gori. U tom dijelu sam siguran da će kroz period koji je ovim zakupom dozvoljen, dakle radi se o periodu koji je produžen sa 30 na 42 godine i da je nakon isteka te investicije planirano da taj lokalitet, odnosno rizort ostane u vlasništvu države, dakle tu treba odstraniti svaku dilemu i špekulaciju da na ovaj ili onaj način investitor zadržava pravo svojine nad tim lokalitetom. Dakle, ostrvo Lastavica sa tvrđavom Mamula će ostati u vlasništvu države i svakako jedan period koji treba dodatno iskoristiti da se intenziviraju radovi na realizaciji ove investicije. Svakako dozvolite da je ostao jedan značajan period koji se može iskoristiti i sve to ide na štetu investitora. S druge strane, imamo nešto lošiju situaciju kada je u pitanju hotel Kraljičina plaža gdje uz neke aktivnosti kroz koje smo kroz medije mi makar ovdje u Skupštini imali prilike da čujemo i da vidimo od nekih investicionih aktivnosti izradu i dokumentacije. Nismo vidno imali nikakve značajne pomake, ali se nadam da ćemo to imati u narednom periodu.

Kontrolna i nadzorna uloga Skupštine, odnosno konkretno ovog odbora koji planiramo da osnujemo siguran sam da će pomoći. Imamo pozitivne primjere kroz formiranje Komisije za privatizaciju koju imamo u Skupštini Crne Gore, da smo kroz traženje informacija od strane Vlade i kroz aktivnosti poslanika u tom odboru uspjeli da pokrenemo neka značajna pitanja. Iskreno se nadam da će to biti situacija i kada je u pitanju ova odluka, odnosno osnivanje jednog ovakvog odbora. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 17:58:55)

Hvala, kolega Anđušiću.

Prije nego što dam riječ kolegi Medojeviću, upravo sam dobio e-mail od strane Radio Televizije Crne Gore koji demantuje vaše priče, dužni smo toliko da pročitamo našem servisu.

Imamo Božidar Šudnić povodom izjave poslanika Nebojše Medojevića - demantujemo sve da je Radio Televizija Crne Gore učestvovala u pranju novca. Pozivaju sve nadležne institucije da provjere sve navode.

Kolega Bulatoviću, molim Vas da s mjesta ne sugerirate iskusnom kolegi Medojeviću šta da radi.

Kolega Medojeviću, molim Vas bez imena. Pokušajte. Pročitao sam zato što ste Vi njih prozvali u ovom domu i oni su samo javno reagovali, ništa drugo. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 18:00:20)

Da ne bi bilo nikakvih problema, ovo je faktura koju je kompanija Reset, koja je osnovana isključivo za pranje novca, uputila Radio Televiziji Crne Gore, Bulevar Revolucije 19 Podgorica, PIB 02020220, datum je 21.02.2017. godine, žiro-račun 5203523309. Radi se o uslugama hostinga za sajt mehanizam.me, izrada CMS WordPress sajta i CMS tema. Ukupni iznos 1.660 eura, PDV 19%, 315,40 - 1975 eura, 40 centi.

Dakle, što je problem. Što je ovo fiktivna faktura. Ova firma Reset ne bavi se hostingom niti

daje bilo kakvu uslugu Radio Televiziji Crne Gore. Ova firma se bavi, vi uplatite njoj iznos, ona podigne gotovinu, uzme proviziju 5% i gotovinu odnese /Prekid/

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:01:22)

Kolega Medojeviću, nemojte zloupotrijebiti. Kolega Medojeviću, pošto je proceduralno nemojte više, nemojte imena, upozoravam vas nemojte imena. Saslušajte jer ste proceduralno, imajte strpljenja.

Još jednom ću vam pročitati saopštenje Radio Televizije Crne Gore. Trenutačno rukovodstvo Radio Televizije Crne Gore, izabrano 3.12.2018. godine odbacuje sve tvrdnje poslanika Medojevića o pranju novca u ovoj medijskoj kući navedenog perioda. Pozivamo sve zvanične državne institucije da provjere iznijete činjenice. Molim vas vratite se na mjesto. Poslaću vam na e-mail jer ste vi tako elektronski obrazovani. Tako da imate samo reakciju na Vaše tvrdnje.

Sada izvolite, nastavite sa učešćem u raspravi kao prvi govornik ispred Demokratskog fronta u vezi tačke Predlog odluke o obrazovanju Odbora za praćenje realizacije davanja u zakup. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (22.07.19 18:02:48)

Poštovani građani Crne Gore,

Danas sam prezentirao podatke o samo jednoj firmi koja se bavi pranjem novca, a ima ih 198. Znači, 198 firmi, sve je osnivalo nekoliko ljudi, dakle pet, šest ljudi, pominjao sam im imena više puta, čuvena braća Petričević, Mićoni Mladenović, Slaven Mihailović.

Gospodine predsjedavajući, građani Crne Gore, nemam ništa lično s tim ljudima, ovdje štitim interese države Crne Gore, ukazujem na fenomen pranja novca za koji sam, pazite, ja optužen pred crnogorskim sudovima da perem novac, da sam šef kriminalne organizacije za pranje novca s fizičkim radnikom iz Teslića. Sada danima dajem dokaze o pranju novca i vi svi znate da je ovo tačno. Nisam pomenuo ovdje, jer me je sramota od nekih crnogorskih institucija, patriotskih, sa kojima sam bio dobar koji su prali novac, neke fondacije kojima sam pomagao i učestvovao i vidim ih ovdje, preskočiću jednu fondaciju koja je prala novac, a ako me isprovociraju i to ću pomenuti koja je to fondacija.

Dakle, o čemu se ovdje radi. Zašto je važna ova priča. Grčki biznismen Petros Stasis nije nikakav investitor. On je paravan za novac Mila i Aca Đukanovića. Ovo djeluje po malo paradoksalno, satirično ili ironično, kako god hoćete. DPS sada traži da mi osnujemo skupštinski odbor da pratimo što Milo i Aco rade. Zakup hotela i Svetog Stefana i Kraljičina plaža i sve što radi Petros Stasis, Univerzal banka i svi njegovi poslovi u Crnoj Gori on ima 10% do 15% vlasništva, on je paravan, sve ostalo je novac, po mom saznanju i po mojim informacijama, Mila i Aca Đukanovića koji, takođe, nisu ovdje. Evo, da vidite sada. Taj Petros je osnovao jednu firmu ili je bliska njemu, zove se Alias security Podgorica koju formalno vodi izvjesni Tvrdišić, agent ANB-a koji je partner Đukanoviću, koji je preko ovih firmi oprao 12 miliona eura. To je taj Petros Stasis, to su firme Alias, Largo, Lapis, RT i mogu da čitam koliko god hoćete.

Prema tome, kada govorimo o poslovima Petrosa Stasisa u Crnoj Gori ili prije njega Restisa mi, u stvari, govorimo o novcu braće Đukanović koji je stečen švercom cigareta, droge, korupcijom, svemu ostalom. Vidite kako dokazi isplivavaju. Problem je što Crna Gora nema institucije. Ovdje ne treba Skupština da osniva odbor za praćenje investicija nego državni tužilac treba da uđe i da vidi ko su firme koje osniva Petros Stasis, ima ih ovdje mnogo i biće prilike da ih fino, sve jednu po jednu, objasnimo, dakle koje se bave. Univerzal banka, kada dođe izvještaj Centralne banke pitaću guvernera šta radi Univerzal banka, koji joj je portfelj. Vidjećete kada dođe guverner da je to, takođe, jedna banka za čisto pranje novca.

Poštovani građani, jednostavno mi imamo posla s jednom vlašću koju čine dva ili tri čovjeka kojima ništa više nije dosta, koji nemaju granice, koji hoće da država Crna Gora bude njihovo privatno vlasništvo, koji više ne dozvoljavaju ni da postoji nezavisno sudstvo, ni tužilaštvo, ni političke partije, ni mediji, ni Parlament. Oni žele da budu izvor vlasti u ovoj državi i ova država

tone ka toj personalnoj diktaturi i, nažalost, gdje smo mnogo nade polagali u Evropsku uniju pokazalo se da je to lažna nada. Jer, i tamo možete sve da platite da dobijete bilo kakvo mišljenje i da imate vrlo jasnu situaciju.

Poštovani građani, program Demokratskog fronta je revizija svih ovih ugovora, oduzimanje kompletne imovine braće Đukanović u svim njihovim skrivenim firmama u zemlji i inostranstvu, zamrzavanje svih računa u svakoj banci od Švajcarske do Ujedinjenih Arapskih Emirata i svakog funkcionera koji je vršio funkcije u ovih 30 godina od uvođenja višepartijskog sistema. Molim lijepo, zamrzavanje, revizija, kontrola. To što sada radi sada Zelenski u Ukrajini, ako pratite, kolege, šta radi Zelenski u Ukrajini, vidjećete apsolutna lustracija, smjena svih sudija, tužilaca. Jednostavno bez lustracije bez jednog reza u funkcionisanju ove države i društva mi samo ovdje izigravamo neki teatar.

Pazite, Skupština sada, većinski DPS, da kontrolišemo investicije Mila i Aca Đukanovića. Znete li koliko njih briga za Skupštinu Crne Gore ili za bilo koje institucije, ali dokazi isplivavaju, braćo Đukanović. Zamislite koliko će dokaza isplivati kada padnete sa vlasti. Biće svakog dana ovakvih dokaza i svjedoka. Mi se radujemo tom danu. Bez suočavanja sa ovim stvarima mi nećemo imati državu Crnu Goru. Ako promijenimo vlast, a ostavimo braći Đukanović i Lušticu i Sveti Stefan i Miločer i banke i račune u inostranstvu, bićemo gori od braće Đukanović. Demokratski front vam garantuje, kada mi dođemo na vlast, oštar rez, lustracija, zamrzavanje imovine, naravno u sudskoj proceduri, dokazivanje, hapšenje, oduzimanje te imovine i vraćanje državi Crnoj Gori da se to iskoristi za razvoj ove nesrećne i opljačkane države.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:09:00)

Hvala, poslaniče Medojeviću.

Sada imam malu dilemu kao rukovodilac da prvo dam riječ kolegici Draginji, ali da li vi iz Socijaldemokrata želite uporedo, odjednom? Moje pitanje je da li neko drugi da učestvuje u raspravi?

Izvolite, poslanice Vuksanović Stanković.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (22.07.19 18:09:35)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovani građani Crne Gore, uvažena Skupštino,

Dana 29. decembra 2015. godine gospoda sa ove strane su izglasali odluku kojom su rasprodana najljepša dva bisera crnogorske obale, ostrvo Lastavica s tvrđavom Mamula kao jedan veoma značajan kulturno - istorijski spomenik i u Svetom Stefanu Kraljičina plaža. To se zove izdaja Crne Gore. To nije ljubav prema Crnoj Gori.

Razlozi, kažete, za donošenje predložene odluke, odnosno fomiranje privremenog odbora sadržani su u Odluci o davanju u dugoročni zakup lokaliteta ostrva Lastavica s tvrđavom Mamula i Ugovoru o zakupu Kraljičine plaže. Ja vam kažem da su razlozi za takvo donošenje jednog sramnog i protivzakonitog ugovora u nečijem džepu. Neko je u ovoj državi debele pare uzeo za rasprodaju državnog resursa. Kada sam govorila tada u Parlamentu, rekla sam, građani Crne Gore, ovo je nezakonit ugovor, suprotan Zakonu o državnoj imovini, Zakonu o svojinsko-pravnim odnosima, Zakonu o državnom premjeru i katastru. Tada sam rekla od ovoga neće biti ništa i danas sam u pravu, i nema ništa. Kao što sam davno u barskom Parlamentu govorila za Maljevik da tamo neće biti ništa i da neko je uzeo novac i opraio novac, bila sam u pravu, jer znam da radim svoj posao. Vi ste gospodo glasali da rasprodate državne resurse. Ovdje nema govora ni o zakupu ni o dugoročnom zakupu. Ovo je bila klasična prodaja državnih resursa. Neka što je klasična prodaja i ne samo da je dato "u dugoročni zakup", nego je odredbama takvog nezakonitog ugovora bilo predviđeno davanje u podzakup i znate što nam ostaje da molimo Boga? Ostaje nam da molimo Boga da taj neki veliki investitor koji ništa uradio nije tamo, da nije slučajno možda uzeo kredit kod neke banke pa upisao hipoteku na tim lokalitetima. Pa šta će se desiti građani ako se ne vrati kredit? Pa banka će da uzme te lokalitete, e to je cilj bio. To je bio cilj

ovih pravnih poslova da neko Mamulu i Miločerski park uzme u svoj džep.

Kaže jedan kolega maloprije nešto se radi na Mamuli. Da, slažem se, radi se. Zna li šta se radi? Melje se arheološka građa i uništava se jedan kulturno istorijski spomenik. To se radi na Mamuli i ovo je sramota za državu Crnu Goru. Došlo se na ono o čemu smo mi ovdje govorili i protiv čega smo naravno mi glasali. Zakasnili ste sa ovim. Ovo je ismijavanje državi, zakasnili ste sa formiranjem ovog odbora. Čemu ovaj odbor molim vas, toboš odbor da vrši da jača kontrolnu i nadzornu ulogu Skupštine, ma nema od toga ništa. Do izvještaja Vlade? Pa Vlada je bila dužna da na polugodišnjem nivou podnosi izvještaj o valorizaciji ovih projekata.

Govorite da u Miločerskom parku nije ostvareno ništa, pa naravno. Zato što tamo umjesto da se grade hoteli sa pet zvjezdica će da budu elitni turisti grade se privatne vile koje ulaze u nečiji privatni posjed na državnom zemljištu Crne Gore i toboš je to državno zemljište u dugoročnom zakupu od 90 godina. Tada sam pitala ministra održivog razvoja i turizma mogu li ja kao građanin Crne Gore u skladu sa Zakonom o državnoj imovini da dođem i da lijepo prostrem peškir i da se fino sunčam u Miločerskom parku i ostali građani? Naravno da ne mogu. Zato što to više nije crnogorsko i nije građana Crne Gore, e to smo mi uradili sa najljepšim blagom na crnogorskoj obali. Neko se ovdje osmjelio da se kune u Crnu Goru i maše crnogorskom zastavom, a pri tome da krade državne resurse i trpa sebi u džep. Da vidimo tog crnogorskog građanina koji može da dođe, običnog građanina, koji može da dođe sada na ove dvije lokacije i da uživa u blagodatima koje mu nudi priroda i crnogorsko primorje. Nema, jer to više nije naše. Po ugovorima to nije naše i ne možete me ubijediti da je naše, jer ja znam da tumačim ugovore i na ovome neće stati. Kad tad građani Crne Gore, upamtite, vratićemo sve ono što je naše. Sve ćemo da vratimo, a oni koji su strpali resurse Crne Gore u džep završiću tamo gdje im je mjesto, u zatvoru. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:14:22)

Poslanik Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (22.07.19 18:14:38)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Evo da dam skromni doprinos ovoj diskusiji. Iskoristiću kompletno vrijeme koje ima klub na raspolaganju, čini mi se 11 minuta, ali ću probati da budem kraći, mada će biti interesantno. Biće interesantno da bih vam negdje, poštovani građani, predočio kako u ovom sazivu obavlja svoju kontrolnu funkciju ovaj dom koji je čini mi se ovo 10. je li tako saziv od uvođenja višestranačja spao na najniže grane računajući one godine 90-e koje su teške bile, ali je dom držao dignitet i u odnosu na diskusije i dijalog u odnosu na kontrolne funkcije, a ovo ovdje se zove ponor ili propast parlamentarizma kroz egzaktne stvari koje ću da predočim.

Nije ovdje pitanje podnošenja odluke o formiranju dva odbora nakon 1.300 dana od kad je donijeta odluka. Dakle, nekog decembra 2015. godine i nakon što sam sedam ili osam puta ovdje vapijao, molio, čini mi se tada jedini u Parlamentu, da se uvrsti u dnevni red i rasprava o izvještajima koji treba da se razmatraju ovdje u ovom domu kao i da se razgovora o ta dva odbora. Odmah da vam kažem jasno, ne sporeći naravno mogućnost da bilo ko predloži, to je mogao da uradi bilo ko, a vidimo kako prolaze u ovom sazivu predlozi, pa i oni koji su formalno proceduralno ispravni u opozicije cjelokupne koja je defakto 39 poslanika od 81 ili nekih 47%, 48%.

Dakle, nije problem da se podnese Predlog ove odluke, ali jeste problem namjera i način zašto je to sad urađeno, a naročito kako se planira da se stvari definišu u tim nekim famoznim odborima. Naravno ja ću zajedno sa opozicionim kolegama zauzeti stav u odnosu na učešće u ovom radu. Principijalno neću učestvovati naravno, niti Posebni klub poslanika dok se generalno ne riješi učešće poslanika u svim odborima i stalnim radnim tijelima i Odboru dakle za reformu izbornog zakonodavstva, imajući u vidu da je ova vlast u ovom sazivu otela neke odbore, uslovno rečeno, vođenje tih odbora u opoziciji, e da bi se dešavalo ovo što se danas dešava da bi se umanjila dakle, kontrolna nadležna funkcija Parlamenta. Nije slučajno to otimanje izvedeno i nije

slučajno devastiran Parlament načinom kako se ovdje radi. Šta kolege poslanici, šta građani ovaj dom nije uradio za evo dvije i po godine koliko je ovaj saziv konstituisan.

Da krenemo redom. Pet je ovdje strateških projekata koji treba da se prate. Kumbor Opština Herceg Novi, stigla su već dva izvještaja o tome šta se radi u Kumboru, a shodno dakle, odluci o davanju dugoročni zakup lokacije kasarne Orijski bataljon Kumbor Opština Herceg Novi iz davne 2012. godine. Kada je Vlada trebala da dostavlja jednom godišnje, a to smo u prošlom sazivu muku mučili pa se sa Vladom nadgornjavali dakle, izvještaj o realizovanim investicijama. Imamo izvještaj januar 2015. godina - avgust 2016. godina i izvještaj 1.01.2017. godina, 31.12.2018. godina sa nekim prekidom od pola godine za koje nema nikakvih informacija. Dakle, dva izvještaja prosljeđena od Vlade, ovaj dom se sjetio nije da ih u ovom sazivu razmotri, dva. Idemo dalje.

Kraljičina plaža drugi strateški projekat. Dakle, odluka koja je usvojena 29. decembra 2015. godine, da ne govorim sada kako i kojim i čijim glasovima i šta je bio zalag da se ova odluka usvoji. Ovdje nemamo čak od Vlade Crne Gore ni dostavljen izvještaj za 2017. godinu i 2018. godinu, pa ih ovaj dom nije raspravio. Dakle, ovdje je zajednički problem što ni Vlada čak nije dostavila izvještaj za dvije godine, a ni ovaj dom ih nije raspravio. Odbori su tek marginalno pitanje pri ovome. To je četiri, četiri izvještaja. Idemo dalje.

Luštica Tivat, takođe odluka iz davne 2009. godine, pa onda aneksirana gdje je Vlada trebala da dostavlja izvještaje za tekuće godine nekih devet do tada. Za ovaj saziv, dostavljene odluke period 2015. godina - avgust 2016. godina i period 2018. godina i period 2017. godina, tri odluke. Tri odluke koje nikad ovaj dom nije razmatrao, a imao je obavezu. Evo već dvije i po godine koliko traje saziv, dva, četiri i tri - sedam. Idemo dalje, ovo je tzv. Novska Luštica ili odluka o davanju u dugoročni zakup zemljišta na poluostrvu Luštica, Herceg Novi.

Takođe, obaveza Vlade da nam dostavlja informacije jednom godišnje. Imamo informaciju zadnju sa 20. decembrom 2018. godine i onu prethodnu sa 2017. godinom, to su još dvije odluke uz ovih sedam, to je devet, devet odluka, devet izvještaja koje ovaj dom, odnosno parlamentarna većina nikad nije htjela da ovdje stavi na dnevni red i da obavi svoju elementarnu nadzornu i kontrolnu funkciju. Ovdje smo, istina, nešto pričali, ali znate kada, kada je podnešen Aneks na odluku u davanju na dugoročni zakup gdje smo imali prilike da se upoznamo sa žalosnim stanjem tada, a to je da ništa nije urađeno na ovom području u smislu onih ugovornih obaveza koje su bile i već smo i tada izašli u susret investitoru i njegovim željama i aneksirali nešto iako isti nije ispunio odredbe iz Odluke. Dakle, to je devet. Na kraju famozna Mamula gdje imamo članom 7 definisano da Vlada dostavlja Skupštini jednom godišnje izvještaje o realizaciji ugovora i ova odluka o formiranju odbora prije 1.300 dana. Za 2018. godinu stigao 26. februara tekuće godine i za 2017. godinu još dva. Ukupno 11 izvještaja, poštovani građani, poštovane kolege, koji su stigli u ovome domu o realizaciji strateških investicija, uključujući ova dva koja nisu stigla, koja se tiču Kraljičine plaže da ovaj dom, odnosno parlamentarna većina nije našla za shodno da jedan jedini put stavi ili makar jedan od njih 11 na dnevni red, pa da se otvori priča o strateškim projektima.

Sada nakon devet godina ili deset godina u slučaju jedne Luštice, nešto manje u slučaju druge Luštice ili već koliko tri, četiri godine u slučaju ova tri projekta Kraljičina plaža koja je aneksirana, jer je to projekat takođe iz 2009. godine ili 2006. godine, dakle, ove Mamule i Kumbora. Sada ovdje neko treba da fingira brigu za to kako se investicije realizuju i jesmo li mi vidjeli da je tamo nešto niklo pa smo zadovoljni. Međutim, nećemo raditi svoj posao poslanika, nećemo primjenjivati ono što nam Poslovnik nalaže da u matičnim odborima na ovom plenumu raspravljamo, nego ćemo reći eto tamo nešto ima, pa nema ni potrebe da se o tome raspravlja, a to tamo što ima je nešto koštalo. To tamo što ima je neke konsenkvence proizvelo, pravne, ovakve, onakve, ekonomske, finansijske. Neko je zapošljen, neko možda nije, neko je platio naknadu, neko nije, neko je ispoštovao ugovorne obaveze, neko nije, a ovaj dom koji je donosio ove odluke i bio alibi Vladi Crne Gore da Vlada gura prema Parlamentu sve ovakve odluke ni jednim jedinim aktom ili ni jednim jedinim zaključkom ili ni jednom jedinom sekundom se nije ovdje bavio sa strateškim investicijama. Govorimo o stotinama miliona evra, o milijardama, naše Crne Gore, naše obale, naših plaža na koje nemamo više pristupa koje su betonirane, zabranjene običnom građaninu da dođe. Onda govorimo o nama i ovom "najboljem" odnosno najgorem sazivu Parlamenta od decembra 1990. godine kada su održani prvi višestranački izbori u Crnoj Gori.

To je nama nakon 29 godina, gospodine potpredsjedniče, dozvolite da zaokružim

izlaganje, to je nama donijelo višestranačje i ovakav Parlament. Nakon 29 godina nemamo elementarne podatke o tome kako se realizuju odluke koje je ovaj dom usvojio. Je li ih usvojila parlamentarna većina sa 41, 42, jesu li usvajani dvotrećinskim konsenzusom, to je manje bitno od činjenice da nadzorna i kontrolna funkcija u ovom sazivu Parlamenta ne postoji. Hoće li postojati time što će se donijeti odluka ponovo od strane parlamentarne većine da se formiraju ova dva odbora, ovaj odbor koji bi kontrolisao ova dva projekta, govorimo o pet, pri čemu samo ova dva Kraljičina plaža i Mamula imaju obavezu da budu razmatrani na tom posebnom odboru. Ova tri bi trebao da razmatra neki drugi odbor naravno i taj radi kako radi u ovom sazivu, ali to je sve dio neke smišljene politike obesmišljavanja Parlamenta sa izvršiocima koji su dobrovoljni. Hoće li to biti dovoljno? Ja stvarno mislim da neće i kolege koje su ovdje iznijele neke teze potpuno su u pravu kada kažu da bi se sad samo dao legitimitet ili alibi za sve ovo nakon 1.300 dana od kad su odluke donosene ili dvije i po godine ovoga saziva sjetio neko u ovom domu da bi eto ovaj dom možda mogao da bude neko ko radi osnovne svoje neke funkcije i ispunjava osnovne funkcije. Prije svega mislim na nadzornu i kontrolnu funkciju.

Tako da zaokružujem time, evo sam vam egzaktno dao šta ovaj dom nije uradio za ove dvije i po godine, što neće nikad suštinski uraditi formirao ne formirao ova dva privremena odbora. Ko god bio unutar njih, uslovno rečeno, od strane vlasti ili opozicije izabran, način na koji je podnešen Predlog govori o želji da se i tu zadrži kontrola u smislu proporcije definisana u ovom Parlamentu što opet ne uliva nadu da će se išta od toga i efektivno realizovati. Tako da načelno ne mogu biti protiv nečega što sam evo godinu i po dana, dvije, tražio, pa makar ko to drugi podnio, ali svakako izražavam rezervu u odnosu na mogućnosti toga odbora, u odnosu na dva ova projekta i u konsultacijama sa kolegama iz opozicija svakako ćemo zauzeti čini mi se zajednički stav da li uopšte treba davati legitimitet ili učestvovati u tom odboru dok se ne riješi generalno pitanje svih radnih tijela u ovoga doma uključujući i Odbor za reformu i izbornu zakonodavstvo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:24:53)

Evo mene nijeste ubijedili da je ovo najgori saziv, ali da čujemo šta u ovom sazivu ima da kaže kolega Miodrag Lekić, izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (22.07.19 18:25:08)

Pa evo nekoliko aspekata je već, predsjedavajući, saopšteno u diskusijama. Ovaj odbor po sebi kao jedno radno tijelo nije sporno. Ono se pojavljuje sa zakašnjenjem, ali neminovno otvara mnoga pitanja, pa ja ću pokrenuti samo jedan aspekt, bez obzira što ova tema se širi i na ovaj koncept davanja u zakup. To je čitav jedna institut koji je pokazao svoje rezultate vrlo negativno i sa aferama.

Dakle, moj aspekt koji bih želio da saopštim povodom ove teme to je da dva bisera crnogorskog primorja Mamula i Miločer su u jednoj vrlo problematičnoj transakciji sa jednom vrlo problematičnom većinom. Jedan iz opozicije je napravio karijeru diplomatsku nakon što je dao tu većinu da se ova problematična investicija ostvari, mislim na Miločer. Dakle, radi se i trebali to reći po koji put o devastaciji, hoću reći o rasprodaji bisera, crnogorskih naravno i jedna poruka je u svemu tome karakteristična. To je da se ponižavaju građani Crne Gore. Dakle, u vremenu ideologije, mita, Crne Gore, crnogorstva itd. građani Crne Gore ne mogu da valorizuju ni Sveti Stefan, ni Mamulu, ni Miločer, a nije bilo tako uvijek. Nije se Sveti Stefan mogao zastidjeti kad su ga vodili iz Crne Gore, niti drugi biseri crnogorski, nego to je jedan drastičan slučaj ponižavanja crnogorskih građana i njegovih kapaciteta. Sjutra će Ada koja čeka isto nekog investitora da eventualno ima neku transakciju, a u međuvremenu to nije bilo moguće. Predsjedavajući će znati ime Ružd Karamanaga i u tandemu u ekipi sa Miodragom Mirovićem itd. kada se Ada nije mogla zastidjeti od svog funkcionisanja. Tamo je sada status kvo neki kao za Mamulu i za 90 godina i za čitavu tu mučnu priču. Važi naravno i za Sveti Stefan kada je vodio Vlado Mitrović itd. To su bili domašaji sa kadrovima iz Crne Gore. Ja ne insistiram na državnom modelu ako je on prevaziđen,

ali može i privatni Crnogorac, regularni, koji plaća porez.

Dakle, sve više ovaj manir i nije samo u privredi, u turizmu, navešću dva pitanja iz kulture. U vrijeme, takođe, mita, ideologije u kulturi čitave jedne parazitske grupacije iz kulture koja prima rentu za lojalnost sa dva fakulteta, dvije katedre za crnogorski jezik, znate što je bilo? Pravopis crnogorskog jezika je uradila jedna komisija iz Hrvatske, Ukrajine i Srbije. Skandal nestanka eksponata u muzejima, formirana je nekakva komisija da to ispita. Ko je na čelu komisije? Čovjek iz Hrvatske. Dakle, mi postajemo inferioran narod u trenutku kada se naduvava mit, ideologija velikodržavnog momenta mi imamo ovu situaciju koju imamo.

Dakle, ovaj primjer Mamule i Miločera je samo jedan primjer neodgovornosti i normalno je da smo danas povodom ove tačke koja po sebi nije sporna, kontrolna funkcija, ali ona kasni, ona je neubjedljiva, ona je alibi i konačno završavam time zašto nema predstavnika Vlade da na ovim primjerima kaže o uspjehu razvoja crnogorskog turizma. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:29:34)

Hvala Vam, poslaniče Lekić.

Naravno da se sjećam gospodina Ružda Karamanage njegov sin je zbog ratnih dešavanja morao da ide u inostranstvo. Na sreću vratio se kao dobar ugosisteljac ovdje i tako teško zarađuje za život. Želimo da se to vrijeme otprilike valorizuje i učešće u razvoju grada.

Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (22.07.19 18:30:01)

Vi ako imate te teme i traume i inspiracije da skrećete na ratna vremena, vi to možete i otvorite temu, pa ćemo raspravljati o tome. Ovdje je bilo nešto što sam mislio da će imati neki kod Vas osjećaj, senzibilitet, na ono groblje od ulcinjskog turizma da ćete podržati, dakle, ovo što sam rekao sa pijatetom prema tim ljudima koji su vodili turizam, a ne da pokrećete ratna pitanja, a možemo i to kad budete htjeli.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:30:33)

Apsolutno da nije bilo skrećanja sa teme nego potvrda da su ti ljudi učestvovali u razvoj turizma, ali je taj razvoj prekinut i to ne našom krivicom i to je sastavni dio naših razvoja.

Tako da čujemo do skorašnjeg počasnog predsjednika Socijaldemokratske partije.

Izvolite, Ranko Krivokapić, ispred DPS-a.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.07.19 18:31:05)

Daleko ispred DPS-a sam ja, barem po 15 - 20 godina redovno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:31:13)

Ja se izvinjavam, bio je mikrofون uključen, poslije vas biće poslanik ispred kluba DPS-a, učešće u redovnoj raspravi.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.07.19 18:36:17)

Hvala Vam.

Ova dva slučaja, a nisu jedini u pohari Crne Gore, dobar su primjer kako je i zbog čega

rušen parlamentarizam u Crnoj Gori. Ova slučaja i Mamula i Kraljičina plaža su bili prvi znak rušenja Parlamenta i kupovina opozicionih poslanika. Nije ovo glasala vlast, SDP-nije glasao, nego opozicioni poslanici koji su, naravno, kupovinom na berzi trebali da zamijene SDP i uđu u potpunu poharu Crne Gore. Što god sa učio od Amerike do Engleske ovo je obrazac koruptivnih ugovora i ko god bude htio da ih analizira elementarno pravno vidi se obrazac pohare ove zemlje. Devedeset godina je u pravu prodaja bez cijene, prodaja bez cijene. To se uči na svakom ozbiljnom fakultetu. Naravno, cijena te prodaje ne ide državi, ne ide narodu, ide onome ko je dio koruptivnog posla.

Mamula je data u zakup za cijenu tezge na pijaci u Novom, po kvadratu, na pijaci u Novom. Pisali su mi tada četiri visoka zvaničnika Ujedinjenih nacija. Među njima je jedan bivši generalni direktor Ujedinjenih nacija Federiko Major i druga četiri visoka zvaničnika Ujedinjenih nacija sa molbom da je ovo presedan u svijetu. Da se koncentracioni logor pretvara u kockarnicu. Ja sam tada predsjedavao Parlamentom i to je jedini slučaj kad sam rekao ovoliko nezakonitost neću da predsjedavam. Tadašnji potpredsjednik Parlamenta, a sada potpredsjednik Vlade je morao ići da predsjedava jer se nezakonitost kalemila. Tu se upisivalo, to su oni koji su platili domaće zvaničnike, šćeli da upišu te ugovore. Naravno, u tim ugovorima nema zaštite države, ima samo zaštite onih koji su platili, ali ne državu nego neke druge. Prema tome, obrazac korupcije, oba ugovora. Za jedan obrazac korupcije je neko bio dva mjeseca predsjednik Parlamenta.

Ono što je dobro, znam sve pravne nedostatke u tim ugovorima da će ih srušiti i naši sudovi i bez postupaka koji najavljuje gospodin Medojević. Srušiće ih elementarno poštene sudije, jer su pravno ništavni i načinom kako su složeni i kako su pravno donešeni. To je dobro u njima zato nijesam htio da predsjedavam tada, da bi se znalo. Znam da je pravda spora, ali znam da stiže. Da u to ne vjerujem ne bih vjerovao ni u Crnu Goru. Ni ti povici da se brukamo kao narod koji antifašističke spomenike izdaje za kockarnice, a neki će reći sa crvenim fenjerima, 13 soba, svaka po milion, zaposliće se mnogo ljudi tu. Ako je cijena obraza 13 soba, krv stotina partizana, antifašista koji su položili život za ovu našu slobodu da bi neko prodavao i njihovu krv, ako je već prodao i zemlju, pokazuje koliko je ta priča i o Titovom spomeniku i o antifašizmu u Crnoj Gori samo farsa za prodaju, kao marketinški proizvod, ne kao suštinsko opredjeljenje i življenje tih tekovina borbe za državu i pravdu. Ali kad dotle dođete onda morate formirati odbor poslije tri godine.

Ovdje je bivši premijer prozivao me barem deset puta dok nisam dao Studije ovog Parlamenta sa projektima koje je Parlament pustio da nije zaustavio razvoj. Do 2015. ni jedan projekat nije bio zaustavljen koji je došao u ovaj Parlament, ali se stalno govorilo da zaustavljamo razvoj. Imate Studiju Parlamenta napravljenu od našeg Instituta pa je provjerite, ni jedan, ali je bila fama o zaustavljanju razvoja. Ne bila je o zaustavljanju pohare, ne razvoja. To se sada vidi.

Sada treba odbor koji će legitimisati i uzeti na svoja leđa nečiju odgovornost i dati formalni legitimitet. Nažalost, ovaj Parlament pitanje je da li ima i formalni legitimitet za takve prljave poslove. On što je sigurno, Crna Gora mora raščistiti sa takvim štetnim ugovorima. Nema ugovora na 90 godina u interesu Crne Gore, nema ga, kao što ga nema niđe bez kod nas. Ima u Africi. Ovo što se kod nas primjenjuje je afrički model invesiranja. Prodajete zemlju, prodajete ljude jeftino, kao jeftinu radnu snagu i gubite jedino što imate kao neobnovljivo dobro. Nažalost, za stanove. Kraljičina plaža će se pretvoriti u stambeni objekat, projekti su govorili o onim potocima, za stanove ne za hotele, prezentacija je bila. Nažalost, neki bivši ministri su tu morali da bace obraz pod noge da bi to branili pred izbore. Postoje snimci. Ovo je moderno vrijeme sve možete naći na youtube. Ako ne naučimo na ovome desiće nam se u Ulcinju samo na mnogo većoj kvadraturi, desiće nam se u Boki samo na mnogo većoj kvadraturi. Naravno, sve će biti onako kako je rekao bivši ministar za Budvu, katastrofa, uništenje da se više ne može pomoći. Onda ćemo se naći u susret sa godinama koje su pojeli ne skakavci nego domaća vlast, ne skakavci nego domaća vlast.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:36:57)

Hvala.

Imamo još jednog iz redova ispred klubova, ispred Socjaldemokrata je kolega Boris

Mugoša.

BORIS MUGOŠA (22.07.19 18:37:15)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovane građanke i građani,

Ono što mi je drago, da nijesam vidio ni jednu primjedbu na predloženu Odluku o obrazovanju odbora za praćenje realizacije, do sad je stigao jedan amandman koji ima utemeljenja vezano za predsjednika i zamjenika predsjednika i to je potpuno, nešto što je pretpostavljam svima nama prihvatljivo. Nijesam ni očekivao primjedbu na obrazovanje ovih odbora iz prostog razloga što je to nešto našta se ova Skupština obavezala kada je donijela određene odluke. Da li se kasnilo - jeste. Ali ne znam imamo li mi što od toga da sad gubimo na vremenu ako pričamo je li trebalo nešto ranije, ništa postići sa tim nećemo, bitno je da ga formiramo i da shodno toj odluci pratimo realizaciju tih važnih projekta.

Ono što bih htio da kažem je da je nevjerojatno koliko neki ljudi pokušavaju da degradiraju Parlament, ali degradirajući Parlament, mislim da oni prije svega degradiraju sebe u političkom smislu. Ja sam inače pristalica onoga da kad neko na taj način govori o drugome u stvari govori o sebi, a to najčešće dolazi od onih koji su mandat osvojili na način da su ga osvojili u ime koalicije koja nije ni postojala, niti jednog dana kad je dobila mandat na izborima, a zastupali su partiju u kojoj nijesu bili ni prvog dana ovoga mandata. Tako da zaista je nevjerojatno da nam ti ljudi drže lekcije po ovom Parlamentu, ljudi koji se niti jednom nisu pojavili na sjednicama radnih tijela. Sve vas podsjeća na odredbu Poslovnika da je poslanik dužan da učestvuje u radu Skupštine i u radu radnih tijela. Da je on, između ostalog, iako mi pokušavamo da obesmislimo to, plaćen da učestvuje u radu Skupštine i u radu radnih tijela. Njega građani birali da bi učestvovao i u radu Skupštine i u radu radnih tijela, a ne da bi čekao pojedine sjednice Parlamenta da bi imao svih pet minuta slave na televiziji i da bi onako figurativno čekao iz čoška ovih prostorija misleći da će kamera neke televizije doći da će on dati sad ne znam kakvu izjavu koja će čudo uraditi po Crnoj Gori.

Podsjećam i ovdje je rečena neistina na Odborima za ekonomiju, finansije i budžet su razmatrani Izvještaji o realizaciji određenih ugovora samo je trebalo pogledati, ako nećete da prisustvujete pogledajte sajt Skupštine Crne Gore, i vidjećete da je Izvještaj za Lušticu - Tivat i Lušticu - Herceg Novi za 2017. godinu razmotren na 46. sjednici Odbora. Da su Izvještaji iz obje Luštica za 2018. godinu, Izvještaj za Kumbor dvo i po godišnji 2017. i 2018. razmotreni na 76. sjednici. Što je veoma bitno da znamo, da su Luštica i Kumbor za 2016. na primjer razmotrene na 15. sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i da na plenum ide samo onaj izvještaj, jer je on dat na uvid i razmatranje na Odboru gdje postoje određeni zaključci Odbora. To je, nije praksa sadašnjeg sastava Odbora nego je to praksa iz Odbora kada je njime predsjedavao predstavnik opozicije. Ja nijesam tada bio u sastavu Parlamenta. Dobio sam informaciju, možda griješim, da je samo jednom zbog zaključaka na sjednici Odbora rasprava išla na plenum.

Prema tome, nema potrebe da obmanjujemo javnost. Na taj način nas ne činimo bitnijim uopšte u političkom životu, našu bitnost određuju građani, a oni su je u tim slučajevima vrlo dobro odredili. Podsjećam niti su u ime koalicije na osnovu koje su dobili mandat u ovoj Skupštini niti su u ime partije u čije ime su bili na listi te koalicije. E, to je mjera odnosa prema ovome Parlamentu. Zavaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:41:46)

Nastavljamo sa raspravom.

Po redosljedu prijavljivanja poslanik Nikola Rakočević, nek se pripremi poslanik Branko Radulović. Poslije njega poslanik Predrag Sekulić.

Poslaniče Rakočeviću, izvolite.

Zahvaljujem, potpredsjedniče Nimanbegu.

Kada govorimo o ovim temama koje su od čini mi se vitalnog značaja za određene investicije koje imamo u turizam kapitalne investicije, direktne strane investicije valja se prisjetiti nekih od parametara i rezultata našeg turizma u proteklih desetak godina. Čini mi se da oni na najbolji način demistifikuju cijelu priču o tome kako je politika u turizmu vlasti, aktuelne vlasti i vlasti posljednjih 10 godina, bila pogrešna. Mislim da ono što su materijalni dokazi na terenu, na tim lokalitetima, broj zaposlenih ljudi, količina novca koja je ušla u Crnu Goru putem direktnih stranih investicija na najbolji način pokazuje i reflektuju stvarno stanje.

Danas razmatramo odluku o obrazovanju odbora koji ima za cilj da vrši monitoring nad investicijama koje su na Kraljičinoj plaži i Mamuli otpočele. Da li smo na vrijeme sa ovom odlukom sa formiranjem odbora usaglasićemo se da ne. Trebali smo to da učinimo još u prošlom sazivu. Ako nijesmo u prošlom sazivu trebali smo već na početku ovog. Međutim, iako sa zakašnjanjem čini mi se da je važno da danas, odnosno na kraju ove sjednice damo svi zajednički podršku obrazovanju ovog odbora i da učestvujemo kako poslanici vlasti tako i poslanici opozicije. Kada govorimo o turizmu dopustite da vas podsjetim na nekoliko parametara. Prije svega, poštovane građane.

Premijer Marković je ovdje na prošlom Premijerskom satu kazao jedan podatak, on glasi: (neću citirati, ali parafrazirati hoću) - da je Crna Gora od 2006. do 2019. godine uspjela da privuče onaj broj direktnih stranih investicija koji je produkovao preko 140 hotela visoke kategorije. Dakle, 2006. godine smo imali 31 hotel visoke kategorije danas imamo 171 hotel visoke kategorije.

Takođe, od 2016. godine imali smo pola milijarde eura uloženi u Crnu Goru u turizam Crne Gore, direktnim stranim investicijama. Milijarde i milijarde eura od 2006. do 2019. godine.

Danas u Crnoj Gori imamo, samim tim šta je proizvod, imamo niz elitnih turističkih lokaliteta na kojima su objekti višemilionski gdje su zaposleni državljani Crne Gore u koje dolaze visokoplatežni turisti iz inostranstva gdje ostavljaju novac visokoplatežni turisti iz inostranstva. Danas imamo jaču privredu i privrednu djelatnost jer usaglasićemo se oko toga da je privreda jednim dijelom naslonjena na te kapitalne projekte koji su razvijani na tim lokalitetima.

Danas imamo takođe mogućnost da svaki građanin Crne Gore pođe i vidi šta se dešava na Luštici kakav je to biser danas i legitimacija moderne Crne Gore. Portonovi uskoro, Porto Montenegro i još niz projekata uključujući i ove o kojima danas raspravljamo.

Naravno nakon svega toga vrlo je teško reći da smo pogriješili u tom slučaju, u tom smislu. Broj sezonaca danas govorio sam o tome ranije, 10.000 sezonaca zaposlenih samo u turizmu, samo do sedmog mjeseca ove godine govori u prilog tome koliko produkuje radnih mjesta ovakva strategija realizacije zacrtanih ciljeva u turizmu.

Na kraju je vrlo važno znamo da je politika vrlo racionalna djelatnost. Građani imaju priliku da materijalno posvjedoče da se to zapravo dešava danas u Crnoj Gori. Građani imaju priliku da osjete da su upravo neki od njih zaposleni u tim objektima i to za značajnu platu jer su to kapaciteti visoke kategorije. Danas imaju priliku da vide razni privrednici i građani da strani turisti dolaze u Crnu Goru, visokoplatežni upravo zbog takve turističke strategije. Danas imamo priliku da posvjedočimo, svaki građanin, da li je to bila ispravna politika u turizmu i da li je sve tako crno kao što opozicija na žalost i priželjkuje, a pogotovu predstavlja ili je sa druge strane to ozbiljna turistička i privredna legitimacija moderne, savremene Crne Gore. Mislim da je ovo drugo u pitanju i mislim da će građani vrlo lako o tome posvjedočiti. Kao što sam kazao /prekid/ da je politika racionalna djelatnost zato što će građani nakon što to uzmu u uvid i uzmu u znanje jasno procijeniti ko pravilno vodi državu Crnu Goru, a ko bi je s druge strane vodio na drugi način, na drugačiji način i kakav taj drugačiji način može biti. Ako tome dodamo da odkad smo članica NATO-a imamo 30% više direktnih stranih investicija nego u godini kada nismo bili članica NATO-a, da imamo preko 60% više investicija iz država NATO-a, a podsjetiću vas da su to uglavnom najrazvijenije države svijeta. Dakle, kada nadodamo na ovu priču na prvom mjestu koju sam kazao i te podatke i mnoge druge, brojne druge onda ćemo doći do finalnog zaključka da građani danas ima priliku svjedoče o onome o čemu govorimo danas i da ocijene kao što ocjenjuju na izborima ko pravilno vodi politiku, a ko bi je vodio nekim drugim putevima koji čini mi se ne bi služili za dobro napretku i razvoju i privredne djelatnosti i turizma, ali i ukupnog boljitka, veće

zaposlenosti i ozbiljne danas turističke klijantele koja dolazi u Crnu Goru i ovdje ostavlja novac umjesto na brojnim drugim odmaralištima gdje bi to mogli. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:48:54)

Ja bih nastavio sa redoslijedom prijava jer bilo bi dobro ako možemo završiti u sljedećih 15-20 minuta. Dotle možemo malo zamoliti Radio Televiziju, do 19.00 časova je predviđen prenos znate i to sami, a imamo još jedno četvoro prijavljenih.

Poslaniče Raduloviću Vi ste prvi sljedeći, poslije Vas nek se pripremi kolega Sekulić, pa Jovan Vučurović i onda Daliborka Pejović.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 18:49:29)

Građani Crne Gore, znate da vam ne podilazim čak i ne kažem "poštovani" jer sve što radimo radimo za zajedničko dobro. Vratili ste mi nadu. Ovo što me zaustavlja, ove ankete kažu nema više prosipanja soli u oči, nema više laži. Znate svu istinu o kriminogenim stvarima i ovoj stranputici kuda vodi ovaj režim.

Čašću vam se zaklinjem, obrazom prva stvar će biti revizija. Svako ko je ukrao ima da vrati i da ide u zatvor. Lustracija ovo što kažu preispitivanje imovine i mnogih drugih stvari što su nam se svi poštene pridružili to je osnova programa Demokratskog fronta. Oni koji su uzeli u zakup naša dobra na lopovski način ima da se vrate svi, sve u državnom vlasništvu. Svi koji su uzeli na protivzakonit način ima da vrate dobro Crne Gore.

Danas smo pričali mnogo je mehanizama krađe danas u Crnoj Gori. Danas smo pričali samo o jednom mehanizmu krađe. Znači, određeni pojedinci koji su nezasiti jer nezasit to je navjeće proklestvo ako mu kažeš da Boga bio nezasit, nikad mu nije dosta, nikad ti nije bilo dosta. To je nešto van prirode van evaluacije, van svega onoga što je božlje ili ovo zemaljsko, da uzimaš nešto što će ti biti opterećenje. E, sad ovo je jedan od mehanizama. Nebojša Medojević je pričao o pranju novca.

Gospodine Genci, slušajte nešto što ću ja Vama da kažem. Postoje razni mehanizmi pranja novca. Zavisno od toga odakle potiče taj prljavi novac. Može on da potiče iz nekih legalnih tokova, ali hoćete pare u džep, hoćete keš. Nebojša je pričao o kešu. Postoje firme koje ti kažu daj mi dotle do tog iznosa i ja znam sigurno za te firme koje ti kažu daj mi toliko novca dobićeš u kešu toliko novca 5,10,15%. Postoji i neko drugo pranje novca. Pranje novca u švercu, švercu žena, švercu roblja, švercu duvana, švercu droge i svega ostalog. Slušajte Genci. Znate li koliko je to 5% u tom slučaju čak i 50%. E, sad drugo je pitanje Genci, slušajte me dobro. Kako ćete vi da legalizujete taj novac? Taj novac možete da legalizujete u one ogromne stanove u koje niko ne živi u obliku Kraljičine plaže, u obliku Mamule, u obliku Kombinata aluminijuma kojeg nazivam, jer hoću da budem kum i da ga nazovem Kombinat aluminijuma Milo Đukanović i nešto drugo, tako da bi taj prljavi novac se legalizovao. Pojedine države opstaju na tome, pa cio rat je postojao kolega Genci između Francuske i Njemačke i Švajcarske, jer Švajcarska nije htjela da objelodani od Hitlera pa do današnjeg dana odakle su te velike pare, pa su pojedini glumci i sve ostalo išli.

E, sad da se vratim na ovaj oblik lopovluka. Genci, morate da znate, hoću da vas pridobijem da promijenite filozofiju ekonomskog shvatanja. Amerika pada, pojedine države Evropske unije padaju zbog neoliberalnog koncepta. Zbog liberalnog koncepta, posebno smo prljavog koncepta, morate da znate da na tržišnim osnovama regulacija i deregulacija mora da znači sve. Znate li šta to znači? Sve se ne prodaje, ukoliko se prodaje prodaje se ukoliko je u nekoj stvari bolji od vas, da li je imidž u turizmu, da li ima više para, da li ima više veza ili više nekih drugih stvari? Prodati biser po kome smo stvarno bili ono što su Lekić i Krivokapić govorili u čemu smo bre bogovi bili smo u nekim stvarima industrije i u nekim stvarima u turizmu. Prodati nešto što je biser, nešto što je nacionalno dobro nekome koji će može čak i u slučaju bez centa jednog može sa prljavim novcem da ga legalizuju ili može bez centa. Kako bez centa? Tako što će imati RZUP koji će projektovati to je RZUP znate vi to sve, Aco Đukanović je brat Mila Đukanovića, znate Mila Đukanovića znate li, e to je njegov onj brat. On ti projektuje što ti hoćeš,

pa ti projektuje na biser od Jadrana na našem najljepšem dijelu stanove za prodaju, pa ti ovaj kaže projekat onaj u kome vizuelno sve moguće ide kaže - stanovi su po pet hiljada. On nema centa i unaprijed ti proda te stanove, pa sa tim unaprijed prodatim stanovima počne da gradi u kome će biti 10% samog hotela.

E, sad gospodine Genci,

Pravna država, pošto sve pokazuje da Demokratski front će biti na čelo buduće Vlade, postoji već konsenzus, a to je konsenzus vratite pare, vratite ono što ste ukrali sve ćemo preispitati od lustracije do svega ostaloga. Mamula, Kraljičina plaža, Kombinat aluminijuma, Željezara da ih ne nabrajam dalje biće i dalje u državnom vlasništvu, a onda ćemo gospodine Genci kao pojedine države dati i preduzetničku inicijativu, ali ulogu deregulacije, to jeste države, kroz poštenu menadžment da digne na maksimalni nivo uz mnoge druge stvari.

Znači, gospodine Genci toj većini za ovakav lopovski posao dobio je nagradu gospodin Pajović ili kako se ovaj zvaše, gospodin to su ljudi koji su u nezaboravu odma otidu dobio je ambadorsko mjesto. Kukala mu majka i sa tim ambadorskim mjestom ukoliko je zbog toga prodao Crnu Goru. Nije to Crna Gora. Jeste li me što razumljeli, Genci?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:57:02)

Ništa.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 18:57:06)

Nikad nećete biti u vlasti budućoj demokratskoj. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:57:12)

Hvala i Vama. Ja sam se nadao da ću čuti pojašnjenje od Vas što znači metalni metali, ali eto sa strpljenjem, ali zbilja ja sam volio dobro statistiku i učenik sam momišičke ekonomske škole, sad da li je to vrlina ili mana, to ja ne znam. Imamo dovoljno stanova u Crnoj Gori, dematografija, ekonomija uskovezane i nema potrebe puno za višim inestiranjem u stanove. Od broja koliko ste pomenuli moje ime ja mislim da će zapisničari dobro naučiti više to ime, tako da ću dati riječ samo. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (22.07.19 18:57:56)

Uopšte me ne razumijete. Da li pamтите barem jedno. Da sam Vas '90-e branio da mene nije bilo i ostalih ne znam što bi bilo s vama? Da li barem pamтите od Mila Đukanovića da sam Vas branio u mnogim kriznim periodima. Pamтите li to? Nemojte mi reći hvala. To je moja bila dužnost kao pravog rodoljuba, ako mi ni to ne pamтите onda Genci ne znam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 18:58:28)

Poslaniče Radulović,

Pamtim to od '90-ih, ali pamtim kad je vaš lider vašeg Fronta pomenuo da je osuđeni ratni zločinac Radovan Karadžić pominjan u pozitivnom svjetlu, a da vi nijeste reagovali, a ja zbilja ta pamćenja mi se onda brkaju, pa ništa ne razumijem.

Izvolite poslaniče Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (22.07.19 18:58:52)

Hvala vam gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege,

Moram da budem iskren da sam razumio ovo je tehnički dokument. Znači osnivamo jedno parlamentarno radno tijelo, privremeno, koje će se baviti sa tim da li su ispunjeni osnovni elementi ugovora za dvije velike investicije u Crnoj Gori ili nijesu. Međutim, ovo se pretvorilo u svoju suprotnost pa smo pričali o onome o čemu smo raspravljali već prije nekoliko godina.

Postavljam pitanje kolegama iz opozicije čija je bila ideja da se osnuje ovo skupštinsko radno tijelo zašto oni nijesu dali ovaj predlog. Zašto su čekali vladajuću većinu? Zašto oni to nijesu predložili? Nijesu vremena od bojkota, nijesu imali vremena od svih onih stvari koje nijesu uradili prethodnih godina i sada spočitavaju Demokratskoj partiji socijalista i vladajućoj većini, da eto mi kasnimo sa tim, ali to je druga priča.

Takođe, uvažene kolege dozvolite mi da kao predsjednik Odbora za ekonomiju i finansije i budžet podsjetim kolege koji ne dolaze na sjednice Odbora, odnosno koji ne učestvuju u radu odbora, znači da smo 29.maja na 76 sjednici Odbora raspravljali o investiciji za Lušticu Bay, AD Tivat za 2018.godinu, za Lušticu hercegrovsku i takođe za Portonovi Kumbor, sva ova tri izvještaja imaju prilike da pročitaju na sajtu Skupštine. Ne znam čemu priča da spočitavate nama da mi ne radimo svoj posao, a sa druge strane pola kolega iz opozicije uopšte ne dolazi na posao od od one druge polovine treba doći na sjednicu Odbora ili ko neće. Znači, razumijem političke stavove. To je vaša stvar, ali sa druge strane molim vas znači da ono što radi parlametarna većina makar korektno interpretirate prema građanima Crne Gore.

Naravno, kada govorimo o ove dvije investicije kome smeta iz opozicije da formiramo ovaj odbor? Ko je protiv toga da se kontroliše investicija kada govorimo i o Lastavici i ostrvu Lastavica - Mamula i o tome šta će se raditi na Kraljičinoj plaži?

I još jedno malo podsjećanje.

Slični, negativni komentari možda još u lošijoj formi su bili i kada se radilo o Porto Montenegro. Danas imate priliku da sađete dolje do Tivta, Tivat nije daleko i da vidite našto to liči Porto Montenegro ili eventualno pronađete na internetu sve ono što je pisano u pozitivnom smislu za Porto Montenegro. Kome sad smeta ta investicija, kome smeta to što je Tivat danas drugačiji nego prije Porto Montenegro?

Takođe, kad već budete pošli u Tivat ja vas molim da pođete na Lušticu, da pogledate jedan novi grad, tamo gdje su prije nekoliko godina bile samo kukrice. Znači, ništa nije tamo bilo, danas imate novi grad. Danas imate tamo i hotele, danas imate tamo vile, danas imate, kukrice profesore, Vi dobro znate šta znači kukrice, to je ona makija koja raste na primorju. Tamo se nije moglo proći. Danas tamo imate novi grad, uz vezove, uz novu marinu i tako dalje. Ne znam kome smeta ili kome će danas, sutra smetati to što će Mamula biti drugačija. Tačno je, slažemo se mi da je to bio logor, nije koncentracioni jer čini mi se da niko nije ubijen na tom ostrvu i slažemo se da to jeste dio naše istorije, ali dozvolićete, ovdje smo raspravljali o tome, tamo će biti memorijalna soba.

Zašto se pominju kockarnice? Zašto neko želi da od nečega što je dobar projekat napravi loš projekat? Zašto obmanjujemo građane Crne Gore? Zašto pričamo o kockarnicama i čija je to ideja da se na Mamuli grade kockarnice? Kažem još jedan put, ajde da budemo realni, ajde da osnujemo zajedno, pomognite da osnujemo zajedno ovaj odbor i pomognite da Skupština vrši svoju kontrolnu funkciju. Nemojte da bježite od odgovornosti, ovo je jednaka odgovornost i naša i vaša. Kažem još jedan put, mi smo odluku o ovome donijeli u prošlom sazivu Skupštine i slažem se sve što nije u skladu sa zakonom nemojte čekati promjenu vlasti, na to ćete čekati još decenijama, nego prije te promjene vlasti dajte sve ono što smatrate da je protivzakonito dajte da zajedno ispitamo, dajte da vidimo šta je problem. Znači, dozvolite da je ova Skupština, ovaj Parlament izglasao te ugovore. Možemo mi danas pričati o njima na ovaj ili onaj način, ali kažem još jedan put, mislim da imamo dovoljno kredibiliteta kroz ranije projekte da kažemo da su to pozitivne stvari. Danas ako imate novca možete da pođete na Sveti Stefan, nikakav problem nemate. Znači, da uzmete sobu u bilo kojem dijelu, naravno, ne možete sada zato što je vjerovatno sve popunjeno, ali možete da pođete i da vidite. Isto kao što ste to mogli i ranije, isto kao što je to bilo prije 20 ili 30 godina. U ostalom, uvažene kolege, ovdje smo imali taj primjer, evo pominjan je Kombinat aluminijuma, danas Kombinat aluminijuma u Mostaru, nažalost, Kombinat

aluminijuma u Mostaru je sa dugom višim od 200 miliona eura, a u ovom Parlamentu su nama kolege iz opozicije govorile da je to projekat na koji mi treba da se ugledamo. Sa druge strane imate situaciju da danas Kombinat aluminijuma otvara nove pogone, novu preradu, jer oni koji se bolje razumiju u ovu oblast dobro znaju da samo ako imate poluproizvod ili polufabrikat, a Kombinat aluminijuma u Podgorici je uglavnom radio sa igotima, može pozitivno da posluje. U ostalom, električna energija je previše skupa da bi se na taj način, makar u ovom dijelu Evrope mogao proizvoditi aluminijum.

Kažem još jedan put, čini mi se da građani mnogo bolje od nas razumiju o čemu se radi. Znači, naša je želja da unaprijedimo Crnu Goru. Stalno pričamo o tome. Strane direktne investicije mogu samo tome da doprinose i imidžu Crne Gore i novim standardima. Na žalost, to naše kolege iz opozicije ili ne razumiju ili kad razumiju namjerno rade ovakve stvari. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 19:04:54)

Hvala poslaniče.

Sada riječ ima poslanik Jovan Vučurović, a neka se pripremi Daliborka Pejović.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.07.19 19:05:03)

Prvo da se obratim Vama, gospodine Nimanbegu, nijeste baš bili korektni, maloprije u obraćanju sa gospodinom Radulovićem, pomenuli ste i predsjednika Nove srpske demokratije Andriju Mandića i ja samo kratko da kažem da sam ponosan na lik i djelo Radovana Karadžića i ne znam šta ste htjeli da kažete sa tim. Da nekom spočitajte i ne znam kakve Vi veze imate i Vaš narod sa Radovanom Karadžićem. Ne znam šta ste htjeli da kažete, gospodinu Branku Raduloviću?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 19:05:35)

Niste dobro slušali, kolega.

Kolega Radulović se htio ponositi time kako je branio manjinske narode 90-ih i rekao je, da li se toga sjećam, pošto sam ja rekao da nisam puno toga razumio u njegovom izlaganju, pa sam ga podsjetio da se sjećam toga, ali se takođe sjećam da je prije par dana predsjednik vašeg saveza u pohvalnom svjetlu pomenuo Radovana Karadžića u ovom domu, a on je osuđeni ratni kriminalac u Hagu. Tako da samo sam to pojasnio kako ide skupa to sa 90-im kod kolege Radulovića. Vama jasno, svaka čast, Vi samo podržavajte Karadžića, to je vaša dužnost. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.07.19 19:06:20)

To nije moja dužnost, nego ja sam pristalica te ideje oslobođenja srpskog naroda, tako da nemojte da mi spočitavate bilo šta drugo.

Već ste pokušali preko raznih drugih, prošli četvrtak nešto da mi spočitajte, ali nijeste, naravno, uspjeli. Što se tiče ove teme vi ste u startu promašili jer ime ovoga ostrva nije tako. Ni Lastavice, to je doletjelo negdje sa nekim drugim vremenima, kao i ime Mamule, jer prije Lastavice, koliko znam u neka davna vremena, zvalo se Kružno ostrvo, da budemo tu vrlo precizni, Luštičko kružno ostrvo i tu možete da neke ljude da sa njima se konsultujete i da vidite da je to tako.

Ovo je ni prva ni poslednja destinacija koja doživljava istorijsku pretumbaciju pred naletom aktuelnog režima i ja ću malo da uđem u neku drugu dimenziju priče za razliku od gospodina Medojevića koji je brilijantno objasnio kako se peru pare preko ovih stvari, gospodina Radulovića koji je takođe bio brilijantan iz njegovog ugla. Pitam se, da li je neko ovdje od ovih ljudi koji su krenuli u ovaj posao i jednom pomislio na one koji su prošli golgotu u zatvorima Mamule. Da li se ti

ljudi uopšte pominju ili su ljudi iz režima i ovi graditelji prosto zaslijepljeni novcem kojim misle da ih tamo čeka i potpuno su izgubili pojam za realnost i što je najgore od svega za ljudskost? To je ono što treba da nas ovdje okuplja, makar ljudskost, ako ništa drugo, ako ne možemo da se složimo oko nekih drugih političkih trenutaka. Dakle, imamo mi ovdje pretke koji su tamo mučeni, zlostvljani, ubijani na tom mjestu, koje se danas pokušava pretvoriti u neku atrakciju, u kockarnicu i ostale teme. Dake, u toj, rekao bih, proklesoj avliji i shvatam da Oraskom i ti ljudi koji žele to da valorizuju na svoj način, da oni nemaju tu emociju prema tim dešavanjima iz nekog vremena od prije nekih 100 godina, pa i 50 godina, pa i 70 godina, ali gdje je ta emocija, gdje je ta empatija kod naših ljudi koji učestvuju u svemu ovome, da oni ne žele da pomenu uopšte šta se dešavalo na ostrvu Mamula, odnosno u toj tvrđavi Mamula na Kružnom ostrvu, kako ga zovu historičari koji znaju sve o tome i na tom mjestu gdje će da se prave hoteli, spa, ugostiteljski objekti, bazeni, su zatvarani, mučeni i ubijani ljudi. I to kad? Početkom Prvog svjetskog rata ubijani i mučeni su pripadnici Srpske narodne garde Kotor, to je organizacija, ako neko ne zna odavde, to je organizacija koja je nastala 1862. godine u Kotoru. Oni su ubijani početkom Prvog svjetskog rata.

Šta se desilo u Drugom svjetskom ratu? Italijanski fašisti su ubijali kraljeve oficire, oficire Kraljevine Jugoslavije, dakle, antifašiste i borce NOR-a, sve se to dešavalo na ovom području koje danas želi da se pretvori u ovo što sam već pomenuo. Dakle, koga briga, važno je da se devastira, da se uništava i što je najgore od svega, po meni, što je najgore od svega uopšte u nekim situacijama da se satire sjećanje na te ljude što, čini mi se, nije dobro.

Nijesam očekivao ni da Uprava za zaštitu kulturnih dobara narpavi neki iskorak tu i da pomene sve ovo što jeste istorija ovoga ostrva Mamule ili Kružnog ostrva, kako god hoćete. Oni otvaraju vrata svakoj devastaciji i uništavanju Crne Gore, ako je to vezano za interes ljudi iz vrha režima, tako otvaraju prostor, svojim ćutanjem i nečinjenjem, i za ovo što se sada dešava, a sa druge strane ista ta Uprava je spremna da juriša i da predlaže jurišanje na hramove Srpske pravoslavne crkve. Dakle, kao i mnogi drugi historijski spomenici, a jeste Mamula to, i ona će posrnuti pred onima iz režima koji znaju samo za ugradnju, ali eto neka se i oni negdje sjete jednom onih koji su u tim zidinama mučeni i ubijani. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (22.07.19 19:11:13)

Hvala.

Sada je koleginica Daliborka Pejović i neka se pripremi posljednji prijavljeni, Nikola Divanović.

Poslanice Pejović imate riječ, izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (22.07.19 19:11:23)

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Ja moram da kažem da su moje kolege i prethodnici smanjili meni muku, da previše pričam na ovu temu, jer sam se u jednom trenutku moram vam priznati zbunila, kad sam čula šta predstavnici opozicije govore oko svega ovoga. Dakle, prije, ima možda mjesec dana smo bili na konsultacijama kod predsjednika Parlamenta i upravo nam je saopšteno da su predstavnici opozicije izričito pismenim putem tražili da se ova inicijativa pokrene i naravno, kod mojih kolega iz DPS-a nije bila ni jedna mala dilema šta treba uraditi, da naravno treba predložiti Skupštini formiranje jednog ovakvog odbora. Dakle, sve što je rečeno, da opovrgnemo ovakvu vrstu inicijative i pozitivnu namjeru, apsolutno ne stoji. Dakle, samo sa ovim odborom nećemo ćutati i nećemo ostati nijemi prema onome što se tamo dešava ili što će se dešavati u budućnosti.

Takođe, ovdje niko nije pomenuo, a evo, ja ću dati svoj skromni doprinos, da baš ni ti investitori nijesu sjedeli skrštenih ruku. Imam podatke da je investitor za Kraljičinu plažu 19.12.2018. godine, podnio zahtjev za izdavanje ekološke saglasnosti. Dobio je 13.12.2019. godine. Da je investitor za "Mamulu" podnio zahtjev 29.06.2018. godine i dobio 28.12.2018. godine. Još jednu stvar da kažem koja je jako važna, time ne prestaje obaveza investitora. Ako ništa drugo, ovaj odbor će utvrditi, da li oni imaju namjeru, pošto im je dat rok od dvije godine, da

otpočnu investiciju i radove shodno ekološkoj saglasnosti koju su dobili? Eto prilike da vidimo da li su oni stvarno ozbiljni ili nisu i zašto bježati od takve inicijative i zašto to ne uraditi? Zašto već u startu i na ovaj način govoriti o svim ovim investicijama, jer se ja nekad pitam moram vam reći na bazi priče o lažnom patriotizmu, šta bi trebao da radi onaj mrčeni gradonačelnik Londona, pa njemu su Arapi kupili sve osim Bakingemsku palatu. Tamo više ne postoji ništa što je vlasništvo autohtonog Engleza ili što je vlasništvo države Engleske. Šta bi on trebao da radi? I niko se ne buni i on to proklamuje kao strašan svoj uspjeh, jer su se slile milijarde eura ili dolara u nečiji budžet, evo konkretno države Engleske.

Dakle, ovdje ne pričamo ni o prodaji i ne pričamo o kupovini, nego pričamo o zakupu. Meni je žao što danas nisam imala prilike od ministra turizma da dobijem izvorno tekst samog ugovora i da prosto vidimo kakvi su to uslovi i na koji način je država Crna Gora se lišila, kao što kažu mnogi, tog kolača ili te strašne vrijednosti i svega ostaloga što je trebalo biti ili jeste vrijednost spomenika kulture i u ovom slučaju dijela predijela u prostoru grada Budva. Tako da vas molim, samo i to želim da kažem da ne izvrćemo teze, nego dajte priliku da građani Crne Gore, ako se već zalažemo za istinu, stvarno to čuju izvorno od nas. Dajte priliku poslanicima koji će biti sutra u Parlamentu da na svoj način protumače i percipiraju o tome kakav je kvalitet tog ugovora i kakvi su njegovi efekti. Nemojte mi samo reći da onako kakvo je bilo stanje je sjajno i dobro za Crnu Goru bez obzira što poštujem sve ovo što ste rekli, i uvaženi poslanik Vučurović i sve ostalo. Pijetet se mora čuvati i koliko ja znam projektna dokumentacija za Mamulu upravo predviđa tako nešto. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 19:14:35)

Hvala, poslanice Pejović.

Sad konačno dajem riječ kolegi Nikoli Divanoviću.

Izvolite.

NIKOLA DIVANOVIĆ (22.07.19 19:14:44)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvažavajući apsolutno jednu opštu kritiku, da vjerovatno kasnimo sa ovim ustanovljavanjem ovog jednog odbora koji će pratiti realizaciju tako dva važna projekta. Negdje sigurno saglasan sam sa kolegom Sekulićem da ta odgovornost nije samo na ovoj strani, jer uvijek i poslanici iz opozicije imaju tu privilegiju da i oni mogu to da predlože. Dakle, ali svakako vezujući se za ove dvije odluke i za obavezu da se to formira, formiramo ga danas. Dakle, nakon nešto više od dvije godine i naravno ne želim da upadnem u zamku da se bavim danas ovdje niti meritumom niti sadržajem ugovora, ni jednog ni drugog projekta, dakle ovdje je danas tema upravo osnivanje ovog odbora. Samo ću radi javnosti podsjetiti jednu stvar koju mi se čini onako da smo nekoliko puta ponovili, iz opozicionih klupa, a koja mislim da ne odgovara istini. Dakle, ne radi se o ugovorima od 90 godina, nego se radi o ugovorima od, precizno za Mamulu - 49 godina i za Kraljičinu plažu - 42 godine. Dakle, niko ovdje ništa ne prodaje, niko ništa ne rasprodaje, radi se o ugovorima o zakupu i naravno nakon isteka tog roka to se sve vraća državi Crnoj Gori i tako da, toliko o tome. Ja vas molim sve zajedno, dakle dajmo šansu ovome odboru, jer vjerujem da ćemo nakon toga što konstituišemo taj odbor i što svi zajedno kao Parlament budemo u prilici da ga transparentno kontrolišemo, biti vjerovatno svjesni da mnogo manje ima politike u ovim projektima, a mnogo više nekih brojki i mnogo više neke realne ekonomije i mnogo više nečega što su razvojne šanse i dobra vizija razvoja Crne Gore, naročito u sektoru turizma.

Dakle, jedna stvar koja se čula iz opozicionih i iz pozicionih klupa danas, jedan atribut, prosto da ga tako nazovem, vezan za oba projekta je sljedeća stvar - biseri, ja se slažem. Dakle, ja se tu slažem i tu se prosto nadovezujem na tu riječ - biseri. Dakle, podsjetićemo se svi zajedno, a podsjetiću i građane Crne Gore da je Demokratska partija socijalista i koalicioni partneri prepoznavali u posljednjim godinama i poslednjim decenijama turističke bisere i onamo gdje ih nije bilo lako prepoznati i onamo gdje ih uopšte nije bilo. Dakle, danas govorimo o ova dva, ali se

moramo podsjetiti Arsenal, svi danas kažemo Porto Montenegro, dakle to je nekad bio Arsenal, znate svi što je bilo tamo. Moramo se podsjetiti Luštica, moramo se podsjetiti Kumbora i moramo se nažalost podsjetiti i nekih drugih koji su upravo iz jedne loše parlamentarne atmosfere, danas još uvijek nerealizovani biseri, e o tome se radi.

Nesporno je, radi se o dva projekta koji su strateški važni za razvoj turizma Crne Gore, ne radi se tu samo o realizaciji o budućem povećanju kvaliteta turističke ponude, radi se prosto o jednom podizanju opštih standarda u turizmu Crne Gore. Naravno, radi se o nečemu što su uvijek dodatni efekti, multiplikativni efekti takvih tačaka. Ja sam ih istovremeno nazvao virusne tačke, kad sam se bavio jednom analizom tog uređenja ambijentalnog na teritoriji. Dakle, uglavnom sam se bavio teritorijom Budve, ali apsolutno to važi i za teritoriju cijele Crne Gore. Zašto virusne tačke? Zato što ako na jednoj teritoriji imate jednu takvu lokaciju ili da je nazovemo radno, mikro lokaciju, koju uredite do toliko visokih standarda da ona prosto bude standard za sve ono okolo. Onda ona prosto tjera i tu svoju okolinu da joj parira na način da postigne taj standard i da bude toliko kvalitetna. Prosto mislim da je to vrlo dobar model, da je to vrlo dobar metod razvoja teritorije. Crna Gora je mala teritorija, njena obala je nešto više od 200 kilometara. Znači, taj tačkasti razvoj, tačkasti razvoj crnogorske obale mislim da je prosto jedan od boljih modela za razvoj crnogorskog turizma.

Ono što želim da kažem, dakle ovdje smo licitirali i ja se zaista neću baviti meritumom. Šta je tamo urađeno? Možda bih ja mogao da vam kažem nešto više nego neki poslanici koji su danas o tome govorili, budući da vrlo često plovim barkom pored te Luštica i budući da vrlo često prošetam blizu moje kuće, pored Kraljičine plaže, dakle možda bih ja mogao da kažem nešto, ali mislim da je to neozbiljna priča u ovom trenutku za Parlament. Ono što smo mi vidjeli svojim očima da se na nekom lokalitetu radi, mislim da to nije prava mjera onoga što se tamo dešava. Vjerujem da i poslanici koji su kritikovali da je tamo vrlo malo urađeno, pa ne vjerujem prosto da je niko u ovom Parlamentu očekivao da se tamo desila neka predimenzionirana urbanizacija, neki super brzi razvoj tih mikro lokacija. Ne. Samo treba razvijati moderan, održiv turizam po svim standardima zaštite prostora i zaštite budućeg razvoja Crne Gore.

Prosto želim da kažem, ovo su projekti gdje vidim šansu da se napravi razlika. Vraćam se na početak, vraćam se na početnu tezu. Podizati ukupne standarde i ukupni nivo crnogorskog turizma. Ovo su ti projekti, ovo su projekti koji mogu poslužiti kao model razvoja crnogorskog turizma u budućnosti i mogu omogućiti Crnoj Gori nešto što je danas vjerujete i na globalnom tržištu mnogo teško postići, a to je trag ka konkurentskoj prednosti, to je najznačajnije. Onda dolazimo do jednog benefita koji niko nije danas ovdje pomenuo, a to je znanje. Mi dakle od tih kompanija, od takvih projekata i od takvih razvojnih tačaka možemo u budućnosti imati nešto što nam ključno i kritično nedostaje danas u Crnoj Gori. Vjerujte, ne nedostaju nam ni lokacije, ne nedostaje nam vrlo često ni kapital, ali nam nedostaje znanje i mi od ovakvih projekata, ključni benefit imamo znanje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.07.19 19:20:59)

Hvala.

Poštovane kolegice poslanice i poslanici, obaviješten sam od strane predlagača da on neće dati završnu riječ, tako da možemo konstatovati da je pretres završen i da ćemo se o ovoj tački izjasniti naknadno.

Ja samo mogu reći da žalim što slične odluke nismo osnovali o formiranju Odbora za praćenje privatizacije još ranije za neka područja, posebno za dvije lokacije u Ulcinju koje ja uporno pitam, ali mislim da ovo može biti dobar primjer.

Hvala vam.

Zahvaljujem se i poslanicima koji su danas učestvovali u raspravi i konstatujem da smo danas završili dvije tačke dnevnog reda.

Sjutra ujutru 23.07.2019. počinjemo sa radom u 10 časova.

Predlog zakona o odbrani bi trebao bit prva tačka i Predlog zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću kao druga tačka itd.

Tako da vas srdačno pozdravljam, odmorite lijepo do sutra ujutro.

Doviđenja.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 10:43:53)

Poštovane kolege, nastavljamo s radom.

Danas, prva tačka na redu je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakon o odbrani.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Predrag Bošković, ministar odbrane i Slobodan Filipović, državni sekretar Ministarstva.

Izvjestioci odbora su Miodrag Vuković Zakonodavnog odbora i Marta Šćepanović Odbora za bezbjednost i odbranu.

Saglasno članu 69 stav 4 Poslovnika Skupštine poslanici Predrag Bulatović i Nebojša Medojević su izdvojili mišljenje na sjednici Odbora za bezbjednost i odbranu.

Prije otvaranja pretresa da saopštim da ćemo glasati o jučerašnjim završenim tačkama dnevnog reda danas u 11,30.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi. Izvolite.

SLOBODAN FILIPOVIĆ (23.07.19 10:44:41)

Hvala predsjedniče.

Uvaženi predsjedniče Skupštine, gospodine Brajoviću, uvaženi generalni sekretare, dame i gospodo poslanici, građani Crne Gore,

Vlada Crne Gore na 124. održanoj sjednici od 06.06. usvojila je predlog izmjena Zakona o odbrani koji je danas ovdje pred vama na dnevnom redu. Izmjene i dopune Zakona su prošle odbore i dobile saglasnost Zakonodavnog odbora i matičnog odbora, Odbora za bezbjednost.

Ja ću u kratkim crtama pokušati da vam dam razloge i obrazloženja koja su nas navela u Ministarstvu odbrane da predložimo ove izmjene i dopune Zakona o odbrani.

Razlog za donošenje zakona o izmjenama i Zakona o odbrani su usaglašavanje važećeg zakona sa stratejskim dokumentima u oblasti bezbjednosti odbrane, preciziranje nadležnosti Savjeta za odbranu i bezbjednost Vlade Crne Gore i Ministarstva odbrane, razrada vojnoobavještajnih i kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova i propisivanja upravljanja vojnim vazдушnim saobraćajem, nadležnosti za donošenje odluka o upotrebi sile u vazдушnom prostoru Crne Gore protiv civilnih, odnosno vojnih vazduhoplova i poslova kodifikacije, obezbjeđenja kvaliteta u oblasti odbrane.

Predlogom zakona zaokružuje se oblast vojne obaveze građana. Novina u odnosu na važeći zakon je ta da se građani Crne Gore u sklopu vojne obaveze mogu angažovati ne samo u uslovima ratnog i vanrednog stanja, već i u miru. Na ovaj način omogućiće se angažovanje budućih pripadnika rezervnog sastava Vojske Crne Gore na gašenju požara, odgovora na poplave i sličnih situacija, iako nije proglašeno vanredno stanje. Obuka vojnih obaveznika za ove potrebe vršiće se u skladu sa Zakonom o Vojski Crne Gore. Pored nadležnosti propisanih važećim zakonom o odbrani Vlada Crne Gore ima nadležnost da propisuje i naređuje sprovođenje mjera pripravnosti nosiocima priprema za odbranu osim mjera pripravnosti za Vojsku Crne Gore.

U skladu sa novim misijama i zadacima Vojske Crne Gore koje su utvrđene Predlogom strategije odbrane Crne Gore Savjet za odbranu i bezbjednost donosiće odluku o upotrebi jedinica Vojske u sprovođenju zadataka podrške prilikom prirodnih, vještački izazvanih katastrofa i drugih nesreća i zadataka, doprinosom unutrašnje bezbjednosti u miru u okviru misije Vojska podrška drugim institucijama. Prilikom realizacije ovih zadataka, pored ranije propisanih ovlašćenja, davanje upozorenja, izdavanje naređenja, privremeno ograničenje kretanja lica, pripadnici Vojske mogu nositi i upotrebljavati oružje u skladu sa zakonom.

Takođe, Savjet za odbranu i bezbjednost određuje mjere pripravnosti za vojsku i predlaže Skupštini Crne Gore upućivanje zahtjeva Sjevernoatlanskom savezu za aktiviranje člana 5 Sjeveroatlantskog ugovora. Na osnovu ovoga prijedloga Skupština odlučuje o zahtjevu za aktiviranje člana 5 Sjeveroatlantskog ugovora i o ulasku pripadnika Vojske država članica Sjeveroatlantskog saveza na teritoriju Crne Gore radi pomoći u odbrani. Važećim Zakonom o odbrani propisano je da kontrola i zaštita vazdušnog prostora Crne Gore može se vršiti

samostalno i u saradnji sa članicama Sjeveroatlantskog saveza. Kontrola i zaštita vazdušnog prostora podrazumijeva i upotrebu vojnih vazduhoplova i protiv vazduhoplovnih sredstava članica Sjeveroatlantskog saveza.

U cilju cjelovitog uređenja ove oblasti Predlogom zakona se propisuje da na predlog ministra odbrane predsjednik Crne Gore donosi odluku o upotrebi vojnih vazduhoplova i protiv vazduhoplovnih sredstava članica Sjeveroatlantskog saveza u vazdušnom prostoru Crne Gore protiv civilnih vazduhoplova koji se koriste kao oružje za izvršenje terorističkog napada i vojnih vazduhoplova koji predstavljaju prijetnju po bezbjednost Crne Gore. Vojni vazdušni saobraćaj u smislu ovoga zakona predstavlja letjenje crnogorskih i stranih vojnih vazduhoplova i njihovo kretanje po operativnim površinama aerodroma.

Poslove upravljanja vojnog vazduhoplovnog saobraćaja vršiće Ministarstvo odbrane u skladu sa opštim propisima o vazdušnom saobraćaju ovim zakonom i podzakonskim aktima za njegovo sprovođenje.

Predlogom zakona propisuju se i poslovi kodifikacije obezbjeđenja kvaliteta u oblasti odbrane koje će Ministarstvo odbrane vršiti u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima za njegovo sprovođenje. U postupku kodifikacije Ministarstvo odbrane će dodjeljivati kodove Sjeveroatlantskog saveza subjektima kodifikaciji i skladišne brojeve pokretnim stvarima. Kroz postupak kodifikacije subjekti kodifikacije ulaze u NATO baze podataka za kodifikaciju što je jedan od uslova poslovanja sa NATO članicama.

Prijedlogom zakona propisuje se da se prilikom vršenja vojnoobavještajnih i kontraobavještajnih bezbjednosnih poslova u Ministarstvu odbrane podaci mogu prikupljati i tražiti pomoću u prikupljanju podataka od građana(Prekid)... saglasnosti. Takođe, za razliku od važećeg zakona tajno prikupljanje podataka primjenom posebnih sredstava i metoda, može se vršiti ne samo prema zaposlenim u Ministarstvu odbrane i Vojsci, već i prema sa njima povezanim građanima. U primjeni posebnih sredstava mogu se koristiti isprave za prikupljanje identiteta ovlašćenog službenog lica, kao identiteta lica kojim je uspostavljena tajna saradnja. Ove isprave izdavaće organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove, a na zahtjev ovlašćenog lica uz saglasnost ministra odbrane. Predlogom zakona uređuje se i upućivanje na rad pri diplomatsko konzularnim predstavnicima, međunarodnim organizacijama zaposelnih u Ministarstvu odbrane i lica u službi u Vojsci Crne Gore. Ovom oblašću propisane su kategorije lica, način njihovog upućivanja na rad pri diplomatsko konzularnim predstavnicima, međunarodnim organizacijama, trajanje njihovog mandata, smjernice za njihov rad i njihove obaveze po isteku mandata. Ova pitanja su do sad bila propisana uredbom o vojno diplomatskim predstavnicima, zbog čega stupanjem na snagu ovoga zakona prestaje da važe članovi navedene uredbe koje se odnose na status, vrijeme na koje se imenuje, način ostvarivanja prava i zdravstveno penzijskog i invalidskog osiguranja i način komunikacije i podnošenja izvještaja vojno-diplomatskih predstavnika pri diplomatsko konzularnim predstavništvima i predstavnika Ministarstva i Vojske u međunarodnim organizacijama.

Zvanja, zarada i druga primanja od značaja za vršenje vojno-diplomatskih poslova propisaće Vlada Crne Gore.

Za sprovođenje Predloga zakona nije potrebno obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava iz budžeta.

Evo, ja sam pokušao predsjedniče u kratkim crtama da dam osnovne razloge koji su nas naveli za izmjenu i dopunu Zakona o odbrani. Ovaj parlament je imao priliku da raspravlja o nizu prijedloga koji su došli iz Ministarstva odbrane, skoro smo raspravljali ovdje i glasali o izmjenama Zakona o Vojsci. Parlament je prije pola godine i prije par mjeseci usvojio dva najveća strateška dokumenta, poslije nekih 10 godina krovni i strateški dokument strategije nacionalne bezbjednosti, strategije odbrane, tako da je ovo slijed događaja i nekih aktivnosti usaglašavanja koje proizilaze iz toga. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 10:51:55)

Hvala i vama.

Pitam da li neko od izvjestioca želi riječ? Ne želi.

Da li poslanici koji su izdvojili mišljenje žele riječ?
Vi želite proceduralnu intervenciju ministre Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.19 10:52:13)

Hvala predsjedniče Brajoviću.

Želim da se izvinem za jučerašnju jednu grešku koju sam napravio. Imam tu osobinu ili tu manu što mi pamet brže ide od jezika. Ja sam juče rekao metalni, pa ne znam što sam rekao, u pitanju je četvorotomno djelo, koje se naziva Metalni materijali. Ovo posebno hoću da ispravim zbog mojih uvaženih profesora, profesora Perovića i profesora Mišovića. U prvoj knjizi su obrađeni svi metalni materijali na bazi efea, prvi dio čelici, drugi livena gvožđa. U II i III knjizi su svi metalni materijali na bazi aluminijuma, i oni koji se dobijaju livenjem i oni koji se dobijaju plastičnom deformacijom.... U IV knjizi su savremeni metalni materijali, znači kompozitni, amorfni, superprovodni, metalurgija praha i mnogo čega drugog, sa tri nivoa da mogu da uče studenti, postdiplomci ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 10:53:28)

U redu poslaniče vi ste ispravili. Prošlo je vrijeme za profesionalnu intervenciju

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.19 10:53:35)

... a posebno što se može primijeniti u praksi. Zato bih vas molio da imate to u vidu, barem pročitajte sadržaj pošto je to ogromno djelo, a ono što vas interesuje pročitajte detaljnije. Hvala zbog ovoga. Ovo sam prije svega uradio ne zbog sebe, jer ćete imati u vidu, nego zbog dva uvažena profesora.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 10:53:50)

Hvala vam.

Sada ima poslanik Bulatović, kao poslanik koji je izdvojio mišljenje na odboru, riječ. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (23.07.19 10:54:03)

Dame i gospodo, još da dodam ovo što je profesor rekao i potpredsjednik Skupštine koji je predsjedavao, gospodin Genci, nije mu bilo jasno. Mislim poslije ovog obrazloženja profesora Radulovića da mu tek neće biti ništa jasno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 10:54:17)

Da vas ispravim, tada nije predsjedavao u tom trenutku kad je rekao, jer se sjećam da je ispravio poslanik Medojević, pomogao poslaniku Raduloviću.

Nastavite vi o tome što ste izdvojili mišljenje.

PREDRAG BULATOVIĆ (23.07.19 10:54:32)

Na kraju jučerašnjeg zasijedanja je posebno naznačio da mu nije bilo jasno to, vi ste bili odsutni gospodine, ne možete vi sve da stignete.

Dame i gospodo, poštovani građani, ja sam zajedno sa kolegom Nebojšom Medojevićem učestvovao u radu Odbora za odbranu i bezbjednost. Izdvojili smo mišljenje vezano za ovaj zakon.

Vrlo kratko, pošto ću imati diskusiju, odnosno izlaganje. Prvi i osnovni razlog mi kao Demokratski front, iako smo protiv članstva Crne Gore u NATO, mi smo veoma zabrinuti za poziciju Crne Gore, za njen suverenitet, za njenu samostalnost, za ono što znači njena nezavisnost i ovim zakonom, poštovani građani, se uvodi do detalja gubljenje suverenosti institucija Crne Gore, gubljenje suverenosti Crne Gore nad njenom teritorijom, nad njenim kopnom i nad vazдушnim prostorom. I zaokružuje se ovim zakonom ono što smo mi govorili kad je Crna Gora u pitanju i njeno članstvo.

Drugo što želimo da na početku kroz izdvojeno mišljenje kažemo jeste da ovaj zakon koji je usvojen krajem 2016. godine, koji je do detalja pojačao poziciju obavještajnog sektora, odnosno onoga što znači tajno praćenje pripadnika Ministarstva odbrane i građana Crne Gore je sada otišao korak dalje u jednu rigidnost tako da je služba koja je donedavno bila jedno obično odjeljenje sa par zaposlenih, koja je sada bila služba do ovoga zakona u Ministarstvu odbrane, prerasta u direktorat sa ingerencijama koje su jače od Agencije za nacionalnu bezbjednost i imamo tendenciju da Ministarstvo odbrane, odnosno ova vlada stvara paralelne službe Agenciju za nacionalnu bezbjednost i ovaj direktorat. Ono što je veoma važno ovim izmjenama, to želim na početku da kažem, se eliminiše mogućnost prikupljanja informacija od građana, odnosno saučešće građanima u nekim špijunskim i tajnim aktivnostima sa pripadnicima tajne vojne službe. Ranije je bilo da se morala tražiti saglasnost građana, a ovdje se kaže bez izričite saglasnosti se briše i može da se od građana prinudom prikupljaju informacije. Imamo koliziju dva zakona. Agencija za nacionalnu bezbjednost koja smo mislili da je najrigidnija služba koja postoji, ona ima odredbu da ne mogu njeni agenti da prikupljaju informacije od građana bez njihove izričite saglasnosti. I mi sada vidimo jednu tendenciju koja je prisutna u ovom ministarstvu odbrane, a ta tendencija je sljedeća da pod okriljem NATO-a sužavaju ljudska prava i slobode, sužavaju parlamentarni nadzor nad tajnim službama, i ako samo dodamo još da je do prije nedjelju dana bila bura u javnosti zbog toga što je ovo isto ministarstvo predložilo izmjene Zakona o tajnosti podataka, gdje je dato svakom činovniku i državnom službeniku da proglasi sve državnom tajnom, navodno su odustali od toga. Mi imamo jednu rigidiju koja je prisutna u ovom ministarstvu odbrane i kroz ovaj zakon a Ministarstvo odbrane je ministarstvo u čijem naručju se nalazi direkcija za tajne podatke.

Dakle, poštovani građani, počev od Zakona o državnoj upravi gdje se sužava davanje informacija građanima i kontrola preko ovog zakona i onoga što radi Ministarstvo odbrane mi ulazimo u jednu zonu koja ne liči na demokratiju, koja liči na jedan put suprotno od onoga što se proklamuje od strane Vlade, ovog ministarstva i Demokratske partije socijalista, demokratizacija, evropski put itd. Ne, sada se ide ka jačanju tih tajnih službi i mi nijesmo na Odboru za odbranu i bezbjednost, ja mislim da će o tome gospodin Medojević u izdvojenom mišljenju govoriti, dobili odgovor da li ima u ovom ministarstvu specijalne opreme za praćenje telefonskih i drugih komunikacija građana ili se ima namjera da se to uradi. Ako kažu da nema ja mogu da tvrdim na osnovu ingerencija koje ovaj direktorat ima jače nego Agencija za nacionalnu bezbjednost da se sprema još jedna služba koja je van kontrole ovog parlamenta, a koja će da kontroliše građane Crne Gore, sve u jednom jedinom cilju za interese NATO-a protiv suvereniteta Crne Gore i za interes oligarhije na vlasti koju čini jedan mali krug ljudi. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 10:59:16)

Hvala.

Da li vi želite poslaniče Medojeviću ili ćete kasnije u diskusiji?

Obrazloženje izdvojenog mišljenja poslanik Medojević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 10:59:25)

Poštovani građani Crne Gore,

Evo kolega Bulatović je rekao koji su naši ozbiljni politički razlozi za izdvojeno mišljenje zaista kao političari koji vjerujemo u neke fundamentalne vrijednosti na kojima bi trebalo da se razvija država Crna Gora, a to su, prije svega poštovanje ustavnog poretka, maksimalno poštovanje ljudskih prava i sloboda i transparentnost u radu organa sile ili organa kakav jeste Vojska Crne Gore. Mi smo uočili ovu tendenciju o kojoj je kolega Bulatović govorio kao veoma opasnu.

Ja sam kao član Odbora za bezbjednost na bazi ovlašćenja koja sam imao kroz Zakon o parlamentarnom nadzoru izvršio parlamentarni nadzor i došao do informacije da je Vojska bila dignuta na uzbunu 24. oktobra 2015. godine povodom demonstracija Demokratskog fronta, i to usmenom narednom načelnika Generalštaba. Ovi malo starije kolege koji su bili u vojsci znaju da je to presedan. Dakle, narediti angažovanje vojske sa bojevom municijom i sa naoružanjem za zaštitu vlasti i to usmenom naredbom koja nije zabilježena u dnevnik dežurnog oficira Generalštaba, a to sam ja upravo zbog mogućnosti na osnovu ovlašćenja koje sam imao kao poslanik otkrio, otvara čitav niz pitanja. Dakle, vi znate da smo mi na Odboru za bezbjednost uporno govorili da Crna Gora kao jedna država sa ograničenim kapacitetima tehničkim i ljudskim, a veoma bezbjednosno ugrožena posebno povezivanjem narko kartela bliskih ovome režimu sa transnacionalnim narko kartelima koje je kulminiralo ovih dana najvećom sremotom u istoriji Crne Gore gdje je zajedno sa meksičkim kartelom crnogorski narko kartel pokušao da švercuje 20 tona kokaina na teritoriji Sjedinjenih Američkih Država, što je već rezultiralo, poštovani građani, ozbiljnim štetama po crnogorske pomorce. Dakle, kao posljedica toga brod je zaplijenjen. To je ogromna šteta za kompaniju, kompanija je izgubila mjesto na bijeloj listi bonitetnih kompanija u carinama, kod carina u Sjedinjenim Američkim Državama, dakle sad više mora da čeka na vezu i da ne objašnjavam previše koje su to štete i gubici. I što je najvažnije, što je najvažnije, angažovanje crnogorskih pomoraca na brodovima postalo je skuplje, jer kompanije moraju da obezbijede veće osiguranje. Osiguravajuća društva traže veće premije za crnogorske pomorce za to što postoji osnovana sumnja da su učesnici transnacionalnih narko kartela. Ovo govorim i zbog toga što smo čak doživjeli da Vojska Crne Gore koja je uvijek imala visoko mišljenje kod crnogorskog naroda i u Crnoj Gori, uvijek je imala visoke ocjene koja je uvijek važila kao institucija kojom smo se ponosili, dio naše slavne istorije i generalan odnos Crnogoraca prema vojsci, prema ratovanju, prema tom dijelu naše istorije, naše kulturne baštine je poznat i prepoznat da smo dočekali da se preko broda, vojnog broda, sada NATO-a, to je Jadran na kojem sam ja bio pošto sam služio vojsku u mornarici, dakle da preko vojnog broda švercujemo kokain za transnacionalne kartele 60 kila kokaina. I oni koji prate malo ozbiljnije taj kriminal znaju koliko li je tek prošlo preko toga broda kad je neko stavio 60 kilograma. Znači prvo se počinje sa kilogramom, pa sa dva, pa sa pet, da se razradi tura, da se bude sigurno i kad vi uhvatite 60 kg kokaina, odmah mi koji se ozbiljnije bavimo tim fenomenom znamo da je već ohoho koliko tura prošlo dok se stiglo na 60 kg.

Dakle, uvođenjem ovih novih intencija da se otvara, da se snaži vojna obavještajna služba, kod ovakve vlasti gdje je već dokazano da je ta vojska trebala biti zloupotrebljena protiv opozicije, protiv sopstvenog naroda, dakle da je izašla iz svojih ustavnih okvira i da je htjela da reaguje oružjem i municijom protiv svoga naroda koji samo traži fer izbore i ništa drugo, već govori ozbiljno u prilog teze da je Crna Gora krenula putevima, znači suprotnim putevima jačanja demokratije, jačanja ljudskih prava. Šta znači da će vojna služba moći da prisluškuje i lica povezana sa licima koja rade u Vojsci i u Ministarstvu odbrane. Koji je to kriterijum za povezana lica. Zna li vi koliko hiljada građana Crne Gore može biti predmet tajnih mjera nadzora i prisluškivanja? To znači grubo kršenje ljudskih prava ako usvojite ovakav zakon. Znači ovaj zakon je direktno suprotan osnovnim demokratskim standardima i vrlo je opasna tendencija iz ovoga ministarstva ali i iz drugih ministarstava da sve što je kršenje ljudskih prava, sužavanje ljudskih prava i širenje ovlašćenja vlasti podvodite pod NATO standarde. To nije tačno, to nije tačno. Uzmite pa pogledajte koja su ovlašćenja vojne bezbjednosne službe u Njemačkoj, pa da vidite koja procedura treba da prođe i ko samo može biti pod mjerama tajnog nadzora, evo u Njemačkoj da ne idemo dalje.

Prema tome, ako mogu samo da završim, gospodine predsjedniče, zato je izdvojeno mišljenje. ... ove tendencije. Tendencije smanjivanja transparentnosti, kršenja ljudskih prava, militarizacije društva vode nas u vojnu hunt, ovo su veoma... , a onda nismo dobili odgovor da li vojska nabavlja tehniku za prisluškivanje ili koristi tehniku Agencije za nacionalnu bezbjednost.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:04:43)

Ovo možete u diskusiji poslaniče Medojeviću, ovo možete u diskusiji, objasnili ste svoje izdvojeno mišljenje. Hvala.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 11:04:48)

Da završim, trendovi nisu dobri, vučete ovu zemlju ka militarizaciji, ka vojnoj hunti i to može da i ovako oslabljenu i razorenu državu dovede do kraja.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:04:59)

Sada ćemo preći na diskusiju, samo vodite računa da budemo precizni u izjašnjavanju jer bi po ovom saopštenju bi se moglo desiti da neko razmisli da je onaj brod koji je konfiskovan, zaplijenjen, itd. brod crnogorskih kompanija. Nije tako, molim vas. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 11:05:22)

Zbog zapljene toga broda je došlo do pogoršanja pozicija i položaja crnogorskih pomoraca koji su sada izloženi otpuštanjima sa brodova ili skidanja sa brodova zato što je premija za njihovo angažovanje veća, osiguravajuća društva sada traže od poslodavca veće premije osiguranja jer je kompanija koja je vlasnica ove firme MMSI GP Morgan. To je najveći investicioni fond na svijetu. To je druga najveća kompanija za kontejnerski prevoz. Ona je pretrpjela štete koje se već sad mjere nekoliko stotina miliona eura, sad odmah, znači već je sad pretrpjela, pravimo štetu. Znači nije kompanija crnogorska, ali su crnogorski pomorci, jedna mala grupa pomoraca koja je povezana sa crnogorskim ANB-om i crnogorskim narko kartelom ugrožava ozbiljnu tradiciju Crne Gore, međunarodni kredibilitet Crne Gore. Bio sam u posjeti Američkom kongresu udarne vijesti tih dana na svim medijima bile su da je zaplijenjen brod te i te kompanije sa 20 tona kokaina sa crnogorskom posadom.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:06:22)

Hvala.

Prelazimo na diskusiju. Znači ograničenje vremena.

Prvi poslanik koji će govoriti u ime DPS-a je Branko Čavor izvolite.

BRANKO ČAVOR (23.07.19 11:06:34)

Zahvaljujem predsjedniče.

Uvaženi sekretaru, kolegice i kolege poslanici,

Odbrana je najznačajnija i najuzvišenija funkcija države. U tom smislu je vjerovatno i pretpostavljeno da tome trebaju doprinijeti sve institucije sistema pa i sami građani. Osnovni cilj jeste sačuvanje teritorijalnog integriteta, suvereniteta i nezavisnosti. Upravo učlanjenjem u NATO smo ostvarili i onaj dio koji se odnosi na ove značajne ciljeve, i prije svega na suverenitet, a ne kako se često želi predstaviti javnosti da je ovo ugrožavanje suvereniteta, dakle, sasvim suprotno.

Ono što je takođe značajno ukazati je da pouzdan i kvalitetan sistem odbrane podrazumijeva i kvalitetnu normativnu uređenost, te prema tome ovaj zakon koji danas

razmatramo je dio te priče. Kao razlozi već smo čuli koji su. Mi smo ovdje u parlamentu usvojili strateška dokumenta, strategiju nacionalne bezbjednosti, m strategiju odbrane iz koga proističe potreba primjene ovih strateških dokumenata. Naravno, članstvo u NATO - u podrazumijeva i obavezu primjene NATO standarda, ali i onih obaveza koje idu kao dio priloga ugovora sa sjeveroatlantskim savezom.

Ono što je takođe značajno kazati da je u primjeni i praksi zakonskih rješenja Ministarstvo odbrane prepoznalo razloge zbog kojih treba izmijeniti ovaj zakon i mislim da je to najbolji primjer kada praksom pokazujete da treba izvršiti dopune na način kako je to predložilo i Ministarstvo. Upravo sa ovim predlogom zakona su precizno normirane obaveze i djelatnosti i prije svega utvrđene nadležnosti ovlašćenja i predsjednika države i Vlade i Savjeta za odbranu i Ministarstva odbrane i Vojske, ali i ostalih institucija u pripremi za odbranu države.

Neke od novina već smo čuli u uvodnom izlaganju da ne ponavljam, jesu one koje se odnose na eventualne ratne uslove kada se aktivira član 5 Ugovora o Atlantskom savezu, sa Atlantskim savezom u kojem je jasno definisano na koji način na predlog Savjeta Skupština donosi odluku i na osnovu te odluke Skupštine se mogu uključiti oružane snage u odbrani države.

Takođe značajna je i novina vezano za vazdušni prostor. Dobro je poznato da Ministarstvo odbrane vrši kontrolu i upravlja vazdušnim saobraćajem i da u eventualnim okolnostima opasnosti koje se ukazuju propisana je tačno procedura kako se mogu angažovati i letilice NATO saveza.

Ono što smo takođe prepoznali u strategiji ne pored ovih ratnih okolnosti jesu one male vjerovatnoće da se mogu desiti jeste problem sajber kriminala kako jedna prijetnja, izazov i rizik, tako da je ovim zakonom predviđena i potreba da se izradi strategija sajber bezbjednosti.

Ono što je Vojska činila i u redovnim nekim dosadašnjim okolnostima kada su bile elementarne nepogode ili kada su prijetile elementarne nepogode, Vojska se uvijek uključivala i davala podršku i građanima a i institucijama, a ovim zakonom je tačno predviđeno da Vojska ima obavezu u takvim uslovima kroz rezervni sastav pomogne institucijama i građanima na sprečavanju elementarnih nepogoda.

Ono što je takođe novina i značaj čini mi se sa aspekta i privredne djelatnosti, ono što Ministarstvo po prvi put uvodi kodifikaciju i kvalitet odbrane, dakle u Ministarstvu se na osnovu pretpostavljenih aktivnosti, odnosno standarda mogu dodijeliti određeni kodovi proizvođačima, a sve to skupa predstavlja priliku i šansu i privrednim subjektima i fizičkim licima da svoje proizvode plasiraju na tržište NATO saveza. Dakle, to je kao jedna osnovana šansa.

Ovdje je bilo, naravno, riječi i o obavještajnim službama i ono što jeste ovim zakonom definisano da se uvodi direktorat za ove poslove. Znači to su poslovi koji nigdje nijesu nepoznati u drugim državama i mislim da je to potpuno prirodno da se nađe i da se nađe i da se definiše sa ovim zakonom, imajući prije svega da je kroz taj način i kroz zakon, prije svega obezbijedena potpuna transparentnost u obavljanju tako značajnih poslova obavještajne službe i niz nekih drugih aktivnosti kojima će govoriti vjerovatno druge kolege, ali ono što je svakako značajno da je ovaj predlog zakona doprinos unapređenju i jačanju kvaliteta odbrane, jačanju institucija sistema koje se bave s ovim pitanjima. Siguran sam da Odbor za bezbjednost je dao podršku ovome zakonu i mi iz Demokratske partije socijalista ćemo podržati ovo zakonsko rješenje. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:11:45)

Hvala poslaniče Čavor.

Sada riječ ima poslanik Predrag Bulatović. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (23.07.19 11:11:51)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Zakon o odbrani u široj verziji je predat Skupštini u septembru 2016. godine, gdje je uvedeno odjeljenje za obavještajne poslove, gdje je počeo proces eliminisanja veze između Agencije za nacionalnu bezbjednost i Ministarstva odbrane. Krajem 2016. godine usvojen je zakon sa rigidnim rješenjima za ove obavještajne poslove, a danas se pokušava uvesti i uvešće

se ono što sam maloprije rekao.

Ono što na samom početku želim da kažem, jeste da će Demokratski front glasati protiv ovog zakona, prije svega zbog toga što su konstituenti Demokratskog fronta u najvećem broju protiv ućlanjenja Crne Gore u NATO jer smo smatrali da je najbolje za Crnu Goru da zadrži svoju neutralnu poziciju i drugo što je jedan dio Demokratskog fronta bio za to da se realizuje referendum koji nije realizovan. Najnovije istraživanje CEDEM-a poštovani građani Crne Gore, inače mi istraživanjima ne vjerujemo samo našim koje dobijemo, ali ću njega naznačiti da on govori o trendu smanjenja podrške NATO-u u Crnoj Gori. To juče premijer Marković nije komentarisao. Dakle, podrška NATO-u je 38%, protiv NATO-a 43% i mi imamo sada situaciju da nam se ovdje nudi ovaj zakon koji poništava suverenost institucija Crne Gore, suverenost Crne Gore, rekao sam već i gubljenje vlasti nad teritorijom, nad morem i nad vazдушnim prostorom Crne Gore.

Dakle, da ne bi bilo da ja pričam napamet, uzmite samo član 13 Zakona ovoga koji je predložen u Skupštini Crne Gore, izmjena Zakona o odbrani, koji kaže: "Praktično predpočinjavanje svih institucija NATO paktu". Znači kada se uputi poziv za aktiviranje člana 5 Sjeveroatlantskog ugovora, a znate nacionalni interes prije svega proglase Sjedinjene Američke države što je njihov interes, i Crna Gora mora da realizuje, nemam vremena za punu elaborizaciju. Uglavnom, kada uputi zahtjev predsjednik države i Savjet za odbranu onda se aktivira član 5 Sjeveroatlantskog ugovora i prenose ovlašćenja za komandovanje operacijama komandantu Sjeveroatlantskog saveza nadležnom za vođenje operacija na teritoriji Crne Gore. Gdje je tu Skupština? Gdje je tu Savjet za odbranu? Gdje je tu predsjednik Crne Gore. E to je ovaj zakon proed onoga što sam maloprije govorio.

Formalno gledajući, može se reći da svako ima jednako pravo glasa. Suštinski gledano Crna Gora nema nikakvo pravo u tom NATO paktu. Imaju Sjedinjene Američke Države i velike sile. Ako bi Crna Gora imala neku inicijativu postoji metodologija da se ignoriše stav države Crne Gore. Pročitajte malo kako funkcioniše NATO i to je to.

Pošto vrijeme ide, želim da ovdje iskoristim i da kažem nešto vezano za sam državni udar koji se desio 2016. godine. Poštovani građani, koji se desio navodno, desio se jer su nepravedne i nevinu su osuđeni ljudi. Ministarstvo odbrane i Direkcija za tajne podatke u Ministarstvu odbrane je veza sa NATO-om. Sve tajne informacije se mijenjaju između Ministarstva odbrane i NATO-a i mi imamo stav Milice Pejanović Đurišić, to ću vam ponavljati uporno, ponavljaćemo i sudije Apelacionog suda to znaju, rekla je da ona, odnosno Ministarstvo odbrane i Direkcija za tajne podatke ne znaju za takozvani državni udar, rekla je to iz Brisela sjedišta NATO-a, a mi imamo presudu Milanu Kneževiću i Andriji Mandiću od pet godina na osnovu očigledno saznanja koje ima Milivoje Kantić, Paja Velimirović i Saša Sindelić koji je bio svjedok saradnik uz asistenciju Zorana Pažina. Dakle taj montirani državni udar je potvrda upravo ovo ministarstvo i nepostojanje podataka koje nema Ministarstvo odbrane.

Inače, članom 8 i članom 2 Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, Agencija za nacionalnu bezbjednost je zadužena da prati ta pitanja i da informiše Tužilaštvo i Policiju. Ne, to je Katnić sa Pajom Velimirovićem sve uradio, a ne ovo ministarstvo odbrane i za to je za nas veoma važno i svi ćemo to ponoviti poštovani građani Crne Gore, da Ministarstvo odbrane i ministar u liku Milice Pejanović Đurišić je rekla oktobra 2016. godine da nema informacije. Ako nema ona nema ni NATO, odnosno nema ni ...(Prekid)... I uprkos svemu tome, ministar koji ovdje nije danas prisutan, je zajedno sa ministrom spoljnih poslova i svim članovima Vlade nastavio da priča priču o tome da se to desilo ili da postoji indicija da se to desilo. Prema tome, poštovani građani, na jednoj strani imamo korišćenje ovog ministarstva protiv opozicije, za gubljenje suvereniteta Crne Gore, sužavanje ljudskih prava i sloboda građana Crne Gore i s druge strane pokušaj da se određeno krilo ili čitav DPS nađe u silu koja je u vidu vojske i sistema odbrane za očuvanje sopstvene vlasti.

Poštovani građani Crne Gore imajući u vidu sve da javnost Crne Gore ne podržava članstvo u NATO-u, imajući u vidu da ovaj zakon znači predpočinjavanje dodatno naših institucija NATO-u u potencijalnim situacijama, a ta potencijalna situacija može da zavisi od toga kada Sjedinjene Američke Države proglase da imaju svoj interes ovdje na ovom području, a vidimo šta se dešava vezano za sve stvari s tim u vezi. I na kraju, mi smo pristupili članstvu u NATO da bi ova vlast opstala na vlasti i da bi vodila antisrpsku i antirusku politiku i antiopozicionu politiku prema političkim predstavnicima naroda koji ne misli onako kako misli manjina u vlasti i manjina u

Vladi, zato mi imamo puno razloga da ovaj zakon ne podržimo, da nastavimo sa svojim saopštavanjem stavova javnosti vezano za značajne zloupotrebe koje se dešavaju u ovom resoru.
Je li pet minuta ili...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:18:37)

Vi poslaniče Bulatoviću, kao klub imate 39 minuta, možete svih 39 minuta ako želite.

PREDRAG BULATOVIĆ (23.07.19 11:18:43)

Dobro, završio sam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:18:44)

Sada ima riječ poslanik Ranko Krivokapić, izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.19 11:18:51)

Hvala vam.

Poštovane kolegice i kolege,

Uvijek oko tema o NATO-u. Mi iz SDP-a osjećamo moralnu satisfakciju. Kad sve one koji su nas proganjali kao natovce vidimo kao govorljive zagovornike NATO-a. To su one pobjede koje imate lijep osjećaj a ne daju se i ne trebaju se materijalizovati, to su prave pobjede u politici kad vaše ideje pobjeđuju i kad postaju dominantne. Nema većih pobjeda u politici od tih pobjeda u pravoj demokratskoj politici. Naravno da bi te pobjede bile trajne mora biti demokratije, mora biti vladavine prava, a na osnovu toga može biti dobre ekonomije.

Naše članstvo u NATO je dio onoga što je Crna Gora radila odavno. Bili smo mi i prije članovi velikih alijansi i pobjedničke alijanse u I svjetskom ratu. I tada smo prenosili dio ovlašćenja na druge i tada smo ostali bez vojske i bez države. I za to je potrebno kod ovog zakona, SDP je podnio tri amandmana, obezbijediti državu Crnu Goru prije svega. Ona je trajna, alijanse dolaze i prolaze, ako je vjerovati istoriji. Ako neko ne misli da će biti pametniji od istorije pa da misli da je išta vječno osim Crne Gore. I to mora biti u zakonima riješeno, naši amandmani upravo idu u tom pravcu, da bi obezbijedili da saglasnost koja se da, da se za operaciju koja ima svoj naziv i da se da rok saglasnosti za te aktivnosti na teritoriji Crne Gore jer danas je u NATO-u ovoliko članica i ovi su generali, sutra mogu biti drugačijih članica i drugih generala. Mi imamo zlo iskustvo a mala nacija ako ne uči iz svoje istorije, više opasnosti nego velika nacija, kao što vidite i kako uče o istoriji. Kad odete u Ameriku ili Britaniju zatrpali ste istorijom. Zatrpali ste istorijom i uče stalno od istorije iako nemaju nego 200 godina istorije. Mi smo predali komandu u Prvom svjetskom ratu u tuđe ruke. Kao jedina vojska koja je trajala na Balkanu i borila se za svoju slobodu, predala je poslije balkanskih ratova generalu Jankoviću komandu nad crnogorskom Vojskom, a poslije zlosretnom Petru Pešiću. On je sam priznao u Beogradskoj pravdi da mu je cilj bio uništenje crnogorske Vojske sa onom rečenicom koja je svima nama za pouku: "Da to nijesam učinio što bi bilo da je crnogorska Vojska bila na Solunskom frontu i što bi bilo da je kralj Nikola bio uz Aleksandra pobjednik toga rata"!Ostala bi država Crna Gora.

To su pouke koje ozbiljni ljudi nemaju pravo zaboraviti. Svako ovlašćenje je najbolje ako je dobro za Crnu Goru, svaki saveznik je dobar, ako pomaže Crnoj Gori. Ako Britanija nema vječne prijatelje i neprijatelje nego samo vječne interese, onda mala zemlja mora biti još sebičnija u čuvanju svojih interesa jer je manje snažna da ih brani. Ima manje resursa da ih brani. U tom smislu su naši amandmani, da bi obezbijedili i taj dio nezavisne, suverene, što bi rekli Hrvati, opstojne Crne Gore. Ali naravno oni koji su se zalijetali na NATO da ratuju sa njim sad idu u kontru, sad hoće da daju i ono što im se ne traži. To je taj jad crnogorske politike.

Prvo, smo sve davali Beogradu, pa ćemo nekom drugom, pa ćemo nekom trećem, da bi čuvali obične banalne stvari očuvanja vlasti, banalne stvari, koja se zove očuvanje vlasti, sa istorijskog stanovišta. NATO je naše strateško opredjeljenje i zato sam počeo da je SDP ostvario taj svoj osnivački cilj i ima posebnu obavezu da Vojska Crne Gore bude u službi građana Crne Gore. Znam dobro sporove koji su postojali kod formiranja vojno obavještajne službe. Znam dobro i razloge da smo u vojnoj službi imali i imamo više tuđih oficira nego svojih, ali naravno nemamo pravo da imamo i da je pretvorimo u privatne službe ili porodične službe. Imamo još manje pravo jer je to još gore za državu, branit će pojedince, a ne državu.

Crna Gora nema pravo na stateške greške, nema pravo na strateške greške u postavljanju tih ključnih institucija. Zato i ovaj zakon našim amandmanima pokušava da to riješi i u dijelu davanja ovlašćenja i u dijelu verifikacije. Našom vojskom komanduje Savjet za odbranu i bezbjednost, a ne predsjednik države. Pisao sam taj član, kreirao sam taj član i mislim da je vrlo dobar. Da to nije personalizovana komanda nego kolektivna komanda Vojskom.

Predsjednik Skupštine i predsjednik Vlade su zaštita tog suvereniteta i ta kolektivna pamet je svakako bolja od pojedinačne pameti i ta odluka mora ići na verifikaciju poslije nekog roka naravno u roku od mjesec dana ili Savjeta za odbranu i bezbjednost. To Ustav jedino dozvoljava tako, razumijem ulazak aviona traži brzu reakciju i potpuno se slažem sa tom normom, ali one moraju dobiti verifikaciju Savjeta za odbranu i bezbjednost. Da ne bismo imali ono što govori kolega iz Fronta da godinama poslije nemamo stav Savjeta za odbranu i bezbjednost o terorističkom napadu na Crnu Goru. Godinama poslije nemamo ništa od državnog udara na Crnu Goru, od tijela koje je po Ustavu nadležno da donese odluku i procijeni itd. itd. Ali pošto vidim da ide vrijeme, koje je nama na raspolaganju, ja bih ovdje završio da bih kolegama ostavio malo prostora za raspravu.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:25:17)

Ostavili ste im dva i po minuta.

Sada ima poslanik Miodrag Lekić riječ, izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (23.07.19 11:25:29)

Kolege, nema potrebe da se govori o značaju ovog zakona i ove materije koja je po mom mišljenju nedovoljno precizno definisana pa i haotična i moj će predlog biti da se ovaj zakon povuče i da se napravi na jedan način cjelovit, omogućio efikasiji sistem, jasniji sistem, dostojanstveni sistem.

Dakle više puta sam podsjećao da u zrelim državama demokratskim, materija odbrane i spoljne politike je politika baj partizan. Što znači pokušaj da ta politika bude kreirana od širokog spektra političke scene. To kod nas očigledno nije moguće i nije slučajno da je to u drugim državama, makar pokušaj, ali druge države demokratske to i ostvaruju, izražava zrelost društva, izražava stabilnost tih dokumenata kada se jednom na širokoj osnovi usvoje.

Mi nemamo dijalog ni u ovom trenutku vrlo kriznom političkom i ja ne želim da neko zloupotrebjava pa skreće temu na vrlo važno pitanje dijaloga političkog u jednom momentu duboke krize i simplifikovanja hoće li biti tehnička vlada ili neće biti tehnička vlada. Punktovi propagande objašnjavaju kako je to anomalija da većina treba da ustupi manjini da budu zajedno u nekoj privremenoj vladi. Pa tačno je to teorijski međutim, mi nijesmo u regularnim uslovima. Poslije afere koverat mi smo u jednom neregularnom stanju političke korupcije, ponovne neregularnosti izbora na vidiku i u tom smislu ako se javlja nema dijaloga, nema tehničke vlade, primamo k znanju niko ne traži, niko ne moli.

Prema tome, nemojmo da trošimo ili da otvorimo raspravu ovdje ako je ta tema prisutna.

Dakle, vraćam se na ovaj zakon i uočavam da je puno ovih dokumenata i oni nijesu konzistentni negdje pojmovno, a negdje i terminološki. Uočavam, da u ovom zakonu se terminološki pominje 20-tak puta u ogromnoj količini nepotrebno toliko jer to može da se definiše i bez tolike količine Sjeverno atlantski savez. U prethodnom dokumentu strategija odbrane se zove NATO. Vjerovatno to treba usaglasiti terminološki makar neko će reći da je to isto. E sada kad bi bili ovdje ljudi verzirani ne podcjenjujem naravno, ali zahtijeva finese i ekspertsko bavljenje međunarodnim odnosima postoji čak i neka razlika 1949.godine stvarno je formiran Sjevernoatlantski savez, a kasnije je on pretvoren u vojnu organizaciju NATO. Ali, da ne otvaramo sada temu istorije odnosa, ali mislim da nijesu imali u vidu taj momenat istorijski nego jednostavno nekome se dopadalo u jednoj fazi NATO da se zove sada Sjevernoatlantski savez.

Dakle, skrećem pažnju predsjedniče da je terminologija različita. Uočavam da u ovom sistemu nema definicije uloge policije. Ovdje je rečeno i od predsjednika Skupštine a i znali smo to inače da je policija najveća oružana snaga u Crnoj Gori. I plus imamo jedno rješenje koje anomalija po mom mišljenju da je policija van poznatog modela političkog sistema. Dakle, u okviru MUP-a, dio Vlade, Vlada kontrolisana od Skupštine itd. Poznat je model demokratskog političkog sistema, policija je izašla iz tog modela. Ona je negdje normirana znam neko će reći naslonjena je

na Vladu, ne znamo iza kulisa koje se bitke vode za kontrolu policije.

Posebno imajući iskustva državnog udara i svega onoga što je bilo kada pored svih ovih savjeta ovih institucija itd. ministarka odbrane ne zna o čemu se radi, ne zna ni predsjednik Vlade, jedna tragi komedija, jedna operetska situacija. Ima svoj nastavak naravno i u ovoj aferi na jednom elitnom brodu gdje se švercuje kokain itd. što je valjda ponukalo Cetinjane na taj brod zovu Kokin brod.

Dakle, pretvara se nešto u banalnost, u šale itd. na račun vrlo ozbiljnih stvari.

Predsjedniče, imam utisak da vrijeme ide jer ću nastaviti ... Ova upotreba sistema NATO razumjeli ste Crna Gora u svemu NATO ono mora da ima određene obaveze, u ugovornom je odnosu. Sve bi bilo lakše i meni sada da diskutujem, da je ta odluka donešena na referendumu, ali je donešena kako je usvojena i tu se stvara jedna atmosfera fetiša NATO pakta. Gledao sam druge sisteme odbrane i zakone. Toga nema u sistemima u zakonima odbrane drugih zemalja. Podrazumijeva se, razumije se, nekakav odnos koji ne treba da bude tajnog karakter ali ne ovolika količina. 20 puta se pominje Sjevernoatlantski savez u ovom dokumentu.

S druge strane, ako ćemo da vidimo aktuelnoi. Turska je prije nekoliko dana, tačnije 14. jula uvezla raketne sisteme iz Rusije. Članica NATO-a ne beznačajna naprotiv jedna od najačih sila u sistemu NATO-a. Uveli su sistem raketa. Nije se dopalo Vašingtonu mala je kriza. Ali, samo govorim da neće niko izbaciti Tursku, nije to monolitna sfera i ako prijetite sankcijama jer je dvostruki navodno prekršaj, uzima se jedan drugi sistem koji nije NATO sistem. S jedne strane i druge strane kupuje se od Rusije koja je pod sankcijama.

Dakle, scena međunarodna nije tako homogena, postoji prostor za djelovanje tako da i mi imamo mogućnost je li da smo u savezima a da vodimo politiku koja je autonomna ili relativno autonomna i koja je dostojanstvena. Tako da imam utisak da ovaj član 5 koji eto niko ne pokreće sada u kontekstu krize Engleske, odnosno Velike Britanije i Iraka oko onog broda niti je ko pokrenuo pitanje 1999.godine kada Turska nije htjela da učestvuje u bombardovanju Srbije i Crne Gore. Tako da to nijesu automatizmi, postoje prostori djelovanja zemalja koje nijesu ovako zakucane, normativno, ja lično mislim da se ovdje radi o pokušaju zloupotrebe NATO-a, neke vrste brendiranja afere Koverat sa članom 5 NATO Saveza. Brendira se Koverat. Ostavite skandal, ostavite bruku nacionalnu, ne pravnu državu. Bitan je sada član 5. Evo za Tursku ne važi. Tako da sve ovo što se predlaže, a neću govoriti o aspektu ovih tajnih službi to se mora pojasniti i evo podsjećam da u prilog teze da treba povući ovaj zakon, napraviti jedan koherentan, ozbiljniji zapravo. Navodim da postoji doktrina vojske kao dokumenat. Strateški pregled odbrane Crne Gore je dokumenat, dugoročni plan razvoja odbrane poseban dokumenat. Plan odbrane Crne Gore, pa ovo nemaju super sile vojne ovoliko dokumenata i onda bude teroristički napad, državni udar i niko ništa ne zna. Svi silni planovi funkcionišu itd. itd.

Imao bih što da kažem još. Posebno ću zamoliti predstavnika odbrane da prokomentariše ulogu policije u sistemu odbrane zemlje.

Dakle, ne podcjenjujem kapacitete Vojske Crne Gore. Navijam da budu sve veći, ali objasnite nam kakav je položaj veće oružane sile.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:34:32)

Gospodine Lekiću, Vi ste sada iskoristili upravo sve vrijeme opredijeljeno za vaš klub devet minuta. Tako da molim vas privedite kraju vaše izlaganje.

Ne, nema replika, naravno ako neko uputi riječi za koje će te imati repliku.

MIODRAG LEKIĆ (23.07.19 11:34:53)

Evo zamolio sam predsjedniče mislim da je od vašeg interesa da se definiše uloga najjače oružane snage u sistemu odbrane.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:34:57)

Potpuno se ja slažem s tim, samo vas upozoravam znači isteklo je vrijeme i završite vaše izlaganje.

MIODRAG LEKIĆ (23.07.19 11:35:03)

Ja završavam time da predlažem da se ovaj zakon povuče, da se uradi jedan zakon koji će biti mnogo koherentniji, dostojanstveniji, efikasniji i usklađen pojmovno-terminološki.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:35:26)

Hvala.

Sada riječ ima poslanica Anka Vukićević, izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (23.07.19 11:35:31)

Zahvaljujem.

Poštovane građanke i građani, pred nama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani, zakon kojim se definiše sistem odbrane Crne Gore koji će vjerovatno biti usvojen takav kakav jeste, ali ovim zakonom na žalost nećemo uspjeti da odbranimo Crnu Goru Ustavom proklamovanu ekološku državu.

Ja želim da pomenem grupu građana koja je u subotu potpisala Deklaraciju o odbrani Crne Gore kao ekološke države i odbrani Tare, a mislim da je obaveza svih poslanika da stanu u odbranu onog što je zadnje ostalo, ono što je ovoj zemlji bogom dano, pošto je mnogo toga pogrešnim odlukama i nezajažljivim, halapljivim pojedincima, ispunjavanjem njihovih želja nepovratno uništeno.

Ono što je sporno i što su dosada kolege naglasile je taj član 38b odnosno član koji omogućava aktivaciju člana 5 Ugovora sa NATO Alijansom, odavde danas se građanima moraju dati precizni odgovori da li sa aktivacijom člana 5 gubi suverenitet države Crne Gore i da li se ulazak strane vojske u Crnu Goru uz odobrenje Skupštine može smatrati dobrovoljnom okupacijom. NATO gdje god je ušao izašao je kad je on htjeo, zato te odluke moraju biti precizne, jasno definisane i građanima jasno i precizno objašnjene. Ono što želim takođe navesti da u članu 9 Crna Gora je potpisnica Konvencije osoba sa invaliditetom a u članu 9 postojećeg zakona stoji odrednica dijete koje je invalid to je odrednica koja ne smije da se koristi i koja se u zakonu ne smije naći.

Tako da bih zamolila predlagača da se izvrše izmjene člana 9 gdje su stavovima 2 i 4 pominju iste odrednice.

Dalje, danas nema ministra. Očigledno je ministar zauzet obavezama. Ja se i ne čudim. Predsjednik svjetske asocijacije rukometne, evropske ta plata od tri hiljade eura mora se zaraditi. Ali, onda se postavlja pitanje kako ovoliko ovlašćenja koje ima u sistemu odbrane ministar može stići, pa ako uzmemo i Zakon o Vojsci gdje daje odobrenja ko će biti angažovan kod pravnog ili fizičkog lica. Ko može da se uputi profesionalno u drugu organizaciju, ko može da ide vani da radi, on organizuje komisije koje će donositi i koje će opet kad ta komisija napravi listu on donosi odluke, a onda podoficire, oficire, civilna lica, namještenike i to bez oglasa odluke donosi ministar. Pa i ako je ministar malo je mnogo. Trebalo bi još neko da se pita jer previše ovlašćenja za jednu osobu da bez oglašavanja šalje u diplomatsko-konzularna predstavništva na inicijativu i na odobrenje jednog lica. Važan zakon tiče se svih nas. Budimo pažljivi kad usvajamo ovakve zakone jer mnoge pogrešne odluke smo plaćali bojim se da ne platimo i ovu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:39:20)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Andrija Nikolić, a neka se pripremi poslanik Jovan Vučurović.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.19 11:39:30)

Hvala vam poštovani predsjedniče, poštovani građani Crne Gore, evo čulo se već dosta toga i vjerovatno bi u više navrata postojala potreba da se komentarišu određeni stavovi. Ali, s obzirom na to da su bile uvodne riječi procedura je to onemogućila pa ću tokom svog izlaganja, naravno komentarišući zakon dati određeni osvrt na ono što se moglo čuti.

Dakle, kao što ste napomenuli uvaženi predstavnice Ministarstva odbrane razlozi za izmjene zakona leže u usvajanju strateških dokumenata u oblasti odbrane, ali i u potrebi i u novonastaloj okolnosti da je Crna Gora u međuvremenu postala članica Sjevernoatlantskog saveza odnosno NATO-a.

Sjevernoatlantski ugovor nije niti može biti gubljenje dijela ili kompletnog suvereniteta države. Članstvo u Evropskoj uniji predstavlja da kažem određeni prenos suvereniteta države na tu organizaciju, ali ne i člastvo u NATO-u.

Ovdje se isključivo radi o procesima i odlukama koje donosi Skupština Crne Gore. Dakle, Skupština Crne Gore donosi odluke o slanju vojnika u inostrane misije Skupština Crne Gore donosi odluke postupajući aktiviranju člana 5, odnosno predlogu Savjeta za odbranu i bezbjednost koji predlaže Skupštini aktiviranje člana 5. Skupština donosi tu odluku pa predsjednik poziva članice NATO Saveza za aktiviranje vojnika za dolazak na teritoriju Crne Gore i prenosi dio ovlašćenja onom licu koje je u ime NATO Saveza ovlašćeno da upravlja tim kontigentom oružanih snaga ukoliko dođe do aktiviranja člana 5.

Upravo je taj član 5 NATO Saveza ključni dio Sjevernoatlantskog ugovora. Taj član je između svega toga omogućio da danas Alijansa slavi 70 godina postojanja, slavi 70 godina očuvanja mira i bezbjednosti na onom dijelu Evrope za koji je ona nadležna i za koji ona ima jurisdikciju i kao jedan od primjera benefita tog Sjevernoatlantskog ugovora je okolnost da danas o crnogorskom nebu i o bezbjednosti crnogorskog neba brinu avioni Grčke, Italije članica NATO Saveza.

Dakle, nema prenosa suvereniteta o svemu se pita Skupština Crne Gore i o svemu se pitaju građani Crne Gore.

Predlogom ovog zakona, precizirane su, dakle nadležnosti koje ima Savjet za odbranu i bezbjednost, precizirane su nadležnosti koje ima Vlada, precizirane su dodatno takođe nadležnosti koje ima predsjednik države i precizirane su nadležnosti koje ima Skupština Crne Gore.

Što se tiče ovih upozorenja koja su se odnosila na to da je od progonitelja ova aktuelna vladajuća koalicija sa dominantnim fokusom na Demokratsku partiju socijalista, postala zagovornica NATO-a ta primjedba dolazi od onih koji su do nedavno sumnjali u Evroatlantsku orijentaciju Demokratske partije socijalista. Dovodili u sumnju njenu opredijeljenost za NATO, pa su u vremenu ključne faze priključivanja Crne Gore NATO-u promijenili političku stranu i pridružili se onima koji su najglasniji zagovornici anti NATO politike u Crnoj Gori.

Takođe, još jedna ispravka navoda - u jednoj od diskusija smo mogli čuti da je onaj dominantni stožerni dio opozicije u Crnoj Gori proklamovao neutralnost kao koncept međunarodnog pozicioniranja Crne Gore u međunarodnim odnosima. To je tačno, to je bilo u jednoj fazi to je bila ona prva faza. Nakon toga su nas podsjetili da je najbolji recept za međunarodnu opoziciju Crne Gore neutralnost koju bi garantovala Rusija. A na samom kraju u finišu izborne kampanje za izbore 2016.godine, čuli smo ocjenu da su veze sa Rusijom, zapravo bliže veze sa Rusijom najbolji koncept za međunarodno pozicioniranje Crne Gore. Što samo po sebi naravno nije zabranjeno, svak ima pravo na to da proklamuje svoju politiku u okviru onoga što smatra da je najbolji interes za građane Crne Gore. Međutim, kada to činite mijenjajući međunarodni koncept djelovanja u par godina, onda je upitna vaša strategija u toj oblasti.

Na kraju želim da podsjetim građane Crne Gore da je NATO komitet nedavno opredijelio Crnoj Gori radar za korišćenje u pogledu kontrole vazdušnog saobraćaja, da su investicije iz

NATO zemalja od učlanjenja Crne Gore u NATO udvostručene dva puta, da o crnogorskom nebu brigu vode italijanski, grčki avioni, dakle avioni članica NATO Saveza, te da su sve to oni najkonkretniji i suštinski benefiti našeg učlanjenja u NATO.

Tako i ove izmjene zakona koje danas sprovodimo u oblasti odbrane, a dio se tiče i obavještajnog sektora i takođe tu jedna mala napomena - ne mogu se podaci prikupljati od svih građana Crne Gore. Podaci se prikupljaju od onih lica koja su povezana sa licima koja su zaposlena u Miniastarstvu odbrane.

Dakle, ne vidim da tu postoji bilo šta problematično i bilo šta što je mimo standarda zemalja NATO članica. Takođe i dodatna informacija Vlada planira do kraja godine u IV kvartalu da Skupštini predloži lexspecialis o vojno-obavještajnim poslovima gdje će se ova oblast dodatno urediti.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:46:12)

Hvala vama.

Sada riječ ima poslanik Jovan Vučurović, a neke se pripremi poslanik Milorad Vuletić, izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.07.19 11:46:19)

Ja se prije svega začudo slažem sa gospodinom Nikolićem da imamo taj određeni cajtnot da ne možemo da komentarišemo jedni drugima ovdje zbog vremena da ne bi oštetili naše kolege da ne možemo da komentarišemo nastupe i diskusije i to je problem za koji nije kriv Demokratski front i mislim da to treba da se rješava.

Dakle, ovaj zakon je primjer kako je NATO preuzeo kontrolu u Crnoj Gori i kako je zahvaljujući marionetskom režimu NATO okupirao Crnu Goru i preuzeo upravljanje nad Vojskom Crne Gore i to poštovani građani to ustupanje Crne Gore nekom drugom. U ovom slučaju agresivnom vojnom savezu koji je bombardovao ovu zemlju 1999.godine. To je taj civilizacijski krug o kome godinama govori predsjednik Demokratske partije socijalista, a to je u sklopu toga civilizacijskog kruga je i priznanje lažne države Kosovo, ne održavanje referanduma o učlanjenju Crne Gore u NATO u tom takozvanom civilizacijskom krugu i sankcije su Rusiji tu. U okviru toga je sve ono što nije tradicionalna Crna Gora, a takođe u okviru toga civilizacijskog kruga desit će nam se za nekoliko dana i to da predstavnik ove vlasti, ne predstavnik Crne Gore, da će boraviti na obilježavanju Oluje u Hrvatskoj.

Primjeri koliko je Crna Gora okupirana i koliko zavisi od NATO-a su veoma jasni upravo su izraženi u ovom Predlogu zakona. Ja ću pokušati da brzo pređem preko toga i da dam samo dva samo primjera, a ima ih bezbroj.

Dakle, aktiviranjem člana 5 Sjevernoatlantskog ugovora ovlašćenja za komandovanje operacijama prenose se komandantu Sjevernoatlantskog saveza nadležno za vođenje operacija na teritoriji Crne Gore.

Dakle, jasan primjer kako Crna Gora zavisi od NATO-a.

Dalje, član 39 - kodifikacija u oblasti odbrane postupak kojim se vrši dodjeljivanje koda. Pazite poštovani građani, dodjeljivanje koda NATO-a subjektu kodifikacije, a znate koji su subjekti kodifikacije kojima se dodjeljuje NATO kod. To su Vojska, organi državne uprave i jedinice lokalne samouprave.

Crna Gora je postala zavisna od NATO-a i NATO je okupirao Crnu Goru. Ovo su samo dakle dva od desetina primjera. Upozoravali smo poštovani građani godinama da će lokalna agentura u Crnoj Gori predati Crnu Goru NATO-u i to se u ovom slučaju uspostavlja i drastično opadanje povjerenja u ovaj agresivni vojni savez.

Znate zbog čega je? Zato što su i glasači DPS-a shvatili da nema benefita od NATO-a, da je i turistička sezona propala zbog NATO-a, učlanjenje NATO nema bezbjednosti samo ima nesigurnosti.

Glasači DPS-a su ukapirali da su nasamareni, da nema benefita od one čuvene stolice u Briselu i ja pozivam i ostale glasače DPS-a da okrenu leđa ovoj strukturi, ovoj agenturi NATO-a, a posebno je bilo ponižavajuće za Crnu Goru ono slikanje ministra unutrašnjih poslova na onom graničnom prelazu gdje je on objašnjavao turistima korist od učlanjenja u NATO i kaže on raportira NATO i kaže citiram: "Pitao sam turiste zašto dolaze u Crnu Goru. Rekli su mi da je jedan od razloga što je Crna Gora nakon poslije ulaska u NATO izuzetno bezbjedna destinacija." Meni je komentar svaki suvišan i onda i ja se crvenim uz ostale građane Crne Gore tome poniženju i da nastavim dalje vezano za bezbjednosni sektor. Kakav bi bio zakon o nekom bezbjedonosnom pitanju bio, a da ne dobijemo još jedno ušno odjeljenje?

Dakle i ovaj zakon ima obavještajno bezbjednosni direktorat koji služi za praćenje. Pazite poštovani građani, za praćenje i uhođenje pripadnika Ministarstva odbrane, pripadnika Vojske i lica koja su sa njima povezana.

To su hiljade i hiljade ljudi, a ne gospodine Nikoliću samo neki krug određeni, jer to su sve povezana lica, tu možda bude otprilike 100 hiljada ljudi. Dakle da neko slučajno ne bi skrenuo sa NATO puta i očigledno unutar režima uvijek ima onih poštovani građani koji bi izdali uši pod kiriju. Na kraju konačno ja uvijek to tvrdim i tvrdiću, to je presudno nema vojske bez tradicije. Poštovani građani, a ovaj režim sve radi da ovu vojsku izmjesti sa tradicije Crne Gore. Dakle, da se vojnici ne ugledaju na heroje sa Vučjeg dola, sa Grahovca, sa Grahova, Paštrika, Košara dakle to su tradicije, da se vojnicima prsa nadimaju od ponosa zbog tih bitaka, a ne da budu ispomoć NATO-u u Avganistanu i Iraku ili da budu dio okupacionih snaga na Kosovu i Metohiji i da im komanduju partijski poslušnici Demokratske partije socijalista.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:51:50)

Zahvaljujem.

Sada riječ ima poslanik Milorad Vuletić, a neka se pripremi poslanik Milun Zogović.

Izvolite.

MILORAD VULETIĆ (23.07.19 11:51:58)

Zahvaljujem gospodine predsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavniče predlagača ovoga zakona, poštovani građani.

Da se podsjetimo, osnovni zakon, dakle Zakon o odbrani donešen je još 2007.godine, uz izmjene i dopune 2012. i 2017.godine. Koliko se ja razumijem u ove poslove, a odavno sam u parlamentu on je opravdao u cjelosti svrhu svoga donošenja i postojanja. Izmjene koje su bile 2012. i 2017.godine takođe su bile nužne, zbog usaglašavanja sa potrebama našeg prije svega tada članstva u Partnerstvu za mir, a kasnije postankom ravnopravne članice NATO saveza 2017.godine. Mislim da i ovaj predlog Izmjena i dopuna Zakona o odbrani je potrebno donijeti zbog usvajanja takođe novih standarda, da kažem i obaveza prema Sjeverno Atlantskom savezu, a i prema obavezama koji proističu iz boljeg uređenja ove pravne oblasti na nivou naše države. Sam čin donošenja dva osnovna odbrambena dokumenta Strategija nacionalne bezbjednosti prije pola godine, kao krunskog doktrinarnog dokumenta u ovoj oblasti, i Strategija odbrane kao jednog od najvažnijih akata za regulisanje odbrane u Crnoj Gori, dovoljno govori o tome koliko je neophodno da svi ostali propisi i zakoni koji se na te oblasti naslanjaju da budu usaglašeni i da budu sinhronizovani zajedno sa ovim dokumentima. Ne bih ponavljao ono što su prethodnici rekli, a to su nadležnosti koje iz ovih izmjena i dopuna zakona proizilaze, to je uvodničar odlično objasnio, prije svega od nadležnosti koje se tiču Minsitarstva odbrane i novina u dijelu njihovog ovlašćenja, kada je u pitanju raspoređivanje oficira, podoficira i civilnih lica u diplomatskom konzularne misije i predstavništva. Mislim da je to dobro iz praktičnih razloga i efikasnijeg rada i djelovanja, samim tim prestaju da važe i one odredbe koje su regulisane bile odgovarajućom uredbom do usvajanja ovoga propisa. Ono što je posebno bio predmet interesovanja i na našoj sjednici Odbora za bezbjednost, a vidim danas i ovdje u plenumu to je što je čija nadležnost ... toliko precizno definisane ovim zakonom da je potpuno nesuvislo sa moje strane da ja ponavljam

ono što je rekao gospodin Filipović u ovodnoj riječi.

Zna se tačno šta je nadležnost Vlade, što je nadležnost Skupštine, što je nadležnost predsjednika, što je nadležnost Savjeta za odbranu i bezbjednost. Mislim da je to izvanredno ovdje koncipirano i opredijeljeno. Ono što je meni bilo ineresantno na ovoj sjednici našeg matičnog odbora za bezbjednost to je pristup određenih kolega poslanika jednom problemu, jednom pitanju kontra obavještajnog, obavještajnog i ovog sistema koji se sada podvodi pod novu organizacionu jedinicu, u stvari ne novu nego staru organizacionu jedinicu koja je ranije bila ... odjeljenja, a sada joj se daje na značaju i sada se i obavještajno bezbjednosni poslovi obavljaju u okviru direktora. Po meni to su samo oni standardi koji se usaglašavaju sa potrebama našeg članstva u NATO i Sjeverno Atlantskog savezu i praćenje svih tih da kažem tako parametra koje sve države članica NATO-a moraju da slijede i podržavaju, a ne nikako korišćenje nekakvih posebnih prisluškivača, prislušnih uređaja, pa je bilo priče o nekim Jaguar 800 uređajima koji se nosi u koferu, koji sluša i prisluškuje sve i svakoga. Dakle, ne treba praviti nikakvu famu, niti senzacionalizam od nečega što je od interesa za građane Crne Gore, i za državu Crnu Goru, a to je da se ovim dokumentom na izuzetno kvalitetan način poboljšava ... (Prekid)... oblast odbrane. Ja cijenim da će primjenom u praksi ona to i opravdati donošenjem ovih izmjena i dopuna ovoga zakona, a ukoliko se ukažu neke potrebe da se nešto iznorimira na sasvim drugačiji ili neki ovako optimalniji način. Tu smo zajedno da sagledamo, da u zajedničkoj debati, polemici kako na matičnom odboru tako i u plenumu pomognemo da dođemo do još boljih U svakom slučaju ovaj akt podržavam i za njega ću glasati. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 11:57:34)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Milun Zogović, i nakon toga ćemo napraviti prekid rasprave i glasati o jučerašnjim aktima o kojim smo završili raspravu.

Izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (23.07.19 11:57:45)

Poštovani građani,

Dinamika društvenog života, a samim tim prateća dinamika parlamentarnog života u smislu upodobljavanja aktuelnih zakonskih propisa, novim društvenim realnostima, posle učlanjenja Crne Gore u NATO savez od kada se ne smije više probušiti ni rupa na kaišu, a da se ne dobije dozvola iz Brisela, najbolja je potvrda ispravnosti naše politike protivljenja ugravanju Crne Gore, bez saglasnosti građana, u najjači vojni imperijalistički savez možda i u istoriji svijeta. Od učlanjenja Crne Gore u NATO pak nema apsolutno nikakvih niti ekonomskih, niti bezbjednosnih benefita čak su bezbjednosni izazovi i prijetenje u okviru nacionalnom mnogo izraženiji od kada je Crna Gora pristupila NATO paktu, a posledice se osjećaju baš onako kako je to kontra produktivno prikazao ministar unutrašnjih poslova kada je govorio zbog čega broj turista na crnogorskom primorju ove godine vidljivo manji nego što je to bilo do sada.

U skladu sa komunikacionom strategijom između NATO-a i Ministarstva unutrašnjih poslova postoji odjeljenje za razmjenu informacija, a ministar odbrane Milica Pejanović-Đurišić, 2016. godine je izjavila da nije imala apsolutno nikakvu informaciju o organizaciji takozvanog državnog udara u Crnoj Gori. Znači, da obavještajne službe najjačeg vojnog saveza u svijetu nijesu imali informaciju da se u Crnoj Gori priprema državni udar. Tu informaciju su imali Paja Velimirović, Saša Sinđelić, Milivoje Katnić i jedan od kreatora Zoran Pažin. Vlada posle izbora u oktobru 2016. godine je konstituisana 28. novembra, a posle toga novi ministar odbrane pridružio se kreatorima lažnog državnog udara i u svojim javnim nastupima saopštavao kada će biti podignuta optužnica i direktno optužio ruske obavještajne službe za organizovanje državnog udara u Crnoj Gori.

Poštovani građani, ako kojim slučajem ovaj Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani dobije većinu u ovom parlamentu Crna Gora će od danas biti pretvorena u kuću

Velikog brata Džordža Orvela i vraćena u 1948.godinu, će svi građani Crne Gore biti predmet apsolutno neograničenog prisluškivanja novoformiranog Direktorata obavještajnih poslova u sastavu Ministarstva odbrane Crne Gore. Evo i zašto. Imate član 23, član 24 ovog Predloga zakona o izmjenama i dopunama postojećeg zakona o odbrani, u članu 41d stav drugi koji se mijenja stoji eksplicitno - radi vršenja poslova iz člana 41 ovog zakona - odjeljenje može prikupiti podatke i tražiti pomoć u vezi sa prikupljanjem podataka od građana uz njihovu izričitu saglasnost. Izmjenama i dopunama ovog zakona briše se "izričita saglasnost" i kompletna Crna Gora pretvara u saradnike ove obavještajne službe, jer mi nećemo biti u prilici da nas bilo ko pita da li pristajemo da budemo agenti, provokatori i žbirovi novoformiranog direktorata. Dalje, u članu 41f važećeg zakona stoji da se isto tako jedna široka formulacija koja govori da obavještajno bezbjednosni direktorat može trajno prikupljati podatke primjerom posebnih sredstava i metoda prema licima zaposlenim u ministarstvu, licima u službi vojske i sa njima povezanim licima. Ova formulacija sa njima povezanim licima je toliko široka da se svi građani Crne Gore mogu podvesti pod ovu formulaciju, jer u državi koja ima stanovnika koliko ima i gdje bukvalno svi jedni sa drugima imamo neku privatnu ili poslovnu vezu, svi se bukvalno mogu podvesti pod ovu formulaciju. Pored toga, što je eksplicitno u Zakonu o agenciji za nacionalnu bezbjednost potrebna izričita saglasnost vi sada pravite neki novi obavještajni, a paralelni sistem NATO-a u kom će svi građani Crne Gore moći da budu potencijalni predmet prisluškivanja ili prinuđeni da budu pretvoreni u saradnike na način na koji vi to odredite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:03:18)

Hvala Vam.

Sada pravimo prekid u raspravi i izjašnjavamo se o materijalima o kojima smo juče završili raspravu.

U redu kolege, prelazimo na izjašnjavanje o zakonima i odluci koje smo juče razmatrali. Prvo prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su četiri amandmana. Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Poslanica Ana Nikolić jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, poslanici Draginja Vuksanović - Stanković i Raško Konjević jedan amandman o kojem treba glasati, isti poslanici još jedan amandman o kom treba glasati, pa su ga razdvajali sa podnošenjem amandmana, vjerovatno želeći da imaju vrijeme za obrazlaganje svakog pojedinačno, to je uvijek mogućnost, tako da su mogli slobodno da daju zajedničke amandmane.

Mi prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati. Ko želi da obrazloži amandmane Draginje Vuksanović - Stanković i Raška Konjevića?

Izvolite poslanice.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (23.07.19 12:05:41)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedniče, poštovana Skupštino,

Vi znate da smo mi juče ispred Kluba Socijaldemokratske partije predložili, takođe, Zakon o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, ali pored ovog rasterećenja poslodavaca koje je predvidjela Vlada u odnosu na naplatu poreza za zdravstveno osiguranje, mi smo tražili da se uvrsti u dnevni red izmjena ovoga zakona u dijelu koji će predvidjeti rasterećenje poslodavaca za one doprinose koje plaćaju za svoje zaposlene, ali u dijelu tih plata i poreza. Ono što je jako važno je da mi u Socijaldemokratskoj partiji smatramo da su poslodavci u Crnoj Gori najoporezovaniji poslodavci igdje na ovim prostorima. Zaista smatramo da u tom dijelu treba da se predvidi rasterećenje poslodavaca koje plaćaju za doprinose prema svojim zaposlenima i to za

4%. U tom dijelu smo predložili sledeće amandmane:

Amandman 1, poslije člana 1 dodaje se novi član 2 koji glasi: Član 2 - član 15 mijenja se i glasi: Stope doprinosa po kojima se plaća doprinos za penzijsko invalidsko osiguranje za propisanu osnovicu iznose, tačka 1 - za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 1, 2, 3 i tako do tačke 13 ovog zakona na teret poslodavca 1,5% i na teret osiguranika 15%. Tačka 2, za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 4, 7, 12, 13 i 15 ovog zakona na teret osiguranika 16,5%. Tačka 3 za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 11 ovog zakona na teret isplatioca naknade 16,5%, tačka 4 za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 14 ovog zakona na teret vjerske zajednice 16,5%. Sadašnji član 2 samom ovom prenumeracijom postaje član 3 i u tom dijelu smo dali obrazloženje.

Da je predviđena ... stopa doprinosa po kojima se plaća doprinos za penzijsko invalidsko osiguranje na način da stopa doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje na teret poslodavca iz člana 5 stav 1 tačka 1 do tačke 13 iznosi 1,5% u odnosu na sadašnjih 5,5%. Za osiguranika će iznositi, za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 4, 7, 12, 13 i 15 ovog zakona na teret osiguranika će iznositi 16,5% umjesto dosadašnjih 20,5%. Za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 11 ovog zakona na teret isplatioca nadoknada će iznositi 16,5 % umjesto sadašnjih 20,5% i za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 14 ovog zakona stopa doprinosa po kojima se plaća doprinos za penzijsko invalidsko osiguranje na propisanu osnovicu na teret vjerske zajednice iznosiće 16,5 umjesto sadašnjih 20,5%. To je ovaj amandman. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:09:10)

Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, tri za, 15 protiv i 23 uzdržana. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na obrazloženje drugog amandmana. Izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 12:10:00)

Zahvaljujem.

Amandman 1 član 1 mijenja se i glasi: U Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje član 17 se mijenja i glasi: Stope doprinosa po kojima se plaća doprinos za zdravstveno osiguranje na propisanu osnovicu iznose: tačka 1 - za obveznike iz člana 6 stav 1 tačke od 1 do 8, tačka 10 i član 12 i 13 ovog zakona, na teret poslodavca 2,3% i na teret osiguranika 8,5%. Tačka 2 - za obveznike iz člana 6 stav 1 tačke 9, 15, 16 i 19 ovog zakona na teret osiguranika 10,8%. Tačka 3 - za obveznike iz člana 6 stav 1 tačke 11, 13, 1420 i 21 ovog zakona 2,3%, tačka 4 za obveznike iz člana 6 stav 1, tačka 12 ovog zakona 1%, tačka 5 za obveznike iz člana 6 stav 1 tačke 17,18 i 22 ovog zakona 10,8%.

Što se tiče stava 2 za zaposlene koji se nalaze na neplaćenom odsustvu dužem od 30 dana poslodavac plaća doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,8%.

Obrazloženje:

Predloženom odredbom vrši se smanjenje stope doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret poslodavca i osiguranika umjesto postojeće stope od 4,3% predlaže se smanjenje na 2,3%. Takođe, predviđa se smanjenje stope doprinosa po kojima se plaća doprinos za zdravstveno osiguranje za obveznike iz člana 6 stav 1 tačke 9,15,16 i 19 ovog zakona na teret osiguranika sa sadašnjih 2,8% na 10,8%. Smanjenje stope doprinosa po kojima se plaćaju doprinos za zdravstveno osiguranje za obveznike iz člana 6 stav 1 tački 11,13,14, 20 i 21 ovog zakona sa sadašnjih 4,3 predviđa se smanjenje na 2,3%. Smanjenje stope doprinosa po kojima se plaća doprinos za zdravstveno osiguranje za obveznike iz člana 6 stav 1 tačka 1, 17,18 i 22 zakona sa sadašnjih 12% smanjenje na 10,8% i smanjenje stope doprinosa za zaposlene koji se nalaze na neplaćenom odsustvu dužem od 30 dana, a koja idu na teret poslodavca sa sadašnjih 12,8 na 10,8%.

Nakon obrazloženja ovih amandmana želimo samo da konstatujemo da mi samo ovdje pričamo običnu priču. Mi želimo da pospješimo zapošljavanje, želimo da suzbijemo "sivo tržište", a

ne pružamo olakšice poslodavcima o koje ...(Prekid)... kao što imaju u drugim državama. E zato nam se dešava da imamo sve više sivog tržišta i sve više neprijavljenih zaposlenih lica i umjesto da ta zaposlena lica budu regularno prijavljena i da imaju veće plate zbog obaveza poslodavaca prema državi koje su najveće na ovim prostorima mi imamo situaciju da zaposleni imaju manje plate, da su pojedini zaposleni neprijavljeni, a svi govorimo da hoćemo da suzbijemo tržište. Zato smatrao da namjere nisu iskrene, a Socijaldemokratska partija i dalje će se boriti da pomogne i poslodavcima i zaposlenima kako bi svako imao pravo i na zaradu i pravo na rad. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:13:44)

Hvala.

Stavljam na glasanje i ovaj amandman.

Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika tri za, 19 protiv, 20 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odlukom uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom uređenja makroekonomskog i socijalnog ambijenta u kontekstu povećanja minimalne zarade uz smanjenje poreskog opterećenja troškova rada.

Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke obrazovanju Odbora za praćenje realizacije Odluke o davanju dugoročnog zakupa lokaliteta ostrvo Lastavica sa tvrđavom Mamula, Opština Herceg Novi i Odluke o prihvatanju aneksa br. 1 Ugovora o zakupu hotela "Kraljičina plaža" Budva.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Na predlog odluke podnijeto je pet amandmana. Sve su podnijeli poslanici: Ranko Krivokapić, Džavid Šabović, Draginja Vuksanović Stanković i Raško Konjević.

Saglasno članu 69 stav 4 Poslovnika Skupštine poslanik Nikola Rakočević izdvojio je mišljenje na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

O ovim amandmanima treba glasati, naravno.

Da li poslanik Rakočević želi riječ?

Želi, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.19 12:16:22)

Vrlo kratko.

Koalicija na vlasti je odbila predlog amandmana 1 o kojem treba glasati i ovdje je odbila na odboru iz prostog razloga što su kolege iz Socijaldemokratske partije uprkos tome što su na plenumu govorili u pravcu negiranja potrebe da se ta lokacija valorizuje, tražili da predsjedavaju odborom. Mi smo načelno saglasni sa takvim stavom da opozicija treba da predsjedavati i tim odborom i još nekim odborima na stalnim radnim tijelima u Skupštini Crne Gore međutim za to trebaju da se stvore uslovi. Da bi se stvorili uslovi prevashodno mislim da opozicija treba da se

vрати radu u radnim tijelima. Ovdje ne mislim prevashodno na Socijaldemokratsku partiju oni su više manje prisutni u odborima gdje su članovi. Kažem više manje jer uglavnom nijesu međutim postoje i izuzetni slučajevi. Međutim, kada govorim o ukupnoj opoziciji premda su prihvatili članstvo u odborima oni ne dolaze na sjednice radnih tijela. Upravo zbog toga ovakav amandman u ovom trenutku apsolutno nije prihvatljiv jer je naravno u tom dijelu tehničkom, ali postoje i drugi, da kažem, politički razlozi. Međutim, građani neka sami prosude da li je politički licemjerno za projekte za koje je zamalo pala Vlada u prošlom sazivu tražiti da se vrši monitoring i kontrola u smislu predsjedavanja odborom. Međutim, ponavljam mi smo i sa tim saglasni. Međutim, tek onda kada se opozicija vrati obavezama u Skupštini tek tada možemo razgovarati o ovom i svim drugim odborima. Potpuno smo otvoreni da o tome raspravljamo, kažem, bez obzira na to što će predsjednik ovog privremenog radnog tijela za početak biti predstavnik parlamentarne većine, parlamentarne vlasti. To ne umanjuje snagu i značaj kontrole nad te dvije investicije i vjerujem da ćemo zajednički sa opozicijom izvršiti uvid u ono što je realizacija projekata u ovoj fazi i što je realizacija u narednoj fazi.

Vrlo kratko, samo toliko, a naravno o drugim amandmanima takođe ću imati potrebe da pojasnim s obzirom na to da sam izdvojio mišljenje.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:18:57)

Ako sam vas dobro razumio vi želite da komentarišete, da objašnjavate svoje izdvojeno mišljenje po svakom amandmanu koji se predloži. Samo molim vas govorim zbog racionalizacije.

Prvo pitam predlagača da li će on da, odnosno predlagača amandmana da li će da obrazlaže svaki posebno ili će da zbog racionalizacije vremena? Svaki posebno.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.19 12:19:04)

Ja vjerujem da je zbog racionalizacije vremena u redu da se objedini ako ne onda ću ja svaki posebno naravno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:19:26)

Izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 12:19:28)

Zahvaljujem.

Pa mi smatramo da je licemjerno, vi tada niste bili u parlamentu, da se maše crnogorskom zastavom a da se prodaju državni resursi jer oni nisu ničija prćija. Oni pripadaju građanima Crne Gore i biće vraćeni građanima Crne Gore. Obecavamo građanima da će svaki ugovor koji je štetan po interese ove države biti poništen, svaki. Nije miločerski park nekih tamo, nego je miločerski park građana Crne Gore isto kao što je i Mamula.

Amandman 1, u članu 3 stav 1 mijenja se i glasi: Odbor ima 14 članova.

Obrazloženje:

Imajući u vidu istorijski značaj svih ovih državnih resursa o kojima govorimo smatramo da u radu odbora potrebno je uključiti više članova od predviđenih 11 kako stoji u predlogu odluke kako bi svi zajedno sveobuhvatno razgovarali o temama i kako bismo donosili odluke i razmatrali te izvještaje, a u interesu državnih resursa koji pripadaju građanima Crne Gore.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:20:35)

Hvala.

Izjašnjavamo se o ovom amandmanu.

Izvolite, glasanjem.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, tri za, 33 protiv, pet uzdržanih, konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Obrazložite amandman broj 2.

Izvolite.

Dobro.

Molim vas zbog službe pošto ste predali amandmane pojedinačno navedite broj amandmana tačno da znamo. Ovaj o kome smo prethodni glasali je bio 0071/19 - 6/6.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 12:21:24)

Sad obrazlažem amandman pod brojem 0071/19 - 6/4.

U članu 3 stav 2 mijenja se i glasi: sastav odbora uključujući i predsjednika i zamjenika predsjednika čine sedam članova koji se biraju iz reda poslanika parlamentarne opozicije i sedam članova koji se biraju iz reda poslanika parlamentarne opozicije. Ovim amandmanom predviđeno je da sastav odbora, kao što i sami možete zaključiti, čini sedam članova iz reda parlamentarne većine i sedam članova iz reda parlamentarne opozicije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:22:27)

Prelazimo na glasanje.

Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, četiri za, 32 protiv, šest uzdržanih amandman nije prihvaćen.

Treći amandman.

Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.19 12:23:25)

Nije neracionalno, ovo je racionalno jer ste se takli vrlo važne teme. Otudili ste dobro na 90 godina pa to će potrošiti još 30 sekundi.

Evo vam tekst kako je to izgledalo znači u Vijestima ko će glasati, kako će glasati i zašto će glasati. Evo vam. Računa na četiri glasa Pozitivne opozicije, koja je tada branila državu, a imate i drugi naslov "Branko ne da Sveca, a Milo Vujicu i Ivana". Sve je jasno zašto se i kako glasalo. Sve je stalo u dva naslova koje tri godine kasnije svi vide zašto. Svi vide zašto, niti je bilo principa, niti je bilo investicije, niti je bilo razvoja. Da bude dodatno ako ovi sa Sveca ne vraću kredit vraća ga država tako što im neće uzimati zakupninu. Znači, 39 miliona ... ćemo mi platiti opet ako oni ne vraćaju kredite, a pošto su to ljudi sa bonitetom koje sudski gone u njihovim državama onda je jasno na koga će to pasti. To su državne investicije i to je državni interes. Sad već u papirima, znate. Prvi dan je lako govoriti neistinu, poslije dvije godine svaka neistina gubi svoju boju i postaje istina, isplivava. Evo sve to stoji sad kako zvuči realno sad, tada je bilo pitanje biti ili ne države. Imam i stenogram, gospodina Darka Pajovića, kako je branio državu tada, kako je branio državne interese. Hoćete da čitam kako to djeluje farsično sada, tri godine poslije, farsično, za sve nas. Kako se tuču junačke grudi kako je spasio državu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:24:55)

Oprostite kolega samo mi recite ovo što ste dosad pričali obrazloženje kojeg amandmana?

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.19 12:25:02)

Amandman da opštine imaju pravog predstavnika u radnom tijelu. Znači, Herceg Novi, Kotor, Budva i Tivat. Mislim da je 67. Eto vidite 67, ja sam na prošao administraciju u ozbiljnoj opštini na vrijeme.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:25:12)

E tako to sam tražio od vas.
Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.19 12:25:14)

Eto vidite ja sam na prošlu administraciju u ozbiljnoj opštini na vrijeme. Tako da vidite kako je to farsično koju godinu kasnije, kako to nije odbrana interesa nego uništavanje državnih interesa. Kako 90 godina nije u državnom interesu niđe pa ni u Crnoj Gori, niđe pa ni u Crnoj Gori dati zemlju za gradnju stanova nije u državnom interesu. Na najboljoj lokaciji, jedinoj zelenoj zaštićenoj lokaciji na crnogorskom primorju, kraljevskoj lokaciji koju nijesu ni Karađorđevići devastirali. Sad ne znam kako da zovem ove druge. Ne volim upotrebljavati prezimena u bilo kojem modelu teatralnosti, ali tu smo će smo. Zato je potrebno vratiti u to tijelo i predstavnike opština i Budve, prije svega Budve zbog Miločerskog parka, a Kotora, Herceg Novog i Tivta zbog Boke i Mamule u Boki. Mamule u Boki kao kontrancionog logora će su dominantno iz Boke i Katunske nahije bili zatvarani, strijeljani iparlamenta morali, barem iz ovog sastava koji je ovdje sada trenutno u sali. Ako ne bi neki drugi, mi bismo morali. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:26:42)

Znači, vi izdvajate mišljenje i obrazlažete izdvajanje mišljenja pred početak.
Dajte da se sad izjasnimo o ovom amandmanu.
Izvolite, pošto je svakako želja da se

Ovako, vi ste podnosili amandman on nije znao koji amandman podnosite. Evo sad odustaje Nikola Rakočević onda nemate ni vi pravo, izjasnite se.

Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, četiri za, 31 protiv, sedam uzdržanih. Amandman nije prihvaćen.

Sad su ostala dva amandmana svakako.

Izvolite, gospodine Rakočeviću. Poslanik Krivokapić, brani 65, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.19 12:28:21)

Zahvaljujem.

Evo dopustite veoma kratko. Kad govorimo o Mamuli to dobro znate i važno je zarad javnosti da to ponovimo, a da se u diskusijama o tome govorilo da će biti na Mamuli spomen soba i to značajna gdje će biti ispričana cjelokupna priča i dat dužni pijetet prema žrtvama, ali i prema onome što je istorijsko dobro na tom lokalitetu.

Drugo, moram da vas samo podsjetim da ako govorimo već o valorizaciji važnih lokaliteta u državi i razvoju strategije turizma u ovih 10 godina zaista moram to da ponovim zarad javnosti jer se ovdje stiče utisak, može steći utisak da smo negdje pogriješili. Međutim, ako imamo

informaciju, a dao sam je u toku rasprave o ovoj tački dnevnog reda da smo imali samo 31 hotel visoke kategorije 2006., a sad imamo 171 - 2019. godine visoke kategorije. U samo 10 godina. Da smo milijarde eura direktnih stranih investicija dobili u Crnu Goru, da smo otvorili toliko novih radnih mjesta, toliko visokoplatežnih turista svake godine, pa ipak mi se buni logika protiv toga da je dalja valorizacija naših ograničenih resursa upravo u tom kontekstu, upravo u tom pravcu. Dakle, visoke kategorije, visokog kvaliteta nešto pogrešno.

Moram takođe dodati da je i vaša politika, i vaša partija takođe doprinijela tome da na taj način valorizujemo i našu obalu i ukupno Crnu Goru. Ja nijesam jedan od onih koji će to zaboraviti. Međutim, takođe neće niko ni od građana zaboraviti, a čini mi se da je svima dao pravu mjeru 2016. godine da neće zaboraviti i da je znao kazniti kako ste se odnijeli prema određenim veoma važnim turističkim kapacitetima i kompleksima koji su trebali da stvore nova radna mjesta u Crnoj Gori, koji su trebali da obezbijede novi privredni ciklus u Crnoj Gori, ozbiljan novac od direktne strane investicije koji je propao zbog takve odluke i građani su i to, kao i ovo prethodno što sam kazao, dobro ocijenili. Upravo zbog toga smo odbili ovakve amandmane, a usaglasili se potpuno da predstavnici opština u kojima se valorizuju ovi projekti trebaju da budu članovi, odnosno trebaju da budu pozivani na svaku sjednicu odbora. Dakle, postoji mogućnost, proceduralna i poslovnička, da se pozivaju na svaku sjednicu odbora sva zainteresovana lica koja mogu dati konstruktivan doprinos raspravi. To će se i dešavati. Pretpostavljam da će na svaku sjednicu odbora biti pozivani predstavnici onih opština u kojima se ovi projekti valorizuju. Zahvaljujem, predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:31:16)

Hvala vam.

Sada amandman 6/5 obrazlaže poslanik Krivokapić. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.19 12:31:24)

U najvećem dijelu "deja vu". Ono što je govorio Brano Gvozdenović sada govorite vi samo što vi morate biti pametniji od njega, i jeste pametniji, na sreću neuporedivo, odnosno čistiji u odnosu na ono prethodno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:31:38)

Molim vas bez kvalifikacija. Kolega, kada budu tu svi možete da razgovarate o tome, naravno. Predložio bih vam. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.19 12:31:48)

Prihvatio sam.

Sada da vam kažem šta je premijer rekao prije pet dana ovdje, a slušate bolje premijera nego bivšeg premijera. Da smo 2017. ponovili 1987. godinu u turizmu. Trideset godina posle. Stigli ste 1987. godinu. Samo da vas podsjetim 1987. je bila osam godina posle zemljotresa koji je srušio sve hotele u Crnoj Gori, a vi 30 godina niste stigli tu 1987. godinu koja nije računala ni Srbe, ni Kosovare, ni Bosance u turiste. Stigli ste je 30 godina posle. U međuvremenu ste sve te hotele prodali, pa ih više ne možemo prodati, znači uzeli taj kapital. Ovdje je problem što sav taj novac nije otišao Crnoj Gori nego je otišao pojedincima, tajkunima u džepove. Pogledajte imovine njihovih firmi. Zašto su firme vrijedne 200 miliona u imovini, zašto su u polusvijetu vrijedne firme 80 miliona, zašto ta mitropolija koju proganjate gradi stanove i s kim gradi stanove itd. Taj novac je ušao u Crnu Goru, ali nije otišao građanima, nije otišao u zdravstvo, školstvo, obrazovanje, vojsku, administraciju i zato glavna sala suda izgleda kao mjesna zajednica u Mrčajevcima nego je taj

novac otišao pojedincima.

Isto je tako i s ova dva projekta. Ni u jednoj zemlji, a pisala su četiri visoka zvaničnika Ujedinjenih nacija, jedan je, rekao sam, bivši generalni direktor UNESCO-a našao je da se bavi Mamulom. Za mene je sramotno na mjesto koncentracionog logora imati kockarnicu, a mislim i bordel, znajući kako funkcionišu kockarnice u Crnoj Gori iako nikad ni u jednu nisam ušao. Živim u Kotoru, pa mogu proći pored nekih i znati što se dešava pošto Kotor nije Pariz, znati ko ulazi i izlazi otamo. To je sramotno. Ne bi se njih četvorica digli da to brane zbog partijskog interesa. Ne bi se njih četvorica digli da brane SDP, da brane dostojanstvo onoga što mi zovemo antifašizam, a što mi zovemo i Crna Gora mnogo više od samog antifašizma jer ga ima svuđe, a nama ima jedna Crna Gora i jedna domovina. To nisu poslovi od kojih ćete se vi ponositi kada odete u opoziciju. Kada odete u opoziciju, čuću vas što ćete pričati o tome i koga ćete kriviti za te poslove. Nismo mi ovo pričali zbog partijskog interesa. Nama je bilo lakše da ostanemo kao Darko Pajović u vlasti, je li nam bilo lakše? Dići ruku, zatvoriti oči, i idemo dalje. To su strateške greške na sramotu Crne Gore, ponavljam. Zato smo otišli u opoziciju.

To je politika. I 90-ih smo mi bili isto na 5%, a vi bili za saveznu državu, za rat, za razaranje, za sve ono što se desilo. Birači su rekli imate 5%. Ko je bio u pravu? Ko se stidi 90-ih? Vi ili mi? Kome prijetite deportacije, Srebrenica i ostalo kao zločini koji ne zastarijevaju? Nama ili vama koji ste dobili glasove? Što će vlast koja ne služi dobru, to je svako normalan naučio, ničemu. Ona je samo budući zatvor. Vlast koja ne služi dobru je samo budući zatvor, i za narod, i za onoga ko je vršio vlast.

Dati sve resurse, sve što smo imali u Crnoj Gori, ukupno hotelijerstvo kojim se hvalite, u hotelijerstvu radi 5.200 ljudi, toliko je radilo u lancu KAP-a, ali u industriji koja je liferova... enormni profit. Flota crnogorska koju ste naslijedili s 42 broda, neka je svaki vrijedio najmanje deset miliona, znam da su vredjeli 15,16 Jugooceanij., Izračunajte koliko je to novca, sve je to nestalo, sve je prodato za 720 miliona. Izgubljeno je 100.000 raznih proizvodnih radnih mjesta u Crnoj Gori da bismo bili sobarice, konobari koji idemo u Hrvatsku. Sve je to lako na kratak rok ispričati da je super, ali ozbiljna država mora da govori o ovakvim stvarima.

Kraljičina plaža nema bolje goste nego što ih je imala u socijalizmu. Dolazi polusvijet, kriminalci, svjetski perači novca, a dolazila je i Elizabeta Tejlor, engleske prinčevske familije, čak i Lejdi Di je trebala tu da provede svoj medeni mjesec, sve tada. Ista lokacija samo različita klijentela, različiti ljudi tamo. Ne može ni Đoković ni niko pokriti ove ostale koji su 98%. Prema tome, politika se ne mjeri ni danima ni mjesecima, čak ne ni godinama. Mjeri se decenijama. U tim decenijama SDP može stati na biljeg mjerenja i što je pogriješio i što je radio samo što su nam greške u pojedinostima, a ne u strateškim pravcima. Vama su greške u strateškim pravcima. To će biti najozbiljniji problem ove države, ne SDP-a. SDP može biti, ne biti, ne mora biti ni u politici, ali su vam greške države vezane za vas ogromne jer ste veliki, da ste manji manje greške, manja šteta. Vaša svaka greška je velika za ovu državu, a one su, bojim se, kao ove dvije velike, a ima mnogo većih, ove su sitne u odnosu na one druge. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:38:06)

Naravno da se ima pravo na repliku, naravno da se ima pravo na komentar, ovo je rasprava u pojedinostima, samo govorim o tome. Vi ste spojili dva amandmana. Nikako nije mogao onda objašnjavati izdvojeno mišljenje po drugom amandmanu.

Procedura, javlja se poslanik Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (23.07.19 12:38:49)

Zahvaljujem.

Mislim da je ovo kršenje Poslovnika.

Dakle, mi se izjašnjavamo o amandmanima. Čuli smo obrazloženje, a nemam pojma o kojim amandmanima se radi. Ovo je bilo politizovano čitava ova priča. Prvi put da čujem da se ne objašnjava koji je to amandman iako naročito imam pravo da čujem te amandmane jer sam prva

dva amandmana Socijaldemokratske partije podržao. Tako da ne znam o čemu se mi sada izjašnjavam. Da li o bratoubilačkom ratu 1991. godine, da li o potopu flote, Jugoceanije, prekookeanske plovidbe, o čemu se mi izjašnjavamo?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:39:51)

Poštovane kolege, molim vas da se saslušamo.

Prva dva amandmana poslanica Vuksanović Stanković je pročitala i amandmane i obrazloženje. Sve osim poslednjeg amandmana, naravno bilo je tu drugih priča, ali sve osim poslednjeg amandmana su pomenuti konkretno i predstavnici drugih gradova itd. To što se koriste priče, koriste se priče da se da jedan opšti pogled na stvari, a kao što znate često svi vi govorite baš ne o temama koje su na dnevnom redu nego se i te kako udaljimo. Naravno, to svi koji slušaju znaju. Znaju ko je gdje bio 90-ih, ko je 2019. godine, a znaju šta je bilo između tih godina ko je, s kim i kako bio i gdje. Mi možemo o ovome razgovarati.

Daću vam riječ ko želi da Proceduralno reagovanje ... poslanik Rakočević.
Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.19 12:40:59)

Zahvaljujem predsjedniče.

Evo kratko proceduralno malo je možda osnova za neku repliku.

Međutim, čini mi se da je politička priča dobro je da sučelimo mišljenja tako da nećemo tražiti naravno repliku. Hoćemo tražiti priliku po osnovu toga što sam izdvojio mišljenje o poslednjem amadmanu, a uvaženi poslanik Krivokapić je objedinio. Dakle, ja imam samo mogućnost da zbog izdvojenog mišljenja to mišljenje saopštim povodom poslednjeg amadmana, to saglasan sam da ne radimo odmah neposredno nakon izlaganja amadmana mada objedinjeno poslanika SDP-a.

Međutim, nakon glasanja o četvrtom amadmanu samo ću pred glasanje o petom vrlo kratko naravno obrazložiti izdvojeno mišljenje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:41:48)

Sada glasamo o amandmanu šest i pet. Posle toga ćete dobiti priliku za izdvojeno mišljenje svakako.

Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik, 34 protiv, tri uzdržana, konstatujem da amadman nije prihvaćen.

Sada izvolite, izdvojeno mišljenje za poslednji amadmanu.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.19 12:42:25)

Zahvaljujem predsjedniče.

Evo prosto da iskoristim priliku da odgovorim na nešto što je kolega Krivokapić, adresirao Demokratskoj partiji socijalista i meni, a prije toga da kažem ono što je vezano za temu. Dakle, ovdje se ne govori o raspodjeli zemljišta, govori se o zakupu lokaliteta. To je jedno. Drugo, ne govori se o kockarnicama, u Ugovoru stoji hotel i spa sa 33 sobe, tri bazena itd,visoko elitni turistički kapaciteti na ostrvu Mamula, uključujući kao što sam Vam kazao memorijalnu sobu vezano za istorijski značaj povodom ovog lokaliteta. To je jedno.

Drugo, vjerujte kad čujemo kako govorite reklo bi se da ste u opoziciji 30 godina, a mi smo isti hljeb jeli i vodili zajednički politiku, ja tada nijesam bio u politici Vi jeste, ja Vam čestitam na tom zajedničkom vremenu za Demokratskom partijom socijalista jer je bilo vrlo uspješna i vrlo

produktivna. Međutim, bacati sad kamenje na ono što ste zajednički postigli, odnosno što smo zajednički postigli nije politički, a Bog zna ni na druge načine korektno i u redu da ne kažem nešto drugo. Takođe, ako govorimo o tome koja su dostignuća Demokratske partije socijalista onda ćemo ponoviti nešto što građani znaju. Sačuvali smo mir u Crnoj Gori, znaju naši prijatelji iz manjinskih naroda u Crnoj Gori da smo doprinijeli jačanju multietničkog i multikulturalnog sklada u Crnoj Gori, i to radimo dalje. Odbijajući da pravimo kompromise i koaliciju u najavi sa onima koji taj sklad podrivaju. Ja sam bio suviše mlad da bih se toga sjećao, Vi to dobro znate da smo u prilog tome samo sa Kosova primili skoro pa trećinu Crne Gore u jednom trenutku - 150 hiljada, i ne samo mi nego ste i Vi bili tu s nama. Međutim, u tom trenutku nijesam ni siguran ali jeste, da, to je 1999. godina. Tako je ali onda govoriti o tome o ovakvom tonu mislim da građanima je sve jasno, isključivo u dnevne političke svrhe. Da ne nastavljamo o tome ko je obnovio nezavisnost Crne Gore, ko je uveo državu u NATO alijansu, ko je ekonomski, emancipacijski, a sada i duhovno smješta onamo gdje joj je istorijski bilo mjesto. E to su dostignuća i Demokratske partije socijalista i koalicionih partnera iz manjinskih stranaka i Socijaldemokrata danas, kao što su nekad bila Socijaldemokratske partije. Na žalost taj broj ste napustili, a do kad još ne znamo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:45:50)

Hvala vam.

Poštovane kolege.

Ne možete odgovor. Konsultujte se sa počasnim predsjednikom, pa će on objasniti.

Nemate repliku, nemate pravo na repliku.

Najavite sve moguće institute koje želite da koristite, jedino što Vam mogu dati to je proceduralnu intervenciju, ali vodite računa da bude proceduralno.

Izvinite što se moram nasmijati.

Ali ovo izuzetno mišljenje o amandmanu posljednje brojke šest kroz osam bilo je isto kao obrazloženje amandmana šest kroz osam. Ja mislim da je najpametnije da tu sad završimo raspravu, rekli ste svi što ste mislili. Vi ne možete dobiti repliku, ne možete dobiti riječ, a evo da čujem šta ćete reći proceduralno. Ako ne bude proceduralno ja ću Vam oduzeti riječ.

Izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 12:46:47)

Samo mi nemojte prijetiti molim Vas, nemojte molim Vas da mi prijetite.

Po kom osnovu on ima pravo da daje komentar na izdvojeno mišljenje na samom kraju, a to je komentar na naše amandmane, da mi nemamo odgovor na to samo mi recite. Citirajte mi molim Vas iz Poslovnika. Na kraju da je izdvojeno mišljenje na naš komentar.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:47:15)

Hvala Vam.

Ja sam Vam objasnio da neko ko je na odboru imao izdvojeno mišljenje odlično znate ima pravo da obrazloži izdvojeno mišljenje. Spojio je poslanik Krivokapić oba i ja sam dao ne kao odgovor na poslanika Krivokapića, nego prije glasanja na amandman, a on je imao pravo kao što ste Vi svaki pojedinačno obrazlagali da na svakom pojedinačnom da izdvojeno mišljenje. Mislim da sam objasnio.

Hvala Vam.

Prelazimo na izjašnjavanje o posljednjem amandmanu.

Hvala Vam.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 12:47:51)

Verba volons skripta manes - riječi lete ono što je napisano ostaje.

Citiraćete mi član Poslovnika na osnovu koga je on ima pravo da daje izdvojeno mišljenje na kraju, na naše amandmane, a da ja nemam pravo da odgovorim na to. Samo mi citirajte član Poslovnika, a da bude tačan član Poslovnika. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:48:12)

Izvolite, proceduralno poslanik Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.19 12:48:16)

Prije svega, mislim da ono što sam kazao je utemeljeno na istinama, drugo trebalo bi da Vam se sviđa politički ako ste me pažljivo slušali - to je jedno. Drugo, da Vam objasnim poslovnički šta sam uradio.

Dakle, uvaženi poslanik Krivokapić je obrazlagao objedinjeno amandmane četiri i pet, a ja sam dao izdvojeno mišljenje na amandman četiri prije uvaženog kolege Krivokapića, ali na amandman pet nijesam mogao prije uveženog kolege Krivokapića, jer je on objedinio četiri i pet. Dakle, onda smo se izjasnili o amandmanu četiri i sad pred izjašnjavanje o amandmanu pet ja sam dao izdvojeno mišljenje, a uvaženi poslanik Krivokapić ne može obrazložiti nakon mene amandman, zato što je objedinio prethodno četiri i pet. Vrlo jednostavno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:49:12)

Davaću Vam proceduralno čitav dan ako treba.
Izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 12:49:18)

Ovo što je sad uradio kolega Rakočević je bio komentar i baš Vam hvala što ste Vi to meni objasnili. Ali morate da se pozovete na član Poslovnika. Izdvojeno mišljenje ne može da mi date na kraju, a da ja na naše amandmane a da nemam odgovor. Nemojte da mi objašnjavate do sada ste mi mogli dati riječ da posjasnim ono, čak smo u ime Kluba Socijaldemokratske partije imali repliku, a Vi to nijeste prepoznali. Dopustite mi da mi jesmo imali pravo na repliku, Vi mi upravo ne date da imam pravo na repliku, ne znam zašto mi ne date pravo da diskutujem. Ali će te mi morati naći član Poslovnika na osnovu kojeg mi sada ne date mogućnost da odgovorim na ovaj komentar. Na izdvojeno mišljenje koje se daje na početku, a ne na kraju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:50:07)

Poslanice Vuksanović Stanković, mislim da smo dovoljno pričali o ovome. Mnogo više bilo je osnova za repliku na osnovu onoga što je poslanik Krivokapić saopštio Demokratskoj partiji socijalista i zaista nije bilo razloga na ono što je saopštio poslanik Rakočević koji je samo Vas pozivao na to da ste bili zajedno u istom brodu nekih 18 godina, odnosno bili smo zajedno u istom brodu. Ja sam na pravu strani istorije bio i tada i sada, ja u stvari mislim da baštineći ono devedesetih godina, sve vrijeme to radimo.

Glasamo o ovom amandmanu.
Izvolite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:51:09)

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 3 za, 35 protiv, 3 uzdržanih, amandman nije prihvaćen.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 12:51:21)

Znate kako, uvaženi predsjedniče Brajoviću, što se tiče mene, pretpostavljam i svih vas, ali govorim sada o svom stavu, mene su građani ođe birali do govorim u njihovo ime i ne možete vi određivati koliko je dovoljno da govorim. Naročito u dijelu za koji sam vas ja ljubazno zamolila kao predsjednika Parlamenta zajedno sa kolegom Rakočević da mi citirate član Poslovnika na osnovu kojeg vi meni niste dali da govorim.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:51:49)

Koleginice, molim vas, oprostite samo da vam kažem nešto, vrijeme vam stoji. Vi niste ni jednom pozivajući se na proceduralnu intervenciju pomenuli se i pozvali se na član Poslovnika. Ja sam vama vrlo logički i racionalno objasnio kako se to desilo i time završavam polemiku i završite vi vašu proceduralnu intervenciju.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 12:52:15)

Uvaženi predsjedniče Brajoviću,

Ja sam lijepo rekla ne moram da imam član pred sobom, vi to znate, jer ste predsjednik Parlamenta isto što i ja, da ne može da bude izdvojeno mišljenje na kraju, ne može da bude. Izvolite pročitajte Poslovnik na kraju, ali vas ja pitam, pošto ste njemu dali mogućnost da ima izdvojeno mišljenje na kraju, zašto meni onda niste dali mogućnost da dam komentar i do sad bi ova priča bila završena. Uksratili ste mi mogućnost da govorim i ovo je mjesto gdje se govori...(prekid)... Od francuskog glagola parle što znači govoriti i mene su ovdje birali građani da govorim i nemojte vi da meni ostavljate da ja nemam mogućnost da dovršim ono što mislim, jer ja to što govorim, govorim ne u cilju dnevnih političkih dešavanja, nego i interesu građana Crne Gore i ove države, ali to je vaše pravo. Izvolite uzmete nam riječ. Prvo nas pozivate vratite se u Parlament pa kad se vratimo krše se procedure i nama se poslanicima ne dozvoljava da govorimo. On nije mogao po Poslovniku da ima izdvojeno mišljenje na kraju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:53:17)

Hvala vam, poslanice.

Poštovane kolege, Petar Ivanović proceduralno. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (23.07.19 12:53:24)

Hvala vam, poštovani predsjedniče.

Mislim nepotrebno se dižu tenzije, a zaista razumijem vaše nastupe. Vi ste dama i ajmo da pokušamo da se držimo jednog nivoa za koji sam siguran da je i vaša namjera u krajnjoj liniji. Znači, član 102 da budemo precizni.

Poslaniku koji želi da govori o povredi Poslovnika, predsjednik daje riječ čim je zatraži. Izlaganje tog poslanika u ovom slučaju vas, ne može trajati duže od jednog minuta, a trajalo je duže, a dužan je da ukaže na odredbu Poslovnika za koju smatra da je povrijeđen, a to ni jednom niste uradili. Morali ste da kažete povreda Poslovnika, član taj i taj. Dakle, tako kaže Poslovnik i ja

mislim da nema potrebe dalje da trošimo vrijeme, da se vratimo jednoj normalnoj civilizovanoj diskusiji i da glasamo o onome što treba. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:54:21)

Hvala vam.

Poštovane kolege, sada prelazimo na to što je Zakonodavni odbor odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u što kraćem roku stvore neophodne pretpostavke, odnosno ovo radno tijelo konstituiše i počne sa radom.

Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da odluka stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Sada stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih.

Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o obrazovanju Odbora za praćenje realizacije odluke o davanju u dugoročni zakup lokaliteta ostrva Lastavica s tvrđavom Mamula Opština Herceg Novi i odluke o prihvatanju Aneksa broj jedan Ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaža Budva.

Molim predstavnike klubova da saglasno sa ovom odlukom predlože svoje članove Administrativnom odboru da bi pod tačkom izbor i imenovanja izabrali ovaj Odbor.

Sada prelazimo na nastavak rasprave o zakonu koji je sada na dnevnom redu.

Prvi diskutant, izvolite proslanik Rakočević proceduralno intervencija.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.19 12:56:25)

Molim vas, ispred kluba Demokratske partije socijalista za pauzu od pet minuta. Pretpostavljam i kolegama iz fronta treba da se vrate, a nama treba pet minuta samo sastanak kluba. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 12:56:36)

Pauza pet minuta. Vodite računa da bude toliko.

IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 13:26:32)

Kolege nastavljamo sa radom, sada ima riječ poslanik Dragutin Papović, a neka se pripremi Milutin Đukanović.

Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (23.07.19 13:26:45)

Gospodine predsjedniče, uvažene kolegice i kolege, poštovani gospodine ministre sa saradnikom, uvažene građanke i građani Crne Gore,

Današnji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani po mom mišljenju ima dvije funkcije. Dakle, da u prvom redu poveća i pojača bezbjednost Crne Gore, u skladu sa onim

što su NATO standardi, u skladu sa onim što su naša prava i obaveze iz članstva u NATO, i da taj bezbjednosni sistem bude pod demokratskom kontrolom. Ja mislim da su ovim izmjenama i dopunama Zakona o odbrani oba ova cilja ispunjena, jer najznačajnije izmjene i dopune ovog zakona odnose se na nadležnosti Savjeta za odbranu i bezbjednost koji kao što znamo u skladu sa Ustavom komanduje vojskom. Izmjenama i dopunama zakona Savjetu je dato pravo da donese odluku angažovanja vojske u mirnodopskim uslovima, a prije svega sprečavanje saniranju posledica koje mogu izazvati prirodne i vještačke katastrofe definisane zakonom kojim se uređuju zaštita i spašavanje. Ako se usvoji ovaj zakon Savjet će imati pravo da vojsku angažuje u očuvanju i unapređenju unutrašnje bezbjednosti u uslovima mira ali samo u sklopu podrške drugim institucijama. To je u skladu sa članom 130 stav 1 alineja 6 Ustava Crne Gore, gdje je navedeno da Savjet vrši i druge poslove utvrđene Ustavom ili zakonom. Podsjetimo da Savjet prema članu 133 Ustava da ima pravo da proglasi vanredno stanje u slučaju ugrožavanja i pokušaja rušenja ustavnog poretka i da bi u takvoj situaciji predvidljivo bila neophodna pomoć vojske drugim institucijama u zaštiti unutrašnje bezbjednosti. Mi već imamo primjer angažovanja vojske u pomoć i drugim institucijama u očuvanju unutrašnje bezbjednosti, jer podsjetimo Vojska Crne Gore angažovana da pomogne Upravi policiji na obezbjeđenju granice sa Albanijom zbog otežane kontrole, zbog pojačanog priliva migranata. Dakle, ova nova zakonska odredba o angažovanju vojske se može iskoristiti samo na konkretnim zadacima podrške drugim državnim institucijama i pri tome garantovano očuvanje demokratske i civilne kontrole nad vojskom.

Naime u članu 225 Zakona o vojsci koji se odnosi na parlamentarni nadzor demokratsku, civilnu kontrolu vojske navedeno je da između ostalog demokratsku i civilnu kontrolu vojske vrši Skupština Crne Gore, Vlada i Savjet, a nadzor nad vojskom vrši Skupština Crne Gore preko nadležnog radnog tijela. Takođe, u slučaju aktiviranja člana 5 Sjevernoatlantskog ugovora predviđeno je da Skupština Crne Gore, na predlog Savjeta za odbranu i bezbjednost, može pozvati vojsku članica odnosno saveznica iz NATO pakta da brane Crnu Goru. Ovdje se danas govorilo recimo o zloupotrebi toga člana, odnosno da će taj član ugroziti crnogorsku nezavisnost i njen suverenitet. To nipošto nije slučaj. Dakle, tačno se propisuje u kojoj situaciji, dakle situaciji samo napada na Crnu Goru, gdje se aktivira taj član 5, a podsjetimo da od osnivanja NATO-a 1949. godine, ovaj član je aktiviran samo jednom, 2001. godine kada je izvršen teroristički napad nad Sjedinjene Američke Države. Takođe, dodatna sigurnost da će se ove izmjene i dopune, odnosno da će se komandovanje vojskom obavljati u skladu sa demokratskim standardima govori činjenica da se najveće izmjene ovog zakona odnosi se na nadležnosti Skupštine Crne Gore, koja odredbama ovog zakona dobija pravo da odlučuje aktiviranje iz člana 5 Sjeverno Atlantskog ugovora, da odlučuje o ulasku pripadnika vojske i država članica NATO-a na teritoriju Crne Gore, i to samo zbog pružanja pomoći u odbrani.

Dakle, ovim izmjenama i dopunama zakona u odbrani se nipošto ne ugrožava nezavisnost teritorijalni integritet, suverenitet Crne Gore. Naprotiv on se samo osnažuje kroz ono što su jasno propisane radnje, jasno propisane nadležnosti najviših državnih organa i jasno ono što je naša dužnost, odnosno što su naša prava i obaveze u okviru članstva u NATO-u. Tako da ovo može da smeta samo onima koji žele da ugroze bezbjednost Crne Gore, dakle, ove odredbe usvajamo upravo da bi ih odvratili od tog ugrožavanja. Takođe, ono što još značajno to je da su našu orjetanciju podržali i naši susjedi. Evo ovđe se često govorilo o tome kako je naše članstvo u NATO-u i kako je recimo naše učešće u misiji KFOR kroz naša dva štabna oficira anti-srpski čin. Podsjetiću prošle nedelje predsjednik Republike Srbije Aleksandar Vučić, 17. jula primio je vrhovnog komandanta NATO snaga za Evropu i komandanta Evropske komande američkih snaga generala Toda Voltersa i izrazio zadovoljstvo dobrom saradnjom sa NATO-m. Predsjednik Vučić, je tada istakao da su međunarodne mirovne snage na Kosovu i Metohiji pod vođstvom NATO garant bezbjednosti srpskog naroda na Kosovu. Zato je zatražio da načelnik General štaba vojske Srbije u svakom trenutku može da stupi u kontakt sa komandantom KFOR-a. Dakle Srbija saraduje sa NATO-om i to imaju sad inovirani Sporazum o akcionom planu Partnerstva za mir. Takođe, ministar odbrane Srbije Aleksandar Vulin je naglasio da za Republiku Srbiju KFOR predstavlja jedinu legitimnu oružanu formaciju na Kosovu, i da sve zemlje koje čine KFOR imaju našu zahvalnost za učlanjenje mira na prostoru Kosova i Metohije. Kada je Crna Gora poslala dva svoja oficira u mirovnu misiju na Kosovo ovdje smo i iz Srbije slušali o tome kako je to anti-srpski čin kako se time krši nešto što je tradicionalna Crna Gora, kako se time ugrožavaju interesi Srbije.

Dakle, kada Crna Gora postupi u skladu sa svojim interesima, u skladu sa svojom politikom u okviru NATO-a onda se to tako prokomentariše. Sa druge strane vidimo kako to komentarišu kada se te iste adrese susretnu sa američkim komandantima. Ovdje se takođe čula jedna od najpoznatijih teza odkako je Crna Gora postala i prije toga članica NATO-a da je NATO zločinačka, fašistička organizacija, da je to nastavak nacističke i fašističke politike iz Drugog svetskog rata. Ja sam očekivao da kad se ovi ljudi sastaju sa predstavnicima NATO-a da im to kažu, međutim oni tada kažu predstavnicima NATO-a mi smo parteri i mi podržavamo vaše aktivnosti i kroz bilateralnu saradnju sa Srbijom i kroz vašu mirovnu misiju na Kosovu.

Dakle, riječ je o onome što bi se reklo dvostranoj politici koja ima jedno lice prema domaćoj, a drugo lice prema međunarodnoj javnosti. Tako, dakle da mislim da ove predložene izmjene i dopune Zakona o odbrani u potpunosti su u skladu sa demokratskim standardima, sa najvišim standardima u odbrani i bezbjednosti, ja mislim da mi treba da ih podržimo. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 13:33:38)

Hvala i vama.

Sada riječ ima Milutin Đukanović, neka se pripremi Danijel Živković.

Izvolite, poslaniče Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (23.07.19 13:33:45)

Poštovani građani,

Kao razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani navedeni da se sa ovim zakonom želi izvršiti usaglašavanje važećeg zakona sa strategijskim dokumentima u oblasti bezbjednosti i odbrane.

Minsitre Boškoviću, šta ako su strategijski dokumenti ustvari jedan veliki strateški promašaj. Danas su viševjekovni neprijatelji Crne Gore postali saveznici, a viševjekovni saveznici postali su neprijatelji. Ovakva politika današnje vlasti u suštini je istorijska kapitulacija i izdaja svega onoga za šta su se borili naši preci. Jačanje albanskog nacionalnog korpusa na Balkanu je samo početak povratka i dominacije islama nad ovim prostorom. Može da se saopšti čitava elaboracija. NATO vam neće pomoći u sprečavanju stvaranja velike Albanije. Naprotiv, on sve čini i sve će činiti da se to realizuje. Kada je Demokratski front promovisao politiku srpsko-crnogorskog i pravoslavnog pomirenja šta ste Vi uradili? Pokrenuli ste aferu Državni udar uz podršku Britanije i Amerike. Optužili ste Rusiju, Srbe iz Crne Gore, Srbe iz Srbije, da žele u Crnoj Gori da izazovu neviđeno krvoproliće. Zatim je pokrenut proces za takozvano pranje novca, protiv tradicionalnog Crnogorca Nebojše Medojevića i borca za srpsko-crnogorsko pomirenje. Hapse se i zatvaraju naši funkcioneri i članovi Milan Knežević, Mihailo Čađenović, Nikola Bajčetić, Dejan Vujisić i Željko Šćepanović. Na desetine naših članova se privode i saslušavaju i protiv njih se vode razni sudski procesi. Kada smo formirali radnu grupu sa željom da otpočne dijalog i da se po prvi put u Crnoj Gori održe fer i demokratski izbori, šta je uradila aktuelna vlast? Pokrenula je u stvari uhapsila je Nebojšu Medojevića i osudila Milana Kneževića i to ponovo bez skidanja imuniteta. Drakonskim i sramotno nepravosnažnim presudama Andriji Mandiću i Milanu Kneževiću ste pokušali da slomite kičmu, srpskom narodu u Crnoj Gori i sve vam je ovo malo bilo u razbijanju hrišćanskog pravoslavnog korpusa u Crnoj Gori nego krećete da rušite i najznačajnije hrišćansko pravoslavnu instituciju u Crnoj Gori, Srpsku pravoslavnu crkvu.

Instituciju koja ima podršku više od 90% pravoslavnih hrišćana. Vaša strategija odbrane i bezbjednosti se izgleda zasniva na rušenju hrišćanskih temelja Crne Gore i služenju, servilnom služenju projektu Velike Albanije. Da ne bi bilo to bez dokaza u svim međunarodnim institucijama glasali ste u korist Kosova, a protiv Srbije, nijeste osudili, crnogorska vlast nije osudila otvaranje kancelarije takozvanog Kosova, kancelarije za carinu takozvanog Kosova u Draču. Ni jednom nijeste osudili dogovor Albanije i Kosova o zajedničkoj spoljnoj politici. Ne smijete ni da trepnete kada u Tuzima se veliča OVK, u Svaču kod Ulcinja zabranjujete da se održi liturgija Srpske pravoslavne crkve. Ako to nije služenje velikoalbanskom projektu mi onda ne znamo šta je. Na

našu sreću, a vašu nesreću mijenjaju se geostrateški odnosi, Rusija je ponovo super sila, Srbija i ekonomski vojno napreduje. Polako se budi hrišćanska Evropa i hrišćanska Amerika. Kina je najveći investitor u ovom dijelu Evrope i gospodine Boškoviću, kad nijeste uspjeli da nas slomite za ovih 20 godina, tek sad nemate nikakve šanse. U borbi između tradicionalne hrišćanske i pravoslavne Crne Gore koju predstavlja Demokratski front i sluga velikoalbanskog projekta pobijedit će hrišćanska i pravoslavna Crna Gora. U protivnom Crne Gore biti neće.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 13:38:56)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Danijel Živković, neka se pripremi poslanik Budimir Aleksić.

BUDIMIR ALEKSIĆ (23.07.19 13:39:07)

Hvala predsjedniče Brajoviću.

Poštovani ministre Boškoviću, uvaženi gospodine Filipoviću, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Evo i danas se ovdje malo možda i zaoštri retorika pa u cilju sticanja određenih političkih poena se pokušava polemisati na određene teme, posebno iz pitanja bezbjednosti i stabilnosti Crne Gore.

Dakle, svakom građaninu Crne Gore je jasno da je najbezbednija i najstabilnija danas zemlja u regionu ako uzmemo Zapadni Balkan. Tu nema nikakve dileme i to je činjenica. Dakle, sa tim možemo da polemishemo, ali činjenice nas upućuju na ovo. Dakle, činjenice se upućuju na ovo - Crna Gora je postala 29. članica NATO Saveza. Saveza koji baštini vrijednosti ne samo vrijednosti koje se odnose na zaštitu bezbjednosti i stabilnosti, već i neke druge vrijednosti koje su zapravo karta i ulaznica za društvo najelitnijih civilizacija dakle društvo u Evropskoj uniji.

Takođe, moramo reći isto kako smo mi došli do ovog cilja da postanemo najbezbednija i najstabilnija zemlja na prostoru Zapadnog Balkana.

Ovdje se danas govorilo o monopolu na jednoj ideji kao da je upravo ideja o tome da Crna Gora postane nezavisna i samostalna država, odnosno da Crna Gora postane članica NATO-a potekla samo iz jedne partije.

Dakle, kada imate viziju odnosno kada imate ideju morate da imate i nosioce te vizije i ideje. Džaba vam i dobra ideja ako nemate nekoga ko može da je pretoči u djelo. Uspjeli smo 2006.godine da vratimo crnogorsku nezavisnost, obnovimo međunarodni subjektivitet, a nakon toga smo kazali idemo putem usvajanja evropskog sistema života i ne dugo zatim postali smo 29. članica NATO Saveza.

Zbog toga i građani vjeruju ovoj vladajućoj većini. Zbog toga što kažemo na kraju ispunimo to su dva osnovna strateška cilja koji su utkani u državotvorno biće Crne Gore, da Crna Gora postane sastavni dio evropskog društva naroda.

Osim toga, ovdje se govorilo i oko pitanja da bi Crna Gora možda trebalo danas da vodi neke tuđe bitke, da bi Crna Gora možda danas trebalo da se okrene ka nekim tuđim interesima. Ne. Crna Gora vodi isključivo računa o svojim interesima, ali isto tako i ne gledamo egoistično na ono što su naši uspjesi. Zašto to kažem? Zbog toga što dobronamjerno gledamo ka onome što rade naši susjedi.

Prijateljski se odnosimo prema našim susjedima i veoma strogo vodimo računa o tome kako ćemo se u odnosu na položaj tih politika i mi odnositi. To je veoma važno iz prostog razloga jer smo to pokazali kako u prethodnom periodu prije sticanja naše nezavisnosti, tako i nakon sticanja nezavisnosti. Nemamo mi problem sa tim. Kako se druge države na prostoru Zapadnog Balkana dogovore mi smo tu spremni da ih podržimo. Tu nema nikakve dileme. Podržavamo naše susjede, imamo dobrosusjedsku politiku ali dobro vodimo računa o našim političkim interesima i dosta je bilo tih situacija kada je Crna Gora vodila tuđe bitke. Potrebno je da se okrenemo sebi i naravno da stvorimo dobar okvir u kojem će rasti naša ekonomija. A ekonomija

kakva je danas - Crna Gora ima da kažemo stanje koje nije idealno. Znači ne pričamo samo u superlativu o tome, ali ekonomija ne može rasti bez bezbjednosno st stranih direktnih investicija tako i kroz rast ekonomije. Sa tim podacima opet nema polemike iz prostog razloga što su oni egzaktni, što smo imali samo prethodne dvije godine rast od skoro 5%.

Prema tome i ovaj zakon vjerujem da je normativna nadogradnja da kažemo jačanje onoga što jeste bezbjednost naše zemlje.

Rekao bih da se ovdje danas polemicalo i oko pitanja obavještajno-bezbjednosnog sektora. Čini mi se da i to pitanje koliko sam upoznat je dobro i pročitao sam iz teksta zakona uređeno po najkvalitetnijim standardima i tu nema nikakve zamjene teza oko toga da će ovaj sektor zloupotrebjavati te podatke i upotrebljavati u neke druge svrhe osim onima koji su namijenjeni i prema tome rekao bih da smo samom činjenicom što smo postali 29. članica NATO Saveza stavili konačan pečat na očuvanje onoga što je definisano u samom Ustavu Crne Gore a to je građanski koncept države. Građanski koncept države koji je jedino održivo rješenje na prostoru Balkana, građanski koncept države koji podrazumijeva očuvanje multinacionalnog i multikonfesionalnog sklada. Tu smo znači temu zacimentirali do kraja i danas svjedočimo o tome da je Crna Gora ukupno na osnovu ove normativne nadogradnje i zaokružila taj integracioni proces u NATO Savez i vidjeli smo danas čini mi se sjednice Savjeta za odbranu i bezbjednost ako se ne varam da su stigle sve pohvale da je Crna Gora završila ukupno taj postupak i takođe na kraju da kažem da ću podržati ove izmjene i dopune Zakona o odbrani.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 13:44:31)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Budimir Aleksić, neka se pripremi poslanica Marta Šćepanović, izvolite.

BUDIMIR ALEKSIĆ (23.07.19 13:44:39)

Poštovani građani, odmah na početku želim da naglasim da je Demokratski front protiv ovog zakona, zato što je protiv učlanjenja Crne Gore u NATO pakt, kao što je uostalom i većina građana Crne Gore protiv ulaska Crne Gore u NATO pakt. Ovaj zakon o kome danas raspravljamo otvara čitav niz pitanja i suočava nas sa nizom problema. Neko je ovdje danas rekao da je odbrana osnovna funkcija države, pa bi bilo dobro da posmotrimo da li ovaj zakon doprinosi odbrani ove zemlje. Naravno, jasno je svakome da ne doprinosi, jer on vodi u stvari ovo što su i moji prethodnici danas kazali gubljenju suvereniteta ove zemlje i njenih institucija. On je u svrhu ne pojačavanja odbrane nego u funkciji očuvanja vlasti. Čuli smo već da se formira još jedno ušno odjeljenje, uvodi se dakle i snaži vojna obavještajna služba i to govori da je Crna Gora krenula putem gušenja ljudskih prava i sloboda i ukidanja i ono malo prava i sloboda što još ova vlast u ovom periodu 20 godišnjem svoje dikature i tiranije nije uspjela da uguši. Evo i suđenje i presude i optužbe i fingirani državni udari sve izmišljotine i kršenje svih ljudskih prava i sloboda i srozavanje pravosuđa na najniže grane. Sve je to bilo malo, nego je evo još jedno ušno odjeljenje i jačanje bezbjednosti navodno obavještajnih službi koje idu u pravcu toga da se guše osnovna prava i slobode, da se militarizuje društvo što vodi u vojnu huntu kao što je kolega Medojević tačno kazao. Jasno je da je zakon suprotan svim demokratskim standardima. Nije tačno što smo ovdje čuli da je to u drugim zemljama članicama NATO pakta. Evo Medojević je takođe pomenuo Njemačku. Dakle, nije istina da te špijunsko ušna odjeljenja i prisluškivanja građana vrše zemlje, razvijene zemlje evropske koje su članice NATO-a alijanse. Apsolutno netačno, ali ovdje se sistem usavršava dakle usavršava sistem prisluškivanja, suspendovanja demokratskoga poretka, jačaju se tajne službe. Građani mogu da se prisluškuju prinudno bez njihove saglasnosti i šta o tome reći sve je to svojstveno ovom režimu.

Dakle, u pitanju je podčinjavanje svih institucija ove zemlje NATO paktu što bi narod rekao NATO okom, a ova vlast skokom. Evo nedavno je u Beogradu boravio jedan NATO general

Hodžić, koji je bio valjda komandant kopnenih snaga NATO-a za Evropu i on je kako mediji prenose, kako mediji pišu, on je rekao da je Srpska pravoslavna crkva veliki problem u regionu jer je ona oslonjena na Rusiju i maltene ispostava Rusije itd.

Dakle, NATO general se bavi ulogom i uticajem jedne tradicionalne crkve u jednoj evropskoj zemlji gdje je ta crkva prisutna hiljadu godina i evo proslavlja 800 godina autokefalnosti. Onda šta je prirodnije nego dovesti u vezu ovu akciju aktuelnog režima i njegov Predlog zakona protiv Srpske pravoslavne crkve. Taj zakon o navodno slobodnoj vjeroispovijesti, po svome slobodnom duhu i po svome slovu ispravno bi bilo da sazove zakon protiv slobode vjeroispovijesti i zakon protiv Srpske pravoslavne crkve.

Apsolutno na fonu izjave ovog NATO generala da je Srpska crkva oslonjena na Rusiju, onda to Đukanović razrađuje pa kaže da Srpska pravoslavna crkva čuva infrastrukturu velike Srbije itd. i tome slično.

Potpuno je jasno o čemu se ovdje radi da je Crna Gora jedna NATO marioneta koja apsolutno više nema evo da je rimujem apsolutno nikakvoga suvereniteta. Dakle, marioneta bez suvereniteta, a to se pojačava ovim zakonom kojim se guše prava i slobode. U jednoj vojsci gdje će da budu prisluškivani njeni zaposleni, gdje će da se prisluškuju građani koji su u vezi sa pripadnicima Vojske Crne Gore iz koje su protjerani Srbi. Evo prije dva dana je bio opširan tekst šta se dešava i kako oni etnički čiste Vojsku od Srba. Očigledna diskriminacija srpskoga naroda što je takođe svojstveno ovom režimu. A imamo strateške dokumente kaže kako čusmo ono prije strategijski dokumenti u oblasti bezbjednosti i odbrane. Rekao bi čovjek bogami to je vele sila u najmanju ruku kao Savezna Republika Njemačka, a danas putujem od Nikšića prema Danilovgradu, ispred mene jedan kombi Vojske Crne Gore, vjerovali ili ne ... (Prekid) zavezana vrata, a dimi troši više ulja nego goriva, ugušio sam se dok nijesam to čudo pretekao. Pored svih ovih strategijskih dokumenata u oblasti bezbjednosti.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 13:49:51)

Sada riječ ima poslanica Marta Šćepanović, neka se pripremi poslanik Branko Radulović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (23.07.19 13:50:01)

Hvala predsjedniče, poštovani ministre sa saradnikom poštovani građani,

Danas se naravno povodom ove tačke dnevnog reda čuju negativni tonovi koji su vezani za naš savez sa NATO alijansom, našom sigurnošću kada je u pitanju bezbjednost. Ja ću na samom početku podsjetiti na sami postupak pristupanja Crne Gore NATO savezu odnosno po meni jedan ključni prelomni trenutak koji se desio kada je trebalo kao država da najviše radimo, a zapali smo u svojevrstan vid političke krize i tada je Darko Pajović koji se danas ovdje pominjao u negativnom kontekstu pokazao da mu je država najvažnija i da mu nije važna politička partija kojoj je pripadao niti fotelja.

Za razliku od onih koji su kako kažu napustili vlast, ne, nijesu napustili vlast, to bi značilo da su podnijeli ostavke na funkcije koje su tada imali nego su razriješeni ovdje u ovoj Skupštini. To je zaista po meni jedan prelomni trenutak kada smo nastavili da radimo najviše što možemo i došli smo do našeg cilja, a to je članstvo Crne Gore u NATO savezu. Danas se ovdje takođe pominju i demokratske države dok se svoja država pominje kao neka anarhija, a zaista želim da podsjetim da je NATO savez najmoćniji savez i da su tu najdemokratskije zemlje na svijetu pa neće baš biti da su u takav savez primili jednu anarhiju kako se ovdje navodi.

Ja želim da naglasim da u Sporazumu u članu 5 koji se danas ovdje pominje znači da smo se saglasili i sve ostale članice NATO-a da će se smatrati da oružani napad na jednu ili više država, znači napad na sve njih. U tom kontekstu su danas i ove izmjene zakona. Nakon usvajanja ovog sporazuma naglašavam da je Ministarstvo zaista efikasno radilo na implementaciji i svih akata koji su bili neophodni i podsjećam i na sporazume koji su usvojeni u ovom parlamentu, osim naravno zakonskih tekstova. Između ostalog jedan od njih je i Sporazum o bezbjednosti podataka, ovo posebno napominjem zbog teme koja se danas a i na odboru pominjala kojim

sporazumom smo se obavezali i mi i članice NATO Saveza, da uzajamno štitimo i čuvamo tajne podatke koji se razmjenjuju.

Dakle ne može doći do odavanja tih podataka.

Vežano za temu koja se pominje, a odnosi se na vojno-obavještajne službe želim da napomenem prije svega da tajnost i danas predstavlja jedan od glavnih načela rada obavještajno-bezbjednosnih službi što znači i vojno-obavještajne službe.

Pomenulo se ovo pitanje na odboru vezano za formiranje novog direktorata i za odredbe koje se mijenjaju sad ovim zakonom. Želim da naglasim da Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jamčim da se vlasti neće miješati u vršenju ovog prava sem ako to nije u skladu sa zakonom i neophodnom demokratskom društvu i interesu nacionalne bezbjednosti.

Kada se ovo pominje onda moramo imati na umu da jeste tačno da se izmjene odnose na vojno-obavještajne službe na taj direktorat, na određena prava koja proističu iz tog direktorata. Ali, takođe ovdje u kontekstu cijele priče koja se pominjala mora se naglasiti da to jeste ovim zakonom propisana specifična procedura, ali da nikako iz te procedure nije isključen sud i da treba čitati cijeli zakon a ne ovako istrgnute tekstove iz zakona, pa se onda stiče jedna potpuno druga slika od one koja zaista jeste. Što je najvažnije u ovoj cijeloj priči, jeste da nadzor nad radom obavještajnih službi, a tim i ovom obavještajnom službom, vrše i drugi organi. Naravno Savjet za nacionalnu bezbjednost, ali iznad svega je parlament taj koji ima vodeću ulogu u vršenju nadzora nad radom bezbjednosnih službi i to je onaj balans koji možemo postići vezano kada je ovaj član u pitanju.

Želim zaista da kažem da nije tačno, a to se danas ovdje čulo da je Vojska Crne Gore, ta koja je u službi građana Crne Gore i ukoliko se zaista vide efekti u posljednje dvije godine, kada je u pitanju rad Vojske Crne Gore i ono što mene posebno raduje jesu prije svega povećano interesovanje mladih ljudi za rad u Ministarstvu odbrane i da budu pripadnici Vojske Crne Gore koji će da čuvaju i štite svoju državu i to je po meni ona snaga koja će da nadjača sve one negativne tonove koje mi čujemo danas ovdje u parlamentu na ovaj način.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 13:55:40)

Hvala.

Sada riječ ima poslanik Branko Radulović, a neka se pripremi poslanica Aleksandra Vuković.

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.19 13:55:47)

Građani Crne Gore, evo jedna od najvažnijih pitanja pred kojima stoji Crna Gora osim onih što su socioekonomske teme.

Prije svega, osnovno pitanje kako sačuvati teritorijalni integritet i suverenitet Crne Gore. Drugo pitanje je kako unutrašnju konfliktnost svesti na nešto što je demokratski kapacitet.

Treće, to je zaštita od sve većih globalnih vremenskih katastrofa.

Kada je u pitanju teritorijalni integritet ja ne mogu da shvatim... Ministre, ja bih vas molio da me čujete. Ne mogu da shvatim vas kolege iz vlasti da ne upozorite nešto što je postalo veoma zabrinjavajuće za region. Poslije secesije Kosova pod NATO bombama dešava se jedna velika stvar. Ratni zločinac ide u Hag, jača desna strana na Kosovu. Jasno kaže albanski premijer zajedno sa kosovsim novim liderima ili starim liderima koji će morati da obuku i još jaču vojnu uniformu i da se naoružaju da je izgledna velika Albanija. Spasa tome nema bez demokratizacije cijeloga Balkana.

Kada je u pitanju unutrašnja konfliktnost - pa ljudi zar ne vidite i u ovoj Skupštini i svemu da je Crna Gora sve više raspolučena, da nije Crna Gora ono što je njena teritorija, da prije svega znači da Crna Gora po svojoj sadržajnosti, po svome suživotu bilo da je to nacionalni ili vjerski.

Pitam vas, zašto barem, baš barem ili pojedini posebno mrzite toliko Srbe. Ja moram

posebno da kažem oni koji su pripadali meni a o tome ću govoriti kad budu '90-te, imenovati ih onom oslobodilačkom pokretu kojima smo se borili za Crnu Goru. Nije Crna Gora srećna u kojoj nijesmo svi jedno, u kojoj nijesmo svi ravnopravni, u kojoj nijesmo svi zaštićeni i u kojoj jedne druge ne branimo. To je moja životna misija, to je moje životno gledanje. Došao sam u situaciju da me najviše mrze oni koji su mi bili pojedini najveći drugovi '90-tih godina i više ne idem na takve skupove. Na moju veliku radost imam i one prave s kojima sam se borio '90-tih godina, sve drugačiju Crnu Goru s kojima sam izuzetno blizak i s kojima sam bio na Trojičindan dan ispred najživuše crkve danas pravoslavne u Crnoj Gori.

Ona treća stvar što postaje sve više opasno danas to su ono što smo bili sebični, nemarni, ne samo mi nego i u globalnom planu prema vremenskim uslovima i da ta opasnost je svakim danom sve više.

Ministre, vi treba da pogledate stvar u oči. Ministre, treba da pogleate, uvažite mi barem dok pričam, onda osjećam se srećnijim jer sam poslanik. Ne zbog toga, nego osjećam se da me neko sluša ko je na toj funkciji, a ja uvijek hoću samo legaliste.

Mi moramo da promijenimo koncept, mi smo mala država ministre i moramo da znamo da samo integrisani ja se sa vama slažem o jednoj stvari.

Slažemo se da odbrana Crne Gore o svim ovim stvarima mora biti i oni koji su uzeli uniformu i koji se profesionalno brane, a i ja i moj sin i moja ćerka takođe u pojedinoj situaciji. Sinergija, svih kako i što, ali ministre, osnovna stvar je demokratsko društvo i racionalan pristup. Mi moramo da znamo da ovo što sad radite izmjene da ja sad ne bih sad sve ponavljao vodi ka nečemu što je duboka država, to nije dobro. Duboka država ni jedna ne može da opstane, ona je nesrećna država. I drugu stvar mi moramo da znamo da je veliki znak pitanja prema budućnosti NATO i prema ovakvoj budućnosti NATO-a. Treća stvar, nova predsjednica ... osim minimalne zarade kaže da će promijeniti bezbjednosnu strukturu u tome je stvar i u tome je budućnost Crne Gore. Kada bude u istini narodnooslobodilački rat koji neće biti apsolutistički, koji će biti racionalan u kojoj će svako držati ruku na svoje tada je sigurno da Crna Gora će biti u svome, svojim granicama i svi ćemo se boriti za nju i svi ćemo braniti od požara ili nečega drugoga. Ukoliko se i u Crnoj Gori prenese a s pravom se može prenijeti i baš od onih koji su iste vjere i nacionalnosti Znači, mislim da mi svi moramo Crnoj Gori da promijenimo stvari, imamo najbrojnije te bezbjednosne i te vojne strukture zajedno sa policijom svi to kažu, a imamo najveće rizike. Nešto nije dobro u zemlji Danskoj.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:01:55)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanica Aleksandra Vuković, neka se pripremi poslanik Milan Knežević. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (23.07.19 14:02:02)

Zahvaljujem predsjedniče Brajoviću, pozdravljam drage građanke i građane Crne Gore i takođe sa velikim zadovoljstvom pozdravljam ministra Boškovića sa svojim saradnikom. Želim da mu u ovom trenutku a prije nego što iznesem svoj stav prema kvalifikacijama koje smo čuli danas u crnogorskom Parlamentu čestitam, čestitam na onome što se desilo prije nekoliko sati. Dakle, završen je proces integracije Crne Gore u NATO-u. Vi ste toj svečanosti i prisustvovali, čestitam naravno načelniku General štaba Vojske Crne Gore Dragutinu Dakiću zbog toga što je on i sam potpisao taj čin sa francuskim generalom i željela bih da kažem da je upravo taj čin dakle potpuno završen procesom integracije Crne Gore najbolji odgovor na sve ovo što smo danas čuli u crnogorskom Parlamentu, posebno na ove kvalifikacije da postoje poslanici u Demokratskoj partiji socijalista koji mrze Srbiju. Gospodo, voljeti Crnu Goru ne znači mrziti Srbiju. Dok to ne budete shvatili vi nećete ni razumjeti sve ono što treba da se dogodi u Crnoj Gori u narednih 20 godina čemu ćemo, nadam se, biti svjedoci. Jer, pozivam kolege koji nama spočitavaju mržnju prema Srbiji, da možda ovako na izust kao ja kažu Serbi zornjaču tražim, a nikad se nismo ni sreli.

Pa čuli smo ovđe a u vezi sa vojno obavještajnom službom razne kvalifikacije i naravno da bi smo se mogli zapitati ko su ti ljudi koji su se doušavali po Crnoj Gori, s obzirom na to da svi mi mislimo da ušati nijesu dušati i da nam ne bi bilo milo nikome od nas kušati lodove njihovih žbir akcija, ali isto tako podsjetimo se da su predmet atrakcija današnjih medijskih i političkih spinova upravo neki ljudi koje su prisluškivale zapitajmo se koje to službe i zapitajmo se je li Crna Gora tada imala stabilan i razvijen bezbjednosni okvir kako bi zaštitila sve nas od mogućih prisluškiivanja.

Dakle, sve nas ovđe jer predpostavljam i vjerujem da niko od nas ne bi volio da bude predmet takvih prisluškiivanja. Mislim da se i ovim potezom rješava jedno važno pitanje, a to je obezbjeđivanje suvereniteta Crne Gore, a on prije svega podrazumijeva bezbjednost i sigurnost naših građana. Jer ako hoćemo da govorimo o Džordžu Orvelu 1984. i velikom bratu, o totalitarnim, totalirističkim režimima đe zaista moguće prisluškiivati one koji se bore za slobodu i čast Crne Gore onda bi smo morali da imamo u vidu ove stvari.

Zapalo nas je uvaženi građani i građanke da budemo Zapadni Balkan. Ali, Crna Gora je suverena država na Zapadnom Balkanu i to znači da nikada ne bismo dozvolili da budemo država u kojoj zapada sunce demokratije i u kojoj propadaju ideje o vladavini prava i razvoju ljudskih prava.

Naprotiv, mi želimo da budemo država koja je održiva za razvoj demokratije i zato nam treba ovakav zakon o odbrani, zato nam treba da nam stalno dolazite sa izvjesnompopravljenim tekstovima koji će zaista onemogućiti da postoje bilo kakve pukotine u bezbjednosnom sektoru Crne Gore. Da, mi smo članica NATO-a i to treba da nas čini zadovoljnim činiocem i ako pomenemo da je Srbija saradnica sa NATO-om u okviru Partnerstva za mir i da se za politiku neutralnosti odlučila 2007. godine kada je u svojoj narodnoj Skupštini izglasala onu deklaraciju o Kosovu, to je njen izbor, ali zaista mislim i podsećam na riječi jednog velikog vizionara srpske politike i srpskog državnog čini mi se kontinuiteta koji je u sebi nosio te liberalne ideje i na žalost stradao 2003. godine, a to je Zoran Đinđić koji je neprestano ponavljao nedovršena država. Sada kada imate tu dvovektorsku politiku dakle, politiku to bismo mi rekli neke ravnoteže i uspostavljanja neutralnosti prema Rusiji i Zapadnoj Evropi, zapitajmo se je li uspješna politika, jer je Crna Gora i crnogorska vlast savršeno svjesna činjenice da ni mi nećemo biti dio jednog velikog bezbjednosnog sistema, ako naš region ne uspije u potpunosti u svojoj integraciji.

Dakle, ako ponemo da je Srbija vrlo raspoložena da sarađuje sa NATO-om i ako pomenemo da je general Wolters upravio bio i susreo se sa srpskim zvaničnicima i tom prilikom pohvalio integraciju Crne Gore i organizovanost Vojske Crne Gore na što smo mi veoma ponosni, onda nemojte da nam spočitavate da smo mi ne daj Bože mrzitelji Srbije nego naprotiv oni koji očekuju da će ...(špreakid)... zajedno sa nama kao što su to učinile i druge države Zapadnog Balkana i na taj način neđe pružile otpor tzv. balkanizaciji, zatvaranju ovoga prostora, upravo one se omogućile najzad da taj NATO ojača izlaskom na Jadransko more kada su članice NATO-a postale Albanija, Hrvatska i najzad 2017. godine Crna Gora i očekujemo da će i Makedonija uskoro postati članica NATO-a. Time će ovaj region u velikoj mjeri biti zaštićen i bezbjedan s obzirom na razne krize koje ovaj prostor pogađa je upravo zbog toga što i dalje ođe vlada nekakva desničarska atmosfera, ideologija populizma, a to je uvijek prazna ideologija. Na žalost te prazne ideologije su obično bile pune zločinačkih sadržaja, a Crna Gora nikada ni u čemu neće učestvovati u takvom nećemu i najzad ako se ima u vidu i iako zaista strateški razmišljamo o regionu i o Zapadnom Balkanu, ne zaboravimo sve države Zapadnog Balkana su postkonfliktne države, sve države jugosvere, jer je meni to ipak draži pojam s obzirom, na negativnu konataciju koju pojam Zapadni Balkan ima su postkonfliktne, a Crna Gora je jedina tako mala uspjela da u regionu sačuva mir i bezbjednost u tim kriznim 90-tim godinama i treba da budemo veoma zadovoljni rezultatima koje danas postižemo i mislim da nas je upravo ta mudra politika koja se vodila u izbjegavanju sukoba, očuvanju mira dovela danas do potpuno integrisane članice NATO-a, 29. članice NATO-a.

Da završim ovo svoje izlaganje. Naravno da i NATO ima svoje interese na Zapadnom Balkanu i na Balkanu da bi se ojačalo južno krilo da djeluje prema Bliskom istoku i Centralnoj Aziji da stabilizuje region, ali ja mislim da bilo koji odnos đe postoji samo interes jedne strane nije zdrav odnos. Prema tome Crna Gora je u NATO ušla kako bi kao suverena država kao država đe je svijest o tome o jačanju vojske, o jačanju Ministarstva odbrane, o jačanju odbrambene politike prvi

imao ne zaboravimo među prvima imao Petar II Petrović Njegoš koji je neđe krenuo sa formiranjem stalnih odreda crnogorske vojske, a u najvećoj mjeri je što je i Zakonikom potvrdio imao tu svijest onaj koji je na žalost bio kratkovjek, ali je ostavio dalekosežne posledice svojom svjesnošću o državnom kontinuiteti Crne Gore, a to je knjaz Danilo. Takođe, veoma je imao svijest o tome koliko je značajno imati stalnu crnogorsku vojsku. Dolazimo naravno u 21. stoljeće, kada se pruža čini mi se najdogovorniji odgovor na ono što su bile najdogovornije politike u našoj istoriji i najzad mislim da je veoma važno baratati brojkama. Crna Gora je bila ratnička i borbena država. Imala je samo za vrijeme knjaza Danila i kralja Nikole oko 30.000 vojnika. Danas Crna Gora ima oko 2.000 vojnika. Dakle, ipak to govori u prilog tome da ovo nije nikakva militantna država, nego naprotiv vrlo pacifična i da je i NATO i mi kao članica NATO-a usredsređena na očuvanje mira, a ne vođenje ili podstrekivanje bilo kakvih sukoba na Balkanu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:10:35)

Hvala.

Sada ima riječ Milan Knežević, a neka se pripremi poslanik Nikola Divanović.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.19 14:10:40)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u, nakon što se usled ove izmjene zakona o odbrani, stećiće se uslovi da dođe do promjene člana 1 Ustava Crne Gore u kojem piše Crna Gora je nezavisna, demokratska, građanska, ekološka država. Sve to može da se izbriše i može samo da ostane norma - Crna Gora je špijunska država, jer ovdje se jasno potvrđuje kroz ovaj Predlog izmjena i dopuna Zakona o odbrani da ćemo dobiti još jedno slušno odjeljenje, još jedno špijunsko krilo i polako počinjemo da ličimo na onu scenu odlaska Vojvode Draška u Mletke gdje on kad se vratio u Crnu Goru govori da je najveće dostignuće te mletačke države veliki broj špijuna na ulicama i gdje niko ne smije ni za koga riječ da progovori. Sada ćemo kroz ove izmjene i dopune zakona imati i potpuno pokrivenu čitavu Crnu Goru sa krovim odjeljenjem M6 koje kontroliše i AMB i Vojsku Crne Gore.

Prvo ste gospodine Boškoviću, ne mislim samo na vas nego na čitav režim prislušivali opozicionare. Onda ste se prebacili na novinare, a sad se prislušujete i između sebe. Imali smo evo mogućnost da čujemo između ostalog i vaš razgovor sa ...Roćenom i nisam stvarno znao da vas zovu Pele, ja sam mislio da on priča sa onim fudbalerom Peleom ali kad vidim da Pele govori srpski onda sam zaključio da se radi o vama i mislim da je to jedna od najboljih poruka čitavoj crnogorskoj javnosti, na kakvim osnovama je nastala nezavisna Crna Gora i da je to najmanje država, nego je to u stvari jedan državozorijum u kojem su podijeljeni interesi pojedinaca, interesi vladajuće sekte i vi ste najveća opasnost za nezavisnost Crne Gore i ukoliko se bude aktivirao ovaj član 5 Sjevernoatlantskog ugovora aktiviraće se upravo u obračunu sa Demokratskom partijom socijalista.

Vi ste ovim izmjenama zakona gospodine Boškoviću, uveli normu da krećete u prislušivanje građana bez njihove saglasnosti, a pokušavate da to podvedete pod normu odluke suda što predstavlja jedan paradoks i vi odlično znate da kad se usvoji ovaj zakon sud neće moći da odlučuje koga ćete vi prislušivati i zamislite normu. Prislušivaćete pripadnike Ministarstva odbrane, vojnike i interesno povezana lica.

Evo da vam to bukvalno približim, poštovani građani Crne Gore. Znači, Ministarstvo odbrane prisliškuje sve vojnike i sve predstavnike Ministarstva odbrane. Zna se da naša vojska voli da popije posle radnog vremena i zamislite jednog vojnika ožednja i svrati u kafanu i zaljubi se u konobaricu i odmah ta konobarica postaje interesno povezano lice i počnu nju da prislušuju, a pošto se zna da se u crnogorskim kafanama svi gosti zaljubljuju u konobaricu, onda počnu da prislušuju sve goste. Ako ta kafana ima i neku pjevačicu onda se svi zaljubljuju u pjevačicu i kad svi ti ljudi pođu kućama onda se prislušuje čitava Crna Gora. Dvadeset takvih kafana, dvadeset vojnika sa nikšićkim pivom i da Bog vidi i čitavu Crnu Goru ... ima da se prislušuje na sve strane. Zaboraviće se na ovog gospodina iz Rasove. Eto gospodo građani, kakvu su oni napravili

genijalnu stvar, interesno povezana lica. To će da bude spektakl kad naša vojska bude krenula po kafanama i počela da pije pića i da se povezuje sa interesno povezanim licima, dominantno konobaricama i narodnim pjevačicama po put cc cunami.

Dalje, vi ste ovdje kapitulirali zato što u slučaju aktivacije člana 5 Sjevernoatlantskog ugovora svi treba da znamo da glavno komandujući NATO saveza ovdje postaje Bog. Znači, ne pita se Skupština, ne pita se Vlada, ne pita se Vrhovni savjet odbrane, ne pitate se vi gospodine Boškoviću, nego glavno komandujući Sjevernoatlantskog saveza će ovdje odlučivati o životu i smrti. Obračunavaće se s političkim protivnicima, sva će vojska u različite vojne misije i ratna žarišta i niko neće imati mogućnost da se suprotstavi ni NATO-u, niti da ukaže na pogubnu politiku koju ste vodili od 2006. godine gdje je Crna Gora potpuno izgubila suverenitet i postala jedna obična kolonija NATO saveza.

Takođe, ovdje veoma interesantno i želim da to saopštite čitavoj Crnoj Gori...
...Vi, gospodine Boškoviću, jedan određeni broj ministara i poslanika vladajuće koalicije čipovani, jer ovdje se pominje neka kodizacija i da ste svi išli na neku eksperimentalnu obuku gdje vas je NATO čipovao. Je li tako? Znači,

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:15:43)

Privodite kraju.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.19 14:15:46)

Privodim, ali ovo je veoma važno. Znači, ja sam inače i zaključio iz pojedinih diskusija poslanika DPS-a da postoji jedan robotizovan način saopštavanja stavova i ja sam zaključio da su ti poslanici čipovani. Evo sada dobijam potvrdu da su i pojedini ministri u Vladi od NATO-a čipovani kako bi u svakom trenutku znali gdje se nalaze. To čeka čitavu Crnu Goru ukoliko se ne odupremo ovakvim pokušajima okupacije Crne Gore i svega onoga što predstavlja istinske vrijednosti našega naroda.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:16:17)

Hvala.

Vi želite proceduru. Poslanik Nikolić proceduru. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.19 14:16:25)

Poštovani predsjedniče, mislim da je u izlaganju poslanika Kneževića bilo više elemenata za kaznenu repliku. Ja ću vas podsjetiti na neke od njih koje sam uspio da zapamtim: Crna Gora je špijunska država, poslanici su čipovani, vladajuća je sekta i tako dalje. Mislim da su najmanje tri elementa koja mi garantuju pravo na kaznenu repliku.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:16:53)

Imate repliku. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.19 14:16:57)

Nadam se da ćete mi vratiti vrijeme. Ne vidim zašto bi bio problem za kaznenom replikom, svi znamo Poslovnik i znamo šta taj Poslovnik podrazumijeva. Pa i ja ću polemisati sa nekim

stavovima koje smo mogli čuti, a veoma me zanimaju, veoma su mi simpatični oni koji se odnose na vašu zabrinutost o suverenosti Crne Gore, ako znamo da ste upravo vi svojevremeno najavljivali raspisivanje referenduma o državno pravnom statusu kako bi se poništila suverenost Crne Gore. Tako da ovu vašu zabrinutost za suverenost Crne Gore doživljam kao jedan prilog političkoj evoluciji i aplaudiram na tome.

Drugo, ako istovremeno jedan dio vašeg saveza proklamuje članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji onda se postavlja logično pitanje, kako to da onaj kontigent zemalja koje su okupljene u Evropskoj uniji imaju prihvatljive demokratske standarde za vas, kad je riječ o Evropskoj uniji, a kad je riječ o NATO-u to je apsolutno neprihvatljivo i kvalifikuje se zločinačkom organizacijom koja sprovodi teror širom svijeta. Dakle, to je druga nelogičnost.

Treća nelogičnost stanuje u onome što sam malo čas kvalifikovao kao vaša opredijeljenost za međunarodnim pozicioniranjem Crne Gore. Prvo ste nam rekli da je to neutralnost, pa ste nakon razgovora koje ste imali svojevremeno u Ruskoj ambasadi kazali da je to neutralnost koju bi garantovala Rusija i na kraju nakon onih, da kažem, više odlazaka u Moskvu u susret parlamentarnim izborima kazali ste nam da se vi zalažete za čvršći savez sa Rusijom, što je sasvim legitimno, ali bi bilo, čini mi se, korektno da ste odmah kazali ono što smo znali od samog početka.

Na samom kraju dozvolite da podsjetim crnogorsku javnost da smo mi već dvije godine članice ...(Prekid) ...i da smo kao članica NATO saveza već korisnici ozbiljnih benefita. Kao jedna od najmanjih država koja je u sastavu NATO-a za nas je najvažniji i najznačajniji član 5 koji se dodatno uređuje ovim zakonom, a taj član 5 je najbolja garancija nezavisnosti i suverenosti Crne Gore, nepovredivosti njenih granica i taj član 5 glasi: Napad na jednu državu članicu NATO saveza je napad na sve države članice NATO saveza. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:19:46)

Hvala Vam.
Izvolite, proceduru poslaniče.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.19 14:19:52)

Gospodine predsjedniče Skupštine, Vi ste slušali moju diskusiju i s obzirom da me niste ni na jedan način opomenuli ja sam zaključio da nijesam uopšte prekršio Poslovnik. Ja nemam nikakav problem da ovdje vodim polemiku sa bilo kojim poslanikom Demokratske partije socijalista, ali oni očigledno imaju problem da vode polemiku sa mnom. Onda koriste kaznene replike i na taj način demonstriraju klasičnu nemoć u ukrštanju argumenata sa poslanicima Demokratskog fronta ili što bi rekao profesor Radulović i sa mojom prvom malenkosti. Znači, i na taj način se u potpunosti potvrđuje moja teza da je ovdje stvarno ovdje jedan broj poslanika DPS-čipovan i da reaguje samo kroz kaznene replike na sopstvene stavove Demokratskog fronta.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:20:38)

Hvala.

Ja sam dao kaznenu repliku zato što mislim da je ono što je naveo kao razlog za repliku koju je tražio Andrija Nikolić opravdano sasvim.

Sada ima riječ, molim vas, privodimo kraju ovu diskusiju, sada ima riječ poslanik Nikola Divanović i poslednji diskutant poslanik Nikola Rakočević.

NIKOLA DIVANOVIĆ (23.07.19 14:21:02)

Zahvaljujem predsjedniče Brajoviću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre Boškoviću sa saradnikom, poštovani građani Crne Gore,

Ministre, ja na početku zaista bih se priključio čestitkama koje vam je uputila uvažena koleginica Aleksandra Vuković, na potpisivanju ove deklaracije kojom se zaokružuje proces integracije Crne Gore u NATO, ali se svakako, rekao bih, dodatno ojačava i suverenitet Crne Gore kao integralnog dijela tog najmoćnijeg političko-vojnog saveza na svijetu.

Poštujem stav Demokratskog fronta u dijelu da oni vrlo eksplicitno kažu - mi smo protiv članstva Crne Gore u NATO. Poštujem jer je to javno izražen stav, poštujem ga u odnosu na neke druge partije koje takođe dolaze iz opozicije, a koje taj stav ili nemaju, a ja sumnjam da nije tako, nego da ga i te kako imaju ali da ne smiju da ga saopšte. Dakle, u tom dijelu iskazujem poštovanje prema vrlo jasnom stavu Demokratskog fronta. Naravno, da se politički mi ne slažemo sa tim i posjećam da smo, na sreću, danas država punopravna članica NATO-a. Crna Gora je danas punopravna članica NATO saveza i to je činjenica zbog koje smo naročito srećni i naročito ponosni. Dakle, ta činjenica je jedna od najvećih priznanja za vizionarsku politiku vladajuće koalicije koju dominantno predvodi DPS.

Sa druge strane što se tiče samog zakona koji je danas na dnevnom redu, moram pročitati ovih pet ključnih razloga za donošenje ovog zakona. Dakle, usaglašavanje važećeg zakona sa strategijskim dokumentima u oblasti bezbjednosti i odbrane, preciziranje nadležnosti Vlade Crne Gore, Savjeta za odbranu i bezbjednost i Ministarstva odbrane, razrada poslova obavještajno bezbjednosnog direktorata, propisivanje upravljanja vojnim vazдушnim saobraćajem i nadležnostima za donošenje odluke o upotrebi sile u vazдушnom prostoru Crne Gore protiv civilnih, odnosno vojnih vazduhoplova i konačno propisivanje poslova kodifikacije i obezbjeđenje kvaliteta u oblasti odbrane. Jasno mi je, naravno, da su se osim ovoga što je racio legis i što je tema ovoga zakona, naravno, danas čule sve ove političke ocjene i ovi politički stavovi kojima smo prisustvovali. Međutim, šta je duh ovoga zakon? Kako ga ja vidim? On je dodatno kontinuirano približavanje vojske i sistema odbrane građanima. To smo mogli da pročitamo. I ako je odbrana jedan od nosećih stubova svake politike, svake državne politike, onda se naš odnos prema pitanju odbrane i prema politici odbrane može dominantno smatrati i našim odnosom prema sveukupnoj politici Crne Gore, prema sveukupnoj državnoj politici. Dakle, to bi bio jedan ukupni diskurs politike koju zastupa Demokratska partija socijalista. Dakle, nema ovdje govora, ne odričemo se mi niti istorije, niti tradicije, prosto želimo da izbjegnemo neke tipične balkanske zablude. Prva je ona čerčilovska, da smo skloni tome da na Balkanu uvijek proizvodimo više istorije i više tradicije nego što možemo da izkonzumiramo. Druga, druga je ona uvijek bojazan od toga da sa ove adrese ne bude opravdana bojazan u Evropi da ćemo mi balkanizovati Evropu. Ne, Crna Gora sigurno neće biti ta zemlja Zapadnog Balkana sa čije adrese će Evropa moći, čak i potencijalno, da se balkanizuje. Tako da ove piče o nekoj junačkoj odbrani, odnosno, izdaji i tako dalje, one su onako politički naivne. Ja ću vam sada, kada smo kod tih naivnih ocjena pročitati jedan dio jedne lijepe pjesme.

Ona kaže ovako:

"Domovina se brani lepotom i čašću i znanjem,
domovina se brani životom i lepim vaspitanjem."

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:25:24)

Hvala.

Poslednji diskutant poslanik Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (23.07.19 14:25:30)

Poslije ovoga gotovo da bih trebao samo zaključiti, ali ipak ću dati kratak prilog, a na kraju, ako se sjetim nekog stiha za ovu priliku prikladnog, onda ću vam ga i ovdje isporučiti.

Što se ovog zakona tiče, jasno je, mogli smo da anticipiramo i prije nego što smo krenuli u

raspravu da će ovdje biti sučeljavanja dva stava, dva pogleda na razvoj Crne Gore, dva pogleda uopšte na svijet. Jedan koji pokušava permanentno da nas uvuče u mračnjaštvo i drugi koji gleda dalje, koji vidi Crnu Goru kao modernu državu.

Niko danas ne može da spori dostignuća Crne Gore u spoljnoj politici. Članica smo NATO-a, takođe predvodnik smo evropskih integracija. Ovo može zvučati kao već ispričana priča i može se u jednom dijelu tako kazati. Međutim, ipak dozvolite da zajednički utvrdimo. Da biste postali članica NATO-a morali ste određene kriterijume o vladavini prava, demokratiji, razvijenosti itd. da postignete da biste bili dio tako moćnog saveza. Mislim da je suvišno govoriti o benefitima koje smo dobili kao članica NATO-a.

Kada govorimo o odbrani, kada govorimo o bezbjednosti u kontekstu našeg članstva u NATO-u, želim da podsjetim građane šta Crna Gora ima od tog članstva u ekonomskom smislu. U ekonomskom smislu, mislim da je svima jasno da imamo, u odnosu na prvu godinu prije našeg članstva u NATO-u, dakle 2016. godinu, nešto iznad 30% više investicija u Crnoj Gori, a preko 60% više investicija iz država NATO-a. Podsjetiću vas da su to sve razvijene države Evrope i svijeta. Takođe, mislim da je suvišno pričati o broju radnih mjesta, o jačanju privrede koja je produkovana i koja derivira iz ovog što sam ranije kazao. Takođe, ... (Prekid)... da su i Evropska unija naša dostignuća u tom kontestu, ali i naše članstvo u NATO-u mogu biti tek prazan okvir ukoliko ga zajednički ne dopunimo sadržajem. Taj sadržaj treba da bude kvalitet življenja u Crnoj Gori. Sva ova dostignuća su nesumnjivo vidljiva i jasna. Cijeli svijet nam danas pruža jednu vrstu satisfakcije na način što nam odaje priznanje za ta dostignuća u spoljnoj politici. Ipak, na domaćoj sceni imamo opoziciju, dio medija i civilnog sektora koji permanentno pokušava da defetizmom i pesimizmom pokuša da uruši takva dostignuća i da na taj način pokuša da uruši i stabilnost Crne Gore.

Šta je naše članstvo u NATO-u i šta je ovaj zakon koji ide u prilog usaglašavanja kriterijuma Alijanse nego jačanje naše stabilnosti i bezbjednosti, a stabilnost i bezbjednost nam je potrebna samo za jednu jedinu stvar, osim naravno našeg teritorijalnog integriteta, da imamo, kao što sam kazao, na prvom mjestu stabilan ambijent za ulaganja, stabilan ambijent za ekonomski rast jer će stabilnost neminovno produkovati ekonomski rast i ekonomski boljitak kao što će i ekonomski boljitak, s druge strane, produkovati bezbjednost. To je taj krug od dvije komponente koji smo uspjeli našim NATO članstvom da postignemo i koji brižljivo nadograđujemo ovakvim zakonskim rješenjima. Ne vidim šta je sporno u tome. Podsjećam vas, mi nismo postali NATO članica da bi bili moćni, jaki, da bi nekome prijetili u bilo kojem smislu. Mi smo NATO članica da bi na taj način napravili kišobran ispod kojeg mogu da se razvijaju svi oni segmenti našeg društva koji su važni za Crnu Goru, a to je i bolje obrazovanje i bolje zdravstvo i jača ekonomija. Na taj način postupamo i na taj način sagledavamo ovu cijelu priliku, odnosno kontekst Crne Gore.

Kolega Divanović je pominjao Čerčila, pa u kontekstu ove priče da vas podsjetim na jednu anegdotu. Dakle, kada su u britanskom Parlamentu, britanski parlamentarci razgovarali o vojnom budžetu, tada je neko predložio da budžet za kulturu bude preusmjeren na vojni budžet. Tada je Čerčil pitao - pa ako to uradimo šta ćemo onda da branimo. Upravo se o tome danas radi u Crnoj Gori i o tome mi danas govorimo. Dakle, nama NATO treba za stabilnost, a stabilnost će neminovno produkovati ne samo bezbjednost već i prosperitet svakog građanina danas u Crnoj Gori.

Dopustićete mi da, ipak, stihove saopštim sledeći put, a oni neće biti možda rodoljubivi, ali će upućivati možda na zajednički rad za dobrobit građana Crne Gore. Recimo, možda jedan od njih bude Iva Andrića - ne ruši sve mostove možda ćeš se vratiti, nisi ptica uzalud što leti, kada nema mostova uzalud je čeznuti, uzalud je voleti, uzalud je hteti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:31:26)

Htio sam da kažem da vjerujem da će sledeći put izbor stihova sigurno biti dobar. Sada ću umjesto što ću nešto odrecitovati dati riječ, ako želi, predstavniku Vlade. Završna riječ. Izvolite.

PREDRAG BOŠKOVIĆ (23.07.19 14:31:45)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Na početku da se izvinim poslanicima i poslanicama crnogorskog Parlamenta zbog toga što jutros na uvodnoj riječi, u prvom dijelu rasprave o zakonu, nisam bio prisutan. Imali smo i razlog zbog koga smo, kao što smo čuli od jednog broja koleginica i kolega iz poslaničkih klupa, zbog kojih smo i ponosni i srećni jer je danas završena integracija Crne Gore u NATO. Mislim da je napravljen jedan ogroman iskorak kada je u pitanju bezbjednosni sektor i kada je uopšte bezbjednost, suverenost i nezavisnost ove države u pitanju.

Što se tiče samog Zakona o odbrani, mogu reći da je u pitanju jedan kvalitetan tekst, tekst koji prati onu našu liniju za koju smo se opredijelili, a to je kolektivnog sistema odbrane, tekst zakona koji je usaglašen s najboljom praksom koja se poštuje u zemljama koje su članice NATO-a i partneri NATO-a. Takođe, veoma je bitno naglasiti da su izmjene koje su ovdje predložene, prije svega na liniji obezbjeđenja bezbjednosti i sigurnosti svih građana, kao i bezbjednosti naše zajedničke države.

Ono što smo čuli više puta danas, u izlaganju kolega iz opozicije, prije svega, da ovaj zakon derogira nezavisnost i suverenost. Naprotiv, ovaj zakon apsolutno nijednim svojim dijelom ne utiče na suverenost ove države. Bilo koja upotreba člana 5, dakle dolazak međunarodnih jedinica i članica NATO-a koji nijesu iz Crne Gore, na teritoriji Crne Gore desiće se, prije svega, taj poziv, ne daj Bože, ako bude potrebe za tim, ovdje u Skupštini Crne Gore. Sve to ukazuje da za razliku od Evropske unije gdje država ulaskom u Evropsku uniju gubi jednu vrstu suvereniteta, kada je u pitanju NATO suverenitet isključivo ostaje na državama članicama.

S druge strane, čuli smo raznih komentara po pitanju rješenja koja su predviđena ovim zakonom. Moram reći da su rješenja usaglašavana sa svim institucijama u državi Crnoj Gori i na taj način dobijena sva pozitivna mišljenja svih institucija i ne samo to. Radna grupa koja je radila na izradi ovog zakona, zaista je uradila jedan veoma dobar posao. Mislim da smo na taj način danas pred poslanicima obrazložili zakon koji je u skladu s najsavremenijim standardima. Ne želim da ulazim u ove politikantske izjave koje su se čule ovdje oko ušnog, slušnog, špijuna itd. Mislim da to više govori o onima koji te riječi izgovaraju nego o onome što je i sam Predlog ovog zakona. Konstatacija ovdje da Crna Gora bježi od tradicionalne, da stvara od vječitih neprijatelja prijatelje, a od vječitih prijatelja neprijatelje, moram reći da Crna Gora ima samo prijatelje, da nema neprijatelje, nema čak ni tradicionalne ni vječite neprijatelje. Crna Gora je okrenuta budućnosti. Crna Gora se isključivo vodi svojim interesima, ne želi da bude 27. izborna jedinica ...

... ili da bude jednaka, ravnopravna za stolom od 28 za sada, a biće ih ubrzo 29 drugih članica NATO-a gdje se i glas Crne Gore jednako čuje kao i one najjače, kao što je sa recimo Sjedinjene Američke države. Dakle, to je ono čemu Crna Gora teži, čemu će uvijek težiti, takvim integracijama i nadam se da i ovaj zakon, a to su prepoznali svi na liniji upravo takvih stremljenja spoljne politike Crne Gore i mislim da je ovo samo jedan logičan sud i putokaz kako treba ići ka integracijama. Sledeća naravno integracija Crne Gore je prema Evropskoj uniji. Zahvaljujem još jednom na komentarima koje ste danas čuli, koji će svakako kroz tehničke dorade poboljšati ovaj zakon i zahvaljujem se svakome od vas što ste makar uzeli u razmatranju ovaj zakon, pročitali nadam se i svakako i komentarisali. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:36:25)

Hvala vam.

Izvolite, proceduralno.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (23.07.19 14:36:31)

Gospodine Brajoviću,

Nekoliko puta smo konstatovali u ovom parlamentu da nije fer da ministar čitavo vrijeme neće da odgovara na konstatacije i komentare poslanika Demokratskog fronta i ostalih opozicionih

stranaka, a onda na kraju svog završnog izlaganja komentariše ko su tradicionalni prijatelji, ko su tradicionalni neprijatelji. To se uvijek znalo ko su tradicionalni prijatelji, od kojih su oni danas napravili neprijatelje i mislim da nije fer jednostavno da se tako ponašaju predstavnici Vlade. Vi kao predsjedavajući morate da napravite neki dogovor kad dođu ovdje da odgovaraju na komentare poslanika, ako ne odgovaraju na komentare poslanika da to ne smiju nipošto da rade u završnoj riječi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:37:31)

Hvala.

Prije svega kad govorimo o prijateljima Crna Gora ima takvu vanjsku politiku da su joj svi prijatelji i na tome ćemo insistirati. Ministri kao i svi učesnici u raspravi na plenarnoj sjednici su upućeni u ono što im dozvoljavaju odredbe Poslovnika. Znači mogu da se javljaju, mogu da zauzmu takav stav, mogu da samo saslušaju. Ja skrenem pažnju da nema odgovora na pojedina pitanja. Ovdje nije bilo odgovora na pojedina pitanja.

Znači, konstatujem da smo pretres završili. Izjasnićemo se naknadno i prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda, a to je Predlog zakona o izmjenama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministar pravde Marijana Laković Drašković, generalna direktorica Direktorata za organizaciju pravosuđa krivičnog zakonodavstva i nadzor.

IzjESTIOCI Odbora su Jovanka Lalić Zakonodavnog odbora i Danijel Živković Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Ne želi.

Da li neko od izjESTIoca želi riječ? Ne želi, onda prelazimo na prvo obraćanje u ime klubova.

U ime kluba Demokratske partije socijalista poslanik Andrija Nikolić.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.19 14:39:05)

Poštovani predsjedniče Skupštine, poštovani potpredsjedniče Vlade Pažin sa saradnicom,

Pred nama je jedan od najsloženijih pravnih tekstova koji je uopšte došao u skupštinsku proceduru. Imao sam priliku da pogledam onu prvu verziju iz 2015. godine i jedan od rekao bih ključnih zakona za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Posebno naslonjen na poglavlje od 23 i 24 sa kojima smo započeli proces pregovora sa Evropskom unijom i sa kojima ćemo završiti taj proces.

Dakle, radi se o jednom zakonskom tekstu koji ima direktne implikacije na društveni progres s jedne strane i direktne implikacije na ono što je finalna ocjena monitorignja koji evropski partneri sprovode nad našim reformskim procesima. Dakle, veoma je zahtjevan za primjenu, ali benefiti ovog zakona mogu biti izuzetno veliki za društvo u cjelini, prije svega i ovaj ekonomski aspekt koji podrazumijeva oduzimanje imovine stečene kriminalom.

Pod oduzimanjem imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću podrazumijeva se i privremeno oduzimanje imovine, ali i trajno oduzimanje imovine i to sve imovine koja je u vremenskoj povezanosti sa vršenjem krivičnih djela i za koju postoje druge okolnosti koje su od pravnog značaja za njeno oduzimanje. Donijeli smo do sad, to ste na prošloj sjednici kada smo razgovarali kroz formu poslaničkih pitanja, 70 zakona koja na ovaj ili onaj način tangiraju oblast vladavine prava, odnosno oblast poglavlja 23 i 24.

Takođe ste kazali da se iza svake od ovih normi koje smo pravno uobličili krije određena društvena vrijednost. Mislim da se iza ovih normi krije posebna društvena vrijednost koja može poslužiti kao faktor odvrćanja od kriminalnih djelatnosti, ali istovremeno pored pravne sankcije koju podrazumijeva da kažem zakon kada je riječ o vršiocima krivičnih djela imaćemo mogućnost da ubrzamo procedure i da naplatimo onu štetu koju su svojom kriminalnom djelatnošću proizveli

na društvu. Do sad smo društvenoj zajednici, to sam istraživao, ako sam pogriješio vi ćete me ispraviti uspjeli da vratimo društveno imovinsku korist u vrijednosti od 30 miliona eura. Rekao bih da je to konkretan benefit i nadam se da će se ta sredstva izkoristiti na najkvalitetniji mogući način kao i da će ovi postupci koji su u proceduri obezbijediti još snažniju finansijsku satisfakciju u odnosu na počiniocima krivičnih djela.

Sad konkretno o onome što je predmet izmjena ovog zakonskog teksta dakle, u izvještaju Evropske komisije o napretku, ovom najaktuelnijem i ovom poslednjem, stoji jedna sugestija koja se odnosi na to da je pokretanje procedure u konkretnom slučaju previše formalističko i onda se kroz tu sugestiju trebalo osloboditi jednog člana koji podrazumijeva ubrzanje procedura i olakšava posao tužilačkoj organizaciji koja sada samo na osnovu iskazane sumnje u porijeklo nečije imovine može da pokrene istragu i da provjeri da li je ta imovina stečena legalno ili pak nelegalno i da u odnosu na krajnji ishod te istrage sprovede oduzimanje privremeno ili trajno imovinske koristi.

Takođe, olakšava se procedura za pokretanje finansijske istrage. Mislim da je riječ o jednom multidisciplinarnom pristupu koji iako nijesam pravnik, ali mi je samom pa da kažem po sebi jasno o kakvoj je proceduri riječ uključuje više aspekata prava. Od materijalnog, procesnog do ustavnog, privrednog itd. što ovaj posao čini veoma složenim, ali vjerujem da institucije države Crne Gore ...(Prekid)... kapaciteta da se izbore sa ovim izazovima, jer kao što rekostmo pored ovog pravno normativnog okvira i usaglašavanja pravne tekovine sa pravilima ponašanja u Evropi iz tog ishoda imali smo i formiranje ključnih institucija za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Riječ je o Specijalnom državnom tužilaštvu, Agenciji za sprečavanje korupcije koji već iza sebe imaju zavidne rezultate. Dakle, pomaka ima, rezultata ima, ali jedan apel prema vama kao koordinatoru tih svih pravnih poslova da budnost crnogorskih institucija bude na još većem nivou, jer kao što smo kazali od uspjeha tog posla zavisice ukupan progres crnogorskog društva s jedne strane, ali i napredak koji ostvarujemo na putu našeg uclanjenja u Evropsku uniju. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:45:08)

Sada u ime kluba Demokratskog fronta Nebojša Medojević. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 14:45:13)

Poštovani građani Crne Gore,

Evo imamo još jednu priliku da vidimo kako se Vlada Demokratske partije socijalista muči sa poznatim pravnim principom da lopov ne može da juri lopova. To je poznato još od rimskog prava da lopov neće juriti lopova i da pod pritiskom Evropske unije vi pokušavate ovde da izmijenite zakonodavstvo, ali na jedan karikaturalan način. Ja sam još mislim 2008. godine kad je ovde usvojen Zakon o poreskoj administraciji rekao poštovani građani da od ovoga trenutka Crnoj Gori ne treba više nijedan novi pravni mehanizam za borbu protiv korupcije organizovanog kriminala. Zašto? Zato što u Zakonu o poreskoj administraciji stoji jedna čuvena norma, da ukoliko poreska administracija sumnja da je poreski obveznik netačno iskazao svoj tzv. bilans imovine i stanja da poreska administracija može sama da podnese poreski bilans za onoga poreskog obveznika za koga sumnja da on sam nije predao svoje poreske iskaze. To je ključni element u svim zakonodavstvima Evrope da se otkrije ko ima imovinu koja je nesrazmjerna s njegovim prihodima i rashodima i ako se to uveže sa tužiocem i ako se to uveže sa činjenicom da možete da imate pristup računima i poslovima lako se dođe do spiska sumnjivih lica koja mogu biti predmet istrage kada je u pitanju organizovani kriminal i korupcija.

Što se tiče ovoga zakona on je nastao isključivo na borbi protiv trgovine narkoticima. Sva evropska praksa i međunarodna praksa je bila izgrađena zato što je trebalo spriječiti narko bande da koriste novac u svojoj odbrani u uticaju na svjedoke, ubijanju svedoka, u korumpiranju političara, kupovini sudija, kupovini tužilaca. Sva filozofija ove mjere koja se krši sa mnogim pravnim normama mirnog uživanja privatne svojine, presumpcije nevinosti i sad da ne citiram sve te pravne norme i na latinskom iako smo se dobro pripremili zahvaljujući ministru i DPS-u bolje

poznajemo ZKP i pravo nego one fakultete koje smo završavali što ukazuje kakva je priroda ove države i što ukazuje na ovaj sledeći problem. Dakle, ne treba nama više nijedan instrument samo nam trebaju hrabri i poštteni tužioci i dobar direktor Poreske uprave. A ne direktor Poreske uprave koji toleriše aferu Klap i aferu Vardar gdje je, poštovani građani, preko 300 miliona eura oprano i evo ja ovdje imam, dokazujem, imam dokaze, imam fakture. Zašto se ne hapse svi ovi ljudi? Zato što je na vrhu ove piramide Aco Đukanović koji je osmislio sve u Crnoj Gori što se tiče finansija, monopola, pljačke, šverca i krađe i zato se ne hapse ljudi koji vode ka organizatorima. Kako jednostavno riješiti ovaj problem? Pa, vrlo jednostavno. Vi možete preko Poreske uprave i preko tužioca već da ukrstite dovoljno dokaza i dovoljno indicija za osnov sumnje da je neko krao, a ne kako vi radite - namjerno napravite, optužnica koja je podignuta, ovo odgovorno tvrdim kao elektroinženjer, ministre, optužnica koja je podignuta protiv Šarića i protiv Kalića za pranje para je sramota. Ona je podignuta namjerno pogrešno da bi oslobodili te ljude i taj tužilac koji je podigao te optužnice on nije odgovarao. Znači, namjerno radite katastrofalne optužbe tamo gdje vam se naredi, gdje vam Aco Đukanović, neformalni šef crnogorske države, kaže ove ćete pustiti, ove optužiti, ali optužnicu napravite tako da ona padne. Ja sam se interesovao privatno da vidim koji su dokazi koje ima tužilaštvo da je imovina stečena švercom droge. Svi znamo da je stečena švercom droge, postoje presude, postoje dokazi, postupci u pravosuđima drugih zemalja, ali kod nas padaju. Znači, ovde je problem sledeći: da vi imate ovde, da direktor Poredske uprave obavještava, jedna radnica Poreske uprave, nesrećnica koja ne zna da je ova firma, jedna od ovih firmi iz afere Klap, samo osnovana za pranje novca. Ona obavještava tu firmu da nije predao nikad obrazac za poreze i doprinose i obavještava ga da treba to da uradi inače će mu poslati inspekciju, ali inspekcija se ne šalje. Zašto? Zato što je direktor Poreske uprave, gospodin Mugoša dio kriminalne organizacije.

Kako nestaju ove fakture, ministre? Kako mogu da funkcionišu firme koje se bave samo pranjem novaca, koje izdaju fiktivne fakture i koji idu u lažne stečajevе i stečajni upravnik prihvata te stečajevе, a Poreska uprava ne šalje inspekciju. Kako je to moguće? Ko u Crnoj Gori ima moć da ovo radi? Samo jedan čovjek, Aco Đukanović.

Da li je spremno Tužilaštvo da uhapsi Aca Đukanovića zbog ovoga? Nema imunitet, nema ništa. Nije. Znači, poštovani građani Crne Gore, ovo je privatna država koja je napravljena da se ovo radi.

Još druga stvar, ...imam uvodno izlaganje 10 minuta...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:50:12)

Hvala vam poslaniče Medojević.

Ne, ne ovako. Znači, uvodno izlaganje imate i imate ukupno vrijeme u koje je vaše uvodno izlaganje može trajati 39 minuta i uvodno izlaganje...

Samo izvolite, samo da znate to će uticati na ostale kolege. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 14:50:34)

Dajte mi još malo samo .

Ovo je analitičko stanje konta firme Voriors, jedne od firmi koje su osnovane da peru pare. Ima ih 198, 2.800 lica je umiješano u sistemsko pranje para ove države. To su sve patriote koji su prvi na vašim mitinzima, koji mašu crnogorskim zastavama, koji prozivaju mene i moje prijatelje iz Demokratskog fronta da smo neprijatelji Crne Gore. Vaš gradonačelnik Podgorice kaže da oni ljudi koji se ne zalažu za evroatlanske integracije ne mogu da nađu posao u Crnoj Gori. Znate li vi koji je to fašizam, koji je to rasizam? U svakoj normalnoj državi bi gradonačelnik trebao da bude smijenjen u roku od pet minuta, ali vi gajite novi državni patriotizam i progon. Znači jedna firma PS gradnja je preko ove firme oprala 543.000 eura, ali o čemu se radi. Braća koja su vlasnici te firme su direktno povezani sa porodicom Đukanović oni nisu obuhvaćeni ovom istragom nisu optuženi, a oni imaju višemilionsku imovinu. U Srbiji, pazite će se grade vile - na Zlatiboru. Velike patriote

crnogorske patriote, pa ne grade vile u Albaniji, ni u Turskoj, ni na Kosovu s kojim ste vi u bratskim odnosima i najboljim mogućim odnosima i mijenjate nevjerovatne komplimente, ali vile gradite na Zlatiboru, stanovi se kupuju pored Arene u Beogradu. Pazite kad ovo zna jedan poslanik opozicije.

Poštovani građani, nama je samo potrebna vlast. Znači, nama je potrebna vlast, mi znamo kako da otkrijemo gdje su pare koje su izvukla braća Đukanović iz ovih godina kojih su vršili vlast ili firma Bemaks. Kako je nastala firma Bemaks, ministre? Pranjem novca od šverca cigareta i šverca droge. Vjerujte bio sam sad u Americi u Vašingtonu, pa to svi znaju, 20 tona je trebalo da uđe kokaina u Ameriku. Zna se da je to zajednički posao crnogorskog narko klana kojeg i vi podržavate kao ministar pravde, pa podržavate ne činite ništa protiv njih. Jednog od šefova klana ste pustili da pobjegne, propustima ministarstva i sudova, jednog Božovića, je li tako. Bio je u zatvoru pa je pušten iz zatvora iako ga čeka sledeća kazna, a ne biste pustili mene i Milana nego bi nas držali kao što sve druge zatvorenike držite, ali jednog od šefova kavačkog klana ste pustili iako ima drugu kaznu, pustili ste ga iz zatvora da pobjegne. Zajednički posao meksičkog klana Sinaloa i crnogorskog narko klana iza kojeg stoji djelovi Agencije za nacionalnu bezbjednost 20 tona kokaina koje ste htjeli da ubacite u Sjedinjene Američke Države. I tu vam je kraj, prešli ste liniju. Više nemate podršku Sjedinjenih Američkih Država za toliku vrstu kriminala, za tako što ste htjeli da uradite 15 milijardi eura da zaradite za to nemate i završeno s tim. Dakle, vi ako želite možete da otkrijete ko je vlasnik kuće na Gorici koju pominje Duško Knežević. Ko su vlasnici nekretnina po Crnoj Gori koji su vršili državne funkcije. To se lako utvrdi, vjerujte mi. Evo, ja sutra kad bih bio tužilac sa mojim znanjem informatike i poznavanjem finansijskog sistema i uopšte sistema mislim da bi mi trebalo nekoliko dana da uparivanjem podataka iz nekoliko javnih baza dođem do spiska sumnjivih lica, posebno ako su vršili državne funkcije jer pare se ne mogu sakriti.

Vidite ovde, gospodine ministre, ovo su izvodi iz banaka ove firme, ovo ne možete da uništite, ovo je proknjiženo. Ovo su izvodi iz banaka ove firme ..., ovo ne možete da uništite osim da zapalite banku ili da dignete u vazduh banku. Znači, transakcije su proknjižene, transakcije su zabilježene, ovo ne može da se uništi.

Poštovani građani, da bi se izborili stav Demokratskog fronta da se izvrši kompletna revizija svih imovinskih kartona svih državnih funkcionera od uvođenja višepartijskog sistema. Ko god ne može da dokaže porijeklo svoje imovine ta imovina treba da bude, pazite termin ministre, nacionalizovana, privremeno konfiskovana pa onda pravo dokazivanja vlasništva i porijekla te imovine po poreskoj prijavi ima onaj poreski obveznik, a ne sud, gospodine ministre. Tu dolazimo do ogromnog gepa gdje ćemo mi teret dokazivanja prebaciti na lopove koji su došli na vlast sa džemperima, a sada imaju više stanova. Pa, i neki moji prijatelji, recimo kao Vujica Lazović, ambasador u Sloveniji, moraće da dokaže odakle mu više stanova, kako je sticao stanove, kako je sticao nekretnine, evo da ne idem dalje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:55:00)

Poslaniče Medojević, 10 minuta.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 14:55:09)

Ja znam kako jer sam lično motivisan da to saznam. Ja znam kako, ali uzeo sam primjer nekog ko je meni bio blizak 20 godina i nije neki veliki, da kažem, hajde da kažem ozbiljan, ali govorim vam na primjeru.

Prema tome, poštovani građani, ovde je problem nedostatka političke volje. Sve se u Crnoj Gori zna, lako se utvrđuje ko je sumnjiv. Postoje pravni mehanizmi bez ovih međunarodnih mehanizama. Stalno sam govorio, nama za ovo čak i ne trebaju međunarodni mehanizmi ni konvencije, samo treba politička volja, treba hrabar, pošten, politički neutralan tužilac i patriota tužilac a ne sadista koji proganja političke neistomišljenike Demokratske partije socijalista ili ministar koji se vrijeđa ako ja ovdje nešto njemu uvredljivo kažem.

Gospodine minsitre, mi se ovdje svađamo ne za to što ja lično nešto mislim protiv vas ne, možda ponekad i pretjeram. Mi se svađamo zbog interesa Crne Gore. Ne, nije problem ali to je

moj temperament. Ali ja vas ne proganjam, vi mene proganjate, vi ste mene hapsili i ja ću vam to vratiti gospodine ministre i nemojte da uopšte imate dilemu oko toga.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:56:11)

Hvala.

Pazite, vi ste poslaniče Medojeviću u diskusiji pominjali i zaslužili više replika. Pa dobro, ako vam nije jasno zašto, pominjali ste ljude, optuživali ste ljude, kvalifikovali ste ljude. Ministar Pažin se javio za riječ, onda je.... Molim vas polako, ovdje je zapisano pa vjerovatno ste pritisli. Dobro.

Ne, sad ovako, zaista ste zaslužili nekoliko replika. Ja neću davati sad replike s obzirom da je ovo krug uvodnih napomena i sada ću dati riječ sljedećem, ali ćete se morati definisati u ime kluba SDP-a ko ima proceduralno.

Andrija Nikolić, izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.19 14:57:04)

Predsjedniče, ja sam zaista u nuždi da vam se obratim jer od juče traje jedan galimatijas optužbi personalnih, privatnih, na račun firmi i preduzeća, ljudi koji se ne nalaze u Skupštini privatna su lica, mi ne znamo da li su te optužbe osnovane. Ali, obaveza je narodnog poslanika i onoga ko predstavlja jedan dio građana, a gospodin Medojević predstavlja 80.000 birača u Crnoj Gori, iznosi optužbe u parlamentu, dakle za te optužbe u svakoj drugoj zemlji bi morao da podnese tužilaštvu određene dokaze a onda da ih obrazlaže pred građanima Crne Gore.

Ono što sam htio da vas podsjetim i da vas zamolim da više ne dozvoljavate praksu neosnovanog iznošenja optužbi....(Prekid)... proizvoljnog tumačenja određenih poslova i etiketiranje ljudi u Crnoj Gori, jer bi mi u suprotnom i gospodinu Medojeviću ili bilo kome od njegovih kolega mogli da nalijepimo neku etiketu na bazi naših saznanja. Ne, gospodine Medojeviću, mi nikad u parlamentu nijesmo se obratili vama bilo kojom optužbom iako bi na osnovu novinskih natpisa mogli da vas optužimo da ste nekada bili kolumnista Zemunskog klana, ali tada bi ličili na vas.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 14:58:38)

Hvala vam.

Ne možete dobiti proceduralno.

Slušajte poslaniče Medojeviću, vi niste zaslužili repriku, nije dobijena repriku, ovo je proceduralna intervencija korišćena. Molim va, ne. Nemojte, odustanite od te proceduralne intervencije jer bi nekoliko ljudi ovdje sasvim opravdano imali pravo za repliku.

Da čujem što vam je proceduralno.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 14:59:07)

Znači, predsjedniče, parlament ima kontrolnu funkciju. Ja ovdje kao predstavnik građana imam dokaze o vršenju teških krivičnih djela. Je li tako? Materijalne dokaze, pazite. Šta se meni desilo kad sam ja ovdje govorio o materijalnim dokazima? Ja sam bio uhapšen. Ja sam bio uhapšen bez skidanja imuniteta. Ovo je za vas pitanje. Sjećate se, ako se sjećate na početku zasijedanja ovoga, ja sam vama rekao šta da radim sa 45 faktura koje sam dobio, koje ukazuju da su fiktivne i da ukazuju na krivično djelo. Evo, Tužilaštvo ne reaguje. Zašto me ne zove Tužilaštvo? Ja imam i za firmu Aca Đukanovića fakture, samo polako. Polakote, sve će doći na I za to kolega, ne, ne, proceduralno je predsjedniče, ja ovdje ne pominjem nikoga bez osnova. Ja čitam fakture koje imam i čitam konkretne podatke. Ma šta da predam bre, ovo sve imaju nisam ja

državni tužilac.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 15:00:08)

Znači niste predali to u proceduru, je li tako?
Čula se diskusija. Tužilaštvo može da pokrene ili ne. Molim vas sad završite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 15:00:16)

Znači gospodine predsjedniče,

Samo ovaj princip, nemojte pričati da ja pominjem neke ljude, diskreditujem neke ljude niti neke frime, ja te ljude ne poznajem, nego govorim o dokazima i osnovanim sumnjama da se radi o organizovanoj kriminalnoj grupi koja vrši utaju poreza, poreske prevare i mnogo teška krivična djela, pranje novca za koje sam ja optužen i ja se branim na sudu, ne branim se ovdje. Samo kažem kad ste htjeli mene da optužite za pranje novca, da vidite šta ja znam o pranju novca kao šef kriminalne organizacije.

Evo vam dokaza i pranja novca ali nema reakcije, jer to ide ka Acu Đukanoviću predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 15:00:54)

Hvala vam.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 15:00:55)

Pa hvala i vama, hvala kome god hoćete ali tu je kraj.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 15:00:58)

Slušajte, ja vama kažem da ste u pominjanju pojedinih imena zaslužili repliku. A sad prelazimo na sljedećeg govornika u ime kluba i morate definisati ko je to.

Draginja Vuksanović Stanković, izvolite.

Pauza će, imamo još desetak minuta. Možemo sad da damo pauzu ali prenos će trajati još desetak minuta.

Izvolite.

Evo. Onda govornik Draginja Vuksanović Stanković pa pauza do 16 časova.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (23.07.19 15:01:28)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore mislim da ste vi zaslužili da se u uvonom izlaganju upoznate sa time šta je predložilo Ministarstvo pravde u ovom dijelu izmjena Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Naime, u članu 11 briše se u stavu 1 tačka 1. Citiram: "Naredbom državnog tužioca može se pokrenuti finansijska istraga ako postoji...", pa se sada briše ovo: "osnov sumnje da je imovina imaooca u očiglednoj nesrazmjeri sa njegovim zakonitim prihodima".

Mi smatramo da ovo nije dobro. Zbog čega? Prvo da kažem da je u obrazloženju ovog brisanja Ministarstvo navelo da postoji osnov za ovo u članu 8 stav 2, citiram: "Osnovana sumnja da imovinska korist stečena krimiinalnom djelatnošću postoji ako je imovina učinioca iz člana 2

stav 1 ovoga zakona u očiglednoj nesrazmjeri sa njihovim zakonitim prihodima". Vi pokušavate da osnovanu sumnju zamijenite sa osnovom sumnje i smatrate da je ovo potpuno gore suvišno.

E sad vam ja kažem. Građani Crne Gore, koja je razlika između osnova sumnje i osnovana sumnja? To postoji u svakom udžbeniku krivičnog prava. Osnov sumnje je skup činjenica koje posredno ukazuje, posredno ukazuje da je neko učinio krivično djelo ili da postoje pretpostavke da je učinjeno krivično djelo. Osnovana sumnja je skup činjenica koje neposredno ukazuju da je određeno lice učinilac krivičnog djela. Ukoliko izbrišemo u stavu 1 člana 11 tačku 1, znači da smo ovu normu, to brisanje, direktno suprotstavili Zakoniku o krivičnom postupku, jer po Zakoniku o krivičnom postupku Državni tužilac je dužan da preduzme krivično gonjenje kada postoje osnovi sumnje da je određeno lice učinilo krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

Dali ste obrazložene, a čuli smo i od pojedinih kolega koji su diskutovali da je u Izvještaju Evropske komisije za Crnu Goru i za prilaz 2018. ukazano da su zakonski uslovi za pokretanje finansijske istrage pretjerano formalistički. Da. Moguće da jesu, ali u Crnoj Gori je potrebna forma. Zato što ako niste precizirali tačno određenom normom, brojni tužioci će da zloupotrebjavaju to, pa neće pokretati pojedine postupke a tamo gdje nemaju osnova hapse ljude. I onda šta se dešava? Pišu se optužnice koje kontroliše tročlano vijeće sudova i na kraju imamo kao epilog u pojedinim krivičnim predmetima oslobađajuće presude. Znači totalni cirkus. Znači vrtimo se u krug tužilac napiše optužnicu koju potvrdi vijeće suda, tročlano vijeće suda na kraju to lice oslobodi jer imamo neđe osnove sumnje a neđe osnovane sumnje. Ovdje se očigledno miješaju ključni krivično pravni termini. Osnovi sumnje su jedno, osnovana sumnja drugo.

I sad ću da vam kažem što smo mi učili kao studenti, to svi znamo po ZKP-u. Tužilac može da sjedi u kafani, ako čuje da tamo neko priča da je neko uradilo to i to, on je dužan automatski dužan po ZKP-u da pokretne i da utvrdi da li sumnja ima osnova, a onda ako ima osnova prelazi u, naravno u skladu sa dokazima, u osnovanu sumnju. Znate li zašto ovo brisanje može jedino biti dobro, samo u jednom slučaju, da stane na put onim neznavenim tužiocima koji bez ikakvog osnova pišu, rade, itd. i tome slično i onim sudijama koji takve optužnice i optužna akta potvrđuju. U drugom slučaju

..... unutar efekat i suprostavljene ZKP-u i ne možete me ubijediti da nijesu predstavljena ZKP-u pogotovo kada u ovoj državi imamo toliko bogatih da ne znamo odakle im dolazi to bogatstvo. Ali ćemo saznati, doći će i vrijeme kada će se sve otvoriti. Ne može u jednoj državi u kojoj ima 650 hiljada stanovnika da je većina građana na ivici egzistencije, a da pojedini ne znaju što će sa parama. Vi znate da Socijaldemokratska partija podržava da se uvede krivično dijelo, odavno neosnovanog bogaćenja ono što smo posebno sugerisali, to je da se tu mora napraviti jasna distinkcija između pravnog neosnovanog bogaćenja ili sticanja bez osnova kao instituta obligacionog prava, u odnosu na krivično djelo nezakonitog bogaćenja. Jednom prilikom jedna gospođa koja je sada na vrlo važnom mjestu u državi predsjednica Upravnog suda pokušala nama na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu u prethodnom mandatu da ukaže na činjenicu da to već imamo u Krivičnom zakoniku kroz zloupotrebu privredno poslovanju nemojte molim Vas, pa to student koji položi Krivično pravo materijalno zna koja je razlika između krivičnog djela zloupotrebu privrednom poslovanju i ovom nezakonitom bogaćenju kojem mi govorimo. Tačno se zna koji su elementi bića krivičnog dijela, to što pojedini u ovoj državi sjede na tako značajnim funkcijama, a ne znaju što je vid krivičnog dijela, to nije moj problem, to je problem onih koji su takve birale.

Još ću nešto da Vam kažem. Završavam da bi kolegi Krivokapiću ostavila vrijeme.

Suština priče je sledeća.

Ovo što se radi u ovoj državi o Pravosuđu ovo je skandal, skandal od raznih potvrđenih optužnica, od strane tročlanog vijeća sudija, do oslobađajućih presuda, do toga da nekog tuži i osuđuje bez osnove i osnovane sumnje itd. Znači, ovo društvo je zrelo za totalni reizbor tužilaca i sudija u ovoj državi, a ovo što ste poslednje uradili sa Vesnom Medenicom, to se ne zove patriotizam. Znate li šta je patriotizam? Kad poštujete Ustav i zakon ove države. Vi ste pokazali da Vas je briga za to jer izabrali nekog treći put i biti toliko bezobrazan i kandidovati se treći put, za nešto što Vam ne pripada ni po Ustavu ni po zakonu to je licimjerje, to je sprdanje sa ovom državom, a mi to nećemo dozvoliti. Isto se odnosi i na ove na ovu gospodu rukovodioce tužilaštava, koji su imali smjelosti da se jave treći put. Nego da vidimo kako će tu tužilački Savjet da se postavi. Ali ovo je licimjerje, e zato se dešava ovo što se dešava.

Molim Vas ako smo ozbiljni, i ako ćemo Evropsku uniju da donosimo zakone koji su u interesu građana i da konačno imamo sudije, tužioce, svaka čast pojedincima, da imamo sudije i tužioce koji će da rade svoj posao, pa da vidimo kako je ko sticao u ovoj državi. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (23.07.19 15:08:34)

Hvala vam.

Sad dajem pauzu.

Poslije pauze u ime klubova nastupaju, Neđeljko Rudović, Andrija Popović i Aleksandar Damjanović.

Nastavak u 16 časova.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 16:06:26)

"Mir dita"

Dobar dan, nastavljamo sa sjednicom Skupštine.

Na dnevnom redu je kao što znate prije prekida bio Predlog zakona o izmjenama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministar pravde i Marijana Laković Drašković, generalna direktorica Direktorata za organizaciju pravosuđa, krivično zakonodavstvo i nadzor.

U dijelu izlaganja do sada su izlaganja ispred klubova i do sada su uzeli učešće ispred Demokratske partije socijalista, ispred Demokratskog fronta i Socijaldemokratske partije.

Nastavljamo sa izlaganjem ispred Kluba SNP - DEMOS-a i na redu je poslanik Neđeljko Rudović, a neka se pripremi ispred SD-a i Liberalne partije kolega Andrija Popović.

Kolega Rudović Vaši minuti počinju sada, izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (23.07.19 16:07:23)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, predstavnici Vlade,

Ja razumijem da je intencija izmjena Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, da se ubrza procedura i u tom smislu razumijem taj jedan član koji ste predložili da se izmijeni. Mislim da, ukupno dva, jasno, mislim da je ovaj zakon pokazao još neke manjkavosti koje bi bilo vrijedno pogledati i naći način da se one više ne dešavaju, a tiču se prakse koja postoji kada je u pitanju oduzimanje imovine stečene kriminalom. Kada se saberu sve optužnice koje su, na primjer, podignute protiv budvanske grupe i presude koje su izrečene, šteta po državu Crnu Goru i po građane Budve i Crne Gore je bila preko 100 miliona eura. Čini mi se da oduzeta, odnosno vrlo sam siguran, oduzeta imovina, dakle na ime presude koja je donešena i na osnovu poravnjanja koja su ugovarana u Tužilaštvu, nije ni 5% od štete koja je nastala po državu Crnu Goru. Sve optužnice zajedno, računali smo, iznose, odnosno prave štetu od preko 100 miliona eura budžetu i građanima Budve i Crne Gore. To, taj podatak bi trebalo da bude alarm i da između ostalog nas uputi na to da vidimo na koji način, ako smo iskreni u namjeri da ovaj institut zaživi, na koji način možemo tu praksu da promijenimo, odnosno da je učinimo pravednom i poštenom.

Druga, jednako frapantna činjenica odnosi se na imovinu optuženog, odnosno osumnjičenog narko-bosa iz Rožaja i tu su podaci nevjerovatni, a ja ću iznijeti neke od njih.

Dakle, na ime Safeta Kalića i njegove porodice, njegovog brata i njegove supruge itd, nalazila se ogromna imovina u Rožajama, Podgorici i Ulcinju i ta imovina je procijenjena na nepunih 29 miliona eura, 2011. godine je krenuo proces protiv Safeta Kalića i članova njegove porodice. On je međuvremenu oslobođen i sada imamo zahtjeve za odštetom koje podnose svi

članovi familije Kalić. I gledajte šta se dešava, šta radi naša Uprava za imovinu? Naša Uprava za imovinu koja treba da gazduje nepokretnostima koje su oduzete privremeno bile dok se ne završi, dok sud ne da konačnu riječ, angažuje privatnu firmu da procijeni vrijednost imovine porodice Kalić. Firma koja procjenjuje vrijednost imovine porodice Kalić se zove Geotehna i ta firma daje svoju procjenu, a Uprava za imovinu je bez pogovora prihvata. A, kako je ta firma, odnosno Uprava za imovinu postupala i kakvu sad štetu nanosi državi Crnoj Gori, vidimo po presudama koje su već donešene, koje prema mojoj evidenciji već na osnovu pravosnažnih sudskih presuda državu Crnu Goru koštaju više od 3,2 miliona eura, sa tendencijom da na kraju budu preko 12 miliona eura. Ovdje citiram između ostalog i advokate porodice Kalić i citiram njihove argumente, a njihovi argumenti su: "Mi tu procjenu nismo donosili, nego je donosila država Crna Gora, odnosno Uprava za imovinu".

Evo, podaci, ukupna vrijednost Kalićeve imovine je 28.667.161 euro.

Dakle, hotel procijenjen je na šest i po miliona eura. Oni su tražili i dobili odštetu za izgubljenu dobit, amortizaciju itd, od milion i po eura za hotel "Rožaje" zato što je amortizacija 5% vrijednosti hotela godišnje. Dakle, prema podacima, ovo su podaci Centra za istraživačko novinarstvo, zemljište Kalića u centru Rožaja vrijedjelo je 500 eura po kvadratu. Naša Uprava za imovinu je prihvatila procjenu da zemljište bilo čije, pa da je Svetoga Petra, ne može vrijedjeti 500 eura po kvadratu ni u centru Podgorice, možda ni u centru Budve, kao što ne može ni u Rožajama. A šta je dokaz da ne može? Između ostalog, Opština Rožaje donosi nakon toga Odluku o građevinskom zemljištu i procjenjuje vrijednost zemljišta u Rožajama na 120 eura.

Dalje, zemljište porodice Kalić na kom se nalazi fabrika "Kristal" na izlazu iz Rožaja u industrijskoj zoni, firma Geoteh, odnosno Uprava za imovinu prihvata, nastavljam, procjenjuje na 320 eura po kvadratu. Znaete kolika je vrijednost tog zemljišta, takođe prema odluci Opštine Rožaje, odnosno prema nečemu što su trenutni tržišni pokazatelji, kako danas tako i 2011. godine? Devet eura. Mi prihvatamo da ono vrijedi 320 eura, ono ustvari vrijedi devet eura.

Idemo dalje, poslovni prostor u centru Rožaja od 380 kvadrata procijenjen je na skoro pola miliona eura, odnosno 1.400 eura po kvadratu, u Rožajama poslovni prostor 1.400 eura po kvadratu, u Podgorici toliko ne vrijedi poslovni prostor u centru Podgorice. Zemljište na kom se nalazi benzinska stanica, na izlazu iz Rožaja prema Srbiji procijenjeno je na 1,3 miliona, odnosno 140 eura po kvadratu, ista priča. To zemljište, suštinski, faktički, tržišno vrijedi devet eura.

Dalje, stan na Svetom Stefanu tri i po hiljade eura po kvadratu, stanovi u Podgorici dvije i po hiljade eura po kvadratu. Sve u svemu dvadeset osam miliona i šesto i nešto hiljada eura. Na osnovu te tržišne vrijednosti koje država Crna Gora prihvata, Kalići će od države Crne Gore na ime odštete da dobiju prema očekivanjima i trenutnim sudskim presudama koje se donose u posljednjih dvije godine, preko 12 miliona eura. Mislim da je ovo suštinski problem koji mora naći odgovor Vlade Crne Gore, ako je ta Vlada iskreno posvećena ovom institutu na kojem insistira i slobodna javnost, koji je tekovina zapadnih demokratija i koji je takođe zahtjev Evropske komisije, a Evropska komisija u svom Izvještaju je vrlo precizno napisala što misli o tome kako se u Crnoj Gori sprovode finansijske istrage i da li su one efikasne.

Tako da, gospodine Pažin, na papiru mi imamo napore i želju da se riješe problemi, u praksi mi probleme ne da ne rješavamo, nego umjesto koristi za državu mi pravimo štetu državi Crnoj Gori, a umjesto oduzimanja imovine licima iz kriminalnog miljea, mi njima pravimo korist. E to je naša tekovina. Nadam se da će ove primjedbe biti predmet Vašega razmatranja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 16:17:22)

Hvala, poslaniče Rudović.

Kao što sam najavio sada je poslanik Andrija Popović, neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (23.07.19 16:17:33)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću je na ljestvici najznačajnijih problema u agendama međunarodnih organizacija i institucija. Oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću se tretira kao osnovno sredstvo u borbi protiv savremenog kriminala, naročito u domenu organizovanog kriminala i finansiranja terorizma i sa njima povezanih krivičnih djela. U procesu pristupanja Evropskoj uniji, ali u sklopu međunarodne saradnje sa organima drugih država u borbi protiv najopasnijih vidova savremenog kriminala, Crna Gora se obavezala da će usvojiti međunarodne standarde u oblasti oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću i da će obezbijediti njihovu primjenu u praksi. Donošenjem Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću 2015. godine, crnogorsko zakonodavstvo je u najvećoj mjeri usklađeno sa međunarodnim standardima i dokumentima u ovoj oblasti. Praksu primjene instituta propisanih Zakonom o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću treba proširiti na sva crnogorska tužilaštva nasuprot dosadašnjoj praksi koja je obuhvatila svega četiri tužilaštva. Sprečavanje pranja novca, otkrivanje i dokazivanje ovog krivičnog djela je nezamislivo bez sprovedenih finansijskih istraga i privremenog oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. U tom smislu neophodno je pažnju Specijalnog državnog tužilaštva upravo usmjeriti u ovom pravcu. Ključni uslov za povećan obim sprovođenja finansijskih istraga od strane tužilaštva sa posebnim naglaskom na Specijalno državno tužilaštvo jeste i efikasna i djelotvorna saradnja sa svim državnim organima, naročito sa onim koji su nadležni za sprečavanje pranja novca. Rukovodioci ovih institucija moraju nužno uspostaviti punu primjenu zakona i u praksi stvoriti uslove za brzu i praktičnu komunikaciju. Jedna od mogućnosti stvaranja tih uslova jeste formiranje finansijskih istražnih timova o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. Jačanje kadrovskih potencijala predstavlja osnovni uslov kvalitetnog vođenja finansijskih istraga i efikasnom oduzimanju imovinske koristi, što u narednom periodu podrazumijeva u mjeri u kojoj je to moguće, specijalizaciju u ovoj oblasti. Zakon o specijalnom državnom tužilaštvu to i predviđa kroz Odjeljenje za finansijske istrage.

Liberalna partija će podržati Prijedlog izmjena Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, i na samom kraju, znamo da se radi o dvije izmjene ovog zakona. Dakle, to su, može se reći, više nekog tehničkog karaktera, izmjene i ne treba nešto puno od njih očekivati. Ono što mene zanima, vjerujem da ćete u završnoj riječi nešto reći o tome. Dakle, kao što sam ranije rekao, ovaj akt, Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću smo u ovoj Skupštini usvojili 2015. godine, dakle prije četiri godine smo usvojili ovaj zakon. Ono što mene zanima je, koliko je za to vrijeme oduzeto imovinske koristi stečeno kriminalnom djelatnošću? Ako znate, volio bih da iznesete javnosti taj podatak. Dakle, s ovim zakonom se pokazuje da nema nedodirljivih, ovim zakonom se pokazuje da oni koji su imovinsku korist stekli nelegalno, nezakonito da tu istu imovinu moraju vratiti državi i narodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČICA GENCİ NIMANBEGU (23.07.19 16:22:52)

Hvala poslaniče Popović.

Sada na redu je poslanik Aleksandar Damjanović, ispred Posebnog kluba a nek se pripremi poslanik Danijel Živković, poslije njega Jovan Vučurović, pa Marta Šćepanović, Milun Zogović, Aleksandra Vuković, Branka Bošnjak. Mislim da je to dovoljno za informaciju za pripremu poslanika.

Poslaniče Damjanović, imate riječ, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (23.07.19 16:23:19)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine ministre Pažin, gospođo Laković

Drašković,

Evo da se i ja uključim u raspravu vezano za predlog izmjena i dopuna ovog zakona koji je istina kratak u smislu dvije odredbe koje se mijenjaju. Jedna koja se tiče rokova, vezana je za financijske istrage gdje produžavate rok sa godina na dvije, jer se ovaj pokazao nedovoljnim. Nisam siguran da će dvije godine riješiti problem imajući u vidu sve ono što jesu trenutni kapaciteti za vođenje financijskih istraga, probleme koje sriječemo i ono što nam je dato u izvještaju od strane Evropske komisije i ovaj dio kojim uklanjate odredbu člana 11, vezano za osnov sumnje da je imovina imao očitogledno vezana sa njegovim nezakonitim prihodima. To je član 11 važećeg zakona, gdje se pozivate na normu člana 8, je li tako, koja u stavu 2 definiše da je osnovana sumnja da je imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću postoji ako je imovina učinioca iz člana 2 stav 1 u očitoglednoj nesrazmjeri sa njegovim zakonitim prihodima. Moglo bi se dovesti da je ovo viška norma u smislu neusklađenosti, ali evo jedno pitanje za sve nas. A može li biti da je ta neka imovinska korist stečena kriminalom kod nekoga ko ima i zakonite prihode koji su milione eura, a stekao je nezakonito 200.000 eura. Kako će onda ovo da se dovede u vezu, jer ovdje piše samo ako je nesrazmjerna i veća od njegovih zakonitih prihoda. Može da krade neko ko ima i milion, 200, 300, 500.000 da mu se doda na ono što ima i kako će se taj dio usklađivati, tako da nisam siguran da ćemo postići ono što jeste namjera i intencija ove norme. No, to je finesa zakonska i nadam se da ćete naći tu pravo rješenje da nemamo nikakvih rupa jer se ovdje radi o osjetljivoj materiji koja nam se nažalost negativno vraće do sad u dijelu ovoga što jeste primjena novog zakona u ove dvije i po tri godine i onoga što je nekad bio raniji zakon, sa svim ovim uredbama koje su blagovremeno donešene o načinu davanja u zakup privremeno oduzete imovine, gazdovanjem te imovine ili o prodaji privremeno oduzete imovine, itd.

Interesantno našao sam u Službenom listu samo do sad jedno rješenje, ne znam je li to praksa o određivanju privremene mjere obezbjeđenja gospodinu Bošković Nebojši od strane Miroslava Bašovića. Nema ih još u Službenom listu pa me interesuje da li ih ima ili je to jedna jedina koju smo do sad dobili u ovakvoj formi. Ono što bi ključno bilo, a tiče se samog akta, odnosno same materije jeste da mi dovedemo u vezu iznos imovine koju je država zaplijenila kroz presude konačne i kao trajno oduzetu, sa onim što je država dužna da plati ili obešteti one koji su u postupku dokazivanja i kod financijske istrage izbjegli sud pravde time što su oslobođeni, pa im se sada nadoknađuju milioni eura. Ja sam pominjao ovdje kroz poslanička pitanja u dijalogu, ja mislim baš sa vama gospodine Pažin, građanima Kaliću, Šariću i ostalima silni milioni eura. Da li smo sad napravili veću daru no paru, da li nam je veće ono što moramo da dajemo kao obeštećenje iz budžeta ovim licima i firmama itd. pravnim licima, od iznosa naknade koji smo ukupno imali kroz primjenu ovog zakona.

Dakle, u Izvještaju Evropske komisije naredbe za privremeno oduzimanje imovine 2016. pet; 2017. 20 naredbi; 2018. pad na sedam naredbi. Trajno oduzeta imovina 2016.godine 37, 2017.godine 12, 2018. godine jedna, samo jedna. Trenutno pred Višim sudom svega tri postupka vezana za trajno oduzimanje imovine dva za gospodina Svetozara Marovića i gospodina Miloša Marovića i jedna za 15 lica pripadnika klana, što dovoljno govori o tome da nema nekih velikih rezultata i očekivanja da se konačno dovede k poznaniju prava ono što je notorna činjenica u Crnoj Gori a to je da imovina ogromnog broja državnih funkcionera, javnih funkcionera, i ne samo njih, već i privatnih lica da ih tako nazovem je nesrazmjerna sa ... prihodima, odnosno stečena je kriminalnom djelatnošću. Kakve država ima od toga koristi to je veliko pitanje.

U Izvještaju Evropske komisije vam je rečeno na strani 35 nešto što je ograničenje financijskih istraga generalno i što pravi ogromne probleme i specijalnom istražnom timu i svim onim licima koja učestvuju u tom timu i ekspertima i vještacima, dakle ovdje se navodi, neophodni su treninzi i kapaciteti da se proširi i td. Nedostatak računa kod Centralne banke, odnosno bankarskih računa kod specijalnog istražnog tima je značajno usporilo i limitiralo domete financijskih istraga. Takođe su limitirani kapaciteti za analizu podataka, itd. itd. Dakle, nepostojanje pristupa računima, dozvolite još minut, pa će kolega ostatak, tako smo se dogovorili da podijelimo.

Dakle, nepostojanje ovih računa i uvida u ove račune limitira specijalni istražni tim, limitira vođenje financijskih istraga. Nama je valjda u krivičnom postupku jednako važno i da zaokružimo financijsku istragu. Ja je smatram važnijim dijelom jer krivični postupak će završiti nekom osudom nanogicom, zatvorom, ovim, onim, slobodnim izlaskom, itd. a kad se imovina oduzme bogomi to zabolja ja mislim kriminalca više no išta. Rado bi ovdje u ovoj državi robijalni neki za novac. Imate

dobrovoljaca koji robijaju za novac i koji su se dobrovoljno javljali i pred sudovima i popili, ono što se kaže, presude a kamoli da ne zaboli kada se oduzme nekom milionska imovina za neku kaznu koja bi bila nesrazmjerna od godinu dvije dana. Dakle, nisam siguran da je ovo bilo dovoljno da ovdje ne obuhvatimo još neke izmjene kako bismo olakšali neke stvari, ovdje prije svega govorim u dijelu koji se tiče finansijskih istraga, njih smatram srcem i ovog važećeg zakona i generalno sistema....(Pekid).... koje su opravdane i koje su došle kao objekti pogled spolja od strane Evropske komisije. Evo toliko.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 16:29:30)

Hvala poslaniče Damjanović.

Ovim smo završili krug izlaganja ispred klubova i nastavljamo s daljim radom.

Kao što sam najavio sljedeći je Danijel Živković, nek se pripremi Jovan Vučurović.

Poslaniče Živkoviću izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (23.07.19 16:29:45)

Hvala poštovani potpredsjedniče Nimanbegu, uvaženi potpredsjedniče Vlade gospodine Pažin sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Iako se radi danas, rekao bih, o jednoj tehničkoj izmjeni zakona kao što je govorio kolega Nikolić, ja mislim da je ona veoma važna u ukupnom funkcionisanju sistema naše države. Ipak moram se malo osvrnuti na neke konstatacije kolega iz opozicije koji su upravo bili vama upućeni ali ne samo vama nego ljudima ukupno koji rade na pravosudnim funkcijama da će se određeni dugovi odužiti i da je to izgleda postao manir ponašanja na političkoj sceni. Dakle, to znači ako radite svoj posao i ako sprovodite nadležnosti iz svoje oblasti, da ćete direktno biti osuđeni ili optuženi, ili etiketirani, ili, kao što sam govorio na nekim od prethodnih zasjedanja, i demonizovani, satanizovani za sve ono što radite u skladu sa svojim nadležnostima i biće uvijek prst uperen u vas ili nekog drugog koji radi u sklopu pravosudnog sistema. Ja to ne bih mogao drugačije nazvati nego određeni pritisak, dakle pritisak na koji kaže - ako krenete ka meni ja ću vama odužiti dug kada ja dođem na pozicije vlasti ili kada ja budem vršio društveno političku odgovornost. Da li to znači da svaki put kada mi neko od policajaca napiše prekršajnu prijavu da mu ja kažem - gospodine ja ću vama vratiti taj dug zbog toga što ste mi napisali kaznu. Je li to način na koji treba ovaj naš sistem da funkcioniše? Ja mislim da nije i ja mislim da nije korektno na taj način imputirati ljudima koji se nalaze u strukturama vlasti i diskvalifikovati ih na ovaj način kako to rade određene kolege iz opozicije. Ali, to je vjerovatno neki put emancipacije koji moramo ukupno kao društvo proći da bismo mogli na nekim drugačijim nivoima da razgovaramo. To je bio samo kratak osvrt na ono što smo danas imali prilike da čujemo.

Što se tiče same sadržine ovih izmjena i dopuna samog zakona ja bih rekao da su one veoma značajne iz prostog razloga što je organizovani kriminal i korupcija su teme koje zauzimaju ukupnu pažnju javnosti i od kojih, da kažem od borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije zavisi ukupan uspjeh jednog društva. To govorim jer danas organizovani kriminal poprima različite oblike, čak i društva sa najvećim stepenom vladavine prava, dostupnosti pravdi, pravičnosti, ne mogu da se izbore sa različitim pojavnim oblicima organizovanog kriminala. I između ostalog ključ svega toga leži šta pobuđuje jednog pojedinca da krene u te vode, a to je nezakonito sticanje imovinske koristi i da se što prije zaštiti ta imovina da se ne bi od strane organa vlasti otkrilo porijeklo te imovine. E zbog toga izmjene ovog zakona iz prostog razloga što će omogućiti nadlaženim državnim organima da kvalitetnije rade svoj posao.

Rekao bih da ako želimo da dostignemo društvo vladavine prava što nije lak zadatak kao aj da kažemo meta pravne ideje jednog valjanog pravnog poretka, na tome nas očekuje da kažemo dosta izazova i dosta prepreka. Ja se ne bih složio sa konstatacijama od kolega opozicije da u prethodnom periodu nismo imali valjanih rezultata. Mogu li da budu bolji? To je sigurno da mogu, ali na osnovu samo određenih parametara iz izvještaja koje je dostavljalo Državno tužilaštvo pa i ovdje rezultata između ostalog Specijalnog tužilaštva ipak ti rezultati nisu zanemarljivi, a zašto?

Zbog toga što smo vidjeli da se putem ovog instituta sporazumnog priznanja krivice samo znači u državni budžet vratilo više desetina miliona eura, da je u prethodnom periodu bila blokirana imovina, to sam izvukao iz određenih podataka čak 13.860 m² stambenog prostora, pa 12.944 m² poslovnog prostora, pa 449.000 m² zemljišta. Dakle, sve su to rezultati koji postižu državni organi i ne samo Specijalno državno tužilaštvo. Tu podrazumijevamo i sistem Poreske uprave, tu podrazumijevamo i Upravu za nekretnine itd.

Dakle, ukupna borba protiv organizovanog kriminala i otvaranje finansijskih istraga ne zavise samo od Tužilaštva, već od dobre sinhronizacije između svih organa. Koliko ta organizacija bude valjana, odnosno, koliko ljudi koji rade u tim organizacijama budu na kvalitetan način procjenjivali koja mjera bi trebalo da se preduzme u određenoj situaciji u odnosu na potencijalno sumnjičenje da je neko počinio krivično djelo ...(Prekid)... finansijsku korist, zavisiće i ukupan uspjeh da kažemo rada državnih organa i rekao bih da ove izmjene i dopune ovog zakona idu ka tome da normativno osnaže ovaj zakon i da omoguće državnim organima da valjano rade svoj posao. Zahvaljujem. Izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (23.07.19 16:35:11)

Hvala vam, poslaniče Živković.

Sada je poslanik Jovan Vučurović, nek se pripremi poslanica Marta Šćepanović.
Poslaniče Vučuroviću, vaše vrijeme počinje.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.07.19 16:35:20)

Dakle, zaista je teško nešto sada reći o ovoj temi nakon briljantnog izlaganja gospodina Medojevića koji je onako sjajno raskrinkao kriminalnu režimsku hobotnicu, dakle koja vodi državu u propast već decenijama. Raskrinkao je tu kopču mafije - vlasti i pravosuđa i dakle već smo dobili jedan ovdje i dokument, evo ga ovdje kod mene kako funkcioniše ovaj sistem. To će kasnije vjerovatno i gospodin Bulatović malo detaljnije obrazložiti gdje je stiglo Odboru za antikorupciju da Milivoje Katnić ne smije da dođe na Odbor za antikorupciju da se obrati poslanicima, da objasni na konsultativnom saslušanju, da objasni i aferu "Koverta" i ostale druge afere u koje je umiješan vrh režima. Evo poslao je dopis dakle, veliki čuveni talih junački ne smije da se suoči sa poslanicima Demokratskog fronta posle onoga nokauta koji je doživio ovdje u Skupštini nedavno. Pomalo je neozbiljno pričati o ovakvom jednom zakonu, krucijalnom rekao bih zakonu za Crnu Goru u atmosferi u kojoj nema bilo ko da se bavi ovim problemom. Dakle, nema bilo ko da sprovede ovaj zakon, jer nijesmo sigurno očekivali da će režim da siječe granu na kojoj sjedi, jer nema institucija koje bi se bavile korupcijom na visokom nivou, nema institucija koje bi se bavile ljudima iz vrha režima, pošto su Sudstvo, Tužilaštvo, Policija, ANB, Agencija, čuvena porodična za sprečavanje korupcije, Sudski savjet, dakle svi su pod partijskom kontrolom i ako neko hoće, dakle, ako ja griješim, ako neko hoće ipak da se bavi svojim poslom za koji je plaćen, za koji ga plaćaju građani Crne Gore, evo ja imam jedan korektan i rekao bih konkretan Predlog. Neka počnu sa provjerom imovine predsjednika Demokratske partije socijalista i da vidimo, dakle i njegove familije na koji način je taj čovjek i njegovo okruženje i familijarno, i prijateljsko, i kumovsko, na koji način su ti ljudi došli do svog ogromnog bogatstva, pa da vide i ostali ljudi, da vidimo i mi ostali kako se dolazi od plate do stotina miliona evra koje oni imaju u svom posjedu što dakle, ovako u parama, u kešu, što u nekretninama. To će biti značajno iskustvo i za ostale koji ne znaju tako dobro biznis, ne znaju tako dobro da se bave ovim stvarima kao što zna predsjednik Demokratske partije socijalista.

Mene takođe interesuje kako su se razni drugi biznismeni obogatili, od kojih para se prave hoteli dakle, kupuju luksuzna auta, vile stanovi, djelovi Crne Gore kako se kupuju, a posebno me u ovom trenutku interesuje kako su do svog kapitala prvobitnog došli oni koji se danas bave izgradnjom mini hidroelektrana u Crnoj Gori, da vidimo dakle, odjednom tim ljudima odakle su se ti sad tipovi stvorili i koji je njihov početni kapital, dakle odakle pare da se uđe u jedan takav skup i zahtjevan posao. Naravno, dakle u vremenu u kojem Crna Gora kada postane Demokratska i

pravna država kad otjeramo kriminalce i mafijaše sa vlasti dakle, ovaj zakon će kao što rekoh biti veoma značajan i krucijalan i dakle, promjenom vlasti pred zakonom će odgovarati svi oni koji su decenijama pljačkali ovu državu počev od vrha ovoga režima pa do onih, dakle na koje je ukazivao i jedan od lidera Demokratskog fronta Nebojša Medojević, onih koji negdje stoje po sredini ove kriminalne piramide. Ja samo moram da obratim pažnju na jednu stvar ovdje koja je vezana za izvjesni, neko će me ispraviti, Centar za obuku u Sudstvu i Tužilaštvum u kojem će se usavršavati sudije, državni tužioci što će omogućiti nezavisno, nepristrasno i efikasno obavljanje tih funkcija.

Dakle, poštovani građani ovo je svojevrсно priznanje da Crna Gora do sada nije imala...(Prekid)...Tužilaštvo nego će to sada obezbijediti ovaj Centar za obuku i poštovani građani, nema nezavisnog Sudstva i Tužilaštva dok ne dođe do promjena u Crnoj Gori i dok se tamo gdje im je mjesto, dakle iza rešetaka ne stave ljudi koji su sprečavali da Crna Gora postane pravna država u ovih dvije i više decenija.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 16:40:43)

Hvala, poslanice Vučurović.

Poslanica Šćepanović je na radnoj grupi, tako da će njeno mjesto zauzeti poslanica Aleksandra Vuković, a nek se pripremi Milun Zogović.

Poslanice Vuković, izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (23.07.19 16:40:56)

Potpredsjedniče Nimanbegu, evo pošto ste kazali da je poslanica Šćepanović na radnoj grupi za izbornu zakonodavstvo, ja sam i sve vrijeme u stvari trčim iz plenuma u Crveni salon kako bih učestvovala u radu đe bi trebalo u stvari da učestvuju kolege iz opozicije koji su delegirani za taj posao kako ne bismo mi koji nismo delegirani za taj posao i koji nismo uspostavili konsenzus o učešću u radnoj grupi, odnosno Odboru za izbornu zakonodavstvo zaista radili svoj posao. Tako da se izvinim u ime koleginice Šćepanović koja će svakako doći da ima svoju diskusiju. Ja sam došla kako bih zahvalila ministru pravde gospodinu Pažinu i njegovoj saradnici na tome što u stvari ovim zakonom ukazuju odgovornost Ministarstva pravde i Vlade Crne Gore da želi da se sučeli sa onim što su najstroženiji i najozbiljniji problemi koje ova država ima, jer upravo ovim zakonom koji je donesen 2015. godine, a danas imamo izmjenu svega dva člana. Ne bih ja rekla da su to tehničke izmjene, posebno ovog prvog člana, nego su to suštinske izmjene, s obzirom na to da slijedimo put i kritika i afirmacija koje dobijamo u izvještajima Evropske komisije, a to je da se u stvari poboljša zakonsko rješenje kako bi se zaista oni koji su kriminalnim djelatnostima došli do određene imovine kaznili na zadovoljavajući način po ovu državu.

Naime, kada vi ministre Pažin često govorite suštinski razumijevajući taj pojam o vladavini prava i pravnoj državi, sigurna sam da u najvećoj mjeri mislite na to da ovu državu treba spasiti korupcije na najvišem nivou, a spasti je i od korupcije na onim nižim da kažemo tako nivoima, a kako ćemo drugačije ako ne zakonima. U stvari, ne postoji idealna država i nikad u istoriji nije bilo idealne pravne države koja je ostvarila onu ideju da svi žive pod kapom i pravilima zakona, ali je svakako tom tipu idealne države približila se ona koja je ostvarila demokratske principe u najvećoj mjeri.

Mislim da smo upravo mi iz Demokratske partije socijalista danas, govoreći afirmativno o ovom zakonu, spremni da se suočimo sa svim onim zašto nas optužuju kolege iz opozicije, posebno apostrofirajući predsjednika ove države i predsjednika najjače partije u Crnoj Gori koja traje upravo zbog svoga kvaliteta kao nekoga ko bi trebalo da zebe od ovoga zakona. I zamislite sad poslanike DPS-a koji glasaju za zakon od kojeg treba da zebe čovjek koji personifikuje politiku ove države, ove vlade itd. Vi ste zaista u teškoj kontradikciji i naravno po svojoj suštini vaše diskusije su kontroverzne s obzirom na to da nemaju logičnost u svom iskazu. Ako zaista jeste istina ono što vi tvrdite da jeste, isto ste tako govorili kada smo glasali o NATO-u, evo sreće stiže NATO, sada će se jednostavno regulisati pravna država, dobićemo pravnu državu, pohapsiće se

svi oni koji su krali ovu državu, za što sam ja naravno i treba da se hapse, jedva čekam da vidim da se pred lice pravde izvedu svi oni koji su pod egidom nekog zakona a posebno pod egidom toga da pripadaju Demokratskoj partiji socijalista krali ovu državu, zloupotrebljavali naše zakone i kosili se sa pravnim sistemom ove države. Jedva čekam da vidim ta lica i nadam se da će ovaj zakon omogućiti upravo to. Ne da se bavimo insinucijama, spekulacijama, manipulacijama svih vrsta, da evo 20 godina pretpostavljamo neko enormno bogatstvo gospodina Đukanovića, ja mislim da se tačno prije 25 godina govorilo o njegovom bogatstvu i njegove porodice, ali se nikada nije ponudio relevantan dokaz o tome.

Imali smo ovdje raspravu o aferi Atlas kada su takođe upotrijebljene brojne insinuacije u vezi sa tim ali nijesmo dobili ni jedan dokaz. Ja sam rekla da ću biti prva koja pripada onom redu pobunjenika, u ovom slučaju Atlas ili bilo koji Prometej koji će biti nadonosac i vatronosac za svoju državu. Živjela sam iskreno za ideju nezavisne Crne Gore, smatrala sam da će 2006. i godina kada je Crna Gora postala članica NATO-a biti upravo trenuci kada će se neđe razriješiti onaj teški teret koji imaju sve balkanske elite, političke elite, a to je kad god imaju neki problem prizivaju strane sile u pomoć, Crna Gora konačno reguliše svoj pravni sistem sama, pokušava da svoje velike probleme, i mi nećemo zatvarati oči pred tim problemima, riješi sopstvenim zakonodavstvom i mislim da je to ono što treba u svakom trenutku pohvaliti. Ja bih, sigurna sam, dobila želju da neđe se saglasim sa opozicijom(Prekid)... nego što to radim jer inače smatram da intelektualac po svojoj prirodi treba da bude kritičan, naročito prema onima koji su njegovi i naročito prema sebi, ali kada bih jedan jedini put čula glas razuma i glas koji nešto suvislo u određenim zakonskim rješenjima podržava i kaže da je dobro urađeno. Kako takve glasove ni jedan poslanik na ovoj strani do sada nije čuo, nemojte se čuditi građani i građanke Crne Gore što mi djelujemo kao neka, evo da kažemo, ofanzivna sila koja je pozvana da neprestano brani politiku ovVlade, jer mi jednostavno moramo da na osnovu svih insinuacija koje se iznose u toku parlamentarnog zasijedanja, branimo i čuvamo politiku za koju vjerujemo da će braniti i čuvati vječnost Crne Gore. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 16:46:52)

Hvala poslanice Vuković.

Poslanik Milun Zogović, a nek se pripremi poslanica Jovanka Laličić.

Poslaniče Zogović, izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (23.07.19 16:47:02)

Poštovani građani,

Kada čujem od pojedinih kolega iz vladajuće većine i iz poslaničkog Kluba Demokratske partije socijalista kako su prva familija i prva porodica bukvalno toliko se žrtvovali i sve dali građanima Crne Gore, prosto nam dođe jedna ideja da počnemo prikupljanje neke pomoći pošto su očigledno u teškoj materijalnoj situaciji jer su sve dali državi Crnoj Gori pa nemaju ni banke, ni kuće od 10 miliona, nemaju ni sve ono što ih stavlja na 20. mjesto među političarima na Forbsovoj listi.

Poštovani građani, malo je zakonskih propisa koji nisu imali nikakvih pozitivnih efekata na određeni pravni sistem određene zemlje kao što je ovaj zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. Ja bih baš volio da mi neko obrazloži koji su to pozitivni efekti ovog zakonskog rješenja ili se prije može reći da je ono više služilo za skrivanje od odgovornosti i pravde i snošenja bilo kakvih posljedica zbog sticanja imovinske koristi kriminalnom djelatnošću, znači - Kik rodus, kik salta, na licu mjesta da čujemo koji su pozitivni efekti ovog zakonskog rješenja. Ili će prije biti da je ovo zakonsko rješenje najobičniji paravan za izbjegavanje inkriminacije krivičnog djela nezakonitog bogaćenja jer je to jedini način koji garantuje da bilo javni funkcioneri bilo svi drugi građani ove države neće smjeti da se upuštaju u nezakonito bogaćenje. Međutim, vama ništa ne znači Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije koja u članu 20 preporučuje uvođenje ovog krivičnog djela. Takođe vam ne znače komparativna iskustva koja

govore da je u 44 zemlje uvedeno krivično djelo nezakonitog bogaćenja. Takođe ništa vam ne znači ni preporuka skupštinskog Odbora za antikorupciju iz 2015. godine u kome se daje jasna preporuka da se inkriminiše nezakonito bogaćenje javnih funkcionera. Znači cilj je da se u Krivičnom zakoniku Crne Gore ne smije naći krivično djelo nezakonito bogaćenje javnih funkcionera.

Što se tiče ovog predloga zakona o izmjenama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, to je samo jedna najobičnija korisna nejasnoća. A evo reći ću i zbog čega. Zbog čega bi gospodine ministre moralo krivično djelo da nas vodi do finansijske istrage? Je li mnogo logičnije da neskladna imovina, odnosno nesrazmjerna kroz finansijsku istragu nas vodi do krivičnog djela. I to je poenta priče što vi isključujete svaku finansijsku istragu kojom ne prethodi krivično djelo i dajete na ovaj način javnim funkcionerima mogućnost da se bez ikakve odgovornosti protivzakonito bogate. A pošto se ovdje govorilo kako nema direktnih dokaza, lako je naći dokaze gdje ima bilo kakve volje. Evo danas je gospodin Nebojša Medojević, prezentovao desetine dokaza, ali nikog ne interesuju dokazi kada su u pitanju oni koji su vladajuća većina u Crnoj Gori i lako je naći nesrazmjeru. Kolekcija satova ljudi o kojima ovdje govore je dovoljan razlog da se preispita nečija imovina. Ja odgovorno tvrdim da imate javne funkcionere u Crnoj Gori koji imaju skuplju kolekciju satova nego sve legalne prihode, iako su bili 30 godina javni funkcioneri, odgovorno tvrdim ali to neće niko da ispita. A onda ovdje čujemo hvalospjeve o časti i poštenju onih koji su se davno mimoišli sa tim kategorijama. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 16:51:39)

Hvala poslaniče Zogović.

Poslanica Jovanka Laličić, nek se pripremi poslanik Ranko Krivokapić.

Poslanice Laličić izvolite, vrijeme počinje sada.

JOVANKA LALIČIĆ (23.07.19 16:51:52)

Hvala uvaženi potpredsjedniče.

Poštovane kolege i kolegice, uvažni građani, poštovani ministre sa saradnicom,

Danas je na dnevnom redu Skupštine, kao što smo čuli, Predlog zakona o izmjenama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Podsjetimo da je Zakon o oduzimanju imovinske koristi kao takav, kao poseban zakon u naš pravni sistem uveden 2015. godine i ocijenjen kao ključni zakon za ozbiljnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Oduzimanje imovinske koristi je odlučujući udarac protiv nezakonitog bogaćenja i efikasan mehanizam za suzbijanje organizovanog kriminala. Zakon je veoma zahtjevan za pravnike pri svakodnevnoj primjeni i kao što je rekao kolega Nikolić, zahtijeva multidisciplinarni pristup i multidisciplinarno znanje, podrazumijeva znanja iz poreske oblasti, iz oblasti carina, privrednih prestupa, krivičnog zakonodavstva itd.

S druge strane, valjana i dosljedna primjena ovog zakona može da ima velike ekonomske koristi, o tome ću nešto kroz konkretne pokazatelje govoriti kasnije, a samo osuđivanje krivičnih djela na zatvorske kazne, ma koliko one bile visoke, ne rješavaju suštinsko pitanje kriminala, posebno organizovanog. Ekonomska dobit je upravo i razlog i najčešći motiv kriminala posebno organizovanog. Borba protiv organizovanog kriminala, naglasiću, jedan je od prioriteta države Crne Gore i svih njenih organa. Stoga i ove izmjene zakona treba posmatrati upravo u tom kontekstu. Rađen je na preporuku praktičara i to je dobro jer oni najbolje znaju i osjećaju koji su problemi u praksi, odnosno njegovoj primjeni. Stoga ovaj zakon ne može, kako reče poslanik Zogović, biti farsa, njime se utvrđuju mnogo jednostavniji, odnosno ukida se jedan uslov da bi se finansijske istrage pokrenule, mislim da je to pozitivan pomak a ne pomak nazad. Izmjene dakle tretiraju sprovođenje finansijske istrage, a kvalitetno sprovedena finansijska istraga koja rezultira trajnim oduzimanjem imovinske koristi ostvarene kriminalnom djelatnošću, ponoviću je najefikasnije sredstvo i ima mnogo značajniji preventivni karakter od bilo koje zatvorske kazne. Naredbu o sprovođenju finansijske istrage donosi državni tužilac, a odluku o oduzimanju

imovinske koristi bilo trajno bilo privremeno donosi sud.

Ovim izmjenama, upravo ovo ću da naglasim, omogućava se da državni tužilac može dati naredbu o pokretanju finansijske istrage ako postoje samo dva uslova i to osnovana sumnja da je imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, dakle jači stepen sumnje i drugi uslov da postoji osnov sumnje da je izvršeno krivično djelo koje je taksativno nabrojano upravo u ovom zakonu.

Druga izmjena je u pogledu produženja rokova sa jedne na dvije godine za podnošenje zahtjeva za trajno oduzimanje imovine. Ova druga izmjena ima svoje puno opravdanje ako se uzme u obzir činjenica da finansijska istraga obuhvata sve raspoložive istražne radnje u cilju prikupljanja, kontrolisanja, kompletiranja i analize svih finansijskih podataka, a sve u cilju pravovremenog otkrivanja i lociranja imovine pribavljene krivičnim djelima, koja je često uknjižena ili na druga imena ili se nalazi u inostranstvu. Ključnu ulogu borbe protiv organizovanog kriminala ima svakako Specijalno državno tužilaštvo i nedavno smo imali priliku da u ovom parlamentu razmatramo Izvještaj Tužilačkog savjeta i zbog onoga što kolega Zogović pita koji su to konkretni rezultati, dozvolite da samo neke pročitam.

U periodu od 01.01. do 13.12. 2018. godine, ako mogu samo nekoliko sekundi više, specijalni tužioci su podnijeli naredbu o sprovođenju istrage u 28 predmeta protiv 289 lica i to iz oblasti organizovanog kriminala, visoke korupcije, pranja novca, terorizma i drugih krivičnih djela. U periodu od 01.01. do 13.12. 2018. podignuto je 25 optužnica od kojih 13 optužnica za krivična djela organizovanog kriminala, 10 optužnica za visoku korupciju, dvije optužnice ostala krivična djela. Doneseno je sedam naredbi o sprovođenju finansijske istrage protiv 47 fizičkih lica i 10 pravnih lica.

Kada su u pitanju finansijski efekti samo u(Prekid).... tužilaštvo je u ukupnom iznosu privremeno blokiralo novčana sredstva u iznosu od 62 miliona 761.813 koja sredstva se nalaze na računima 112 rezidentnih pravnih lica. Takođe smo imali prilike da čujemo koliko je doneseno privremenih mjera obezbjeđenja zabrane raspolaganja i korišćenja pokretnih i nepokretnih stvari, pa kad je u pitanju recimo stambeni prostor, preko 13.000 kvadratnih metara, poslovnog prostora 12, skoro 13.000 i da ne nabrajam više nemam dovoljno vremena.

Dakle, ja samo na kraju želim da podržim ovaj zakon i da zaključim sa time da oduzimanje imovinskih koristi, pored toga što podržava vladavinu zakona i moralni princip da niko ne može imati koristi od krivičnog djela, ima generalnu prevenciju, jer imovinska korist, kao što sam rekla, je razlog i motiv većine izvršilaca krivičnih djela i sa oduzimanjem imovine briše se sredstvo za buduće činjenje krivičnih djela. Hvala na pažnji i izvinjavam se zbog ovog produženja.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (23.07.19 16:58:08)

Hvala poslanice Laličić.

Poslanik Ranko Krivokapić, nek se pripremi poslanik Miloš Nikolić. I da najavim još nekoliko sljedećih prije nego što poslanik Krivokapić krene, znači poslije poslanika Nikolića Branka Bošnjak, Nikola Rakočević, Budimir Aleksić.

Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (23.07.19 16:58:30)

Hvala.

Upravo kolegice, svi oni izvještaji Evropske unije i naših partnera polaze od toga da se u Crnoj Gori kriminal isplati. Slučaj Kalića je najbolji slučaj da se kriminal isplati. Pravo jeste nauka za to što logički povezuje stvari. Ne bi Kalići mogli da zarađuju toliko miliona od države Crne Gore da država nije zarobljena. Svaka država i sa mnogo većim stepenom vladavine prava se brani od kriminala, koristeći sva sredstva ne da ga finansira nego da mu ukine finansijske izvore.

I kolega Rudović je precizno dao podatke. Pri tom, taj gospodin je osuđen u Njemačkoj na 12 godina zatvora. Nije valjda da Njemci bolje znaju kako se i što radi nego mi ovdje, u zemlji od 600.000 stanovnika će se i svadbe slave s njim zajedno. I sa elementarnom logikom, bar kod nas pravnik, sve je povezano i sve je jasno. Napolje sve im je jasno o slučaju Kalić, o našem

sudovanju u slučaju Kalić, o tome da taj novac koji on dobija moguće da je već nekome dao. Jer, ne bi mu ni jedna država isplaćivala toliko miliona ni da je bio na Svetoj Gori, a ne u zatvoru u Njemačkoj. I da je na Svetoj Gori bio monah ne bi dobio već sad 3,2 miliona a prije tih 80 miliona da mu se vrati kao božijem izaslaniku, tako da je sve jasno.

Mi živimo u svojoj blaženoj prostoti bojim se. A upravo nam se desilo suprotno, a to je glavni problem korupcije, kao sa leukemijom. Bijela krvna zrnca postoje u organizmu da bi nas štitili od raznih vrsta bolesti, a onda se sa korupcijom kao i sa leukemijom desi da ona postaju opasnost u organizmu a to je vlast u Crnoj Gori, bilo ko da je vlast i bilo će, i onda počinju da jedu državu kao što jede leukemija organizam. I zato je korupcija najopasnija bolest, a organizovani kriminal je samo dio toga sa državom. I će god pođete reći će vam što se dešava kod nas bolje nego što sam i ja znao. Nemojte misliti svi poštuju Marksa, tokovi novca-tokovi politike. Vrlo prate i one koji s lažnim pasošima nose novac u emirate, i one druge po računima, sve lijepo prate i sve će doći na naplatu i stalno ponavljam. Vrlo podržavam, čak sam tražio produženje roka na pet godina, da se da za gonjenje i podnio amandman. A u Italiji već i kad umrete nastavlja se da vam se oduzima imovina, vašim naslednicima. A onda, takođe, čim krene postupak dođe do sekvencije pa i ono što ste naslijedili je pod zamrzavanjem. To će doći i kod nas jer je leukemija, odnosno korupcija došla do tog nivoa da ugrožava elementarno državu koja je dio jednog organizma, pa makar mali prst koji se zove Evropska unija i NATO alijansa. Samo dvije rečenice.

Tako da dajte da se urazumimo da barem one koji su sudovani po svijetu ne štite tako očigledno, ne štite tako očigledno, jer će račun stići onima koji ih štite. Hvala vam.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:02:10)

Hvala i vama poslaniče Krivokapić.

Poslaniče Nikolić, vi ste sljedeći nek se pripremi kolegunica Branka Bošnjak.

Izvolite imate riječ.

MILOŠ NIKOLIĆ (23.07.19 17:02:19)

Hvala vam poštovani potpredsjedniče.

Poštovani gospodine Pažin sa saradnicom, poštovani kolegice i kolege, poštovani građani,

Danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. Iako je u ovoj sali, prije jedno sat vremena, citiran prvo Ljubivoje Ršumović, pa onda Ivo Andrić, ja

... tako daleko da ću se prisjetiti juče kolege Mugoše kad je rekao i obavijestio javnost da taj zakon koji se juče razmatrao ima dva člana. Ovaj danas ima tri iako do sada gotovo da nijesu bile predmet ni jedne diskusije, a pogotovo kolege iz opozicije ali razumijem, posredno ima neku vezu, osvrnut ću se i na taj dio ali prethodno da iskomentarišem sami tekst zakona.

Što se tiče zakonskog teksta vjerujem da i na prvo čitanje jasno da je riječ o određenim izmjenama koje bi trebale da tužiocima u konkretnom slučaju odnosno u konkretnom postupanju omogućuje, lakše i efikasnije postupanje i da im smanji neka ograničenja koja su do sada postojala.

Lično mislim da će to u praksi dati izvjesne rezultate. Nijesam siguran ni da do sad rješenja koja su postojala su predstavljala preveliko ograničenje. Pogotovo, u dijelu člana 2 izmjena ovog zakona koji se riče roka od jedne ili dvije godine, nakon pravosnažnosti presude već je gotovo izvjesno da se može pokrenuti finansijska istraga o oduzimanju protivpravne imovinske koristi stečene vršenjem kriminalističkom djelatnošću. Naravno, svako produžavanje roka kada je ova stvar u pitanju je dobra i vjerujem da će i to imati neke rezultate i smatram da što se tiče člana 1 kojim je izbrisan onaj prvi stav da mora postojati osnovana sumnja da postoji očigledna nesrazmjera između onoga što su zakoniti prihodi i onoga što je imovina vjerujem da je i do sada ajde to da kažem bilo relativno očigledno. Ali, pretpostavljam u određenom broju slučajeva da je možda moglo kao jedan pretjerano formalistički uslov predstavljati određene objektivne prepreke u cilju pokretanja finansijske istrage te da možda nije nekad moguće zadovoljiti ova tri kumulativno

predstavljena uslova koja se navode u članu 11 originalnog teksta zakona.

Treći član već odnosi se na stupanje na snagu tako da zaista je riječ o jednom kratkom predlogu zakona koji ipak na jedan suštinski način kroz dvije izmjene značajno unapređuje zakonski tekst.

Na početku sam se osvrnuo nešto u jednom dijelu na činjenicu da određene kolege nijesu bile u temi već da su govorili o nekim drugim slučajevima koji svakako jesu na neki način povezani sa ovim.

Mislim da ovdje iako govorimo o pojedinačnim slučajevima se nameće jedna druga tema koja, ako bi pokušali to da generalizujemo, jeste objektivna odgovornost tužilaca u svom postupanju i to nije teza odnosno nije tema sa kojom se može na ovako jednostavan način polemisati uz ovako jednostavne opaske koristeći se sa jednim ili dva argumenta kroz neke slučajeve koji sa strane djeluju očigledni.

Riječ je da je nekada veoma teško napraviti jednu dobru ravnotežu između Tužilaštva kao stranke u postupku i suda kao nekog ko donosi određenu odluku. Ne treba zaboraviti činjenicu da je sud vezan naravno pored subjektivne, koji je vrlo često nesporn objektivnim identitetom optužnice i mislim da objektivni identitet optužnice jeste nešto što možda opterećuje naš pravosudni sistem u godinama za nama. Kad kažemo godinama za nama ne mislim na samo nekoliko par proteklih godina već da generalno ta čvrstina optužnog akta koji je ipak potvrđen od strane suda nekada tokom postupka kada se uoče nakon postupka izvođenja dokaza određene okolnosti može sputavati sud u postupanju čak i onda kada uoči da je riječ o određenim očiglednim stvarima što je posljedica i našeg pravnog sistema u cjelini koja podrazumijeva ove okolnosti. Kada govorimo o radu tužilaca, svakako da se treba postaviti, treba postaviti to pitanje odgovornosti tužilaca.

Međutim, pitanje je kako da to uradimo a da jedan takav pristup ne bude udarna, nezavisnost tužioca i da ne bude udar na njihovu profesionalnost.

Dakle, nesporno je da jedna odgovornost mora postojati, ali ukoliko ona bude održavana ili stvarana kroz stalnu prijetnju nekom snakcijom veoma teško onda možemo pledirati da imamo nešto što se zove nezavisnost Tužilaštva ukoliko bi ona bila permanentno ugrožena od strane koncentracije neke druge moći koja bi joj uslovno rečeno visila nad glavom. Možda jeste teorijsko pitanje kada ga ovako postavljamo, ali svakako da u praksi, kao što je navedeno ono nam donosi određene poteškoće i nameće kod prosječnih građana određena pitanja kako je moguće da se takve stvaraju dešavaju.

Međutim, prethodni govornik a često to radi, govorio je o vladavini prava a govorili su i kolege. Vladavina prava podrazumijeva dvije stvari koje možemo sažeti u jednu rečenicu. Doslovna primjena pravičnih zakona, odnosno vladavina prava u sebi sadrži dva elementa, jedna je dosledna primjena pozitivno pravnog zakonodavstva, a drugi element jeste subjektivni, materijalni ako hoćete da ti zakoni moraju biti pravični i da moraju imati sve one uslove, one karakteristike koje se zahtijeva za jedan zakon.

Ako imamo u vidu to postavlja se pitanje šta mi danas radimo ovdje.

Vi ste predložili jedan tekst zakona koji čini mi se niko do sada nije osporio. Na nama je da ga usvojimo i na taj način iscrpili smo svoje nadležnosti. Vi ste kao izvršna vlast iskoristili svoja i gotovo dominantno pravo da predlažete zakone, mi da ga usvajamo, a kako će ga sudovi i ostale grane vlasti iskoristiti u svom konkretnom postupanju nije nešto na šta mi možemo direktno da utičemo. Zbog toga budući da zaista mislim da je riječ o jednom zakonskom tekstu na koji ne možemo niko od nas imati zamjerke kada je riječ o njemu konkretno pozivam da svi zajedno, a kad se već toliko pozivamo na to damo svoj doprinos vladavini prava ispunjavanjem onoga što su nam ustavne i zakonske nadležnosti, a to je donošenje pravičnih zakona, a naravno zatim da kontrolišemo njihovo sprovođenje u praksi.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:08:22)

Hvala poslaniče Nikolić.

Sada je sljedeća poslanica Branka Bošnjak, nek se pripremi poslanik Nikola Rakočević.

BRANKA BOŠNJAK (23.07.19 17:08:31)

Zahvaljujem potpredsjedniče. Uvaženi građani, samo za vašu informaciju, trenutno u Crnoj Gori ima 77 osoba koji imaju na računima u crnogorskim bankama preko milion, a jedna osoba čak ima više od 50 miliona, a vi vidite kako živite i gdje su svi ovi bili prije jedno 30-tak godina. Sada su postali milioneri, a vama serviraju evo prije neki dan toga apsurdna mi slavimo i u sve crnogorskim nošnjama koji je to blam, slavi se otvaranje narodne kuhinje u Nikšiću. Umjesto da nas je sramota pa da slavimo negdje zatvaranje narodnih kuhinja mi slavimo sve onako u crnogorskoj nošnji otvaranje narodne kuhinje. To je jedan od apsurdna koje ova vlast i ova država servira. Umjesto da nas je blam mi se tome radujemo

Sad da ne bi bilo dileme ni dosadašnji zakon nije sprečavao vas uvaženi ministre i vašu ekipu iz pravosuđa da radi svoj posao i da vidi ko se nelegalno bogatio i kako je stekao imovinu ovu enormnu. Nijesu sprečavale vas tu nikakve norme zakona niti su ikoga zbunjivale, tu je u pitanju nešto drugo. Tako da mislim ni ovo što vi brišete kao navodnu prepreku da to veze nema. Više vjerujem koleginci Vuksanović znajući kakav je student bila na Pravnom fakultetu i ovo njeno tumačenje nego što ćete vi, što je tumačenje ovoga zakona, jer sam sigurna da će to možda poslužiti kao alibi nekima da ne rade svoj posao. A da mi ne bi pričali u rukavicama vi meni iskreno recite da li ima političke volje ili da li ste vi spremni da se krene u ispitivanje porijekla imovine prvo od prvog čovjeka koji je procijenjen da ima 167 miliona. Nijesam ja to rekla to su međunarodni mediji prenijeli. Da li ste spremni da se krene u preispitivanje imovine prvog brata koji evo pola Crne Gore je njegovo, a on je, ja se sjećam tog vremena prodavao čestitke u Ulici slobode. Da li ste spremni da preispitate imovinu prve sestre? Evo ja ću vam reći u Plužinama ja sam bila na maturi, ona je živjela na Rosuljama, to vam je jedno naselje baraka Hidroelektrane Piva dolje kod jezera, ona je u jednoj od tih baraki živjela sa svojom porodicom. E ona je sad od te barake u Plužinama postala milionerka. Da li ste spremni da nju procesuirate, pa onda prvog sina, prvog sestrića, prvog automahaničara Crne Gore, prvog konduktera Crne Gore, čiji je Kombinat aluminijuma, prvog piljara Crne Gore koji drži lanac Voli marketa, pa do raznih drugih i nekog polusvijeta koji se obogatio i stekao milione, a svi znamo da su bili jedne obične golje kojih se sjeća, a sjećamo se mnogih koji odavde potičemo ko je što imao. Sjećaju se i građani i odjednom su oni sad postali nekakvi bogataši.

Sad mi da skinemo ovdje maske da vidimo da li postoji volja da svi ovo preispitate, ali onako istinski, da se preispita, a ne da se foliramo. Počeli ste od Marovića, evo začepkali ste i vidjeli šta sve on posjeduje i kako je stekao i ona ste ga pustili da ode da bude depresivan u Beogradu. Da ne pominjem gradonačelnika bivšeg Podgorice, jer smo ja i on imali ovih ratova mnogo i u Skupštini Glavnog grada šta sve ima on, šta sve ima njegova porodica i kako su to stekli i kakvim poslovima.

Jednostavno, nema volje, a propisi vas ne sprečavaju i to je osnova svega. Ja mislim da bez smjene vlasti, nikad te volje neće biti kod vas zbog toga što vas je i suviše mnogo u tim strukturama kojima bi ovo značilo da se siječe grana na kojoj oni sjede. Tako da, ministre, ovo nije bilo potrebno, ovo nije bila opstrukcija. Opstrukcija je tamo negdje sa vrha i opstrukcija je među onima koji štite ono što su nelegalno stekli.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:13:19)

Zahvaljujem kolegince Bošnjak.

Kao što sam najavio kolega Rakočević bi trebao da uzme riječ, ali on ... pa ja uporno čitam ali i dalje ću morati opet.

Nastavljamo po redosljedu bi trebao biti Rakočević, koji nije u sali. Idemo Momčilo Martinović, pa neka se pripremi Budimir Aleksić, Marta Šćepanović, Predrag Bulatović, Nikola Rakočević, Janko Vučinić, Predrag Sekulić, Milutin Đukanović.

Ja vam se zahvaljujem kolega Martinoviću, izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (23.07.19 17:14:06)

Predsjedavajući, pozdravljam vas ovom prilikom, takođe pozdravljam i potpredsjednika Vlade gospodina Pažina sa svojom saradnicom, pozdravljam i vas uvažene kolegice i kolege poslanici. Pozdravljam vas posebno poštovani građani.

Dozvolite mi da uz jednu opasku da se možda i ponovim u odnosu na ono što je rečeno i ono što se čulo već u današnjoj raspravi kada je u pitanju Predlog zakona o izmjenama Zakona o uzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Međutim, pokušat ću da se fokusiram na one elemente ovog zakona, koji možda i nijesu tretirani u dosadašnjoj diskusiji, a koji možda mogu biti korisni i koji možda mogu napraviti određenu opservaciju na ono što je urađeno i ono što može biti urađeno.

Prije svega čuli smo da je ovaj zakon u pravni sistem od 2015.godine. Postavlja se pitanje da li smo zadovoljni sa onim što je urađeno i na koji način je urađeno.

Međutim, tokom pripreme za ovu diskusiju ja sam uzeo pravo da konsultujem i neke druge subjekte koji su se bavili ovom tematikom, a i takođe oni kako je kolegica Laličić nazvala ih praktičarima kada ovu djelatnost tretiraju.

U tom dijelu došao sam do podataka da je u 2018.godini po ovom osnovu privremeno oduzeto 63,8 miliona eura imovine. U tom dijelu taj podatak govori da je ovaj sistem i kroz ova zakonska rješenja dao određene rezultate.

Takođe, došao sam do podatka da od samog formiranja Specijalnog državnog tužilaštva je po ovom osnovu privremeno oduzeto imovine u vrijednosti od 100 miliona eura možda i preko.

Međutim, kao svaki početak bude uvijek težak pun izazova, ali kako vrijeme odmiče rezultati postaju sve bolji. U tom dijelu shvatili smo na samom početku primjene ovog zakona da je Uprava za imovinu imala određenih problema oko čuvanja oduzete imovine.

Međutim, kako je vrijeme odmicalo u periodu do današnjeg dana ti su slučajevi smanjeni na minimum.

Međutim, smatram da oduzimanjem na ovaj način imovine stečene kriminalnom radnjom mogu prije svega da se osvrnem na dvije strane u odnosu na Upravu za imovinu.

Dakle, treba jačati kapacitet Uprave za imovinu da na taj način čuva ovu imovinu i vodi brigu o njenom korišćenju odnosno uslovno da kažem i ležarini u tom dijelu da ona ne bi izgubila svoju ekonomsku vrijednost. A i takođe, ono što je jako bitno iz mog ugla gledajući jeste na koji način se s tom imovinom tretirati po okončanju određenih procesa. U kom dijelu će se ta imovina tretirati i kako će ona biti dalje sprovedena i tretirana u nekom budućem periodu?

Ono što takođe jeste vrlo bitno da smo dobili i određene informacije koje dolaze od strane struke a to jeste Advokatske komore koja je ovakve norme i sprovođenje ovog zakona ocijenila kao pozitivne i da je on djelovao jako preventivno u ovom periodu koji je iza nas. A da samo unapređenje ovih normi, odnosno ovih članova koji se mijenjaju daće dodatnu vrijednost u sprovođenju u praksi ovih aktivnosti. Tako da sa moje strane ja ću podržati ovaj zakon. Podržavam aktivnosti koje se tiču unapređenja propisa i olakšavanje sprovođenje istih u praksi.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:17:56)

Hvala kolega Martinoviću.

Poslanice Aleksić, vaše vrijeme počinje, neka se pripremi poslanica Šćepanović.

BUDIMIR ALEKSIĆ (23.07.19 17:18:05)

Pa evo poštovani građani, čuli smo obrazloženje, da će nadležni državni organi od sada kvalitetnije da obavljaju svoj posao i Specijalno tužilaštvo i Poreska uprava i svi državni organi, te da će frontnost i budnost institucija Crne Gore biti na većem nivou.

Jasno je koliko ta teza pije vodu.

Kolega Medojević je dobro rekao da se zakon mijenja na jedan karikaturalan način i da izmjene neće donijeti nikakve rezultate.

Dakle izmjene neće imati nikakav efekat u praksi sve dok Tužilaštvo bude u sadašnjim kapacitetima i sve dok greške tužilaca koje građani Crne Gore plaćaju u milionskim iznosima ne bude pratila nikakva odgovornost.

Dakle, i to smo čuli da tužioci namjerno podižu pogrešne optužnice da bi one pale i pominjanje slučaj Kalić i to me podsjeća na optužnicu protiv Andrije Artukovića 1986.godine, kad je izručen iz Amerike Jugoslaviji pa mu je Hrvatsko tužilaštvo podiglo optužnicu i organizovano je suđenje i onda umjesto da ga optuže za zločine genocida nad Srbima. Oni su ga optužili za nekakav nepostojeći incident sa partizanima u nekoj šumi kod Karlovca. Onda je naš poznati pravnik i historičar dr Milan Bulajić napisao dvotomno djelo pod nazivom "Suđenje Andriji Artukoviću i ustaški zločini genocida" i upravo pokazao šta znači pogrešna optužnica i zbog čega je ona takva i zašto to radi. Tako da evo to me asociralo ove vaše optužnice tužilaca koje padaju kao kruške i jasno je zašto se to radi, zato što je država zarobljena i zato što je to privatna država a ona je više imanje i više posjed nego država i ona je napravljena da bi se ovo radilo i da bi se omogućilo sticanje imovinske koristi kriminalnom djelatnošću.

Svi znamo ovo što je govorila koleginica Bošnjak. Rekla je ovdje mi se pravimo gospoda poslanici, pa diskusije, pa tumačimo zakone, pa izmjene, pa dopune, pa ja ne znam ima li čeljadeta koje vjeruje da će se ovaj zakon primjenjivati dok ova vlast bude i dalje tu gdje je. Najobičnije foliranje, najobičnija simulacija parlamentarizma, pravne države, podjele vlasti, funkcionisanja pravosuđa najobičniji ogoljeni školski primjer simulator. Prije dvije godine bila je jedna saobraćajna nesreća kod Svetog Stefana gdje je jedna djevojka vozeći 160 na sat na pješačkom prelazu, na pješačkom prelazu usmrtila momka i djevojku iz Leposavića i novine pišu kaže: "Kćer vlasnika hotela koji je bio do prije godinu dana policajac".

E sad neka meni neko objasni, evo sam doktor nauka, da mi neko objasni jesam li ja neznaven i moji kapaciteti su ograničeni da to shvatim. Kako neko ko je policajac i ko ima platu koliko može da ima platu policajac šef policije. Koliko, evo neka ima dvije hiljade, da on uštedi da izdržava porodicu i da napravi hotel na Svetom Stefanu. Kad mi to neko dokaže, ja ću povjerovati u dobronamjernost vaših izmjena i dopuna i tek ću onda da vjerujem da će se te norme primjenjivati u praksi. Ili jedan naš kolega bio poslanik, pa ministar i on nekoliko stanova, džipova, kuća, kako on to štedi od 1.500 evra ja i žena ne umijemo. Dakle, mi smo neznaveni, pa da nam napiše recept svima pa da i ja to uradim a ne živim u kući koju mi je otac podigao, nikad ni stana ni kredita. To da mi se to prvo objasni, da bih ja mogao meritorno ovdje sa vama jer ovdje su mozgovi, ovdje je pamet koju ja ne mogu da pratim, ni da dokučim. Te kad te jednostavne stvari ja dokučim, onda ću moći da uđem u meritum stvari što kažu pa da raspravljamo o izmjenama i dopunama ovoga zakona.

Dakle, poštovani građani, kao što je svaki zakon i Ustav mrtvo slovo na papiru tako i ovaj zakon i ove karikaturalne izmjene tek kad mi dođemo na vlast neka demokratska vlast, a neće ni ovo zlo do vijeka trajati gdje su imperije poslije hiljadu godina trajanja srušene a i ovo će prije nestati i raspasti se kao ždrjebeća da ne kažem šta.

Pa onda ćemo da donesemo zakon o preispitivanju imovine javnih funkcionera, pa zakon o lustraciji, pa zakon po kome će partijsko zapošljavanje biti krivično djelo, pošto ovaj gradonačelnik kaže ne mogu da rade i da se zapošljavaju neprijatelji evroatlantskih integracija. E doći će i to vrijeme vrlo brzo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:23:12)

Hvala kolega Aleksić.

Kao što sam najavio sljedeća poslanica Marta Šćepanović, neka se pripremi poslanik Predrag Bulatović.

Poslanice Šćepanović, vaše vrijeme.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (23.07.19 17:23:24)

Poštovani predslagači uvaženi građani,

Prije svega na samom početku žao mi je što se danas koristi ova tačka dnevnog reda, da se na, slobodno mogu reći, najprizemnji način prozivaju pojedinci koji nijesu ovdje prisutni, prozivaju njihove porodice i neko se ovdje stavlja, našao se u ulozi suda da ovdje ocjenjuje i presuđuje, da li je neko imovinu stekao nezakonito ili nije to. To su prosto za građane da kažem ocjene onih koji danas ovdje govore. A da li je neko nezakonito stekao imovinu i na koji način će se ona oduzeti o tome na kraju uvijek odlučuje sud.

Želim zaista da kažem da povodom ovog Predloga zakona zakon je u Skupštini donesen 2015.godine i ovo su prve izmjene ovog zakona i ovo su izmjene koje je pokazala praksa kao neophodnim da se mora u normativnom u kom dijelu se zakon mora izmijeniti da bi se što bolje primjenjivao.

Cilj oduzimanja imovinske koriste nije samo preventivan, već i kazneni i da zaštiti interese oštećene stranke. Fokusiranje na imovinu proisteklo iz krivičnog djela u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije i paralelno sprovođenje finansijskih istraga sa ciljem da se oduzme imovina proistekla iz krivičnog djela je dio svake strategije borbe protiv korupcije.

Ovo donošenje zakona jeste bilo i tada predviđeno najvažnijim strateškim našim dokumentima u borbi protiv organizovanog kriminala. Ali hoću još jednom da ponovim, pošto se to pitanje očigledno još uvijek postavlja u parlamentu zahvaljujući i političkoj volji koja je postojala i tada za donošenje ovog Predlog zakona koji i dalje stoji u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Kada smo tada donosili ovaj zakon potpredsjednik je i tada kao ministar pravde istakao koliko će on biti zahtjevan za pravnike praktičare i pokazalo se zaista ono kroz što možemo i vidjeti kroz izvještaje Specijalnog tužioca da je ovo zaista jedan zakon koji zaslužuje posebnu pažnju i da u određenom segmentu postoje problemi u praksi koji se ne tiču normativnog dijela. Ovo što se ticalo zakona, danas je pred nama na usvajanje. Ali, treba jačati kako smo shvatili, kroz raspravljanje o izvještaju o Tužilačkom savjetu da bi trebalo ojačati kadrovske kapacitete Glavnog specijalnog tužilaštva u ovom dijelu kako bi rezultati koji su postigli bili još bolji.

Ja ću zaista samo naglasiti šta se do sada postiglo u ovom dijelu, ali ne kroz pojedinačne slučajeve već ukupno. Do sada je vraćena zajednici imovinska korist izrečena protiv pravnom djelovanju u iznosu od oko 30 miliona eura na osnovu sporazuma o priznanju krivice i imamo presude sa trajnim oduzimanjem imovine gdje samo jedan objekat vrijedi oko milion i po eura i oduzeto je trajno preko tri hiljade metara ostale nepokretne imovine.

Ovdje je zaista još uvijek ostalo ojačati kapacitete i Uprave za imovinu kako bi ta imovina se sačuvala na pravi način. Zaista smatram da će ove izmjene koje ćemo usvojiti doprinijeti što boljem radu Tužilaštva i da će ono što su imali kao problemi u praksi prilikom primjene zakona sada sa ovim izmjenama otkloniti i da će nastaviti sa ovakvim radom kao što su i do sada.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:27:27)

Izvinjavam se kolegkinice poslanice, poslanici zbilja sam htio da čujem ovu opasku sa mjesta.

Tako da nastavljamo dalje. Kao što sam najavio poslije kolegkinice Marte Šćepanović je kolega Predrag Bulatović i poslije kolege Bulatovića na redosljedu je Predrag Sekulić a poslije njega je kolega Janko Vučinić.

PREDRAG BULATOVIĆ (23.07.19 17:28:07)

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Pa evo stižu reakcije od poslanika DPS-a na briljantno argumentovano izlaganje Nebojše Medojevića vezano za ove fakture prema kojima se, kako on tvrdi i kako mi takođe mislimo, peru

ogromne količine novca u Crnoj Gori.

Politički stav Demokratske partije socijalista da su tu napadi bez osnova, neki zahtjevi da se to preda Tužilaštvu su bez smisla.

Gospodine ministre pravde, Milivoje Katnić, vaš harmonični partner iz Glavnog specijalnog tužilaštva čuje ovo o čemu se govori i on treba da reaguje na ovaj ili onaj način. Jedino što ne može da reaguje je da Nebojši Medojeviću odredi pritvor ili da ga pozove na odgovornost, jer je ovo u skladu i sa međunarodnim konvencijama i našim Ustavom. Vi veoma dobro znate, vršenje poslaničke funkcije na način kako on to misli Demokratski front misli.

Ja mislim u završnoj riječi vi možete poslije moje diskusije da kažete poslanicima DPS-a da pozovu Milivoja Katnića da kaže svoj stav.

Drugo što bi bilo važno za ovaj zakon ovo je ograničeno vrijeme. Gospodine ministre vama se obraćam imamo Duško Šarić i Jovica Lončar vezano za ovaj zakon - 200 i nešto hiljada odštete su prvostepenom sudskom presudom dobili.

Pročitao sam ovih dana da je ovaj zaštitnik imovinskih prava Crne Gore uložio žalbu, ali je nesporno da su oni oslobođeni i da su bili u zatvoru. Loša optužnica, namjera što je Nebojša Medojević rekao. Kalić, drug vaših partijskih kolega iz Agencije za nacionalnu bezbjednost i policije koji su bili na njegovoj svadbi je već u pravosnažnim sudskim postupcima zbog toga što su u zatvoru bili njegova žena i njegov brat dobili 1,5 ili dva ili tri miliona. Uglavnom procjena je na 10 miliona. Čitam da vi ne pristajete na tu nagodbu. To je isto vezano za ovu materiju o kojoj mi govorimo i s tim u vezi jeste i slučaj montiranih pranja novca vezano za Nebojšu Medojevića gdje je neko Milivoja Katnića i onu tužiteljku naučio naopako da je neko rekao da je 15 miliona dolara dobio od Rusa DF i da je dobio to je nezakonito finansiranje kampanje. Došlo se na kraju do jednog zidara iz Teslića koji je prao pare na način što je utajio porez 2002.godine. Bez obzira što ja mislim o vama mislim da je to glupost, nonsens i to je nešto što je bitno za ovaj zakon da se analizira. Čuo sam obrazloženja, nemam vremena da komentarišem, u Izvještaju Evropske komisije je rečeno da institucionalni okvir formalistički i vi ste našli da ovaj član promijenite na način što će te da maknete u finansijskim istragama ono što je tačka broj 1, nesrazmjerna imovina u odnosu na zakonita primanja, nijeste uopšte ubijedili nas s ove strane da je to glavni razlog. Govorila je Draginja Vuskanović mi podržavamo tako nešto. Ali, to je što se mirituma zakona tiče. Ali, da bih stigao ono što mislim želim vama da se obratim. Ja ću vas amnestirati. Danas sam kao predsjednik Odbora za antikorupciju gospodine Pažin dobio odgovor Specijalnog državnog tužilaštva i Milivoja Katnića. Odbor je jednoglasno, zamislite DPS i DF su zaključili da podnese posebni izvještaj vezano za aferu Koverat. Afera Koverat je potencirana od strane Evropske komisije vi to veoma dobro znate. Imaju dva elementa pranja para i element nezakonitog finansiranja političkih partija. Vi znate i to ću da vas amnestiram, mada ste ga vi učili to da uradi. Kada smo govorili o Zakonu o Specijalnom državnom tužilaštvu i o državnom tužilaštvu prije nekoliko godina na naše insistiranje i moje unešeno je da na zahtjev nadležnog odbora to može da bude Odbor za antikorupciju i politički sistem jer je tužilac dužan da dostavi poseban izvještaj. On je odbio da realizuje tu zakonsku normu. Naravno ja želim da to kažem, no od vas ne očekujem ništa, ajde da zakažemo Odbor za antikorupciju i ako je.....što je on ovdje držao predavanje vezano za Poslovnik i zakon koji smo mi kao kompromis postigli u toj normi onda mi imamo situaciju da nemamo volju da imamo preventivne mehanizme o borbi protiv korupcije itd. To samo informacije radi. Želim vas da podsjetim, a vi to veoma dobro znate.

Ovaj zakon je predat u septembru mjesecu, vaš stav je bio ...(Prekid)... funkcionera, dozvolite mi da završim, nezakonito bogaćenje javnih funkcionera koje je propisano članom 20 Konvencije Ujedinjenih nacija o korupciji, da ga pročitam: "U zavisnosti od svog Ustava i ustavnih načela svog pravnog sistema svaka država ugovorenica će razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih i drugih mjera koja mogu biti potrebna kako bi se utvrdila kao krivično djelo kad se počini namjerno nezakonito bogaćenje, odnosno znatno uvećanje dobara javnog funkcionera koje on ne može razumno objasniti s obzirom na njegov legalni prihod". Vi smatrate da duh ovoga treba primijeniti, niste protiv ovoga izričito, ali ste kao alternativu dali ovaj zakon. E, sada da ovo se definiše kao krivično djelo onda mi ne bi morali da slušamo poslanike DPS-a nego bi državni tužilac morao na osnovu stavova Duška Kneževića da pogleda Mila Đukanovića i njegovu imovinu, da pogleda imovinu drugih javnih funkcionera i meni ...(Prekid)...da je brisanje ovoga člana u stvari pokušaj da vi to izuzmete iz odgovornosti javnih funkcionera. Ja i dalje insistiram,

insistirajući i kroz Odbor za antikorupciju da se vratimo tom pitanju krivično djelo- nezakonito bogaćenje javnih funkcionera.

Vi znate, ja imam kod sebe, da ste vi dobili dopis, potpisao sam ga ja i Rifat Rastoder, stav 2 Odbora jednoglasan da se to razmotri i u skladu sa pravnim sistemom uvede u naše zakonodavstvo što vi nijeste uradili.

Dakle, poštovani građani, dok imamo ovakvog specijalnog tužioca i imamo ove podatke kao za Šarića, za Kalića i montirani proces za Medojevića ako stvarno želimo dobro Crnoj Gori i moramo da ...(Prekid)... o tim stvarima. Ovo nije dovoljno vrijeme za raspravu, ovo je neprikladno vrijeme za raspravu. Mi bi o ovome mogli da govorimo mnogo više i ja tražim format, mislim predlažem da nađemo format da o ovome popričamo, da vidimo da li stvarno ima volje ili nema, odnosno ko nema volje u Demokratskoj partiji socijalista da li zbog predsjednika DPS-a koji je sasvim sigurno stao na čelu privatne države i sasvim sigurno omogućio ne samo sebi bogaćenje nego članovima svoje familije i svojim prijateljima.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:35:32)

Hvala poslaniče Bulatović.

Prije nego što dam riječ poslaniku Sekuliću da vam saopštim neki presjek. DPS je dosad govorio 40-tak minuta, a sa ovim prekoračenjem kolege Bulatovića Demokratski front je iskoristio vrijeme, Socijaldemokratska partija je iskoristila vrijeme. Tako da mi je drago da ste primili k znanju.

Poslaniče Sekulić, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (23.07.19 17:36:06)

Hvala vam gospodine potpredsjedniče Skupštine.

Uvaženi potpredsjedniče Vlade sa saradnicom, kolegince i kolege,

Sa pažnjom sam slušao sve ovo što je do sada rečeno vezano za ovu temu izmjena zakona koji se odnose na oduzimanje imovine stečene kriminalnom djelatnošću. Moram da budem iskren da mi je drago što sam imao prilike da čujem da niko čak ni od kolega iz opozicije nema iole ozbiljan komentar koji se odnosi na ove izmjene, ali da bismo demistifikovali neke stvari koje pokušavaju ovdje da se negdje provuku od strane kolega iz opozicije dozvolite samo da podsjetim. Znači, ova izmjena koja se tiče toga da li je krivično, da li je imovina nesrazmjerna ili nije ona se mijenja iz zakona iz prostog razloga što nema potebe da postoje dva uslova, dovoljan je jedan uslov, a to je da napravimo krivično djelo i to krivično djelo se veže eventualno za imovinu počinioca. Ne znam zašto sad postavlja pitanje, zašto treba imati dva uslova. Mislim da je sasvim dovoljan jedan i to je mnogo jasnije ljudima koji se bave pravom, a ne onima koji naravno pokušavaju da nešto ušićare na tom pitanju.

Druga stvar naravno finansijske istrage su vrlo zahtjevne. To smo znali i onoga trenutka kada smo ovo pitanje tretirali Krivičnim zakonikom prije nekoliko godina. Meni je zaista drago što smo imali prilike od strane glavnog vrhovnog državnog tužioca i od strane specijalnog tužioca ovdje u ovom parlamentu prije par mjeseci da čujemo zaista ozbiljne rezultate u ovoj oblasti koje su rezultat upravo izmjene Krivičnog zakonika. Ne znam zašto sad postavlja pitanje da li treba ili ne treba ne samo podržati ove izmjene nego samo pitanje da li postoji politička volja ili ne postoji. Znači, naše kolege iz opozicije da podsjetim, ovaj zakon smo mi usvajali dominantno Demokratska partija socijalista, ne znam zašto postavljate pitanje da li ima političke volje i dominantno se primjenjivao, uvažene kolege, na upravo ljudima iz Demokratske partije socijalista. Podsjetiću znači na nekoliko predsjednika opštine, podsjetiću na bivšeg potpredsjednika Vlade itd. itd.

Uostalom, poštovane kolege, dozvolite da kažemo i to. Znači, što je rezultat primjene ovog zakona samo u prošloj godini oduzeto privremeno ili stalno više od 25.000 kvadrata stambenog i poslovnog prostora. Znači, oduzeto više od 450.000 kvadrata zemljišta itd. itd.

E, sad dozvolite mi samo par rečenica zaista nisam imao namjeru, ali isprovociran sam

nastupima kolega iz opozicije. Znači, onda kada sud presuđuje protiv ljudi iz Demokratske partije socijalista to je dobar sud, a onda kad imamo optužnice protiv kolega iz opozicije onda su to namještene optužnice. Mislim da tu negdje gubimo iz vida da je zaista teško suditi i presuđivati, ali dozvolite, uvažene kolege, nemojte da se ljutite na zakon, nemojte da se ljutite na sudije. Znači, zakon je dobar i šta je sad problem. Problem je što po tom zakonu treba na optuženičkoj klupi da se nađu i neki ljudi iz opozicije. Šta je sad problem sa tim?. Znači, kažem još jedanput ono što je najvažnije kada govorimo o vladavini prava čini mi se da to gubimo iz vida, a to je da zakon jednako važi za sve. Druga stvar, a ono što posebno naše kolege iz opozicije gube iz vida, a to je ustavno određenje da niko nije kriv dok se ne dokaže suprotno.

Ono što zaista ne mogu ne mogu posebno zato što imate to iskustvo gdje su vaše kolege optužene. Znači, nije mi jasno da poslije toga vi ovdje u ovom parlamentu optužujete ljude, osuđujete ljude i želite da budete dželati. Znači, poslije svega što su vaše kolege ne, ne nemojte molim vas nema potrebe za manipulacijama. Znači, želite da budete dželati. Ja vas zaista molim da budete korektni onako kako ste korektni prema svojim kolegama budite korektni i prema drugima.

Kažem još jedanput nemojte da se ljutite na pravosuđe, nemojte da se ljutite na specijalnog državnog tužioca, nemojte da se ljutite na zakone, kažem još jedanput, najvažnije je da svi budemo jednaki pred zakonom. Ja zaista iskreno vjerujem da će naše kolege iz opozicije koje su se našle na optuženičkoj klupi dokazati svoju nevinost. Znači, ja lično nemam nikakvu dilemu oko toga, ali upravo zbog toga ih pitam: Da li je način da ovdje u ovom parlamentu iznosimo netačne podatke, optužujemo ljude i želimo da ih osudimo pred javnošću Crne Gore? Mislim da bi bilo dobro da razmislite malo na tu temu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:41:02)

Hvala kolega Sekulić.

Poslanik Janko Vučinić, nek se pripremi poslanik Milutin Đukanović.

JANKO VUČINIĆ (23.07.19 17:41:09)

Poštovane građanke i građani,

Zakon o oduzimanju imovine stečene kriminalom je zakon koji nam je bio prijeko potreban jer je kroz procese tranzicije, privatizacije jedna velika društvena imovina prešla u privatne ruke ili preciznije rečeno da je pokradena i opljačkana. Takođe, kroz procese tranzicije došlo je i do velikog porasta kriminala svih oblika i od tog kriminala sa kojim je država izgubila bitku stvorena je velika imovina nezakonitim načinom. Jedan dio od onih koji su na takav način došli do novca sa tim novcem je stekao i moć i došao u one krugove gdje se odlučuje o važnim državnim pitanjima. Tako da danas imamo situaciju da kvazipolitičke i kriminalne strukture imaju velikog učešća u upravljanju državom. Stoga ovaj zakon će se teško primijeniti.

Za ovaj period tranzicije društva niko nije mogao doći do velikog kapitala koji danas ima ljudi čiji se kapital mjeri milionima eura i zbog toga treba uvesti ispitivanje te imovine bilo za javne funkcionere ili za bilo koga građanina i tu imovinu koja je u nesrazmjeri s prihodima treba uzeti. Zbog toga treba nam nova vlast koja će da primjenjuje ovaj zakon, ne da donese nego da primjenjuje ovaj zakon o oduzimanju imovine, treba nam zakon o ispitivanju porijekla imovine, naravno i zakon o lustraciji. To je nešto što prvo buduća vlast mora da usvoji te zakone i da ih primjenjuje. Da bi se ovaj zakon o kome raspravljamo realizovao potrebno je da postoji politička volja. Nema političke volje kod onih kod ove vlasti koja je ogrezla u kriminalu i korupciji. Zbog toga se i primjenjuje ovaj zakon selektivno ili se ne primjenjuje. Onamo gdje ga primijenite, onamo gdje pokušate od kriminalaca da uzmete tu imovinu, u stvari napravite njima korist tako da vratite tu oduzetu imovinu i onda imaju obeštećenje.

Možemo li očekivati, evo vas pitam, gospodine ministre, od ovoga zakona, od tužilaštva da ispita čija je ničija kuća na Gorici. Da li to možemo očekivati ili ćemo čekati da vaš predsjednik Demokratske partije socijalista završi taj biznis koji je najavio i da će od toga biznisa kupiti tu

kuću? Možemo li očekivati da tužilaštvo ispita čiji je onaj dvorac u Pokloncima kod Krupca koji je predsjednik države u imovinskom kartonu prijavio kao ruševine? Da li se može ispitati porijeklo toga dvorca? Možemo li očekivati od tužilaštva da ispita navode Međunarodnog konzorcijuma istraživačkih novinara da je Milo Đukanović s imovinom od 14,7 miliona najbogatiji predsjednik u Evropi, a Duško Knežević, njegov bivši saradnik i prijatelj, tvrdi da imovina Mila Đukanovića iznosi mnogo više, skoro pa milijardu. To je samo ono što znamo, što u ovako siromašnoj i opljačkanoj Crnoj Gori bode oči i para uši, a šta je ono što ne znamo i što samo zna Milo Đukanović o njegovoj imovini. Da li se može očekivati od tužilaštva da ispituju vašu imovinu, ukoliko nije u srazmjeri s prihodima, a mislim da je malo tih u Vladi kojima je imovina u srazmjeri s prihodima.

Poštovani građani, da bi se ovaj zakon sproveo u djelo potrebna je neka nova vlast, vlast koju će činiti poštenu ljude koji će politiku smatrati kao društvenu djelatnost, kao odgovornost, rad i predanost u cilju napretka društva i države. To je shvatanje onih koji shvataju politiku kao rad u javnom interesu i kao služenje narodu i državi, ali postoji i drugačije gledanje kao što ova sadašnja vlast gleda na politiku, a to je, prije svega, politiku kao privilegiju i način za brzo bogaćenje i osvajanje moći i to je odlika ove današnje vlasti. Iz džempera u Armani odijela, iz baraka u vile, iz lade i moskviča u majbah i tako redom do satova od 100.000 evra. Vi, sirotinjo, kao što su nam poručivala djeca funkcionera vladajućih partija, neću reći poruku, budite srećni s povećanjem minimalne zarade od svega 30 evra, penzijom od 128 evra i vašim životom od danas do sutra. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:47:01)

Hvala, kolega Vučiniću.

Poslaniče Đukanoviću, vi ste sljedeći, a neka se pripremi poslanik Branko Radulović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (23.07.19 17:47:12)

Poštovani građani,

Raspravljamo o Zakonu o oduzimanju imovine stečene kriminalom i jedno vrlo lako pitanje za ministra pravde. Ministre, da li primjećujete da u vašem okruženju premijer, predsjednik države i ostali ministri imaju nesrazmjernu imovinu u odnosu na sopstvene prihode? Vrlo jednostavno, da postoji elementarne etike poštovalo bi se načelo da posle završetka funkcije nekolicke godine ne možete da se bavite biznisom.

Šta se desilo u Crnoj Gori? Bivši premijer je 2006. godine prestao da bude državni funkcioner i onda kreće finansijsko vaskrsnuće. Da li je normalno da se kupi 11.657 akcija 3. avgusta 2007., akcija Prve banke po cijeni od 127 evra, a već 11. oktobra 2007. godine te akcije vrijede 867 evra. Bivši premijer prodaje 9. jula 2008. godine 2.540 akcija po 610 evra i vraća kredit od milion i petsto, a njemu ostaje skoro 8.000 akcija koje vrijede tada po 610 evra. To je u redu. Poslanici DPS-a se ovdje drsko i bezobrazno iščuđavaju kako mi vrijeđamo ljude, kako saopštavamo neke stvari za koje nemamo dokaze. Ovo su beton dokazi. Od ovih dokaza jačih nema. De su ti ostali genijalci, da za tako kratko vrijeme steknu nenormalni kapital. Ministar pravde, potpredsjednik Vlade, čuti jer na ovo nema odgovora. Ovo je sve ovako. Kolega Nebojša Medojević je po našem uvjerenju pokrenuo jednu od najvećih afera u Crnoj Gori. Ova afera fiktivnih faktura prevazilazi umnogome aferu koverat i niko neće da ga pozove da im dostavi dokumentaciju.

Juče slušamo nemušto saopštenje Radio Televizije Crne Gore da sadašnji menadžment, pa naglašavaju koji je na toj funkciji od decembra 2018. godine, nema veze s ovim poslovanjem. Ovo se dešavalo, evo fakture, od firme Reset Radio Televiziji Crne Gore, 21. februar 2017. godine u iznosu 1.975,40 evra, usluge za sajt u iznosu 476, izrada WordPress sajta 1.428 i još jedna usluga 71,40. Istoga dana, ponovo faktura od firme Reset Radio Televiziji Crne Gore iznos 1660. Vrlo interesantno nema PDV-a u odnosu na prvu fakturu. Takođe, gospodar naših sudbina, vaš strateški investitor Statis, koji je zakupio najznačajnije lokacije na crnogorskom primorju i značajno utiče na medijsku scenu jer je vlasnik Dnevnik novina i portala Cafe del Montenegro, odnosno

CDM-a, evo ovdje firma Reset, fakturiše dobavljač CDM. Ponovo imamo ovdje firma Reset, fakturiše ponovo CDM, nezavisno novinarstvo. To je, ministre pravde, bruka i sramota za Crnu Goru.

Želim da saopštim ovdje šta se desilo s Novom Radovićem koji je u julu 2018. godine podnio ostavku iznenada, a bio je direktor Direktorata za poreski i carinski sistem, a on je suprug Stojanke Radović, specijalnog državnog tužioca. Ove stvari s fiktivnim fakturama nijesu mogle da se odrade bez njegovog znanja. Da li je Stojanka pozvala svoga supruga? Kod nas svaki dan šalju specijalne policijske jedinice, ljudežabe da istražuju poslovanje Demokratskog fronta i njegovih konstituenata, a ovdje se radi o prevari od nekoliko stotina miliona evra, državni organi ćute, a i vi, ministre, nećete da progovorite riječ povodom ovoga. Nemojte više niko da nam prigovora što kritikujemo ljude pojedince. Kritikujemo ih zato što krađu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:52:41)

Hvala, poslaniče Đukanoviću.
Izvolite, poslaniče Raduloviću.
Proceduru je tražio poslanik Nikolić.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.19 17:52:53)

Izvinjavam se poslaniku Raduloviću što ga prekidam, ali se obraćam vama jer ste nas maločas obavijestili da su poslanici Demokratskog fronta iscrpili vrijeme za diskusiju. Nakon toga, dajete riječ jednom, pa drugom poslaniku. Molio bih vas da nam objasnite o čemu se radi. Jer, ako je iscrpljeno vrijeme za diskusije, to je, pretpostavljam, ishodište imalo u dogovoru na kolegijumu. Ako se krši dogovor s kolegijuma onda je red da nas obavijestite zašto je to tako jer bi i mi imali prijavljenih s naše strane sigurno još za diskusiju povodom ove tačke dnevnog reda.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 17:53:30)

Poslaniče Nikoliću, nije iskorišćeno svih tri sata rasprave. Kolega iz Demokratskog fronta je u pauzi mene i predsjednika Brajovića zamolio da svi poslanici uzmu učešće. Po pet minuta im dajemo, to je redovno davanje i uzećemo u obzir to jer poslanici iz Demokratskog fronta, nadam se da će ono što su izrekli kod drugih tačaka neće biti toliko puno. U našem Poslovniku mi ne prelazimo tri sata rasprave, ti poslanici su se na vrijeme prijavili i ja im i zbog toga dajem riječ.

Izvolite, poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.19 17:54:15)

Hvala, gospodine Genci.

Ovo nije zbog mene, već mi je dosta te popularnosti i preko vrh glave nego je ovo zbog Crne Gore.

Građani Crne Gore, vidite li vi ovo sada, što je Demokratski front, što su rodoljubi, što su dokazi i što je budućnost Crne Gore. Ovo je jedna od brojnih naših tužbi, gospodine Pažin. Ove tužbe su teške direktno više od pet milijardi eura, KAP, prva, druga, treća faza, Elektroprivreda, Željezara, Telekom, podnijeli ih od Grupe za promjene gospodin Medojević i ja, a najviše ja. Da je ovo bilo procesuirano, a sve stoji kao ova poslednja da je preusmjerena zbog organizovanog kriminala kod specijalnog državnog tužioca, podnijela je državna tužiteljka Miljana Radović, danas bi, građani Crne Gore, ono što je, prije svega, želim jer ja vjerujem u gospoda Boga i ne svetim se ljudima, oni će tamo, prije svega, ispaštati svoje lopovluke, ovdje bi imali na hiljade radnih mjesta, ovdje ne bi imali sirotinje, ovdje se ne bi raspravljalo o minimalnom ličnom dohotku, ovdje bismo imali konkurentsku privredu, ovdje ne bi bježala naša omladina, ovdje bi moje dvoje djece bilo

ravnopravno i sve ostalo.

Gospodine Pažin, zašto ne reagujete po ovim tužbama?. Ono što je danas iznio jedan od dvoje, pošto je bilo jedno žensko, a jedno muško, mojih najboljih studenata u životu, imao sam mnogo studenata, kod mene su doktorirali, 12 doktora nauka, 56 magistara, Nebojša Medojević je bio od te dvoje jedan od najboljih, on i ja se fenomenalno slažemo zbog toga, uzdigao sam ga na moj nivo zbog te njegove vrcavosti, inteligencije, što je i moje dobro, a i njegova čast, onda bi trebalo da se digne cijela Crna Gora. Gospodine Pažin, vi dobro znate, ne može samo poslanik, poslanik je suveren, on iznosi, ali ako državni tužilac, ako policija ima indicije i ono što ste vi rekli ili neko drugi, Draginja, čuje u kafani, pa zato imaju ti državni tužioci, policajci velike uši, ne znam prirodno ili ne prirodno ili se razviju vremenom, ako čuje tu indiciju on je mora provjeriti, ali ako neko duplu fakturu, upari, nesrećniče, dvije fakture ili da vidi da li to ide preko of šor firme ovog glaziranog navodnog vlasnika u Kombinat aluminijuma, pošto sam ga ja tako prozvao, taj Kombinat aluminijuma, onda treba da sabereš jedan i jedan da nijesu dva nego su deset i da to neko od tih dva, osam stavlja neđe drugo.

Gospodine Pažin, jasne su stvari. Malo više sam proučavao, kraće spavam od Nebojše i ostalih, vi ste mogli da postupite barem kao Hrvat, ovaj zakon što vi proširujete da bacite u korpu za smeće. Oni su ga držali 17 godina, da nije bilo USKOK-a, da nije bilo političke volje, ne bi bilo Senadera. Biću preteča vama, baciću ga u korpu za smeće. Vi ćete ovo što je u ovom zakonu proširiti u Krivičnom zakoniku. Evo, zbog vas sam postao dobar pravnik, Mićko kaže da je odličan pravnik, ja sam vrlo dobar pravnik zbog vas, sve sam proučio, i u Krivičnom zakoniku, i Zakonu o krivičnom postupku. Proširite ga, ubacite kriminalce. Sramota je da nekakvi tamo, da ne rečem što je, što mi Crnogorci nazivamo za lopove, Kalići, Malići i ostali koje cio svijet optužuje mi vraćamo naše teške pare. To je sramota zbog određenih korumpiranih sudija. Onda ćete da inicirate Zakon o preispitivanju imovine. Pošto sam ja jedan od najbogatijih političara u Crnoj Gori, tražim prvo da ispitate moju imovinu, a onda ćete svi, pa ćete da vidite je li moguće da taj čovjek ima 2.800 eura kredita u odnosu na drugo, pa ćete na osnovu toga. Evo, ja nemam sat, imao sam sat moga sina koji je došao iz Amerike, završio magistraturu Bostonskog univerziteta i nosio deset godina i pokvario mi se od 100 dolara i onda kada neću od njega neću od drugog. Zašto neki imaju od stanova, vila, hiljade drugih stvari, ukoliko se to Krivičnim zakonom dokaže oduzeti i njega u zatvor. Ukoliko nema pokriće, ide porez, do koliko, hajde da vidim da li ste znali, do 50%.

Da ste me slušali dobro kao onu gospođu Martu što slušate, ovako razrogačite oči onda biste, ministre, ... (Prekid)... Hoćete li da to ja predložim ili da vi predložite ovaj zakon o preispitivanju imovine javnih funkcionera i povezanih lica, brata, supruga i sve ostalo. ... (Prekid)... kandidatkinju prvog tužiteljke Evropske unije koja dolazi iz Rumunije, koja je zatvorila 51 poslanika, deset ministra i koja je bila britka sablja više nego što je senaderizacija bila u Hrvatskoj.

Doći će vrijeme, građani Crne Gore, istine i pravde kada dođe Demokratski front na vlast, a sve indicije i pokazatelji za to postoje. Vrijeme brzo prolazi. Gospodine Pažin, da li je ovo bilo vaše naravoučenje ili nije. Ako nije, Gospod neka je na pomoć.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:01:29)

Hvala, poslaniče.

Tri minuta ste prekoračili, što nisam očekivao.

Procedura. Izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ (23.07.19 18:01:39)

Cijeli zakon i diskusija o zakonu su se sveli na to da se ovdje optužuje i da se igramo sudnice. Tačno, slažem se s gospodinom Radulovićem da se preispita imovina svih nas od A do Š, pa onda da pričamo, a ne da optužujemo, pa da pričamo priče, pa da slušamo priče s pijace, što bih ja rekla.

Zaista vas molim, mogli smo i mi da pričamo dosta toga, mi se nismo javili. Molila bih, takođe, gospodina profesora da ne pominje koleginicu koja je pravница kako je ko i koga gledao,

evo i ja sam vas gledala i slušala, pa što sada. Samo vas molim da drugi put mi imamo više vremena da možemo da govorimo jer bi se onda svi javili za diskusiju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:02:42)

Daću vam sve vaše vrijeme na raspolaganju samo se vi prijavite, što se tiče vašeg kluba danas. Molim vas da me ne upozoravate. Danas idemo baš fino, hajde da nastavimo tako.

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.19 18:03:01)

Sjećam se jedne lijepo pjesme kada sam bio veliki liberal: "Sjećanje me lakom tugom mori". Možda sam se, gledajući Pažina kako gleda koleginicu, toga sjetio kako su i mene nekad gledali. Mene više ne gledaju, na žalost.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:03:27)

Izvolite, kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.19 18:03:35)

Evo, da otkrijem tajnu, prof. Radulović je počeo prvi stih pjesme Lesa Ivanovića Kari Šabanovi. Eto, imamo i mi recitatore u našoj sekciji.

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Želio bih, gospodine Pažin, a da me pogrešno ne shvatite i da me ne stavite u zatvor posle pitanja, da vas pitam kako ste vi sve ovo danas istrpjeli, a da niste osjetili potrebu makar jednom da pitate Nebojšu Medojevića, Milutina Đukanovića i ostale kolege poslanike Demokratskog fronta daj da vidim te fakture, daj da vidim te izvode iz banaka, daj da vidimo ko je to do sada fiktivno opraio preko milijardu eura, kako niste osjetili potrebu kao ministar pravde? Ovo je državni udar, gospodine Pažin. Ovo je klasično pranje novca što su uradili ovi ljudi i blisko povezana lica s čelnicama režima, počev od Mila Đukanovića preko Aca Đukanovića, njihove dece i njihovih sestričića. Sada ovdje nama kažu nemojte da pominjete one koji nisu ovdje u Skupštini. Ko njima brani da dođu u Skupštinu? Ne možemo svi da dođemo u Skupštinu. Ođe se pominje i Tramp, pominje se Putin, gospodin Škrelja često citira Dalaj Lamu, pa ne možemo da dovedemo i Dalaj Lamu u Skupštinu. Nemojte sada da nam ograničite koga ćemo da pomenemo, papu Katnića, je li tako?

Znate, gospodine Pažin, koji je jedini objekat i građevina koja se vidi s mjeseca golim okom, a u Crnoj Gori je? Ne znate. Nije Viši sud, nije Skupština nego ona kuća od 2.000 kvadrata pod Goricom koja vrijedi deset miliona evra za koju Milo Đukanović kaže da nije njegova, ali ako proda neku zemlju u Podkošljunu i on bi volio po stare dane da se skrasi i da na Gorici uživa u penzionerskim blagodatima. Ok, nije njegova kuća, ali odakle mu onda ova zemlja u Podkošljunu? Čovjek prima 1.200 eura platu, ja imam 200 eura veću platu od njega, odakle mu ta zemlja u Podkošljunu, odakle mu fakultet, odakle mu Prva banka, odakle njemu sve će je bacio oko? Je li ko osjetio potrebu to da istraži? Onda se pojavljuje ovaj moj Knežević Duško koji kaže da mu je lično Đukanović nudio da tu kuću prebaci na sebe, a da on živi u njoj. Pošto je on to odbio, onda je našao Ivanoviće, a pošto su Ivanovići pod istragom u Telekomu oni ćute. Znate ko krije tajnu, gospodine Pažin? Tajnu krije Mugile, kako mu od milošte tepa ... Roćen. Mugile krije tajnu jer je Mugile obezbijedio svu dokumentaciju i uskladio s detaljnim urbanističkim planom da se ta kuća pravi tamo i da se gradi. Zato Mugile nije uhapšen, gospodine Pažin, oštetio je za šest miliona i dvjesto hiljada evra, a mi smo hapšeni, hapsili ste ljude koji su mijenjali 300 dolara, držali ste ih u pritvoru. Vi znate na koga mislim. Bili ste u toku. Znači, šest miliona i dvjesto hiljada evra samo jedna pronevjera Mugilija, a onda aktivisti Demokratskog fronta zbog 300 promijenjenih dolara.

Što se sada dešava, gospodine Pažin? Mugile i njegovi članovi porodice sada sve prodaju stanove i svu nepokretnu imovinu po Podgorici i po Crnoj Gori. Jeste li u toku s tim? Smatrate li da je trebao sud onoga momenta kada je potvrdio otpušnicu protiv njega da mu zamrzne imovinu, smatrate, je li tako? Zašto mu niste zamrzli imovinu? Evo, pitam vas, vi ste član Sudskog savjeta. Koga ću da pitam? Daj, recite mi koga ću da pitam. Katnić neće da dođe, vas kada pitam ovdje odmah završim u zatvor, moramo nekoga da pitamo.

Dalje, imate Svetozara Marovića. Kaže da je bila šteta za Opštinu Budva 50 miliona. Prema nekim proračunima, 500 miliona. Onoga momenta kada je Svetozar Marović pred Borisom Savićem sklopio sporazum o krivici, da li je trebala da mu se zamrzne imovina, je li tako? Nisu mu zamrzli imovinu. Pošao je za Beograd, je li tako, liječi se od depresije, pare su po Beogradu i, što bi rekli mi Zečani, čiri mili dipile, je li tako? Jeste, tako je, gospodine Pažin. Da li treba Boris Savić da odgovara zbog toga? Treba li Boris Savić da odgovara zbog toga što nije zamrznuo imovinu Svetozaru Maroviću?

Dalje, nas ste ovdje osudili i optužili za 37.000 pozajmljenih dolara. Migo Stijepović je pred čitavom crnogorskom javnošću uzeo 100.000, a onda se volšebno iz čitavog postupka tih 100.000 pretvorilo u 47.000. Gdje je tih 50.000? Da li će se u optužnom predlogu za koji čujemo da će da podrazumijeva samo Miga Stijepovića i još trojicu aktivista iz DPS-a iz Zete, a saslušan je 21, znate zašto, zato što je potrebno da bude manji broj nego u postupku vezano za Nebojšu Medojevića. Da li će Migo Stijepović da objasni gdje su nestali tih 50.000, lijepo vodimo da mu Duško Knežević daje 100.000? Završavam time, da li je Stojanka Radović odgovarala i da li će odgovarati zbog slučajeva Kalić i Šarić, ona ih je vodila? Da li će saslušati svoga muža koji je bio direktor Direktorata za poreski sistem i carinu, da li će ona odgovarati za aferu Klap, da li je ona saslušala Nova Radovića ili ga je saslušavala šapučući mu nešto. Dozvolite mi da završim.

Dok god, gospodine Pažin, ne otpočnete s čišćenjem sopstvenih redova vi ćete biti najveći protivnici crnogorske nezavisnosti, teritorijalnog integriteta i suvereniteta ove države, ni NATO vam neće pomoći da je odbranite jer ćete vi da pojedete ovu državu, a ne Demokratski front.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:09:55)

Poslaniče Kneževiću, duboko sam pokušavao da dam repliku, ali ste u granicama ekvilibrirali na način kako ste govorili. Samo konstatujem da imam upozorenje kolega iz Demokratske partije socijalista. Imao sam dobru volju. Jedino bih vam zamjerio što ste bivšeg gradonačelnika Podgorice nazivali tim imenom, on ima svoje ime i prezime, ali to govori o vama. Nemate potrebe.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.19 18:10:37)

Ne znam da li ste vi u toku. To je naziv kojim ga zove Milan Roćen, savjetnik predsjednika države, bivši ministar spoljnih poslova i, što je najgore, on se odaziva na to.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:10:47)

Zahvaljujem na vašoj intervenciji. Mislim da ste završili svoje izlaganje. Ovim smo završili redosljed poslanika koji su se prijavili za raspravu. Imamo proceduralnu reakciju kolege Miloša Nikolića. Izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (23.07.19 18:11:11)

Potpredsjedniče, razumio sam ovu situaciju koja se desila danas, ali koliko sam razumio napravili ste dogovor s šefom Kluba Demokratskog fronta, je li tako? Razumijem da je ostalo vremena, da ste željeli da im date priliku da saopšte nešto dodatno, u redu, nije bio takav dogovor

s kolegijuma, mogu to da prihvatim, ali mislim da bi bilo u redu da drugi put i nas obavijestite o tome da bismo i mi dodatno prijavili određene diskutante koji bi mogli da diskutuju i da bi to prosto bilo u skladu s nekim načelima pravičnosti. Jer, na ovaj način su kolege iz Fronta dobili dodatno vrijeme, kažem nije sporno, ali ste trebali da nas obavijestite o tome da bismo mi dobili još diskutanata.

Što se tiče izlaganja gospodina Kneževića, nije bio sporan nadimak, bila je sporna činjenica što je rekao da je gospodin Mugoša napravio tu malverzaciju iako to presudom nije potvrđeno i na taj način ga otpužio na osnovu nečega za šta postoji samo optužnica, a što se tiče nadimka nije sporno, tu ste mogli da ga prekinete, ali ostalo je generalno bilo u nekim standardnim okvirima. Drugi put, zbog korektnosti, samo sugerišem da i nama ukažete da bismo pripremili dodatno govornike. To je sve.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:12:12)

Slažem se, kolega Nikoliću, i cijenim vaš napor da poslovnički ovo najdjelotvornije uredimo. Možda sam previdio ili nisam dobro čuo taj dio, slažem se s vama, treba krenuti od prezumpcije nevinosti, ali to brzina govora gospodina Kneževića ne dozvoljava meni.

Vi se javljate za proceduru, takođe? Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (23.07.19 18:12:38)

Postaje pravilo da kolege iz Demokratske partije socijalista ne žele da polemišu sa mnom, niti sa mojim stavovima nego koriste procedure i pokušaj kaznenih replika u nemogućnosti da se verbalno suoče sa mnom i sa bilo kojim drugim poslanikom Demokratskog fronta. Ja nijesam uvrijedio Miomira Mugošu, on krije tajnu vezanu za kuću na Gorici, i ja tvrdim odgovorno da zbog toga nije ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:13:00)

Vi znate da ovo nije proceduralna reakcija, Vi sad odgovarate na bilo što.

Molim Vas, nije tema ove Skupšine naše današnje rasprave.

Ovim okončavam raspravu i pitam predstavnika predlagagača, da li želi završnu riječ?

Želi. Završnu riječ ima Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade. Izvolite.

ZORAN PAŽIN (23.07.19 18:13:33)

Poštovani predsjedavajući, uvažene dame i gospodo poslanici,

Želim da se zahvalim svim poslanicima koji su uzeli učešća u ovoj raspravi. Želim i da dam jednu uvodnu digresiju, da se malo toga od onoga što smo čuli odnosilo na predložene izmjene Zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene kriminalnoj djelatnošću. Radi crnogorske javnosti posjećamo da se mijenjaju samo dva člana i daću razloge zašto se mijenjaju. Mijenjaju se da bi tužilaštvo bilo u poziciji da efikasnije sprovodi ovaj zakon, ne dira se osnovni koncept zakona koji je dobio veliku podršku ovoga Parlamenta 2015. godine, da se svi zajedno podsjetimo smatrali smo da ovo može biti značajno oružje u borbi protiv kriminala, a posebno organizovanog kriminala.

Mijenja se član 11 tačka 1 zbog toga što se zahtijeva osnov sumnje da je imovina imaoaca u nesrazmjeru sa njegovim zakonitim приходima. Istovremeno ostaje odredba koja zahtijeva osnovanu sumnju da je ova imovina pribavljena kriminalnom djelatnošću. Ovo sve imajući u vidu odredbe člana 8 stav 2 ovog zakona koje predviđaju upravo ovo, da osnovana sumnja postoji onda kada se radi o nesrazmjeru između zakonitih prihoda i onoga što je u posjedu imaoaca. Dakle, na jedan način rasterećuje se sam postupak finansijske istrage nekih okolnosti za koje

su eksperti Evropske komisije zaključili da predpostavlja jedan formalistički pristup samom ovom institutu. Drugo se ništa ne mijenja osim što se očekuje da sada sa novim mehanizmima Tužilaštvo ima efikasniji pristup u primjeni ovog instituta.

Poštovani predsjedavajući, dosta se čulo stavova o jednoj široj raspravi koja se nije odnosila na sam sadržaj ovog zakona. Cijenim to kao izraz parlamentarne slobode, trudiću se uvažavajući poslanike da odgovorim na najveći broj dilema koje su istaknute tokom rasprave. Molim da mi se ne zamjeri ako ne odgovorim svakome na sve ono što smo imali priliku čuti i nije mi namjera da proizvodim bilo kakve replike. Zato neću pominjati imena, ali ću se samo osvrnuti na pojedine institute. Jedan od poslanika je pomenuo Zakon o poreskoj administraciji i molim Vas predsjedavajući da obratite pažnju na ovaj trenutak. Ja se slažem sa stavom toga poslanika Demokratskog fronta. Evo da se desi i to čudo u crnogorskom Parlamentu - slažem se sa stavom poslanika koji je pominjao Zakon o poreskoj administraciji, jer i sam smatram da ovaj zakon krije značajne kapacitete za dodatni napad na nezakonito stečenu imovinu. Na ime kroz dodatno oporezivanje ove imovine može se zaista na jedan veoma dobar način postići ono što su ciljevi zapravo i ovog zakona koji danas razmatramo. Takođe, jedan broj poslanika je pomenuo potencijalno uvođenje novog krivičnog djela koje bi se odnosilo na nezakonito bogaćenje kao posebno krivično djelo. Rekao sam nezakonito bogaćenje u društvenom smislu, u sociološkom smislu je jedan izuzetno negativan društveni fenomen i razumijem potrebu i iskazane stavove da se taj negativni fenomen suzbija na sve načine koje su društvu na raspolaganje. Ali uvođenje ovakvog krivičnog dijela, a napominjem da niko nikada od onih koji predlažu ovo krivično djelo nije formulisao kako bi glasilo to krivično dijelo, bi značilo ugrožavanje pravnog sistema Crne Gore sa svim drugim institutima koji pravni sistem Crne Gore ima. Reći ću zašto. U teoriji i praksi krivičnog ... (Prekid)... u Crnoj Gori, koncept krivično djela je objektivno subjektivno postavljen. To znači da u samom pojmu krivičnog dijela je sadržan pojam .. odnosno krivice, a krivica je po svojoj definiciji psihički odnos učinioca prema samom djelu.

Dakle, istražni organi da bi se bavili krivičnim djelom moraju da utvrđuju vinost a ja Vas pitam koji to predlažete na koji način to može da radi istražni organ ako ne znamo što je radnja izvršenja ovoga krivičnog djela. Krivično dijelo pored radnje izvršenja mora da ima i posledicu. Nije jasno na koji način bi ovdje odvojili radnju izvršenja od posledice krivičnog djela, i da se podsjetimo čitav niz sada postojećih krivičnih djela kao što je primanje, davanje mita, zloupotreba službenog položaja, zloupotreba u privrednom poslovanju, prouzrokovanje lažnog stečaja su sve krivična dijela nezakonitog bogaćenja. Da li bi to značilo da bi trebalo odustati od ovih krivičnih djela jer bi imali jedno krivično dijelo, nezakonito bogaćenje. Dakle, podržavam napore i Vas u Demokratskom frontu da dođemo do odgovarajućeg rješenja, ali pristup koje Vi nudite nije adekvatan onome što je pravni sistem. Ekspert Evropske komisije da se podsjetimo, tu analizu je radio gospodin Rupert Vajning, i ja, nemojte to zaboraviti, stalno zaboravljate, pogledajte koji su autori te analize. Tada bili eksperti kao angažovana, eksperti OSC-a gospodin Vajning i ja. Dakle, u značajnom dijelu ta analiza sadrži moj autorski rad. On je imao o tome pozitivan stav polazeći od nekih anglosaksonskih iskustava, a ja negativan stav. Kako tada, tako i sada, a rekao sam i zašto, jer to narušava pravni sistem. Što ne znači da nijesam spreman da dam svoj doprinos u suzbijanju ovoga fenomena nezakonitog bogaćenja. Ali ne na način na koji Vi predlažete i molim Vas dajte da čujem kako bi ste formulisali to krivično dijelo. Toliko godina zalaganja, a niko nikada da kaže kako treba da glasi ta formulacija. Dakle, kojima adresatima se obraća, što je dispozicija toga krivičnoga dijela, a onda ćemo lako stići i dosankcija. Kako bi smo opisali to krivično djelo? Vi znate da je negativno u društvu da se neko nezakonito obogati, ali kako to formulisati sad kao posebno krivično dijelo, ja nikad čuo nijesam ni jedan prijedlog u tom pravcu, a rado bih to čuo.

Dakle, jedan poslanik je takođe postavio pitanje šta se događa ako neko uglavnom zakonito posluje, a onda jednim djelom ostvari nezakonite prihode na koji način se primjeniti ovaj zakon. Odgovor je jasan. Neće se ni primjeniti, jer postoji jedan institut koji dugo godina je prisutan u krivičnom zakonodavstvu Crne Gore, a to je oduzimanje protivpravne imovinske koristi. To nije isto kao instituti koje nudi ovaj zakon o kojem danas raspravljamo. Dakle, u tom slučaju oduzeće mu se samo ono što je pribavio tim konkretnim krivičnim dijelom. Neće se ulaziti u konfiskaciju odnosno trajno oduzimanje imovine. Slažem se takođe sa svima onima koji su ukazivali na potrebu da se unapređuju profesionalne vještine onih koji trebaju da primijene ovaj zakon. To sam i sam govorio 2015. godine, kada smo raspravljali o ovom zakonu, rekavši da će on biti izuzetno

težak za primjenu jer zahtijeva multidisciplinarna znanja pravnika koji ga primjenjuju. Nije dovoljno poznavati samo materijalno procesno krivično zakonodavstvo, nego imovinsko pravo, finansijsko pravo, privredno pravo, uslove računovodstva i sve neke druge okolnosti koje mogu biti relevantne u svakom konkretnom slučaju i to je nešto na čemu treba raditi. Čini mi se da sam dobrim dijelom odgovorio na ono što je bilo u fokusu vašeg interesovanja, a naravno veoma sam pažljivo ispratio i ono što je rekao jedan od poslanika koga sada upravo gledam i spreman sam na tu vrstu dijaloga. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:23:18)

Hvala.

Konstatujem da smo završili raspravu i da ćemo se o ovoj tački izjasniti naknadno.

Zahvaljujemo se ministru Pažinu i saradnici i sada prije nego što pređemo na sledeću tačku dnevnog reda imamo proceduralno reakciju poslanika Radulovića. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (23.07.19 18:23:42)

Postojeći zakon se ukida u Hrvatskoj, proširuje se Zakon o krivičnom postupku, proširuje se Krivični zakonik, a uvodi se kriminalizacija javnih funkcionera. To bi gospodin Pažin trebao da zna. Jesam li bio jasan? Evo ih ovdje koliko država postoje. Ođe teoretski na žalost nisam vidio gospodina Pažina, ali sam vidio dva akademika - jedan Sorbone, jedan Harvard.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:24:19)

Zahvaliću vam se poslaniče Raduloviću, na proceduralnoj reakciji i sada nastavljamo sa raspravom.

Poslaniče Đukanoviću, vi takođe proceduralno reagujete.

Ja vas ne razumijem. Molim vas ne čujem vas dobro. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (23.07.19 18:24:47)

Pa i ovaj put želim da ukažem na jednu pojavu koja ovdje postaje pravilna.

Imali smo prethodna dva dana tri ministra koji imaju veoma značajne resore - ministra finansija, ministra odbrane i ministra pravde. Nijedan od ministara nije se uključio u raspravu, odnosno nije želio da komentariše stavove i optužbe Demokratskog fronta. Mi ih donekle razumijemo, jer argumenti Demokratskog fronta su bili vrlo uvjerljivi i ono što se kaže nepobitni, ali zbog toga ministri koriste završnu riječ kada znaju da im poslanici Demokratskog fronta ne mogu odgovoriti i zloupotrebljavaju završnu riječ da bi nekako u završnoj riječi ...(Prekid)... da opravdaju to što radi aktuelna vlast.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:25:51)

Hvala.

Istekla vam je proceduralna reakcija. Vrijeme vam je isteklo. Bili ste potpuno jasni.

To je član najmanje 96 našeg Poslovnika i dok je on takav ti ministri uopšte nisu kršili Poslovnik. Potpredsjednik Pažin je odgovarao na sva pitanja. To što nije učestvovao u toku rasprave to je njegovo pravo. Ja mislim da je sasvim prirodno da on tako iskoristi.

Sada nastavljamo dalje.

Idemo Predlog zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija i Biljana Peranović,

vršilac dužnosti generalne direktorice Direktorata za poreski i carinski sistem.

Izjavitelji Odbora su Jovanka Laličić - Zakonodavnog odbora i Nikola Rakočević - Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima ministar Radunović.

Izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (23.07.19 18:27:07)

Uvaženi potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Predlogom zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga uređuje se postupak fiskalizacije gotovinskog i bezgotovinskog plaćanja u prometu proizvoda usluga, sadržaj fiskalnog račun, određuju se obveznici fiskalizacije i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju. Predloženim Zakonom želi se uspostaviti sistem koji će obezbjeđivati dostupnost podataka o prometu proizvoda usluga, kontrola izdavanja računa od strane Poreske uprave i uspostavljanje efikasnog sistema prikupljanja poreza. Efikasnost ovog sistema se ogleda u tome što će isti omogućiti tačnu informaciju o poreskom obvezniku i njegovim poreskim obavezama, po izdatim računima, ali i da ta informacija bude dobijena blagovremeno, odnosno u što kraćem roku.

Želim da napomenem da se postojeći sistem fiskalizacije u Crnoj Gori zasniva na hardverskom rešenju, odnosno evidentirani. Promet u gotovini se evidentira preko fiskalnih uređaja koji se projektno sertifikuju, a za koje se izdaje odobrenje od strane Ministarstva finansija. Jedan od nedostataka ovog sistema je što zahtijeva značajne troškove za poreske obveznike u pogledu nabavke uređaja kao i njihovog redovnog servisiranja.

Takođe, nedostatak ovog sistema je što se poreska kontrola može sprovesti jedino uz prisustvo poreskih inospektora u poslovnim objektima i kroz stalne obilaskne prodajnih mjesta da bi se utvrdila urednost evidentiranja prometa. Glavni nedostatak je u tome što se evidentira samo dio prometa ostvarenog u gotovini i promet evidentiran preko poreskih registar kasa često ne obezbjeđuje potpune podatke o poslovanju i ne odražava ekonomsku snagu poreskog obveznika. Navedenim zakonskim rešenjem se predlaže zamjena postojećeg sistema i uvođenja softverskog rešenja da bi se obezbijedio zadovoljavajući model fiskalizacije koja omogućava ekonomičan i efikasan inspeksijski nadzor.

Sistem se zasniva na elektronskom prenosu podataka u ostvarenom prometu i obuhvata sve vrste prometa bez obzira na način plaćanja. Poreski obveznici po ovom rešenju su dužni da obezbijede elektronski prenos podataka od naplatnog uređaja koji koristi poreski obveznik do informacionog sistema Poreske uprave. Prenos podataka se vrši prije izdavanja računa kupcu i nakon dobijanja potvrde o prenosu od strane Poreske uprave poreski obveznik izdaje račun. Postupak fiskalizacije se u suštini zasniva na dobijanju potvrde elektronskim putem od strane Poreske uprave prije samog izdavanja računa. Ovdje je bitno da se uspostavi tehničko rešenje koje će obezbijediti najbrži mogući protok podataka od poreskog obveznika prema Poreskoj upravi i povratna informacija od strane Poreske uprave. Optimalno vrijeme da se proces u oba smjera vrši do dvije sekunde. Ovo relativno kratko vrijeme je neophodno prije svega da bi se obezbijedilo normalno postojanje poreskih obveznika.

Od strane Svjetske banke su obezbijedena kreditna sredstva za modernizaciju Poreske uprave iz kojih će se najveći dio iskoristiti za finansiranje sigurnog i stabilnog informacionog sistema. Implementacijom ovog modela sa čijom primjenom će se otpočeti od 1.01.2020. godine postižu se sledeće prednosti. Očekujemo da će se postići sledeće prednosti, smanjenje poreske utaje i to kroz dva aspekta. Kod poreskih obveznika koji radi sa gotovinom model osigurava bolju kontrolu prihoda pošto je lakše detektovati jesu li izdali validan račun, je li taj račun prijavljen u poreski sistem i kod poreskih obveznika koji rade sa bezgotovinskim transakcijama možemo kontrolisati jesu li stvarni njihovi ulazni računi sa kojima povećavaju troškove i smanjuju osnovicu poreza na dobit.

Kao drugu prednost navodimo efikasnost rada Poreske uprave. Stvaranjem centralne baze svih računa u Poreskoj upravi omogućene su napredne analitičke metode i ciljani pristup u

poreskom nadzoru. Umjesto da se vrši nadzor slučajnim uzorkom i posjećuju poreski obveznici koji imaju uredno poslovanje, napredne analitičke metode omogućavaju analizu rizika koja je osnova za planiranje poreskog nadzora.

Kao treću prednost navodimo transparentnost. Novi model omogućava lakšu provjeru svakog računa ne samo zaposlenima Poreske uprave nego i građanima, jer na taj način povećava povjerenje građana u poreski sistem i...(Prekid)...povećanje konkurentnosti.

Poštovani poslanici, imajući u vidu da se predloženim zakonom ostvaruju pretpostavke za povećanje efikasnosti rada Poreske uprave, jačanje konkurentnosti na tržištu uz upotrebu novih tehnologija i obezbeđenje stabilnih izvjesnih budžetskih prihoda, predlažem da Skupština Crne Gore usvoji Predlog zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (23.07.19 18:32:39)

Zahvaljujem ministre Radunoviću.

Pitam izvjestioce Odbora da li žele riječ? Ne.

Onda idemo po redosljedu ispred klubova po pet minuta. Sledeći je Predrag Sekulić, neka se pripremi Nebojša Medojević.

Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (23.07.19 18:33:00)

Hvala vam gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege,

.....

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (23.07.19 18:33:12)

Poštovane kolege, nema potrebe da iskorišćavamo po 30-tak, 40-tak minuta nego svaki učesnik po pet minuta i to je to. Nema potrebe da mi odužujemo raspravu nepotrebno.

Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (23.07.19 18:33:27)

Hvala vam potpredsjedniče.

Znači, bez ikakve dileme siva ekonomija je jedan od najvećih problema danas crnogorske ekonomije i to iz dva razloga. Prvi je razlog taj što ne ulaze sve pare koje bi trebale da uđu u državnu kasu s jedne strane, a sa druge strane stvara veliki problem nelojalna konkurencija. Naravno ne bih sada licitirao sa tim da li je u pojedinim oblastima sive ekonomije 10, 20 ili 30%, ali u svakom slučaju, kažem još jedanput, siva ekonomija jeste jedan od većih problema danas crnogorske ekonomije. Naravno, ovaj zakon neće riješiti sve probleme sive ekonomije, odnosno sive zone u Crnoj Gori, ali će riješiti veliki dio njih i sa druge strane olakšaće ono što je posao Poreske uprave. Ne treba zaboraviti da je ovaj sistem već provjeren u nekim drugim državama koje već, rekao bih, skoro deceniju koriste ovaj sistem i dao je pozitivne rezultate i tu nemamo nikakve dileme. Znači, jeste jedan dobar sistem. Istina zakon je kratak svega 30 članova, ali sasvim dovoljno da se tehnički operativno jasno iskaže ono što je pitanje pravne norme, naravno kazne za sve one koji to ne urade i naravno rok koji je potreban otprilike negdje do 1. januara, ne otprilike nego zakonom je dat rok do 1. januara da svi budu spremni pružaoci usluga trgovine itd. da budu spremni do 1. januara. Vjerujem, to je bila dilema na samoj sjednici našeg Odbora za ekonomiju, finansije i budžet da li je taj rok dovoljan, vjerujem da jeste zato što su urađene sve pripreme radnje za izradu kvalitetnog softvera i svega onoga što treba da bude prateći dio ovog čitavog projekta, zakonskog projekta fiskalizacije s jedne strane, a sa druge strane vjerujem

takođe da ćemo od svih onih koji legalno rade svoj posao da će ovaj projekat, odnosno ovaj zakon biti dočekan na najbolji mogući način. Kažem još jedanput to je u interesu svih onih koji rade legalno u Crnoj Gori. Mislim da broj onih koji rade legalno nije mali s jedne strane, a sa druge strane takođe će pomoći da oni pomognu državi, ali i građani Crne Gore koji smatraju da je utaja nešto što šteti državnoj ekonomiji i nešto što se izdvaja od njihovog novca, odnosno od onoga što je pitanje finansiranja javne potrošnje u najboljem smislu te riječi. Znači, da će pomoći da na pravi način se odnesemo prema onima koji zloupotrebljavaju ekonomski sistem i koji posluju negdje u zoni sive ekonomije. Kažem još jedanput bez obzira da li je u pitanju pružanje usluga, da li je u pitanju trgovina vrlo je jednostavno, vrlo je lako provjeriti i to je takođe dato kao jedan dio ovog zakona da građanin svaki sam može da provjeri slanjem SMS poruke da li je račun koji je njemu izdat od strane trgovine ili pružaoca usluge da li je i u kojoj mjeri validan. Čini mi se da to jeste glavni dometa ovog zakona. Ne bih želio da ovdje sad postavimo pitanje da li je etički da neko šalje račun i da pita da li je legalan. Mislim da nije etički prije svega da se zavlači novac, zavlači ruka u vaš džep kada govorimo o onome što je pitanje državnog budžeta. Čini mi se da tu negdje treba da tražite onu osnovnu nit i poruku ovog zakona. Znači, da pokušamo da sivu ekonomiju svedemo na onaj nivo koju danas sivu ekonomiju imaju uređene države Evropske unije. Naravno da li će u početku biti problema u sprovođenju ove fiskalizacije, vjerovatno da hoće posebno u onim djelovima gdje možda nekad i nestane struje ili imate slabiji internet ili nemate interneta, ali samo da znamo da je zakon predvidio i takve mogućnosti, da sve ono što bude urađeno u tom međuperiodu kada se ne bude mogao dobiti odgovor od Poreske uprave takođe će biti evidentirano i kasnije biti zavedeno kod sistema Poreske uprave. Znači, ovo je dobar sistem, sistem koji se pokazao dobar u praksi u mnogim državama Evropske unije i vjerujem da će doprinijeti da se kod nas taj nivo sive ekonomije znatno smanji. Naravno ne treba zaboraviti da je Poreska uprava i Ministarstvo finansija da će nastojati da svim onim malim privrednicima za koje će ovo biti i opterećenje, uvođenje novih fiskalnih kasa i uvođenje softvera, dali su mogućnost da to ipak bude urađeno na što bezbolniji način i da bude što manje ekonomsko opterećenje po njih. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:38:01)

Hvala vam poslaniče Sekulić.

Poslaniče Medojević izvolite, nek se pripremi poslanik Raško Konjević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 18:38:09)

Poštovani građani Crne Gore,

Evo danima iznosimo dokaze da je Poreska uprava Crne Gore dio kriminalne organizacije koju čini preko 198 firmi, preko 2.800 pojedinaca, koja se bavi pranjem novca u finansijskim prevarama utajom poreza. Iznosimo fakture iz dana u dan to su virtuelne fakture koje se sa elektronskim potpisom, upravo korišćenje moderne tehnologije i jasno je da se radi o fiktivnim fakturama. Evo recimo Ful hause jedna od firmi koja je specijalizovano osnovana da se bavi pranjem novca. Imam izvod broj 011 od 25.01. 2017. godine na iznosu od 4.879 eura koje je uplatila firma Republički zavod za urbanizam i projektovanje čiji je vlasnik Aco Đukanović. Što ćemo sad? Što ćemo sad pa ne, ne, zašto Genci, zašto, ja iznosim podatak evo vam ga ovdje i ovo su svi bankarski izvodi firme Ful hause. Ja sam vam rekao da imam sve dokaze. Jedna od firmi koja je prala novac jer je Republički zavod za urbanizam i projektovanje čiji je vlasnik građanin Crne Gore Aco Đukanović. Nije neka velika faktura 4.700 eura, ali ovde dolazimo do, kakva fiskalizacija. U Crnoj Gori postoji mreža kompanija koje su povezane sa vrhom vlasti koje imaju zaštitu u Poreskoj upravi. Direktor Poreske uprave mora da ima neku korist od ovoga, ministre. Ne može on ovo sve da provlači kroz Poresku upravu. Pazite zamjenik direktora Poreske uprave se ubio, nije ništa smiješno. Znači, zamjenik direktora se ubio zbog ove afere. Radi se o preko 300 miliona eura gdje su se oprale pare, sve crnogorske patriote, sve prvi u redovima na promocijama DPS-a. Svi nose crnogorske zastave, crnogorske dresove, padaju u nesvijest kad

crnogorska reprezentacija da go, ali onda krađu državu i peru pare i vrše finansijske utaje. I što ćemo sad? Evo ja vas gledam, što ćemo sad? Aco Đukanović evo pere pare. Evo njegova firma, on vlasnik, ...(Prekid)... što ćemo? Što ćemo, Ljubo?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:40:21)

Poslaniče Medojeviću, ovo je već drugi ili treći put da ja predsjedavam a da vi o tački dnevnog reda iznosite nešto što imate, kako vi kažete, dokaze. Ja vas još jednom molim sa tim dokazima organizujte konferenciju za medije itd. Ovdje raspravljamo o fiskalizaciji. Tako da molim vas vratite se na temu.

Vratimo se na temu.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 18:40:54)

Molim vas, upravo raspravljamo o fiskalizaciji. Pa, ako ima šta vezano, gospodine predsjedavajući, za fiskalizaciju je ovo. Znači, ovo je.

Hipotekarna banka AD Podgorica - ko se ikad bavio finansijama ili knjigovodstvom zna šta je ovo. Ovo su izvodi iz banke. Gospodine vi ste se bavili ekonomijom. Ovo je knjiženo, ovo nema nikakve, ovo ne može da se promijeni, ovo je proknjiženo. Može, može nalog storno promijenimo poziciju na kontnom planu, na kontu tom i tom i damo neki novi dokument ili zapalite Hipotekarnu banku. SDK-a je tri puta gorio da bi se uništila dokumentacija o šticovanju deviza ... kolege, tri puta je gorio SDK-a i uništena je arhiva da bi se spalili dokazi o šticungu i o švercu deviza u Crnoj Gori.

Ja sada vas pitam, mi smo u Parlamentu Crne Gore, predsjedavajući ovde nije ništa, otkud meni sad pitanje, recimo normalno, otkud meni ovi dokazi. To je normalno pitanje. Znači nije pitanje ko je ovde štetio državu Crnu Goru, ko je prao pare, ko je vršio utaju poreza, kako je vršio utaju poreza nego otkud meni dokazi.

Evo vam sledeća faktura, faktura, evo faktura Bild studio. Nikad niste čuli za tu firmu, je li. Bild Studio, ovo je firma Petrosa Statisa kojeg ja zovem Statist. Znači on nije Statis nego Statist. Ovo su firme koje peru pare, a iza kojih stoje braća Đukanović. Pa, dobro vi se, šta da radimo sad koleginice, šta da radimo koleginice? Znam da je vama neprijatno, meni je opasno. Vama nije glava ugrožena koleginice, meni je život ugrožen što ovo čitam. Vi ste članica DPS-a i vama je neprijatno da slušate kako vaš predsjednik pljačka ovu državu, a meni je ugrožena glava, meni je život ugrožen i mojoj porodici, što ovo čitam. Suština DF-a da se mi svađamo zbog dobra Crne Gore, ja bih volio da gospodin Milo i Aco Đukanović ovo ne rade, ja bih to volio, iskreno, ali šta da radimo. Dokazi isplivavaju. O kojoj fiskalizaciji govorimo, ministre? Koliko ćete dokaza da vam dam? Koliko izvoda da vam dam iz ovog ... ,198 firmi, gospodine ministre je povezano. Šta ćete kolega Ljubo? Evo "Reset" firma, "Ful House", "Vorriors", evo ja govorim, sve vam čitam, "Reset". Pazite šta se dešava, imate firmu, kolega Škrelja, koja je 12 miliona obrnula godišnje, koja ni jednu prijavu za PDV nije dala, ni jednu prijavu za PDV nije dala. Evo pa ja vam govorim. Ja ne znam šta da vam kažem konkretnije. Pazite šta...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:43:44)

Hvala poslaniče, isteklo Vam je vrijeme.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 18:43:50)

Imama ja vremena od kluba. Dajte samo da završim.

Neznavena službenica u Poreskoj koja vidi da niko od te firme ne daje obrazac za plate, ona kaže evo: "Poštovani, zamolila bih vas da me kontaktirate u vezi sa nepredatim i ... obrascima

za plate i doprinose, jer u suprotnom ćemo biti prinuđeni da šaljemo nalog inspekciji. S poštovanjem," da ne govorim ime i prezime ove službenice, broj telefona Poreska uprava Podgorica, 19.rujan 2018., ovo rujan je zbog softera. Pazite, znači nesrećna profesionalka ne zna da su ovo privilegovane firme koje su pod okriljem Aca Đukanovića preko kojih se peru stotine miliona eura. Šta, ja sam neprijatelj Crne Gore? ... (Prekid) ... ovo su dokazi da ova država ne postoji i sve je kriv Ranko Krivokapić što je sa DPS-om pravio nezavisnu Crnu Goru.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:44:56)

Izvolite, kolega Nikolić.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.19 18:45:04)

Već treći put Vam se obraćamo u potrebi da poštujete proceduru i red na ovoj sjednici. Dakle, vi ste tu predstavnik, jedan od istaknutih predstavnika ove institucije. Izabrani ste glasovima poslanika vladajuće većine. Ovdje se brutalno vrijeđa predsjednik države, ne govorim personalno o Milu Đukanoviću, govorimo o predsjedniku države Crne Gore koji je institucija ove države sa najvećim legitimitetom u državi jer je neposredno izabran od strane građana. Vi već drugi ili treći put dozvoljavate kvalifikaciju da on pljačka ovu državu. Dakle, ukoliko ne počnete da poštujete Poslovnik mi ćemo zatražiti pauzu i ozbiljno ćemo razmotriti način na koji ćemo da nastavimo ovu sjednicu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:46:03)

Ne morate. Ja zbilja očekujem tu vašu inicijativu kolega Nikoliću. Ja nisam ovdje da vaspitavam način kako će neko izlagati, meni je apsolutno, kao i vama, neprijatno neke stvari čuti što govori kolega Medojević, ali o tome, ja ga upozoravam više puta, ima institucija i ja ga upozoravam gdje da se obraća, a što se tiče toga ja

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.07.19 18:46:37)

Dozvolite samo da se razjasnimo. Meni uopšte nije neprijatno zbog ovih kvalifikacija koje iznosi poslanik Medojević. On je odavno zagazio u praksu neodgovornog saopštavanja izjava. Ako je Vama neprijatno to je Vaš problem, ali Vi imate obavezu da poštujete Poslovnik i da onda kada se vrijeđaju zvanične i oficijalne institucije ove države zauzmete stav kao neko ko predsjedava Parlamentom.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:47:04)

Kolega Nikoliću, a Vaša potreba da branite ono što mislite da treba braniti ja se slažem sa Vama, ali nemojte na mene vršiti pritisak na koji način vodim sjednicu. Ovo je čisti pritisak od strane vas na koji način vodim sjednicu. Ako vam to ne odgovara imate druge institucije, ja mogu posle tri, četiri sata malo biti i dekoncentrisan i umoran, ima i saradnika kojima trebaju pomoći, meni treba više pomoć nego takve optužbe koje Vi dajete.

Tako da nemate potrebe, kolega Medojeviću, nemate potrebu.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (23.07.19 18:48:12)

Ovdje je dopis Republičkog zavoda za urbanizam i projektovanje, datum, obraća se Full

House-u, ovoj firmi o kojoj vam pričam. Nemojte kolega, ja imam toliko dokaza ovdje, samo vas pozivam da se ne zalijećete. Evo vam dopis RZUP-a Aca Đukanovića koji se obraća ovoj firmi za pranje novca da isprave neke računovodstvene pogreške koje su se odvijale na bazi razmjene fiktivnih transakcija.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.07.19 18:48:39)

Kolega Medojeviću, nemate potrebe. Iskoristili ste Vaše vrijeme, nemate potrebu jer procedura ide na to na koji način je vođena sjednica, kako da rukovodim. Ja Vas upozoravam, nemate riječ. Dobili ste proceduru, izgovorili ste, krenuli ste i to nije bilo u onome za šta ste se javili. Nastavljamo dalje sa raspravom.

Sledeći je kolega Raško Konjević.

Mi imamo praksu da kad neki klub traži pauzu da dajemo pauzu. Dajemo pauzu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 10:50:09)

Dobro jutro, nastavljamo Desetu sjednicu Prvog redovnog proljećnog zasijedanja u 2019. godini.

U toku je pretres o Predlogu zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija i Biljana Peranović, v.d. generalne direktorice Direktorata za poreski i carinski sistem, izvjestioci su Jovanka Laličić, Zakonodavnog odbora i Nikola Rakočević, Odbora za ekonomiju finansije i budžet. Nastavljamo sa izlaganjem ispred klubova.

Sada će ispred Socijaldemokrata Liberalne partije kolega Boris Mugoša, nek se pripremi kolega Aleksandar Damjanović, i samo da bih čitao dalji raspored zbog priprema, i onda ispred DPS-a Ana Nikolić, DF-a Branko Radulović, Maja Bakrač i Branka Bošnjak, Jovanka Laličić. To je redosled za sada.

Poslaniče Mugoša, vaše vrijeme počinje. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (24.07.19 10:51:26)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre sa saradnicom, uvažene građanke i građani,

Na dnevnom redu je zaista jedan veoma važan Zakon o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga, ja bih rekao sistemski zakon. Uostalom elektronska fiskalizacija je i prepoznata kao jedna od prioritarnih reformskih mjera u ključnom dokumentu, ekonomskom dijalogu sa Evropskom unijom i strateškom dokumentu za naše srednjoročno, makroekonomsko i fiskalno programiranje, a to je program ekonomskih reformi, izvinjavam se građanima što često govorim o tom dokumentu i možda sam dosadan, a zaista smatram da je to jedan od krucijalnih dokumenata kada je u pitanju kreiranje naše fiskalne i ekonomske politike i negdje osjećam obavezu da kao poslanik pratim implementaciju toga dokumenta.

Ovaj sistem elektronske fiskalizacije treba da zamijeni postojeći, koji je već dugo godina na snazi, a zasniva se na registar kasama. Taj sistem u dijelu samih procesa i raznih postupaka je kompleksan i zastario. U tom sistemu, što je veoma značajno da građani znaju, obuhvata se samo onaj dio prometa čije se plaćanje vrši u gotovini. Uključen je i veliki broj aktera i serviseri, distributeri i poreski službenici i mašinski fakulteti i drugi, zatim obimna prateća dokumentacija ne pruža dovoljno kvalitetnu osnovu za adekvatnu kontrolu poslovanja poreskih obveznika itd. Zaista je bilo vrijeme da krenemo sa uvođenjem novog sistema koji je prepoznat u uporednoj praksi. Mislim da je dobro što ste i koristili iskustvo i Hrvatske i Slovenije. U Hrvatskoj već nekoliko godina zastupljena je elektronska fiskalizacija. Mislim da se može dosta naučiti od njihovih pozitivnih ali i negativnih iskustava koje bismo mi trebali da prepoznamo u ovome zakonu i da eventualno kad ga budemo primjenjivali ne bude takve vrste izazova.

Ono što je važno je da ja često govorim o prihodnoj strani budžeta. Političarima je najlakše govoriti o rashodnoj strani. To je ono zalaganje i za veću zaradu i za veće penzije i za veća socijalna davanja i za veće plate u prosvjeti i zdravstvu, i mislim da smo saglasni svi da to treba da bude tako, ali je glavno pitanje odakle da se to finansira. E zbog toga moramo da se fokusiramo na prihodnu stranu budžeta, a ja uvijek ističem posebno na taj ogromni izvor potencijalnih prihoda koji se nalazi u zoni sive ekonomije, koji je prema određenom projekcionom na nivou od jedne milijarde eura. Naravno, ne možemo suzbiti totalno sivu ekonomiju, ali možemo je dovesti na onaj nivo koji postoji u razvijenim zemljama, a to znači ako dođemo do toga nivoa da će nam prihodi budžeta biti mnogo veći. Upravo je ovo jedna od mjera za punjenje budžeta, odnosno ja bih bolje rekao da osiguramo stabilne prihode budžeta. Prema nekim projekcijama samo uvođenje će donijeti negdje 13 do 17 miliona eura prihoda u toku jedne godine. Naravno, i to su grube projekcije, jer one podrazumijevaju i procenat sive ekonomije i neke druge mjere kroz ovu mjeru trebaju da doprinesu smanjenju te sive zone, ali u svakom slučaju će dovesti do povećanja prihoda.

Ono što je takođe važno one će da dovedu, odnosno trebalo bi da za posledicu imaju efikasnu kontrolu svih isporuka roba i usluga. Takođe, trebalo bi da postepeno dovedu smanjenje poreske administracije što će poreskim obveznicima olakšati način obračuna i plaćanja poreskih obaveza. I veoma je važno, imaćemo mnogo jasnije podatke. Moći ćemo da uparujemo podatke o poslovima preduzeća sa ovim podacima koje ćemo dobijati iz sistema elektronske fiskalizacije.

Takođe, veoma je značajno da će kroz ovaj sistem biti mnogo ekonomičnije i efikasnije inspekcijски nadzor i ono što sam na početku rekao, a veoma je bitno, da će ovaj sistem obuhvatiti sve vrste prometa bez obzira na način plaćanja. Na Odboru se otvorilo dosta suvislih tema i mislim da je zaista to bila jedna od konstruktivnijih rasprava na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet. Ono što moram da pohvalim da je jednoglasnu podršku ovaj zakon na Odboru i od strane poslanika pozicije i opozicije, ali otvorene su neke teme. Jedna od njih je bila kako ćemo regulisati prodaju u avionima, odnosno tu vezu sa sistemom elektronske fiskalizacije. Bila je i priča ukoliko dođe do problema u internet konekciji, što će i doći, i toga moramo da budemo svjesni, jer će vjerovatno sistem biti veoma opterećen u smislu, jer za svaku prodaju treba da se dobije od strane Poreske uprave što će sve da ide kroz internet konekciju, ali je zakon predvidio što da se radi u tim slučajevima.

Takođe, bila je priča o uključivanju građana u ovaj proces, i to je veoma važno da znamo. Građani će moći da kontrolišu da li je račun koji su platili legalan, regularan, i na taj način će dodatno vršiti pritisak na one koji su poreski obveznici. Ovo suštinski nije nametanje nikakve obaveze privrednim subjektima. Plaćanje poreza je osnovna stvar koju svaki privredni subjekt treba da zna. Ovo je samo svođenje tog procesa na jednostavniju mjeru korišćenja savremene tehnologije koja će ovaj proces učiniti ekonomičnijim i efikasnijim. Ono što je meni bila dilema, i o tome smo pričali na Odboru, je činjenica da će u početnoj fazi ovaj zakon najviše pogoditi male poreske obveznike. Za njih će biti najskuplje preći na novi sistem i zato je veoma bitno da nađemo modele, da sumbencionišemo male poreske obveznike. Vi ste nas na Odboru, uvaženi ministre, upoznali sa određenim rešenjima o kojima se razgovora, mislim da bi dobro bilo da i građani čuju, prije svega mali poreski obveznici i postavila su se na kraju pitanja roka, da li je realan rok da ovaj sistem počne da se implementira od 1. januara 2020. godine. Mislim da ima još vremena da razmislimo o tome. Građani moraju da znaju da pripreme za elektronsku fiskalizaciju, nisu krenule od danas, da se ovo već duže vremena priprema i zbog toga zajedno je na nama da procijenimo, jer ne bi bilo dobro da ulazimo u nešto ako nismo apsolutno pripremljeni. Na kraju, elektronska fiskalizacija nešto na čemu smo i mi kao Socijaldemokrate isticali u predizbornoj kampanji, ne samo mi i ovo nije nekakvo političko poentiranje, mislim da su gotovo svi politički subjekti insistirali na ovome sistemu. Naravno, paralelno sa tim sistemom trebamo da radimo dublje i dublje analize cjelokupnog poreskog zakonodavstva i zbog svega toga sam siguran da će ovaj zakon dobiti jednu veoma respektabilnu podršku ne samo pozicije nego i opozicije i da zajedno od 1. januara, ili ako to produžimo, sve zavisi od našeg zajedničkog dogovora, pratimo implementaciju ovoga zakona, jer je on veoma važan zakon sa aspekta osiguravanja stabilnih prihoda budžeta Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 10:59:27)

Hvala, poslaniče Mugoša.

Poslaniče Damjanoviću, Vi ste sledeći, nek se pripremi Ana Nikolić.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (24.07.19 10:59:37)

Zahvaljujem, potpredsjednične Skupštine.

Gospodine ministre i gospođu Peranović,

Dakle, da iz vazduha spustimo ovu priču na zemlju, da malo pričamo o konkretnim stvarima. 2005. godine čini mi se u Srbiji GPS sistem je zaživio, je li tako, i vazivanje sa terminalima. 2012. godine u Hrvatskoj. I neka iskustva vjerovatno postoje u tim državama u odnosu na ovo što mi želimo sa fiskalizacijom, odnosno, pokušajem da imamo online u svakom trenutku nadzor nad svakim obavljenim prometom u ovoj državi. Naravno, da ne sad trošim riječi na pokušaj širenja poreskog obuhvata, pokušaj uvođenja sive ekonomije u legalne tokove. Ovdje je falio i taj podatak samo da zbog javnosti znamo o kom se iznosu kredita radi koji će se upotrijebiti za ovaj projekat, jer u fiskalnom uticaju to ne piše, a znamo da se to radi s kredita koji je odobren za reformu Poreske uprave.

Jednu stvar ovdje želim da pohvalim. Rijetko se srijeće, a neka to bude model kako treba i dalje raditi. To je ovaj dio koji se tiče izvještaja o sprovedenoj analizi uticaja propisa koji je dat dosta obimno, obično to bude na jednoj strani, iz toga se ne može ništa vidjeti, a ovdje se može vidjeti svašta. Ja se radujem ovoj projekciji od 13 do 17 miliona eura očekivanog povećanja poreskih prihoda kroz fiskalizaciju, ali želim da pocrtam jednu stvar koja me nije demantovala, naprotiv koja je potvrdila nešto o čemu pričam nekoliko godina, a dosta mojih sagovornika prećuti tu činjenicu što mi nije drago, jer je uvijek dijalog bolja forma da se neke stvari utvrde.

Dakle, izlazite sa nekim ocjenama, kako imamo problem što ne možemo da definišemo iznos sive ekonomije, je li tako? Na žalost, nema precizne statistike itd. citiram vas, a onda kažete baziramo se na 2014. godinu, da se složimo da bi teško mogle cifre da budu različite 2019. godine, odnosno 2014. godine u tom dijelu, gdje kažete da je otprilike taj iznos sive ekonomije 32,2% na kraju u smislu gotovničkih plaćanja itd. Znači, neka trećina naše ekonomije u sivoj i crnoj zoni, odnosno, tu faktički država nema prihod. Ovo priznanje je dobro. Još bi bilo bolje da dobijemo tu preciznu statistiku, da vidimo o čemu pričamo, s koje polazne osnove mi krećemo i šta je nama cilj vezano za fiskalizaciju. Dakle, nije cilj samo da se ima taj online nadzor. Neko će ovo lako da prihvati, veliki trgovinski lanci, to sami navodite, već imaju spremne sisteme, njima će ovo biti jeftino u odnosu na obim aktivnosti, biće skupo malim, je li tako, preduzetnicima, mislim da je Srbija nešto davala 150 evra za one koje imaju godišnji obim do 20 miliona za uvođenje tih GPS sistema. Smatram da je mnogo bolje softversko rešenje nego što su GPS sistemi. Zato i košta. I tom dijelu svakako treba da se povede računa kako da ovo bude, uslovno rečeno, dostupno i da ne bude biznis barijera, kako se to popularno kaže.

Dakle, ključne dvije stavke. Fiskalizacija tih faktura, odnosno da pokušamo da onemogućimo te fiktivne fakture. Kolega Medojević o tome danima priča. Smatram, ministre, da se treba uzeti ozbiljno ovo što se ovdje čulo vezano za fiktivne fakture. Mislim da morate imati hitne mjere i akcije prema Poreskoj upravi da se ovo pitanje do kraja riješi, jer ovdje nije samo pitanje Tužilaštva i oni koji se bave tim stvarima nego i svima nama, jer i ja negdje imam informacije da je ogroman iznos PDV-a koji se izbjegava na ovaj način. Dakle, ovo pokušava da riješi i taj dio, dakle pitanje vjerodostojnosti tih faktura, kao što pokušava da riješi ono drugo bolno pitanje koje je još grđe, da upotrijebim ovaj pejorativni izraz, pitanje duplih kasa. Duplih kasa, svjedoci smo da nam se često izda fiskalni račun sa duple kase. Da li mi to vidimo ne vidimo u tom momentu, da li tražimo, zahtijevamo, da li ga nosimo na provjeru. Ovako ga nećemo morati nositi na provjeru, već ćemo moći da online defakto konfirmiramo s time što bih negdje savjetovao, prosto čitam pomalo i tuđa iskustva, dajte malo motiva za građane, dajte neku vrstu procenta od iskazanog PDV-a koji se vraća građanima koji potvrde i koji žele da prijave probleme. Dajte nagradne igre građanima, jer to je najbolji motiv. Mislim da i daću vam podatak u Brazilu je 2009. godine uveden sličan model u Sao Paulu. Vraćeno je čak 30% prikupljenog poreza građanima, ali je rezultat na kraju te

godine bio 1,5 milijardi više naplaćenog poreza. Nemam sad relativne odnose pa da bih znao šta je tu u procentima u odnosu na njihove prihode, ali svakako značajna suma. Dakle, mora malo biti i tog nekog impulsa prema da bi građani bili motivisani da budu kontrolori. Dakle, sad više neće biti kontrolor Poreska uprava, njihovih 50, 100 ili koliko već inspektora, da li su ti kapaciteti dovoljni to je priča za drugu priču, ali bi sad svaki građanin trebao da bude poreski inspektor, i to je dobra strana svega ovoga. Normalno, lakši i brži povraćaj PDV-a cijenim da je to nešto što nam zaista treba, zbog svega onoga što je terenski rad i način kako se podnose prijave. Kontrola iz jedne kancelarije što smo davno trebali da imamo. Pratimo taj promet u realnom vremenu. I negdje da se gledaju ta neka softverska rešenja, jer će se ona morati dalje nadograđivati koja će svakako imati dakle jedan impuls, generalnu digitalizaciju u Crnoj Gori. Pokušavamo, dakle, da uhvatimo i taj neki voz i da preskočimo jednu revoluciju industrijsku koja je nas prekočila, ovu informatičku, prethodnu. I na kraju krajeva, mislim da bi ovo trebalo da pospješuje razmjenu podataka Poreske i Carinske uprave, pogotovo kod onog dijela gdje Poreska uprava nema informacija o PDV-u plaćenom na uvoz, odmah. To je ogroman problem. Dakle, da tu pokušamo da uvežemo, sad je njihov status drugačiji, nije više u odnosu na Ministarstvo finansija kakav je bio, ali i tu se nadam da može doći do nekog impulsa. Jedna stvar koja promiče, a koju cijenim veoma ozbiljnom, ova će fiskalizacija ukoliko se budemo dosledno pridržavali i primijenimo na jedan način na koji treba da se primijeni zaštiti prava i zaposlenih pogotovo u trgovinskim lancima, jer ćemo normalno dobiti račun i onda ćemo tačno da znamo vrijeme kada je račun dobijen, je li taj radnik radio prekovremeno i on će imati informaciju je li radio prekovremeno, da li mu se to računa u radno vrijeme od osam sati itd. To je nešto gdje će svaki inspektor rada ili zaštite na radu koji ne obavi svoj posao morati da začuti, jer će mu biti veoma lako i jednostavno da utvrdi koliko je ko radio i da li je plaćen shodno onome što smo prije neki dan ili nedelju pričali o plaćanjima o neradnim danima i prekovremenim plaćanjima, a to je jedan od ogromnih problema ove države.

Hrvatska iskustva, s tim ću polako zaokružiti, su bila solidna u početku 2012-2013. godine. Skočio je taj neki očekivani priliv, to se kasnije stabilizovalo. Naravno, konstantno se mora motivisati ne samo građanin nego i preduzetnik da, uslovno rečeno, bude, je li, patriota, ako se u ekonomiji može zvati patriotizam plaćanje poreza, što je zakonska obaveza. Negdje, evo još jedan savjet ili želja da se vidi, s obzirom da će velikima ovo biti veoma lako i bezbolno prilagođavanje na nova softverska rešenja, koristimo kreditna sredstva, biće nekih priliva 13 do 17 miliona se očekuje da se iz toga dijela priliva eventualno, ali namjenski svakako, opredijeli dovoljan izvoz subvencija za male preduzetnike, manje radnje, zaokružujem i ovako i onako su ugašeni velikim monopolima, a pogotovo u trgovinu, turizmu itd. Dakle, mali preduzetnik koji ne može biti više konkurentan i sa cijenama koji je negdje u našem kraju ulice itd. stenje pod nametima i obavezama koje mora da izdrži u trci sa velikim trgovinskim lancima, govorim samo o njima, nije samo pitanje trgovinskih lanaca. Mislim da bi bilo neophodno da se odredi jedan iznos subvencije kao što je to uradila Srbija da bi i oni prihvatili i ovo kao nešto što se mora i nešto što je, čini mi se, zadnji momenat da Crna Gora uradi i da spusti ovu stopu od 30,35% sive ekonomije na prihvatljivu, tu se nalazi ogroman rezervoar poreza koji nisu naplaćeni. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:08:15)

Hvala, poslaniče Damjanoviću.

Ovim smo završili izlaganje ispred klubova i nastavljamo ispred partija.

Koleginica Ana Nikolić, vi imate riječ.

Neka se pripremi kolega Branko Radulović, Maja Bakrač, Branka Bošnjak.

Izvolite, koleginice Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (24.07.19 11:08:41)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre Radunoviću, gospođo Peranović, kolege poslanici, dragi građani,

Danas ovaj zakon, kao i zakon koji je sljedeća tačka dnevnog reda ove Skupštine su u

stvari zakoni koji svojim usvajanjem u ovom domu, implementacijom u stvarnosti treba da doprinesu jako mnogo daljem nastavku poreske reforme u sistemu Crne Gore. Tako da ovim zakonima treba dati podršku, jer, na taj način ćemo dati najveći doprinos boljem životu naših građana.

Usvajanjem ovog zakona, postavlja se pravni okvir za realizaciju jednog vrlo zahtjevnog i vrlo avangardnog projekta, a to je fiskalizacija prometu proizvoda i usluga. To je u stvari tehnološka podrška kompletnom procesu reforme poreske uprave.

U samom procesu realizacije poreske reforme javljala se potreba za uspostavljanje jednog jedinstvenog sistema koji će registrovati cjelokupan gotovinski i bezgotovinski promet svih proizvoda i usluga.

Na taj način omogućiti državi sveobuhvatan obračun poreskih prihoda, i to u samom momentu nastanka tog prometa. Elektronska fiskalizacija kao softverski sistem treba da zamijeni, kao što smo čuli, dosadašnji fiskalni sistem, fiskalnih kasa koji je dosta zastareo i koji je postao nedostatan upravo zbog toga što je registrovao samo promet gotovinski plaćenih proizvoda i usluga, a u čestim slučajevima i to je radio nepravovremeno.

Novi sistem omogućava elektronski prenos podataka od naplatnog uređaja koji koristi poreski obveznik do informacionog sistema poreske uprave što govori upravo o pravovremenosti podatka.

Dalje, prenos podataka se dešava prije izdavanja računa kupcu, i tek nakon dobijene potvrde od strane poreske uprave, poreski obveznik izdaje račun kupcu, što govori o sveobuhvatnosti prometa svih proizvoda i svih usluga. Iskustva država koje primjenjuju ovaj sistem upravo govore o jako visoko postignutim efektima, i to u dva pravca: u pravcu uvećanih poreskih prihoda i u pravcu pravovremenosti tih poreskih prihoda.

U ovoj funkciji poreski obveznici su dužni da obezbijede jedan skup mjera koji će omogućiti taj elektronski prenos podataka od naplatnog uređaja do informacionog sistema poreske uprave.

Sa druge strane, smatram i ja važnim kao što su i kolege uvažene u prethodnom izlaganju rekli da najmjera države da razmotri mogućnost subvencioniranja svih malih privrednika. Ne samo zato što je to vrlo izazovan trošak za njih, nego za to što ovaj sistem mora da bude sveobuhvatan. Iako obuhvati što više privrednika on će biti efikasniji. Zbog toga, što mora se desiti postizanje visokog stepena prijavljenih poreskih obaveza i na taj način imaće pravi efekat.

Sistem elektronske fiskalizacije će omogućiti efikasnije poslovanje svim privrednicima, pogotovu onim urednim privrednicima koji su to i do sad bili. Što će reći da će onda poreske kontrole kod njih svesti na najmanju moguću potrebnu mjeru.

Glavni zadatak jeste implementacija da se sprovede na pravi način, kako se ne bi javili problemi u poslovanju poreskih obveznika, u tom smislu je jako važno vrijeme implementacije u koju ne sumnjam da će i Ministarstvo finansija i Poreska uprava na pravi način iskoristiti da pripreme kompletan ambijent i milje za primjenu ovog sistema. Smatram, takođe neophodnim osigurati pravovremeno upoznavanje javnosti sa uvođenjem novog sistema, država mora kroz jaku promotivnu kampanju upoznati javnost sa prednostima koje donosi ovakav sistem fiskalizacije i osigurati podršku građana.

Kupci proizvoda usluga, bilo da se javljaju u ulozi institucija ili u ulozi građana, će sami moći provjeravati da li su im izdati računi prethodno fiskalizovani. Sami kupci često imaju potrebu da izvrše provjeru izdatog računa i zato im sada posebno treba omogućiti jednostavan i besplatan način da to i urade, što će značajno uticati na bolju poresku disciplinu, a sigurno i dodatno pomoći samoj Poreskoj upravi.

Poštovani građani, ovaj zakon je svakako potreban i neophodan Crnoj Gori kao zemlji kandidatu za članstvo u Evropsku uniju iz više razloga. Podizanje konkurentnosti kompletnog sistema našega, širenje poreske baze, svođenje neformalne ekonomije i mogućnosti utaja poreza na najmanju moguću mjeru, upravo kroz obezbjeđivanje visokog stepena vjerodostojnih računa i uredno prijavljene poreske obaveze.

Stvoriće se bolji uslovi za efikasnije upravljanje poreskim kontrolama, o čemu je govorio i uvaženi poslanik Damjanović. Za efikasnije sprovođenje postupaka prinudne naplate kod preduzeća koja to će svakako zaslužiti i za korišćenje jasnih i ispravnih podataka o poslovanju poreskih obveznika, kao što to do sad i nije bio slučaj.

Stoga, puna podrška ovom zakonu, puna podrška daljem nastavku poreske reforme, puna

podrška Poreskoj upravi i direktoru Mugoši na uspostavljanju moderne poreske administracije koja može odgovoriti na zahtjeve otvorenog tržišta koja može obezbijediti visok stepen naplate javnih prihoda.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:14:33)

Poštovane poslanice, došlo je do male izmjene prvo će poslanica Bošnjak.

Neka se pripremi poslanica Bakrač.

Poslanice Bošnjak, izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (24.07.19 11:14:46)

Uvaženi ministre, ovaj zakon jeste jedan korak naprijed, da se uvede poreska disciplina i u stvari zakon koji bi trebao da doprinese smanjenju sivog ili crnog tržišta.

Ono što ja hoću da kažem, sve će ovo biti uzaludno ako i dalje budemo imali ovu strukturu na čelu poreske uprave u koju nemamo povjerenja i koja je, a i ime mu ga daje, imala od koga da nauči u Glavnom gradu kako treba da se manipuliše i da se na taj način zloupotrijebi položaj, a i znate da u ovoj poznatoj aferi "Klap" su šklapali, klapali ti koji su na čelu Poreske uprave, odnosno i zaposleni u Poreskoj upravi i da su svi vezani za ovu aferu, a da se o tome čuti nastao je jedan muk, a dokazi su svi tu i vidjeli ste da je juče naš kolega Nebojša Medojević dao sve te izvode iz banke i fiktivne fakture koji ukazuju na sami vrh Poreske uprave koja je znala i bila u involvirana u sve to, a vi ste tu koji treba da kontrolišete i Poresku upravu, kao ministar finansija i treba da otvorite oči, jer ja ne mogu da vjerujem da će neko ko je involviran u ovo sad se praviti da on disciplinuje poreske obveznike i da njih ujeruje da oni plaćaju porez.

Prosto dok ne raščistite sve i dok ne bude ovih zaštićenih kojima može biti sve i kojima može biti višemilionske utaje poreza, dok oni postoje, ova priča je potpuno gubi smisao i postaje bespredmetna i postaje nekako da vam pravo kažem i licemjerna jer opet će svi ovi mali uredne platiše i ovi mali preduzetnici koji se muče oni će tu biti disciplinovani, a zaštićeni bijeli medvedi će i dalje nastaviti da se ponašaju onako kako se ponašaju sve vrijeme.

Tako da bih vas molila da o tome plavedete računa i da se prvo sve preispita pa da onda vi krenete u ove akcije u koje ste krenuli sa pravom, jer sigurno je to veliki izvor prihoda za ovu državu i ta disciplina i mi treba negdje da dostignemo nivo uređenih zapadnih zemalja, gdje se zna da je najveći patriotizam ako plaćate porez. Da je to to, poslije nekih krivičnih djela, da je to onaju kaže krivično djelo kod njih i mnoge velike poznate ličnosti su padale na to što nijesu plaćale porez i to su bile najveće afere. Kod nas imamo otvoreno da Vlada zna ko ne plaća porez, pa in onda uvodi one reprogramme dugova, pa oni ne plaćaju ni po tom reprogramu duga i ni taj ugovor čak ne poštuju ali i dalje dobijaju raznorazne poslove od Vlade. Sve dok je to tako, ministre, ostavlja se jedna loša slika. Jer, nikad nije krivo ako se dogovorimo da svi treba da štedimo ili da odradimo nešto što će biti za budućnost bolje pa u jednom momentu da eto kažem i stegnemo kaiš, ali dok god vi imate tih koji se favorizuju, a rade protivzakonito ne uspijevate i ne ostavljate sliku da se uopšte borite protiv sivog tržišta. Zbog toga je vrlo bitno da raščistite, ako možete, jer, ja znam da su ovi vrlo moćni ljudi koji su uključeni u sve ovo i da se njima čini da su mimo zakona kao i što jesu izgleda i mimo svih tih rokova, ali treba bogomi i skupiti hrabrosti pa reći ili podnijeti ostavku i reći neću da učestvujem prosto u ovome dok se neke stvari ne raščiste, neću svoj obraz da zalažem za nešto dok ima ovih zaštićenih pa me prozivaju za to. Treba da razmislite o tome i treba zaista da krenemo, ako stvarno mislimo jer patriotizam se mjeri ovim, a ne mjeri se patriotizam po tome koliko neko viče da je Crnogorac ili drži ruku na srcu, dok svira himna ovamo ne plaća porez i ja te zovem i sa zadovoljstvom ih zovem poznati *žiro račun patriote* jer tima kad skratite i svi ovi što ih pominjemo afera kad bi ih uhvatili i skratili im ovo što i priveli ih pravdi za ovo što su radili, vjerujte, ne bi oni dizali ni Crnu Goru ni pričali ovako sve pod okriljem nekakvog patriotizma rade što im je volja i na taj način brukaju sve.

Tako da, ministre, prvo vi pročešljajte Poresku upravu, pogledajte ko je sve tamo i ko je

prozivan i šta je ko radio, tamo ima sigurno časnih i dobrih radnika koji valjano rade svoj posao, sigurno ne dolaze do izražaja i onda možete da krenete u ovo i imate podršku za ovakve akcije, s tim što ovaj SMS i ovo što ste zamislili povedite računa. Malo je to u našoj sredini teže da građani se javljaju sami, ali napravite jednu kampanju i neka im to bude besplatno, da to bude nekakav oblik njihove da i oni budu ti stalni inspektori da se disciplinujemo svi dok se ne uđe u neke tokove da to postane normalno poslije će svi raditi onako kako zakon nalaže.

Ali, prvo ove zaštićene medvede morate da raščistite.
Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:20:43)

Hvala, poslanice Bošnjak.

Sada riječ ima poslanica Maja Bakrač neka se pripremi poslanik Branko Radulović.

MAJA BAKRAČ (24.07.19 11:20:52)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani.

Pred nama je danas, kao što smo već i čuli, Predlog zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga.

Ja ću se kratko osvrnuti na ono što ovaj predlog zakona podrazumijeva, a ovim predlogom zakona se definiše sistem koji će obezbijediti dostupnost podataka o prometu proizvoda i usluga.

Ciljevi za uspostavljanje sistema elektronske fiskalizacije su efikasna kontrola transakcija, odnosno kontrola svih isporuka proizvoda i usluga što će značajno doprinijeti smanjenju neformalne ekonomije u ovoj oblasti.

Dalje, postepeno smanjivanje poreske administracije kao i stvaranje uslova za efikasno upravljanje poreskim kontrolama.

Postojeći sistem fiskalizacije u Crnoj Gori zasniva se na evidentiranju prometa putem registar kasa i obuhvata samo dio prometa čija se naplata vrši u gotovini. Promet u gotovini se evidentira preko fiskalnih uređaja. Jedan od nedostataka ovog sistema je to što zahtijeva da u svake značajne troškove za poreskog obveznika u pogledu nabavke uređaja kao i njihovog redovnog servisiranja. Još jedan nedostatak je što se poreske kontrole mogu sprovesti jedino uz prisustvo inspektora u poslovnim objektima i kroz stalne obilaske prodajnih mjesta da bi se utvrdilo urednost evidentiranja prometa.

Glavni nedostatak je u tome što se evidentira samo dio prometa ostvarenog u gotovini i promet evidentiran preko poreskih registar kasa često ne obezbjeđuje potpune podatke o poslovanju i na odražava ekonomsku snagu poreskog obveznika. Sve pomenuto je bio motiv da se predlože izmjene kako bi se obezbijedio zadovoljavajući model fiskalizacije koji će omogućiti efikasan inspekcijski nadzor.

To znači da će sistem zasnovan na elektronskom prenosu ostvarenog profita obuhvatiti sve vrste prometa bez obzira na način plaćanja.

Poreski obveznici po ovom rješenju su dužni da obezbijede elektronski prenos podataka od naplatnog uređaja koje koristi poreski obaveznik do informacionog sistema Poreske uprave.

Važno je napomenuti da se prenos podataka vrši prije izdavanja računa kupcu i nakon dobijanja potvrde o prenosu od strane Poreske uprave, poreski obaveznik izdaje račun.

Suština je da se postupak fiskalizacije zasniva na dobijanju potvrde elektronskim putem od strane Poreske uprave, prije samog izdavanja računa.

Veoma je važno uspostaviti tehničko rješenje koje će obezbijediti najbrži mogući protok podataka od poreskog obveznika prema Poreskoj upravi i povratne informacije od strane Poreske uprave. Optimalno vrijeme da se proces oba smjera završi u dvije sekunde.

Zato je veoma bitno da informacioni sistem Poreske uprave bude u mogućnosti da prihvati u jednom danu veliki broj dostavljenih računa i da ima brz protok informacija. Modernizovan sistem Poreske uprave omogućioće efikasniji poreski nadzor, a korist od uvođenja novog sistema ima će i

uredni poreski obveznici, kod kojih će poreske kontrole biti svedene na minimum.

Takođe, kupci proizvoda i usluga, i institucije i građani, moći će provjeravati da li su im izdati računi prethodno fiskalizovani. Sami kupci često imaju potrebu da izvrše provjeru izdatog računa, a što će značajano uticati na poresku disciplinu, i to je jedna od bitnih karakteristika moderne poreske administracije gdje će svaki građanin putem SMS poruke moći da provjeri svoj račun.

Uvođenje sistema elektronske fiskalizacije zahtijeva koordinirani rad ne samo Ministarstva finansija i Poreske uprave, već i drugih državnih organa.

Uspostavljanjem stabilnog sistema očekuje se obezbjeđenje osnovnog cilja tj. postizanje visokog stepena prijavljenih poreskih obaveza, što će u konačnom dovesti do svođenja učešća neformalne ekonomije na najmanju moguću mjeru.

Mislim da je ovo jedan dobar predlog zakona koji se pokazao kao dobrim u zemljama Evropske unije i smatram da mi odavde treba da damo punu podršku, kako bi bili zadovoljni i kupci i uredni poreski obveznici.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:25:09)

Zahvaljujem, poslanice Barkač.

Sljedeći je poslanik Branko Radulović, nek se pripremi poslanica Jovanka Laličić.

Poslaniče Raduloviću, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 11:25:23)

Ne mogu, da vas pitam nešto intimno.

Jeste li ispitivali DNK?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:25:35)

Poslaniče Radulović, ako želite biti šaljiv dobićete opomenu.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 11:25:38)

Ne nije šaljivo, to je najveća istina danas ja sam naučnik ali, dobro poslije ćemo pričati.

Ministre, riješio i nijesam disciplinovan u mojoj partiji, ono dobili ste me prethodni put. Ja sve što vi budete radili, ja ću to da podržim. Ono što ne budete radili ja ću da vam skrenem pažnju.

Znači, sudbina vaša je u vašim rukama imate velike probleme. Sigurno da ste vi knjižnji moljac kao i ja mnogo volite da radite. Ja ako ne radim tokom cijelog dana onda sam nesrećan, ne mogu da ležim.

Ministre, imate ogroman problem, strašan problem, morate mnogo da čitate, mnogo da izučavate, mnogo paralela da pravite i morate jednu veliku nesreću crnogorsku koja je ukorijenjena već u Crnoj Gori da sasječete. Kako od crnogorskog nepoštenja da napravite crnogorsko poštenje. Kako moralni kodeks da promijenite, ja se nadam da će mi malo dati potpredsjednik malo više vremena pa da vam ispričam.

Još me proganja jedan slučaj, u staru Crnu Goru je bila sahrana sjednik uveče, jedan je momak uša 40 godina ima tako mi bog pomoga, ako tako nije bilo. E veli, on se dobro snašao, ja sam pomislio oženio se, radnik ovamo, onamo, ne veli rano je pošao u penziju. Kad smo odlazili kući ja sam rekao tati ovaj je fukara. Kako? On je to uradio na račun svih nas poći u penziju prije vremena, znači manje zdravlje, manje hiljadu drugih stvari.

Ovo hoću da se vratim i da vam pomognem da pokušam da vam pomognem, zato što je

jedan od atributa ovđe građane Crne Gore u ovoj aktivnosti da im objasnim neke stvari.

Ali, ministre, mi ne znamo koliko je danas nama siva ekonomija, ja stalno govorim vi dobro možda radite ili pokušavate da uradite sa te lijeve strane kada je u pitanju pravna država, i to zahvaljujući Markoviću, što je njegovo iskustvo bilo kao policajac, pa on to utjeruje, pa šakom udara u sto, ja nemam pojma, pa možda sigurno najviše i vama. Druga je ta stvar dinamičnog ekonomskog razvoja o kojem ćemo pričati kad bude Budžet ili kad bude kasno.

Prva stvar je borba protiv kriminala. Ovo što je napravljeno, što je vraćeno lopovima, što su sudije ovakve ono je katastrofa.

Druga stvar je, borba protiv visoke korupcije, ministar je pobjegao juče. Ja sam njemu htio da mu pokažem samo koliko država postoji paralelno da kriminalizacija javnih funkcionera treba da počne i od mene treba da počne i od Mila Đukanovića. Od nas dvojice treba da počne preispitivanje naše imovine, jer, sam ja najbogatiji u opoziciji, a on je najbogatiji u vlasti.

Ministre, Tužilaštvo treba da napravi ršum zbog ovih krivičnih prijava. Ima li danas budale u Crnoj Gori koja ne može na onu pjacu da pođemo one su sve poštene pa da umrežimo dvije fakture, ulaznu i izlaznu fakturu, pa tu izlaznu fakturu vidimo da li ide preko jednog, dvije, tri ili pet firmi, da li je ta firma of šor, da li raste faktura u odnosu na onaj trošak koji je u toj firmi ili ide pada dolje 50%, pa se ne zna više traga itd. itd.

Ministre, ovdje ste dali i podržavam vas, nemojte da mu ono što pročitao sam u novinama oko farbanja fiskalnog računa, pa sad da kažu nećemo da uzimamo račun da se ne bi otrovali. Nađite neku drugu farbu jer sam vidio da je ono.

Hoću da vam kažem građani Crne Gore, trebate da shvatite da je rodoljublje ono koje prijavite lopova, da vi niste špijuni, ako kažete da je lopov, lopov, zato što je onaj ko vam uzme PDV, koji vam ne da račun, koji vam prodaje robu na divlje, koji nema deklaraciju sa tim, da li je zdrava, da li je prošla, da li nije prošla hiljade drugih stvari, od vašeg zdravstva od vašeg školstva, a on svoje pare ulaže u svoje vile i morate da shvatite nešto da budete građani Crne Gore, da putem SMS-a, ako je neko slijep pa da vidi ono taj račun da li je dolje hrapav više ili nije hrapav morate da napravite nešto što ćete zatvoriti tu priču. Ovo samo pričam o kešu, ono što je Medo priča ajte, vi i ja ste stari ekonomisti, jesmo li. Jedan vodio fabriku, drugi je vodio fabriku pa Koliko je bilo firmi koje su nam prale novce? Evo, ne možemo treba ni keš za ovo zvano ovamo - onamo za ručkove koji su bili limitirani pa mu damo, pa on uzme 5, 10, 15%. Ne znam koliko je to hašiša, mašiša i tih rabota ne razumijem se mnogo u te stvari.

Znači, moramo da shvatimo da ako vi daje minimalni ili lični dohodak doćete u njegovo doba i u moje doba i ne možete imati penziju još ta penzija pošto vam je Banjević poTrošio sav ogromni fond penzije 1991-1992.godine, kad je u dinare kupovao ingote a obogatio se Vektraš, zavarivač auspuha, a cio fond otiša na nulu. Danas se Fond PIO one mizerne penzije plaćaju iz naših mizernih plata, i to je jedina istina. Mi moramo prvo da napravimo prvo pravnu državu, pa onda moramo da napravimo ili paralelno da napravimo veliki investicioni rast.

Građani Crne Gore, nemoj ko da prijavi ja ću, pošto idem, pošto sam papučar, pošto idem u prodavnice, ja ću svakoga koga opomene koga vidi da ne uzima račun reću, gospođo, uzmite račun za vaše dobro, ne za moje dobro, nego za vaše dobro, da biste imali sve to, to i to, i kad mi dođu stari dani da ne kukate da imate 193 eura platu, 193 platu imate i zbog toga i zbog vlasti i zbog vašeg glasanja i zato što nema održiv ekonomski rast.

Sljedeća stvar je, ministre, prozovite na Vladi, zaključajte Vladu. Recite što vi ne radite svoj posao, jeli to vaš posao, drugom ministru, zašto ne uradiš svoj posao, bre, idi odavde. Zašto Uprava ne radi, jeste li uveli ovođe smo uveli policajce ajde da ih tako nazovem u svaku upravu?

Kako se zvahu ono nezavisno, ovo, ono, koji kontroliše da li neko radi, kako se zvaše onaj u zakon ono što ima svako. Kako se zvaše onaj, ja sam ih nazvao policajac unutrašnji kao komesar politički e unutrašnja kontrola. Ja sam ih zvao ono još da im kupimo crne mantile, ali sad vidim da se preobukuju ovi inspektori. Što ne rade svoj posao? Koliko su prijavili da ne rade. Zašto ne date iskontrolišete, inspekciju, hiljade drugih stvari. Ja znam, ministre, da imate ogroman posao evo moja pomoć. Građani Crne Gore, vi ste učesnik, saučesnik, akter u ovoj priči keša, morate da promijenite svoju filozofiju. Reći nekome otkriti nekoga da je lopov, ne znači špijun nego znači dobrotvor. Zašto zviždače više ne zašтите mogao bih dva sati pričati ali nervozan je jutros zbog možda ovoga moga prvoga pitanja potpredsjednik, pa ću nastaviti u drugo pitanje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:34:45)

Ja samo opet razumio zašto neko ko ide u kupovinu je papučar, ali ne znam što to znači. Samo da bih nastavio dalje.

Koleginice Laličić, vi ste sljedeća govornica, nek se pripremi kolega Raško Konjević i kolega Nikola Rakočević, i to je zaključen spisak prijavljenih. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (24.07.19 11:35:09)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolege i kolegice, uvaženi građani, poštovani ministre sa saradnicom, Čuli smo da raspravljamo o Predlogu zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga, ali čuli smo, što je rijetka prilika, pohvale od određenog kolege iz opozicije na račun ovog zakona i pozdravljam takav stav kolege.

Želim da podsjetim da je osnovni zahtjev koji se postavlja porezu sa socijalnog i političkog aspekta da bude pravedan. Pravednost oporezivanja postiže se kroz opštost i kroz ravnomjernost.

Opšte znači snošenje poreskog tereta od strane svih poreskih obveznika, a ravnomjernost znači da svaki poreski obveznik mora biti oporezovan srazmjerno svojoj poreskoj, odnosno ekonomskoj snazi.

Upravo ovo je jedan od zakona kojim se žele postići ovi zahtjevi. Stoga po njemu nema zaštićenih.

Već smo čuli od kolega da postojeći sistem fiskalizacije u Crnoj Gori se zasniva na evidentiranju preko registar kasa ono obuhvata samo dio prometa, čija se naplata vrši u gotovini. To onemogućava da se utvrde stvarni promet koji je poreski obveznik ostvario, pa se umanjuje i naplata poreza, a time se umanjuju i prihodi na račun državnog budžeta.

Pored tog osnovnog nedostatka kao izazivanja troškova za poreskog obveznika u pogledu nabavke i redovnog servisiranja postoje problemi sa druge strane za poreske organe. Poreske kontrole mogu se vršiti samo obilaskom poreskih obveznika, prodajnih mjesta, metodom slučajnog uzorka, a ne da je to u pitanju ciljane kontrola.

Predlogom zakona se predlaže uvođenje softerskog rješenja odnosno elektronskom prenosu podataka ostvarenom prometu, i ono što je bitno i što su svi naglasili, to je da obuhvata sve vrste prometa, bez obzira na način plaćanja.

Prenos podataka se vrši od naplatnog uređaja do informacionog sistema poreske uprave, prije izdavanja računa, a tek nakon dobijanja potvrde da je ta transakcija evidentirana izdaje se račun.

Dobro je da zakon predviđa što se dešava kada dođe do privremenog prekida internet veze, kao što se i dešava odnosno kako se ta evidencija vodi u poslovnim prostorima koji se nalaze kojim nije moguće ostvariti internet vezu.

Svjetska banka, kao što smo vidjeli iz obrazloženja, obezbijedila je sredstva za modernizaciju Poreske uprave i upravo ta sredstva biće iskorišćena za uspostavljanje ovakvog jednog sigurnog i stabilnog informacionog sistema. Sistem će omogućiti uklanjanje onih nedostataka o kojima sam vam ranije govorila.

Dakle, inspekcijski nadzor neće moći vršiti kroz interakciju poreskog organa, poreskog obveznika, pa i građana i poreski inspektori će vršiti ciljanu kontrolu kod takozvanih rizičnih poreskih obveznika, time čemom izbjeći česte, a čini mi se i opravdane prigovore pojedinih poreskih obveznika širom Crne Gore koji kažu da uredno izmiruju svoje poreske obaveze, ali da ih i poreske inspekcije i druge inspekcije često posjećuju.

Ovakav sistem treba da u svojoj daljoj implementaciji dovede do toga da Poreska uprava sama obezbjeđuje poreske prijave za PDV i stvorice se uslovi za efikasniju i brzu kontrolu zahtjeva za povraćaj poreskog kredita i skratiti i vrijeme povraćaja što sve treba da doprinese uspostavljanju jednog efikasnijeg poreskog sistema.

Poštovani građani, primjena ovog zakona počinje od 1.januara 2020. godine iz čega se da

zaključiti da su u toku sve prethodne, odnosno pripremne radnje kako bi se sa naznačenim datomom startovalo. Svakako da predstoji snažna kampanja, i tu podržavam kolege koje su o tome pričale, da je potrebno upoznati širu javnost, građane i poreske obveznike sa obavezama koje zakon propisuje i njegovim finansijskim efektima, ali i građane koja im prava stoje na raspolaganju. Kada smo kod efekata koje bi trebalo ostvariti primjenom ovog zakona to su svakako povećanje budžetskih prihoda koji se procjenjuju od 13 do 17 miliona na godišnjem nivou. Stoga je važno da poslanici ovog parlamenta daju svoju punu podršku ovakvom jednom zakonskom tekstu. Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (24.07.19 11:39:59)

Hvala, poslanice Laličić.

Poslanice Konjević, vaši minuti počinju i nek se pripremi, kao što sam najavio, zadnji najavljeni, poslanik Rakočević.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.19 11:40:10)

Uvaženi potpredsjedniče,

Poštovani ministre sa saradnicom, poštovane kolege, uvaženi građani,

Evo kad se, čini mi se, predlažu zakoni koji zadovoljavaju potreban nivo kvaliteta i društvene koristi vidite, bez obzira na političku situaciju, da možete dobiti podršku i opozicije. Ja sam i na Odboru rekao da će Poslanički klub SDP-a glasati za ovaj zakon. Dakle, nekoliko je razloga zašto ćemo za ovaj zakon glasati. Kroz ovaj zakon se hoće stvoriti veći red i ja vjerujem uvećati budžetski prihodi, ali s druge strane ovaj zakon treba i sve zajedno da nas podsjeti da imamo i drugih oblasti u kojima moramo promijeniti način ponašanja.

Kad podržavamo neki zakonski propis ili neki potez Vlade prirodno je da vam time pokazujemo da jedan dio naših kritika prema radu Vlade takođe treba s vaše strane da ima malo više razumijevanja. Mislim da je motivacija sada i vaša i naša negdje dobronamjernija da uvidate da možete da imate zakonski tekst što je vama, rekao bih, kao ministru i svakom ministru važno da ne dobija podršku samo vlasti nego i opozicije. Ali ministre ovaj zakonski tekst koji podržavamo i koji će donijeti dobrobit, rekao bih, i državi i građanima s druge strane podrazumijeva da zavedemo red u mnogim drugim oblastima. Nije dobra poruka, ministre, ako imamo činjenicu da nam je država najveći ili među najvećim poreskim dužnicima. Kad kažem država mislim na onaj segment države koji upravlja određenim preduzećima gdje je država vlasnik. Nije dobro da s jedne strane zavedemo red, odnosno dobro je što zavedemo red, ali ne samo na strani građana nego bi taj red morali da zavedemo i na ovoj drugoj strani gdje država ima mnogo veći upliv.

Vi, ministre, se s pravom hvalite da su prihodi u proteklih nekoliko godina 200 miliona veći, ali takođe vješto nećete da kažete da su nam rashodi po tekućoj budžetskoj potrošnji 150 miliona, takođe, veći. Tu je taj problem u kojem se ja i vi ne možemo složiti. Dakle, iz svega onoga što smo ubrali u proteklih nekoliko godina na žalost mi nismo uspjeli da sačuvamo i po mom sudu trošili smo na način koji nije bio dovoljno racionalan. Mi smo, ministre, samo u prvih pet mjeseci 2019. godine potrošili 6,7 miliona više na zarade nego u istom periodu 2018. godine. Zbog toga ukupno ne možemo da budemo zadovoljni činjenicom i zvaničnim podatkom da, bez obzira na cijelu priču o budžetskoj, ekonomskoj i svakoj drugoj politici nama su u 2018. godini, kad kažem nama mislim na građane, prosječna neto zarada bila 3% manja nego što je bila u 2017. godini.

Mi podržavamo ovaj zakon iz razloga što mislimo da su vaše procjene da će se u prvoj godini naplatiti između 13 i 17 miliona više, i da je to dobro. Ovdje imate jedan valiki izazov. Na to sam, ne vas, nego upozorio sve nas jeste da li ćemo imati odgovarajuću informatičku podršku za primjenu ovog zakona, odnosno da li će ta informatička podrška biti spremna kada je predviđeno da se ovaj zakon primjenjuje, a to je od 1.01. 2020. godine. Znači, vjerujem da i vi i vaš tim, posebno ljudi koji se bave tom specifičnom oblašću će uspjeti da to urade do 1.01. Ako ne uspiju bolje i da odložimo primjenu zakona za koji mjesec nego da nespremni uđemo u tu primjenu zakona jer će nam se svima vratiti kao bumerang.

Kad kažem da država treba da promijeni svoje ponašanje prevashodno podrazumijevam da ako od građana tražimo da poštuju zakone pa ako još od njih kao kroz ovaj zakon ili kroz neke amandmane koje smo šest ili sedam mi predložili na ovaj zakon tražimo da oni pomažu u poštovanju tih zakona, da prijavljuju ko ne izdaje fiskalni račun itd. onda prosto kao država moramo mi sami da ih poštujemo. Ne smijemo da imamo s jedne strane privilegovane. Iskoristiću cijelo vrijeme, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:45:13)

Poslaniče Konjević, idemo principom da svaki poslanik govori pet minuta. Nema potrebe da, ja razumijem da nema, ali mislim svi su poslanici iz Fronta, iz DPS-a onda bi značilo njih šest iz DPS-a da bi svaki po 12 minuta pričao.

Evo nastavite dva minuta, i da zaključimo.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.19 11:45:36)

Nema niko iz kluba niko prijavljen više, ovo je zadnja diskusija. Neće niko više govoriti.

Dakle, to podrazumijeva da se zajednički, kao država, potrudimo da nema privilegovanih pojedinaca, privilegovanih pravnih lica.

Privilegovana pravna lica se iskazuju na crnoj poreskoj listi. Hajmo da ovim zakonom koji će dobiti podršku jednog dijela opozicije pošaljemo zajedničku poruku. Ovo je zakon koji će uvesti veći red. Ovo je zakon koji će smanjiti dio sive ekonomije koja nam je zajednički problem. Ovo je zakon koji će nam pružiti bolju bazu za analizu raznoraznih poreskih mogućnosti itd. ali sa druge strane potez je na državi, potez je na Vladi da ona u drugom segmentu pošalje poruku. Nema više privilegovanih pravnih lica i moraju svi da plaćaju poreze uključujući državna preduzeća. U protivnom vrlo brzo ćete s naše strane biti kritikovani jer dajemo podršku za jedan sistemski zakon koji treba da uvede veći red, ali u jednoj oblasti. Za drugu oblast, ministre, zadužena je Vlada koja mora te stvari da presiječe, ako nastavi ovako ponašanje u kojem će biti privilegovanih pravnih lica onda ta poruka neće biti dobra. Ovo je šansa da proširimo poresku bazu. Mi vas takođe pozivamo, i na tome ćemo uporno insistirati, sivu ekonomiju nećemo moći smanjiti dok ne zavedemo veći red dok zakon ne bude važio jednako za sve i sa treće strane dok ne smanjimo opterećenja poslodavcima koja su neizdrživa. Sa druge strane, i sa tim završavam, imamo, uvaženi ministre, situaciju koja zaista, ja ću danas sa ovom rečenicom, potpredsjedniče završavam, zaista zbunjuje. Dakle, ako imate u Parlamentu poslanika koji u proteklih nekoliko dana tvrdi i pokazuje određenu dokumentaciju da se u ovoj državi dešava utaja poreza koja nije sankcionisana niti od strane Poreske uprave, niti od strane drugih nadležnih državnih organa, najmanje što bi nadležni državni organi trebali da urade, ja ovim putem pozivam i vrhovnog državnog tužioca i vas u domenu vaših nadležnosti da pozovete gospodina Medojevića da vam uruči tu dokumentaciju koju ima i da se nadležni državni organi o tome izjasne. Efikasna reakcija nadležnih državnih organa na ovim temama je vrlo važna, u protivnom mogao bi da se stekne sljedeći utisak: da državu ne interesuje jedan dio argumentacije koju poslanici iznose, ovo se mora provjeriti jer ne može biti da stotine miliona eura za koje govori gospodin Medojević, nijesu interesantni za nadležne državne organe. Zato nadležni državni organi primaju platu od građana Crne Gore da provjere i obavijeste ih šta je od toga tačno i da sankcionišu sve one, ako je nešto eventualno od onoga tačno. Zahvajujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:49:01)

Hvala, poslaniče Konjeviću.

Izvolite, poslaniče Rakočeviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.19 11:49:08)

Evo vrlo kratko, vama se obraćam.

Zarad građana, ovdje smo čuli da bi ministar finansija trebao da bude zainteresovan za određenu dokumentaciju kojom se ovdje maše u Skupštini prethodnih dana, a koja je navodno predmet nekih utaja poreza, itd. Potpuno smo saglasni da to treba da bude predmet interesovanja nadležnih državnih organa. Međutim, ne ministra finansija već Državnog tužilaštva i svih onih koji trebaju da procesuiraju eventualno kršenje zakona. Dakle, u konkretnom slučaju to ministar finansija svakako nije.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:49:51)

Poslaniče Rakočeviću, da vam odgovorim.

Proceduralno, ja se slažem sa vama da zbilja ono što je rečeno ovdje, ja insistiram da se takvi podaci saopštavaju, između ostalog, na pres konferencijama itd. Apsolutno da je u ovom domu bilo dovoljno prilike da se o tome raspravlja. Evo na primjer gospodin Konjević sigurno ima načina kako da dođe do vrhovnog državnog tužioca, ali evo.

Vi želite proceduralno reagovati, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.19 11:50:30)

Jednak način, kolega Genci, imamo i ja i vi. Siguran sam da nam nije baš to nešto specijalno interesantno jer znamo da do sada nijesmo uradili ništa što bi imalo veze sa vrhovnim državnim tužiocem. Ali, imajući u vidu da je kolega Rakočević iskoristio proceduralno negdje replicirao mom stavu, dakle vrlo precizno sam rekao. Ne, replicirao je mom stavu, nije uzeo repriku. Bio sam vrlo precizan, Ministarstvo finansija vrši upravni nadzor nad radom Poreske uprave. Upravni nadzor nije mala stvar. Dakle, to nije krivični nadzor nego upravni nadzor. To je jedna stvar.

Druga stvar, moj apel prema ministru finansija je bio ovo što sam ja uradio, da ustane za govornicom kad bude izlagao i da zaista kaže, da uvaži poslanike u ovom domu kojoj god oni političkoj partiji pripadali, pošalje sljedeću poruku, po mom sudu, da i on kao član Vlade pozove nadležne državne organe da preuzmu dokumentaciju, uzmu izjavu i zainteresuju se o čemu se radi, jer je vrlo loša poruka ako mi imamo ćutanje nadležnih državnih organa, a predstavnik građanina, dakle ja ne govorim istina nije istina, neka to nadležni utvrđuje, a predstavnik građanina nekoliko dana, dok mi pričamo o porezima, ubiranju poreza, o prihodima, rashodima itd. spominju se stotinu miliona PDV-a koje nisu naplaćene. Dakle, to je bio apel da one koje plaćamo rade svoj posao.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:52:10)

I vi ste koristili proceduru u stilu odgovora na komentar kolege Rakočevića i poslanik Radulović želi proceduralno. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 11:52:23)

Ja hoću da budem poslanik, ja hoću ovaj parlament da bude parlament. Ja hoću Vlada da bude Vlada, ja hoću da pravosudni organi budu pravosudni organi. Sve što je indicija, a posebno materijalni dokaz, izneseno suvereno, poslanik u ovoj skupštini u prisustvu čak i ministra finansija koji u prethodnom sazivu u svojoj organizaciji je imao i Uprav poresku, sada je to rekao da će premijer još jače, ali mu ne daje manju odgovornost ni manja ovlašćenja. Sve što je iznio gospodin Medojević trebao je da izazove zemljotres u Crnoj Gori. Sa ovakvom vlašću, sa ovakvim

pravosudnim organima...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:53:19)

Poslaniče Raduloviću, evo minut vam je istekao procedure koja je bila u odnosu na temu.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 11:53:32)

Pogriješili ste

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:53:37)

Apsolutno ja nijesam pogriješio, ni formalno ni neformalno, ali svako griješi u svom poslu. Evo izvolite, možete poslije riječi kolege Rakočevića se javiti. Je li pres u jedan ili u 12.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 11:54:14)

Moj glas će nadjačati, ali neću. Pres je u 13,00 današnjeg sudnjeg dana. Kraj.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 11:54:28)

Moje znanje južnoslovenskih jezika mi ne dozvoljava da shvatim zašto je danas sudnji dan. Ajmo dalje da nastavimo. Kolega Rakočeviću, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.19 11:54:38)

Zahvaljujem.

Nadam se zaista da nikom neće biti sudnji dan danas pa ni gospodinu Medojeviću.

Poštovani građani, veoma je važno da smo imali priliku da vidimo da u jednoj raspravi o određenom zakonu možemo doći do saglasja, relativnog saglasja, opozicije i vlasti. Premda nije bilo puno riječi o konkretno zakonskim odredbama, shvatam jednim dijelom iz razloga što sve one ukazuju da je ovaj zakon u stvari ne samo sistemski već reformski zakon. Na ovaj način, kao što smo čuli u prethodnom dijelu rasprave, uređujemo sistem i uvodimo ono što do sada nije bio slučaj u Crnoj Gori, uporedna praksa nam pokazuje da u razvijenim državama jeste, makar jednim dijelom. Kad kažem makar jednim dijelom onda ćemo se usaglasiti da u većini država proces fiskalizacije na ovaj način je sproveden za pravna lica koja vrše bezgotovinski platni promet. Međutim, veoma je važno da za kontekst Crne Gore tu potpadnu i pravna lica koja vrše bezgotovinski platni promet, kao što recimo u Hrvatskoj nije slučaj.

Zbog čega ovo govorim? Upravo zbog efekata koje ste najavili. Nešto više od 13 miliona, dakle 13 miliona više poreza koje ćemo ubrati. Međutim i stabilniji i bolji uvid u ono što je promet svih pravnih lica danas u Crnoj Gori. I to je u suštini, po mom mišljenju, jedna ključna prednost ovakvog rješenja i ovako systemske postavke našeg ukupnog finansijskog sistema, i to svi znaju, to svi znamo koji smo se bavili finansijama u privatnom sektoru da je na ovaj način stvorena mogućnost Poreskoj upravi da ima takoreći sve fakture koje su izdate. Dakle, u suštini svi koji vrše platni promet, dakle sva pravna lica bilo da se radi o bezgotovinskom plaćanju ili gotovinskom plaćanju moraće Poreskoj upravi najprije da pošalju kroz softverski sistem upit da izdaju fakturu i fiskalni račun, Poreska urpava u roku od dvije sekunde im daje zeleno svjetlo i tada se izdaje

račun a ta faktura odnosno taj račun ide u bazu podataka Poreske uprave. Šta će to zapravo značiti? To će zapravo značiti da Poreska uprava ima puni uvid u svako pravno lice, što će dalje značiti da možemo očekivati smanjenje poreske administracije, iz razloga što neće biti kontrolisana ili vrlo rijetko će biti kontrolisana ona pravna lica za koja se po analitičkom sistemu utvrdi da su njihovi promet kontinuirani u određenom nivou i da nema oscilacija. Ona pravna lica gdje postoje oscilacije skladno tržištu, skladno konkurenciji tamo će biti vršene kontrole i za takva pravna lica ja mogu da razumijem ovih dana da se i u javnom ali i u privatnim razgovorima svih nas ima određene bune, jer oni koji nisu radili makar u bilo kojem dijelu, malom ili većem, skladno zakonu, koji nijesu izdavali fiskalne račune, koji nijesu izdavali fakture za svoj promet u toku svog poslovanja, e oni će biti, uslovno rečeno, u problemu, odnosno bolje reći oni će biti uvedeni u sistem. To će dalje značiti da, ispravite ako griješim u završnoj riječi, će u perspektivi biti potpuno ukinuta PDV prijava, jer na ovaj način će Poreska uprava imati za svako pravno lice svaku fakturu ulaznu izlaznu, što će dalje značiti da neće biti potrebno podnošenje PDV prijave na kraju mjeseca. Takođe, značiće da ćemo možda doći do situacije, a do tog podatka sam sinoć došao, da u Americi manje od 1% slučajeva gdje se traži povraćaj PDV-a bude revidirano. Dakle, za manje od 1% slučajeva dođe kontrola kad pravno lice traži povraćaj PDV-a, upravo zbog uređenog sistema. U trenutku kada se traži povraćaj PDV-a poreska uprava u Americi već ima svu moguću dokumentaciju, i ulazne i izlazne, i povezana pravna lica sa određenim fakturama. Upravo zbog toga je važno da čujem od vas da li će to značiti da u perspektivi kada zaživi sistem će to značiti da neće biti ili će biti u manjem broju slučajeva kontrole prema zahtjevu za povraćaj PDV-a za ona pravna lica za koja se utvrdi, na osnovu analitičkih pokazatelja, da su apsolutno ispravna. Dakle, ne samo ona već i povezana pravna lica sa onim pravnim licima koja su naslovljena na ulazne ili izlazne fakture sasvim svejedno od pravnih lica koje traži povraćaj PDV-a.

Takođe, vrlo važno je da nam pojasnite, u završnoj riječi možda i kažete da li očekujete nesmetano funkcionisanje softverskog rješenja koje imate, s obzirom na to da je ono naslonjeno na onlajn platformu, što dalje znači da će morati da bude internet na visokoj frekvenciji za sva pravna lica u svakom trenutku ako misle da izdaju fakturu jer ko je u bilo kojem trenutku off line on ne može raditi sem na crno, jer će biti primoran makar u tom trenutku. Da li postoji određena alternativa, makar recimo u prvih godinu dana primjene ovog rješenja dok naša pokrivenost internetu, ne samo pokrivenost nego i onamo gdje je pokriveno softverski bude ojačano, to je jedno.

Drugo, čini mi se da je važno da budemo precizni koliko novca će biti potrebno pravnim licima da pribave svoje rješenje softversko koje treba da se nakači na Poresku upravu. Takođe, vrlo važno je naznačiti sljedeće: Vi znate da smo imali do sada pravna lica koja su funkcionisala u bezgotovinskom platnom prometu, dakle koja su izdavala samo fakture i koja nisu bili obveznici fiskalnih kasa, nisu bili obaveznici. Oni sada, to je važno razjasniti, da li i oni koji nisu imali do sada registar kase moraju imati kasu, moraju od sada izdavati fiskalni račun uz fakturu. Odgovor je da. Da li sva ta pravna lica moraju pribavljati takođe i konzulu kasu ili mogu taj softver instalirati na tabletu ili na personalnom računaru. To je vrlo važno i vrlo praktično pitanje iz razloga što danas u Crnoj Gori kao svugdje u svijetu imamo pravna lica, razgovarali smo sa kolegama iz Ministarstva o tome da imate danas u Crnoj Gori 50-tak firmi koje su prijavljene na istu adresu. Ne zbog mahinacija, to su sve legalna pravna lica, međutim, njihov promet, bio mali ili veliki, nije vezan za prodajno mjesto, nije vezan za kancelariju i oni su kod svog pravnog zastupnika registrovani i recimo ima 50 pravnih lica koji su registrovani na jednoj adresi. Da li to znači da će morati da imaju 50 kasa ili će moći na jednoj ili dvije ili na jednom ozbiljnijem uređaju svi svoj token ili svoj jedinstveni broj da prijave. Vrlo je važno da bi prosto te neke dileme otkloniti. I takođe, čini mi se da je važno da svi oni na sjeveru koji rade i u drugim djelovima Crne Gore koji nemaju punu pokrivenost internetom da prosto budu uvjereni da oni će moći nesmetano da obavljaju svoj platni promet od sada, iz razloga što je potpuno jasno da ako kažemo da će od sad pravna lica morati da imaju internet i morati da imaju softvere i morati da izdaju fiskalne račune kad god žele da izdaju fakturu ili račun, vrlo je važno da ih ohrabrimo ili da im odgovorimo na pitanje da li to znači da oni koji nemaju internet pokrivenost neće moći da rade. I vrlo važno da znamo i mnogo je drugih pitanja koje čini mi se u jednoj intenzivnoj kampanji do 2020. od kad počinje da se primjenjuje ovaj zakon moramo sprovesti, edukovati pravna lica, bez obzira na to što sumnjam da svi oni koji se danas bave biznisom u Crnoj Gori ili bilo kojim poslom su neznaveni,

posebno kad je riječ o njihovom poslovnom interesu. Međutim, postoje i oni mali koji ne moraju nužno da budu veliki finansijski eksperti a prema ovom zakonu moraju da se ipak prilagode jednom sistemu koji će njima odgovarati, njima biti na benefit, međutim ipak u prvom periodu vrlo je važno edukovati ih da znaju na koji način trebaju da se registruju i na koji način trebaju da posluju.

Čini mi se da ima još brojnih pitanja, nadam se da ćemo kroz tu kampanju zajednički vam i pomoći na tome. Takođe, čini mi se da je Aleksandar Damjanović, uvaženi poslanik, kazao jednu dobru stvar da je važno takođe građanina motivisati jer znamo da je građanin sada takođe u ovom lancu kao ne neko ko treba da denuncira, recimo, ugostiteljske objekte, da ne kucaju fiskalni račun, međutim, važno je da i oni pomognu državi i Poreskoj upravi da dakle budu motivisani da prijavljuju nepravilnosti na taj način da brže punimo budžet. Upravo zbog toga puna podrška za ovakvo zakonsko rješenje, jer čini mi se ne samo onima koji su uredne platiše i uredni poreski obveznici nego i onima koji to nijesu, čini mi se da će i oni ući na ovaj način u sistem, jer će morati shvatiti da je ovo sastavni dio njihovog poslovanja, kao što moraju da isporuče uslugu ili proizvod tako moraju isporučiti sada fakturu i fiskalni račun uz nju. Naravno to je bila, izvinjavam se samo još jedna rečenica, to je bila obaveza i do sada, međutim imali smo priliku da vidimo da to nije baš tako išlo, u svim slučajevima, imali smo sivu ekonomiju. Međutim, ovo će je sada suzbiti, a posebno u dijelu utaje poreza jer ovog puta sva pravna lica neće moći da izdaju fakturu bez znanja Poreske uprave, a tada će Poreska uprava dobro znati da li je ta faktura fiktivna ili nije, s obzirom na to da će moći da provjeri sva fizička lica i moći blagovremeno da sprovede kontrolu, što do sada nije mogla i moći ćemo da izbjegnemo famozni krug u kojem su se besomučno izdavale fakture, onda firme išle u stečaj prije nego što bi Poreska uprava ušla u kontrolu i provjerila sve to a povezane firme vraćale PDV. Tako da mislim da je ovo izuzetno važan zakon, dobro je što je opozicija dala zeleno svjetlo takođe, jer čini mi se da na ovakvim zakonima treba da gradimo zajedničko razumijevanje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 12:06:59)

Hvala, poslaniče Rakočeviću.

Sada pitam predsjednika Vlade želi li završnu riječ?

Želi. Riječ ima ministar finansija Darko Radunović. Izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.19 12:07:19)

Poštovani poslanici,

Zahvaljujem na raspravi i doista svaka od rasprava je i doprinosi boljem razumijevanju samog zakona a takođe i nama pomaže da izbrusimo određene stavove. Elektronska fiskalizacija, po meni je u sklopu reformske Poreske uprave jedna od najznačajnijih, najznačajniji stub u toj reformi. Ona bi po meni trebala da sigurno obezbijedi povećanje prihoda u budžetu ali isto tako da poveća na način što će povećati poresku bazu, odnosno poreski obuhvat i biće jedan jak alat za smanjivanje sive ekonomije. Takođe, postići ćemo veću efikasnost Poreske uprave, jer uvodimo mogućnost i jednostavno sve kontrole izlasci poreske inspekcije biće ciljane po osnovu rezultata sektora rizika koji će sad novom organizacionom šemom postajati, i to će biti razlog zašto se negdje ide u kontrolu a ne metodom slučajnog uzorka kako je to do sada bio slučaj pa se često išlo i tamo gdje nije porebno, a ne stiglo tamo gdje treba.

Mislim da je kod ovog zakona od ogromnog značaja, i hvala i poslanicima koji su to pomenuli, što tehničke mogućnosti ovog sistema će stvoriti pretpostavke da se građani uključe i da imaju mogućnost kontrole, a mi ćemo se potruditi da oni imaju i motiv, da li će to biti kroz nagradne igre, da li će to biti kroz procenat računa koji oni plaćaju, ali da svakako budu uključeni jer ovo je zakon koji će stvoriti svojom implementacijom da ga poguraju svi građani. I diskusije koje su objašnjavale, sa kojim sam ja saglasan potpuno da je patriotizam najvažnije se može izmjeriti plaćanjem poreza, odnosno izvršavanjem obaveza prema državi, tj. dobra poruka, i to je nešto što treba da podržimo.

Vežano za neka konkretnija pitanja poćeću, i nadam se da neću ništa preskoćiti, iznos sredstava koji je potreban za implementaciju državu će ovaj program koštati po projekcijama koje radimo zajedno sa Svjetskom bankom od ćetiri do 4,5 miliona eura. Ukupna reforma Poreske uprave po kreditnoj liniji košta 14 miliona, to je stvaranje pretpostavki za kompletnu informacionu obnovu Poreske uprave, a sama elektronska fiskalizacija projektovana je da će biti od ćetiri do 4,5 miliona.

Ono što treba da znamo da će ovo biti najveći serveri koji su do sad nabavljani u Crnoj Gori, to moraju biti serveri ogromnih kapaciteta koji mogu da obrade milion transakcija u jednom danu, moraju biti brzi, moraju imati veliku propusnu moć i moraju biti, morate obezbijediti i kako to zovu bekap, odnosno rezervnu lokaciju jer ne smije se desiti ako dođe do ispadanja da nemamo rezervnu varijantu, to sve normalno povećava znaćajno troškove. Drugo, ovo mora biti dobra oprema.

Tender koji spremamo zajedno sa Svjetskom bankom i nadam se da će brzo krenuti, bi morao obuhvatiti da bude oprema najvećeg kvaliteta jer ovdje se doista ne smije igrati. Vežano za rok, ovaj rok je vrlo optimistićan, mi smo do sad dosta novo uradili, ali ja jedino mogu da garantujem da mi sigurno nećemo krenuti u ovaj posao a da ne budemo za njega spremni, suviše je velik ulog. Pratimo, stalno se spremamo, ovdje su potrebne i obuke znaćajne i kod Poreske uprave, potrebno je osposobiti opsluživanje svega toga. Veliki je napor na IT sluźbe i softveraše kod Poreske uprave, ali mislim da smo na dobrom putu, jer mi kroz ovu kreditnu liniju ćemo obezbijediti i obuke iz inostranstva za implementaciju softverskog rješenja.

Mi ćemo se potruditi svakako da imamo i testni period, ne smijemo krenuti a da ne uradimo testni period i kad budemo sasvim sigurni da možemo da izvršimo ono što oćekujemo od ovog programa, odnosno od ovog zakona tada će on i krenuti. Treba da kaźem da smo se mi obavezali ovim zakonom da u roku od 60 dana ćemo donijeti podzakonske akte koji će regulisati pojedine stvari jer ima tu pojedinih pitanja i amandmana koje je pomenuo gospodin Konjević i kroz te podzakonske akte mi ćemo neke od tih stvari moći da riješimo a neke ćemo analizirati, i ja ću vam dati odgovor i moje mišljenje šta mi možemo od ovoga što ste predložili da prihvatimo a šta ne možemo.

Dakle, potrudićemo se da motivisanost građana obezbijedimo

Ono što je vežano za male privrednike. Potpuno je taćna konstatacija da će ovo biti pritisak, i ovo je veliki trošak za male privrednike, za ove velike privrednike nije jer oni imaju modernizovanu opremu i njihov trošak mi oćekujemo da će biti nekih 150 eura u otkupu i kako to kaźu snimanju, odnosno prenošenju novog softvera jer svi ti veliki sistemi već imaju dobre uređaje koji se mogu modifikovati. Ovi mali privrednici za koje će to biti napor gdje je procijenjeno iz projekcija koje imamo trošak može da bude od 300 do 350 eura, mi razmatramo kojim modelom da olakšamo da ne ugrozimo njihov posao. Poznat je taj neki poljski model po kojem su ti privrednici bili subvencionirani na naćin da su u poreskom kreditu i da im se rok da oni kupe taj aparat ali za taj iznos da ne moraju plaćati poreske obaveze dok se ne vrati taj aparat od 300 eura, znaći to na taj naćin. S druge strane, imamo razgovore sa mobilnim operaterima koji su vrlo zainteresovani za ovaj posao, koji su spremni da ponude ove aparate takođe na jako duge rokove, niko nikome ništa ne poklanja, oni to kaźu oni će ih dati besplatno. Neće ih dati besplatno ali će ih obavezati na primjer na neki period od tri godine da koriste njihovu mrežu za procesing i onda bi oni njima taj aparat koji bi sigurno u toj cijeni bio ukljućen ali bi izgledalo da ga dobijaju besplatno. U svakom slućaju sigurno da nećemo dozvoliti s obzirom da je naša ambicija da pokrijemo sve transakcije koje se dešavaju i gotovinske i bezgotovinske i na teritoriji Crne Gore da neko zbog finansijskog uticaja ne može da implementira ove uređaje.

Drugo, treba da naglasimo još jednu stvar koja je jako dobra za funkcionisanje, to su ovi bežićni mobilni aparati, tako da i neke transakcije koje ranije nisu mogle biti obuhvaćene, kao vi ste pomenuli slućaj na odboru, slućaj veterinara koji su na terenu. Sad novi ovi uređaji mogu da imaju softver na aparatu koji je vrlo mali, bežićni i mogu se ukljućiti. Takođe, predviđeli smo i tu mogućnost Ċe ne postoji dovoljna pokrivenost internetom kako te firme mogu da rade i na koji naćin mogu funkcionisati u periodu kad nije obezbijeden dobar internet a moram da vam kaźem da mobilni operateri koji obezbjeđuju internet pokrivenost Crne Gore nas uvjeravaju da će oni upravo iz ovog posla biti vrlo zainteresovani da bi mogli naplaćivati nadoknadu za procesuiranje da internetom pokriju Crnu Goru u još većem obimu a poprilićno smo dobro pokriveni. Sad kad smo

to istraživali nama su nadležne institucije potvrdile da imamo dobru pokrivenost internetom, da se povećava ta brzina. I drugo da neke oblasti koje nisu, kao što je jedan dio tamo oko Šavnika, tu su baš male privredne aktivnosti, mi ćemo se potruditi da to pokrijemo, to nam nije opravdanje ali i da nije ne može ugroziti.

I ja sam možda pretjerao sa mojom dužinom, ne znam jesam li nešto zaboravio, ali svakako hvala vam što ste dali podršku. Imam još jednu stvar koju moram iako je to, svakako da sam ja kontaktirao direktora Poreske uprave, nisam stigao i da se lično vidim, kao što vidite većinu vremena provodimo u Parlamentu, ali jesam sa njim razgovarao o onome što je govorio poslanik Medojević i ne samo poslanik Medojević, i ja ću imati od njega informaciju o čemu je on to govorio. I ja ne mislim da to može ostati bez efikasne reakcije nadležnih državnih organa. Svakako će to biti predmet interesovanja, svako normalno iz svoje nadležnosti i Poreska uprava će o svemu ovome imati stav. Ja se izvinjavam ako sam nekome ostao dužan. Nijesam ušao u detalje. Na jednom uređaju će moći da radi ako je na jednoj adresi na primer neka računovostvena agencija pa ona opslužuje nekoliko može i desetak i 15 i 20 raznih firmi, ona će moći na jednom aparatu da pruža te usluge to sam provjerio odnosno i očekivali to pitanje. Znači, neće morati da ima 15 aparata, može, softerski je to riješeno, da može na jednom kompjuteru, na jednom uređaju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:19:21)

Bez dobacivanja, i polako privodite vašu završnu riječ.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.19 12:19:22)

Ja samo da zahvalim na podršci, jer i ovo jeste projekat koji bi morao da podigne i poresku disciplinu i prihod u budžetu i stabilnost prihoda u Budžetu Crne Gore. Hvala na pažni.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:19:47)

Hvala Vam, ministre.

Ovim smo završili pretres po ovoj tački dnevnog reda, izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskim savjetnicima*.

Sada prelazimo na tačke za koje smo se dogovorili da rasprava traje do dva sata. Ovlašćeni prestavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija, Biljana Peranović, vršilac dužnosti generalne direktorice Direktorata za poreski i carinski sistem. Izvjestioci odbora su Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Ana Nikolić, Odbora za ekonomiju finansiju i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Želi.

Ministar Radunović, ima riječ, stim što i njega posjećam da je saglasnost smanjenju ovog vremena i njegovo vrijeme do deset minuta ukupno po ovoj raspravi, tako da znate prilagodite tome i uvodno izlaganje i završnu riječ.

Izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.19 12:20:36)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani poslanici,

Poreski sistem i poreska politika predstavljaju jedan od značajnih karika za razvoj ekonomskog sistema u Crnoj Gori, stoga u okviru ukupnih reformskih procesa koji se sprovode u Crnoj Gori, značajan akcenat dat aktivnostima koji se preduzimaju u vezi reforme Poreskog sistema i poreske politike. Imajući u vidu da poreske reforme, između ostalog, imaju za cilj da je

crnogorsko Poresko zakonodavstvo učini efikasnijim i transparentnim, a što je jednostavnije za primjenu kao dio poreske reforme sredinom 2007.godine donijet je poseban zakon o Poreskim savjetnicima koji je ustanovio novo zanimanje poreski savjetnik. Ovim zakonom su uređeni uslovi za obavljanje poslova poreskog savjetnika, organizovan ispita za poreskog savjetnika i izdavanja oduzimanja licence za rad prava i obaveze, i odgovornosti poreski savjetnika kao i druga pitanja značaja za obavljanje ove djelatnosti. Crna Gora, nastoji da svoj Poreski sistem uskladi sa standardima Evropske unije i međunarodnim standardima u toj oblasti. Shodno obavezama koje proizilaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crna Gora, je dužna između sotalog da ispuni sve uslove za punu primjenu direktiva uslugama na unutrašnjem tržištu, to je direktiva 2006/123 Evropske zajednice do dana pristupanja u Evropskoj uniji koji ima za cilje korišćenje prednosti, jedinstvenog tržišta usluga kao kako za pružioce, tako i korisnike usluga.

Takođe, Skupština Crne Gore je 2017.godine donijela Zakon o uslugama koju u potpunosti transpotovao direktivu o uslugama unutrašnjem tržištu, i kojem je uređeno pravo na poslovno nastanjivanje privremenih subjekata i sloboda prekograničnog pružanja usluga. Prema važećem Zakonu o poreskim savjetnicima jedan od uslova za obavljanje poslova poreskog savjetnika u Crnoj Gori je da je to lice državljanin Crne Gore. Međutim, imajući u vidu da je citiranom direktivom državljanstvo kao uslov za pružanje usluga, odnosno obavljanje djelatnosti na teritoriji države članice Evropske unije definisano kao zabranjen, diskriminatoran zahtjev, navedenim izmjenama predloženo je rješenje da je jedan od uslova za obavljanje poslova poreskog savjetnika u Crnoj Gori da poreski savjetnik ima prebivalište ili na teritoriji Crne Gore, ili države ..ekonomskog prostor, čime se stvara pravni okvir za slobodno pružanje usluga poreskog savjetovanja u Crnoj Gori, kako od strane crnogorskih državljana, tako i od strane državljana države članice evropskog ekonomskog prostora. Pored opštih i posebnih uslova za obavljanje poslova poreskog savjetnika, koji su propisani važećim zakonom predloženim izmjenama propisano je da strani državljanin koji u Crnoj Gori obavlja poslove poreskog savjetnika, moraju poznavati crnogorki jezik, najmanje na nivou koji je potreban za nesmetanu i nužnu komunikaciju sa primaocima usluga i poreskim organom, čime je izvršeno usklađivanje važećeg zakona, sa direktivama o priznavanju profesionalnih kvalifikacija i zakonom o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija.

Imajući u vidu da se predloženim izmjenama omogućava o poreskom savjetniku druge države i države Evropsko ekonomskog prostora da obavlja djelatnost na teritoriji Crne Gore, to pravo se ne ograničavaju isključivo na prekograničnog pružanja usluga već se daje pravo na poslovno nastanjivanje u Crnoj Gori, ali samo kao mogućnost, a ne kao obavezu. To znači, da prirodno društvo sa sjedištem u državi evropskog ekonomskog prostora radi obavljanja poslova o poreskog savjetnika u Crnoj Gori, može da osnuje dio stranog privrednog društva, to jeste poslovnu jedinicu u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakona o uslugama. Takođe, shodno ovim izmjenama, poreski savjetnik i privredno društvo koje ima odobrenje za rad izdato u državi Evropskog ekonomskog prostora može trajno da obavlja djelatnost poreskog savjetnika u Crnoj Gori, ali je dužan da se upiše u Centralni registar privrednih subjekata CRPS, i registar stranih poreskih savjetnika koji vodi Komora poreskih savjetnika Crne Gore, od dana pristupanja Crne Gore u Evropsku uniju.

Djelatnost poreskog savjetnika u Crnoj Gori, može da se obavlja na privremenoj povremenoj osnovi, ali uslov je da se upiše registar povremenih i privrednih pružioca usluga. Shodno zakonu usluga nadležni organi su dužni da putem jedinstvene kontakt tačke koju uspostavlja Ministarstvo ekonomije ili neposredno obezbjede dostupnost potrebne dokumentacije tehničke i organizacione uslove za sprovođenje postupka za dobijanje odobrenja za pristup i pružanje usluga.

Takođe, i predloženim izmjenama izvršeno je usklađivanje odredbe važećeg Zakonom o poreskim savjetnicima koje se odnose na oduzimanje licence za rad poreskog savjetnika sa Zakonom o pravnom postupku. Imajući u vidu navedeno, ukazujemo da se predloženim izmjenama i dopunama Zakona o preskim savjetnicima stvaraju uslovi za izjednačavanje rezidenata i nerezidenata fizičkih i pravnih lica, koji obavljaju poslove poreskog savjetnika u pogledu korišćenja prednosti jedinstvenog tržišta usluga, kako za pružioce tako i za korisnike usluga od dana pristupanja Crne Gore u Evropskoj uniji.

Stoga, predlažem da Skupština Crne Gore usvoji Pedlog zakona o izmjenama i

dopunama Zakona o poreskim savjetnicima. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:26:34)

Hvala, ministre.

Da li neko od izvjestioca želi da se uključi?

Ne želi.

Onda prelazimo na diskusiju po ovoj tački dnevnog reda.

Zamolimo me u ime kluba Aleksandar Damjanović, zbog svojih obaveza, ako može prvi da se obrati.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (24.07.19 12:26:50)

Dakle, predlog izmjene i dopune zakona gdje liberalizujemo tržište poreskih savjetnika, prilagođavamo direktivi i "otvaramo" za neka lica koja nijesu iz Crne Gore, koja bi ovdje se bavila tom djelatnošću. Međutim, prije nego što bismo ga liberalizovali morali bismo da vidimo kako mi primjenjujemo zakon od 2007.godine, ovih punih 12 godina, ne samo Vi, ministre, ove dvije i po godine, nego već i vaša tri prethodnika koji su bili na ovoj funkciji ili četiri, u ranijem periodu od 2007.godine. Dakle, za ovih 12 i po godina bilo bi lijepo da znamo koliko to mi imamo fizičkih lica koja su dobila odobrenje za rad, koliko imamo privrednih društava koja su registrovana za vođenje ove djelatnosti. Nula, nula. Dakle, ovaj zakon se ne primjenjuje punih 12 godina. Reći ću vam gdje se promijenio. Dakle, uslovi za obavljanje, položeni ispita itd, govorite o tome da će biti upisan u komoru, Kkmore i dalje nema, 12 godina je prošlo, nemamo dva akta, dvije uredbe koje su morale biti donesene, nemamo ni registar itd.

Gospodin Srđa Božović, kao moj kolega u Klubu SNP-a, je još 2011.godine ili 2012.godine, postavio poslaničko pitanje i tada je rezultat bio nula. Ovo je možda paradigma zakona, radi zakona, zakona radi ispunjavanja onih mjerila iz poglavlja, konkretno ovaj dio što se odnosi na finansijski dio, čini mi se da je poglavlje 8 ili 16, nebitno, i nečega što nema u praksi nije zaživjelo. Dakle, od toga da mi nemamo taj važan institut kao što su doživjeli notari, advokati, da bi imali bolji pregled i bolje stanje u poreskoj politici do toga da sa ovim to sigurno nećemo riješiti. Kratko jer sam rekao, zbog građana prije svega i zbog kolega da znamo o čemu pričam, o imamo 20-tak privremenih licenci za 12 godina važenja zakona. Dakle, nijednu nemamo pravu, imamo, bilo je onih pet koje su trebale da se daju odmah i da se onda polože ispiti. Minimum je bilo 10 pravih licenci za komoru, zato nema komore. Ima udruženje, NVO, čuh, udruženje NVO koje je dato da ga formira gospođa koja se bavi računovodstvenim uslugama na komercijalnoj bazi. Interesantno po kojim kriterijumima i zašto ona to udruženje formira.

To nam je negdje paradigma kako primjenjujemo zakone koje mi donosimo. Je li problem što ih mi dovoljno ne kontrolišemo u samoj primjeni? Moguće i to. Možda da smo revnosno provjeravali nakon pola godine, godine pa pravili pritisak prema četvorici vaših prethodnika. Evo i sada vama. Vi ovdje pokušavate da nešto mijenjate. Usklađujemo nešto što nije zaživjelo u praksi time što ga otvaramo. I sad sumnja da li možda sad neko sa strane, i to ne samo u ovoj branši već i drugim branšama, pikira, gleda da je ovo pogodno tlo da upane sa svojim već formiranim institucijama, odnosno praksom i iskustvom, poklopi ovo tržište kao što je bilo poklapano kad je zaživjelo računovodstvo i revizija u Crnoj Gori i defakto monopolišu ovu strukturu, jer mi se faktički otvaramo prema nekome, a nemamo poreske savjetnike u ovoj državi, nemamo naših ljudi, i to treba da nam rade stranci. E, paradigma kako i na koji način funkcioniše sistem kako se primjenjuju zakoni i kako je samo važno dobiti onaj štrik za pregovore, a ovo ostalo nek ide kako ide.

Toliko o tome, ja vama zahvaljujem, mislim da sam dao doprinos racionalizaciji diskusije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:30:23)

Hvala vam.
Sada riječ ima poslanica Ana Nikolić.
Izvolite.

ANA NIKOLIĆ (24.07.19 12:30:29)

Hvala, uvaženi predsjedniče.

Poštovani građani,

Kao što smo čuli od ministra Radunovića, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskim savjetnicima, kao i Zakona o fiskalizaciji jesu zakoni koji i usvajanjem i implementacijom će doprinijeti daljem sprovođenju Reforme poreskog sistema.

Ovaj zakon je definitivno jako važan, u tom smislu i država je imala interesa da instituciono uredi ovu profesiju i upravo u funkciji unapređenja funkcionisanja poreskog sistema. Kao što smo i čuli, Crna Gora je Zakon o poreskim savjetnicima donijela 2007. godine čime je uspostavila institut pravnog savjetnika kao nezavisnog samostalnog zanimanja, kao što su to danas notari ili advokati, a sa ciljem pružanja stručnih savjeta poreskim i carinskim obveznicima radi efikasnijeg sprovođenja poreskih i zakonskih propisa.

Ja ne bih se sada ponavljala sa uvaženim ministrom Radunovićem koji je decidno informisao građane koje sve promjene i dopune ove izmjene zakona donose sa sobom. Ja ću se radi građana u svojoj diskusiji osvrnuti na to da pojasnimo šta je to profesija poreskog savjetika i ko su to poreski savjetnici.

Znači, poreski savjetnici predstavljaju vezu između države i poreskih obveznika. Njihova djelatnost jeste davanje savjeta o poreskim i carinskim pitanjima, izrada poreskih prijava, poreskih bilansa i drugih dokumenta koji su od značaja za oporezivanje, kao i zastupanje u poreskim postupcima pred upravnim i pred sudskim organima. Uz poslove poreskog savjetnika mogu se po Predlogu zakona obavljati poslovi vođenja poslovnih knjiga, izrada finansijskih izvještaja i drugi srodni poslovi, naravno na način predviđen posebnim zakonima.

Poreski savjetnici štite državu tako što utiču na smanjenje utaje poreza. Savjetujući svoje poreske obaveznike kako da ispune svoje poreske obaveze najčešće znaju da ih i savjetuju i urade da plate što manje poreze nego što bi oni znali, ali u okviru zakonom predviđenim, kako to i jeste.

Za državu poresko savjetovanje obezbjeđuje sigurniju naplatu poreza zato što je poreski savjetnik vezan za pravo, vezan je za zakon, a samim tim smanjuje se rizik da onaj poreski obveznik koji angažuje poreskog savjetnika i izvrši krivično djelo utaje poreza.

Sa druge strane, za poreskog obveznika savjetovanje o poreskim pitanjima znači sigurnost u izvršavanju svojih poreskih obaveza i sigurnost u planiranju privrednih investicionih poduhvata. Zbog toga je u interesu i poreskih obveznika da se uvede ovaj institut jer se očekuju poboljšanja u smislu jakih rezultata na smanjenju utaje poreza, suzbijanje nelojalne konkurencije na tržištu, podsticaj poreskom zakonodavstvu da bude što manje pravnih praznina koje se koriste za zloupotrebe. Za poreskog savjetnika, pored materijalne koristi koju ima za svoj posao koji radi u svojoj profesiji, ovo zanimanje pruža i profesionalnu satisfakciju primjene svog znanja i vještina u tumačenju poreskog zakonodavstva i pruža mu poseban ugod u društvu. Od poreskog savjetnika se očekuje da njegovo profesionalno ponašanje bude u skladu sa ugledom zanimanja, kao i da preuzme ličnu i materijalnu odgovornost za kvalitet usluga koje pruža.

Ono što jeste kruna u profesiji jednog poreskog savjetnika jeste izrada poreskog plana za poreskog obveznika koji treba da mu pomogne oko izbora zemlje gdje ulaže svoj kapital, da mu pomogne oko oblika investicija, da mu pomogne kako bi u zakonskim okvirima gdje ulaže svom poreskom obvezniku ukupne poreske obaveze sveo na najmanji mogući minimum.

Ovakva međunarodna dimenzija u uslovima razvijanja globalnog tržišta i sve češće obavljanja poslovanja van i izvan granica zemlje je zanimanje poreskog savjetnika posebno dodatno promoviše i ovo zanimanje dodatno dobija na značaju. Iz tog razloga poreski savjetnik bi trebalo da dobro poznaje poresko zakonodavstvo i drugih država i rješenja bilateralnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja kako bi na najbolji način savjetovao svog poreskog

obveznika.

U tom smislu treba pohvaliti, to što smo na matičnom odboru i uradili, rješenja izmjenama zakona u dijelu sticanja licence za obavljanje posla poreskog savjetnika gdje je postojeći zakon pokazivao i određena ograničenja što će povećati mogućnost za uspostavljanje većeg broja poreskih savjetnika. To dalje sa sobom stvara mogućnost da se formira konačno komitet poreskih savjetnika, kao važno tijelo odlučivanja, uspostavi registar stranih poreskih savjetnika, donese etički kodeks poreskih savjetnika i pravilnik o načinu polaganja stručnih ispita za sticanje licence za poreskog savjetnika.

U ovom momentu da bi se omogućila primjena zakona pravilnik će donijeti komisija formirana ispred Ministarstva finansija, kako smo i dobili informaciju na matičnom odboru. U vezi sa ovom potrebnom moram naglasti da su na matičnom odboru uvaženi članovi odbora opravdano, u stvari, ukazali dali su sugestiju da problematika izrade podzakonskih akata prepoznaje se još i ranije i u ranijim slučajevima i da sugerišu organima da prilikom izrade zakonskih rešenja već imaju u pripremi nacрте podzakonskih akata.

U svakom slučaju ovo je jedan isto tako iskorak, jedna dopuna zakona koja će konačno doprinijeti da se Zakon o poreskim savjetnicima može na pravi način primijeniti kod nas i na taj način doprinijeti daljem sprovođenju poreske reforme, na način zaista da to bude rezultat jednog pravog miljea, miljea gdje će biti povećana konkurentnost kompletnog našeg sistema. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:37:13)

Hvala vama.

Poslanik Nebojša Medojević.

Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (24.07.19 12:37:19)

Građani Crne Gore,

Evo nastavlja se ova priča o jednom od suštinskih fundamentalnih sistema države Crne Gore poreskom sistemu i Demokratski front nastavlja da dokazuje ovih dana da teško sva ova zakonska rešenja, unapređenja tehnologija informatika može bilo šta pomoći ako imamo kancer korupcije u samom srcu sistema. Ovde Poreska uprava izvor korupcije u sistemu, izvor poreskih utaja i izvor finansijskih prevara. Prema tome, naravno to ne mogu svi privrednici da koriste. Međutim, ovde se razvija jedna grupa kompanija tokom godina, 198 kompanija, koja nudi svoju uslugu pranja novca, podizanja gotovine, neplaćanja PDV-a i koja ima zaštitu vrha političke vlasti u Crnoj Gori. Mnoge kompanije u Crnoj Gori mi se javljaju ovih dana posebno u građavinskom sektoru, ministre. To je haos u građavinskom sektoru.

Dakle, nivo sive ekonomije u građavinskom sektoru može da se računa i preko 50%. Vidite ove lažne fakture, među njima imate recimo fakture nabavke armature f/18, pa ne znam, tamo se lupi cifra od 20 hiljada eura. Niti se to uračunalo u situacije na gradilištu, niti u građevničkoj knjizi, niti vi možete retroaktivno kad se zgrada primi da utvrdite koliko je tamo armature utrošeno, koliko je i kakvih pločica i ostalih građevinskih materijala utrošeno. Dakle, ministre, naša najintenzivnija grana ekonomije je građevinarstvo, gradnja i prodaja stanova. Tu je siva ekonomija preko 50%. Ako to povežete sa činjenicom da mi sumnjamo da novac dolazi iz kriminalnih krugova, iz pranja novca od droge i od šverca cigareta, onda dolazimo u jedno zamršeno kolo - gdje da presiječemo ovaj galimatijas. Ključni ljudi koji kontrolišu priliv crnog novca je vrh crnogorske vlasti. Ključne kompanije su uključene u pranje novca od šverca cigarata i droge. Sad imamo, dobili smo ovakve frapantne podatke, ja sam juče naveo, recimo, zamislite jednu firmu "Karbomont" od 80 miliona eura fiktivnih faktura i fiktivnih transakcija i naravno, otišla je u stečaj. Ovdje nije samo odgovorno Tužilaštvo, ovdje Poreska uprava ne radi svoj posao jer ne šalje na vrijeme inspekcije, ali ima odgovornost i Privrednog suda. Kako može ovako firma 80 miliona eura lažnih transakcija, nigdje plaćenog PDV-a ili minimalno plaćenog PDV-a, i ide u stečaj. Međutim, ove firme, očigledno vlasnik te firme, čovjek za koga se ja sjećam da se paminjao niz, desetina godina kao neko ko se

bavi šticungom. Ovdje smo mi kreirali jednu novu ekonomiju, ministre, a to je ekonomija utaje poreza. Sistemski, u srcu sistema, vi imate te stvari. Dakle, evo sada vidite kako je ovo povezano i sa vrlo opasnim stvarima. Da bi ovaj sistem funkcionisao neophodno je da ima jedna grupacija kriminalna koja će da naplaćuje, da utjeruje reket, da prijete ljudima, da sprečava izvršenje ovih dokaza ili da pomaže u prenosu gotovine. Iza ove grupacije o kojima ja govorim u aferi "Klap" i "Vardar" stoji jedan kriminalni klan u Crnoj Gori, vrlo konkretno imenima i prezimenima, klan je iz Bara, pošto tamo ima tri - četiri klana, evo ne moram sebe da rizikujem život da kažem koji klan, a znam koji klan. Ove firme koje peru novac imaju svoje kriminalno odeljenje koje je spremno da nekoga likvidira, koje je spremno da vrši reketiranje, da nekoga gepekuje, da izvrši naplatu, i vi to jako dobro znate.

Sad ću, recimo, pomenuti, zbog građana Crne Gore da vide koji je obim ovih transakcija, recimo firmu "Kamenovo beach", faktura 13.12.2016. isporučena firmi ".Ekstremgradnja" 57 631 eura provizija za pranje para 8%. Šta se bojim da će se desiti u koliko dovedemo poreske savjetnike u Crnoj Gori? Poreski savjetnici, kolege i građani Crne Gore, su tu da omogućće poreskom obvezniku da plati što manji porez. Ako ovi strani poreski savjetnici se uvežu sa ovim firmama iz Klapa i iz Vardara i ako shvate kako se u Crnoj Gori može lagano smanjiti porez ne sa 19 na 17, nego na nulu, dakle, da vi u Crnoj Gori, ako koristite ove šeme, ne morate da platite državi nikakav porez, platćete proviziju od 5, 6, 8, 9% firmama za pranje novca. Ministre, ovo je trenutno najveći finansijski državni problem Crne Gore. Da ste u srcu sistema kao u onome firmu "Osmi putnik" izgradili ono čudovište koji jede sopstveno biće. Ova korupcija i kriminal u poreskom sistemu, finansijskom sistemu koja vodi do vrha režima, vi ste juče svi skočili, ali ovakvu šemu može da osmisli Aco Đukanović, Milo nije previše za ovo.

Što je, predsjedniče?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:42:46)

Kolega, imali ste čitavu diskusiju. Zadržite se na tom nivou bez pominjanja imena i u redu je. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (24.07.19 12:42:54)

Ja ću sada na press konferenciji, pošto me vi stalno upućujete, na press konferenciju ću pokazati taj dopis Republičkog zavoda za urbanizam i projektovanje jednoj od firmi za pranje novca kako oni komuniciraju vezano za pranje novca. Tako da ne znam zašto bi Skupština bila sveto mjesto u kojem mi ne smijemo da izgovorimo. Šta? Ovdje postoje neke zaštićene osobe? Ovdje postoje neka imena koja ne smijemo da kažemo?

Vidjećete, kako vrijeme bude odmicalo, kad budemo rebalans budžeta, otvorićemo i firmu iz Srbije koja je prala novac preko Crne Gore, a iza koje stoji jedan od najmoćnijih kriminalaca u Crnoj Gori. Prema tome, poštovani građani, Demokratski front se bori za državu Crnu Goru. Ovo su teške stvari, ovo su rizične stvari, udaramo u srce mafije i pokazujemo da oni ljudi koji se lažno prikazuju da su patriote i da se bore za državu Crnu Goru u stvari su njena najveća opasnost i u stvari su najveća prijetnja da ova država Crna Gora nestane, zbog raspada finansijskog prirodnog monetarnog sistema koji nam je vrlo blizu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:43:54)

Hvala Vam.

Sada ima riječ poslanik Mihailo Anđušić, a neka se pripremi poslanik Branko Radulović. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (24.07.19 12:44:02)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče.

Negdje treba podsjetiti, to smo imali prilike da vidimo i kroz obrazloženje ovog prijedloga zakona, da je reforma poreskog sistema u našoj državi započeta 2001.godine i sama ta reforma i sam taj dokument je negdje predvidio sve ove neke aktivnosti koje ovih dana imamo prilike da čujemo kroz dokumenta i da raspravljamo ovdje na plenumu. Usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije je negdje doprinijelo tome da imamo neka zakonska rješenja kao što je ovo ovdje danas koje se najvećim dijelom, ajde negdje u tom dijelu obaveza je usklađivanja sa regulativama Evropske unije, nameće obaveza Instituta poreskih savjetnika i konkretnu odrednicu jednu tu koja se odnosi na obezbjeđivanje uslova u okviru koje poreski savjetnici iz država članica Evropske unije mogu taj posao obavljati u Crnoj Gori. Sve ovo se negdje suštinski sprovodi u cilju i ove reforme koju imamo i ovih kompleksnih usklađivanja sa evropskom regulativom gdje se pojavljuje jedan veliki niz novih pojmova, novih poslova, kompleksnih postupaka i u tom dijelu se nameće potreba postojanja poreskih savjetnika koji bi u tom dijelu imali ulogu da na bliži način pojašnjavaju građanima poreskim obveznicima, carinskim obveznicima sve ono što su ti neki novi tokovi, nove obaveze. Oni se u tom dijelu negdje mogu poistovjetiti sa ulogom advokata ili notara u dijelu davanja pravnih savjeta građanima, u ovom slučaju poreskih savjetnika.

Ono što negdje treba postaći jeste činjenica da poglavlje 3 ovim usvajanjem zakona dobija dodatne neke smjernice koje će unaprijediti stanje u oblasti ovog poglavlja. Isto sam tako siguran da, evo imali smo prilike kroz prethodnu tačku da razgovaramo o fiskalizaciji, da će i za ovaj proces uloga poreskih savjetnika prilično značiti, jer smo evo imali prilike da čujemo o kako se kompleksnom postupku radi. Zaista jedan ambiciozan projekat, ali i dalje uz sve ono što mogu biti potencijalni problemi sa kojima ćemo se suočiti na terenu i dalje smatram da naš poreski sistem i carinski sistem zaslužuje jednu takvu reformu. Fiskalizacija prometa roba i usluga je nešto što će u tom dijelu obezbijediti, prije svega, jednu vidljivost podataka, transparentnost podataka, prije svega, da na kvalitetan način pravimo i presjeke o stanju u prometu roba o usluga i u carinskom i u fiskalnom sistemu i da na taj način bolje i kvalitetnije targetiramo ono što su kritične tačke u našem preskom sistemu i da to sve to pratimo negdje u realnom vremenu.

Takođe, ono što negdje treba posjetiti, iskoristiću tu priliku, jer nijam imao šansu kroz prethodnu tačku jer smo redukovali malo usled racionalizacije vremena redosled diskutantata, na neke od dostignuća Poreske uprave u prethodnom periodu. Ja zaista, uz sve ove nedostatke koje smo imali prilike da čujemo kroz diskusije ovih dana kada je vezano za poreski sistem i sve one izazove koji nas očekuju u narednom periodu puno je i greška i nekakvih odlika jednog zastarjelog koncepta funkcionisanja sistema od prenatrpane poreske administracije, do skupih i velikih troškova koji se odnose na same postupke u tom procesu fiskalizacije. Ne možemo prenaabregnuti činjenicu da je Poreska uprava u prethodne tri godine napravila ozbiljne iskorake u dijelu naplate poreskog duga. Podsjetiću, u tom dijelu, da samo u posljednje tri godine, dakle, govorimo o 2016., 2017. i 2018.godini, je naplaćemo nešto više od dva miliina i 800 hiljada, a to je premašen je plan koji je bio planiran za nekih 122 miliona. Istu situaciju imamo, gotovo sličnu u prvoj polovini 2019. godine, gdje imamo porast od 7% u odnosu na ono što je bio plan Poreske uprave kada je u pitanju naplata poreskog duga. U tom periodu prošle godine to je za desetak procenata više. U tom dijelu suštinski Poreska uprava je samoj Vladi i Ministarstvu finansija omogućila određene dodatne ... (Prekid) potrebni našem budžetu u ovom momentu. To je jedan od preduslova da Poreska uprava na jedan kvalitetan način nastavi sve ono što je započeto 2001. godine kroz reformu poreskog sistema. Ovo zakonsko rješenje o poreskim savjetnicima i fiskalizacija su nešto što treba da doprinese da mi, u krajnjem cilju, imamo kvalitetni poreski i carinski sistem i da na kraju od svega toga korist imaju i sami građani, poreski obveznici i država u ovim krajnjim rezultatima koje svakako ovakva zakonska rješenja negdje obezbjeđuju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:49:43)

Hvala vam, poslaniče Anđušiću.

Sada riječ ima poslanik Branko Radulović, a neka se pripremi poslanik Raško Konjević. Izvolite.

BRANKO RADULović (24.07.19 12:49:51)

Ministre, slušajte. Ovo mi je vrlo rizično. Nije uređena država, nikakvih efekata nema. Zašto. Pravite paralelu s notarima i s javnim izvršiteljima i s advokatima. Mnogo advokata, neću reći koliko, korumpirano, privilegovano. Notari najveći zelenaši što postoje danas u Crnoj Gori. Kamate su relativno visoke, ali kamate su super visoke kada se kumulativno i notarske nadoknade stave. Javni izvršitelji neka obuku uniforme. Sve je to radio sud, je li tako, ministre? Vi ovo sada treba da uradite. Pogledajte koja je šema Poreske uprave. Ovoga nema, ljudi, u najvećoj državi na svijetu. Pogledajte ovo, ministre. Koliko direktora, uprava, čuda. U vašem ministarstvu ostalo je mnogo iako je maknuto ovo od vas, 16 direktorata, odeljenja plus računovodstvo, a tri striktno zadužena za ovu oblast. Šta će se desiti. Ništa se neće desiti. Zašto, ministre, ne napravite jednu školu, prolazak, upis onih koji otvaraju firme. Sve im omogućite, porezi, šalteri, elektronika i sve ostalo, ali predznanje. Računovođe provjerite, lopova mnogih tamo, znam, kao što Medo priča o Poreskoj upravi, o dvije fakture koje ne možeš nasložiti koje odmah pokazuju da nešto smrdi tamo kod računovođa. Pričam vam, a vi više znate od mene nego, eto, pričamo.

Ministre, što treba da uradite. Da su ovo poštjeni ljudi i da ćete vi skinuti od ovoga pola ljudi, administraciju skratiti, da bi ona bila profesionalna i da bi onaj komesar o kome smo maloprije bolje radili u upravi osnujte ovo. Šta uraditi. Najmanja greška skida se licenca, pravi se greška, nema manji ili veći porez. Ili je jedan ili drugi ili treći porez. Šokiran sam, manji porez, veći porez, jesam li zgodan ili nisam zgodan biće mi visina poreza. Da imam ili nemam porez ako mi je Milo brat ili mi nije Milo brat. Pošto mi "Milo" nije brat imam porez onoliko koliko je porez.

Ministre, nije napravio efekat, okinuo bih ovo i bacio, što će vam da glavoboljate, što tamo kod vas ili ćete dati nekog službenika da vam daje licencu, dolaziće razni korupcionaši iz bijelog svijeta. Mislite li da su preko granice pošteniji od nas. Gori su od nas mnogo. Za pare obraz prodaju. Napravite vi ispod sebe da vaša uprava funkcionise super i vaše znanje prenesite na druge ministre i na premijera i onoga potpredsjednika koji je zadužen, magistar od krtole, ne bih onome dopustio da mi bude šef da sam na vašem mjestu, rekao bih idi tamo oko poljoprivrede, one 4% što je spoljnotrgovinska razmjena napravljena 100% ili na 150%, imamo mi naših proizvoda i trista drugih stvari. Hajde malo razmislite, ministre, bacite ovo, ovo ne valja ništa, ni do sada nije imalo efekta, posebno što radite kao ja od dana do sutra ujutro. Napravite vi, zovite na odgovornost ove vaše direktore, mnogo ste im dali, malo imaju kompetencije od vas, vi imate mnogo, znam onaj CV, oni ministri koji nemaju bez dvije rečenice s njima out, ovu upravu, onoga kaže da je pun energije, ali malo više pameti i sredite stvari. Jeste li me razumjeli? Pogledajte me u oči. Razumjeli smo se. Zdravo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:54:28)

Hvala.

Sada riječ ima poslanik Raško Konjević i onda poslednja prijavljena diskutantkinja Jovanka Laličić.

Izvolite, poslaniče Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.19 12:54:37)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani građani, uvaženi ministre,

Dva najveća problema koja mogu da budu za jedan sistem, u nekoj oblasti naravno, odnosno za dio sistema jeste ako imamo neprimjenu propisa koji smo usvojili i ako propis koji usvojimo selektivno primjenjujemo.

U ovom slučaju kada govorimo o Zakonu o poreskim savjetnicima, dakle pokazujemo kako se propis ne primjenjuje. Ovo je akt koji smo imali u našem pravnom prometu koji nije

primjenjivan. Nijesam siguran ni da će ovo usklađivanje koje predviđate ovim zakonom donijeti nešto novo. Za ovaj zakonski akt, kolega Damjanović je to rekao, mislim da nijesu ni podzakonski akti bili usvojeni. To je ta odgovornost države o kojoj govorim. Da se sada drugačije ponašamo u Parlamentu, trebalo bi poseban fokus da usmjerimo prema tome zašto Ministarstvo nije pripremlilo podzakonske propise jer ih je Parlament ovlastio da to urade.

S druge strane, najgore je što može za dio sistema da se desi da imamo virtuelne zakone, ovaj zakon je bio virtuelan, dakle imali smo ga na papiru, nismo ga imali u primjeni i druga stvar je selektivnost kod primjene. Za selektivnost kod primjene propisa nalaziću vam na stotine primjera. Daću vam jedan koji je onako egzaktno slikovit, a koji sliči ovome. U kom smislu sliči ovome. Mi smo u Parlamentu negdje u prvom kvartalu 2018. godine usvojili Zakon o kontroli državne pomoći. Moram vam priznati odličan zakon, usklađen s posljednjim direktivama Evropske unije. Time se hvalimo. Kada pročitate obrazloženje tog propisa tamo kaže mi smo prva država u regionu koja je u potpunosti implementirala direktivu iz 2015. godine. To je onako sve super, kada čitamo obrazloženje i kada je taj zakon bio ovdje. Tako je i s ovim zakonom, ministre. Dakle, taj o državnoj pomoći ne primjenjujemo. Neću da ulazim zašto ga ne primjenjujemo, nije u vašem domenu, a mogao bih politički da to upotrijebim na takav način, ali neću, ali je to "rak rana" i politike Vlade i politike Parlamenta i ukupno sistema u cjelini. Bolje da neki propis stavimo van pravnog prometa i da kažemo ne treba nam nego da ga imamo, a da ga ne primjenjujemo.

Šta je, ministre, s zakonom, zaboravio sam precizan naziv, a nijesam stigao da provjerim, a reći ću vam o kojem zakonu se radi, koji je usvojen 2014. godine, mislim da ga je predložio tadašnji poslanik u ovom Parlamentu, a sadašnji ministar, koji se odnosi na plaćanje u roku od 30 dana. Imate odličan zakon, bombon. Znaete ko ga poštuje i ko ga primjenjuje? Niko. U tom propisu imate potpuno razrađene stvari, i kako ide plaćanje, i zašto, i kaznene odredbe, i sve kako bi zakon kao jedan korektan akt trebalo da ima. Ne primjenjujemo taj propis. Onda ćemo da postavimo potpuno normalno pitanje. Zašto ne primjenjujemo propise koje usvajamo. Zašto su nam propisi slovo na papiru. Zašto će nama proces integracije, nastavak procesa integracije koji nas čeka "da bude noćna mora". "Noćna mora" iz kog razloga jer ovo je tipičan primjer prvog dijela procesa integracija, lakšega dijela. Lijepo napraviš proces uzmeš tamo prepíšeš sve je to u redu i ta iskustva da se koriste sve je to u redu. Hrvati i Slovenci su koristili druga iskustva mi dominantno koristimo njihove, sve je to ok jer ne izmišljamo toplu vodu. Usaglašavamo se sa standardima koji su tamo prisutni, ali nama će noćna mora da bude kad mi svaki propis koji usaglašavamo ili koji smo usaglasili počenemo u fulu da primjenjujemo na način da taj zakon jednako važi za sve. Dva najveća problema za naše društvo će da budu propisi koje zaboravimo svjesno ili nesvjesno i drugi ključni problem što ne znam da li ćemo biti spremni i politički snažni jer za to je potrebna politička valja da kad neki propis se usvoji u ovom Parlamentu važi jednako za sve. Kada bude važio jednako za sve to ...(prekid)... neku stepenicu vladavine prava. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 12:59:39)

Hvala vam.

Za komentar se javio poslanik Rakočević pritom samo podsjećam da smo prešli na vrijeme dva sata, pa onda ima samo odgovor na komentar od minuta pravo poslanik Konjević.

Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.19 12:59:56)

Zahvaljujem, predsjedniče, na razumijevanju i moj komentar će biti svega minut. Imam jedno pitanje za uvaženog poslanika, gospodina Konjevića.

Kazali ste da je ovaj zakon dobro da usvojimo u Parlamentu. Dakle, da je dobro da postoji ovakva norma. Dakle, da postoji tim prije što sada predviđamo licence za obavljanje poslova poreskih savjetnika što će dalje značiti da se oformi komitet pravnih savjetnika, što će značiti i etički kodeks poreskih i pravnih savjetnika. To sve znači, kao što ste kazali, da ćemo imati sistem

bolje postavljeni nego što smo imali do sada. Ovaj zakon smo imali sada ga mijenjamo, ali na način da ga dopunjujemo i ojačavamo ulogu poreskih savjetnika.

Jedno jednostavno pitanje, s obzirom na to da je to zaista i tako i usaglašavam se sa vama da zakoni pa i u ovom dijelu moraju da važe jednako za sve. Međutim, da li ćete vi i Socijaldemokratska partija dati podršku ovom zakonu, da li ćete glasati za ovakav zakon s obzirom na to da on unapređuje sistem? Dakle, sami ste kazali unapređuje sistem ako se poštuje saglasan potpuno i mora se poštovati. Međutim, hajmo da mu damo priliku da se poštuje, hajmo da mu damo priliku da ga ojačamo, a da samim tim onda zajednički ukazujemo na neuralgične tačke povodom toga da mora da važi jednako i ovaj i svaki zakon i svi drugi zakoni jednako za sve. To je jednostavno pitanje. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:01:39)

Hvala vam.

Riječ ima poslanik Konjević.

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (24.07.19 13:01:44)

Sistem gradite ili ga imate ili nemate. Ne, da li ste neki papir usvojili ili ne nego da li taj papir, u ovom slučaju zakon kao opšti pravni akt, je u našem pravnom prometu se primjenjuje ili se ne primjenjuje.

Ovdje je manje važno ko će podržati ovaj ili onaj zakon. Podržaće ga poslanici koji misle pojedinačno partijski ili na neki drugi način. Mnogo je važnije, to je naša uloga u Parlamentu, da mi provjeramo da li se neki zakon poštuje.

Ja bih vam mogao odgovoriti sa kontra pitanjem pošto pripadate većini. Ja ću glasati hipotetički za ovaj zakon ako mi vi kažete da li je dobro za sistem za koji se zalažete da jedan drugi zakon, Zakon o kontroli državne pomoći je klasično mrtvo slovo na papiru. Ne možemo ni ja ni vi tako gledati na propise. Nije bitno da li će neko iz opozicije ili pojedinac iz vlasti glasati za neki propis.

Naša zajednička obaveza je da propis koji se glasa, propis koji se glasa bude implementiran. Nijesam slučajno rekao jer to su, i završavam sa tim, to su iskustva zemalja nama bliskih koje su ušle u Evropsku uniju. Noćna mora jer proces integracija najteži će da nam bude u našoj svijesti u svijesti da sistem izgrađujemo primjenom propisa, a ne da sistem izgrađujemo tako što ćemo nešto staviti na papir. Nama će noćna mora da bude implementacija propisa da zakon jednako važi za sve, a to je vladavina prava.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:03:28)

Hvala vam.

Poslanica Jovanka Laličić.

Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (24.07.19 13:03:35)

Kolege i kolegice, uvaženi građani, poštovani ministre sa saradnicima,

Već smo čuli da kroz diskusije da je Zakon o poreskim savjetnicima jedan u nizu zakona kojima Crna Gora sprovodi reformu poreskog sistema koju je započela 2001. godine ali kojim se vrši usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa direktivama Evropske unije između ostalih i sa Direktivom o uslugama na domaćem tržištu.

Primjena određenih zakona, tu se nadam se moramo saglasti svi pogotovo oni koji

zahtijevaju jedno multidisciplinarno znanje, počiva na ljudima koji ga primjenjuju. Stoga je veoma važno da kroz ustanovljavanje novih samostalnih zanimanja obezbijedimo kritičnu masu teorijskog i praktičnog znanja. Poreski savjetnici, kao što vidimo iz zakona pružće savjete poreskim i carinskim obveznicima imaju pravo da osnivaju svoje komore slično advokatima i notarima i u tolikoj mjeri su samo slični sa advokatima i notarima.

Zakon o poreskim savjetnicima donijeli smo 2007. godine i moramo priznati da nije zaživio u praksi, ali isto tako moramo se zapitati i koji su to razlozi zbog čega taj zakon nije mogao da bude implementiran. Pa, možda i pouka nama da kad usvajamo zakone obratimo dobro pažnju jer ponekad rigidnim propisivanjem uslova praktično stavimo sami sebi omču o vratu. Podsjetiću da su uslovi za fizička lica koji trebaju da obavljaju poslove poreskog savjetnika ovim zakonom bili predviđeni kumulativni uslovi, a to je pet godina radnog iskustva na pripremi i primjeni poreskih carinskih i računovodstvenih propisa. Vjerovatno ovako strogi uslovi nisu davali mogućnosti da bude stvorena široka mogućnost prijave ljudi sa ovakvim uslovima i ovim izmjenama zakona upravo samom promjenom ove riječice i pretvaranjem u ili nadam se da ćemo stvoriti mogućnost većeg interesovanja i veće mogućnosti da određeni pravници, ekonomisti i sl. sa visokom spremom se okušaju i kao poreski savjetnici.

Samo još nešto da naglasim, Crna Gora će ulaskom u Evropsku uniju postati dio jedinstvenog evropskog tržišta, ali i prije toga u skladu sa sporazumom o stabilizaciji pridruživanju i u svrhu ispunjavanja uslova iz Poglavlja 3 ima obaveze da ispuni sve uslove iz Direktive uslugama na unutrašnjem tržištu. U tom kontekstu treba posmatrati ovu intervenciju u zakonu koja se tiče da više nije obavezno državljanstvo nego da uslove za poreskog savjetnika ispunjavaju oni koji imaju prebivalište na teritoriji Crne Gore ili u državama evropskog ekonomskog prostora. Ponoviću da je mnogo bitno da smo precizirali uslove za fizička lica i da će licencu za rad poreski savjetnika davati komora. To će na neki način garantovati da će profesionalno ponašanje poreskih savjetnika biti u skladu sa ugledom zanimanja i da će oni preuzeti lično i materijalnu odgovornost za kvalitet usluga koje pružaju.

Nadam se će izborom poreskih savjetnika poreski i carinski obveznici dobijati kvalitetne i stručne savjete koji će u mnogome olakšati njihovo, prije svega, zakonito poslovanje. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:07:25)

Hvala vam.

Iscrpili smo prijavljene diskutante, listu prijavljenih diskutanata.

Pitam da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ? Želi.

Izvolite, ministre Radunoviću.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.19 13:07:37)

Hvala vam, predsjedniče.

Ja ću doista baš kratko.

Zahvaljujem svim diskutantima. Činjenica je da nije ovaj zakon u punom intezitetu zaživio, ali želim da naglasim da smo mi nacrtali ovih podzakonskih akata već spremili da se spremamo u punom intezitetu da napravimo implementaciju ovog zakona. Znači, pravilnik i ispitnu komisiju i sve ostale pretpostavke za implementaciju radimo i intezivno računam da ćemo moći vrlo brzo da implementiramo zakon. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:08:13)

Hvala vam.

Konstatujem da je pretres završen i prelazimo na sledeću tačku.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu statistike.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija i Nina Vujošević, državna sekretarka ministarstva.

Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja Predloga zakona pozove Gordanu Radojević, direktoricu Uprave za statistiku.

Izvjestioci Odbora su Momčilo Martinović Zakonodavnog odbora i Boris Mugoša Odbora za ekonomiju finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi. Izvolite, ministar Radunović.

DARKO RADUNOVIĆ (24.07.19 13:08:53)

Hvala, predsjedniče.

Poštovani poslanici, izmjenom člana 35 Zakona o zvaničnoj statistici omogućava se zvaničnim proizvođačima statistike Monstatu, Centralnoj banci i drugim da pristupe svim podacima sa identifikatorima o pojavama koje istražuju shodno zakonu ukoliko ti podaci već postoje negdje u sistemu državne uprave, a ne kao što je slučaj bio do sada da se isti podaci više puta prikupljaju od građana ili privrednih subjekata od strane različitih organa državne uprave. Na taj način smanjuje se opterećenost kako građana tako i poslovnih subjekata da iste podatke dostavljaju više puta organima državne uprave.

Na pitanje čemu služe izmjene i ako je ova izmjena inicirana za potrebe testiranja, prikupljanja podataka o stanovništvu iz dostupnih administrativnih registara, odnosno za popis stanovništva 2021. godine one će više služiti za ispunjenje obaveza koje definiše nova regulativa Evropske unije po podacima o stanovništvu koji će početi sa primjenom 2024. godine kojima se definiše prikupljanje podataka o stanovništvu na godišnjem nivou. Takođe, ova izmjena će omogućiti da se i druge statistike proizvode na efikasniji način kao što je statistika o siromaštvu, potom statistika tržišta rada, zdravlje i mnoge druge. Ujedno želimo da upoznamo javnost da je korišćenje novih izvora podataka za potrebe zvanične statistike ne samo oni koji se generišu u sistemu državne uprave, već i oni koji se generišu zahvaljujući internetu kako ih popularno zovu veliki podaci ili jedan od ciljeva definisanih strategijom razvoja zvanične statistike od 2019. godine do 2023. godine koje je Vlada skoro usvojila.

Stoga vjerujemo da će ove izmjene značajno doprinijeti ispunjenju ovog cilja. Izmjena zakona dobila je pozitivno mišljenje resornih ministarstava kao i Evropske komisije zbog kojih je rađena ponovna procjena usklađenosti Zakona o zvaničnoj statistici Crne Gore sa regulativom Evropske unije kojom se uređuju pitanja zvanične statistike. Utvrđeno je da navedena izmjena kao i Zakon o zvaničnoj statistici u potpunosti usklađen sa Evropskim zakonodavstvom.

Na kraju moram istaći da se zaštita svih podataka kako građana tako i privrednih subjekata koji se koriste u statističke svrhe definisane Zakonom o zvaničnoj statistici Crne Gore i drugim zakonima. Podaci dobijeni bilo iz anketnih istraživanja ili administrativnih izvora mogu se koristiti samo u statističke svrhe, objavljivati na način da se ne može prepoznati pojedinačni podatak. Na osnovu podataka koji su prikupljeni za potrebe proizvodnje zvanične statistike ne mogu se nametati pojedinačne obaveze, niti davati prava građanima, privrednim subjektima koji su te podatke dali. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:12:04)

Hvala i vama, ministre.

Da li neko od izvjestioaca želi riječ? Ne želi.

Dajem riječ Predragu Sekuliću. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (24.07.19 13:12:16)

Hvala vam, gospodine predsjedniče Parlamenta.

Gospodine ministre sa saradnicama, uvažene kolegice i kolege,

Znači, i ako je veoma kratak zakon, radi se samo o četiri člana. Veoma je bitan za Monstat, odnosno, za statistiku. Ono što zaista ovom prilikom moramo istaći jeste da je Monstat jedna od onih institucija u Crnoj Gori koja je negdje dostigla mnogo veći stepen profesionalizma, nego onog uobičajenog o kojem govorimo kada je Crna Gora u pitanju i čini mi se da je to na najbolji način pokazuje i ono što je ocjena od strane Evropske komisije i Eurostat. Zaista mislim da je ovo dobra prilika da govorimo s jedne strane ne samo o zakonu, nego o onome što je pitanje kvaliteta i metodologije rada u Monstatu. Prije svega dobro je da Monstat ima pristup svim bazama podataka koje vole državni organi.

Ono što negdje čini mi se imamo problem u državnoj upravi jeste činjenica da brojni organi prikupljaju brojne podatke vezano za građane, a da negdje imamo problem sa ukrštanjem tih podataka. Kažem još jedanput dobro je da Monstat ima pristup svim tim elektronskim bazama podataka naravno na način kako je to urađeno zakonom uz malo podsjećanje, a to je i ocjena od strane Evropske komisije da podaci koje prikuplja Monstat su zaista zaštićeni. Znači govorim o ličnim podacima građana i da nemamo tu nikakvu dilemu oko toga da li će ti podaci biti korišteni za neke druge svrhe, osim za ono što je pitanje statistike. Vjerujem da će pristup tim bazama podataka na jedan način ne samo olakšati rad Monstata, nego sa druge strane vjerujem da će i podaci koje budemo dobijali biti još kvalitetni. Naravno, kada govorimo o kvalitetu tih podataka, imali smo prilike da se uvjerimo puno puta ovdje i u ovom Parlamentu kada govorimo o podacima Monstata da oni zaista su na jednom visokom profesionalnom nivou, a ono što posebno raduje jeste činjenica da i građani Crne Gore vjeruju podacima Monstata.

Pred Monstatom je iduće godine kao što svi znamo je veoma zahtjevan posao, znači obim posla koji se tiče popisa stanovništva i ne bih samo govorio o onome što je politička pažnja poput popisa koji često političke partije znaju da zloupotrebljavaju, ali ono što jeste dobra strana tog popisa da imamo realnu sliku onoga što se dešava u Crnoj Gori. Znači, govorimo realnu sliku i onoga što je materijalno stanje građana i ono što je sve one podatke koje možemo koristiti u nekom narednom periodu za potrebe ne samo državnih organa, nego i za sve ono što običnom građaninu ponekad zatreba. Kažem još jedanput kratak zakon, tehnički zakon, ali vjerujem da je zakon veoma značajan i vjerujem da će veoma pomoći Monstatu u budućem radu i vjerujem da će podaci koje budemo dobijali od Monstata biti još kvalitetniji nego do sada. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:15:15)

Hvala vam, poslaniče Sekulić.

Sada riječ ima poslanica Nada Drobnjak. Izvolite.

NADA DROBNJAK (24.07.19 13:15:27)

Hvala, predsjedniče.

Poštovane kolege i kolegice, poštovani ministre sa saradnicama, poštovana direktorice Uprave za statistiku,

Kolega Sekulić je rekao da je pred nama po obimu kratak tekst zakona, da je to tehnički zakon, ali ovo je zaista zakon koji će znatno da unaprijedi dosadašnji uspješni rad Uprave za statistiku Monstata Crne Gore. Zašto je važna ova izmjena i zašto je važno da Uprava za statistiku ima mogućnost da koristi administrativne izvore podataka drugih organa? Važno je prije svega zbog građana i građanki Crne Gore koji podatke koji Zavod za statistiku obrađuje i plasira građanima služe za kreiranje razvojnih dokumenata, služe u naučne svrhe i od toga imamo svi dobrobit, ali prije svega ovaj zakon je važan zbog toga što će pomoći da se na jedan novi način radi i popis stanovništva Crne Gore, a koliko smo upoznati svi, već probni popis će se raditi krajem ove godine. Svi smo svjesni da popis stanovništva do sada se radio od vrata do vrata. Podsjetiću da je 140 godina ove godine od kad je Knjaževina Crna Gora prvi put uradila popis stanovništva 1879. godine i prosto to je motiv da novina pokaže da kako smo bili savremeni tada da smo savremeni i danas da pratimo sve nove metode koje su nam dostupne.

Podsjetiću da klasični popis stanovništva podrazumijeva, kao što sam već rekla, odlazak od vrata do vrata i da je to jako skupa metoda i da je najskuplji popis pod tim tradicionalnim uslovima 2011. godine urađen u Italiji i da je koštao 13,85 eura po stanovniku, a da je Crna Gora plaćala 5,57 eura po stanovniku da bi se uradio popis 2011. godine. Regstarski popis stanovništva koji će biti sada probni jeste metod po kome se koriste postojeći administrativni podaci. On znatno smanjuje cijenu vršenja popisa tako da je 2011. godine šest zemalja Evrope već radilo takav popis, a interesantno je da su tri evropske zemlje radile kombinovani popis. Ja sam shvatila da će i Crna Gora negdje ići tom metodom kombinovanog popisa stanovništva, ali svakako to jeste izazov, ja sam sasvim sigurna da će MONSTAT njemu odgovoriti, baš što odgovora i svim izazovima koji su pored njega postavljeni, a dokaz za to je i prošlog mjeseca predstavljeno istraživanje višestrukih pokazatelja, gdje je crnogorska Uprava za statistiku prva na Balkanu uradila miks šest, prezentovala rezultate i pokazala da prati savremene trendove. Ali moram reći i posebno me raduje da će novi način vođenja statistike i mogućnost da MONSTAT koristi administrativne podatke iz drugih izvora. Omogućiti da imamo i mnogo bolju rodnu statistiku, i ja sam sasvim sigurna da će sledeće izdanje publikacije žene i muškarci u Crnoj Gori imati mnogo bolje, kvalitetnije i mnogo više podataka, jer kao što je i minstar u uvodnoj riječi rekao, tu će biti i statistika siromaštva i statistika zdravlja. Ali svakako biće tu još dosta statističkih podataka koji su neophodni da bi na kvalitetniji način mogli da kreiramo osetljive politike. I zato opet naglašavam da je ovo tehnički zakon, ali zakon koji će da proizvede mnoge dobre posledice i sasvim sigurno da ćemo ga podržati. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:19:55)

Hvala Vama, poslanice Drobnjak.

Sada riječ ima poslanik Andrija Popović, neka se pripremi Milutin Đukanović.
Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (24.07.19 13:20:06)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani prestavnici Vlade,

Što se tiče samog Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike reći ću malo kasnije par stvari poznatih u vezi ovog zakona. Ali bi na početku postavio pitanje, koje nije u direktnoj vezi sa izmjenama ovog zakona, a tiče se statističkih podataka ono što mene veoma zanima, to je da je emigracija u Crnoj Gori, uzima maha da država ostaje bez glavnog resursa, bez ljudskog resursa. Zanima me da li postoje podaci koliko je to ljudi u poslednjim godinama otišlo iz Crne Gore, trbukom za kruhom, ja sam naišao na neke zvanične u stvari, polu zvanične, nezvanične podatke od 2003.godine do 2007.godine, da postoji neki podatak da je tada napuštilo 12 hiljada ljudi Crnu Goru, eto imaćemo prilike iduće godine će biti popis stanovništva da vidimo de smo, ali u svakom slučaju to bi trebalo da bude naš najveći problem. Što se tiče, same aktivnosti zvanične statistike zasnivaju se na programu zvanične statistike koji se u skladu sa strategijom razvoja za zvanične statistike donosi za petogodišnje period. Drugi, proizvođač iz zvanične statistike dužni su da nadležnom organu dostave predloge za izradu programa iz svoje nadležnosti najkasnije do 15.septembra u godini, koja prethodi početku perioda za koji se program donosi.

Strategija razvoja zvanične statistike koja je napravljena bila za period 2014-ta, 2018-ta to je druga strategija koja se pripremil za zvanični sistem Crne Gore, u skladu sa zakonom o zvaničnoj statistici. Strategija razvoja zvanične statistike koju određuje dugoročne ciljeve na bazi postojećeg stanja, potreba i budućeg razvoja. Uvažavajući u opšti cilj, a to je potpuna harmonizacija zvanične statistike sa pravnim poretkom Evropske unije, za oblasti statistike. Strategijom su definisani ciljev, očekivani rezultati kao indekatori kojima će se mjeriti napredak u ostvarivanju istih, za potrebe srednjoročnog planiranja razvoja zvanične statistike

rađen je i program zvanične statistike koji se bazira na razrađenom pojmu statističkog proizvođača, a iz njega izvedeni godišnji plan istraživanja kao kratkorični dokument kojim razrađuje statističke aktivnosti do nivoa statističkih istraživanja. Program zvanične statistike odnosi se na isti petogodišnji period za koji Vlada Crne Gore, priprema program pristupanja Crne Gore u Evropskoj uniji. Stoga strategija kao i program zvanične statistike predstavljaju detaljan plan usklađivanja ovog poglavlja 18 statistika. Razvoj zvanične statistike koji je planiran novom strategijom neophodan i moguć, a njegova realizacija zavisi od obezbjeđivanja potrebnih ljudskih, finansijskih resursa i pomoći, međunarodnih institucija.

Vraćam se na početak na emigraciju, migraciju iz Crne Gore, vjerujem da ćete dati bar neki odgovor na ovo važno crnogorsko pitanje, a Liberalna partija će podržati prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:25:09)

Hvala Vam, poslanice Popoviću.

Sada riječ ima poslanik Milutin Đukanović, a neka se pripremi poslanik Radule Novović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 13:25:16)

Poštovani građani.

Gospodine ministre, mi smo raskrinkali priču o prosječnoj plati koju MONSTAT predstavlja da je 511 evra. Prema podacima Poreske uprave ta plata je manja od 430. I nadamo se, gospodine Radunoviću, da barem u javnoj raspravi više nijednom nećete saopštiti da je prosječna plata u Crnoj Gori 511 eura. Takođe smo dokazali da rast bruto domaćeg proizvoda nije posledica rasta ekonomije, no to je posledica enormnog zaduživanja. Takođe smo pokazali da broj stanovnika Crne Gore, ne može da pređe cifru od 540 hiljada, i ako je on taj broj po MONSTAT-u preko 620 hiljada. Najbolji dokazi za to je bivši predsjednik Parlamenta gospodin Ranko Krivokapić, koji saopštava da je broj stanovnika u Crnoj Gori od 1990. do danas smanjen preko 25 procenata, to jeste da stanovnika ima za 150 hiljada manje, pa onda ponovo dolazimo da je ukupni broj stanovnika u Crnoj Gori, ispod 500 hiljada. Jedno je sigurno, iseljavanje Crne Gore poprima dramatične razmjere. Ovim trendovima jedino odolijeva birački spisak Demokratske partije socijalista u njemu je broj birača u ovih 30 godina, povećan za 140 hiljada.

Ovu priliku, poštovani građani, želim da iskoristim da demotiramo još jednu neistinu koju nam plasira ovaj režim, a radi se o kampanji kojom se želi administrativnim, retoričkim i demagoškim putem smanjiti broj nezaposlenih. Prilikom ove analize samo ću se koristiti podacima državnih organa, to jeste podacima Poreske uprave, Zavoda za zapošljavanje i MONSTAT-a. Radi građana, po Poreskoj upravi prosječno u Crnoj Gori u 2018. bilo je zaposelno 169.690.

Poštovani građani, po podacima MONSTAT-a u 2018. bilo je zaposleno 237.000 građana Crne Gore, a po podacima Zavoda za zapošljavanje 2018. imali smo 188.000 zaposlenih građana. Da malo okrenemo i da gledamo šta to znači u odnosu na nezaposlenost. Čuli ste ove stravične cifre, stravične razlike, ali po MONSTAT-u nezaposlenost u prvom kvartalu 2019. godine iznosi 15%, a po Zavodu za zapošljavanje iznosi 15,30% to jest za jun 2019. godine. E, sad zamislite po MONSTAT-u zaposleno 237.000, a po Zavodu zaposleno 188.000. Po MONSTAT-u aktivnog radnog stanovništva u Crnoj Gori ima skoro 280.000, a po Zavodu za zapošljavanje 231.000, pa kada bi uporedili podatke Poreske uprave o broju zaposlenih a uzeli podatke MONSTAT-a, znači imamo aktivno radno stanovništvo minus zaposleni u Poreskoj upravi, zaposlenih po Poreskoj upravi dobićemo iznos da je nezaposlenih na kraju 2018. bilo 120.000. E, onda procenat nezaposlenosti iznosi 42%.

Ako uporedimo podatke Poreske uprave i Zavoda za zapošljavanje dolazimo do toga da je procenat nezaposlenih 29,97 i na kraju, ako izvršimo upoređenje Zavoda za statistiku i MONSTAT-a dolazimo do procenta nezaposlenih na kraju 2018. godine da je iznosio 32,67%.

Gospodine ministre,

Nema logike i nema argumenata koji mogu kod državnih organa od kojih su dva

MONSTAT i Poreska uprava direktno pod vašom ingerencijom da dokaže ovu nelogičnost. Kako može po MONSTAT-u broj aktivnog radnog stanovništva da iznosi 280.000 po Zavodu za zapošljavanje 230.000, a po podacima Poreske uprave naravno taj podatak nemamo, ali ako o podacima Poreske uprave je obračunato prosječno po 170.000 zarada u 2018.godini po mjesecima, a MONSTAT saopšti da imamo skoro 280.000 radno-aktivnog stanovništva nema druge logike nego da je više od 100.000 nezaposlenih, i onda taj procenat vrtoglavo raste.

Sad ću čuti priču MONSTAT primljenjuje posebnu metodologiju evropsku i tome slično. MONSTAT-ova metodologija je vrlo jednostavno i prosta i što se tiče plata prosječnih zarada i svega drugoga. Oni vrše anketiranje, ali oni vrše nekorektno i nepošteno anketiranje. Zbog čega? Plata se po MONSTAT-u u odnosu na Poresku upravu razlikuje za 80 evra. Srbija je do početka 2018.godine koristila identičnu metodologiju kao MONSTAT, to jest anketu, pa je njena razlika između prosječne plate po toj metodologiji i prosječne plate Poreske uprave iznosio svega 3%, a ovdje se radi o brutalnoj laži da budemo prvi u regionu po prosječnim platama, a ovamo vidimo da je minimalna zarada najniža u regionu, a i onda je logično bilo da je i ta prosječna plata među najnižim u regionu.

Gospodine ministre,

Vi nijeste htjeli da mi dostavite odgovor na pitanje koliko je bruto zarara u Crnoj Gori isplaćeno čiji iznos iznosi preko 10.000 evra. To nijeste htjeli da mi dostavite iz razloga što kad umanjimo podatke Poreske uprave za te iznose, to su enormne plate, to su otpremnine, to u suštini nijesu zarade. Mi ćemo dobiti prosječnu zaradu u Crnoj Gori manju od 420 evra. I ministre, red je da konkretno sad ovdje pred građanima Crne Gore date odgovore na ova pitanja koja sam vam sad postavio?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:32:55)

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.19 13:33:08)

Hvala, predsjedniče.

Evo, javio sam se za komentar sa saznanjem da će kolega Đukanović imati pravo da govori nakon što završim, ali sam cijenio da je zbog građana Crne Gore bilo korektno da saopštim nekoliko podataka koje su po mom tumačenju, a i po onome što znam kroz formu zvaničnih podataka koje dobijam neprecizno intepretiran od strane kolege Đukanović.

Kad je riječ o zvaničnim podacima.

U odnosu na april 2017.godine, kolega Đukanoviću, danas u Crnoj Gori ima 17.000 manje nezaposlenih ljudi. To je zvaničan podatak.

Na današnji dan, kolega Đukanoviću, na sjeveru Crne Gore postoji 50 aktivnih gradilišta.

Takođe, na današnji dan registrujemo da je prošle godine 340 miliona eura uloženo u razvoj sjevernog regiona. Takođe, na današnji dan registrujemo da u Crnoj Gori postoji 171 hotel visoke kategorije u odnosu na 2006.godinu kada je bio samo 41 hotel visoke kategorije. Takođe, na današnji dan registrujemo da je od 2016.godine u razvojne projekte na Primorlju uloženo preko pola milijarde eura.

Danas se u Crnoj Gori radi auto-put Bar-Boljare, danas se u Crnoj Gori rekonstruiše na stotine regionalnih i lokalnih puteva, danas se u Crnoj Gori rekonstruišu škole i vrtići i to je, kolega Đukanoviću, rezultat ekonomskog rasta ove države koja je prema svim zvaničnim parametrima i domaćih i regionalnih i međunarodnih institucija najrazvijenija država na Zapadnom Balkanu. Ja ne znam kako se vi nosite sa tom činjenicom, ali ne možete negirati okolnost da je najveća prosječna plata u Crnoj Gori, kad je riječ o zemljama regiona, 511 eura maločas ste kazali. I ne znam što je sporno sa tim podatkom. Sporno je jedino ono što vama najviše smeta u političkom smislu da je Crna Gora kao dio bivše savezne države, kao bivša Savezna Republika bila najnerazvije područje Jugoslavije koja se po tom osnovu finansirala iz onog čuvenog Saveznog fonda za nerazvijena područja dotacijama od ostalih jugoslovenskih republika. Danas su te

jugoslovenske republike koje su razvijenije od Crne Gore, Hrvatska i Slovenija, ostale su, izvinite, ako vam to ne godi, na nižem stupnju ekonomskog razvoja od Crne Gore i to su zvanični podaci i na koji god želite način, ali ovim faktima se ne možete suprostaviti. Ja ne mogu s druge strane da kažem da je to dovoljno da smo time zadovoljni. Ne mislimo da je dovoljno, ne mislimo da je dovoljno sve dok velika većina građana Crne Gore ne bude zadovoljna životnim standardom, ali ne možete negirati da ova Vlada i sve prethodne Vlade zajedno sa ovom vladajućom većinom radi sve na unapređenju životnog standarda u Crnoj Gori. Zato nam je potrebno da vi zajedno sa nama podijelite odgovornost na tom poslu, a vi ćete da kažem u odnosu na ono što su interesi vaših birača naći i prepoznati sebe i svoje interese ka tom cilju. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:36:57)

Hvala vam.

Pravo na odgovor na komentar poslanik Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 13:37:01)

Pa evo ova priča da je Crna Gora prije 30 godina bila najnerazvijenija, jednostavno nije tačno. I Hirošima i Njemačka su se oporavili poslije 30 godina i postale najrazvijenije ekonomije na svijetu.

Kako je moguće, vrlo jednostavno, da imamo najveću platu prosječno u regionu a nepobitno je minimalna zarada je najniža u Crnoj Gori?

Ministre, vi morate ovdje da presiječete. Kolika je po vama prosječna zarada u Crnoj Gori? Da li poštujete podatke Poreske uprave ili anketu MONSTAT-a gdje sam dokazao kakva se greška u toj anketi radi, a demagogija primljenjuju se evropski standardi. Saopštio sam u Srbiji kada se po istoj metodologiji računalo kolika je bila razlika između zarade po podacima Poreske uprave i Zavoda za statistiku.

Ova priča 17.000 manje nezaposlenih. Pa saopštio sam da raznim administrativnim igrama koje predvodi direktor Zavoda za zapošljavanje Suljo Mustafić, smanjete broj nezaposlenih. Da vidimo koliko se preko Zavoda plaća za zdravstveno osiguranje? To će da bude podatak. A ako neko zakasni jedan minut brišu ga iz Zavoda sa evidencije. Vidjeli ste koliko je nezaposlenih kada je postojala mogućnost da majke sa troje i više djece dobiju neku nadoknadu. Samo u posljednje tri godine zvaničan podatak je da je Njemačka izdala više od 3.000 radnih dozvola za državljane Crne Gore. Crna Gora se masovno napušta. MONSTAT neće da saopšti te podatke jer je situacija dramatična. Koliko je ta situacija dramatična u Žabljaku ove godine svega 12 učenika upisuje prvi razred osnovne škole. U Šavniku neće biti ni pet prvaka ove godine i o čemu onda mi ovdje pričamo. Broj učenika od 2001. do 2016. godine po podacima, evo sad MONSTAT-a, je manji za 20%. Kako može ostati isti broj stanovnika, a broj stanovnika raste.

Ministre, pod vašim ingerencijama su organizacije koje se isključivo služe prevarama i obmanama. Objasnićemo i građanima kako su pokrali rezultate popisa 2011. godine, pumpali su stanovništvo iz dijaspe da bi broj Srba ostao nepromijenjen, ako bi se primijenio broj Srba 185.000 na 540.000 stanovnika to je rezultat koji je Nova srpska demokratija objavljivala da se radi o 33,5%. Spreman gdje god hoćete, na kojem god seminaru i simpozijumu hoćete da raskrinkavamo ove podatke, ali vi, ministre, nećete riječ da progovorite. Čutite, vjerovatno je to najpametnije u ovoj situaciji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:40:23)

Hvala vam.

Sad ima riječ poslanik Radule Novović, a neka se pripremi poslanica Branka Bošnjak. Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (24.07.19 13:40:31)

Predsjedniče, ja ne znam jeste li uspjeli da primijetite imam li pravo na to ja sam se javio na da komentarišem zadnje navode?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:40:44)

Samo jedan iz kluba može komentarisati odluku prethodnog poslanika i to je iskoristio pravo Andrija Nikolić.

Izvolite, vašu diskusiju.

RADULE NOVOVIĆ (24.07.19 13:40:55)

Poštovani predsjedničem, hvala vam.

Uvažene građanke i građani, poštovani ministre Radunoviću, poštovana gospođo Vujošević, poštovana gospođo Radojević,

Zadovoljstvo mi je da u najširem smislu kažem nešto o ovoj veoma važnoj temi o kojoj se dosta spekuliše, koja se dosta komentariše, često zlonamjerno, a o kojoj se ipak, čini se, malo zna. Evo maločas smo čuli da se vi bavite anketama, a da je metodologija ideologija.

Ja želim da kažem da država Crna Gora ima ozbiljno razvijen i dobro uspostavljen, saglasno evropskim normama, statistički sistem. Na žalost, kao i mnogo što šta što je istinski kvalitetno u našem društvu, u našim institucijama, a što se temelji na radu i iskustvu naših stručnjaka često se od strane jednog dijela javnosti dočekuje sa nestručnim i zlonamjernim komentarima. Naravno, sve sa ciljem da se na svaki način u svakom trenutku dezavuiše ono što rade državni organi Crne Gore. Upravo zato ja bih nešto da kažem o pregnućima i uspjesima u ovoj oblasti u našoj državi, a tu se ima šta reći.

Prije nego što kažem nešto o trenutnom razvoju zvanične statistike u Crnoj Gori moramo imati u vidu da se Zavod za statistiku sada Uprava za statistiku ili MONSTAT počeo samostalno razvijati tek od obnove državnosti 2006. godine. Do tada MONSTAT je praktično funkcionisao kao institucija za prikupljanje podataka dok se razvoj metodologije obrada i publikovanje podataka obavljalo u Saveznom zavodu za statistiku tadašnje države ili kasnije u Zavodu za statistiku Srbije.

Dakle, MONSTAT je jedna od institucija koja se kao i mnoge druge u pravom smislu izgradila tek nakon obnove nezavisnosti izrastajući u respektabilnu međunarodnu priznatu instituciju koja je sistem rada u potpunosti prilagodila evropskim standardima. To potvrđuje činjenica da se u prethodnih 15 godina realizovali u prosjeku 150 istraživanja godišnje i to istraživanja o kvalitetu života zaposlenosti, nezaposelnosti, zaradama, životnoj sredini, poljoprivredi, industriji i drugi. Potom su uspješno i pod monitoringom Evropske komisije, odnosno Eurostata završili dvije najveće statističke akcije u jednoj godini i to: Popis poljoprivrede 2010 i Popis stanovništva 2011. godine. Svojim kapacitetima razvili su IT sistem za prikupljanje i obradu podataka, a uz pomoć Eurostata i Međunarodnog monetarnog fonda u kontinuitetu edukuju statističare kroz višemjesečne programe obuke. Percepcija u odnosu na dobijene podatke može biti različita, ali svi prije nego što damo ocjenu o njima moramo imati u vidu da Monstat dobija podatke od nas pravo od građana, potom preduzeća, NVO sketora i svih državnih institucija i organa. Podatke koji su tako dobijeni, korišćenjem međunarodne metodologije po evropskom standardu, ponavljam to, smještaju se u statistiku po različitim oblastima koju kontroliše Statistička kancelarija Evropske unije ili Eurostat, što je krajnja garancija i nama i međunarodnim partnerima da se radi o pouzdanom i u skladu sa EU standardima proizvedenoj statistici. Možda se nekome ne dopadaju EU standardi ili bi želio određene podatke proizvoditi drugačijim metodologijama, ali ako smo se kao društvo opredijelili za isti cilj, odnosno da budemo dio evropske porodice naroda moramo, naša obaveza je da sve podatke dobijamo i objavljujemo na isti način kao sve države članice Evropske unije. Ne smijemo zaboraviti da je statistika bazna infrastruktura koja se koristi za donošenje finansijskih odluka, pa se tako na primjer na osnovu

bruto društvenog proizvoda određuje kontribucija država članica u zajedničkom budžetu Evropske unije ili sa druge strane na osnovu tog i drugih podataka određuju se subvencije i drugi vidovi pomoći državama članicama i državama kandidatima.

Vjerujemo da će se ovom izmjenom povećati dostupnost podataka koje proizvodi zvanična statistika Crne Gore, posebno u oblastima koje su u poslednjim izvještajem Evropske komisije o napretku naznačene kao prioritet, od popisa stanovništva korišćenjem administrativnih izvora podataka preko makroekonomske statistike do statistike životne sredine.

Vjerujem da ćemo svi dati podršku izmjenama ovog zakona i na taj način baze podataka koje se nalaze u državnim institucijama za proizvodnju zvanične statistike, a da ćemo kao građani biti i dalje otvoreni za sva anketna istraživanja koja realizuje MONSTAT. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:45:51)

Sada riječ ima od poslanika Fronta Branka Bošnjak, Branko Radulović i Jovan Vučurović. Izvolite onda komentar.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 13:46:12)

Imaće razumijevanja kolege ja sam bio jutros na nekim odborima pa nisam stigao da se prijavim. Pokušaću da budem kratak.

Povuklo me ovo što ste rekali nekoliko puta ste ponovili kako su sistem rada prilagodili Evropskom standardima. Na osnovu čega ste to zaključili?

Pazite MONSTAT je organizacija, uz Radio Televiziju Crne Gore, broj jedan zadužena da šalje lažnu sliku građanima o stvarnom stanju u Crnoj Gori. Kad bi potrošačka korpa bila izračunata po evropskim standardima vrtjelo bi se ovdje mnogima u glavi. Šta sve nije obrađeno potrošačkom korpom osim onih najelementarnijih stvari ništa drugo nije uzeto u obzir. Znete i sami svi da su nam izračunavali da se od dva eura dnevno može živjeti.

Drugo oko plata da ne pričam mnogo jer je moj kolega to već objasnio. Višegodišnju praksu zaludivanja građana smo srušili nakon što smo dobili podatke iz Poreske uprave. Znači, za period od prije dvije godine ko je mislio da plati doprinose platio ih je za ove dvije godine. Ispada da je plata manja značajno nego kako to MONSTAT prikazuje. Znete koliko značajno? Ne da nismo lideri nego smo poslednji u regionu ili preposlednji. Eto tolika je razlika. Onda, vi se pozivate na evropske standarde rada MONSTAT-a, a da ne pričamo o popisu gdje pravite duplu štetu. Prvo stvarate alibi za onakav birački spisak ljudi koji ne žive u Crnoj Gori se popisuju, iako svi znate da su to ljudi koji žive i koji imaju prebivalište u inostranstvu lagano se potpesuju, posebno u onim krajevima odakle dominantno dolaze glasovi DPS-u. I broj dva ti ljudi koji su popisani, a žive u Luksenburgu, Njemačkoj, nije bitno, Sjedinjenim Američkim Državama plaćaju porez na imovinu u ovoj državi, evo to ministru može da bude interesantno, kao da im je to mjesto tj. te kuće objekat primarnog stanovanja. Znete za razliku u porezu.

Znači, tu pravite dodatnu štetu za ovu državu, i birački spisak lažni, i manje para u kasi, sve da bi se stvorila informacija koju će da plasira RTCG i ostali režimski mediji kako smo mi lideri u regionu, otprilike kao što su nam sad pune plaže. Ja ne mogu da vjerujem kakva drskost, nijeste samo vi u pitanju, sad su ovdje i vi učestvuju i neke turističke organizacije poplava turista u Crnoj Gori. Nigdje nikog nema, najveća katastrofa od kada ja pamtim od 1999.godine, od rata nikad praznije plaže nijesu bile, nikad. Evo, demantuje me statistika vjerovatno, ali oči ne.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:49:12)

Hvala vam.

Odgovor na komentru poslanik Novović, izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (24.07.19 13:49:20)

Teško, gospodine Radunoviću, da postoji neka metodologija, neka statistika koja bi vama odgovarala, koja bi išla vama u prilog. Prosto je to tako mi definitivno po stavovima koje vi iznosite, živimo na dvije različite planete. Na žalost to je tako, na žalost to je tako. Ja se držim onoga što je činjenica i što je fakat, a to je da je MONSTAT kao i većina državnih institucija u Crnoj Gori prilagodio u potpunosti svoje poslovanje standardima, koji u ovom slučaju važe u krovnoj instituciji u Crnoj Gori koja se zove Eurostat.

Pokrenuli ste još jedno važno pitanje koje sam naslutio da ćete potencirati, a to je popis stanovništva. Tu bih želio da naglasim ovih par minuta dvije važne teze.

Značaj popisa je veliki, popis stanovništva je mnogo više od onoga što se u javnosti čuje. Čini mi se da preovladava mišljenje da je popis samo utvrđivanje nacionalne strukture. Ali u popisu imamo još oko 50 do 60 vrlo važnih pitanja, a koja se odnose na obrazovanje, efikasno korišćenje energije, informacionu, pismenost, tržište rada, migracije, na uslove u kojima naši građani žive itd.

Popis služi za dalje kreiranje politike razvoja države Crne Gore, a ne za nacionalne podjele i što je najvažnije podaci popisa služe za naše efikasnije integrisanje u Evropsku uniju jer na bazi tih podataka kreiraće se dalji pravci politike proširenja. I druga stvar, o tome kako je MONSTAT odradio ovaj posao u zaključku sveobuhvatne kontrole popisa iz 2011.godine, koja je vršena od strane Eurostata se kaže, citiram: " Misija smatra da je popis stanovništva Crne Gore bio pripremljen, sproveden na terenu i obrađen u skladu sa međunarodnim preporukama. Dodatno, misija je uočila sa zadovoljstvom visok nivo profesionalnosti zaposlenih na svim nivoima popisa kako iz MONSTAT-a tako i kod privremeno zaposlenih. Misija smatra da je popisom postignut visok nivo kvaliteta posebno u pogledu tačnosti i pravovremenosti." Mislim da je ovo više nego dovoljno.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:51:44)

Hvala vam.

Poslanica Branka Bošnjak, a neka se pripremi poslanica Maja Bakrač.

BRANKA BOŠNJAK (24.07.19 13:51:49)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi građani, MONSTAT je čuven kao sijač magle, odnosno oni koji treba da zamažu oči građanima svojom statistikom i statističkim podacima koje nam nude. Ja bih ih molila da nam makar ne podcjenjuju intelegenciju i zdrav razum jer često je njihova statistika takva da svako može da zaključi pa i ako su nam rekli da je koeficijent intelegencije nizak eto i sa takvim koeficijentom kapiramo šta se vi smišljate i kako radite.

Drugo, ministre, oni su jedna od najzatvorenijih institucija. Sjetiće se poslanici da čak ni u anketnom odboru Skupštine nijesu htjeli da dostavljaju neke podatke koji su morali da dostave nego su nalazili razne krivine samo da se ne pošalju ti podaci.

Drugo, tek su 2017.godine, zamislite, objavili podatke izbora iz 2012.godine, tako da o tome kako radi ova Vesa Vukotića statistička organizacija odnosno navodno državna, a znamo da je pod njegovim patronatom, to je svima jasno. Ono na šta ja hoću da građane podsjetim jeste da je upravo MONSTAT taj koji nam je servirao da mi možemo od dva eura i 18 centi da živimo dnevno. i onda kada smo sve onako posložili presabrali koliko je onih sa minimalnom zaradom koliko je onih penzina koji imaju minimalnu penziju ispalo je da 150.000 ljudi u Crnoj Gori ima problem čak ne mogu ni ovih dva eura i 18 centi dnevno da skrpe. Kako nam je Monstat kreirao jelovnik odjednom su njih, što vi kažete međunarodna saradnja, zaboga kaže Svetska zdravstvena organizacija, pa onda kaže Ministarstvo poljoprivrede Sjedinjenih Američkih Država koristili su

nekakva njihova iskustva da bi nam napravili jelovnik i odredili koliko kalorija nama treba dnevno da bi eto bili zadovoljni. Vjerovatno Sjedinjene Američke Države to pretpostavljam da sigurno ispunjavaju da obzirom da su im baš onako vitko stanovništvo što svi znamo kako izgledaju u stvari u Sjedinjenim Američkim Državama, nažalost većinsko stanovništvo ima prekomjernu težinu.

Šta hoću da kažem, znači oni su, računajući potrošačku korpu koju smo godinama čekali, servirali nam na taj način da oni smatraju da nam je dovoljno 30 grama, recimo, bureka mjesečno, tako kažu po jednom članu. E, s obzirom da je recimo burek otprilike 250 grama koji kupujemo u pekarici, to bi značilo evo da sjedne četvoročlana porodica i da pola bureka podijeli i eto to nam je dovoljno za jedan dan, ako je burek sa mesom tih 30 grama. Mislim, tu toliko postoji komičnih stvari i ne znam samo otkud vam to da nam tako nešto prezentirate i da to smatrate nekim velikim uspjehom. Onda četiri kilograma brašna rekli bi čovjek ajde da pržimo priganice i nešto da jedemo, ali nas zezne ulje, znate jer nemamo dovoljno ulja koje ste nam vi predvidjeli da bi mogli da preživimo. Kažete jedan kilogram paradajza ispada po tome mjesečno, šest grama putera.

Uvaženi građani, znači mjesečno možete ja mislim ne punu onu malu kašičicu putera da namažete na hleb. Da ne bi više ovih komičnih stvari iznosila, samo ću još reći jedno nijeste uračunali tu ni struju ni vodu, ni troškove stanarine. Jer zaboga, građani, procijenili su oni iz MONSTAT-a da preko 90% vas živi u vlastitim stanovima i da ne plaćate stanarinu. Tako da to vam je ovaj MONSTAT i to su vam ti tačni podaci, a da ne pominjemo ovo što bi trebalo kulturno da se uzdižemo da imamo kulturne neke sadržaje da uračunate i to, odlazak u pozorište, bioskope itd.

Prema tome, neće ovo unaprijediti ništa nego to treba iz korijena da se promijeni da ova organizacija zamijeni rukovodstvo i način rada i da bude transparentnija a ne po nalogu vlasti da nam prosipa maglu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:56:49)

Hvala vam.

Možete proceduralno, izvolite.

Poslanik Mugoša.

BORIS MUGOŠA (24.07.19 13:56:54)

Zahvaljujem predsjedniče. Vama se obraćam da mi pojasnite što je tačka dnevnog reda.

Jer, evo pitaju me građani mislim da, prije svega, njima dugujem objašnjenje jer su oni u bunilu misleći da Izvještaj o radu MONSTAT-a, ja koliko znam, možda griješim izvinjavam se vama i građanima, na dnevnom redu je Zakon o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici koji ima četiri člana, jedan je stupanje na snagu, drugi je da se Komisija za hartije od vrijednosti ne zove više tako nego Komisija za tržište kapitala i jedan je definicija administrativnih podataka i jedan član je pravni osnov za korišćenje tih podataka. Pa vas molim, predsjedniče, da pošćto i meni nije jasno, a kamoli građanima da mi samo pojasnite što je tačka dnevnog reda.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 13:57:40)

Hvala vam, poslaniče Mugoša, očigledno vam je jasno jer ste je pomenuli.

Znači, tačka dnevnog reda je Predlog zakona o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike. Poslije te vaše proceduralne intervencije sada dajem riječ Maji Bakrač, a neka se pripremi poslanik Branko Radulović.

Izvolite.

MAJA BAKRAČ (24.07.19 13:58:00)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Pa evo ja neću pričati o burecima i priganicama, iako ih stvarno mnogo volim, nego ću se vratiti na ovo što je kolega upravo i rekao, a to je Predlog zakona o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike i ono što ovaj zakon u stvari podrazumijeva promjene, kao što smo već čuli, se sastoje u samo četiri člana, ali svakako je važno razgovarati koji su to članovi koji će da doprinesu kvalitetnijim podacima. Važnost statistike u savremenom društvu svakog dana sve je veća. Da bi razumjeli statistiku tj. analizu statističkih podataka moramo biti svjesni da je ona važna za sve oblasti društva.

U Crnoj Gori važeći Zakon o statistici i sistemu zvanične statistike predstavlja pravni osnov za proizvodnju statističkih podataka. Uprava za statistiku svoja istraživanja sprovodi u skladu sa pomenutim zakonom. Međutim, vremenom usled tehnološkog razvoja došlo je do problema u sprovođenju istraživanja. Problem se prepoznao u tome što je u koaliciji zakonskih normi i Zakona o zvaničnoj statistici, zatim Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, Zakona o centralnom registru stanovništva i Zakona o strancima. Pomenuti zakoni onemogućavaju Upravu za statistiku da pristupi individualnim podacima koji se nalaze u ovim registrima da bi ocijenila da li je kvalitet ovih podataka zadovoljavajući za uspješno sprovođenje prvog registarskog popisa stanovništva koji će uslijediti do 2021. godine. Kako bi kvalitet bio na zadovoljavajućem nivou, novi način korišćenja neophodnih podataka i tehnološki razvoj moraju biti usaglašeni kao i omogućavati komunikaciju uz visok stepen zaštite prava lica prilikom korišćenja podataka. Predloženim izmjenama zakona Uprava za statistiku bi imala pravo da koristi neophodne administrativne izvore podataka uključujući identifikatore i podatke prikupljene metodom stalnog praćenja i posmatranja radi razvoja proizvodnje i diseminacije zvanične statistike.

Važno je istaći da nadležni organ ima pravo pristupa svim administrativnim izvorima podataka radi obavljanja poslova zvanične statistike kao i podacima prikupljenim metodom stalnog praćenja i posmatranja, osim ako je upotreba tih podataka u statističke svrhe zabranjena u skladu sa zakonom. Sve predložene mjere doprinjeći da statistički podaci budu precizni i ujednačeni. Takođe, predložena rešenja pozitivno će uticati na proizvođače i korisnike statističkih podataka, jer će podaci biti kompakti i harmonizovani. Kako bi se ispunili ciljevi Predlogom zakona podrazumijeva se aktivno učešće organa i organizacija koji upravljaju administrativnim izvorima podataka sa Upravom za statistiku. Smatram da je ovo jedno kvalitetno rešenje koje će otkloniti sve probleme koji su prepoznati, a sve u cilju kvalitetnog istraživanja i u krajnjem preciznih podataka. Zato puna podrška ovom Predlogu zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:01:17)

Hvala vam.

Poslanik Branko Radulović, a neka se pripremi poslanica Daliborka Pejović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 14:01:22)

Građani Crne Gore, ja ću biti krajnje stručan i želim da budem stručan. I direktorice, slušajte me, biću krajnje stručan. Ovo je dio mene. Dok sam bio direktor fabrike "Velike" svu statistiku sam dobijao na dva lista. Niko me nije prevario. Zna li zašto? Zbog korelacije i zbog uzorka. Nema naučnog rada, magistarskog, diplomskog, posebno doktorskog pošto nema 20%-30% ovoga čime se vi bavite, pa od brojnih podataka se napravi matematička neka vrijednost. E sad ja sam počeo da se smijem premijeru, ajde GDP ovakav i onakav pa ga možeš ovako i onako. Broj zaposlenih i broj nezaposlenih, to je nešto što mora imati fenomenalnu korelaciju. Vi ne smijete, prije svega vaši podaci moraju biti ažurirani na sajtu. Ne može prije svega da zna, on mora da zna u pripremi

ministre, ali što ima prioritet ministre u odnosu na mene ili guverner Centralne banke. Hoću da budem isto informisan. Slušajte me ovako. Ako premijer kaže da raste broj zaposlenih da Bog da raste broj zaposlenih, da li je logično, gledajte me sad ovako da likvidnost opada, da industrija opada, da spoljno-trgovinska razmjena opada, da pojedini sektori se ljuljaju, da Bog da bude turizam veliki, strašno se radujem da bude, imam svoju ideju, apartmani moraju da budu pristupačni i pošteno, a ne svaka šuš i maruša da daje apartmane i da apartman bude minimum onamo đe živim, jer danas svi hoće da idu u apartman. Mene da pet zvjezdica ne volim. Što da gledam one, kad volim nešto drugo da gledam.

Ako nam realna ekonomija, ako Uprava nema strukturalne promjene, ako nam odlaze mladi, ako nam se seli, ako nam selo, ja gledam našu, ja sam zaljubljen u emisije o selu, i gledam četiri emisije crnogorsku, hrvatsku, srpsku i italijansku. Fenomenalna je italijanska. Ako to pada, ako nam natalitet pada, ako onda vidite strukturu da jednostavno mi nemamo linearno ovako nego možda imamo ovako, ajde reko premijera pa od jadanput rečem 50% ljudi vitalno radno sposobnih pa su počeli, ali đe? Nešto nije dobro. Vi onda trebate ako ste anketu napravili osnovnu stvar da grupišete podatke. Da li vam je dobar uzrok? Pa ono što je gore i što je dolje bačite u korpu, pa onda napravite krivu između toga. Pa tu krivu onda prevedite u funkciju, pa kažete ministru, mi možemo da idemo ovako ukoliko bude ovako, a kod nas ja sam potpuno zbunjen. Kažite javnosti Crne Gore, ne kažem o broju nezaposlenih, jer broj nezaposlenih može biti posledica egzodusa ili bijele smrti ili naših sobarica uvaženih i konobara koji imaju pet puta više ili naših ljekara koji odlaze, pet puta više platu na druga mjesta koje moramo napraviti sa svojom politikom.

Objasnite mi, ono što svaki put mi uši jednostavno ne mogu da slušam to, broj zaposlenih raste. Evo neko reče kineski auto-put. Sekuliću, investicija, pametan si ako ti je duboka investicija, ako ti je plitka investicija i traje dvije godine ovo samo pričam nemoj mi vraćati da ne bi ovome mome četiri minuta no ćemo ja i ti pričati dalje kad bude budžet. Ako je duboka investicija, ako naša operativa radi, ako se naše školstvo spremilo imamo sve ostalo, tada ćemo da rečemo građevinskoj operativi ima više seljaka, mislim ljudi koji se bave poljoprivredom više. Cveta nam industrija.

Znači, slušajte, doktorice, bavite se strukom i njega slušajte ispred vas. Zajedno usaglasite to. Podatak mora biti ažuran i logičan. Niti je ažuran, niti je logičan. Ja u njega ne vjerujem kao profesor Univerziteta.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:06:46)

Hvala vam, poslaniče Raduloviću.

Poslanica Daliborka Pejović, a neka se pripremi Jovan Vučurović. Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (24.07.19 14:06:53)

Hvala vam, uvaženi predsjedniče.

Poštovani predstavnici Vlade, ja se iskreno nadam da ste predlažući ovaj zakon mislili na barem na četiri benefita koje bih ja voljela da prepoznam naravno glasajući za njega i čitajući između redova što su bile vaše namjere. Malo iskustveno, malo što bi rekli ... samo želim da istaknem nekoliko benefita koje prosto morate realizovati, morate do njih doći iz nekoliko razloga.

Prvo ovdje se postavlja pitanje kvaliteta podataka. To je nešto što manje više uglavnom politički krstimo na ovaj ili onaj način. Mislim da je to ključna tema ili iključni cilj oko koga ne bi trebalo u narednom periodu da se sporimo, ali ovo povlači za sobom nešto o čemu vi uvaženi ministre morate da vodite računa u narednom periodu i nadam se da ćete izkoristiti kapacitete ovog zakona da vam to bude imperativ. Da konačno disciplinujete državne organe koji generišu podatke, a koji se koriste u statističkim analizama da to rade na valjan, kvalitetan, pouzdan i transparentan i mada sve otvoren i kakav treba način, ne da govorim o struci, stručnim podacima i stručnim analizama koji treba tome da prethoduju.

Dakle, ovo govorim iskustveno zato što na žalost se dešavalo da u jednom trenutku kada

drugi državni organi počnu da šalju međunarodnim ili evropskim insitucijama podatke, oni apsolutno nisu usaglašeni sa onim što je bila zvanična statistika MONSTATA. To ću vam odmah potkrijepiti podacima kada su u pitanju podaci iz oblasti životne sredine.

Agencija za životnu sredinu evropska je dobijala jedne podatke, ostati nešto sastim drugo i mislim da smo tada napravili jednu sjajnu stvar da smo ukrstili i jedne i druge podatke i došli zapravo do sada jednoobraznog sistema izvještavanja prema Eurostatu koji je definitivno krovna insitucija i na bazi koje će se mjeriti statistika, njihova validnost, podaci i kvalitet u odnosu na sve segmente života i rada u Crnoj Gori.

Drugo što želim ovdje da kažem, hvala vam i dobro je što ste dali ovakav vremenski okvir da donesete zakon baš sada. Govorim o graničnoj 2024. godini nakon toga više popisa nema i treba svi da se zapitamo odakle će se generisati statistički podaci na bazi kojih će sutra i Evropska unija i naravno sve zemlje koje su potpisnice Ugovora o razmjeni statističkih podataka gledati na Crnu Goru, kako će mjeriti kvalitet i standard našeg života i na bazi kojih parametara. Zato mislim da u susret i tom drugom jako važnom cilju treba da osnažite apsolutno instituciju Monstata i kadrove koji tamo rade da ovaj posao jedne uspješne koordinacije do toga vremena obave na pravi valjan način i da bismo sutra imali pouzdane, pravovremene i adekvatne podatke sa kojima ćemo moći da baratamo u narednim godinama crnogorskoj razvoja.

I ono što je jako važno to je obim podataka. Mi stalno optužujemo Monstat i ogromna je kritika kada je Monstat u pitanju. Ne pitamo se da li su oni koji su bili dužni za cjelovitim i sveobuhvatnim pristupom generisanju statističkih podataka to uradili kako treba i time obezbijedili Monstatu da dalje, naravno na bazi svojih analiza i svog pristupa to učine prema javnosti, prema nadležnim i državnim i međunarodnim institucijama.

I ono što posebno želim da naglasim i što mislim da je negdje, ako slobodno mogu reći suština ove naše današnje rasprave to je da se u potpunosti primijeni ono što je naša i međunarodna i evropska obaveza, to je takozvani kodeks statističkih podataka koji znamo na kojim principima počivaju, koje vrijednosti baštine i ja se iskreno nadam da ukoliko budemo primijenili sve ono što je kodeks propisao i Evropska unija donoseći ga da ćemo imati jednu izuzetnu snažnu, jednu izuzetno zdravu i sjajnu instituciju na koju ćemo biti ponosni. A ovo kažem iz razloga što na žalost i Evropska komisija u Izvještaju koji je dala za poglavlje 18 konstatovala da država više ne smije da dozvoli odliv kadrova iz Monstata, da moramo popuniti preostala radna mjesta da bismo zadovoljili kvalitetom izbora onih koji će i garantovati statističke podatke, koji će ih uobličavati, koji će saopštavati i dalje distribuirati i naravno, moje bi zalaganje bilo i želja, molba sa vaše, odnosno sa naše strane da učinite sve da barem kapaciteti koji su osnaženi i iskustveni i koji su koliko ja znam dugo prisutni u Monstatu na zbilja zadovoljavajući način i nas i onih koji ocjenjuju rad Monstata, budu zadržani, ako ne, ako slobodno mogu tako reći u tumačenju i dodatno osnaženi sa kadrovima koji su neophodni da bismo ovaj posao doveli do kraja. Jedino tako mislim da neće biti problema ni u popisu 2021. i daćemo 2024. godine svi građani Crne Gore imati adekvatno i za to potrebno povjerenje u sve podatke koje ćemo kasnije razmjenjivati i sa Evropskom unijom i naravno za potrebe domaće javnosti. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:11:41)

Hvala i vama, poslanice Pejović.

Sad posljednji prijavljeni diskutant Jovan Vučurović. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (24.07.19 14:11:48)

Teško je sada pričati poslije odličnog izlaganja gospođe Bošnjak i Branka Radulovića, Milutina Đukanovića, Slavena Radunovića koji su obuhvatili ono glavno što je tema ovoga dnevnog reda, ali decenijama smo ovdje u Crnoj Gori svjedoci raznih i malverzacija, i zloupotreba i mahinacija u službi režima i u režiji ove diktature, i krađe na izborima, i kupovine ličnih karata, i duplih i fantomskih birača, i netačnog biračkog spiska i dakle čitav državni aparat i policija i ANB i snažne strukture organizovanog kriminala, svi su upregnuti u to da se radi na očuvanju vlasti

jednog čovjeka i na produžavanje agonije u kojoj se građani nalaze, ali svakako da je jedan od važnih segmenata u toj čitavoj skalameriji koja radi na tome da u Crnoj Gori ne dođe do promjena i Monstat. Dakle, on je tu, njih vlast koristi kako bi iskrivila realnost koja je u Crnoj Gori, kako bi situaciju u Crnoj Gori obojala bojama DPS-a, bojama koje odgovaraju režimu.

Mi imamo višegodišnje friziranje, spinovanje raznih podataka sve u cilju da se sakrije dubina ponora, poštovani građani, u koju je režim ubacio ovu zemlju i njene građane, i upravo to zamagljivanje stvarnosti, to bježanje od prikazivanja stvarnih realnih podataka je jedno snažno oružje u rukama režima koji je, po mom dubokom sudu, kriminalni i diktatorski. I gotovo da ne postoji segment života u Crnoj Gori koji nije premrežen lažima državnih institucija i lažima kojima se posebno bavi Monstat. I dakle, šta nam to govori? To nam govori da se ovdje sve želi prevesti u laž, jer se tu u toj u tome se režim najbolje snalazi i odatle najbolje komunicira sa građanima Crne Gore, da ono što vidimo svojim očima i ono što osjećamo na svojoj koži da to nije tako nego je onako kako to predstavi Demokratska partija socijalista i ostali iz, da ih ne aboliram, i ostali iz režima. I zahvaljujući, poštovani građani, statističarima ovim iz režima, ovom državnom Zavodu za statistiku, mi ne znamo ni prosječnu platu, mi ne znamo ni koliko je zaposlenih u Crnoj Gori, mi ne znamo ni koliko je nezaposlenih u Crnoj Gori. Dakle, mi ne znamo ni broj birača u Crnoj Gori zbog toga. I mi, poštovani građani, ne znamo ni koliko nas ima u Crnoj Gori, ne znamo ni tačan broj stanovnika Crne Gore jer to ne da ovaj režim i to ne da ovaj takozvani Zavod za statistiku kome su nađenuli ime Monstat, a cilj je upravo, poštovani građani, da ne znamo i da ne znate, da se ostavi prazan prostor u koji će DPS da upiše tu cifru poželjnu bilo čega i procenata po svojoj želji a onda da manipuliše i sa procentima i sa građanima.

Dakle, Mllutin Đukanović je i nedavno i danas govorio i razobličio u Parlamentu i neke od najvećih podvala Monstata kao što su broj zaposlenih i prosječna plata. Dakle, ovo što rade ovi ljudi to je nešto što se najdirektnije tiče svakog građanina, svi vi koji ovo gledate, ovo se tiče svih vas direktno, vi ste direktno ugroženi djelovanjem ove organizacije koju ja mogu da nazovem i dijelom kriminalne organizacije ili političkog monstruma u kome se načelu nalazi predsjednik Demokratske partije socijalista. Dakle, ako mi nemamo tačne podatke u kakvoj zemlji živimo, koliko nas ima, koliko ima birača, pa kakva je to zemlja? Prvo i prvo, to nije država. Može da se nazove zemlja. To je privatna država koja se pokušava uspostaviti na lažima i prevarama. Da povjerujete, poštovani građani, kako se može živjeti od dva evra dnevno. Nadam se da nijeste povjerovali. I naravno, da završim, najopasnija manipulacija, najopasnija kažem zbog građana Crne Gore je ovaj najstrašniji inžinering, ja mogu da iskoristim sintagmu, vjerovatno nije nikad iskorišćena, zove se statistički genocid koji se sprovodi u Crnoj Gori na popisu stanovništva. Jer ovom režimu ništa ne predstavlja kada broj Srba ili govornika srpskog jezika ukine za desetine hiljada ljudi. Po meni, predsjedniče Skupštine, to je najopasnija stvar koja može da se dešava u nekoj državi da se jednim pokretom, da li mišem kompjuterskim, da li olovkom, da li bilo čime, odjednom broj, procenat jednog naroda od realnoga smanji za jedno 4-5%, e to radi ova grupa, ja sam okarakterisao o kakvoj se grupi radi. I dakle, neophodno je na kraju zaustaviti ovu mašineriju. Ja se nadam da će na popisu 2021. godine ovaj posao obavljati stručni ljudi koji ne zavise od bilo čije politike, niti od politike DPS-a, SDP-a ili DF-a.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:17:32)

Vidjećemo šta će biti na popisu 2021., a vrlo su interesantni podaci o procentualnoj zastupljenosti na svim dosadašnjim popisima i kako se sa 9% došlo na 30% i kako se došlo dalje, ali o tome da ne pričamo.

Završili smo diskusiju. Ne, ne.

Onda ću vam reći sljedeće: Vi pričate o nekim potezima mišem. Znači, prije snažne medijske kampanje procenat onih koji su se izjašnjavali kao Srbi u Crnoj Gori je bio 9%. Sad je po posljednjem popisu 28. Imamo izjašnjavanje u Srbiji gdje je na tom posljednjem popisu bilo 136.000 Crnogoraca na ranijem popisu, a sada ih je 36.000. Nemojte da govorimo ni o kakvom inžineringu. Izvolite sad reagovanje. Vi nemate, javio se gospodin.

Daću vam minut proceduralno, jer nemate vremena za komentar. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (24.07.19 14:18:41)

Dakle, nije problem. Poslednji od koga sam očekivao da učestvuje u ovom inženjingu . ste vi, pravo da vam kažem, jer i vi odlično znate da učestvujete u ovom inženjingu, jer odlično znate i vi da ne pominjem neke relacije porodične čiji su preci bili Srbi i ostalo. Dakle, 1905. godine u Crnoj Gori je na popisu bilo 95 % Srba, pa ih je 1945. godine ili 1946. godine kada je bio popis, evo nemojte me držati za riječi bilo i 3, nešto 1948. godine. Dakle, tortura poslije Drugog svjetskog rata je učinila svoje, ali u Kneževini Crnoj Gori, dakle 1905. godine je bilo 95% Srba i mislim da je to nepobitna činjenica, dakle da se ne igramo brojkama i da se ne igramo živim ljudima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:19:35)

Građani će se čuti čim se mi igramo ili ne igramo.
Ja mislim da mi treba da saopštavamo činjenice i ozbiljne argumente.
Završnu riječ, izvolite, koleginica iz MONSTATA.

GORDANA RADOJEVIĆ (24.07.19 14:19:56)

Poštovani predsjednične, uvaženi poslanici, poštovani građani,

Iz diskusije na samom početku obaveza mi je kao direktoru Zavoda za statistiku da kažem da Zavod za statistiku Monstat ili sada Uprava za statistiku radi na osnovu međunarodnih metodologija, odnosno evropskih metodologija koje su transparentne, nalaze se na sajtu Zavoda za statistiku kao i sajtu evropske statističke kancelarije Eurostata i primjenu te metodologije, neko je to pomenuo od poslanika, kontroliše Eurostat, odnosno statistička kancelarija Evropske komisije.

Na samom početku i radi građana moramo napraviti razliku između statistike i zvanične statistike, između podatka i zvaničnog podatka ili zvanične statistike. To je kao da pravimo razliku i moramo praviti razliku između sirovine i finalnog proizvoda, između bukve i stolice koja se pravi od tog drveta. Ne možemo se ljutiti na stolicu zato što ona nije bukva. Bukva je samo jedan element koji se posebnom tehnologijom pretvara u stolicu koja sadrži niz drugih elemenata i koja recimo ako uzmemo sada evropske standarde treba se proizvoditi po istoj metodologiji u svim državama Evropske unije. Tako je i sa statistikom. Mi koristimo podatke i inpute od građana drugih organa državne uprave, od privrednih subjekata, od nevladinog sektora, ali pomoću evropske tehnologije rada, metodologije, koncepta kvaliteta koji se zasniva na naučnim principima dobijamo uporediv na nivou EU 28 statističkih podataka.

Međunarodnu metodologiju ili Evropsku definiše Evropska unija. Metodologija ima snagu regulative. Primjenjuje se u Crnoj Gori na isti način kao u svim državama EU 28. Pored metodologije Zavod za statistiku i neko od poslanika je to i pomenuo treba koristiti i koristi evropski kvalitet proizvodnje zvanične statistike. Šta to znači? Profesor Radulović je već to pomenuo, naučne i druge principe u procesu kako bi kontrolisao validnost, pouzdanost, objektivnost, nepristrasnost krajnjeg rezultata. Na isti način kao što to rade statističke institucije EU 28, to radi i Zavod za statistiku i naravno sada ključno pitanje postavljeno od poslanika Radunovića čini mi se ko kontroliše Zavod za statistiku, ko kontroliše ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:22:52)

Samo molim vas, koleginice, prije toga da Vam kažem.
Molim Vas, kolege poslanici, stanite.

Slušajte, Vi ste do sad imali jedno uopšteno izlaganje i ja se slažem da je to u sklopu završne riječi. Međutim, ako ćete početi da odgovarate poslanicima kažem Vam da to ne radite, jer ste mogli tokom diskusije da radite. To stalno upozoravam. Hvala vam.

GORDANA RADOJEVIĆ (24.07.19 14:23:29)

Ja se stvarno izvinjavam. Proceduralna je greška, nema iskustvo rada sa ove pozicije i reći ću da je važno građanima saopštiti ko kontroliše Zavod za statistiku. Zavod za statistiku kontroliše Eurostat. Kako oni to rade kontrola se obavlja na nivou pojedinačnog podatka kao i neposrednim uvidom i dolaskom posebnih komisija formiranih od strane Evropske komisije i Eurostata. Dosadašnje kontrole rada Zavoda za statistiku nijesu pokazale ni jednu nepravilnost, niti jednu rezervu na bilo koji podatak zvanične statistike, a to se može provjeriti neposrednim uvidom u baze Eurostata koje su dostupne za Crnu Goru na isti način kao i za sve zemlje EU 28.

Na kraju rekla bih da je obaveza Zavoda za statistiku da povećava dostupnost podataka, raznovrsnost podataka koje proizvodi i u tom pravcu mi smo predložili izmjenu ovog zakona i na taj način ćemo uticati da podatke proizvodimo brže, efikasnije, posebno u onom dijelu podataka koji se odnose na kvalitet života i karakteristike kod našeg stanovništva. U tom smislu moram pomenuti da najtraženiju trenutno statistiku, statistiku emigracija Zavod proizvodio do sada u desetogodnjoj dinamici, odnosno međupopisnom periodu bilo je potrebno doći do informacije tog podatka, ali sada sa izmjenama ovog zakona očekujemo da će to biti mnogo ažurnije godišnje, ali ako ne i u nekoj još ažurnijoj dinamici. Stoga mi predlažemo da ova izmjena ovoga zakona bude usvojena jednoglasno i podržanost ovog Parlamenta, jer sa ovom izmjenom mi želimo dobiti jasniju sliku o kvalitetu života naših građana, a ta jasnija slika je potrebna i Parlamentu, potrebna je i Vladi i donosiocima odluka na svim nivoima da bi kvalitet života i opšte životni standard naših građana mogao biti popravljen. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:25:47)

Hvala vam.

Ne možete dobiti komentar kao što znate poslaniče Đukanoviću. Ja sam ukazao na poslovničku grešku kojoj je bila sklona da uradi koleginica. Prema tome, mogu vam dati kratku proceduralnu reakciju, ali ponovićete samo ono što se ponovili. Prošli put ukazao sam to i ja bih uvijek volio da predlagači imaju aktivan stav i aktivnu komunikaciju sa poslanicima.

Imate minut proceduralno, izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 14:26:19)

Vrlo ću da budem konkretan. Ovo što se ostavi na kraj to se moglo komentarisati u izlaganjima u toku zasijedanja i diskusija poslanika Demokratskog fronta. Zbog čega ne odgovorite na sledeće?

Srbija je od 1. januara 2018. godine počela da računa platu na osnovu podataka Poreske uprave. Do toga momenta je primjenjivala istu metodologiju koju dan danas primjenjuje napredna Crna Gora, evo kasnite dvije godine za Srbijom i u Srbiji je odstupanje bilo između metodologije Zavoda za statistiku i Poreske uprave 3%. U Crnoj Gori je to odstupanje 20% i očekujem od ministra Radunovića, da nikad više u javnoj diskusiji ne spomene da je plata prosječna u Crnoj Gori 510 eura. U protivnom on unižava Poresku upravu, takođe. Kako može broj stanovnika da raste?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:27:17)

Hvala vam, poslaniče Đukanoviću.

Slušajte molim vas, ovo nije, izvolite tu jednu rečenicu.

Ja sam vam dao proceduralnu reakciju, a ne ponovo da dajete u stvari diskusiju koju ste već saopštavali. Dogovorili smo se, ne, dajemo i više nego što je bilo dogovoreno kao što odlično

znate.

Hvala vam.

Imate naučno proceduralno minut, poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 14:27:55)

Predsjedniče, ja sam šokiran kao redovni profesor, kao neko ko se bavi cio život sa time. Ako građani Crne Gore ne moraju da znaju koliko ima broj stanovnika, kolika je plata, koliko raste GDP, koliko je kupovna moć, koliko je broj zaposlenih, đe su ti zaposleni, koliko je broj nezaposlenih, koliko je starosna struktura. Ako nije to 99% tačno ja onda ne znam gdje se nalazim. Ako oko tih stvari, ministre, padate opet kod mene. Vi aktivno ne učestvujete i dajete tačne podatke. Ona mora samo da bude softver, ona ne može da kreira našu statistiku, ona je softver.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:29:21)

Poslaniče Raduloviću, hvala Vam.

Mi imamo podatke, samo što neko u njih vjeruje, neko ne vjeruje. Završili smo raspravu po ovoj tački dnevnog reda. Izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sledeći Predlog zakona, a to je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom**. Ovašćeni predstavnici Vlade su Srđan Darmanović, ministar vanjskih poslova i Predrag Mitrović, vršilac dužnosti direktora Uprave za dijasporu. Izvjestioci odbora su Momčilo Martinović - Zakonodavnog odbora i Ervin Ibrahimović Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres, da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Želi. Izvolite.

PREDRAG MITROVIĆ (24.07.19 14:29:46)

Poštovani predsjedniče Skupštine Crne Gore, poštovane poslanici i poslanice, poštovani građani Crne Gore, poštovana dijasporo,

Važeći zakon usvojen je 06.jula 2018.godine, a stupio je na snagu 16.jula 2018.godine. Prepoznajući značaj i problematiku dijaspore Vlada Crne Gore u decembru prošle godine mijenja Uredbu o organizaciji i načinu rada državne uprave kojom je Uprava za dijasporu postala samostalni organ državne uprave. To podrazumijeva uslađivanje normi postojećeg zakona sa novim okolnostima, odnosno činjenicom da je uprava samostalni organ državne uprave. Konkretno od ukupno 60 članova važećeg zakona iz izmjena i dopuna se odnosi na svega osam, od čega su šest formalno tehničke prirode, a samo dva imaju suštinski karakter, s obzirom na funkcionisanje i rad Uprave za dijasporu.

Želim istaći da se Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima ne uvode nikakva nova rješenja, već se radi o isključivo usklađivanju pravnih propisa, a nakon što je Uprava 01.januara ove godine i dobila status samostalnog organa uprave. Uprava za dijasporu je ovim zakonom prepoznata kao noseći organ državne uprave nadležan za saradnju sa dijasporom - iseljenicima. U samom trenutku donošenja ovog zakona uprava je funkcionisala kao organ u sastavu Ministarstva vanjskih poslova pa su u skladu sa tim definisana i zakonska ovlašćenja i ministarstva i uprave.

Izmjenom statusa Uprave za dijasporu kao samostalnog organa nameće se obaveza izmjene u dijelu odredbi važećeg zakona koje se odnose na razdvajanje nadležnosti Uprave za dijasporu i Ministarstva vanjskih poslova. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom - iseljenicima sadrži izmjene i dopune u članu 41 stav 2, između ostaloga, u dijelu raspodjele sredstva koje se obezbjeđuje iz budžeta Crne Gore za očuvanje i jačanje saradnje sa Crnom Gorom, Upravi za dijasporu kao nosiocu ovih nadležnosti. U tom

smislu odluku o raspodjeli sredstava donosi direktor uprave na osnovu programa i planova rada organizacija dijaspore i iseljenika. Brisano je uz prethodnu saglasnost ministarstva što je u skladu sa ovašćenjima starješina organa koje proizilaze iz važećeg Zakona o državnoj upravi.

Druga značajnija izmjena je iste prirode i odnosi se na izmjenu člana 52 stav 3 gdje je rečno da odluku o dodjeli posebnih vrsta pomoći donosi direktor Uprave umjesto do sada ministar. Ove vrste pomoći odnose na pomoć organizacijama dijaspore isključivo u tri navedena slučaja i to: u koliko je radi i dalje funkcionisanje organizacije dijaspore dovedeno u pitanje, za potrebe hitnog realizovanja projekata za koje se sredstva ne mogu drugačije rasporediti ili kao podrška osnivanja nove organizacije dijaspore - iseljenika. Da napomenem i to da je isto rješenje postojalo i u ranije dvije verzije zakona. Dakle, i u prethodne dvije verzije ovog zakona postojalo je inokosno odlučivanje o pomoći organizacijama dijaspore po ovim tačno utvrđenim kriterijumima.

Saglasno naprijed pomenutoj uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave predviđene su izmjene da uprava upravo ministarstva dodjeljuje nagrade istaknutim iseljenicima i organizacijama dijaspore kao i da uprava određuje vrijeme i program manifestacije "Dani dijaspore" čiji je i realizator. Istovremeno su izmijenjene pojedine odredbe koje imaju za cilj pravno tehničko poboljšanje teksta predloga zakona kao na primjer: izmena naziva Republike Makedonije u Republiku Sjevernu Makedoniju, zatim ispravljena i tehnička greška u članu 7 nakon riječi "Skupština" dodate su riječi "Skupština Crne Gore".

Želim da naglasim da za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva u bužetu uprave, te se radi isključivo o prenošenju nadležnosti na starješine organa Uprave za dijasporu u skladu sa članom 33 Zakona o državnoj upravi. Zahvaljujem se na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:33:38)

Hvala Vama.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Onda je prvi govornik prijavljeni poslanik Andrija Nikolić. Izvolite.

Posle njega neka se pripremi Branko Radulović.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.19 14:33:53)

Hvala Vam, poštovani predsjedniče.

Poštovani gospodine Mitroviću sa saradnicima, evo čini mi se da ste detaljno obrazložili Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima, odnosno, dijasporom. Prevažodno imajući u vidu da je riječ o nekim tehničkim upodobljavanjima, imajući u vidu okolnost da je u međuvremenu Uprava za dijasporu postala samostalan upravni organ, te da su određene nadležnosti ministra vanjskih poslova sada prenesene na direktora Uprave za dijasporu. Prevažodno kad je riječ o odlučivanju ovih dodjela finansijskih sredstava, tako da čini mi se da tim pojašnjenjima ne treba dodatno tumačenje, jer je samo po sebi jasno iz onoga što je i novi Zakon o javnoj upravi koji je podrazumijevao ovakav oblik uređenja javne uprave.

Važno je iskoristiti ovo vrijeme zbog građana Crne Gore, a i zbog poštovane dijaspore, da se napomene na nekoliko važnih činjenica. Dijasporom ili iseljenicima iz Crne Gore smatraju se crnogorski državljani ili lica porijeklom iz Crne Gore koja žive izvan granica naše države, ali Crnu Goru smatraju sojom matičnom državom ili državom porijekla. Prema raspoloživim, ali nepotpunim podacima van Crne Gore živi još jedna Crna Gora. Ako se uzme u obzir da je Crna Gora kao visokomigratorna mediteranska zemlja najveći broj tih migracija, da kažem, registrovala u periodu početka XIX i XX vijeka, onda danas kada pravimo presjek stanja ono otprilike izgleda ovako: u Sjedinjenim Američkim Državama živi otprilike 150.000 crnogorskih iseljenika i njihovih potomaka ušta su uračunate i ove migracije koje pominjem iz XIX vijeka, u Turskoj je taj broj na osnovu raspoloživih procjena najmanje 150.000, a u Argentini i okolnim zemljama, Boliviji, Peru, Čileu, Pragvaju i Urugvaju oko 50.000, međutim, u taj broj nijesu bile uračunate neke Argentinske provincije pa sada ta cifra iznosi negdje oko 70.000. Dok neke procjene ljudi koji se precizno bave ovom materijom posebno kad je u pitanju naše iseljeništvo, odnosno dijaspora u Argentini govore

da te cifre iznose i veše od ovoga što smo naveli.

U Republici Srbiji prema zadnjem popisu ima 38.527 građana koji su se nacionalno izjasnili kao Crnogorci, što je znatno manje u odnosu na prethodni popis u toj državi gdje je Crnogoraca bilo oko 137.000. Što se tiče bivših zemalja, odnosno zemalja bivše Jugoslavije oko deset hiljada građana živi u Hrvatskoj, Makedoniji i Sloveniji. Dakle, mnoge države koje se bave i koje imaju razvijene Institute za praćenje ovog procesa nemaju precizne podatke kad je riječ o drugoj, trećoj generaciji iseljenika. Zato pitanje dijasporne i iseljeničke uvijek traži nove odgovore, nove mehanizme koje treba da kreira država kako bi unaprijedila njihov položaj u državama u kojima žive ali da bi istovremeno i kreirala jednu politiku očuvanja identiteta kulture, jezika iz matične države.

Sve što se dešava u iseljeničstvu tiče se i nas samih i obrnuto. U tome leži, da kažem, ključni razlog za normativno uređenje ove oblasti. Vi ste napomenuli da smo mi juna mjeseca prethodne godine donijeli jedan zakonski tekst u ovom domu koji značajno unapređuje te odnose odnose sa dijasporom. Uspjeli smo čak amandmanom koji smo podnijeli kroz Odbor za međunarodne odnose da ta budžetska sredstva sa 0,06 pozicije u Budžetu uvećamo na 0,07 što je za nekih 80 hiljada eura više novca na koje mogu računati organizacije i iseljenika da bi promovisale svoje politike. Takođe, ovu oblast je, kao što sam kazao, potrebno konstatno dograđivati, a podršku u svemu tome treba da prati adekvatno finansijsko izdvajanje zato mislim da ovu oblast možemo dodatno unapređivati i mislim da u tom smislu postoji raspoloženje i Skupštine Crne Gore prevashodno, ali i Vlade Crne Gore koja opredjeljuje ta budžetska sredstva. Imajući u vidu sve prethodno navedeno i da kažem ovo iskustvo koje sam imao kroz predsjedavanje Odborom za međunarodne odnose i iseljenike u prethodne tri godine zaista sam uvjerenja da bi trebalo napraviti opsežnu analizu na nivou države i da bi se tu svakako trebalo uključiti i Skupština Crne Gore da li je nama u perspektivi potrebno resorno ministarstvo koje će tretirati ovu oblast. Ako uzmemo u obzir da preko dijasporne u Crnu Goru godišnje uđe oko 500 miliona eura, prema zvaničnim podacima to je nešto niža cifra jer se računa onaj finansijski iznos koji prođe bankarske transakcij. 2016. godine je bilo oko nešto 380; 2017. godine koji milion više, ali ona sredstva koja idu privatnim kanalima se ne registruju, to je sigurno makar još toliko novca, što je ogromna finansijska injekcija za punjenje budžeta.

Zato kažem mislim da bi bilo važno uspostaviti određenu analizu, vidjeti šta su da kažem benefiti od potencijalnog uspostavljanja tog ministarstva i onda vidjeti da li imamo odgovarajuću strukturu u državnoj upravi među ljudima koji su kompetentni da se bave tim poslom i naravno onda to normirati kroz neku od narednih izvršnih vlasti.

Na kraju, dozvolite da kažem jednu političku ocjenu, a ona nije samo politička rekao bih već i civilizacijska obnovljena nezavisnost Crne Gore je najljepša zajednička priča između dijasporne i matične države. Presudan doprinos u obnovi crnogorske nezavisnosti dali su upravo manjinski narodi kroz participaciju u ovim organizacijama dijasporne, i zato država Crna Gora ima dodatnu obavezu da uvaži sve ono što su njihovi zahtjevi, ono što su njihove ideje kroz promociju identiteta kulture, jezika i svega onoga što nose za sobom kad je u pitanju država Crna Gora. Dijasporna je pokazala da vjeruje svojoj državnoj kući i državna kuća dijasporne Crne Gore ima obavezu da to na adekvatan način uvaži.

I na kraju, poštovanin predstavnicima dijasporne i dvim ljudima koji žive van Crne Gore želim da kažem sljedeće: Vjerujem da ste danas kao građani koji vode porijeklo iz Crne Gore i živite širom svijeta ponosni što dolazite iz jedne države koja ima hiljadugodišnje državno trajanje, iz države koja je jednim mirnim putem obnovila svoju državnu nezavisnost, iz države koja je u međuvremenu postala članica NATO-a i prva je država u redu onih koji pretenduju da postanu članica Evropske unije.

Eto toliko. Nadam se da nijesam previše odužio i da nijesam iskoristio onoliko vremena koliko ima Klub Demokratske partije socijalista na raspolaganju, ali ocijeni sam da je uvijek dobra prilika da podsjetimo na neke važne stvari, posebno za ljude koji su udaljeni od svoje domovine.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:43:12)

Hvala vam.

Nijeste iskoristili toliko vremena koliko ima Klub poslanika DPS-a, jer on ima 53 minuta za ovu tačku dnevnog reda.

Sad poslanik Branko Radulović, a neka se pripremi poslanik Andrija Popović.
Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 14:43:28)

Pokušaću da budem muško, da ne budem kao prošli put više emotivan, jer su moji najmilih dvoje daleko.

Prvo se ne bih složio i brojao ljude, mrzim kad se broje ljudi. svako ko je pošao iz Crne Gore je nesrećik. On je pošao zbog neke potrebe, i svi u Crnoj Gori treba da se odnosimo prema njima sa takvom ljubavlju da ih vratimo i da imaju barem za pristojan jedan život. Možda su brojno najviše otišli u Srbiju. Tetka Raka, moja druga majka i mnogi njeni su moja bol i neprebol. Ima jedna gorka istina, ko to nije iskoristio taj može da priča donijeli su nam nezavisnost, moja braća koja su Islami,koje sam branio 90-tih k i oni ko ne vidi sad nekakve velike projekte, pa naša braća mogu da budu i naši neprijatelji, daleko bilo, sve su to relativne stvari.Najviše nas je pošlo u Srbiju, ja sam doktorirao u Beogradu, zato što je Beograd za mene bio bastion znanja, nauke i svega, a moga sam svuđe u cijelom svijetu. Ali ima jedna stvar što Vi morate da znate. Jeste li osjetili tu strašnu bol kad ste s njima, imaju sve nemaju ništa,j este li osjetili da njihova djeca ne znaju naš jezik,jeste li osjetili da će oni da završe u staračkim domovima? Jeste li osjetili nešto što nije normalno,svako je otišao ili zbog puške ili zbog nepravde ili zbog trbuha. Oni u Turskoj zbog puške, oni u Argentini zbog leba, oni oko 90-tih jer nisu znanje mogli da primijene,oni posle 90-tih još više. Koliko nam ljekara odlazi. Ja ne znam što sve da uradim da sačuvam ove moje najmilije,što će mi život ako mi i oni pođu, da idem od kuće do kuće, a imam ih dosta gdje otvaram i skidam paučinu, zapaliću ih. Ima dva slučaja, sad ću Vam ispričam, nema bez slučajeva,lični slučajevi.

Jednom su moji kolege profesori, nisu gori od mene bili, a i ja nešto znam, nema ih u vašim spiskovima, neće da se pojave u vašim spiskovima ono što je ja mislim prvo na univerzitet Branka je krenula sa tim,kad je bila savjetnik za nauku, pa onda je to, čini mi se i Ministarstvo za nauku pa ovo gledam, one moje najbolje profesore, kolege nema ih niđe, nijesu htjeli.Bio je jedan drugi slučaj, zapamtite dobro to ime on se zvao Gino, bio je najbolji đak,bio je najbolji i inžinjer Kombinata aluminijuma,bio je Bog, nikad jedan sat nije naplatio. Tada je taj Kombinat imao 120 hiljada prerađenog aluminijuma. Jeste tačno bili su politički lideri,direktori i struja nije trebala onoliko da bude dva centa jer je bilo mnogo radnika, taj Kombinat je izgradio pola Podgorice, možda i cijelu Podgoricu,ali znam da je pola Crne Gore, i otišao je nije htio da podnesi takvu nepravdu. Prč je takav je,takav je rođen. Dobio licencu, otišao je. Imao je težak put, i postao je od prvih pet ljudi provjerite, koji proizvodi 80 i kusur posto cimenta, preko 80 hiljada radnika na hiljade inžinjera i toj piramidi znadite kako je teško suspinjat. Prvo idu ovi iz Jugoslavije na dnu, slušajte idu gore,kako se penje,pa onda ti se penju ovi koji su sa zapada ili iz Amerike drugi sloj oni su veliki da ne rećem nacionalisti,fašisti,ovamo onamo,ali strašno paze svoju arijevsku rasu,gori su od naših pojedinih, penju se penju se i pošto je to firma koju je osnovao otac sa dva sina kasnije prešla u veliku korporaciju.

Slušajte dalje, slušajte Vi mene bolje minut no neke cio dan. Zamislite tu stvar.Sad ću da objasnim zašto nikad nećemo imati, zašto nemamo fabriku cementa..

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:48:30)

Kolega Raduloviću, morate povesti malo računa o vašim kolegama kasnije. Zato nemate mnogo vremena.

Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 14:48:38)

Znači ovako, da ispričam.

Jedva sam ga naćera da doće, on odlučuje svake godine ide u drugu državu svijeta. Pitam ga što će ti helikopteri moram takav mi je status, ne koristim, ne znaš kako će završiti sigurno kao isposnik. Prezire pare, ima drugu viziju života. Voli da penje na Himalaje, ali to je druga prića. Uzeo je starijega sina doveo ga u Pljevlja, njegov drug iz gimnazije, ministar, neću pominjati, naćerao ga je da se napravi Fabrika cementa, latorac ništa ne znaći, ćetiri posto utiće, možemo da ga imamo koliko god hoćemo, nemamo željeznicu, nemamo energiju, nemamo hiljadu rabota, zima mnogo velika, roticiona peć 30 metara teško je cementaru održati. Ova cementara ovće blizu, ona blizu, treća blizu, ćetvrta blizu, treba mnogo para i utiće transport. Kad je izašao ministar ga je pitao Gino, ja ga zovem Źuti, a njega zovu Gino, 20% on se okrenuo, znajući Gina, pljunuo ga u lice, i rekao je nikad oće više neće cementare biti jer nema takvih usluga. Ginova prića je prića mojih kolega koji su pametniji od mene, a ja to teško priznajem, u pojedinom oblastima, kumulativno tu smo neće, oni neće da doću, nemojte da ih zovete samo zbog zastave. Ove koji kaće kolega da su došli zvog zastave 2006., nikad više neće doći, jer smo ih prevarili, i ja sa vama. Nije ovo Crna Gora za koju sam se ja borio 1990., a mislim se jednog susreta i da ste Vi bili dio te priće, sjećam se jednog susreta će smo bili zajedno kada je bila važna Crna Gora.

Hoću da kaćem taj Gino je moj brat, za koje mi i duša i srce plaće, i završiću sa tim da ne bi ispao žena kao prošli put, promijenite politiku, žene mislim su poštenije od nas pa više plaću no mi, a mi muškarci treba da ne prestajemo da plaćemo. Promjenite politiku, ti ljudi su naši najbolji ljudi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:51:20)

Hvala.

Sada poslanik Andrija Popović, a neka se pripremi pripremi poslanik Ervin Ibrahimović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (24.07.19 14:51:39)

Zahvaljujem, predsjedniće.

Poštovana Skupštino, uvaćene graćanke i graćani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani prestavnici Uprave za dijasporu. Pa ja da bih posebno istako znaćaj koji naši iseljenici dijaspora imaju za Crnu Goru, uvijek na poćetku svog izlaganja ih pozdravljam, to sam uradio i ovaj put znamo oko nezvanićnim rezultatima da jedna Crna Gora oko 600 hiljada ljudi živi van Crne Gore, a po popisu stanovništva 2011. godine, smo imali nešto više od 620 hiljada ljudi u Crnoj Gori. Zajednica naših ljudi prisutne su u svim djelovima svijeta od Australije preko Jućne Afrike do Kanade, a zemlje sa najvećom koncetracijom našeg iseljenićtva rekao je kolega Nikolić, su Sjedinjene Amerićke Drćzave, Turska, Aregentina i Srbija, pored navedenih znaćajan broj naših iseljenika živi u Njemaćkoj, Luksamburgu, Danskoj, Italiji kao i drugim evropskim zemljama. Naravno migracije su proces koji traje od nastanka ćovjećanstva do danas, nekad je manje, a nekad više inteziva i kao takvog neophdno je uvijek sagledavati. Crna Gora, kao jedna od visokom migratornih zemalja Mediterana u istoriji je prošla kroz nekoliko jakih talasa iseljavanja stanovništva tokom XX vijeka, migracija iz Crne Gore su bile naitezivnije sa periodićnim razlikama u pravcima iseljavanja i brojnosti. Da ponovim i onaj podatak dakle raćuna se da u Sjedinjenim Amerićkim Drćzavama živi oko 150. 000 naših iseljenika, Turska takoće oko 150.000, Srbija 38.000 i 500 veoma zabrinjavajući podatak taj broj od popisa do popisa stanovništva pada prije dvije decenije ih je bilo preko 200.000. Raćuna se takoće da u Hrvatskoj, Sloveniji, Makedoniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu živi oko 13.000 naših iselejnika.

Ono što bih ja posebno istakao da mislim da su sazreli uslovi da je došlo vrijeme da se najozbiljnije razmišlja o tome da Crna Gora dobije Ministarstvo za dijasporu, Ministarstvo za iseljenićtvo. Trebalo bi to vjerovatno i ranije uraditi poput drugih država regiona, poput mnogih država Evrope i Svijeta. Ono što je i znaćajno reći da na primjer mi imamo znaćajne zajednice

naših ljudi žive i u zemljama i na Jugu Afričkog kontinenta posebno u Južno Afričkoj Republici i na Libiji, kao i u zemljama koje izlaze na Karipsko more poput Venecuele, Meksika. Crnogorska dijaspora, crnogorsko iseljeničtvo je etničko pitanje za sve nas naravno većina od nas je veoma emotivno vezana za sve to, moja porodica brojna je u iseljenici u Sjedinjenim Američkim Državama u Kaliforniji .

Dakle, najbliži, takođe, u Lovćencu u Vojvodinu u Srbiji i tim ljudima stvarno da dolazak u Crnu Goru čitav onaj njihov status koji možemo da im omogućimo da bude regulisan ja pozdravljam napore Uprave za dijasporu koje je uradila sa svim ovim potezima u poslednje vrijeme. Naročito sa ovim legatimacijama karticama koje su poput pasoša i još jedan pozdrav za dijasporu i vjerujem da će Crna Gora, znati da cijeni taj podatak o kome sam govorio da je još jedna Crna Gora, van Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 14:57:31)

Hvala Vam, poslaniče Popoviću.

Sada riječ ima poslanik Ervin Ibrahimović, neka se pripremi poslanica Anka Vukićević. Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (24.07.19 14:57:39)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani prestavnice sa saradnicom, uvaženi gospodine Mitroviću, sa saradnicima, koleginice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo.

Na početku me raduje ove emocije koje su iako iz različitih partijskih klubova, ali su iskrene i mogu da sigurno da primjete i to naše dijaspora, da srce kuca na istom žestinom kao dijaspora prema svojoj domovini, ali država sigurno misli na svoje sugrađane koji su sigurno nalaze van naše države.

Zato i predložene izmjene i dopune Zakona o saradnji sa dijasporom i iseljenicima ne bi gledao samo....

.....odredbe važećeg zakona radi promjena statusa Uprave za dijasporu kao samostalnog organa odnosno razdvajanje sa Ministarstvom vanjskih poslova. Prije bih ovo gledao u onom pravcu kontinuiteta države da jača saradnju dijaspore i domovine, jača tu privrženost, šalje poruku da su spremni da pomognu i da država u sve to priznaje sve te specifičnosti, i potrebe naše dijaspore. Prilika i pomenuti to da Uprava za dijasporu kao predvodnik svih procesa Odbor za međunarodne odnose, NVO i sve druge institucije koje u opisu posla imaju unapređenje i ostvarenje tih prava naše dijaspore u našoj državi su postigli velike rezultate.

Takođe, je prilika da zašto ne i pohvaliti Upravu za dijasporu i ako pored malog broja uposlenih predstavljaju u pravom smislu oslonac naše dijaspore i predstavljaju u pravom smislu onaj most između dijaspore i domovine. Takođe, kada sam već u tom pravcu želim da poželjeću uspješan rad na konstitutivnoj sjednici Savjeta za dijasporu i iseljenike gdje je kao što znamo da će se izabrati predsjednik, četiri potpredsjednika, sekretar i ostali članovi tijela. Jer svjesni smo da bez kvalitetnog Savjeta ne možemo imati kvalitetan odnos dijaspore i domovine. Takođe, još jednom želim da čestitam Upravi za dijasporu, lokalnim institucija i svim onim koji su ovim ljetnjim danima otvorili srce, dušu i vrata dijaspori i kroz mnoge prigodne manifestacije rekli da su došli u svoje mjesto. Naravno na početku sam rekao da je država uradila dosta, ali imamo činjenicu da više decensko zapostavljanje dijaspore je uticalo da i pored toga što radimo možemo reći da smo skoro i na početku. Zato pozivam sve aktere društveno političke aktere da se svi uključe kako bi jačali taj odnos dijaspore i države. Ne samo taj uzrok, a posebno me raduje što je uvaženi kolega Nikolić, i Popović, su pomenuli da treba država da otvori Ministarstvo za dijasporu i dalje sam mišljenja toga. Svjesni smo činjenice da je skoro, ako ne i više od jedne države naših građana van Crne Gore, i to svrstava našu Crnu Goru u Evropi u red država sa najvećim brojem dijaspore, normalno u odnosu na broj stanovnika. Država mora zaštititi naše građane od denacionalizacije, moramo uraditi nacionalni program kako da vratimo našu dijasporu u svoj

domovini,sa posebnim osvrtom na omaladinu i na mlade, jer znamo da imamo tamo mnogo ..diplomaca, koji bi doprinijeli razvoju ove naše države. I moramo i jačati taj osjećaj da dijaspora treba da investira ovu državu.

Takođe, treba napomenuti da moramo jačati one vrijednosti da dijasporu što jače integrišemo pored društva, od kulture, socijalne zaštite, obrazovanja, ekonomije jer pored onih prednosti koje ćemo dobiti jačamo i tu vezu dijaspore sa svojom državom. Naravno ovo je inspirativna tema i mogli bi dosta o tome da pričamo, ali bih iskoristio još par stvari, pričao je neko od mojih kolega moramo ukidati barijere, barijere su veliki problem, ali ako ćemo da upozoravamo na barijere pozivam i ovaj visoki dom da i mi prepoznamo značajan dijaspora na civilno društvo Crne Gore i moramo i mi početi da negdje ukidamo neke barijere. Kao što znate Bošnjačka stranka se snažno zalaže da dijaspora ima svoje prestavnike u lokalnom i državnom Parlamentu, takođe, se zalažemo da naša dijaspora može da sve to ne može da šteti nego će samo da jača odnos dijaspora države.

Na kraju, ako mi dozvolite samo bih kazao još par stvari. Ne treba niko da se plaši uticaja dijaspore u našem društveno političkom životu, moramo gledati dijasporu ne kao broj to sam već više puta rekao, dijaspora moramo gledati kao naše prijatelje, kao naše komšije, kao patrijote od kojih treba da učimo kako se voli svoja domovina i brani, treba da gledamo kao humaniste, ne treba zaboraviti da ih treba gledati kao vrlo intelegetne i uspješne ljude koji su u neravnopravnim uslovima kao što je rekao i uvaženi kolega Radulović, napravili izvredne rezultate širom svijetam, i trebamo ih gledati, možda ne ni najvažnijom kao veliki ekonomski i ljudski potencijal Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 15:03:37)

Hvala Vam, poslaniče Ibrahimoviću.

Jasno je da brizi i pažnji kojem se posvjećujemo ovom pitanju postoji konsezus u Parlamentu. Ja uvijek kad god imam neku tako posjetu neke zemlje pokušavam da razgovaram i obavezno razgovaram sa predsjednicima dijaspore. Uvijek govorim da nikad ne zaboravljaju svoju domovinu, a da budu lojalni državama u kojima su zasnovali i ostvaruju svoju egzistenciju. Vrlo je važno kako se država ophodi prema njima, i ja mogu da primjetim da se u posljednje vrijeme sve organizovanije radi na tome, i vjerujem da potrebno još intezivirati taj posao.

Sada riječ ima poslanica Anka Vukićević, i posle nje ne znam da li ćemo stići jer u 15 i 10 časova je pauza.

Ali prva sljedeća, poslije pauze će biti Aleksandra Vuković.

Izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (24.07.19 15:04:30)

Poštovane građanke i građani, poštovana dijasporo,

Razdvajanjem nadležnosti i Uprave za dijasporu i Ministarstva vanjskih poslova navode se kao razlog izmjena i dopuna ovog zakona. Nijesam sigurna da će ove izmjene i dopune doprinijeti saradnji sa dijasporom već možda će neki talični uspjeti da nađu sebi radno mjesto. Budžetom za saradnju sa dijasporom je opredijeljeno 614.000 eura za ovu godinu, ako sam dobro informisana od toga 204.000 je opredijeljeno na ostale usluge. Trećina budžeta opredijeljeno za dijasporu od toga 204.000 na ostale usluge, a ne postoje pojedinačne stavke koje su to ostale usluge. Takođe, 146 hiljada na stranke, političke partije i udruženja. Dobro bi bilo da nam date informaciju koje su to stranke nacionalnih Crnogoraca u dijaspori, i koja udruženja koja su dobila sredstva iz ovog budžeta. Takođe, imala sam priliku da razgovaram sa predstavnicima dijaspore, imaju dosta primjedbi na rad Uprave za dijasporu. Neke od primjedbi su da podršku imaju udruženja koja nijesu registrovana, da recimo u Njemačkoj imamo veliki broj registrovanih udruženja koja su okupljena u alijansu EMD koja nije registrovana. Takođe, imamo primjedbe da danas u dijaspori predstavljaju udruženja za koja neki od naših ljudi kažu da su crnogorska taman koliko i kineska. Dalje, primjedbe na sastav Savjeta iz reda predstavnika dijaspore, da recimo u

tom Savjetu nemamo predstavnika najvećeg udruženja iz Hrvatske, da u Savjetu se nalaze članovi koji su nekad zastupali neke druge politike, koje se ne mogu nazvati državnim, ne slijede ono što je politika današnje Crne Gore, tako da o izboru tih ljudi trebalo bi povesti računa, kome idu novci i da li ti ljudi predstavljaju Crnu Goru, na način na koji se od njih očekuje. I ovdje je neko od govornika naveo da je nesporan uticaj i nesporan doprinos dijaspore u obnovi crnogorske državnosti, pa ih ja želim ovaj put pozvati da nastave da brane svoju zemlju i da odbrane ekološku Crnu Goru, potpisivanjem deklaracije o odbrani ekološke Crne Gore i daju doprinos očuvanju Tare, Sinjajevine, Crnogorskog primorja, da bi sutra imali gdje doći sa svojom porodicom, ako ne trajno ono makar za vrijeme godišnjih odmora. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 15:07:38)

Hvala.

Evo imamo komentar od poslanice Drobniak, dok traje prenos, idemo sa komentarom. Izvolite.

NADA DROBNJAK (24.07.19 15:07:46)

Zaista, zbog građana Crne Gore, jer mi u Skupštini znamo zakon na osnovu koga se bira Savjet sa saradnju sa dijasporom. Naša dijaspora konkuriše na javni konkurs i od prijavljenih se biraju, bila sam članica komisije koja je birala i nalazim za shodno da to podijelim sa Vama, maltene svi koji su se prijavili su i primljeni u Savjet, imenovani za članove Savjeta, e sad na Upravi za dijasporu je da animira što više dijasporu, da prepozna važnost da bude u savjetu i da se prijavljuje, ali postoje dogovori između udruženja i oni kandiduju jednog kandidata ili kandidatkinju i na taj način se bira Savjet za saradnju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 15:08:34)

Hvala.

Imate pravo na odgovor na komentar poslanice Vukićević. Izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (24.07.19 15:08:39)

Hvala.

Mislim da je problem u tome što neka udruženja koja na pravi način promovišu Crnu Goru osjećaju se zapostavljenim, a da ipak su favorizovana neka durgu i da se neke politike protežiraju preko udruženja. Ja bih voljela, i nadam se da to što ste rekli, da je tako, ali na odmet ne bi bilo da imamo i kroz Parlament i kroz medije više informacija o radu Udruženja u dijaspori, pa bi onda neke stvari bile možda i jasnije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.07.19 15:09:18)

Hvala Vam.

Dajem pauzu do 16 časova.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:11:32)

Poštovane kolegice poslanice, kolege poslanici, nastavljamo raspravu o Predlogu zakona

o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom-iseljenicima.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Srđan Darmanović ministar vanjskih poslova i Predrag Mitrović vršilac dužnosti direktora Uprave za dijasporu.

Izvjestioci su Momčilo Martinović Zakonodavnog odbora i Ervin Ibrahimović Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Nastavljamo sa pretresom, završen nije pretres ispred klubova i redosljed je slijedeći:

Prva je koleginica Aleksandra Vuković, nek se pripremi Budimir Aleksić, poslanik Dragutin Papović, Jovan Vučurović, čitaćemo još, Mirsad Murić, Branka Bošnjak itd.

Poslanice Vuković ...

Imate riječ. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (24.07.19 16:12:47)

Uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu, zahvaljujem na datoj riječi.

Drage građanke i građani Crne Gore, uvaženi gospodine Mitroviću sa saradnicom i saradnicima, pozdravljam vas.

Kao što smo u uvodnoj riječi predsjednika Odbora za međunarodne odnose i iseljenike, gospodina Andriju Nikolića čuli, ođe se radi o značajnim izmjenama. Međutim, najznačajnija je, čini mi se, to što sada Uprava za dijasporu jeste samostalan organ i čini mi se da će kao samostalan organ na jedan cjelishodniji način brinuti o onome što jeste predmet ovog zakona, a to je saradnja sa iseljenicima, odnosno dijasporom. U vezi s tim reći ću da su našu državu obilježile diobe i seobe. Diobe su nas udaljavale jedne od drugih dok su nas, rekla bih, seobe približavale jedni drugima jer su oni koji su odlazili iz Crne Gore, uslijed istorijskih, kulturnih, vjerskih i, na žalost, nacionalnih previranja po pravilu ostajali odani matici, a odlazeći u države Amerike, Australije, Evrope upravo su naši iseljenici bili ti za koje je Crna Gora ostala najdublja mentalitetska i najbrža identitetska matica. Zbog toga i moramo imati poseban odnos prema svojoj dijaspori. Govorila sam o dijaspori kao rasutom šemenu, ali šemenu koje u toj svojoj klici ima i najdublje ošecanje kontinuiteta državnosti Crne Gore.

Zato sam kazala, dok god budemo imali ovu temu na dnevnom redu, pominjaću ime jednog čovjeka, a on se zove Nikola Petanović, to bih, recimo, akcentovala Petanović, a to je Crnogorac Amerikanac koji je dvadesetih godina 20. stoljeća anticipirao ono što će biti sudbinska nacionalna odluka Crnogoraca u 21. stoljeću, sam kazavši da Crnu Goru tako državno uniženu i tako nacionalno poniženu čeka jedan referendum na kome će se odlučivati o njenoj nezavisnosti, o njenoj slobodi. Upravo zbog toga što smo imali takve iseljenike kao što je Nikola Petanović o kome se šutalo punih 75 godina i arhivi su skrivali sve ono što je on u svome "Crnogorskom ogledalu" pisao, mi danas u crnogorskom Parlamentu treba da podšetimo na njegovo ime jer je upravo njegovo ime ono što jeste suština današnje dijaspore i suština dijaspore koja je 2006. godine iskazala svoje veliko DA nezavisnosti i slobodi Crne Gore.

Zbog toga, mislim da treba ponoviti riječi Nikole Petanovića koji je tada izrekao: "Crna Gora je grad u izgubljenom carstvu i mi smo pravi predstavnici snažne nacije čija je slava, može se reći, nestala, ali njen novi život tek dolazi. Mi smo ponosni na svoje ime. Mi smo Crnogorci i to ćemo s ponosom biti dok naša nacija potpuno ne izumre, iako naša nacija ne može da izumre, a da ne ostavi veliku ranu na tijelu čovječanstva". To je govorio prije 100 godina Nikola Petanović. Kao što vidimo, upravo smo sačuvavši svoju državu 2006. godine nastavili ono na šta su se zavjetovali naši preci iseljenici ođe u ovom slučaju u San Francisku, ali i drugi koji su se za Crnu Goru borili na pravi način, o tome sam govorila i prije nekoliko dana, prenijela sam svoje iskustvo iz Luksemburga. Ta dijaspora koju čini oko 9.000 ljudi, većinom iseljenika iz Petnjice, čini u stvari čast Crnoj Gori i ponosna sam zbog njih, zbog načina na koji pomažu ovoj državi. Jer, taj podatak koji smo dobili od Centralne banke da oni unose oko 380 miliona u ovu državu, zaista treba da nas na neki način opomene da li mi na pravi način kao država brinemo o njima. Bez obzira na to da li nam statistički podaci daju potpunu sliku o njihovom broju, nijesam sigurna je li to 600.000, mislim da ima i do milion van Crne Gore, dakle naših Crnogoraca, jer s obzirom na starinu dijaspore mi ne možemo to utvrditi na relevantan način, ali se ne treba prestatu truditi da to učinimo na pravi način.

Najzad, voljela bih, pošto sve nas, sigurna sam na to, i podseća ta pjesma Janka Đonovića "Crnci i Crnogorci" kazati da sadašnje stanje dijaspore nije više to, da kažemo, pečalbarsko: "te oči, ta zamagljena pučina modra pratiće mene do smrtnog odra, te oči pečalne" ali mislim da nije samo pečalbarstvo, nije samo potreba da se zaradi i da se vrati dug svojoj državi, naše ljude iz Crne Gore da odlaze nego naprotiv i potreba da proširuju horizonte svoje duhovnosti, prije svega, i svoga obrazovanja. Mislim da danas s obzirom na to da i Evropska unija kao svoj najveći problem navodi veliki broj odliva, kako oni to kažu, mozgova, meni je to stvarno jedna ružna sintagma odliv mozgova, pravo da vam kažem izvinjavam se i što je upotrebljavam, ali pošto je često rabljena izgleda da ljudi najbolje razumiju onda o čemu se radi, dakle to što ljudi odlaze nije samo negativna pojava. To što imamo potrebu da izađemo iz okvira granica svoje države i da odemo u druge kulture i da ošetimo i spoznamo nešto drugo, mislim da nas odvlači od onoga što je i najveća opasnost i po Crnu Goru i po sve države regiona, a to je ona palenačka filozofija ili kako počinje kulturna knjiga Radomira Konstatinovića "Iskustvo nam je palanačko", dakle iskustvo zatvaranja.

Ono što je najvažnije, dijaspora daje mogućnost u stvari da se svi mi otvorimo, da uzajamno saradujemo i da dolaze oni nama, ako se i vrate voljeli bismo da se vrate zauvijek, a da odlazimo i mi njima. To samo znači jednu fluktuaciju i znači odnos koji će, sigurna sam, proizvesti ono što treba da proizvede, a to je osvješćivanje, prije svega, nacije, jedan visok stepen obrazovanja i prosvetiteljstva. Izvinjavam se, potpredsjedniče što sam malo odužila diskusiju, završavam ovim.

Ovaj zakon jeste jedan od onih koji svakako, kako smo čuli od više naših sagovornika, posebno prof. Radulovića budi emociju kod svih onih čiji rođaci žive van granica ove države, ali kod mene ne toliko emociju koliko poštovanje za to što ti ljudi kandiduju novac koji zarade za našu državu, imajući u vidu to da Crna Gora ipak još nije u dovoljnoj mjeri razvijena da bi mogla se raskriliti, kako bismo rekli, i što oni imaju osećaj da treba da pomognu kako bi se ona raskrtila kao buduća članica Evropske unije. Hvala vam.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:19:58)

Hvala, poslanice Vuković.

Samo insistiram da bude pet minuta po poslaniku ili poslanici. Prije nego što dam riječ sljedećem kolegi, a to je kolega Aleksić, samo podsjetio da ste dosad ispred DPS iskoristili 19 minuta, oko devet minuta ispred Demokratskog fronta, HGI, Albanci, odnosno Bošnjaci su na nuli, nemaju više vremena, SD i Liberalna partija, takođe i Posebni klub ima par minuta. DF ima otprilike još 18 minuta. Tako da vas molim da poštujete to.

Idemo s kolegom Aleksićem, a neka se pripremi kolega Numanović.

BUDIMIR ALEKSIĆ (24.07.19 16:21:04)

Poštovani građani, danas se govori o izmjenama i dopunama Zakona o dijaspori, nekim članovima koji se mijenjaju i usklađuju se norme s novim okolnostima. Ono o čemu bih želio da govorim, to je da ukažem na selektivan odnos ove vlasti prema dijaspori. Dakle, kao što je i nama građanima ove države ova država nekima majka, nekima maćeha tako je i s dijasporom. Pristup je, dakle, selektivan. On je otprilike po političkom i po ideološkom ključu.

Najveći broj pripadnika dijaspore po prirodi stvari su pravoslavni, dakle oni koji su deklarirani kao Srbi i Crnogorci, ali njih nigdje nema u ovim organizacijama koje instalira crnogorski režim i Agencija za nacionalnu bezbjednost. Ako uđemo na sajtove, portale, vidimo ko su predsjednici tih udruženja i ko su članovi, to su listom Muslimani, Bošnjaci i Albanci. Zašto je to tako. Zato što pripadnici srpskog i crnogorskog naroda su tamo nezavisni ljudi. Njih ova vlast ne može da kupi, ne može da ih ucijeni, ne može da im da posao, ne može da im oduzme posao. Dakle, oni su nezavisni, oni razmišljaju u skladu sa svojim uvjerenjima, u skladu s osjećanjima svojih roditelja i svojih predaka i oni se jednostavno ne uklapaju u crnogorski ideološki projekat. Oni su bili protiv stvaranja privatne države, protiv instaliranja tzv. autokefalne crkve, protiv protjerivanja ćirilice.

Dakle, oni se zalažu za tradicionalne vrijednosti ove zemlje. Oni su jednostavno prekriveni. Zato nije slučajno što kolo vode pripadnici manjinskih naroda koji dolaze avionima da glasaju, kojima se plaćaju avionske karte, koji su najpouzdaniji podržavaoci i promotori ovog režima i ove i ovakve države. Oni, vjerovali ili ne, poštovani građani, finansiraju autokefalnu pravoslavnu crkvu u Crnoj Gori. Zamislite taj paradoks. Imamo predsjednika Udruženja Crnogoraca, pazite Crnogoraca u Čikagu, izvjesnog Fadila Redžovića. On želi uspješan rad, na internetu čitam, autokefalnoj Crnogorskoj crkvi i organizuje donacije. Kaže, u razgovoru s našim prijateljima iz Toronta saznali smo da se tamo sakuplja pomoć za Crnogorsku autokefalnu crkvu, pa sam izrazio želju da u Čikagu sakupimo pomoć. Prilažem imena darodavaca. Evo tih imena. Ismet Redžović 100 dolara, Adžija Metanović 20 dolara, Halil Peković 20 dolara, Ruždija Kastratović 100 dolara, Zeko Duškić 60, Bećir Ćubić 60, Bećir Ulić 60, Fadil Redžović je najbolje otvorio kesu 150 i Marija Hot 20 dolara.

Dakle, to je slika i prilika crnogorske dijaspor. Tamo pravoslavnih nema. Jedini pravoslavni je ovaj radnik Agencije za nacionalnu bezbjednost Nenad Stevović koji se ne skida s crnogorske televizije. Posebna priča je lažna slika o dijaspori na crnogorskom javnom servisu. Gdje defiluju istoričari, predstavnici crnogorske mitomanske istoriografije, falsifikatori istorijskih činjenica koji predočavaju lažnu sliku i o istoriji dijaspor i o sadašnjem stanju u crnogorskoj dijaspori. Nikad se nijesu sjetili da pozovu, primjera radi, prof. Predraga Lukića, evo danas se čovjek upokojio. Najtalentovaniji crnogorski istoričar, autor brojnih zbirki dokumenata, sintetičkih djela i bavio se migracionim procesima iz Crne Gore i o tome ima jednu knjigu. Njega nikad tamo nijesu pozvali, niti pokojnog Vukića Ilinčića ili bilo kog objektivnog istoričara, ali zato defiluju ovi predstavnici crnogorske mitomanske istoriografije. To je pravi šou kakvi su prilozi iz dijaspor. Kako je ova vlast krenula pola Crne Gore će biti dijaspora. Danas su se ovdje iz vlasti hvalili koliko ulažu u sjever. Svi vidimo kako se živi na sjeveru i koliko ljudi živi na sjeveru i koje firme rade na sjeveru. Pola će ljudi uskoro biti dijaspora.

Prema tome, poštovani građani, tek kada Demokratski front i neka normalna vlast, neka normalna stranka i koalicija osvoji vlast u Crnoj Gori tada će se sve mijenjati u ovoj zemlji, pa i odnos prema dijaspori. Osnovaćemo ministarstvo za dijasporu kao što ćemo osnovati i ministarstvo za demografska pitanja i tada će stvari početi da se mijenjaju inače će biti ovako kako je i do sada. Da ne pričamo o nagradama koje dodjeljuju iseljenicima, o tome kakve lažne podatke daju, pa traže crnogorski jezik u Vrbasu, a u čitavoj Srbiji, poštovani građani, 2.000 ljudi je kazalo da im je maternji jezik crnogorski, samo 2.000 ljudi i onda oni poistovjećuju broj onih koji su se nacionalno izjasnili kao Crnogorci s brojem onih koji su se deklarirali da im je maternji jezik crnogorski. Dakle, jedna obmana i manipulacija.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:26:25)

Da li ste se za komentar javili ili za proceduru?
Izvolite, procedura, obraćajte se meni. Vi oponirate izlaganje kolege Aleksića.

MIRSAD MURIĆ (24.07.19 16:26:41)

Komentar ću. Samo da se obratim uvažanim građanima Crne Gore.
Mislim da je neprimjereno ... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:26:53)

Poslaniče Muriću, moram vas prekinuti jer se za proceduru javio kolega Nikolić, a ona ima prvenstvo.
Izvolite, kolega Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.19 16:27:06)

Poštovani potpredsjedniče, prije nego što kolega Murić uzme komentar, samo da vas upozorim na kršenje procedure, ne upozoravam vas nego vas upozoravam na neke okolnosti koje su se mogle čuti tokom izlaganja poslanika Demokratskog fronta Aleksića.

Naime, kazao je da u okviru dijaspore Crne Gore u inostranstvu funkcionišu određeni narodi, pa ih je pobrojao i onda je izdvojio pravoslavne Crnogorce i Srbe, a ove druge okarakterisao kao narode koji se mogu kupiti.

Dakle, smatram da to zaslužuje proceduralnu reakciju kako poslanika ovog parlamenta tako i vas kao predsjedavajućeg. U to ime tražim kaznenu repliku, a vi ćete procijeniti da li smo je zaslužili.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:28:05)

Gospodin Đukanović traži opomenu za dobacivanje s mjesta. Dozvolite da se koncentrišem. Proceduru kolege Nikolića ovako definišem.

Kolega Nikoliću, kolega Aleksić je sigurno dao neke svoje političke stavove koji se graniče s tim, vi komentarišete, ali ne vidim da je vas lično pominjao da bi vam dao repliku. Kolega Radunoviću, molim vas nemojte i vi s mjesta. Pomoć mi je iz ovog boksa baš dobrodošla uvijek, tako se to kaže. Tako da ne mogu da vam dam repliku na izlaganje Aleksića. Ako želite oponirati politički izvolite, mjesto je pred vama, građani slušaju, što je najvažnije dijaspora sluša i vide kakve poruke dobijaju od kolege Aleksića, to je njegovo političko pravo. Ako želi kolega Murić on može nastaviti s komentarom.

Još jedna procedura. Izvolite drugu proceduru.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.19 16:29:30)

Neću jer mi nijeste dozvolili da koristim kaznenu repliku, ali samo želim da ustanovimo sledeće.

Dakle, vi ste kao predsjedavajući ocijenili da pripadnici manjinskih naroda koji djeluju u okviru organizacija dijaspore mogu biti kupljeni te da ta kvalifikacija ne zaslužuje proceduralnu reakciju, odnosno kaznenu repliku.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:30:00)

Kolega Nikoliću, sjedite da ne bih ja vas kaznio za uvredu koju meni sada ističete. Ono što govori kolega Aleksić nisu moje riječi. Mislím da ovako vaše ponašanje nije u skladu s dobrim poslaničkim i kolegijalnim ponašanjem.

Imamo još jednu proceduru. Kolega Aleksić želi proceduru.

BUDIMIR ALEKSIĆ (24.07.19 16:30:29)

Predsjedavajući, vama se obraćam. Znam da vi imate problem sa srpskim jezikom jer vam nije maternji jezik, što je logično i normalno. Izvinite što vam sugerišem, ali treba pažljivije da slušate. Da ste dobro slušali, čuli biste da nijesam kazao da se narodi tamo kupuju. Ovo što gospodin iz DPS-a to je klasično podmetanje, podvaljivanje, dakle nečasno podvaljivanje. Vi biste to čuli da ste slušali.

Dakle, rekao sam da se plaćaju od strane ovog režima i Agencije za nacionalnu bezbjednost šefovi tih organizacija i imenom i prezimenom ovog Stevića naveo. Dakle, rukovodioci tih navodno organizacija koje zastupaju crnogorsku dijasporu, (Prekid), a 90% crnogorske dijaspore(Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:31:35)

Hvala, kolega Aleksiću, minut vam je istekao. Građani dijaspore će čuti poruku koju dobijaju iz ovog doma. Jedino i toliko mogu da utičem na održavanje reda u ovom domu. Nemam problema ni sa srpskim ni sa crnogorskim ni sa hrvatskim ni sa bosanskim jezikom. Sigurno da pokušavam dobro da razumijem ko šta govori.

Izvolite, kolega Muriću.

MIRSAD MURIĆ (24.07.19 16:32:07)

Gospodine Aleksiću, ovakvi govori javno iz ovog doma kada pođu, mnoge moje sunarodnike i ostale pripadnike manjinskih naroda u Crnoj Gori vjerovatno tjeraju da to bude jedan kao što je bilo ranije od uzroka za iseljavanje jer neki uzroci su i političke prirode.

Želim da kažem da naša dijaspora je crnogorska. Koji god narodi da su u nekom mjestu dominantni vjerovatno ...

predsjednik tog nekog udruženja. Njujork je poznat po ogromnom broju iseljenika iz Plava i Gusinja. Kao član Odbora za ljudska prava i slobode posjetio Sloveniju. Jedanaest udruženja naših iseljenika zajedno i Srbi i Crnogorci i Bošnjaci i Albanci. Nijedno udruženje nije bilo jednonacionalno. Nemojmo da šaljemo takve poruke.

Drugo, gospodine Aleksiću, da vam kažem nešto. Rožaje odakle dolazim ima pravoslavnu crkvu koja se zove Ružica. Ona je izgrađena iz donacija gdje su Muslimani bili najbrojniji. Mi želimo da živimo s vama ravnopravno. Možemo biti različiti politički. Ona je po jurisdikcijom Srpske pravoslavne crkve u Rožajama. Ja kao gospodin prof. Murić koji dolazim iz Rožaja sam bio pozivam i od Svetosavske akademije i prisustvovao sam i asolutno ne bježim. Zato sam građanska opcija i zato želimo s koalicionim partnerima, ali s vama da sačuvamo Crnu Goru, da je ekonomski razvijamo, a ne ovakvim pričama. Gospodine Aleksiću, stvarno sam iznenađen. Kupovina manjinskih naroda, osjećam se autohtonim. Nemojte tako pričati, to su gluposti koje tjeraju da se dijelimo. Onda kako možete da dobijete glasove u Plavu, Rožajama, Petnjici. Tražim glasove i u Beranama i u Podgorici i u Herceg Novom. Da li me to ćerate iz Crne Gore? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:34:48)

Kolege iz Fronta, molim vas, saslušajte poslanika dok daje komentar.

Kolega Aleksiću, imate odgovor na komentar.

BUDIMIR ALEKSIĆ (24.07.19 16:35:02)

Ubio me Bog ako sam shvatio šta je suština vaše primjedbe. Valjda da optužujem, opet ponavljate neistinu koja se čula iz vašeg kluba da sam optužio narode. Ne plaćaju se manjinski narodi nego se plaćaju birači, glasači koji su 90% pripadnici manjinskih naroda. To je tačno. Znam da istina boli, činjenice su neumoljive. Ko god govori istinu i umije da je na iole pristojan način artikuliše, on zadire u srce sistema jer je sistem zasnovan na neistinama, na obmanama i na falsifikatima. Jedini mikrofon, jedina tribina će moći da se čuje tačna riječ, drugačija riječ je ova Skupština. Zato smo mi poslanici Demokratskog fronta ovdje, da govorimo istinu jer je nemamo gdje drugo reći jer je partijski i udbaški mediji Radio Televizija Crne Gore zatvoren za svako drugačije mišljenje. O tome se radi.

Dakle, da ponovim još jednom. U rukovodstvu udruženja koja tamo formira ova vlast pravoslavnih nađete jednog, dvojicu, eto da se zakiti i začini, da kažu multietnička, nijesu zastupljeni jer njih neće ova vlast zato što nijesu za crnogorski ideološki projekat, nijesu za

autokefalnu crkvu. Evo vidimo ko je za autokefalnu crkvu. Pripadnici muslimanske vjeroispovijesti. Što je problem da to kažem. Evo, crno na bijelo. Dakle, Srbi i Crnogorci nijesu za autokefalnu crkvu u dijaspori nego su Muslimani i Albanci, i to imamo crno na bijelo. Šta je problem. To su činjenice.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:37:07)

Kolega Aleksiću, nemate dovoljnu pažnju vaših kolega, ne slušaju vas. Nadam se da će vas sada slušati. Nastavite.

BUDIMIR ALEKSIĆ (24.07.19 16:37:20)

Dakle, je li dokazano bjelodano.

Gospodine potpredsjedniče, je li to u vašem komšiluku bilo kada su bili poslednji izbori? Je li došla gospođa u prostorije Demokratskog fronta da naplati glasanje, iz Luksemburga, pripadnica muslimanske vjeroispovijesti? Mi smo to snimili, tužilac je upoznat, mediji su to prenijeli, i šta je bilo. Je li reagovalo tužilaštvo? Je li dokazana kupovina glasova? Dakle, došli su iz inostranstva, to je ono o čemu pričam, iz Luksemburga, iz Zapadne Evrope, iz Amerike, dolaze ljudi za novac da glasaju za Demokratsku partiju socijalista. To je snimljeno, dokazano i sada ja pričam neistine. Je li to istina? Jesmo li to svi vidjeli?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:38:13)

Hvala, kolega Aleksiću.

Kao što sam najavio, kolega Suad Numanović, a neka se pripremi kolega Jovan Vučurović. Poslaniče Numanoviću, imate riječ. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (24.07.19 16:38:24)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore, poštovani Mitroviću sa saradnicima,

Dakle, kada govorimo o Zakonu o dijaspori, inače kada govorimo o dijaspori, bez obzira bili opozicija ili vlast iz ovih klupa uvijek se mora govoriti negdje s emocijama i to je opravdano. Prosto radi se o građanima koji vode porijeklo iz Crne Gore, koji su rasuti po cijelom svijetu i svi su oni nama braća, rođaci i te emocije niko od nas ne može da isključi.

Međutim, ono što je kod mene mnogo bitnije jeste da država Crna Gora, pa i ovim zakonom, pa i ovom izmjenom koja je danas pred nama, pitanje države prema dijaspori rješava na jedan sistemski način. Ova država je donijela Zakon o dijaspori. Ova država je formirala upravu koja je dosad bila u okviru jednog ministarstva, znači za vanjske poslove. Usvajanjem ovih izmjena dijaspora će biti poseban organ što znači na taj način će dati doprinos još kvalitetnijem odnosu prema dijaspori bilo gdje da žive i bilo koje da su nacije, vjere ili bilo kakvog drugog opredjeljenja. Poseban organ koji je dosta kvalitetno radio s današnjim izmjenama će imati obavezu više da u narednom periodu unaprijedi taj rad. Čini mi se da je dosad taj odnos bio na nekim sastancima koji su značili korektan odnos države prema njima, dijaspore prema sopstvenoj državi, a na ovaj način kroz zakonsku regulativu ćemo sada imati mogućnost i treba u narednom periodu raditi na jačanju kako jezičkog tako kulturnog, vjerskog i svakog drugog identiteta naše dijaspore u državama koje žive jer oni su manjina u toj državi. Isto tako treba im dati potporu da budu integralni dio države i da poštuju državu gdje se nalaze. Oni to znaju. Taj svoj zadatak znaju, na sreću, i daju doprinos razvoju države u kojoj žive.

Druga stvar koja meni jako imponuje i hrabri kada je ova priča u pitanju i odnos prema

dijaspori, da mi imamo veliki ljudski potencijal. Mala smo država, kažu da ima više od jedne Crne Gore vani. Mi se tog ljudskog potencijala ne možemo odreći i ne smijemo. Siguran sam da će dijaspora, sutra možda i novoformirano ministarstvo dati doprinos da iskoristimo taj ljudski potencijal bili oni sada formalno u organizaciji ili ne, ali ako vode porijeklo odavde i žele taj svoj potencijal da stave u funkciju u Crnoj Gori, a ja sam siguran da žele, sigurno im treba dati šansu i taj potencijal u razvoj Crne Gore upotrijebiti.

Treća stvar koja me jako hrabri, naročito poslednji talas koji je otišao, kada odete pa vidite te ljude tamo i s njima razgovarate, kod njih već druga, treća generacija su djeca koja više ne rade poslove što su radili njihovi očevi, one najteže poslove. Oni završavaju škole, oni završavaju prestižne fakultete, oni su integrisani u tim državama, daju ogroman doprinos razvoju tih država i mi moramo iskoristiti taj ljudski potencijal. Da ne govorimo stalno o onome što je materijalni potencijal. Znate, ako u državi dođe godišnje blizu pola milijarde eura, to su ogromna sredstva, sigurno je to i više sredstava. Ta sredstva, čini mi se opet negdje služe, po meni, više za potrošnju nego za razvoj. Zato bih volio da stvorimo pretpostavke. Znam da će Uprava za dijasporu ...

...to učiniti sve i država Crna Gora da će to uraditi, da će stvoriti pretpostavku da ljudi bez ikakvih barijera, koji vode porijeklo odavde i jesu iz dijaspore, da mogu veoma brzo, efikasno svoj kapital staviti u razvojne projekte Crne Gore i na taj način doprinijeti sopstvenom razvoju svoje porodice mjesta odakle dolaze i ukupno Crne Gore.

Znamo da dijaspora vjeruje ovoj državi Crnoj Gori. To je pokazala mnogo puta i pokazala je i zadnji put kada je bilo formiranje države. Zbog čega zamjeriti nekome ko vodi porijeklo odavde i galsa za svoju državu.

Ja sam siguran da niko nije zamjerio iz tih država gdje oni žive, gdje rade sa svojom djecom niko im to nije zamjerio što su došli i glasali u skladu sa zakonom za državu Crnu Goru. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:43:52)

Na vaše izlaganje komentar ima kolega Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 16:43:58)

Gospodine Numanoviću, vi ste do skoro bili ministar i sprovodili zakon kroz izvršnu vlast ove države. Sad ste izgovorili nešto što je skoro neshvatljivo. Znate li vi šta piše u Ustavu Crne Gore? Znate li ko odlučuje na izborima i na referendumu u Crnoj Gori? Ljudi koji žive u Crnoj Gori minimum dvije godine zadnje. Vi kažete ljudi koji žive i rade u inostranstvu i školuju se i tamo su druga i treća generacija, pa valjda imaju pravo, pa valjda im ne može niko ništa zamjeriti. Ti ljudi većina od njih su pošli pod pritiskom vaše vlasti na ovaj ili onaj način. Jedan razlog je bio '90-tih, drugi je bio 2000-tih, treći 2010-tih ali jedno se ne mijenja, vaši sunadornici idu trbuhom za kruhom uglavnom sa sjevera napolje. Niko zbog Slavena Radunovića nije pošao ni jedan jedini zbog vas jeste i zbog vas i zbog nekih drugih koji sjedite u DPS-u i te kako pošli su.

Smatrate da je pošteno da oni sad kad su pošli, napustili Crnu Goru i na njihovu sreću, a i meni je drago zbog njihovih boljih sudbina tamo ljepše žive, mirno, bogatije, mogu svoju djecu lijepo da školuju sad oni nama ovdje koji smo ostali treba da dodatno otežavaju život tako što iste one koji su njih istjerali nama održavaju nam vlast, i to neustavno, gospodine Numanoviću. Vi znate da se zloupotrebljava Zakon o prebivalištu, vi znate da ti ljudi dolaze suprotno zakonu. Vi znate ti ljudi između ostalog su nagrađeni i plaćeni ako hoćete da čujete time što plaćaju nižu poresku stopu na svoju imovinu jer se vode kao stanovnici Crne Gore, a nisu stanovnici Crne Gore. To je istina nego vam trebaju kao glasači, a krajnja drskost je ova koju je pomenuo maloprije gospodin Aleksić vezana za priloge za crkvu.

Ja zahvaljujem građanima Rožaja od sveg srca što su donacijama, građanima Rožaja islamske vjeroispovijesti što su svojim stanovnicima sugrađanima iz Rožaja pomogli da se obnovi crkva Ružice. Naravno da im zahvaljujem, i to je pošteno. Oni znaju ko su njima komšije, znaju u koju crkvu idu oni su ih pomogli to je svaka im čast korektno, ali sa druge strane ovi koji su

probrani od strane crnogorske vlasti da predstavljaju navodno dijasporu koji skupljaju priloge za nešto za što znaju da je jedan od osnovnih elemenata sukoba među pravoslavicima u Crnoj Gori zbog toga što se nameće druga organizacija za crkvu. Ti su zlonamjerni ...(prekid)..., pa pošto reče gospodin Nimanbegu ...(prekid)...10 sekundi. Rekoste da ovo gledaju iz dijaspore.

Znači, pozivam ljude koji su napustili Crnu Goru trbuhom za kruhom da razmišljaju o onima koji su ostali u Crnoj Gori pod režimom Mila Đukanovića i da gledaju svoja posla, a da nas puste da se mučimo sa svojom mukom jer to bi bio osnovni red. Posebno pozivam građane drugih vjeroispovjesti da se ne miješaju u unutrašnje pitanje pravoslavaca u Crnoj Gori jer će to biti protumačeno kao zlonamjerno. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:47:39)

Hvala vam.

Apsolutno da niste u pravu, ali evo da čujemo poslanika Numanovića.

Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (24.07.19 16:47:47)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kolega Radunoviću,

Razlozi zbog čega su građani Crne Gore napuštali ove prostore rekli smo da postoje politički, postoje ekonomski razlozi. Spomenuli ste '90-te godine, najvjerovatnije je to bio talas iz političkih razloga. Znamo da je Crna Gora živjela u zajedničkoj državi, i to je negdje opredjeljujući politički momenat svega onoga što se desilo. Ono što jeste kapital Crne Gore da je jedina država od svih republika Bivše Jugoslavije koja je sačuvala mir, multietičnost i multikonfesionalnost i da je jedina država od bivših republika gdje su manjine glasale za tu državu. Od Slovenije do Makedonije nemate sličan primjer. Manjine su bile uzrok nečega drugoga, a u Crnoj Gori su bile faktor stabilnosti i odnos države prema manjinama je bio faktor stabilnosti. Zbog čije politike su otišli to svi znamo, a najbolje oni koji su otišli i oni slušaju i vas i mene sada.

Što se tiče glasanja iz pomenute 2006. godine za nezavisnost svi su imali pravo da dođu i da glasaju, i svi su došli i glasali su za i protiv. I to niko ne spori, i vi to znate. Vi to znate da su svi glasali za i protiv gdje je bila većina znamo tamo gdje je pobijedila, na sreću, Crna Gora ovakva koja ide ovim putem, a ne politikom koju možda vi zastupate. Treća stvar oko priloga i kao ministar za ljudska i manjinska prava sam bio jako ponosan jer je Fond za raspodjelu sredstava prema vjerskim zajednicama u sklopu tog bio ministarstva, ali sam razgovarao sa svim ljudima od Herceg Novog do Pljevalja gdje se god radio vjerski objekat u preko 90% slučajeva sam naišao na priču da komšije ako se gradi crkva pripadnici druge vjeroispovjesti su davali priloge novčane u radu ili bar u podršci ako nisu mogli drugačije i obrnuto tamo gdje se gradio vjerski objekat džamija ili katedrala da su pripadnici drugih vjera davali priloge, i to je ponos Crne Gore. Ja mislim da je to kapital ove Crne Gore i to treba da svi baštinimo i da damo podršku takvoj stvari, a ne da damo podršku danas da čitamo imena ljudi po imenu i prezimenu koji su dali priloge. Je li treba sad da dođu svi ovi koji su pravili crkve, džamije i katedrale da dođu pa da iščitaju imena. Pa, kad bi to iščitali ta imena onda bi vidjeli o kakvoj se politici radi i o kakvoj namjeri. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:51:09)

Kolega Radunoviću, izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 16:51:25)

Vi ste, predsjedavajući, zloupotrijebili mjesto na kojem sjedite i u momentu kad sam ja

završio rekli ste da sam zloupotrijebio Poslovnik. Da nisam u pravu, izvinjavam se i na taj način zloupotrijebio i Poslovnik. Ne znam na osnovu čega i mislim da imam pravo na reakciju jer ste vi reagovali kao poslanik u ovoj Skupštini. Da ja nisam u pravu ja moram da dobijem riječ da to razjasnim. Znači, to je vrlo prosta stvar.

Ovdje da ne bi samo došlo do kakve zabune, ja ponavljam da sam zahvalio građanima Rožaja Islamske zajednice i svima koji su pomogli, kao i pravoslavicima koji pomažu svoje komšije Muslimane kad grade džamiju. Ovdje se radi o udbaškoj akciji...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:52:11)

Poslaniče obraćate se meni, a ne tamo poslanicima.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 16:52:25)

Gospodine Genci Nimanbegu, znači crnogorsko Ministarstvo inostranih poslova i Služba koja se bavi dijasporom ima svoje favorite među ljudima u dijaspori i među njima bira one koji će da pričaju i da govore i rade ono što odgovara ovoj vlasti. Evo samo da završim, to vjerovatno rade sve vlasti na svijetu, to nije sporno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:52:49)

Dozvolite da vam ja sad pojasnim ono što ste vi rekli oko kršenja Poslovnika.

Što se tiče moje reakcije ja sam zbilja rekao da niste u pravu, jer ste vi završili vaše izlaganje sa nekom opomenom građanima da se ne miješaju u neke odnose i tako da se, oni su slobodni građani i zbilja ne možete uticati, to je vaša želja i za to sam vam odgovorio da niste u pravu, da su slobodni građani, nisu razumjeli u čemu se to radi i ja kao predsjedavajući isto sam od krvi i mesa pa neki put izgovorim nešto što je van prava predsjedavajućeg a ne mislite valjda da sam ja ovdje spiker samo da dajem riječ i da usmjeravam. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 16:53:52)

U redu, u redu, kažem pošto ste čovjek od krvi i mesa i možete da reagujete i kao poslanik, naravno to prouzrokuje eventualno čak i da dobijete opomenu ako mnogo pogirješite, je li tako, kao i svi ostali poslanici, da vam je neko drugi izrekne. Znači, to je sve u redu, mislite da ja nisam u pravu, ja mislim da sam ja u pravu što je moje poslaničko pravo. E sad, pošto je ovo vrlo delikatna tema, mnogo bitnije od toga hoću li ja malo da pođem lijevo ili desno u ovom obraćanju vama i da se stvari razjasne. Ovdje je pokušao bivši ministar za manjinska prava, dozvolite molim vas.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:54:30)

Molim vas nemojte ministra uključivati u našu raspravu, ne, ne, nemojte uključivatai bivšeg ministra u našu raspravu. Idemo, vi ste kod toga da li ste u pravu da građane u dijaspori upozoravate što da rade što da ne rade.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 16:54:48)

...Da razlikujemo ljude, dobre ljude, komšije koji hoće svojim prilogom da pomognu komšiji, od ljudi koji svjesno svojim aktivnostima raspiruju mržnju i svađu među pravoslavnim narodom u Crnoj Gori. To ne možemo da držimo na istoj ravni. A vi me naučite koju su to crkvu napravili.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:55:19)

Nastavljamo dalje po redosljedu prijava i kolega Jovan Vučurović je sljedeći, a neka se pripremi kolega Dragutin Papović.

Izvolite, kolega Numanoviću, šta želite.

SUAD NUMANOVIĆ (24.07.19 16:55:45)

Kratko da pokušavamo da razjasnimo neke stvari.

Ovo što se dešava u Crnoj Gori ja sam prosto rekao da je to kvalitet kad jedni druge pomažemo kod izgradnje vjerskih objekata.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:55:58)

Kolega Numanoviću, molim vas imate samo proceduralno pravo, obraćajte se meni tako da nemojte se obraćati kolegi Radunoviću ili kolegama.

SUAD NUMANOVIĆ (24.07.19 16:56:16)

Ali isto tako, kako su iščitana ova imena mogu da se iščitaju donatori na stotine donatora koji su pomagali, koji su iz zemalja okruženja. I to ništa nije sporno, i to je za pohvalu. To je za pohvalu, svaki vjerski objekat koji se pomaže za mene je za pohvalu. I zbog čega ovolika srdžba zato što je neko na bazi dobrovoljnosti pomogao izgradnji nekog vjerskog objekta. Ja ne vidim tu razloga za bilo kakvu nervozu, a posebno ne za iščitavanje imena jer sam siguran da ti ljudi koji su dali, znate postoji neko pravilo kad date pomoć desnom rukom lijeva da ne zna.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 16:57:05)

Hvala.

Kolega Papoviću, u stvari kolega Vučuroviću vi ste pa kolega Papović.

Poslaniče Radunoviću, molim vas nemojte sa mjesta dobacivati, takođe i u slobodnom razgovoru možete van sale.

Koklega Jovan Vučurović ima riječ. Vaše vrijeme počinje, imate pet minuta. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (24.07.19 16:57:30)

Meni je žao što se dobra volja koju je pokazao gospodin Slaven Radunović ovako zloupotrebljava. Upoređuje se jedna cirkuska organizacija koja nosi naziv CPC sa kanonskom Srpskom pravoslavnom crkvom, ali eto gospodin Nimanbegu je dozvolio i to da se dešava ovdje.

Ja bih ono što sam htio da Ukažem, takođe iskoristiću ovu priliku, na neprofesionalno i veoma sramno ponašanje javnog servira Radio Televizije Crne Gore vezano za konferenciju za novinare gospodina Nebojše Medojevića gdje su se iznosili dokazi na koji način ova kriminalna organizacija crnogorskog režima pljačka ovu državu, dakle ispraćena je sa nekoliko sekundi. Dakle, morao sam da skrenem pažnju na to, ipak je ovo mjesto odakle treba to saopštiti. Možda se ti ljudi dozovu pameti jer taj savjet Radio Televizije Crne Gore naravno biran po partijskom principu.

A što se tiče ove teme već su ljudi ispričali dosta toga i mene na mnogo toga asocira ova tema, posebno na konzulate i na diplomate. I evo palo mi je na pamet gdje je onaj čuveni konzul iz Minhena koji je uhvaćen sa nekih, koliko bješe ono 200 kila kokaina koji su mu našli u diplomatskoj pošti. Dakle, njega smo potpuno zaboravili, dakle taj je takođe odprilike radio sa dijasporom, takođe kad se pomene dijaspora, dio dijaspore naravno, ovaj režimski, meni je prvo palo na pamet oni avioni koji slijeću u Tivat i u Golubovce kako bi se podržao DPS, Bošnjačka stranka i još poneki iz režima. Dakle, imamo veliki broj onih koji ne žive u Crnoj Gori ali su vrlo uredni kada treba doći na izbore, kada treba doći da se podrži kriminalni režim, kao što su bili uredni da se dođe na referendum, pokradeni referendum. Dakle, i oni su učestvovali u tom spletkarenju i u toj krađi, a naravno nijesu mogli oni iz drugih nekih država koji su možda takođe trebali da budu glasači na tom referendumu ali nije im se dozvolilo. Ima mnogo tu stvari. Dakle, ovdje je politika vrlo opasna stvar. I referendum i izbori i korupcija. Ovdje se zbog učešća u nekim privatizacijama ljudima pucalo u noge, znate ima ih, pa dođu ovi iz režima ako neko ne sluša, ako neće dalje da odrađuje, do tad je bio, bavio se kortupcijom bio pljačkaš, onda kad neće dalje da odrađuje za gazdu onda priđe neko pa mu saspe u noge. Znate kako, malo ga skrajnje na nekoliko mjeseci sa strane a onda ga vrati u državne organe i to gdje ga vrata, sad se bavimo ovdje dijasporom. Ajte molim vas. I ovo je sve priča od prije.

Vraćamo se na priču o statistici jer mi ovdje ne znamo ni koliko ljudi živi u Crnoj Gori, ko su glasači, ne znamo koliko ima državljana Crna Gora. Dakle, sve je ovo problem vezan za priču o dijaspori i priču o iseljenicima ako ćemo ozbiljno da pričamo o tome, dakle ovo je priča vezana i za ono prije što se ticalo MONSTAT-a. Ne znamo ni stalno mjesto boravišta ljudi, prebivališta, Dakle sve je to povezano sa ovim za izbornu zakonodavstvo. Pozivate nas na priču za izbornu zakonodavstvo a nećete da riješimo ova osnovna pitanja. Dakle, nemojte da se bavimo ovim pitanjima površno. Nema priče o izbornom zakonodavstvu. Kad smo krenuli u tu priču vi ste uhapsili Nebojšu Medojevića i Milana Kneževića, i ta priča je završena.

Dakle, režim je napravio podobnu i nepodobnu dijasporu, kao što je sve pocijepao, pokušao da pocijepa, a i bogami dobro pocijepao po Crnoj Gori, e tako je i dijaspora pala pod taj uticaj pod pritiske režima, pa je ta podobna dijaspora, to su glasači DPS-a i Bošnjačke stranke, a na ove druge se gleda kao na neprijatelje države, kao što se i na nas gleda ovdje, na nas koji se borimo za tradicionalnu Crnu Goru, a ovi koji se bore za dukljansku Crnu Goru e to su prijatelji Crne Gore i oni koji drže desnu ruku na srce kad svira himna naciste Sekule Drljevića.

Dakle, i zašto su ti ljudi, ovi koji glasaju Bošnjačku stranku i DPS zašto su oni ta dijaspora, zašto su inostranstvu sad, ko je njih otjerao tamo? Da nije možda politika Andrije Mandića, Milana Kneževića ili Nebojše Medojevića? Nije. Tamo ih je otjerala politika Mila Đukanovića. Otjerala ih je tamo politika Mila Đukanovića, Miška Vukovića, Tarzana Miloševića.

Dakle, ta politika ih je otjerala tamo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:02:50)

Koleginice Vuković izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (24.07.19 17:03:03)

Dakle, na početku svoje diskusije kolega Vučurović je izazvao, čini mi se, ili iskazao nešto za što je trebalo vi da reagujete, s obzirom na to da je u pitanju klasična povreda vjerskih osjećanja.

Gospodin je kazao da je Crnogorska pravoslavna crkva, koja inače funkcioniše po Zakonu o pravnom položaju vjerskih organizacija, cirkuska organizacija. A mi iz Demokratske partije socijalista koji konsolidujemo građansku Crnu Goru i neprestano ponavljamo da je ovo država i Crnogoraca, dakle, samo smo jedan od naroda koji čine ovu državu, hoćemo da potcrtamo - makar vjerska organizacija imala jednog, dva ili tri vjernika to je vjerska organizacija i poštuju tuđu slobodu, slobodu vjeroispovjesti. Evo vam zašto je neophodan zakon o slobodi vjeroispovjesti u Crnoj Gori i zašto je potrebno obnoviti ono što je na žalost posljednji put 1977. godine, gospodine

Genci Nimanbegu, jer ovakve stvari izazivaju čegrst među nama, ovakve stvari izazivaju mržnju među nama, jer gospoda iz Demokratskog fronta moraju jednom shvatiti da nije samo njihova sloboda sloboda, sloboda je svih nas. Dakle, svi mi u ovoj državi imamo pravo da se ošjećamo kako želimo i da vjerujemo u šta želimo. Jer, vjerujte mi, gospodine Radunoviću, ako imate neki komentar možemo polemisati u Parlamentu, ja volim na taj način da polemishem, a ne da me kolega iz klupa vrijeđa što je učinio prije, ali nijesam reagovala jer zaista mislim da dajući druge mi se odajemo.

Dakle, gospodine Radunoviću, želim da podvučem sljedeće, dakle svako u Crnoj Gori ima pravo u ono u što vjeruje. I upravo mi poštujemo i Srpsku pravoslavnu crkvu u Crnoj Gori, ni jednom riječju poslanika ovdje nijeste čuli da je ta crkva na bilo koji način prozvana, nego upravo pokušavamo da dozovemo pameti sve one koji prozivaju druge vjeske organizacije, bile to islamske ili druge u Crnoj Gori, da se dozovu pameti i da prestanu to da rade jer je više došlo vrijeme za drugačije razgovore, drugačije suštine u Crnoj Gori. Ostavimo to 90-tim godinama, ostavimo te zloduhe tamo đe im je mjesto, jer vjerujte roman Kako upokojiti vampira Borislava Pekića treba nanovo čitati u ovoj državi. Jer, vjerujte mi niko od vas neće uspjeti da onespokoji mir u Crnoj Gori time što će vjersku organizaciju nazivati cirkuskom organizacijom. Ako je to vaš lični stav, vi to kao poslanik ne možete izgovarati u ovoj skupštini jer vas valjda funkcija poslanika obavezuje da poštujete tuđu slobodu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:06:06)

Hvala vam.

Poslanice Vuković, pošto ste vi tražili proceduralno, evo da vam ja samo odgovorim.

Ja zbilja još jednom u ovih prošlih tri, četiri dana pokušavam da vam pojasnim. Prvo vama da se zahvalim na vašem izlaganju kojim ste rekli mišljenje koje ja dijelim što se tiče vjerskih i ličnih i osobnih sloboda. I zahvaliću vam se što niste imputirali da sam ja rekao ono što je rekao gospodin Vučurović. A gospodin Vučurović je ovdje u ovom domu iako njemu može biti drago i krivo, prepoznat kao čovjek koji svojim govorom je krajnjo desno ekstreman čiji jezik je na nivou toga da predsjedavajući mora stalno da ga kažnjava. U ovom slučaju on je izrekao ocjenu o vjerskoj zajednici Crnogoraca s kojom se ja ne slažem, vi se ne slažete. Ja zbilja ne mogu riječi reći ali ja ću vaše izlaganje cijeliti kao komentar na njegovo izlaganje. Izvolite, proceduru još jednom.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (24.07.19 17:07:28)

Ja na ovaj način i ovom reakcijom štitim upravo i vjerske zajednice kojima vi pripadate, kojima pripada moj kolega Murić ispred mene, kojima pripadaju svi Srbi u Crnoj Gori, jer nikada neću dozvoliti, takođe ću ustati da reagujem kada neko povrijedi vjerska ošjećanja mojih kolega Srba u ovom parlamentu.

Dakle, ja vas molim samo da me shvatite da ova moja proceduralna reakcija ima samo jedan jedini cilj, a taj cilj je da mi živimo ono što zborimo. Dakle, ja zaista živim i moji svi kolege ono što zborimo, ami živimo za građansku Crnu Goru, u koju će se svaki Srbin, Albanac, Crnogorac, Bošnjak, Musliman, Hrvat, Rom osjećati kao cjeloviti narod u ovoj državi, bio on 30%, 40%, 2%. Znae što znače brojevi? Ne znače ništa, oni su samo značili u fašističkoj Njemačkoj, tada su se brojke čujale i tada su one bile važne.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:08:28)

Koleginice Vuković, uz svu moju volju da slušam vaša izlaganja koja su često umna, niste u proceduri, ovo govorite politički, tako to nije proceduralno reagovanje.

Kolega Vučurović ima pravo da komentariše. Komentar koji ste dali na njegovo izlaganje, ja ga molim da svoj komentar ima ne toliko krajnje desni kao što on zna.

JOVAN VUČUROVIĆ (24.07.19 17:08:57)

Prvo vama da zahvalim na kvalifikaciji političkoj, jeste u pravu ste, dakle pripadam desnoj političkoj opciji. Mislim da to nije ništa strašno, ima ih koji ne znaju, uma ih koji pripadaju bučkuriš političkoj opciji, ne znaju jesu li desno, lijevo ili u centar, a to nije naravno za opomenu a to je, kako da kažem drukčije, bučkurić znači nešto što je pomiješano.

Dakle, vjerujući ljudi u Crnoj Gori pripadaju Srbi, Crnogorci pripadaju kanonskoj, vjerujući kanonskoj crkvi, a to je Mitropolija crnogorsko primorska, Eparhija budimljansko nikšićka, dakle to je srpska pravoslavna crkva, bavimo se pravom i pravdom. Dakle, poštujuć kanone. Crnogorska pravoslavna crkva nije kanonska crkva, nije crkva, to je pseudo religiozna organizacija. Vartolomej je to jasno kazao, nemojte oko toga da se sporimo. Dakle, tu imamo probleme s kojima treba da se bave i neke organizacije medicinske prirode. Imate ovdje ljudi koji se presvlače, koji se maskiraju. Zamislite sad da se ja maskiram u vas, gospodine Nimanbegu, mene bi fino spakovali, ili vi u mene, fino bi me odveli za Dobrotu i smjestili me tamo jedno mjesec, dva dana dok se ne vratim u normalnu, dok ne budem ponovo ja. E tako imate ljudi koji se oblače, stavljaju karnivalke, oblače se u ne znam rize, oblače, izigravaju svještenike.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:10:29)

Kolega Vučuroviću, bez uvreda za jednu vjersku zajednicu, crkvu, molim vas.

JOVAN VUČUROVIĆ (24.07.19 17:10:37)

Vi to odlično znate kao i ja, i vi ste desno, vi to odlično znate mi se ja mislim vrlo dobro razumijemo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:10:42)

Ne, ja sam malo specifičan, ja podržavam socijaldemokratsku politiku iako pripadam nacionalnoj albanskoj političkoj partiji i to je moj politički stav, tako vi izvolite. Ako ne znate i škotska partija koja se zove SNP je laboristička iako Škoti vole svoj narod kao mi Albanci svoj. Izvolite, poslaniče Vučuroviću.

JOVAN VUČUROVIĆ (24.07.19 17:11:09)

Dakle da ne dužim, imao sam potrebu samo da pojasnim šta je kanonska crkva i da se izvinim za moje pređašnje dobacanje s mjesta koje je bilo i dakle, čisto eto da razjasnimo te stvari a o zakonu o slobodi vjeroispovjesti nadam se da ćemo brzo imati prilike da raspravljamo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:11:29)

Poslaniče Nikolić, izvolite. Procedura je li?

MILOŠ NIKOLIĆ (24.07.19 17:11:39)

Evo predsjedavajući, pošto smo imali sad niz komentara, procedura, reprika, ako mi možete saopštiti samo zbog ostalih govornika koliko koji klub ima vremena na raspolaganju da bi

znali to da podijelimo. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:11:48)

Evo, ja ne znam da li će ovo biti potpuno ažurno, vi iz DPS-a, kao po običaju imate još dosta vremena, najmanje 20-setak minuta. Demokratski front je u minusu, on više, bilo koji klub ako mu želi posuditi vrijeme on može govoriti. Socijaldemokrate, HGI i tako oni su iskoristili vrijeme. Posebni klub ima vremena. Nama su potrošili kolege iz Bošnjačke stranke.

Nastavljamo dalje po redosljedu.

Kolega Papoviću, vaše vrijeme počinje. Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (24.07.19 17:12:36)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče Nimanbegu,

Uvažene kolegice i kolege, poštovani predstavnici Uprave za iseljenike, odnosno dijasporu, uvažene građanke i građani i u ovom slučaju svi oni koji nas gledaju u dijaspori.

Mislim da je rasprava važna ne toliko zbog predloženih izmjena i dopuna zakon, jer je jasno da se uglavnom radi o tehničkim izmjenama, već prije svega o tome što se ovdje raspravlja o jednoj izuzetno važnoj temi, a to je odnos države Crne Gore prema dijaspori i uopšte odnos dijaspore prema državi Crnoj Gori. Ja mislim da smo u postojećem zakonu koji je usvojen prošle godine, veoma dobro definisali da se iseljenicima, odnosno dijasporom Crne Gore smatra svaki onaj čovjek koji je odavde porijeklom, koji je crnogorski državljanin i na kraju te rečenice se kaže - koji Crnu Goru doživljava kao građansku, nezavisnu i suverenu državu. Dakle, to je, po mom mišljenju, osnovni smisao ovoga zakona, to je osnovna veza između pripadnika dijaspore i države Crne Gore. Dakle, bez obzira na vjeru, bez obzira na naciju, bez obzira na političko opredjeljenje, samo ukoliko ti ljudi iz dijaspore Crnu Goru doživljavaju kao nezavisnu, suverenu, građansku, demokratsku državu, ono što je zapisano i u Ustavu. Mislim da je taj model bio presudan i za odnos dijaspore prema Crnoj Gori kada se odlučivalo o njenom statusu 2006. godine. Ovdje je na uvredljiv način govoreno o kupovini ljudi iz određenih naroda u Crnoj Gori koji žive u dijaspori.

Prvo, ja mislim da su svi ti ljudi u dijaspori veoma uspješni i da su veom imućni i da zaista oni, i prije svega ljudski, a i materijalno, nemaju potrebu da ih bilo ko kupuje, već da su se oni tada opredijelili da u ogromnom procentu podrže obnovu crnogorske nezavisnosti. Prije svega, zato što su prepoznali da je projekat koji je predvodio obnovu crnogorske nezavisnosti bio zasnovan na građanskoj, demokratskoj, nezavisnoj, suverenoj, multivjerskoj i multinacionalnoj Crnoj Gori. I da je kojim slučajem tada bilo zloupotreba prema njima, oni bi valjda u ovom narednom, odnosno desetogodišnjem periodu bili razočarani, okrenuli bi leđa, prije svega nama kao koaliciji koja i tada i danas vrši vlast i rekli bi - ne, ne, nije to ona Crna Gora za koju smo mi glasali. Naprotiv, od tada do danas gotovo jednak, odnosno ja mislim I jači stepen podrške svih iseljeničkih organizacija ovom projektu i ovom konceptu Crne Gore kao građanske, nezavisne, suverene, evroatlantske, multietničke, multikonfesionalne Crne Gore. Dakle, s druge strane da se zapitamo, a zašto neko iz te dijaspore nije podržao konkurentni poredak? Znate zašto? Zato što je taj projekat bio zasnovan na jednonacionalnoj i jednovjerskoj Crnoj Gori koja nije nezavisna i koja nije na kraju ni država. Takvu državu iz crnogorske dijaspore niko nije podržao ili veoma malo ljudi je podržalo. Mislim da je tada crnogorska dijaspora ili dijaspora Crne Gore održala čas građanima Crne Gore. Održala čas iz patriotizma, jer ti ljudi nisu imali, rekao sam, nijedan materijalni motiv, nijedan statusni motiv da podrže projekat obnove crnogorske nezavisnosti, imali su isključivo vrijednosni, moralni. Da je tačna priča o Crnoj Gori kao privatnoj državi, evo, neka se odgovori na pitanje, pa zašto bi oni podržali takvu državu? Ne, ne, oni su podržali tu državu, taj projekat, jer su vidjeli da je to jedini put kojim Crna Gora mora ići ako želi da bude nezavisna, suverena, demokratska, evropska Crna Gora. Mi taj projekat realizujemo i zato, kako tada tako i danas, podrška našem projektu, podrška ovoj koaliciji, jer znaju da je s druge strane glavna ideologija, odnosno da je glavna konkurentna ideja, sve suprotno od ovoga. Mislim da je tu ključ uspjeha i da to treba da i dalje bude osnova saradnje između Crne Gore i dijaspore. Zato mislim da smo uspostavili, prije svega dobre

institucije Upravu za dijasporu, jer ona treba kadrovski da ojača, da treba prije svega Savjet za saradnju koji će se formirati preksjutra, naredni četvorogodišnji mandat, da zaista ozbiljno radi na daljem unapređenju saradnje, jer smo do sad imali da tako kažemo, pripreme, mislim da je sada vrijeme za konkretnije rezultate. Takođe, u ponedjeljak se održava manifestacija "Dani iseljenika" u Baru, gdje ćemo imati opet priliku da razgovaramo o ovim temama na jedan institucionalan, organizovan način, sve kako bismo unaprijedili odnose Crne Gore i naše dijaspore, jer nam ona treba. Treba nam i zbog znanja, treba nam i zbog investicija, treba nam i zbog ovog podsjećanja zašto je važno da imamo nezavisnu, demokratsku, viševjersku, višenacionalnu Crnu Goru. Mi od tog projekta, ne da nećemo, nego ne smijemo odustati. Kolege iz koalicije, ne smijemo odustati od tog projekta, jer je s druge strane projekat opasnost po stabilnost crnogorskog društva i crnogorske države. Hvala vam.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:18:44)

Zahvaljujem, kolega Papoviću.

Sada ću riječ dati poslaniku Rudoviću, jer njegov klub ima još vremena. Ubrzo, nadamo se, očekujemo dolazak ministra za zdravlje.

NEDELJKO RUDOVIĆ (24.07.19 17:19:43)

Hvala, gospodine Nimanbegu.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, predstavnici Uprave za dijasporu,

Izmjene Zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima se, između ostalog, donose zato što Uprava za dijasporu postaje samostalan državni organ koji nije više pod patronatom Ministarstva vanjskih poslova, što znači da dobija na svojoj nekoj specifičnoj težini. Uprava za dijasporu bi trebala da zaista pokaže rezultate, jer ima gdje da ih pokaže. Da li ih je pokazala do sada? Gdje su rezultati? Mi smo, kada govorimo o učinku crnogorske na primjer, diplomatske mreže, neki ljudi sa iskustvom koji su karijerne diplomate uvijek kažu jedno te isto. Svaki učinak ambasadora i svakog diplomate jedne zemlje mjeri se po tome koliko je poboljšao ekonomske, trgovinske veze sa zemljom u koju je poslat, odnosno u slučaju Crne Gore, da li je i koliko investitora, onih normalnih investitora, kad govorimo o tom pojmu mislimo na ljude koji stvaraju novu vrijednost, nova postrojenja, nova radna mjesta i na taj način, osim svom biznisu, pomažu i državi u kojoj ulažu. Nikada nije zaživjelo u Ministarstvu vanjskih poslova mjerilo to koliko su naši ambasadori pomogli da dođe u Crnu Goru "Grinfeld" investicija. Da li Uprava za dijasporu može da nam se pohvali danas, ja sam pokušao te podatke da nađem? Šta ste vi, gospodo, uspjeli da uradite, a Vi ste već duže, gospodine Mitroviću, na čelu te uprave, da naši iseljenici ulažu u Crnu Goru? Ja mislim da je osnovna uloga Vaše uprave, između ostalog, ta, takvih podataka nažalost javno dostupnih nema. Od 2006. godine do danas, prema podacima koje objavljuju 60.000 ljudi je napustilo Crnu Goru. Sve je više crnogorskih iseljenika, to je na primjer čitav jedan Nikšić. Za 10 godina Crna Gora je ostala bez onoliko stanovnika koliko ih ima u jednom Nikšiću. I vaša uloga će, shodno tome, gospodine Mitroviću, sa saradnicima, biti sve važnija jer među tim iseljenicima se vrlo vjerovatno nalaze naši, da ne kažem, da ne uvrijedim nekoga, naši najobrazovaniji i najsposobniji kadrovi koji su svoje školovanje mahom završili u Crnoj Gori i čije školovanje je omogućila, platila država Crna Gora, odnosno građani Crne Gore. Ja ću tim povodom imati jedno pitanje za vas, za kraj, ali prije toga želim, gospodine Mitroviću, da čujem od vas, osim ovoga koliko je iseljenika odlučilo da uloži kapital u Crnu Goru, i mišljenje koje ste izbjegavali da date u proteklom periodu a tiče se izjava, ocjena ili optužbi predstavnika crnogorske dijaspore iz inostranstva na vaš račun. Ja mislim da je vaša uloga da okupljate dijasporu, da na neki način ujedinjavate te ljude, a ne da oni budu razjedinjavani i da svako malo osnivaju nova udruženja.

Gospodine Genci, ja imam još minut. E pa evo, bili ste u pravu, da neću prekoračiti mnogo, završiću u nekoliko rečenica.

Prije tri godine je gospodin Miloš Bukilić iz Saveza Evropskih asocijacija, crnogorskih

asocijacija, crnogorskih iseljenika iznio vrlo teške optužbe na vaš račun, vrlo teške optužbe. Između ostalog i takve da razjedinjavate crnogorske iseljenike umjesto da ih okupljate. Da izbjegavate, odnosno da uprava ne sprovodi konzistentnu, jasnu politiku na planu definisanja prioriteta saradnje Crne Gore sa iseljeničkim udruženjima u inostranstvu. Isto tako, prošle godine smo imali priliku da vidimo iseljenika iz njemačkih asocijacija koji je napustio Savjet za saradnju sa iseljenicima, da je to takođe uradila još jedna članica koja je, između ostalog, saopštila da podnosi ostavku u Savjetu zbog vrlo loše ili nikakve komunikacije članova Savjeta.

Dakle, Vlada nije donijela nijednu odluku na osnovu preporuka i zaključaka Savjeta. Šta je onda svrha Savjeta.

I ono što sam najavio na početku, želim da vas pitam - da li je iko u upravi razmišljao kako da motiviše i okupi naučne radnike iz Crne Gore rasijane širom planete i da ih stimuliše da to što su njihova znanja i njihove mogućnosti bude od koristi za crnogorsko društvo i za crnogorsku državu. Vrlo konkretan primjer, 2014. godine najavljeno na primjer, a to znam vrlo precizno, osnivanje astronomske opservatorije na Cetinju. Diverzija, blokada, ništa od toga se nije desilo a u tom projektu su trebali da učestvuju i ljudi koji su, između ostalog, pripadnici crnogorskih iseljenika. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:27:03)

Zahvaljujem poslaniče Rudović.

Sada riječ ima kolega Miloš Nikolić, nek se pripremi Mirsad Murić.

MILOŠ NIKOLIĆ (24.07.19 17:27:13)

Hvala vam, predsjedavajući.

Poštovani gospodine Mitroviću sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Dakle, danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima, odnosno dijasporom. Kada komentarišem osami tekst zakona koji mijenja postojeći važeći zakonski propis važno je reći da je on krajnje tehničkog karaktera odnosno da je do ovih izmjena došlo zbog promjene statusta Uprave za dijasporu koji su, shodno tome morali pratiti i određene, kao što sam rekao dominantno tehničke izmjene. Međutim, kada već razgovaramo o ovoj temi mislim da je važno pomenuti dvije stvari, odnosno postaviti dva pitanja. Prvo je pitanje da li je trenutni Zakon o saradnji sa iseljenicima odnosno dijasporom koji smo nedavno, relativno nedavno usvojili u ovom parlamentu dovoljno dobar i drugo pitanje jeste da li je suštinski rad Uprave na čijem ste čelu dovoljno dobar.

Kada govorim o prvom .tehničkom dijelu, a on je negdje i neraskidivo vezan od drugog, jer ste i bili predlagači i najupućeniji ste u tu materiju, čini mi se da imamo dobar Zakon o saradnji Crne Gore sa iseljenicima, odnosno dijasporom. Koliko je kompleksno regulisati ovu materiju, prije svega kroz jedan zakonski tekst negdje govori podatak da u Crnoj Gori imamo 626.000 stanovnika i 50.000 službenika državne lokalne samouprave koji ih opslužuju, a van Crne Gore takođe imamo 600.000 do 1.000.000 stanovnika i sva njihova prava i obaveze potrebno je urediti jednim zakonskim aktom i o njima brinuti sa 17 ili 18 zaposlenih koliko vaša uprava ima. Mislim da ovo nedvosmisleno govori u pravcu činjenice da imate jedan izuzetno težak posao pred sobom i da se bavite jednom izuzetno kompleksnom materijom kakva je iseljenička zajednica, odnosno kakva je potreba zadovoljavanja svega onoga što su prije svega obaveze Crne Gore prema iseljeničkoj zajednici. Kada kažemo obaveze prema iseljenicima i iseljeničkoj zajednici ne bih želio da se to shvati kao neki nametnuti imperativ, odnosno kao nešto što je kao obaveza propisana bilo kojim aktom u pravnom smislu. Ne. Riječ je o jednoj prije svega moralnoj obavezi koju Crna Gora kao država ima ne samo za doprinos koji su iseljenici dali 2006. godine obnovi nezavisnosti Crne Gore već i za sve ono što su oni uradili u proteklih 13 godina kao i prije same 2006. godine. A što su uradili u Crnu Goru za Crnu Goru a i kao ujedno odgovor na neke od smiješnih optužbi koje smo maloprije čuli da je za iseljavanje iseljenika kriva Demokratska partija socijalista, najbolje svjedoči

dogadjaj kojem sam prisustvovao proteklog vikenda. Naime, iseljenička zajednica Crnogoraca u periodu slavila je, odnosno obilježavala je godišnjicu napuštanja Crne Gore. Žao mi je što kolege iz opozicije nijesu tu pa da ih pitam da li je i tada vladala Demokratska partija socijalista i da li su se ovih 20 ili 30 godina usled izbornih poraza pretvorili u tri vijeka. Moguće da jeste ali ne bih se složio.

Dakle, iseljavanje Crnogoraca nije nastalo kao posljedica vladavine Demokratske partije socijalista. Ono je postojalo u dugom trajanju godinama, decenijama i vjekovina unazad zbog teških životnih uslova, zbog okolnosti rada i svega onoga što sadrži crnogorska istorija za što bi nam sada trebalo, ako želimo da demistifikujemo uzroke, mnogo više vremena od onog što ja imam trenutno na raspolaganju. Naravno da je došlo do iseljavanja i ovih godina i u proteklim decenijama, ali nije to nešto što je karakteristika Crne Gore. Ako je nekad bila karakteristika Crne Gore, danas to više nije. To je karakteristika ako hoćete i svih država Evrope. Dakle, sve države Evrope, gotovo bez izuzetka uključujući i one koje su na mnogo većem stepenu ekonomskog i društvenog razvoja Crne Gore imaju ovaj problem zbog toga što prosto uz dostupnost, avio povezanost, sve ono što je globalizam donio u proteklih 20 godina, danas je veoma lako živjeti u drugoj državi, odnosno mnogo lakše nego nekad doći do druge države, zaposliti se, obezbijediti sebi i svojoj porodici određenu egzistenciju i na neki način održavati vezu sa vašom domaćom državom. Dakle, danas je priritet građanima svoj životni standard i zaštita svoje porodice, ali, u odnosu na jedno ukupno ekonomsko stanje koje nije karakteristično samo za Crnu Goru već i za sve ostale države na teritoriji Evrope. Imamo podatak da čak i Švajcarska ima problem sa brojem ljekara koji se iseljavaju i odlaze u određene druge države u kojim im se nude bolji sulovi. Dakle, usled tolike liberalizacije tržišta prirodno je da ljudi biraju ono mjesto koje je najbolje za njih i za njihovu državu. Ali, ono što se postavlja kao posljednje pitanje jeste da li država na dovoljno dobar način brine o njima.

Kao što sam rekao, nalazite se na čelu Uprave koja broji svega 17, 18 ljudi, imate izuzetno težak posao da se bavite na jedan pozitivan način tog smisla, bavite iseljenicima od Latinske Amerike, Južne Amerike, Sjeverne Amerike i svih udaljenih krajeva svijeta, mislim da to radite na jedan izuzetan način. I ne samo to, već čini mi se da iz godine u godinu Uprava na čijem ste čelu bilježi bolje rezultate, pravi jednu bolju povezanost sa iseljenicima, pravi bolje registre iseljeničkih zajednica, omogućava njihov bolji kontakt sa državom Crnom Gorom i omogućava da Crna Gora koristi ono što je možda trenutno i njen najveći kapacitet, odnosno potencijal koji ima u dijaspori. On je godinama, negdje s pravom zbog odsustva i države, odnosno državne nezavisnosti, zbog potrebe sazrijevanja svijesti bavljenja bio zanemaren ili nije bio do kraja dobro izražen. Dakle, sada je to, ne bih više rekao ni u povelju, sada je to već razvijeno u određenoj mjeri. Mislim da iz godine u godinu bilježite dobre rezultate i da svake godine bilježite sve bolje i na tome vam apsolutno čestitam. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:33:02)

Kolega Đukanoviću, izvolite. Proceduralno je li.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 17:33:06)

Proceduralno.

Evo proceduralno klub Demokratskog fronta traži pauzu i da se u međuvremenu održi i kolegijum predsjednika Skupštine Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:33:21)

U redu, dogovorili smo da na zahtjev predsjednika klubova i dajemo pauze i srešćemo se u kancelariji

Daćemo pauzu pa ćemo se dogovoriti

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:50:21)

Poštovane kolegice poslanice, kolege poslanici, ovu pauzu smo iskoristili i došli do kratkog dogovora između predstavnika klubova i tako daćemo nastaviti sljedećim redoslijedom koji je konačan.

Prva govornica biće poslanica Branka Bošnjak, poslije nje Mirsan Murić, Milutin Đukanović i Nikola Rakočević i time smo završili redosljed.

Kolegice Bošnjak izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (24.07.19 17:51:22)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Ja ću početi od toga šta je najveća boljka što ja smatram a jeste to što vi dijelite dijasporu pa onda imamo poželjne i nepoželjne, odnosno one koji su privilegovani i one o kojima se ne vodi računa, pa ću evo reći primjer. Nije, ne doživljava svak Crnu Goru na isti način, odnosno neko iz dijaspore jeste da se konačno smijeni vlast u ovoj zemlji i bore se za demokratsku i pravnu državu, a onda imate one druge iz dijaspore, kao što je Keljmendi, Naser Keljmendi kome je Crna Gora, u stvari on donira jer je njemu to utočište od kriminala. I što je najgore što sad vi ove prve doživljavate kao neke neprijatelje i prema njima, potpuno ih ignorišete nemaju nikakvu zaštitu niti se pozivaju na ta druženja i sve što se organizuje u dijaspori, i to je nešto što boli te ljude, jer vjerujete svi koji su otišli tamo nijesu srećni, ipak kad ste na svome u svojoj državi to je sreća, svi koji su otišli, bez obzira koliko su para zaradili, taj nekakav žal za svojom zemljom sigurno da imaju. Među njima ima i onih iskrenih patriota koji ulažu u Crnu Goru i koji žele da ulože u Crnu Goru, no na žalost tu Crna Gora im ne nudi baš puno šanse da mogu da razviju svoj kapital, oni najviše ulažu u svoje porodice da bi ih prehranili, pošto je na žalost takva socijalna situacija u našoj zemlji.

To što je najviše dijaspore uglavnom o kojoj se priča, dijaspora koja je islamske vjeroispovjesti, ja bih se zabrinula da sam na mjestu ovih koji predstavljaju te partije zbog toga što očigledno da ova država se maćehinski ponašala prema njima te su oni u toj mjeri i otišli i u toj mjeri imaju žal i pomažu i šalju dotacije svojoj rodbini da bi i sad preživjeli a to je iz ovih sjevernih djelova Crne Gore, samo što ih ne razumijem jer su izvarani hiljade puta i ne razumijem ih da ne osjećaju otpor prema ovima koji su ih doveli do toga da traže koru hleba negdje u inostranstvu. I da plus pomažu i preživljavaju jedva, dosta njih i glumi kad dođu ovamo da su tamo zaradili neki veliki novac a poslije cijelu godinu rade mukotrпно da bi došli ljeti ovdje i da bi pokazali kao da su eto navodno uspjeli u inostranstvo.

Ono, takođe, o čemu mi treba da razmislimo - ko su nama ljudi u diplomatskim predstavništvima, mi smo to toliko obesmislili. Evo sad ste bili svi svjedoci ove afere koja se desila sa ovom zaposlenom u ambasadi u Tirani. Prvo je zbog kiksa, da ne kažem neku grublju riječ u Briselu bila i onda su je opet stavili da radi u diplomatskom odjeljenju, ne u Tirani nego u Ankari, i kako ona koja je takva koja je pokazala neku neviđenu mržnju, jednu diskriminaciju da ne kažem šta prema ljudima koji su se onaj dan okupili ispred hrama Hristovog vaskrsenja u Podgorici, ono je bilo, ne mogu da vjerujem da je neko to izgovorio ko je normalan i pitanje je da li je normalan kad tako razmišlja, ali hoću da vam kažem i taj neko treba te naše tamo iseljenike sa njima da radi da bude njima na usluzi. Pa ljudi, mi smo u potpuno jednom apsurd. Ili je možda, kao što moje kolege, što me ne bi iznenadilo jer mi smo potpuno sve vrijednosti degradirali, možda se sad takvi i traže i šalju na takva mjesta. Evo, nama je u diplomatskoj pošti završila droga. I ko je odgovarao, je li kod iz organa, ovdje iz Ministarstva inostranih poslova odgovoran za to? Ne niko. Onaj što se pominjao nema ga sad, ali sigurno nije u zatvoru niti je procesuiran 100%.

Ono što još hoću da vam kažem a jeste to što se nekako maćehinski odnosite prema naučnoj dijaspori. Bez obzira koliko vi to pokušavate toboš nešto i tu pravite razno razne, pojedini se uopšte ne zovu niti mogu da dođu ovdje niti daju svoj doprinos jer ih niko tamo ne primjećuje, a odlično znate, možete da pitate pošto u porodici imate ove univerzitetske profesore pa pitajte

koliko je u jednom periodu otišlo i sa njihovih fakulteta ljudi u inostranstvo, na žalost i koji će, koji bi doprinijeli ovoj zemlji značajno jer su uspjeli tamo, ali nije ih niko kontaktirao, nisu se ovdje pojavili, ne učestvuju u svemu ovome što vi organizujete, negdje neko treba sa njima da porazgovara na ozbiljan način, jer meni se čini da se sva ova priča oko dijasporu svela na nekakva druženja, a mnogo manje na nešto što stvarno bi trebao da bude zadatak tog ureda. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 17:56:49)

Hvala.

Poslaniče Murić, izvolite vaš je da date mišljenje o ovom zakonu.

MIRSAD MURIĆ (24.07.19 17:56:58)

Poštovani predsjedavajući, uvaženi gospodine Mitroviću sa saradnicima, poštovani ministre Hrapović sa saradnicom, kolegice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Gotovo da nema zemlje u svijetu a da nema naših zajednica u njima. Međutim, to nije karakteristika samo za Crnu Goru, to je karakteristika skoro za sve zemlje u svijetu, a posebno za zemlje iz regiona. Ako znamo kroz šta je naša država prošla u prošlosti, bivša znači, onda je neminovno bilo i da dođe do ovakvih pomjeranja, tj. migracija. Uzroci su različiti što su se naši građani odselili iz naše zemlje, neki su politički, neki su ekonomski, neki su kulturološki, vjerski, itd. ali za sve njih je ipak Crna Gora pri srcu i vezani su za nju.

Ono što je veoma važno istaći jeste da nezavisno od uzroka obaveza naše države je da stalno radi na unapređivanju i jačanju mehanizma saradnje i očuvanju identiteta, običaja, kulture, jezika i drugih osobenosti iseljenika isto veoma važna u odnosima sa tim zemljama, a posebno sa onim zemljama u okruženju i oni su ta veza koja može biti veoma značajna za napredak i naše države, ali i država u regionu.

Od obnove nezavisnosti 2006.godine Crna Gora iz godine u godinu radila na podizanju nivoa saradnje sa mnogim iseljeničkim grupama porijeklom iz Crne Gore, nezavisno na njenu političku, nacionalnu ili vjersko opredjeljenje.

Zbog toga je Vlada vodila računa i približila se dijaspori i zakonodavno ali i sa institucijama - 2018.godine u ovom Parlamentu smo usvojili novi Zakon o saradnji Crne Gore sa dijasporom koji zakon je na jedan veoma kvalitetan način uredio odnose i saradnju Crne Gore sa dijasporom. U međuvremenu Ministarstvo vanjskih poslova je formiralo upravu za dijasporu, a ta uprava za dijasporu u stvari na nju se i odnose izmjene ovog zakona jer im se razdvojila od Ministarstva koji sada postoji kao samostalni organ i želim im uspjeha u radu i da budu spona između dijasporu i naše države.

Ono što mogu reći da Demokratska partija socijalista i njeni koalicioni partneri apsolutno ne gledaju na strukturu naše dijasporu. Mi ni jednom pitanju i nama su dobro došli i ono što je još neko rekao ovdje u Parlamentu mi treba da vidimo i da sagledamo da ta dijaspora u stvari je i resurs kojeg možda nijesmo dovoljno prepoznali kakao ekonomski tako i naučno i na neki drugi način i trebamo i mi nju da iskoristimo, a mi isto da im pomognemo da imaju što manje prepreka kako zakonskih tako institucionalnih da ostvare vezu sa našom državom.

Ja vam želim uspješan rad. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:01:02)

Hvala, poslaniče Muriću.

Poslaniče Đukanoviću, vaši minuti počinju i neka se pripremi kolega Rakočević.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 18:01:13)

Sasvim sam mislio da diskutujem u jednom pravcu, međutim ovo što smo čuli ovdje od predstavnika Demokratske partije socijalista zaslužuje da se na to osvrnemo.

Poštovani građani, mi ovdje imamo javno priznanje da su građani koji žive van Crne Gore dolazili i glasali i na referendumu i na izboru.

Da vas podsjetim, uslov da bi neko mogao da ostvari pravo glasa je da ima prebivalište u trajanju od najmanje dvije godine. A da vam bude lakše, pročitat ću vam šta znači imati prebivalište. Prebivalište je mjesto na teritoriji Crne Gore u kojem se crnogorski državljanin nastanio sa namjerom da u njemu stalno živi a što je središte njegovih životnih aktivnosti i sa kojima ima trajnu povezanost. Šta su životne aktivnosti, životne aktivnosti su profesionalne, ekonomske, socijalne i druge veze obrazovne, kulturne itd., a vi još pojačavate priču što je tačno da oni šalju veliki novac u Crnoj Gori i slažem se da su doznake iz inostranstva najznačajnija privredna grana u Crnoj Gori i sve je to u redu samo jedno nije, nemaju pravo glasa oni ne ispunjavaju uslov o prebivalištu u trajanju od dvije godine.

Hvala gospodinu Suadu Numanoviću i Mirsadu Muriću, koji su ovo svesrdno potvrdili.

Međutim, ovdje postoji još jedan veliki problem sad će gospoda iz DPS-a da negoduju kad saopštimo da se ovdje sprovodi jedna nacistička i fašistička politika.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:03:19)

Kolega Đukanoviću, molim vas.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 18:07:08)

Kako tumačiti drukčije kad vi, kad posmatrate dijasporu, ne računate ni jednog Srbina da pripada dijaspori. Pa onda možete da kažete da u Sjedinjenim Američkim Državama, živi oko 150.000 iseljenika iz Crne Gore, odnosno porijeklom iz Crne Gore kad tamo ima najmanje sedam, osam stotina hiljada Srba porijeklom iz ovih prostora. U Turskoj 150.000 nema tamo ni jednog Srbina i to ste tačno konstatovali. Ovo je nacizam, konstatujete u Srbiji 38.527 se izjasnilo kao nacionalni Crnogorac. I jasno ovim stavom saopštavate da vas samo interesuju u Srbiji nacionalni Crnogorci.

Gospodine Genci, je li ovo nacizam, a građanska država, a šta je sa 350.000 građana Srbije i ma državljanstvo Crne Gore, a preko dva miliona takođe građana Srbije je porijeklom iz Crne Gore i samo šta ćemo da radimo sa njima. Kakav je to resurs, da ne govorimo koliko ima porijeklom evo naveli smo za Ameriku, u Australiju, koliko ih ima u Zapadnoj Evropi, koliko ima ljudi koji se izjašnjavaju nacionalno Srbima, a porijeklom su iz Crne Gore. Njih ste prekrížili gumicom precrtali, ako ovo nije nacizam mi ne znamo šta je drugo.

Od ovih 380 miliona evra gdje se vi hvalite da dijaspora dostavlja toliko novca mora da znate, da su oni napustili Crnu Goru nezadovoljni ekonomskom i političkom situacijom u Crnoj Gori. Ali, vi utičete na njih tako što ih plašite, ukoliko ne dođu da glasaju, a uprava za dijasporu će biti njihov servis da dođu Crnom Gorom će zavladatai Srbi i onda oni gledajući sa njihovog nacionalnog aspekta trče ovdje vi im plaćate oni glasaju. Pa sad u ovom zakonu se izdvajaju velika sredstva za projekte dijaspore. Dijaspore pretežno islamske, da dođu da glasaju i da mijenjaju volju domicinih stanovnika Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:07:31)

Kolega Đukanoviću, ja moram samo malo iskomentarisati jer zbilja prije par dana smo proslavili oni koji to vjeruju jer imaju oni koji to sumnjaju 50 godina da su ljudi otišli na mjesec. Vi nas ovakvim pričama želite vratiti ne 50 nego 150 godina nazad i zbilja daću riječ kolegi Andriji Nikoliću, koji želi da iskoristi repliku.

Izvolite, proceduralno.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 18:07:33)

Ja mislim da je korektno da navedete zbog kojih mojih stavova dozvoljavate repliku. Mislim da je korektno da se jave za komentar i da se otvori polemika. Ali, dati repliku navedite zbog kojih stavova mojih gospodinu Nikoliću dajete pravo na repliku.

Hajde da čujemo to.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:07:35)

Ja sam namjerno iskoristio kolega Đukanoviću istoriju da vas vratim kolega Radunoviću, možda nešto i čujete, pa možete vanka to, da nešto čujete.

Možda vam koristi, možda ne, možda budete za, možda protiv.

Ja sam namjerno iskoristio istoriju i obilježavanje 15 godina leta na mjesecu čovjeka koji su radile naše prijateljske Sjedinjene Američke Države i ovim pričama i sada nazivati politiku ovu koja se danas radi nacističkom politikom, hajde da ne kažem a pripadati klubu gdje je šef kluba vojvoda.

U istoriji smo učili da su sarađivali sa nacistima i fašistima i to mene apsolutno zbunjuje i kao voditelja sjednice. Ali, više nemate pravo na proceduralnu reakciju, nego ima kolega.

Izvolite da čujemo šta je proceduralno.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 18:08:49)

Znači, ovako.

Te kvalitative koje ste izrekli maloprije, prvo ste slagali, naš predsjednik kluba nije nikakav vojvoda. Naš predsjednik kluba se zove Milutin Đukanović. Ako ste mislili na Andriju Mandića, morat će te da mi objasnite šta je sporno ako je neko vojvoda. Mislite sa filmovima Veljka Bulajića ovdje da pripadate ljude i danas mislite to. Da predstavljate kako je Andrija Mandić ide sa kamom i ... djecu po ulici je li. Je li vam to bio cilj? Ja ne mogu da vjerujem da vi ovo radite, vi koji podržavate koljače na Kosovu, pa nemojte molim vas. Ovo je sramota što vi radite ne, ne i te kako se uzbuđujem, jer ovo je pretjerano od strane vas ovo nisam očekivao ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:09:27)

Nemojte molim vas, kolega Radunoviću, da se uzbuđujete.

Kolega Radunoviću, nemojte se uzbuđivati, nemojte se uzbuđivati. Apsolutno nije, apsolutno. Sjedite sad ću vam ja proceduralno pojasniti.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 18:09:40)

Ovo je pretjerano, od vas ovo nisam očekivao. Ne možete mi vi proceduralno pojasniti priču kako vojvoda u današnje vrijeme vojvode upravljaju, znate li ko je suverent Luksemburga - vojvoda. Zna da je vojvoda suverent Luksmeburga. Ima mnogo vojvostava još, nije to ništa tako strašno. To što ovdje pokušavaju da naprave lažnim AFŽ-eima i ovim i ovim SUBNOR-ima i ne znam čiji danas, to je druga priča. Ne, ali vi vrijeđate, vi strašno vrijeđate i vi morate toga da budete svjesni i da pazite što pričate kad to radite. Ne prijetim vam ja, ja vas upozoravam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:10:25)

Kolega Radunoviću, prvo nemojte prijetiti, samo sjedite i upozoravajte kako dolikuje i poslaniku i predstavniku naroda. Tako ću i ja pojasniti i moje stavove. Ako je vama to, da kvalifikujete jednu politiku gdje sam ja potpredsjednik Skupštine ovdje kao nacističku i fašističku, to je čisti povod za repliku po onome što će koristiti pomenuli ste i DPS i Bošnjačku stranku ovdje u svom izlaganju.

Ja vam samo pojašnjavam da koristiti nešto vi morate ako, vi zbunjujete i dalje narod, ako želite nastaviti zbuniti narod, to je vaša politika. Mi znamo ko su u istoriji i ko je sarađivao sa nacistima i ko je sarađivao sa ovima. Moji kvalitativi o kolegi Mandiću i tome to su moji kvalitativi ja ih nijesam dao ovom domu, ali jasno je svima koji gledaju da mora se znati da se razdvoji što je istina što je neistina, ne možemo stalno dodavati maglu, možemo stalno dodavati maglu.

Kolega Mandiću, izvolite.

Ko se sad javlja za proceduru vas dvojica ste ustali?

Izvolite.

Poslanik Đukanović želi proceduru.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 18:11:51)

Ja sam saopštio da predstavnici vladajućih stranaka saopštavaju da u Srbiji ima 38.527 građana koji su se izjasnili Crnogorci i oni to računaju za dijasporu. Naveo primjer, šta je sa 350.000 crnogorskih državljana koji žive tamo i preko dva miliona građana Srbije prorijeklom iz Crne Gore. Onda konstatovao kad je neko spreman da prekriži preko dva miliona dijaspore Crne Gore šta je to, gospodine Genci, nego nacizam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:12:33)

Zato se i dobili repliku.

Izvolite.

Ispred kluba proceduru je tražio kolega Nikolić.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.19 18:12:45)

Hvala, potpredsjedniče, što ste mi dali priliku da objasnim.

Čini mi se, da pojmovi nacizma i fašizma, odnosno kvalifikovanje vlasti u tom kontekstu, odnosno vladajuće koalicije zaista ne treba posebno poslovnički objašnjavati.

Vi sa mojom proceduralnom reakcijom, odnosno potencijalnom kaznom replikom ne možete imati nikakvih problema sem političkih jer ja u ovom domu i o vama i o vašim kolegama nikad apsolutno nijesam govorio na uvredljiv način, a to neću učiniti ni ovog puta. Ako imate problem sa političkim stavovima ne vjerujem da sam prepoznat ni sa vaše ni sa bilo čije druge strane kao neko ko bježi od političkog dijaloga. Naprotiv, ja sam vrlo spreman da diskutujem na sve teme, ali dozvolićete da imamo pravo jer nijeste ispoštovali proceduru.

Politička vještina se, između ostalog, demonstrira i poštovanjem procedure tako što ćete saopštavati jasne i bitke političke stavove, ali ćete biti u okviru Poslovnika. Vi ovdje nijeste bili u okviru Poslovnika. Vi ste mogli sve ono što ste kazali, da kažete na drugačiji način i ne bi bilo potrebe za proceduralnom intervencijom. Ovako ste čitajući ovaj Poslovnik koji je aktuelan u Skupštini Crne Gore apsolutno zaslužili pravo na kaznenu repliku.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:14:05)

Kolega Nikoliću, samo da čujemo proceduru kolege Aleksića.

BUDIMIR ALEKSIĆ (24.07.19 18:14:17)

Predsjednik Skupštine koja je politički organ, ali mi smo ovdje ljudi predstavnici političkih stranaka, nijesmo mi ovdje historičari, ni stručnjaci, niti se ovdje dolazi na bazi konkursa pa se traži doktor historije, doktor metalurgije itd.

Dakle, nijesmo mi ovdje da utvrđujemo historijsku istinu. Ako vi sami sebe slušate, gospodine potpredsjedniče, nesporna je vaša ambicija da utvrđujete historijsku istinu, ko je saradivao sa fašistima. Ne treba da se bavimo time ni vi ni ja. Kao političari operišemo sa određenom pojmovno terminološkom aparturom, pa koristimo termine za određene ideologije, nacizam, fašizam, militarizam, komunizam, staljinizam, titoizam itd.

Prema tome, zabranjivati ove termine, to znači suspendovanje elementarnog političkog, da ne pričamo nego da glasamo svi za vlast, ne treba opozicija, ne treba politički dijalog. Ovdje se pominje dijalog. Kako možemo voditi dijalog ako ne možemo koristiti osnovnu pojmovnu terminološku aparaturu i političkoga diskursa? Kako možemo, hoćete li prekinuti nekoga samo da vas pitam. Da li biste prekinuli nekoga ko pomene staljinizam ili komunizam ili militarizam?

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:15:48)

Apsolutno bih, kolega Aleksiću, isteklo vam je vrijeme, u redu.

BUDIMIR ALEKSIĆ (24.07.19 18:15:55)

Nije normalno i nije prosto za mene kao nepojmljivo je da neko ima ambiciju da zabrani, je li to indeks zabranjenih riječi. Dajte nam indeks zabranjenih riječi da znamo, a da ne pričamo o tome. Dakle, jedni druge kvalifikujemo ovdje politički, ne vrijeđamo nikoga. Ne kažem ološ, smeće, bitanga, to su riječi koje se same po sebi podrazumijevaju da treba prekinuti govornika ako to koristi i tako nekoga vrijeđa. Ali, ako kvalifikujem nečiju politiku da je komunistička, da je staljinistička, pa nas protivnici ovdje žigošu i kažu da služimo stranim interesima, koliko ste to puta čuli. Da služimo tuđim državama, da smo protiv sopstvene, da vodimo anticnogorsku politiku čitav arsenal kvalifikacija, što je potpuno normalno. Pa normalno da i mi kvalifikujemo ove političke rivale političkom terminologijom

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:16:23)

Danas ne, gospodine Aleksiću, u redu tri minuta imate iskoristite proceduralno pravo. Samo da vam odgovorim za staljinizam i za titoizam itd.

U principu da ste izrekli bilo kom od poslanika da je staljinista ili da je kulagista itd. sigurno, e to u cilju uvrede ocjenjivanja. U skladu sa našim Poslovnikom prekinuo bih ga ili upozorio ili dao pravo na repliku itakođe u ovom slučaju, vi morate biti svjesni da ako cijenite da neko danas u Crnoj Gori radi nacističku politiku, fašističku politiku to radi, to upereno ovim ljudima ovdje i onda ih tako vi i cijenite da su oni takvi. Ja to cijenim da je uvredljivo i vjerovatno će i narod u Crnoj Gori cijeniti da je uvredljivo. Tako da ću dati pravo kolegi Nikoliću na repliku.

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (24.07.19 18:17:46)

Hvala vam, potpredsjedniče Nimanbegu.

Slučajno sam se tokom ovoga što ste govorili prisjetio da je nedavno upravo u Parlamentu neko iz ovih klupa na sličan način posredno kvalifikovao politiku, Demokratskog fronta i da je tada jedan od poslanika demonstrativno napustio salu čak i bila prekinuta sjednica.

Toliko o dosljednosti i toliko o principijelnosti u pogledu izraza koji su dozvoljeni odnosno nedozvoljenosti.

Što se tiče teza sa kojima se ovdje nužno mora polemisati jer su veoma upitne - kako to da država Crna Gora kroz svoju dijasporu u organizacijama ne prepoznaje udruženja koja su da kažem namjerni da organizuju predstavnici srpskog naroda.

Mislim da bi bilo smisla da to bude prepoznato zakonski onda kada vi budete prepoznali Crnu Goru kao svoju državu. Zašto to govorim? Zato što vi, gospodo, i dan danas idete na konsultacije sa predsjednikom Srbije smatrajući na taj način Srbiju kao svoju matičnu državu i predstavljajući se kao dijaspora države Srbije u Crnoj Gori. To je vaš odnos prema državi Srbiji i vaš odnos prema državi Crnoj Gori.

Druga stvar, dijasporom ili iseljenicima iz Crne Gore smatraju se crnogorski državljani i druga lica porijeklom iz naše države koji žive izvan granica Crne Gore, ali Crnu Goru smatraju matičnom ili državom porijekla.

Dakle, ja mislim da, između ovoga, što vi predlažete kao koncept djelovanja uprave za dijasporu i onoga što vi politički zagovarate postoji jedna ozbiljna kontradiktornost. Zato što ovi ljudi o kojima vi govorite dominantno svoju matičnu državu vide u državi Srbiji.

Zato što se vi, gospodine Đukanoviću, predstavljate to ne krijete kao ekskluzivni zastupnici političkih interesa Srba u Crnoj Gori. I vama ne smeta taj status naprotiv želite da ga zagrabite za sebe iako svi Srbi u Crnoj Gori, prema kojima imam izuzetan respekt kao prema građanima koji imaju jednaka prava sa svima ostalima ne glasaju samo vas nego glasaju i Demokratstku partiju socijalista, glasaju i neke druge političke stranke.

Dakle, intencija da se danas kroz podjele u Crnoj Gori želi predstaviti da neko zato što mu je predak bio četnik, infobirovac ili staljinista, kako rekoste, biva zbog toga diskriminisan ne piju vodu. Ne piju vodu, jer nema te ugroženosti. Niko zbog toga ne može biti ugrožen ili bilo ko zbog toga diskriminisan. Diskriminisan je i ugrožen onaj ko u ovom vremenu osjeća da je njegova politička platforma prevaziđena. Mislim da je u tome ključ problema povodom kojega se ni vi ni mi ne razumijemo dovoljno dobro, a jedini koji ima monopol u Crnoj Gori to je ideja građanske slobodne i multietničke Crne Gore, gospodine Đukanoviću, gdje su svi narodi jednaki, gdje su svi narodi jednaki i gdje svi narodi ostvaruju svoja prava.

Da li će i u kojoj mjeri Srbi u Crnoj Gori ostvarivati svoja prava ili će po svom izboru zahvaljujući jednom dijelu političkih lidera prihvatiti da budu u samoizolaciji zavisi od političkog vođstva onih ljudi koji se predstavljaju kao politički predstavnici Srba. Od države Crne Gore i od njenih rukovodilaca koji su više puta ...

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:21:41)

Hvala, poslaniče .

Poslaniče NikolićUu poštuju vrijeme molim vas.

Evo da ja dam pravo na proceduru kolegi Aleksiću i da čujemo.

BUDIMIR ALEKSIĆ (24.07.19 18:22:06)

To je opet vama, opet imajući u vidu da vi možda imate dobro vi vladate srpskim jezikom, ali ostavljam mogućnost da pošto nije maternji da ipak neke fineze i nijanse ne hvatate dobro.

Dakle, zato se čudim, da niste prepoznali uvrede u izlaganju poslanika DPS-a.

Dakle, brutalne uvrede, klevete i podmetanja. Da mi idemo u Beograd da bismo proglasili Srbe dijasporom. Pazite zašto on nas optužuje, da idemo u Beograd kod predsjednika Srbije da proglasimo Srbe dijasporom. Dakle, najgora uvreda i kleveta i podmetačina.

Drugo, on nam kaže u kojoj mjeri mi doživljavamo Crnu Goru kao svoju državu. Ima li on neki patriometar, pa on neki volšeban način mjeri patriotizam ljudima. Pa kaže, ja ne priznajem Crnu Goru, koliko je ja doživljavam, pazi on zna moj doživljaj ide u emocije. To je neki specijalista za emocije. Dakle, opet podmetanja najgore vrste i to da nam nije Crna Gora matična država. Evo ja neću da pomenem koja je to ideologija, ali to je u duhu te ideologije koja nas optužuje da nije koja nas ćera iz Crne Gore i proglašava građanima drugog reda, da ovo nije naša država. Eksplicitan politički stav predstavnika vlasti i ništa to za vas nije uvreda.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:23:21)

Kolega Aleksiću, samo ovako da odgovorim.

Pažljivo sam slušao kolegu Nikolića i zbilja taj dio koji vi pominjete, a to je dio da li vi osjećate Crnu Goru matičnom državom, ili vlastitom državom u mjeri koju osjećate Srbiju. To je, on vas nije uvrijedio, on je izrekao da je to vaš stav takav, a zna se vaš on tako misli, možda je on potpuno u krivu, možda je pogriješio potpuno, možda ste vi najveći crnogorski patriota u ovom domu. Ali, način kako je on to saopštio, ja ne smatram da je uvredljiv, ja ne smatram da je to uvredljiv. Jer, takođe, smatram i dalje smatram iako vi znate dobro da ja imam jednu rečenicu u ovom domu koju stalno ponavljam i koju opet ću morat ponoviti što se sad tiče političkog položaja Albanaca, da smo u sjenci odnosno između Srba i Crnogoraca. Realizacija u sjenci i kolegice Bošnjak ako mislite da je super u krivu ste. Ovdje je svim narodima isto i dobro i loše, kao što ga mi, kao mi političari gradimo i kao vi kao opozicija i kao pozicija koja ima veću odgovornost za razvoj države i bio sam ja opozicionar i mijenjao sam i skidao sam DPS dva puta sa vlasti u Ulcinju i to su mi najdraži trenuci u karijeri političkoj i to nije nikakav problem. Problem je da mi usaglasimo naše političke stavove gdje se možemo usaglasiti.

Ako budemo ocjenjivali ko je što i kakav je što, nacionalno etički u tom smislu da vrijeđamo da negiramo mogućnost drugoga da to bude to ide u uvredu. A procjenjivanje da neko radi politiku kao što je radio Adolf Hitler, mislim da je veoma velika uvreda. Procjenjivanje da je neko dovoljno veliki ili nedovoljno veliki patriota to nije tolika politička uvreda da zaslužuje kontra repliku prema kolegi Nikoliću.

Izvolite proceduru, poslaniče Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.07.19 18:25:55)

Što je radio Hitler je jedna priča, a drugo je, i to je istina, da je nacizam jedna vrsta ideologije nije ona podrazumijevala u teoretskom smislu da se ljudi šalju u Aušvic.

Zato vas ja pitam da bih malo relaksirao situaciju, da vi izgovorite ono što je poželjno kao riječ. Ako, neko ko govori u ovoj Skupštini, i to ispred vladajuće stranke, kad tretira ljude porijeklom iz Crne Gore, koji su uz to državljani Crne Gore, i žive u inostranstvu, jedne na jedan način, a druge na drugi način. Klasični primjer Srbija. U Srbiji žive ljudi porijeklom iz Crne Gore, državljani Crne Gore. Neki se nacionalno osjećaju kao Srbi, neki se nacionalno osjećaju kao Crnogorci, neki kao Muslimani. Svi za DPS su dijaspora osim Srbi. Isto tako su svi bili glasači samo Srbi državljani Crne Gore koji žive u Srbiji nijesu mogli i ne mogu da glasaju. Svi ostali mogu a vi to nađite pravu riječ pa izaberite koja je. Pitajte gospodu iz Uprave za dijasporu pitajte ih kako oni otkrivaju ko od državljana Crne Gore koji žive u Srbiji smatra Crnu Goru svojom matičnom državom.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:27:15)

Hvala. Imali smo tri sata da razmotrimo ovu temu i mogli ste tri sata pitati baš prava pitanja i tako da želim sad da završimo rapsravu.

Imali smo proceduru kolegu Popovića.

ANDRIJA POPOVIĆ (24.07.19 18:28:00)

Vama se obraćam, potpredsjedniče.

Mislim da danas nijeste u dobroj formi i da ne vodite Skupštinu kako treba.

Dakle, pozivam se na član 102 povreda Poslovnika, mi se moramo vratiti tački dnevnog reda Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima dijasporom,

radi se o tehničkim izmjenama mi ovdje čitavo vrijeme u Crnoj Gori radimo na produbljanju podjela danas hoćemo to da uradimo i sa dijasporom. Moramo se vratiti tački dnevnog reda. Od ovih tri sata, dva sata i 50 minuta pričamo, upotrebljavamo nešto što nikakve veze nema sa tačkom dnevnog reda.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:29:06)

Ja mislim, kolega Popoviću, da su ove teme nastale vanka ovog Poslovnika i ovog doma, ove podjele ne kreiraju se od strane predsjedavajućeg sigurno i intencija mi je da ih smanjim i ispustim i zato imam i mogućnost tu ili želju da podržim dijalog i sve što ide u okviru tog dijaloga uvijek ću to podržavati pa makar to neki put biti na granici poštovanja Poslovnika.

Evo sad ću dati riječ kolegi Ervinu Ibrahimoviću.

Ovo je komenar običan.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (24.07.19 18:29:58)

Uvaženi predsjedavajući, danas sam imao razlog da se više puta javim na komentar, a posebno na repliku jer je bilo više puta povreda Ustava i člana 7 i 8. Znači gdje striktno kaže zabrana svakog vida ispoljavanja mržnje i diskriminacije po bilo kom osnovu. Ali sam se javio uvažavajući kolegu Đukanovića, koji znam da ipak njeguje vrijednost tolerancije i da je spreman da odbacimo svaki vid netrpeljivosti po vjerskoj ili nacionalnoj osnovi.

Dijaspora oni koji su otišli ne znam da li su najbolji od nas, ali je činjenica da li je hladnoća tuđine ili nostalgija za domovinom napravila pravim borcima ili prvim branikom odbrane domovine. Više su patriote u odnosu na one koji žive i zarađuju u ovoj državi.

Ne mogu da shvatim da treba dijasporu da dijelimo na nacionalnu i vjersku osnovu. Nemojmo to da radimo zbog dijaspore, nemojmo to da radimo zbog Crne Gore.

Kolega, molim vas dozvolite.

Nijesam onaj koji voli da dijeli, ali ovdje treba da se upitamo zašto to radimo. Ova ili ona politika danas će preovladati, ali treba da prevlada ljubav kao što je 2006. godine prevladala. Treba da se pokaže kako se voli ova država. Ima jedna stvar nemojmo da negativno govorimo o dijaspori, ne možemo reći da su neznani i da može neko da ih nagovori da glasaju ovako ili onako.

Budimo spremni da učimo od njih kako se voli i brani država, kako se predstavlja država. Znači dobro da je naša dijaspora prepoznata širom svijeta po svojoj humanosti i ljubavi prema domovini. Više puta sam to rekao sa ponosom, koliko su dali humanitarne aktivnosti za bogomolje, to su kako narod kaže božje kuće. Da li su islamske, da li su pravoslavne, ne treba o tome da razmišljamo, to je božja kuća i taj ne mogu da shvatim da se neko ovdje ponosi, ako kažemo Muslimani su donirali za crkvu, a pravoslavci za džamiju, pa to je u tradiciji Crne Gore. Valjda smo to prerasli i ono što bih želio da vas posebno vas iz Demokratskog fronta podsjetim, vi znate dat će te mi 20 sekundi jer ste mi oduzeli kad ste razgovarali sa kolegom.

Ono što je vrlo važno, nemojmo tjerati dijasporu od nas, mnogo razvijenije savremene države privlače dijasporu prema njima. Čak je i Savjet Evrope ima svoje odbore za dijasporu. Gdje je jedna od strategija kako što više implementirati dijasporu u civilno društvo jedne države, jer je to na kraju krajeva i najbolja poruka i da se pomire.

Dozvolit će te mi vrlo kratko jednu pošto volim od profesora po nešto i da naučim Radulovića. Jednu privatnu stvar ću reći.

Bio sam prije par dana na jednoj svadbi u Njemačkoj, zamislite ja ne mogu da shvatim da je to nekom čudno. Bošnjak je pravio svadbu, ovdje vole ljudi da dijele pravio svadbu za sina, pjevao je Crnogorac, muzičari su bili iz Srbije i Bosne i još jedan pjevač sa Kosova.

Igrale su se i crnogorske i srpske i bošnjačke pjesme. Nikom nije smetalo i albanske, izvinjavam se pjesme, nikom nije smetalo. Svi su zajedno slavili. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:34:09)

Hvala.

Kolega Đukanoviću, izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.07.19 18:34:21)

Gospodine Ibrahimoviću.

Ovaj svoj komentar odnosno odgovor na komentar ima dva dijela.

Prvi je dio pravni, drugi je dio politički, sad vas ovdje pitam, gospodine Ibrahimoviću. Da li neko ko živi i radi u Sjedinjenim Američkim Državama 30 godina ima djecu koja mu se tamo školuju, koja su rođena tamo, tamo mu se školuju upisali koledž, pa uniterzitet. Da li imaju pravo da glasaju u Crnoj Gori? Naravno da nemaju.

Da ne bih još jednom čitao šta znači imati prebivalište, to je vrlo jasno u redu prihvatam sve. Razlozi zbog čega su napustili sve je u redu. Ali oni jednostavno po Ustavu nemaju pravo glasa i najveći problem je ovdje što imamo dvostruke aršine za dijasporu.

Kaže, da tjeramo dijasporu, ne, ne tjeramo je, mi se borimo. Samo da naši sunarodnici kojih ima u Americi, Kanadi, najviše u Srbiji imaju ista prava koja imaju vaši sunarodnici u Americi iz Crne Gore. Mislimo sve porijeklom iz Crne Gore. Mi to hćemo, ali neko nas brutalno prekrži, naveo sam primjer Srbije.

Gospodine Ibrahimoviću, kako neko može da kaže da je dijaspora crnogorska u Srbiji ima 38.527 ljudi. Mi argumentovano pokazujemo samo 350.000 imaju crnogorsko državljanstvo. Kuda će jača veza sa Crnom Gorom. Da ne pričamo kakva su sve iseljavanja bila u 19.vijeku.

Znači porijeklom dva miliona. Mi samo tražimo prava za njih, vama i vašim sunarodnicima niko ne uskraćuje prava. Onda, skaču iz DPS-a kad reagujemo na tako brutalnu diskriminaciju. Dobro bi bilo da vi baš, baš vi krenete i saopštite ovo što mi saopštavamo, da kažete nije u redu, ovdje se radi teška diskriminacija prema Srpskom narodu i Srbima, ali vas to ne interesuje vlast vam je ipak milija od pravde, slobode i demokratije.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:37:08)

Hvala, kolega Đukanoviću.

Sada riječ ima posljednji ispred kluba Demokratske partije socijalista kolega Nikola Rakočević.

Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (24.07.19 18:37:32)

Uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu, nije vam lako zaista voditi sjednicu posebno kad krenu ovakve teme. Najveći kapital države Crne Gore upravo su njena djeca, odnosno generacije koje se školuju na pretižnim fakultetima. I bila bi sreća i Crne Gore i svake druge države koja ima takvu dijasporu kad bi mogla tu dijasporu i te ljude da privuče, vrati nekada u Crnu Goru.

Ukoliko nas gledaju danas ne da se neće vratiti, nego će se preseliti još dalje. Zbog čega? Zato što se ovdje permanentno pokušava da se produkuje neka međunacionalna nestabilnost pokušava da se unosi nekakva klica nemira itd.

Ništa nema od toga, vi dobro znate da ništa nema od toga. Mi smo pokušali ovdje i čini mi se jednim značajnim dijelom uspjeli da govorimo o pozitivnim aspektima rada državnih organa prema dijaspori i za korist dijaspore, a time i države Crne Gore. Neka građani presude da li smo u vama našli sagovornike baš na tu temu ili se sa ovom temom poslužili da se vratite na ona čuvena sad već nacionalna prebrojavanja itd.

Dakle, ako samo znamo da imamo izvan Crne Gore, dakle, gotovo 600.000 ljudi, koliko i u

Crnoj Gori, onda vam mora biti jasno da je to izuzetan potencijal i kapital države Crne Gore. Govorio sam o tome i ranije, imao sam privilegiju da upoznam neke od njih. Bio sam u Luksemburgu odnosno, delegacija Skupštine koju je predvodio predsjednik Brajović imao sam prilike da upoznam neke od naših iseljenika rodom dakle, zavičajem iz Bihora, iz Petnjice, iz Berana, vjerujte od tih ljudi moramo svi da učimo kako se vodi država. Imaju veoma ugodan život u Luksemburgu. Šta oni rade? Ne samo novcem, najmanje je novac bitan. Međutim, i novcem doprinose svom zavičaju. Ulažu stotine hiljada eura u infrastrukturu u državu Crnu Goru, ali to je kažem manje važno. Imaju Crnu Goru u srcu, a istovremeno su lojalni državi u kojoj žive. Od njih treba učiti kako se voli domovina, kako je oni nazivaju.

Upravo zbog toga čini mi se da sa ovog mjesta kao zastupnici, predstavnici naroda treba da pošaljemo takvu poruku da smo na putu da Crnu Goru uredimo po standardu onih država u koje su oni pošli u potrazi za boljim životom, jer ako takav osjećaj bude imao danas svaki građanin u Crnoj Gori pa tako i onaj koji je napustio državu Crnu Goru biće u želji da se vrati Crnoj Gori i ponavljam to je jedan veliki potencijal koji danas Crna Gora ima i naravno da u onom konceptu države koji razvijamo, a to je građanski koncept države ima mjesta za sve i nema razlika među nacijama. Ima prostora za svaku naciju, ali istovremeno poručujemo i ponovo smo poručili danas nema mjesta za velikodržavne i velikonacionalne projekte ni za velikoalbanske ni za velikosrpske ni za bilo koje velikodržavne projekte koji sa ove ili one adrese propagiraju.

Zbog toga okupimo se oko građanskog koncepta. Shvatimo da je dijaspora o čemu danas raspravljamo veliki kapital države Crne Gore i odajmo priznanje onima u državnim organima koji rade sve ne bi li tu dijasporu okupili na mjestu gdje se oni nalaze i ne bi li se na taj način pokušali izboriti najbolji položaj i njihovi interesi u sada iskusnom državom Crnom Gorom. I tačno je da ako imamo cijelu Crnu Goru van Crne Gore danas da su kapaciteti koje danas Vlada ima, a povodom iseljenika možda imali i čini mi se da je neophodno da se uprava u što skorijem periodu svakako u narednom dakle, budućem periodu transformiše u mnogo veću, mnogo veći format i na taj način čini mi se da ćemo uraditi u korist korist ukupno države Crne Gore. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:42:38)

Hvala, poslaniče.

Za komentar se javio, kolega Radunoviću nemate mogućnost da se javite za komentar. Iz kog razloga? Iskoristili ste vrijeme vašeg fronta za diskusiju i bio je dogovor predsjednika klubova sa mnom da imamo još dva učesnika po raspravi. Tako da ovi više svi su klubovi iskoristili tako da mi je veoma, ja mislim da sam vam veoma jasno saopštio da više nema vremena za komentar i da je to tako kako što je.

Ovim konstatujem da su poslanici, ja se zahvaljujem.

Pitam predstavnika predlagača da li želi završnu riječ? Želi.

Riječ ima Predrag Mitrović. Izvolite.

PREDRAG MITROVIĆ (24.07.19 18:43:51)

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovani poslanici i poslanice,

Danas smo bili u prilici da čujemo evo još jedanput koliko su pitanja saradnje sa jačanje veza i odnosa Crne Gore sa svojom dijasporom bitna i važna i za naše poslanike. Ja im se zahvaljujem zaista na raspravi. Koliko je bila konstruktivna to neka procijeni javnost. Pored rasprave bilo je i određenih političkih teza koje čini mi se nije bilo mjesta danas za raspravu, ali to su neka druga pitanja.

Dakle, ja ću vrlo kratko ponoviti da se Predlogom ovog zakona ne uvode nikakva nova rešenja, već da se radi o sličnom usklađivanju pravnih propisa nakon što je Uprava 1. januara ove godine dobila status samostalnog državnog organa. Shvatili ste da su ove izmjene i dopune naša obaveza u normativnom smislu, formalnost koja se na starješinu organa Uprave za dijasporu, a u skladu sa članom 33 Zakona o državnoj upravi prenosi nadležnost za samostalno odlučivanje. Izmjene statusa Uprave za dijasporu kao samostalnog organa nameće obavezu

izmjene u dijelu odredbi važećeg zakona koje se odnose na razdvajanje nadležnosti Uprave za dijasporu i Ministarstva vanjskih poslova, a u skladu sa ovlašćenjima starješine organa koja proizilaze iz važnih Zakona o državnoj upravi.

Dakle, izmjene i dopune su pokrenule odmah nakon osamostaljenja u cilju usklađivanja pravnih propisa i raspodjele sredstava koja već postoje u budžetu Uprave prema korisnicima za koji su i namijenjena. Tokom rasprave čuli smo dosta i suprotstavljenih stavova. Međutim, čini mi se da je vrijedno skrenuti pažnju na neke od njih, odnosno razjasniti neke suprotstavljene stavove. Po članu 2 zakona crnogorski iseljenik je lice koje potiče ili je rođeno u Crnoj Gori i koji Crnu Goru doživljava kao svoju matičnu državu. U svom radu Uprava je u obavezi da se pridržava ove definicije, apsolutno je otvorena za sve one koji potiču iz Crne Gore, a koji je priznaju kao suverenu i samostalnu demokratsku građansku državu.

Takođe, bilo je primjedbi da Uprava za dijasporu selektivno pristupa u svom radu. Želim da kažem da u svom pristupu nismo imali nikada selektivni pristup. Sam podatak govori da smo u prošlom sazivu Savjeta kao novom institutu koji je donio Zakon o saradnji Crne Gore sa iseljenicima imali nekoliko ljudi koji su se izjašnjavali upravo kao Srbi iz Crne Gore, pa smo čak i od društva Njegoš iz Sidneja koje je ovdje pominjano čini mi se dobili zahvalnicu za podršku njihovim programima.

Dakle, u svemu ovome naš jedini kriterijum je bio da se radi o odruženju privrženoj Crnoj Gori i njegovim tekovinama kao i da se radi o aktivnostima u interesu Crne Gore ili njene dijaspore. Takođe, se čulo tokom rasprave i to da jedna potpuno čini mi se krajnje nepopularna stvar, a to je pretpostavljeno prebrojavanje dijaspore po nacionalnoj ili vjerskoj ili bilo kakvom drugom opredeljenju mislim da nije korektno te možda ima čak i ... nacionalizmu. Dakle, opet i u tom kontekstu sam vratio na član 2 Zakona o saradnji Crne Gore sa iseljenicima. Dakle, najveći dio preko 200 udruženja je registrovano u našem adresaru dijaspore u svijetu. Dakle, preko 30% udruženja crnogorske dijaspore su multinacionalna, multikofensionalna, odnosno čine ti predstavnici što je najveća vrijednost koju naravno baštini savremena Crna Gora. Bilo je tokom rasprave odnosno čule su se i neke sugestije kad su u pitanju naučni radnici.

Prošle godine podsjećam vas da smo u izmjenama i dopunama zakona predvidjeli upravo da smo uveli evidencije kad je u pitanju naučna dijaspora i počeli smo tim da se bavimo ozbiljno od prošle godine. Takođe, uvedeno je upravo da smo dobro promišljali govori činjenica da smo uvrstili jednu sedmu nagradu, godišnju nagradu koja daje Uprava za dijasporu to je u oblasti nauke. Ove godine želim da kažem vrlo je bitan podatak da je recimo tu nagradu dobila prof. dr Nadežda Basara, naučnik i svjetsko ime u medicini. Takođe, iz druge oblasti kad je upisan na državni univerzitet dobija recimo nagradu prof. dr Milenko Perović, takođe naučni rad.

Ono što je artikulacija upravo ovih ljudi, artikulacija svih interesa u dijaspori, upravo trebaju da se reflektuju u Savjetu za saradnju Crne Gore sa iseljenicima. Savjet je novi institut koji je donio zakon, očekujem da će zaista dati mnogo veći doprinos nego što je to bio prvi saziv Savjeta i upravo ono što je novina bila, a to je da je Ministarstvo nauke predložilo četiri člana koja su renomirana naučnika iz svijeta koji potiču iz Crne Gore. Toliko o tome.

Takođe, vjerujem da tekstem Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji sa dijasporom i iseljenicima, čini mi se na jedan izuzetno kvalitetna način smo normativno zaokružili oblast ostvarivanja i jačanja saradnje Crne Gore sa iseljenicima, koje treba da rezultira još većim poboljšanjem i kulturnih, obrazovnih, naučnih, ekonomskih, sportskih i drugih veza dijaspore sa matičnom državom. Ali i unapređenjem brige matice o svom iseljeništvu, pa se nadamo i njegovom usvajanju.

Na kraju želim zaista da se zahvalim svim poslanicima, naročito onim koji su uputili zaista lijepe riječi i time afirmisali dosadašnji rad Uprave sa dijasporom. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:49:51)

Hvala.

Ovim, prije nego što konstatujem po završetku pretresa da eventualno amandmane na ovaj zakon možete predati do 10 časova ujutru.

Konstatujem sada da smo završili pretres i da ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovane kolegice i kolege, prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda koja se zove **Predlog zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Kenan Hravović, ministar zdravlja i Slađana Pavlović, generalna direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa. Ja ih pozdravljam oboje i nastavljam sa čitanjem.

Izjesci odbora su Andrija Popović Zakonodavnog i Maja Bakrač Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres i predstavnika Vlade pitam da li želi da da dopunsko obrazloženje. Želi.

Riječ ima ministar Kenan Hrapović. Izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (24.07.19 18:50:53)

Uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu, poštovani poslanici,

Danas je na dnevnom redu Predlog zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda. Ovim zakonom se u cilju zaštite života i zdravlja ljudi propisuju mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih i sličnih proizvoda, sprečavanje štetnih posljedica njihove upotrebe, sastojci i emisija obilježavanje pojedinačnih i spoljašnjih pakovanja, stavljanje u promet duvanskih proizvoda i elektronskih cigareta, kao i mjere za sprečavanje izlaganja sekundarnom duvanskom dimu i obezbjeđivanje vazduha bez duvanskog dima.

Prije nego pređem na novitete predviđene ovim zakonom, osvrnuću se na postojeće stanje i kroz to razloge za donošenje ovog zakona. Trenutno u regulatornom sistemu u dijelu zabrane pušenja postoji zakonski propis istog naziva, dakle Zakon o ograničavanju duvanskih proizvoda koji je usvojen 2004. godine, te inoviran 2011. i 2016. godine. Zatim, tu je i Zakon o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima, prvi put donijet 2012. godine, a potom i novi 2017. godine. Ovim zakonima je u ugostiteljskim objektima dozvoljena upotreba duvanskih proizvoda ukoliko vlasnik objekta plaća određene takse, konkretno za duvan mjesečne naknade u iznosu od 1 euro po kvadratu prostora. Međutim, iz prakse znamo da zakoni nisu dali očekivane rezultate. Pored izrazito male naplate a usljed preklapanja nadležnosti pojedinih inspekcija, te nemogućnosti kontrole plaćenih taksi, postavlja se pitanje koliko to košta zdravlje naših građana. Naime, za nepunih sedam godina naplaćeno je svega 2,7 miliona eura po osnovu ovih taksi što je u prosjeku godišnje nešto manje od 500.000 eura. Ovi budžetski prihodi su zaista simbolični i svakako nemjerljivi u odnosu na štetne posljedice duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima i neuporedivo niski u odnosu na utrošak sredstava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Prema podacima Instituta za javno zdravlje Crne Gore godišnje u Crnoj Gori od raka pluća oboli oko 400 lica, a liječenje jednog lica nas košta više desetina hiljada eura. Prema podacima Instituta za javno zdravlje u prosjeku oko 70.000 eura. Naglašavam da je dokazano da pušači imaju 20 puta veću vjerovatnoću da obole od raka pluća u odnosu na nepušače i da konzumiranje duvanskih proizvoda za posledicu ima nastanak maligniteta pluća kod približno 90% muškaraca i 80% žena. Takođe, istraživanje i podaci zdravstvenih profesionalaca ukazuju na snažnu povezanost pušenja, kako aktivnog tako i pasivnog sa 24 vrste različitih oboljenja. Sve navedeno alarm je za naš sistem koji ukazuje na potrebu unapređenja prije svega preventivnog djelovanja. Jedna od mjera odnosi se i na potpuno zakonsko ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda u radnom i javnom prostoru. Stoga je ovim predlogom zakona propisan i jasan prohibitorni stav po pitanju pušenja, prije svega u zatvorenom prostoru. Dakle, novim zakonskim rješenjem strogo je zabranjeno konzumiranje duvanskih proizvoda u bilo kom dijelu zatvorenih prostora u kome poslove, između ostalog, obavljaju državni i lokalni organi i službe, prostora u kome se obavljaju zdravstvena, vaspitno obrazovna ili kulturna djelatnost, socijalna zaštita, sport i rekreacija, trgovinska djelatnost, proizvodnja, promet i skladištenje hrane, snimanje i javno emitovanje programa, kao i u prostoru u kome se održavaju sastanci i javni skupovi.

Još važnije, ne dozvoljava se pušenje u bilo kojoj prostoriji ili u njenom dijelu u kojoj se konzumiraju hrana i piće. Dakle, u djelovima kafića, barova, restorana u kojima se služi piće ili hrana strogo je zabranjeno pušenje. Usvajanjem ovog zakona automatski prestaje da važi zakon o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektro akustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim

objektima. To znači da više neće biti moguće plaćati takse da bi u nekom dijelu objekta bilo dozvoljeno pušenje. Ali, postoji mogućnost određivanja posebnog dijela prostora koji vlasnik, odnosno korisnik odredi isključivo za tu namjenu. U tom smislu ovim zakonom su jasno propisani uslovi, uslovi izolacije, površine, pozicije i opreme tog dijela prostora.

Uvažavajući zahtjev Privredne komore i priređivača igara na sreću, s obzirom na specifičnost privređivanja igara na sreću u ovim prostorima izuzetak su jedino kazina kojih trenutno u sistemu ima pet. Naglašavam da su kazina izrazila spremnost da pored posjedovanja specifičnih ventilacionih aparata i prečišćivača vazduha plaćaju takse u iznosu i na način koji odredi Vlada Crne Gore.

Novim zakonom zadržane su i odredbe izi prethodnog zakonskog akta a koje se odnose na zabranu reklamiranja, propisivanja uslova proizvodnje, prometa i obilježavanja duvanskih proizvoda, zaštitu maloljetnih lica i sl.

Prvi put se ovim zakonom propisuje obaveza proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda da obavještavaju Ministarstvo zdravlja, a nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i Evropsku komisiju o svim bitnim podacima u vezi sastojaka i emisija supstanci duvanskih proizvoda i izmjeni tih podataka, kao i obaveza sprovođenja studija i istraživanja tržišta sklonosti različitih grupa, potrošača i sl.

Još jedna važna novina jeste da se ovim zakonom uređuje promet i upotreba novih duvanskih proizvoda i elektronskih cigareta. I prema ovim vrstama proizvoda smo opredijelili isti stav. Zabranjena je njihova upotreba u zatvorenom, tj. radnom ili javnom prostoru. Zabranjeno je i dodavanje aditiva sa karakterističnom aromom i aromatičnih materija koje daju miris ili ukus duvanskim proizvodima, a koji utiču na izmjenu mirisa ili ukusa proizvoda, jačinu duvanskog dima, te koji stvaraju privid da je duvanski proizvod manje opasan po zdravlje.

S obzirom na rizike koje konzumiranje duvanskih proizvoda donosi očekujem punu podršku i dosljednu primjenu ovog zakona. Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo, dok poslove inspekcijskog nadzora vrše Uprava za inspekcijske poslove, i to preko zdravstvenih, sanitarnih, tržišnih i turističkih inspektora. Smatram da je primjena ovog zakona nacionalni interes u cilju smanjenja obolijevanja naših građana i očekujem punu podršku svih poslanika ovdje u Parlamentu, građana, a naravno i poslanika javne riječi, naravno i svih naših medija koji su i do sada davali podrške ovakvim i sličnim zakonima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 18:58:10)

Hvala, ministre Hrapoviću.

Da vam saopštim koji je plan.

Mi prenos imamo još nešto više od dvadesetak minuta. Ispred klubova, ako poštujemo vrijeme, svi ćemo moći stići.

Evo pitam izvjestioce odbora da li žele riječ, Maja Bakrač i Andrija Popović.

Izvolite, poslaniče Andrija Popoviću.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (24.07.19 18:58:54)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade.

Evo konačno poslije toliko praznih godina od kad je usvojen ovaj prvi Zakon o ograničavanju potrebe duvanskih proizvoda, dakle 15 godina je prošlo godina koje su možemo reći slobodno pojeli skakavci što je govorio Borislav Pekić. Cigarete su velike porok i godišnje odnose mnogo života ili su jedan od ključnih razloga za razne bolesti, naučno je dokazano zato je pripremljeno novi Zakon o duvanu koji će znatno poštriti uslove konzumiranja cigareta na javnim i radnim mjestima, ako sagledamo cjelokupnu situaciju kad je riječ o tržištu duvana i duvanskih proizvoda čini se da sve ide u skladu sa potrebama duvanskih kompanija, a ne u korist građana,

građanki. Zabrana pušenja na javnim mjestima ograničavanje reklamiranja duvana i slične mjere doprinijele su da u posljednjih deset godina, procenat pušača u EU padne na 28% sa 40% populacije uprkost tome liječenje bolesti izazvanih konzumiranjem duvana godišnje košta oko 25 milijardi eura. Prema procjenama EU od bolesti povezanih sa pušenjem u 28... uniji svake godine umre oko 700 hiljada ljudi pušenje odnese više života nego saobraćajne nesreće, požari, heroini, kokain, ubistva i samoubistva zajedno. Evropski zakonodavci glasali su za oštriji ali prema mišljenju nekih i nedovoljno oštar zakon za milijarde eura, vrijedno tržište duvana nakon više mjesečnih oštrih debata u kojima se lobisti duvandžija tvrdili da je zakon disproporcijalan i da eliminiše slobodu potrošača, dok su Evropski zvaničnici ukazivali na korist od strožeg zakona za javno zdravlje.

Prema direktivi Evropske unije o proizvodnji predstavljajući duvanskih proizvoda potrebno je da se uvede zabrana pušenja na svim javnim mjestima u Crnoj Gori, direktiva Evropske unije o proizvodnji predstavljajući duvanskih proizvoda obavezuje potpunu zabranu pušenja na radnom i javnim mjestima pravila za pakovanje izlet kutija biće značajno strožija zabraniće se proizvodnja slims cigareta i onih sa ukusom mentola, a upozoravajući slike o štetnosti duvana na svakoj paklici biće obavezno i uvešće se češća kontrola elektronskih cigareta. Za razliku o tadašnjeg rješenja po kojem gostiteljski objekti mogu da biraju, da li će biti pušački ili nepušački ili pola-pola po novim pravilima...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:02:03)

Poštovani izvjestioče Odbora, isteklo Vam je vrijeme.

ANDRIJA POPOVIĆ (24.07.19 19:02:11)

Evo mislim da ćete biti toleratni neću, povućiću diskusiju tako da ću završiti za minut tako da ćete uštedjeti četiri minuta.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:02:17)

Neko će smatrati da je ovo neka nepristojna trgovina.
Tako završite misao pa ću saopštiti moj stav.
Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (24.07.19 19:02:25)

Misao mi je malo duža.
Evo završavam.

Neophodno je oformiti multisektorski Savjet za kontrolu duvana konačno zabraniti pušenje u ugostiteljskim objektima povećati porez i akcize na duvanske proizvode, jer takva mjera značajno smanjuje pušenje u populaciji mladih, ali regulisati upotrebu elektronske cigarete. Veoma je bitno primjeniti zakon koji se odnosi na zabranu pušenja u zatvorenim prostorima i zaštititi nepušače koji trenutno nemaju mogućnosti da izaberu da li će mimo njihove volje uzdisati duvanski dim. Zbog bolesti koje su posljedice pasivnog udisanja duvanskog dima u Evropskoj uniji godišnje umre oko 19 hiljada ljudi nepušača.

Na kraju, Liberalna partija će podržati Prijedlog Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda i ja lično kao jedan od manjih korisnika konzumenata duvana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:03:34)

Evo poslaniče Popoviću, samo da Vas posjetim da ni Vu nijeste nešto večeras u formi kao izvjestilac odbora, jer izvjestioc odbora nam je trebao saopštiti kad je glasano, šta je raspravljano na odboru i koliko je bilo glasova za i protiv, da li je razmotren neki amandman ili nije ja Vam mogu priopštiti da je kolegistica Nada Drobnjak podnijela amandman na ovaj zakon, da je zakon prihvaćen, da je sastavni dio zakona i to je bila svrha izvjestioca odbora.

Sada nastavljam sa diskusijom koja se tiče prestavnika klubova, prva je poslanica Marija Maja Čatović, još jedna Kotoranka da čujemo.

MARIJA ČATOVIĆ (24.07.19 19:04:20)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Koleginice i kolege, ministre sa saradnicom uvaženi građani,

Duvan je jedna od najkrotoveznih biljaka kroz istoriju prati ljudski rod, u medicinskoj ali i u najširoj javnosti okarakterisan je kao otrov i jedna od najštetnih supstanci koje unosimo u organizam. Prem podacima Svjetske zdravstvene organizacije od posljedica pušenja svake godine umre preko pet miliona ljudi, često se dešava da se pušenje ostavi tek kad se ugrozi zdravlje, kada je kasno za opreznost i zdrave stilove života. Iz ovih i drugih razloga zdravstveni radnici upozoravaju da je rad na prevenciji najracionalniji način da se ukaže na opasnost i formira svijest o potrebi distance u odnosu na pušenje. Ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda takođe može biti jedan od mehanizama koji utiče na smanjenje pušenja. Iskustva zemalja koja mnogo duže od Crne Gore, putem zakona pokušavaju uticati na zavisnost od duvana su različita, ali ono što im je zajedničko jeste da bi se smanjio broj pušača makar za koju procenat potrebno je vrijeme i što je još mnogo značajnije pored zakona neophodna je paralelna primjena svih mehanizama i kapaciteta društva koje mogu uticati na smanjenje pušenja. Odnosno potrebno je u kontinuitetu sprovoditi preventivne programe, programe odvikavanja, kampanje, ukazivati na štetne posledice pušenja itd.

Dakle, tek kad se sve raspoložive mogućnosti društva stave u funkciju prevazilaženja problema preko mjernog pušenja može se očekivati pozitivan rezultat. Ako bi pokušali sublimirati stavove različitih nauka koja se bave analizom mogućnosti uticaja na smanjenje obima pušenja onda bi se moglo zaključiti da se najbolji rezultati postižu prevencijom uticaj na svijesti promjenu stava prema pušenju, kampanjam protiv pušenja saopštenja javnih ustanova i upozorenje stručnjaka koji se bave ovim problemom o štetnim posledicama pušenja na zdravlje, promocijom programa odvikavanja pušenja. Zakonskom regulativom koja se odnosi na zaštitu nepušača zabranu reklamiranja i prodaju duvana licima mlađim od 18 godina, upozorenjima na kutijama cigareta. Pomenuta aktivnost kojima su u Crnoj Gori, poslednje vrijeme uticalo na ovu pojavu dali su određeni mada ne ipozatne rezultat jer su poslednjih nekoliko godina smanjio ukupan broj pušača za nekoliko procenata među kojima je više muškaraca nego žena koji su ostavili duvan. To što veliki broj mladih puši, upravo ukazuje na potrebu da se u narednom periodu značajno mora intezivirati rad na prevenciji promiciji zdravih stilova života, pored posledica koje po zdravlju imaju aktivni pušači duvanskom dimu je izloženo više od 60% populacije to je jedan od razloga za Predlog Zakona ograničavanju upotrebe duvanski proizvoda kojim se pored ostalog uređuje i sprečavanje izlaganja sekundarnom duvanskom dimu i obezbjeđivanju vazduha bez duvanskog dima u javnom i radnom prostoru. Pošto se predlog ovog zakona štiti nepušači među kojima su i mladi i djeca to je razlog kojim je opredijelilo da podrži ovo zakonsko rješenje. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:08:22)

Hvala, gospođo Čatović.

Poslanik Strahinja Bulajić, je ispred Demokratskog fronta.

STRAHINJA BULAJIĆ (24.07.19 19:08:33)

Poštovane kolege,

Neću govoriti o statistikama ili bilo čemu sličnom.

Iznosim svoj lični stav i ne očekujem bilo kakvu saglasnost od bilo koga iako vjerujem da dijelim mišljenje određenog broja kolega.

Isto kao što sam bio protiv učlanjenja Crne Gore u NATO jer smatram da ulazak u tu militantnu organizaciju čija je jedina svrha postojanja vođenje rata nije i ne može biti interes naroda u Crnoj Gori. Tako pitanje je jedno skoro postavljeno ovdje. Koliko umre ljudi više od duvana ili od osiromašenog uranijuma? U Crnoj Gori konkretno. Tražena je rasprava ovdje o osiromašenom uranijumu i nije dozvoljena.

Kao što sam i protiv ulaska Crne Gore u Evropsku uniju po svaku cijenu jer smatram da to nije dobro za Crnu Goru na takav način ulaziti pogotovu sad u ovom vremenu jer ovakva Crna Gora vjerujem tada bi i definitivno stupila u određeni status neokolonijalizma, a imajući u vidu iskustva nekih država tako sam i protiv ovako rigoroznog Zakona o zabrani pušenja jer smatram da to nije imanentno duhu, običajima i tradiciji Crne Gore i plus apsolutno sam protiv tendencije stvaranja građana drugog reda u Crnoj Gori u XXI vijeku.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:10:27)

Hvala, poslanice Bulajić.

Poslanice Mugoša, a sledeća je poslanica Vukićević.

BORIS MUGOŠA (24.07.19 19:10:38)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre sa saradnicom, uvažene građanke i građani,

Ja sam negdje na matičnom Odboru za rad, zdravstvo i socijalno staranje kad smo razmatrali ovaj zakon rekao da je ovo hrabri iskorak Vlade zbog toga što znam da će biti negativnih reakcija od jedne strane javnosti. Prije svega, od onih koji konzumiraju duvan, ali i od vlasnika ugostiteljskih objekata.

Međutim, zamolio sam sve nas da kad donosimo odluku o kvalitetu ovog zakonskog rešenja imamo na umu nekoliko činjenica, a to je da smo po nečemu rekorderi u Evropi, a to je po broju pušača. Znači, u Crnoj Gori preko 35% populacije konzumira duvan. Preko toga još 18% je nekad konzumiralo što znači navise da je manje od pola populacije apstiniralo za vrijeme života.

Takođe, svako deseto maloljetno dijete od 13 do 15 godina konzumira duvan. Takođe, oko 400 sugrađana godišnje oboli od kancera pluća. Neću pričati puno o podacima na svjetskom nivou, ali ću vam reći da je prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije 60.000 djece do pete godine umrlo od infekcije donjeg respiratornog trakta koja je povezana sa pušenjem.

Takođe, reći ću vezu između aktivnog i pasivnog pušača, a to je da je pasivni pušač ima veći rizik za 35% da oboli od kancera pluća nego apsolutni nepušač. Ja kad sam donosio odluku da li da podržim ovaj zakon imao sam na umu samo jedno, a to je interes zdravlja. Za mene interes zdravlja je iznad bilo kojeg drugog interesa. Da li će ovaj moj stav i ova podrška biti prihvaćena od potencijalnih birača, da li ćemo izgubiti određeni broj birača apsolutno me briga jer je ovo moje mišljenje i stojim iza ovoga. Ja vjerujem da ovim stavom pomažemo i onima koji puše, odnosno konzumiraju duvan i onima vlasnicima ugostiteljskih objekata jer kao što smo čuli na odboru da su iskustva pokazala da nakon zabrane upotrebe duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima je čak došlo i do povećanja prometa zato što se promijenila klijentela, što je sve više porodica dolazilo i što je bila zdravija radna atmosfera. Takođe, nisam primijetio niti jednu negativnu reakciju javnosti na ovaj zakon, niti jednu negativnu reakciju u smislu niti jedno udruženje ugostitelja, poslodavaca nije reklo negativnu riječ o ovom zakonu. Gledao sam izvještaje sa javne rasprave niko od njih nije učestvovao. Gledao sam izvještaje na konsultovanju zainteresovane javnosti niko nije učestvovao. Slušao sam i zahvaljujem se predsjedniku Odbora Privredne komore za turizma i ugostiteljstvo koji je rekao da zdravlje ispred eventualne dobiti i da je

zdrava sredina evropski i civilizacijski standard.

Na kraju imam poruku za cjelokupnu javnost. Ovo nije zabrana upotrebe duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima, ovo je postavljanje standarda da ukoliko hoćete da vam dio ugostiteljskog objekta bude za konzumiranje duvana postoje određeni principi, odnosno kriterijumi kako treba da izgleda ta prostorija. U ovom zakonu i to zaboravljamo uvedene su određene novine vezano za upotrebu novih duvanskih proizvoda i elektronskih cigareta. U ovom zakonu smo uveli po prvi put i obavezu uvoznika i proizvođača duvanskih proizvoda da obavještavaju Ministarstvo zdravlja o svim podacima vezanih za sastojke cigareta i da vrše određena istraživanja. Prema tome, bez obzira na određene potencijalne implikacije na biračno tijelo ja sam ubijeđen da sam donio pravilnu odluku i ja sam ubijeđen da donošenjem ovoga zakona radimo dugoročno dobru stvar. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:15:43)

Zahvaljujem, poslaniče Mugoša.

Sada je poslanica Vukićević, a nek se pripremi poslanik Numanović.

ANKA VUKIĆEVIĆ (24.07.19 19:15:54)

Poštovane građanke i građani, kao osnovni razlog usvajanja Zakona o upotrebi duvanskih proizvoda i ograničenju upotreba duvanskih proizvoda je zaštita zdravlja, pa će i moja diskusija biti u tom kontekstu.

Pažljivim čitanjem ovog zakona saznala sam da u duvanskim proizvodima koji su u Crnoj Gori u upotrebi može naći i duvan genetski modifikovan. Po našim zakonima, makar tokom rasprava ovdje u parlamentu, imala sam priliku čuti da su u obavezi ti proizvođači da budu obilježeni. Nijesam imala priliku niti imam informaciju da su cigarete u Crnoj Gori koje sadrže genetski modifikovani duvan obilježene.

Takođe, da se u cigaretama mogu naći surogati duvanskih proizvoda razni aditivi, a da Ministarstvo ovlašćuje određenu laboratoriju da ispituje procenat katrana, nikotina i nus proizvoda koji se nalaze u duvanskom dimu. Meni bi logičnije bilo da mi angažujemo neku laboratoriju koja će ispitati šta se nalazi sve u samim cigaretama ne onome što je posledica sagorijevanja nego šta je u cigareti prije upotrebe.

Dalje, ovaj član koji je sporan ako sam dobro razumjela u javnim prostorijama tipa Skupštine lokalne samouprave i tako prostorije za pušenje ne smiju biti označene. Ne može da bude označena. Da li to znači da Skupština neće imati prostoriju za pušenje ili će imati prostoriju koja samo neće biti označena. Tu bi trebalo biti malo precezniji da bi se i zakon preciznije sprovodio.

Naravno informacija koju ste vi danas gospodine ministre saopštili je da su troškovi liječenja jedne osobe od kancera 70.000 eura. Zamislite da smo 70.000 eura svakoj toj osobi podijelili prije obolijevanja možda ne bi ni došlo do obolijevanja jer nije duvanski dim jedan i jedini uzrok nastanka karcinoma pluća nego su tu i aero zagađenja i loša ishrana. Znači, svaki dan otvaramo narodne kuhinje, imunitet nije dobar, na prevenciji bi se trebalo više raditi, a da Crna Gora ima dobru statistiku kada su u pitanju ova oboljenja. Možda ne bi bilo ni potrebe za pokretanjem Odbora koji bi preispitivao uticaj NATO bombardovanja. Ti me bi se bavilo zdravstvo i danas građani Crne Gore imali jasne podatke da li je osiromašeni uranijum doveo do povećanja broja oboljelih od karcinoma pluća. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:19:14)

Hvala, kolegice Vukićević.

Kao što sam najavio poslanik Suad Numanović, nek se pripremi poslanica Branka Bošnjak.

Hvala, potpredsjedniče.

Dakle, kao što ste rekli u uvodnim napomenama ovaj zakon se odnosi na zaštitu života i zdravlja ljudi od štetnih posledica upotrebe duvanskih proizvoda. Rečeno je isto tako da dosadašnja primjena zakona nije davala očekivane rezultate imajući u vidu da pušenje duvanskih proizvoda, izlaganje duvanskom ... predstavlja globalni problem koji izaziva ozbiljne posledice za javno zdravlje, ali dovodi i do ozbiljnih, zdravstvenih, socijalnih, ekonomskih i ekoloških problema. Donošenjem ovog zakona će se ograničiti upotreba duvanskih proizvoda i stvoriti se preduslovi za sprečavanje i smanjenje broja teških malignih oboljenja i drugih hroničnih ne zaraznih bolesti uzrokovanih upotrebom duvanskih proizvoda, dok bi ne donošenjem ovog zakona i za ostale preventivne mjere o kojima smo svi govorili za zaštitu zdravlja ljudi od štetnih posledica, upotrebe duvanskih proizvoda povećao bi se broj oboljelih od raka pluća i ostalih oboljenja i povećali bi se troškovi liječenja na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Dozvolite mi da o ovom zakonu, jer ste vi o njemu rekli sve što je bitno da se ja osvrnem na problem pušenja i da kažem da je pušenje najpresudnija bolest zavisnosti u svijetu i smatram je jednim od osnovnih preventabilnih uzroka oboljenja i umiranja stanovništva. Svjetska zdravstvena organizacija procijenila je da je tokom 2002. godine umrlo 4,9 miliona ljudi zbog pušenja pri čemu se očekuje da bi 2030. godine taj broj se povećao na 10 miliona od čega 70% u zemljama u razvoju. Zbog vrlo snažnih antipušačkih kampanja tokom poslednjih nekoliko decenija značajno je redukovan broj korisnika duvanskih proizvoda u razvijenim državama. Toliko o razvijenim zaradama i o potrebi kampanje protiv pušenja.

Takođe, dozvolite mi da se fokusiram na pušenje kao faktor rizika za poremećaj zdravlja populacije i na taj način približimo vam prednosti Predloga ovoga zakona. Većina pušača počinje sa pušenjem u djetinjstvu ili adolescenciji prije nego što upoznaju rizike od upotrebe duvana. Svaki oblik pušenja cigareta i opšte udisanje duvanskog dima predstavlja opasnost za organizam i zdravlje. Prema podacima koje smo dobili od Instituta za zdravlje, a koristili su se podaci iz specijalne bolnice Brezovik godišnje oboli u Crnoj Gori oko 400 građana od raka pluća. S obzirom da se povećava broj oboljelih od navedenih oboljenja raste pritisak na zdravstveni sistem i njegovu finansijsku održivost.

Osnovna informacija koju trebamo uputiti građanima Crne Gore odnosi se i na činjenicu da je pušenje bolest i da prema tome zaslužuje isti tretman kao i bilo koja druga hronična bolest u smislu prevencije, ranog otkrivanja liječenja i rehabilitacije. S obzirom da smo i mi potpisnici okvirne konvencije za kontrolu duvana koju je svjetska zdravstvena organizacija definisala nama je obaveza zajedno sa institutom i sa centrima za prevenciju domova zdravlja sprovodimo sve ove aktivnosti. Važne informacije koje se populacionoj grupi prije svega djeci moraju plasirati odnosi se na činjenicu da je konzumiranje duvanskih proizvoda prepoznat kao rizik za veliki broj oboljenja. Ja ću nabrojati samo neka.

Dakle, bolesti srca i krvnih sudova koji predstavljaju dominantne uzroke oboljevanja i umiranje stanovništva Crne Gore. Među navedenim bolestima posebno je povećan povišen krvni pritisak i moždani udari. Takođe je dokazano da i nastanak infarkta srca nastaje kao posledica jedan od faktora uzroka je i pušenje. Rečeno je da je oboljenje od malignih tumora su češća, kod raka pluća 20 puta kod pušača nego kod nepušača i posebno zabrinjava činjenica da se radi o ženama koje su sve veći broj pušača i da se kod njih ... rak pluća sve više pojavljuje. Druga oboljenja kao hronična oboljenja astma isto tako kod pluća su prisutnija kod pušača. Takođe, upozoravamo da bolesti specifične za žene kao što su teže začecije, spontani pobačaji, isto je pokazano da duvan negativno utiče i predstavlja rizik kako za neplodnost tako i za vanmateričnu trudnoću.

O koštano mišićnom sistemu pušenje uzrokuje smanjenje kalcijuma i fosfora, kod žena osteoporozu uzrokuje i zbog toga moramo voditi računa o tome. Za ljepotu, za kozmetičke ...(prekid)... hroničnoga pušenja ove su promjene nastale upotrebom duvana nevidljive kod pušača se stvaraju bore na licu, duvanski dim uzrokuje oduzimanje vitamina D, sprečava protok krvi, isušuje kožu zbog svega toga brže i stari. O ostalim oboljenjima da ne nabrajam jer ih ima dosta, samo da kažem da postoje i uticaji na pasivne pušače. Godišnje umre otprilike nekih

600.000 osoba kao posledica pasivnog pušenja i posle svega ovoga je na svima nama da odlučimo da li da pušimo, da li da sebe da ugrozimo zdravlje, ne samo svoje, nego zdravlje okoline i cijelog društva u cjelini. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:25:18)

Hvala, poslaniče Numanoviću.

Samo da Vas obavijestim da ako budemo poštovali vrijeme da malo skratimo diskusije da smo u prilici da večeras završimo ovu raspravu. Tako da nadam se da će svak od poslanika umjesto pet koristiti tri minuta da bi došli svi.

Poslanice Bošnjak, vi ste na redu, nek se pripremi poslanik Halil Duković.

BRANKA BOŠNJAK (24.07.19 19:25:47)

Zahvaljujem.

Evo u okviru ove tačke imamo i različitih gledišta u okviru istih klubova mogli bi da polemishemo, ali ministre, evo čuli ste ja i vi se rijetko slažemo, ali podržaću ovaj zakon i moram vam jednu sugestiju dati, a to je sugestija da uradite jednu anketu među ljekarima, pa zbog vašeg ovog odnosa koji imate prema njima u pogledu i njihove materijalne situacije i u pogledu onoga što ih tjeraju na prekovremeni rad da rade, viđete da preko 80% ljekara koji su u najsvjesnijoj i štetnih posledica o kojima pričamo konzumiraju duvanske proizvode. Tako da mora malo i tamo da se povede računa i ono što hoću da kažem uvaženi građani, ovo vam je još jedna da kažem oblast u kome je Crna Gora na prvom mjestu i do skoro neće mi zamjeriti, stvarno se to tako, tako je bio izraz pušiš kao Turčin, sad možemo pušiš kao Crnogorac zbog toga što smo na prvom mjestu u Evropi po broju pušača, po glavi stanovnika. Ima 35,4%, a još 18% je onih koji su izjavili da su nekada konzumirali cigarete, a svake četvrte sekunde izgubi se jedan život u svijetu, a računa se da je to od posledica konzumiranja duvanskih proizvoda. Ja sam potpuno saglasna da smo najugroženiji mi nepušači odnosno, na žalost koji smo prinuđeni da budemo pasivni pušači zbog toga što neko ne poštuje zakon. Smatram da ste i sa ovim zakonom koji je bio da se nije iskoristila prilika da se taksama naplati mnogo više, jer sam bila zapanjena činjenicom da od 585 onih koje je inspekcija napravila u uvidu 2018. godini da su svega izrekli sedam kazni i od toga njih pet što se konzumirao duvan na radno mjesto, a ove dvije zato što nije bilo istaknutno negdje da je zabranjeno pušenje, što je očigledno da nije postojala volja da se odradi ovaj posao kako treba, e sad se nadam da ćete na način pojačati tu inspekcijsku kontrolu i da će se stvarno primijeniti ovaj zakon, pa će i ovi koji konzumiraju duvanske proizvode postati svjesni da u stvari se to radi za njihovo dobro, ma koliko veliki broj njih, razumijem zbog sve ove stresne situacije u koju nas vlast, na žalost, tjera ovakvom politikom, ekonomskom, pa mnogi nalaze spas u tome ili svoj stres liječe na način što konzumiraju duvanske proizvode, ali da negdje treba da se odupru i da razmišljaju prvenstveno o svom zdravlju. Neću mnogo dužiti. Htjela bih samo da znam pošto je zakon imao preko 500 stranica, pa sve detalje nisam iščitala, da li ste ukinuli ove takse za kazina gdje je dozvoljeno pušenje. Mislim da bi trebalo oni i dalje da takse imaju. Povećajte čak i cijenu ovih proizvoda kako bi i na taj način smanjili i da vidimo gdje će ići sva ta sredstva da se koriste baš za ove bolesti koje su prouzrokovane time. Da se malo više kontrole izvrši tamo gdje se kupuju duvanski proizvodi jer sam sigurna da se ne provjera da li je neko punoljetan ko kupuje duvanske proizvode. Od reda ćete naći da djeca čak, na žalost, za svoje roditelje dođu da kupe duvanske proizvode. Tako da imate podršku.

Bila mi je simpatična, i time ću završiti, izjava jednog građanina koji je rekao zabranjujete, on je shvatio da se zabranjuje samo u kafani i rekao je da ste vidjeli da se zdravi stilovi života u kafani vode. To mi je bilo simpatično. Reći ćemo ne vode se u kazinima, ali ćemo kafanu da napravimo kao zdravi stil života. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:30:43)

Izvolite, poslaniče Dukoviću. Posle vas neka se pripremi poslanik Radulović.

HALIL DUKOVIĆ (24.07.19 19:30:48)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre Hrapoviću, uvažena gospođo Pavlović, dame i gospodo poslanici,

Mislim da danas ne postoji osoba koja nije upoznata o štetnosti upotrebe duvana i duvanskih proizvoda. Istina je sledeća. Duvan spada u najopasniji otrov koji čovjek svjesno unosi u svoj organizam. Unoseći ga tako u organizam truje ne samo svoj organizam već i one koji se nalaze u njegovoj okolini. Vjerujem da ova činjenica dovoljno upozorava na štetnosti upotrebe duvana i duvanskih proizvoda.

Ono što je nauka utvrdila jeste da u duvanskom dimu postoji preko 4.000 materija koje nijesu zdrave po život. U tim 4.000 materija do sada je identifikovano 43 kancerogene materije, a sve ukupno izazivaju preko 40 opasnih oboljenja i oboljevaju, prije svega, respiratorno disajni sistemi i kardiovaskularni sistem, o čemu sam maloprije čuli tačno navedene bolesti. One činjenice koje govore u pravcu neupotrebe, odnosno zabrane upotrebe duvana i duvanskih proizvoda apsolutno suprotno utiču na zdravi način života.

Međutim, jedno pitanje koje se često i konstatacija koju svi znamo, da mi spadamo u društvo koje se dosta, izražena upotreba duvana i duvanskih proizvoda čak preko 35% građana upotrebljava duvan i to nije samo kod nas, i u drugim državama negdje manje ili više izraženo, manje bitno, ali se uvijek možemo pitati zbog čega je tako. Naravno, svi znamo da iza toga stoji jak duvanski lobi. Znamo da su zarade od duvana i duvanskih proizvoda ekstremne, da čak i punjenje budžeta u nekim slučajevima ide čak 300% do 400% više nego što je zarada samih proizvođača na duvan. To je jedan od razloga zbog čega se duvan još uvijek drži dosta aktivnim ovako u društvu.

Da napomenem da je istorija upotrebe duvana dosta duga, čak u nekim pisanim dokumentima se govori da je počela prije 7.000 godina, da su prvo počeli američki indijanci. U Evropu je uvezen početkom 16. vijeka, Španci i Portugalci kao najznačajniji moreplovci prvi su ga donijeli, a nakon sto godina počela je masovna proizvodnja i naravno masovna upotreba duvana. Tada se mislilo da je u početku to lijepo. Postoji neka koincidencija s upotrebom narkotika koji kada su prvi put izolovani isto su smatrani lijekom, tek kasnije je utvrđena štetnost. Kod duvana možemo da je u isto vrijeme kada je počela i masovna upotreba konstatovana njihova štetnost.

Da ne bih dalje dužio, jedina stvar koja me u svemu zabrinjava jeste dilema da li možemo odjednom sve one negativne posledice koje upotrebom duvana osjećamo u našem društvu riješiti restriktivnim mjerama. Napomenuću da smo jedan ovakav zakon već imali, pa nijesmo bili oduševljeni efektima koje smo imali, pa smo ga onda mijenjali, imali drugi koji je bio malo blaži od onog prvog. Sada se ponovo vraćamo na restriktivne mjere. Mislim da moraju inspekcije odraditi svoj posao. U ovom slučaju, ako želimo zakon da implementiramo u potpunosti inspekcije moramo afirmisati da rade maksimalno svoj posao, a vidjeti i iskustva ostalih država. Samo ću reći iskustvo Hrvatske gdje postoji određeni lokali kojima se dozvoljava pušenje, sve u cilju smirivanja tenzija onih koji upotrebljavaju duvan i duvanske proizvode. Kod nas zakonom ni to nije dozvoljeno na taj način. Naravno, vjerujem da će primjena zakona ukazati i na njegove dobre osobine, ali i na njegove nedostatke i da ćemo zajedno rešavati sve te probleme ako na njih nađemo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:35:28)

Hvala, poslaniče Dukoviću.

Poslaniče Raduloviću, vaše vrijeme.

BRANKO RADULOVIĆ (24.07.19 19:35:43)

Samo jedna riječ pošto je vrlo važna tema.

Pošto volim da slušam one ljude koji su posvetili tome život, kolega je u pravu, kada smo raspravljali tada sam poslednje istraživanje tri nobelovca, to su bili šokantni, 80%, 90% kanceri. Niste me do kraja slušali. Valjda ćete me do kraja poslušati što su pametni ljudi rekli. Nalazimo se, ministre, u strašno zabrinjavajućoj situaciji. Kada vidim djecu da puše, uvijek sam žensko dijete odvajao da je ono malo uzdržanije od muškog. Ono više puši javno nego muško, nije Nada tu pa da me osudi, i to, ministre, u osnovnoj školi. To je šokantno. Još nešto bih htio da kažem. Posle ovih brojnih imaju dvije važne stvari, posledice, gospođe, proučite pušenje i natalitet - sterilnost. Katastrofa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:37:05)

Hvala, poslaniče Raduloviću.

Sledeća je poslanica Maja Bakrač, a neka se pripremi poslanik Martinović.

MAJA BAKRAČ (24.07.19 19:37:18)

Uvaženi ministre sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Pred nama je danas Predlog zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda. Čuli smo ovdje različita mišljenja vezano za ovaj zakon, ali ono u šta se svi slažemo jeste da je štetnost duvana nesporna i da moramo raditi intenzivno jače na sprečavanju korišćenja duvana posebno mladih ljudi, a naročito, kako je i kolega rekao, djece u osnovnim školama.

Što se tiče ovog zakona, ovaj zakon je izazvao i reakcije u javnosti, ali svjesni činjenice da moramo svi zajedno raditi u cilju zaštite zdravlja ljudi, ovaj zakon ukoliko se bude sprovodio na pravi način dovešće do toga da se zaštiti naša najmlađa populacija koja je bila često izložena štetnim materijama. Kao što smo već čuli, ovaj zakon se ne donosi prvi put jer nekoliko puta je mijenjan i dopunjavan, ali nikada se u praksi nije pokazalo da se on sprovodio na pravi način. Mislim da je naplata određenih taksi dovela do toga da se konzumira duvan u svim ugostiteljskim objektima bez obzira na to što su postojala određena obavještenja da je zabranjeno pušenje. Osnovni razlog za donošenje Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda je kako sam i na početku rekla, zaštita zdravlja ljudi od štetnih posledica duvanskih proizvoda. I do sada su postojali naponi da se ograniči upotreba duvanskih proizvoda, ali kao što sam već rekla, rezultati nijesu postignuti. Ovaj zakon propisuje niz mjera za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih i sličnih proizvoda, kao i za sprječavanje štetnih posledica njihove upotrebe, obilježavanje i stavljanje u promet duvanskih proizvoda. Propisuje se zabrana duvanskih proizvoda, prodaja maloljetnim licima kao i zabrana pušenja na javnim mjestima, obaveza isticanja oznake o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina, uz mogućnost legitimisanja lica od strane prodavaca duvanskih proizvoda. Takođe, i ove odredbe su postojale u predhodnom zakonu, ali takođe efekte nismo imali ni od svih ovih propisanih odredbi. Kada je u pitanju radni prostor, zabranu pušenja u javnom i radnom prostoru kontroliše lice koje rukovodi radom, odnosno obavljanjem djelatnosti u ovom prostoru uz obavezu isticanja oznake o zabrani pušenja i ova odredba je postojala u predhodnom zakonu. Naravno, u svim radnim prostorijama postojala je odredba da je zabranjeno pušenje, a naravno niko se nije pridržavao toga.

Predlog zakona definiše da u radnom, odnosno javnom prostoru korisnik ovih prostora može da odredi posebnu prostoriju koja mora da bude posebno opremljena na način da druga lica nijesu izložena sekundarnom dimu. Ono na šta moram da se osvrnem, a što je definisano takođe ovim zakonom, u odnosu na zabranu pušenja u svim radnim i javnim prostorima napravljen je izuzetak. Uvažavajući zahtjev Privredne komore Crne Gore priređivača igara na sreću, tako da je pušenje dozvoljeno u kazinima s obzirom na specifičnost priređivanja igara na sreću ovim prostorima uz posebno opemanje prostora i plaćanja odgovarajuće takse. Interesuje me šta znači specifičnost, zašto su oni specifični u odnosu na druge ugostiteljske objekte?

Takođe, smatram da zakon svakako treba donijeti i treba ga poštovati, ali sa druge strane

mislim da je bolje da zauzmemo svi stav da radimo na edukaciji mladih i da ih okrenemo zdravim stilovima života, da se bave sportom i zdravim aktivnostima i naravno, kroz određene generacije, zakon nam neće trebati, jer će oni imati razvijenu svijest o štetnosti duvana i korištenja istog. I sa druge strane, ono na što moram da se osvrnem, izvinjavam se što sam uzela možda malo kolegama minut ili dva vremena, interesuje me, a to je bila neka polemika i na odboru. Da li je dovoljno sagledana problematika ugostiteljskih objekata posebno u zimskim mjesecima, o tome smo pričali i na odboru, da li će doći do smanjenja prihoda u ovim objektima, jer kao i što sami znamo da je možda negdje trebalo sagledati i činjenicu da postoje određeni objekti u kojima je dozvoljeno konzumiranje duvanskih proizvoda, pa u tim objektima onda ne trebaju da dolaze oni koji ne konzumiraju duvanske proizvode. Znači, čisto zbog ugostitelja, čisto zbog kafića koji će raditi naravno i zimi, ne samo i ljeti, i da li postoji (prekid) da neće doći do smanjenja prihoda u tim objektima. Zahvaljujem i izvinjavam se potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:42:24)

Hvala, poslanice Bakrač.

Nastavljamo, imamo još dvoje njih, poslanik Martinović, a neka se pripremi posljednji poslanik Divanović.

MOMČILO MARTINOVIĆ (24.07.19 19:42:39)

Dozvolite mi da budem racionalan što se tiče vremena u ovom obraćanju i da dam par nekih naznaka iz svog ličnog ugla na koji način posmatram ovo zakonsko rješenje, a to jeste da ga ocjenjujem jako pozitivnim i jako korisnim upravo iz tog razloga što sam i sam pušač. Nadam se da će jedan ovakav akt uticati na mene lično, a polazim od sebe i najbolje je kad čovjek ode od svog primjera i na taj primjer da i preporučim nekim drugima. Čuli smo danas dosta podataka, dosta statistike i nismo mogli zaključiti ništa drugo nego da je konzumacija duvanskih proizvoda pogubna za zdravlje. No u ovom svijetu i u ovom životu ništa nema preče od zdravlja, makar bi tako trebalo i mi treba svi na taj način svoje zdravlje da čuvamo i da čuvamo zdravlje drugih. Upravo poštujući druge, ograničavanjem upotrebe duvanskih proizvoda sačuvaćemo i druge od samih sebe. Iskreno govoreći i slušajući određene edukativne aktivnosti, mislim da nisu dale neki značajan rezultat, govorim u mom slučaju. Slušao sam dosta i statistike, slušao sam dosta da kažem priče, pokušao sam na taj način da se i ponašam, međutim u onom trenutku kada je moje zdravlje bilo ugroženo tek sam tada shvatio štetne posledice duvanskih proizvoda. Ali, u tom trenutku na moju sreću nije bilo pogubno, ali u tom trenutku kad sam shvatio koliko je to štetno i koliko to izaziva problema i stvara mogućih i potencijalnih problema. Mislim da treba krenuti s jednom dosta intenzivnom i kampanjom i upoznavajući javnost sa sprovođenjem ovog zakona i posebno na one organe koji su zaduženi za inspekcijske mjere, da u tom dijelu budu dosljedni i da ove norme koje su predviđene ovim zakonom definišu, odnosno sprovedu na najbolji mogući način. U tom dijelu podržavamo da se i kadrovski ojačaju inspekcijske službe i da budu dosledni u sprovođenju normi koje predviđa ovaj zakon. U sledećem dijelu koji takođe želim da napomenem, a to jeste, da upotreba duvanskih proizvoda prije svega utiče značajno na, odnosno ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda može da utiče eventualno na ugostitelje. Raduje me informacija koju ste dali na odboru kada smo razgovarali o ovoj temi, da ugostitelji su izrazili pozitivan stav u odnosu na ovu temu i da tokom javnih rasprava i tokom drugih aktivnosti nije bilo negativnih reakcija na ovu pojavu. To me jako raduje i nadam se da će praksa pokazati da je zapravo to tako.

Međutim, moram da podijelim s vama jednu zabrinutost, a to jeste, da možda i sami ugostitelji nijesu u dovoljnoj mjeri ozbiljno shvatili ovaj zakon, a ja vas molim da ih vi uvjerite i da im vi pokažete na djelu da ga ozbiljno shvate i da ga ozbiljno primjenjuju u praksi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:46:13)

Hvala, kolega Martinoviću.

Došlo je do kratke izmjene, kolega Murić je sada i onda kolega Divanović.
Samo Vas molim da zbog termina emitovanja skratite malo diskusije.
Hvala.

MIRSAD MURIĆ (24.07.19 19:46:30)

Evo, ovako.

Znači, odvikavanje od pušenja je veoma težak proces. Najačešće je neuspješan. Zbog čega? Zbog toga što se u duvanu, to je vrsta biljke, nicotiana-tabacco, nalazi alkaloid koji se zove nikotin i to je supstanca koja izaziva zavisnost, i duvan pripada psihoaktivnim supstancama. Šta su to psihoaktivne supstance? Definišu se kao supstance ili smješe koje djeluju na centralni nervni sistem i izazivaju promjene u doživljavanju i ponašanju, doktor Jovan Bukilić neuropsihijatar 1995. godina, znači, to je, ali duvan se i zloupotrebljava kao i droga. Zašto? Zato što mi smatramo duvan kao jednu društvenu radnju, odnosno pušenje duvana kao jednu, ili konzumiranje duvana kao jednu društvenu radnju koja nije osuđena od strane javnosti. Znači, nije osuđena i zbog toga je problem pušenje, odnosno konzumiranje duvana. Danas je zbog toga pušenje uvršteno među bolesti zavisnosti, kao i alkoholizam i narkoman, jer pušač postaje i psihički, a ponekad i fizički zavistan. Šta to znači psihički? Znači da ne možemo onako, lako da odustanemo od duvanskog dima zbog nikotina. Zavisnost od duvana je jednako teška i opasna kao i zavisnost od alkoholizma ili nikotinizma, a jedan od vodećih faktora rizika za nastanak rekli smo velikog broja bolesti. Suzbijanje pušenja danas nije borba nepušača protiv pušača, nego pokretanje široke akcije cjelokupnog društva i odrediti ciljnu grupu i sa njom znači vršiti edukaciju. Ciljna grupa teško mogu biti pušači zato što su ono zavisnici. Ciljna grupa treba da budu nepušači i to djeca. Znači djeca gdje pušenje danas uzelo maha od omladine i edukacija omladine i uvođenje predmeta kao što osnovnoj školi, predmeta koji se zove zdravi stilovi života koji je u prethodnom periodu imao dva časa nedeljno, a sada ima samo jedan čas, oko 8h u toku godine je posvećeno psihoaktivnim supstancama. Predmet biologija je smanjen sa dva časa nedeljno na jedan čas nedeljno i u tom predmetu kod učenika u devetom razredu su postojale lekcije o psihoaktivnim supstancama prevencija, a ne zabrana.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:50:08)

Hvala, poslaniče Murić.
Dajem riječ poslaniku Nikoli Divanoviću.

NIKOLA DIVANOVIĆ (24.07.19 19:50:16)

Zahvaljujem, potpredsjedične.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani ministre Hrapoviću, poštovana gospođo Pavlović, Dakle, evo iskoristiću ovu pokušaću zaista da budem vrlo efikasan sa vremenom, zaista smo tu čitavog dana. Ovaj pred predlog zakona je onako jedna vrlo zahtjevna priča. Mislim da ono kako ga je Vlada zamislila i ovo kako je postavljen tekstualno je zapravo jedan evropski standard. Oko toga nemamo dileme. Drugo što je vrlo važno vjerujem čvrsto da postoji jedna živa korelacija između nivoa društvenog i ekonomskog ako hoćete nivoa razvoja jedne zemlje i upotrebe duvanskih proizvoda. To je negdje tačka spajanja prosto ove dvije stvari. Dakle, vizija je da Crna Gora ide u Evropu i ovo je jedan od takvih zakona.

Druga dimenzija koja je vrlo važna jeste da se ovdje radi o zdravstvenoj kulturi kao jednom od segmenata ove kulture i dobrih evropskih vrijednosti kojima težimo. E podstakla su me neka izlaganja ovdje posebnog predstavnika Demokratskog fronta gospodina Bulajića dakle, postavlja se pitanje osnovnih ljudskih prava. Dakle, u tom korpusu smo. Da li su tu realizovana prava i jednih i drugih, odnosno ono vječito pitanje da li je nečije pravo na štetu onog drugog. Rekao bih da nije. Treće ili četvrto dakle, mentalitetske barijere neka tradicija nešto što je imanentno

Balkanu, što je možda u vezi sa onom prvom koleracijom i četvrto naravno ona tržišna dimenzija o kojoj uvijek moramo da razmišljamo dakle, lobi prosto jedan legitiman tržišni nastup, interesi velikih kompanija koje se bave ovim biznisom kao i mnogim drugim biznisima kao farmacijom, kao vakcinama itd.

Dakle, u jednom takvom ambijentu nije lako donijeti ovaj zakon. Vrlo je to kompleksna priča i vrlo će biti teško implementirati ga u praksi. Ja ipak vjerujem da imamo snage, jer loše iskustvo od nekih 15 godina, jer mi već 15 godina podsjetiću vas pokušavamo da implementiramo ovaj zakon koji složiću se je borba za bolju životnu sredinu na kraju ako hoćete, nas dovoljno snažno opominje na to da ovoga puta moramo biti odgovorni i više odgovorni nego u prethodnom periodu i mislim da je Vlada ovakvim Predlogom zakona prilično bezkompromisna, a to se vidi iz samog opsega, dakle sve ove zabrane koje su tu navedene i naravno onaj dio koji se tiče inspeksijskog nadzora. Dakle, vjerujem da je vrlo malo inspekcije u ovoj državi koja se neće baviti nadzorom implementacije ovog zakona i to je dobro.

Na kraju, dakle, želim prosto da kažem ne daju nam za pravo da se ušuškamo u neki naš tradicionalizam ni iskustva iz najbližeg okruženja. Dakle, ako može Hrvatska, ako može Bugarska, ako mogu zemlje dakle, koje su nama i mentalitetski i tradicionalno vrlo bliske onda može i Crna Gora. Ne ja mislim da Crna Gora može i bolje od njih. Vjerujem da je ovaj zakon prosto jedna stvar s jedne strane zdravstvene kulture, a s druge strane sigurno trag ka onome što jeste naša vizija evropske budućnosti Crne Gore. Hvala. Izvinite na prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.07.19 19:53:54)

Hvala, poslaniče Dinaviću na vašem uputnom izlaganju.

Vidi se da niste bili na Kosovo već duže vremena. Tamo funkcioniše zakon takođe i kao u Bugarskoj i Hrvatskoj već više godina, tako da je to baš lijepo.

Apsolutno se slažem sa vašom argumentacijom.

Prije nego što dam završnu riječ ministru, zadovoljstvo mi je da smo ovu tačku otprilike priveli kraju za nešto sat i petnaest minuta. Ovo je zabrana pušenja na ... mjestu iz trećeg pokušaja pa nek bude sreće.

Izvolite ministre, imate završnu riječ.

KENAN HRAPOVIĆ (24.07.19 19:54:37)

Hvala, potpredsjedniče.

Ja se zahvaljujem zaista na kvalitetnoj raspravi svakom poslaniku i na doprinosu koji su dali, a kao što rekoste da je sve brzo išlo odnosno, kvalitetno to je čini mi se znak da smo uradili dobar zakon. Malo ako mogu reći šale, malo zbilje, ali želim da kažem da ovo nije samo usvajanje jedne nove zakonske norme, ovo je mnogo više od toga, ovo je briga Vlade Crne Gore o zdravlju njenih građana, naših građana. Podsjetiću samo da je Vlada u prethodnom periodu opredijelila značajan iznos sredstava za nabavku savremene terapije, za liječenje karcinoma savremenih lijekova u poređenju sa mnogim evropskim zemljama zaista smo tu na nivou. Tako da kažem imamo dobre terapije za liječenje, ali ovo je zakon evo čuli smo od nekih poslanika koji ide ka tome da to bude prevencija.

Dakle, još jedan iskorak Vlade, još jedna briga Vlade više za zdravlje njenih građana kroz ovaj zakon. Evo pokušaću da dam i neke komentare ili možda neke odgovore. Kako smo čuli i drago mi je posebno što smo svi u Parlamentu i ako mogu tako da kažem i pozicija i opozicija zajednički u tome da je ovo zakon za dobrobit građana za čuvanje njihovog zdravlja. Naravno podržavamo ideju, ali to je stvar neke druge odluke i zaista ja ću insistirati na tome da probamo da pokušamo povećanje cijena duvanskih proizvoda i da na taj način uvedemo i na neki način odgovornost više, kao što reče i poslanik dr Halil Duković duvan je najopasniji otrov koji čovjek unosi u svoj organizam. Upravo tako i drugo pitanje da li možemo kao država, kao društvo odjednom restriktivno uvesti ovo? Ne. Mi ovo uvodimo 12, odnosno 15 godina i ovo nije restriktivni uvod, ovo je samo nastavak one politike koja nije dala dobre rezultate za sve nas.

Zašto su kazina specifična u odnosu na druge ugostiteljske poslove, odnosno druge ugostiteljske objekte? Pa Vlada Crne Gore je htjela da i izašla u susret privredi Crne Gore kroz ovaj segment udovoljavanja za pet kazina u Crnoj Gori koliko ih je registrovano, ali podsjetiću da zakon izuzetno strogo i restriktivno propisuje uslove i za njih, da postoje ventilacioni sistemi, da postoje posebne prostorije, da postoji mnogo toga što je precizirano zakonom i vidjećemo. Vjerujte da nećemo odustati da do krajnjih sitnica kontrolišemo kroz Upravu za inspekcijske poslove i te objekte. Ukoliko se desi da ne poštuje ovaj zakon apsolutno ćemo biti restriktivni i prema njima.

Dakle, željeli smo da izađemo korak više ka privredi koja je tražila to, a što se tiče ugostiteljskih objekata, evo čuli smo i od pojedinih poslanika kroz komunikaciju sa vlasnicima ugostiteljskih objekata kroz istraživanja, kroz konačnu javnu raspravu. Oni su sami velikom dijelom iskazali upravo ono što je neko rekao ovde da zdravlje prije svega, znači zdravlje prije profita njihovog. Čak imamo neke primjere. To je bilo i medijski prezentirano na nekim televizijama da su neki ugostitelji sami zabranili striktno konzumiranje duvana ovim njihovim proizvodima. Dakle, svih ovih godina je porasla svijest građana o štetnosti cigareta i konzumiranje duvana, ali mi moramo da nastavimo kao što ste i sami...

...sami rekli, evo Vi konkretno, da radimo na povećanju svijesti građana, da radimo edukativne programe svakodnevno i ovo nije samo obaveza Ministarstva zdravlja. Ovo je obaveza svih nas, Ministarstva prosvjete i obrazovanja, Ministarstva sporta, Ministarstva zdravlja prvenstveno i svih nas na svakom mjestu da sprovodimo i radimo edukativne programe. Naravno, uvjeravanja koja smo dobili od Uprave za inspekcijske poslove da su apsolutno i kadrovski i tehnički osposobljeni da odgovore ovom velikom izazovu i zadatku daju nam za pravo da kažemo da će biti u punoj mjeri implementirani. I jeste, izašlo se u susret i njima da se kroz proširenje kapaciteta kadrovskih, da se ojačaju da bi mogli ne samo ovaj zakon nego i ostale druge sistemske zakone da primjenjujemo u punoj normi. Nama, zaista nije cilj da kažnjavamo kroz ovaj zakon, nego da edukujemo i preventivno reagujemo. Naravno, kazne su tu kao jedna od mjera, ali definitivno mislim da će prije svega preventiva (prekid) na primjeni ovog zakona nego same kaznene mjere. Evo, sami ste rekli da neke kaznene mjere koje ste imali u ovom dijelu nisu dale onoliki efekat koji je bio kada ste sami saznali koliko je štetnost cigareta, odnosno konzumiranje duvana bilo po zdravlje. Evo, probao sam da dam možda par nekih odgovora.

Zahvaljujem, zaista još jednom na iskazanoj podršci ovom zakonu i nadam se da ćemo svi biti u prilici da svako kroz posao kojim se bavi damo punu implementaciju njemu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (24.07.19 20:00:18)

Hvala, ministre Hrapoviću.

Zahvaljujem Vam na završnom izlaganju.

Prije nego što zaključim, želim se još jednom zahvaliti kolegama Andriji Nikoliću, Danilu Živkoviću, Marti Šćepanović, Milošu Nikoliću, Ervinu Ibrahimoviću koji su nam omogućili da večeras završimo sa ovom tačkom dnevnog reda, naravno i Branku Raduloviću.

Obavještavam vas da sutra nastavljamo sa Desetom tačkom dnevnog reda, a to je Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o vodi i zdravlju uz Konvenciju o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera iz 1992. godine.

Hvala, vidimo se ujutro u 10h.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:06:31)

Poštovane kolege, nastavljamo Desetu sjednicu prvog redovnog (proljećnjeg zasijedanja) u 2019. godini.

Na dnevnom redu je Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o vodi i zdravlju uz Konvenciju o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera iz 1992. godine.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Kenan Hrapović, ministar zdravlja, Slađana Pavlović, generalna direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa. Pozdravljam ih. Izvjestioci Odbora su Miodrag Vuković Zakonodavnog odbora i Halil Duković Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dopunsko obrazloženje?
Želi ministar Hrapović. Izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (25.07.19 11:07:17)

Poštovani predsjedniče Brajoviću, poštovani poslanici,

Zakon o potvrđivanju Protokola o vodi i zdravlju uz Konvenciju o zaštiti i upotrebi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera iz 1992. godine je procesni zakon. Naime, Konvencija o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera je usvojena u martu 1992. godine od strane ekonomske komisije za Evropu pri Ujedinjenim nacijama. Crna Gora je potpisala navedenu Konvenciju u januaru 2014. godine. Protokol o vodi i zdravlju je sastavni dio Konvencije. Protokol je na međunarodnom nivou usvojen u junu 1999. godine na Trećoj ministarskoj konferenciji o životnoj sredini i zdravlju održanoj u Londonu. Do sada je Protokol potvrdilo, odnosno potpisalo 36 država. Protokol o vodu i zdravlju je prvi međunarodni ugovor čiji je glavni cilj zaštita zdravlja ljudi i postizanje blagostanja boljim upravljanjem vodama, uključujući zaštitu vodnih ekosistema, prevenciju, kontrolu i suzbijanje bolesti povezanih sa vodom. Ratifikovanjem protokola Crna Gora, kao i ostale zemlje potpisnice složiće se sa uspostavljanjem sveobuhvatnog, nacionalnog ili lokalnog nadzora i sistema za ravno upozoravanje u cilju prevencije i adekvatnog odgovora na bolesti povezane sa vodom. Ovim protokolom je predviđen strukturiran, interdisciplinarni i sveobuhvatan pristup o problemima vode kroz učešće svih zainteresovanih strana, i to kroz zajedničke analize postojeće situacije, planiranje sprovođenja i evaluacije aktivnosti, kao i izvještavanje međunarodnih tijela. Stoga ćemo, ukoliko se ovaj zakon usvoji, formirati i posebnu međuresorsku komisiju koja će pratiti implementaciju Protokola. Odredbe Protokola o vodi i zdravlju primjenjuju se na površinske slatke vode, podzemne vode, priobalne vode koje se koriste za rekreaciju ili za uzgoj ribe u akvakulturi, ograđene vode koje su generalno na raspolaganju za kupanje, vodu tokom zahvatanja, transporta, prečišćavanja ili isporuke i otpadnu vodu tokom prikupljanja transporta prečišćavanja i ispuštanja ili ponovne upotrebe. Zahvaljujem, predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:09:31)

Hvala Vam, ministre.

Da li neko od izvjestilaca želi riječ? Ne želi.

Onda dajem riječ poslanici Sanji Pavićević. Neka se pripremi poslanik Branko Radulović. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (25.07.19 11:09:44)

Hvala, predsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre sa saradnicom, poštovane građanke i građani,

Danas na dnevnom redu imamo Protokol o vodi i zdravlju uz Konvenciju zaštite i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera. Kao što je ministar podsjetio, Konvencija je donesena 1992. godine u Helsinkiju, a stupila na snagu 1996. godine. Donesena je s ciljem jačanja nacionalnih mjera za regionalnu saradnju, a u cilju zaštite i ekološki prihvatljivog upravljanja prekograničnim vodotocima i podzemnim vodama. Konvencija je u početku bila dogovorena kao regionalni instrument, ali je 2003. godine izmijenjena kako bi se omogućilo pristupanje svih zemalja članica Ujedinjenih nacija. Tako je februara 2013. godine amandmanima Konvencija prerasla u globalni pravni okvir za prekograničnu saradnju u oblasti voda.

Kada je riječ o Protokolu o vodi i zdravlju, on je sastavni dio Konvencije, donešen je i usvojen 1999. godine u Londonu na Trećoj ministarskoj konferenciji o životnoj sredini i zdravlju. Na toj konferenciji prvi put su se sastale i razmatrale tu temu Ekonomska komisija za Evropu i

ministri zdravlja i zaštite životne sredine zemalja članica regionalne kancelarije Svjetske zdravstvene organizacije. Kao što je ministar pomenuo, ja bih još dodala da je to prvi veći međunarodni pravni pristup situaciji u vezi sa vodom za piće u regionu, odnosno prvi međunarodni pravni instrument koji povezuje prevenciju i smanjenje bolesti povezanih s vodom i održivo upravljanje vodama.

Kada je riječ o prekograničnom uticaju, pod istim se podrazumijeva svaka šteta u životnoj sredini, unutar područja pod jurisdikcijom jedne od strana članica koji je nastao usljed promjene stanja prekograničnih voda izazvane ljudskom djelatnošću, čije porijeklo spada u zonu pod jurisdikcijom neke druge strane članice. Kada je riječ još o Konvenciji, dodala bih obaveze koje proističu iz Konvencije o vodama. Zemlje se načelno obavezuju u vezi sa tom Konvencijom, a najveći dio konkretnih obaveza treba da bude predmetom uređenja kroz posebne bilateralne i multilateralne sporazume među zainteresovanim državama. Tako je Crna Gora potpisala brojne bilateralne i međunarodne sporazume, a koje dijele zajedničke vodne resurse. Istovremeno, strane potpisnice su obavezne, što je jako važno, obavještavati o svakoj kritičnoj situaciji koja bi mogla imati prekogranični efekat. Utvrđena je i obaveza razmjene informacija, kao i obaveza informisanosti javnosti o stanju prekograničnih voda o preduzetim mjerama, o efikasnosti tih mjera i ostalo.

Predmet samog Protokola je zaštita i površinskih i podzemnih voda. Ove vode se definišu kao obnovljivi resursi, ali sa ograničenom sposobnošću oporavka od negativnih aktivnosti ljudi, pa je važno istaći da je održivo upravljanje hidrološkim ciklusom ključno kako za ispunjavanje potreba ljudi, tako i za zaštitu prirodnih resursa i životne sredine. U naučnim, stručnim i političkim krugovima se sve više razmatraju uticaji klimatskih promjena na sve aspekte ljudskog života, tako i na situaciju sa vodom u ekosistemu. Tako, na primjer, dugi periodi suše koje smo imali s vremena na vrijeme ili sve češće poplave nastale ekstremnom količinom padavina u kratkom periodu smanjuju sposobnost ekosistema za samoprečišćavanje kako bi se održala ravnoteža prirodnih funkcija.

U strategiji upravljanja vodama Crne Gore iz juna 2017. godine, koju je pripremila Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, piše da je za dobro funkcionisanje i razvoj sektora voda u narednih 20 godina potrebno osigurati značajna sredstva u iznosu od jedne milijarde i 145 miliona eura, a najveći dio tih sredstava 43% potrebno je obezbijediti za komunalnu infrastrukturu, tj. za izgradnju kanalizacionih sistema. Svjetska zdravstvena organizacija je analizirajući Milenijumsku deklaraciju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 2000. godine zaključila da investiranje u adekvatno vodosnabdijevanje i pristup adekvatnim sanitacijama ima mnogostruku ekonomsku dobit, a da se svaki uloženi dolar višestruko vraća, čime se ostvaruje ušteda u vremenu i produktivnosti, kao i u nacionalnom budžetu za zdravlje. Imajući sve ovo u vidu, vjerujem da će svi poslanici podržati potvrđivanje ovog predloga zakona. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:14:47)

Hvala Vam, poslanice Pavićević.

Sada ima riječ poslanik Branko Radulović. Izvolite. Neka se pripremi poslanik Ervin Ibrahimović.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.19 11:14:55)

Građani Crne Gore, bili svjesni ili ne, toliko u ovakvim turbulentnim vremenima, ali ovo je jedno od pitanja budućnosti i Crne Gore i svijeta. Imajući to u vidu, Crna Gora treba da se sabere oko značaja pitanja voda. To je sa svakoga aspekta pitanje života i pitanje budućnosti.

Ministre, ja Vas razumijem što ste Vi došli sa jednog aspekta, a možda bi trebalo da dođe još i više ljudi koji se bave tim uzrokom - i ministar poljoprivrede, ministar održivog razvoja, da dođu predstavnici onih institucija koje su zadužene za to, da dođu predstavnici nevladinog sektora kojima je to primarna aktivnost, da dođu, prije svega, građani. Dok mi ne budemo svjesni da mi da nas je Bog ili Darwin postavio ovdje da ne živimo sami, nego da živimo u zajednici, do tada ćemo

se ponašati protiv zajednice, odnosno protiv sebe i protiv svoje budućnosti. Ja se malo i profesionalno tangiram sa ovim. Na mome najjužem fakultetu postoji ekologija, ali se ona posmatra sa tačke industrijskog uticaja. Na drugom spratu je to iz bazičnog kroz biologiju i sve ostale stvari. Već i u doba Atinjana, a Indijci kažu da su osnovne dvije, tri stvari koje se prožimaju: zemlja, vazduh i voda i oni dodaju još i vjetar, što znači da ne možete to da posmatrate nikako parcijalno. Ja sam znao da će doći doba polaganja računa kada smo potpisali Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, kada je išao onaj korak prema kandidaturi za Evropsku uniju. Ja sam tada imao malo više slobodnog vremena i malo manje spavanja. To je bilo ljetnje doba, pa ga predao 17.11.2014. godine u obliku Predloga rezolucije o životnoj sredini. Znao sam da mogu da pročitam stotine zakona, ako iko ima na svijetu mnogo zakona oko ovoga, onda ima Crna Gora. Međutim, ima jedna suštinska stvar. Imati premnogo zakonske regulative, a ta zakonska regulativa nije usaglašena, onda ona postaje opterećenje. Imali smo i dobre institucije, a ne i toliko dobre institucije. Te institucije su bile povezane u cijelom tom sklopu evropskih institucija na čelu sa Danskom. Bio sam i tamo u Kopenhagenu i razgovarao sa tim prekrasnim ljudima. Znao sam da je Vlada tu glavni činilac, ali i mi poslanici, nevladin sektor i građani, i ja mislim ne uzalud, nego sam potrošio tri mjeseca dana objedinjujući te ljude, došli smo do jedne jako kvalitetne rezolucije o životnoj sredini. Ta životna sredina i ta voda u toj životnoj sredini inkorporirana je čak i u Krivičnom zakoniku. Ali, apsurd je naš da nijedan čovjek koji je zbog svog profita od onog što sam rekao čovjek u ljudskoj zajednici i u životnoj zajednici nije bio kažnjen. Mnoge današnje firme nemaju upotrebnu dozvolu. Onda sam se krstio kako, ministre, u Vladi postoji upravni organ, u poljoprivredi je drugi, treći u održivom razvoju, vi to posmatrate opet sa strane posljedica. Ali tu treba da postoji neka kordinacija. Kako bješe ono dijete od četiri ne znam roditelj ili četiri staratelja je ovakvo i onakvo /prekid/ kilavo. Znači, mora da postoji potpuna hijerarhija. Mora ovome da se postavi mjesto. Ja kada sam pominjao dvije milijarde, onda su mi rekli - opet je profo malo prolupao. Sad kaže ona koja je zadužena za ekologiju i jedan drugi za ekologiju koja, ljudi, neću da komentarišem, jutros ću da budem fin.

Pogledajte samo što je napravljeno, evo ja sam mučim za taj KAP jer mislim da taj KAP treba da bude. Kroz stečajnu neumnost, da ne rečem nešto drugo, podijeljeno je, slušajte me, ljudi, dva crvena boksita javio se neki Ukrajinac koji je opet neki profesor, ali on prolupao za razliku od mene, pa rekao je da će to sve da valorizuje. Ni grama nije napravio od toga. Ja zborim - ljudi, bre, pa nemojte da se sprdate. Hoće on da pravi specijalne opeke oko toga. Jeste li vi normalni? To stoji u jednom bazenu crvenog mulja nema podloge, to se spira, u drugom Bog te pita kakvo je. Fabrika je podijeljena, data je jednom vlasniku. Kovačnica podijeljena, data drugom vlasniku, treća na treću stranu. Pogledajte naše rijeke. Ja sam podignut na Morači, ja volim Moraču, ja pijem, zaronim dolje i pio sam iz Morače. Danas kroz Moraču kad pođete, ministre, kad prošetate, pa kroz Zetu, pa onamo-ovamo stidim se. Sjećam se cijelog života iz /prekid/ kad sam bio u Japanu, slučajno mi je pao jedan list papira, kao da sam ubio čovjeka. Znao li koja je najsvjesnija od i zahvalan sam im do kraja života. Bilo je mnogo okruglih stolova, nevladinih organizacija, i oni koji to rade na Durmitoru, i oni koji pročistili ispod onoga kamenog mosta Kralja Nikole, čini mi se da je, je li kralj Nikola podigao. Ono što su očistili vojska, omladina i ostali. Zašto, ministre, ja nijesam lud, ali kad kažem da volim metlu, ja kažem da volim čisto, ja se ne stidim od toga da ometem avliju.

Znači, ministre, pročitajte ovo molim Vas. Ovo je velika priča, saberite se, okrenite se prema Evropskoj uniji. Fondovi osim saobraćaja se najviše daju u ekologiju. U Singapuru, hiljadu puta ću da pričam, ako baciš pikavac - 100 dolara. Ministre, pogledajte kako su bankarski fašisti i kapitalizam otuđeni, pogledajte rijeke. Ja sam kroz Bangkok putovao, kroz sve one rijeke kad sam bio velika faca. Danas više nijesam i putovao sam svuđe, pa ko može da pije ono, ministre? Pa neka ga oni koji se klanjaju ne može ga gospod Bog spasiti od Znao li, ministre, jednu stvar. Ja imam problem sa jednom bakterijom koja je u ljudskom organizmu. Znao li što je najveći naš stručnjak, slušajte, ljudi, zbog voda. Najveći naš stručnjak iz oblasti bakterija rekao. Cijelo čovječanstvo će biti za deset godina 95% neotporno na bakterije. Mutiraju, one su nesavladive. Znači, ministre, ovo je vrlo ozbiljna priča. Sačuvajmo naše vode, biće skuplja nego nafta. Sačuvajmo naše vode zbog naših unučadi, saberimo se oko svega ovoga.

Građani Crne Gore, pravi ste rodoljubi, juče sam rekao, ispod zastave teritorije Crne Gore, plaćajte porez i ne zagađujte sredinu. Zdravo bili.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:24:33)

Hvala, poslaniče.

Sad riječ ima poslanik Ervin Ibrahimović, a neka se pripremi poslanica Daliborka Pejović. Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (25.07.19 11:24:48)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani predsjedniče Skupštine sa saradnikom, uvaženi ministre sa saradnicom, kolegice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo,

Slažemo se svi da je pred nama danas važan zakon koji se tiče zdravlja ljudi i smanjivanja broja obolijevanja od ugroženosti od vode kroz unapređivanja, tretiranja vode, odnosno zaštite vode i pravilnu zaštitu eko sistema ne samo na nacionalnom nivou, nego na prekograničnom i međunarodnom nivou. Saglasni smo svi da je neupitna važnost vode za zdravlje ljudi, za opstanak ljudi i svih živih bića na ovoj planeti. Takođe, voda u Crnoj Gori predstavlja, možemo slobodno reći, najvažniji prirodni strateški resurs naše države. Crna Gora se u svom pristupnom protokolu pri Evropskoj uniji obavezala da prije svega transponuje one EU legislative u nacionalni zakonodavni sistem. Takođe smo u obavezi da potpišemo protokol i konvencije koje se tiču zaštite zdravlja ljudi, tretiranje vode, zaštite eko sistema. Jedan od takvih prijedloga zakona je danas ovaj Zakon o potvrđivanju protokola o vodi i zdravlju, uz Konvenciju o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera iz 1992. godine.

Takođe treba da posjetimo sve da evo sada će skoro i godinu od kada smo otvorili poglavlje 27 Zaštita životne sredine i klimatske promjene, koje nas upozoravaju da moramo unaprijediti zakone pri tretiranju vode, a posebno se odnosi na pitku vodu i morsku sredinu. Takođe treba da unaprijedimo i način tretiranja slivova rijeka. Voda, složili smo se svi, ne poznaje granice. Ona pripada cijelom čovječanstvu i svim živim bićima. Zato je veoma važno da sve države uspostave neki vid saradnje u skladu sa međunarodnim pravom koje tretira unapređivanje zaštite vode i tretiranje voda.

Ono što svi znamo zašto je značajna ova Konvencija je i značaj Skadarskog jezera kojega dijelimo sa Republikom Albanijom i svi veći rječni vodotoci su ustvari u Crnoj Gori međunarodni vodotoci. Zato i treba podržati ovu konvenciju. Takođe, kao što je i uvaženi profesor Radulović rekao, nije dovoljno samo usvojiti zakon. Najveći izazov će biti implementirati te zakone. Moramo obezbijediti tačan sistem informisanja, dobru bazu podataka kako bi obavljali kvalitetniju prekograničnu razmjenu. Takođe moramo zaštititi ona mjesta koja su površinska i podzemna izvorišta, koja se koriste ili koja u planskoj dokumentaciji planiraju da budu za javno vodosnabdijevanje, da ih zaštitimo od potencijalnih zagađivača. Zato još jednom ponavljam da države imaju vrlo ozbiljan zadatak da potpišu sporazume, prekogranične sporazume, ne samo u bilateralnom pravcu, nego ako treba i na trilateralnoj osnovi kako bi što kvalitetnije unaprijedili zaštitu voda i vodni resurs.

Ovaj zakon nas usmjerava da uključimo javnost, da informišemo javnost, da obučimo javnost u ovom pravcu, da obrazujemo - informisanost i obuka javnosti o važnosti zaštiti voda koje direktno utiču i na zdravlje ljudi. I svakako da ovaj zakon jasno šalje poruku ili čak ide u onom pravcu unapređivanja kvalitetnije zaštite zdravlja ljudi.

I na samom kraju, želim da kažem ono što svi znamo. Svi znamo da je voda potrebna svima, ali isto znamo da voda kruži u prirodi. Nemojmo da dozvolimo da nam se zbog našeg nemara voda vrati takav bumerang koji ne možemo vjekovima ispraviti. Zato, poštovani /prekid/ radimo na tome da zaštitimo naše vode kao veliki potencijal budućih generacija. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:29:57)

Hvala Vam, poslaniče Ibrahimoviću.
Sada riječ ima poslanica Daliborka Pejović, a neka se pripremi poslanik Jovan Vučurović.
Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (25.07.19 11:30:05)

Zahvaljujem.

Poštovani ministre i saradnici,

Dozvolite mi da samo kratko iskomentarišem neke elemente ovog protokola koje smatram da proizvode ogromne obaveze za Ministarstvo zdravlja, naravno u svakom slučaju pruža i ogromne mogućnosti kada su u pitanju nadležnosti samog Ministarstva. Naravno, sve pod okriljem međunarodne organizacije, Svjetske zdravstvene organizacije koja je negdje inicirala i naravno treba da se stara o poštovanju ovog protokola u međunarodnim okvirima.

Dakle, ne znam da li ste svjesni obuhvata primjene ovog protokola. On je toliko širok i toliko je glomazan da neki uspostavljeni segmentisani pristup bavljenja vodama u Crnoj Gori može da bude jedno ozbiljno ograničenje i moja bi molba bila da zbilja ukoliko budete, kao što vam ovaj protokol dozvoljava, razmišljali u kom pravcu treba administrativno urediti buduće bavljenje vodama, idete ka procesu centralizacije i što je moguće više informacija i administrativnih kapaciteta objediniti da bismo se bavili ovim problemom na kvalitetan način. Ovo prevashodno imam u vidu kada je u pitanju međunarodna razmjena, koju ćete morati imati pogotovu sa aspekta onih vodnih površina koje dijelimo sa drugim zemljama iz okruženja i u regionu, ne samo zato što oni nemaju taj usvojeni kvalitet bavljenja tim resursima, nego za to što oni nemaju isti stepen zaštite. Evo konkretno, ako je riječ o jednom od najznačajnijih, kada je Crna Gora u pitanju, to je Skadarsko jezero - ne važi isti sistem zaštite na crnogorskoj teritoriji i dijelu koji obuhvata Albanija i stalno je problem kako da generalizujemo sistem zaštite tog bisera prirodne, ali i kulturne baštine kad je u pitanju i Crna Gora i region u cjelini.

Takođe, želim da vam skrenem pažnju na još jedan dio koji se tiče člana 4, vezano je za unapređenje rada institucija nad kojima vi vršite nadzor a koje su prevashodno i u najvećoj mjeri zadužene za korišćenje vode u smislu njenog kvaliteta, prevashodno za piće i snabdijevanje ljudske populacije. To je Insitut za javno zdravlje koji znam da to radi na zaista izuzetan način, ali ćemo definitivno morati određene parametre kad je u pitanju kvalitet vode za piće usaglasiti sa onim što su potrebe izvještavanja prema međunarodnim institucijama, prevashodno prema EIONET-u, Evropskoj mreži za izvještavanje o stanju životne sredine. Mislim da će vam baš u tom segmentu jedan vid centralizacije i koordinacije biti zaista neophodan.

Takođe, skrećem pažnju da je vrlo zahtjevna obaveza iz protokola vezana za djelovanje u vanrednim situacijama. Imali smo jako loših primjera u Crnoj Gori, prije nekoliko godina nešto što je potpuno slobodno mogu reći deformisalo sistem brige o tome kako i na koji način koristiti resurse voda, a da to se ne vrati kao bumerang crnogorskom sistemu. I tu će vam tijesna saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Sektorom za vanredne situacije biti neophodna da biste sutra predlagali najbolja moguća rješenja kako otkloniti rizike po životnu sredinu i naravno vodne površine u Crnoj Gori.

Smatram da će vam biti ključni izazov i zašto se uvijek zalažem za princip centralizacije je stvaranje najboljeg mogućeg administrativnog okvira da biste zaokružili upravo nadležnosti koje ćete dobiti. Stalno se u Crnoj Gori upire prstom na centralni nivo odlučivanja. Nisam neko ko pripada onima koji vječito kritikuju lokalnu samoupravu ili sistem rada lokalnih samouprava, ali mi se čini da ogromne nadležnosti koje lokalne zajednice imaju nisu pod dovoljnom pažnjom i nadzorom koji treba da vrši centralna vlast, a u velikoj nam mjeri zavisi šta oni tamo rade. Mi smo se zaista kreditno zadužili kod međunarodnih finansijskih institucija, da ne govorim o evropskim fondovima, da bismo završavali obaveze oko sistema za prečišćavanje otpadnih voda, vodovodnih sistema i svega drugog što je u nadležnosti lokalnih zajednica. Niko više ne brine o tome da li mi te pare trošimo, ko je odgovoran ako se pare i kreditna sredstva ne valorizuju na adekvatan način, a stalno ulazimo u obaveze podmirivanja unaprijed ogromnih kamatnih stopa koje smo uzeli zahvaljujući kreditima koje smo dobili. Dakle, tu se prosto mora napraviti jedna vrsta diskontinuiteta i na vama će, kao i na drugim naravno resorima u Vladi, biti ozbiljna odgovornost

kako da ovaj posao dovedemo do kraja.

I na kraju, završavam sa još jednom napomenom. Imaćete takođe veliki iziazov kada je u pitanju djelovanje nadzornog, odnosno kontrolnog mehanizma kroz rad inspekcija. Uvijek sam se zalagala za to da se inspekcije zajednički organizuju za posebne i vrlo specifične sisteme u kojima treba djelovati kada je u pitanju zaštita životne sredine. Sada, kako stvari stoje, nije baš situacija takva i ja bih vas lično zamolila da najveći zapravo nadzor i najveći svoj doprinos date u pokušaju da sinhronizovanim djelovanjem inspeksijskih kontrola se maksimalno afirmiše princip - zagađivač plaća, kao i da pokušamo zbilja do kraja da disciplinujemo one sisteme koji iz godine u godinu, a to analize životne sredine pokazuju, predstavljaju ozbiljne probleme po zagađenje životne sredine i za koje konačno moramo naći adekvatne mjere. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:35:05)

Hvala i Vama, poslanice Pejović.

Sada riječ ima poslanik Jovan Vučurović, a neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 11:35:12)

Proceduralno 30 sekundi. Ne bih reagovao, ali evo sad sam dobio informaciju da je direktor Uprave policije poručio da Crna Gora nikada nije svoju istoriju ni kulturu baštinila na svetosavlju. Dakle, imamo jedno eklatantno miješanje Policije, koja treba da je nezavisna i profesionalna u odnose u Crnoj Gori, dakle i nacionalne i vjerske. Ja sam samo htio da skrenem pažnju da je ovo poziv na mnogo ozbiljne stvari u Crnoj Gori da se ovo ne radi, čak i možda da se zakaže sjednica povodom ovoga pitanja. Jer, nije na direktoru Policije da ocjenjuje šta je crkva, koja je crkva. Dakle, u Crnoj Gori postoji Srpska pravoslavna crkva, kanonska, a on se određuje tu kao neko ko pojma nema o tome o ovom pitanju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:36:11)

Hvala Vam, poslaniče Vučuroviću, ali ovo nema veze sa procedurom. Vi ste saopštili stav. Čuli ste stav direktora Uprave policije, možete da na to reagujete politički, ali ne kroz proceduralnu raspravu svakako. U svakom slučaju, izvolite diskusiju.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 11:36:28)

Dakle, kaže na početku Protokola - voda je važna za održavanje života i preduslov je za dobro zdravlje i održivi razvoj, citiram. Cilj ovog Protokola je unapređenje i upravljanje vodama, zaštita vodenog eko sistema, a u konačnom smanjivanje oboljenja uzrokovanih vodom. Kraj citata. Radi se, dakle, o temi.

Poštovani građani, to što piše u ovom Protokolu u Crnoj Gori ne prate dešavanja na terenu. Tačnije, radi se sve suprotno ovom Protokolu. Meni je žao što nije pored gospodina preko puta i gospodin Radulović. To bi bila prava situacija gdje bismo mogli da raspravimo sva ova pitanja. Tako da je ovaj protokol, što se tiče Crne Gore, samo mrtvo slovo na papiru, dakle jedna oblada ove vlasti, lažna briga prema životnoj sredini, zdravlju i životu ljudi, ono što bi rekla Ekatarina Velika - neka voda nosi u zaborav. Da se vratim na ovu temu. U toku je izgradnja minielektrane na Cijevni u Albaniji, čime se obesmišljava stepen zaštite kod nas, a sa naše strane se devastiraju obale i uveliko ugrožava Skadarsko jezero, što je najbolji pokazatelj kako se shvata upravljanje prirodnim resursima koji imaju međunarodni značaj. Dakle, radi se o dokumentu od međunarodnog značaja.

Kada smo kod protokola, zdravlja, ekologije, zaštite životne sredine, života građana, to mene odmah asocira na Bukovicu, sa čistom vodom koja je gotovo od presudnog značaja za

zdravlje lokalnog stanovništva. Šta se tamo dešava, poštovani građani? Imamo te nezajažljive investitore iz kruga prve familije. Ustremili su se na građane, ustremili su se na nevladine organizacije, ustremili su se na tu rijeku da je pošto poto unište, da unište život i zdravlje ljudi. Eto koliko su životi bitni ovoj vlasti. Jer, ako slušate onoga koji se predstavlja kao predsjednik Opštine Šavnik, vidite kroz njega da je ovoj vlasti život građana nebitan. Evo Ćehotina, da nastavimo, pomor ribe, zagađivanje od strane Elektroprivrede, Termoelektrana Pljevlja, takođe. Je li to primjer poštovanja ljudi i njihovog zdravlja i života? Dakle, vidjeli smo one jezive scene.

Hajde da pričamo o Tari, gospodine ministre. Tara više nije bistra, nego kafena. Je li to zdravlje kada je rijeka kafena, kada je mutna? Dignite se i recite je li rijeka zdrava kada je kafena i mutna, ili kada je bistra, kada je suza Evrope. Dakle, ostalo nam je samo da se sjećamo Tare zbog vas, ne zbog vas lično, i zbog vas i zbog onih koji stoje iza vas zbog Vlade Crne Gore. Samo se sjećamo Tare, ostalo nam je to. Takav zločin ste napravili. Iza toga postoji Deklaracija ovdje, koliko se sjećam, o zaštiti koju je donijela Skupština Crne Gore. Eto toliko poštujete i Skupštinu Crne Gore.

Zeta napadnuta cijelim tokom, s namjerom Elektroprivrede da se prevede u Krupac i obesmišljava se postojanje poklonaca kao izvora vodosnabdijevanja grada Nikšića u kome stoluje jedan koji nije dostojan da bude tamo. I tako u nedogled: Morača, Kutska rijeka, gospodine Brajoviću, Ribnica i ovako bih mogao da nabrajam do ujutro. Imamo jednu katastrofalnu kataklizmičnu situaciju i meni je čudo da vi to ne vidite. Ne obraćam se ovamo nego se vama obraćam, da nećete da pogledate, da ustanete i saopštite da je Crna Gora pred kolapsom što se tiče ove situacije.

Sada je sve do ljudi. Poštovani građani, sve je do vas. Dakle, do građana da budu odlučni i čvrsti, da brane rijeke i vodotoke po svaku cijenu, svoje pravo na život od štetočina. Jer, ako budu ćutali, ova vlast sigurno neće brinuti o vašim životima jer ih ne interesuje ni vaše zdravlje, ni vaši životi. Ova vlast brine o interesima kriminalaca, koji su riješili da prave minihidroelektrane, kriminalaca kojima je na čelu predsjednik Demokratske partije socijalista. Obaveza nas poslanika, poštovani građani ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:41:25)

Kolega, nemojte da me dovodite u situaciju da Vam izričem opomenu sada pri kraju diskusije.

Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 11:41:42)

Obaveza nas poslanika i političara je da vama pomognemo, poštovani građani, da budemo dio te borbe za zdravu Crnu Goru, dakle ne samo za rijeke, nego i za onu Sinjajevinu da se ne predaje NATO paktu i da budemo dio borbe za svaki dio Crne Gore i za zdravu Crnu Goru.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:42:07)

Hvala Vam.

Mislim da je vrlo važno da usvojimo ovaj Protokol. Pridružujem se svima onima koji su izrazili ozbiljnu želju da diskutuju o ovom Protokolu i da svi imamo mogućnost da se na neki način uključimo u očuvanje naših vodotoka koji su unikatni vodotoci u svijetu. Konkretno, Socijaldemokrate su u Danilovgradu pokrenuli jednu akciju, opština je to svesrdno prihvatila, akciju o zaštiti rijeke Zete. Siguran sam da ćemo na tome da insistiramo, za jednu od najljepših, evo da ne budem lokalista, pa da kažem najljepšu rijeku u Crnoj Gori.

Sada posljednji diskutant Predrag Sekulić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (25.07.19 11:42:56)

Hvala Vam, gospodine predsjedniče Skupštine.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege,

Dozvolite samo par rečenica o Protokolu o vodi i zdravlju, mada sam u samom startu svjestan da ne mogu da budem toliko stručan i tako lijepo da pričam o ovoj temi, kao što su uvažene kolegice Sanja Pavićević i Daliborka Pejović iz našeg kluba već saopštile. Samo nekoliko napomena koje, čini mi se da će nam pomoći da razumijemo ovaj problem.

Tačno je da ovaj protokol i sama konvencija sa ratifikacijom kasnimo nekoliko godina, ali vjerujem da će pomoći svima nama da možda obratimo pažnju malo više na značaj onoga o čemu ovdje govorimo, o zdravlju vode sa jedne strane i povezanošću sa zdravljem ljudi. Slažem se s kolegama koji su rekli da je Crnoj Gori Bog dao sve, ljepotu, more i planine, a dao je ono što je u prirodi najizdašnije, a to je čista voda. Slažem se da moramo svi zajedno da povedemo mnogo više računa da na neki način te čiste vode očuvamo za naše potomstvo.

Dozvolite samo da pokušam da podsjetim na neke projekte koji su, rekao bih, obilježili prethodnih 30 godina, bez obzira što smo prolazili kroz dosta kriznih perioda, bez obzira što smo imali jedno ratno okruženje oko Crne Gore, bez obzira što je bilo i vrijeme ekonomske krize. Znači, podsjećanje. Ono što je bio san mnogih generacija, a to je i da naše primorje ima pitku i čistu vodu kao što to ima kontinentalni dio Crne Gore morala je da ispuni ova generacija. Tačno je da je Regionalni vodovod osnovan 80-ih godina, ali isto tako je tačno da je najveći dio ovog projekta realizovala ova generacija. Govorimo u proteklih 15, 20 godina. Nadam se da će jednako uspješno kao i do sada taj projekat biti nastavljen kada govorimo i o Herceg Novom i o Ulcinju.

Takođe, dozvolite da kažem da svaka intervencija u prirodi na neki način devastira prirodu. Podsjećanje, jedna velika hidrocentrala kao što je hidrocentrala Piva nije mogla da bude urađena i nije mogla da se stvori onolika akumulacija bez urušavanja jednog dijela prirode. S druge strane, govorimo o održivom razvoju, da taj razvoj napravimo tako da ne ugrožavamo generacije iza nas. Podsjetiću, takođe, da je hidroenergija kao obnovljivi izvori energije nešto što je u čitavom svijetu i Evropi takođe prepoznato kao dobar izvor energije.

Vjerujem, takođe, danas, sutra kada budemo pričali o izgradnji hidroelektrane Komarnica da ćemo imati i ono što je pitanje uticaja na ekologiju isto tako kao što je pitanje izgradnje vjetroelektrana, isto kao što je pitanje izgradnje solarnih polja. Znači, nemamo nikakvu dilemu da svake intervencije u prirodi donose i neke negativne stvari. Ali samo da znamo, znači to isto radi čitava razvijena Evropa zato što bez energije nemate razvoja, što god mi mislili o tome. Ja se slažem da neke intervencije u prostoru moraju da ostave dugoročne posljedice.

Uostalom, uvažene kolege, podsjetiću da izgradnja autoputa nije mogla da bude bez uticaja na prirodu, što god mi mislili o tome. Negdje strašno loše osjećam kada neke dobre projekte naše kolege iz opozicije ne podržavaju. Moram da budem iskren da neki projekti zaslužuju da ih svi zajedno podržimo. Takva je bila izgradnja autoputa. Nažalost, naše kolege iz opozicije to nisu prepoznale kao dobru razvojnu šansu, nego su prepoznale kao mogućnost da negdje politički ušćare. Građani Crne Gore najbolje vide da je taj autoput donosi dobrobit Crnoj Gori. Znači, tu nemamo, vjerujem, nikakve dileme ni mi ni vi, samo što vi niste spremni da to priznate.

Zaista vjerujem da će nakon izgradnje Tara takođe biti ponovo Suza Evrope. Nema nijednog razloga da to ne bude. Jesam za pridržavanje visokih ekoloških standarda. Uostalom, kao bivši ministar ekologije zaista ne bih mogao drugačije da govorim u ovom Parlamentu. Ne bih mogao drugačije da djelujem u životu, ali sa druge strane moramo da znamo da održivi razvoj nosi tu opasnost.

Dozvolite, uvažene kolege, da smo mi prije nekoliko godina ušli u veliki projekat prečišćavanja otpadnih voda kada govorimo o primorju. Govorimo o desetinama i desetinama miliona. To je ona priča zašto imamo rast bruto društvenog proizvoda, s jedne strane, a, sa druge strane, to ne prate plate. Zato što moramo da završimo neke infrastrukturne objekte da bismo danas, sutra mogli da ostavimo djeci nešto što je pitanje ekološkog očuvanja Crne Gore. Uostalom, projekat o kojem je uvažena kolegica Pejović govorila, o saniranju ekoloških crnih tačaka koji košta 50 miliona dolara - to su takođe negdje uradile generacije prije nas. Ali, mi moramo to da saniramo da bismo ostavili nekim budućim generacijama ono što je pitanje životne sredine. Kad sam radio u Kombinat u aluminijuma u blizini Podgorice, niko nije digao glas zašto se

to radi baš tu. Tačno je da generacije i generacije radnika su u tom Kombinat aluminijuma zarađivali svoju platu, držali svoje porodice. Kombinat aluminijuma je doprinio razvoju Crne Gore. Na stranu to što danas propada, nažalost, propada Kombinat aluminijuma u Mostaru, koji nam je uvijek, ali nam je uvijek bio primjer dobrog kombinata aluminijuma. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:48:43)

Hvala Vam, poslaniče Sekuliću.

Da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ?

Komentar.

Izvolite, poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.19 11:48:52)

Volim kad imamo konsenzus oko budućnosti Crne Gore, jer postoje stvari gdje da dođe Ajnštajn pa poslije ako je nešto loše napravljeno, nema popravke. U građevinarstvu kažu - poslije 100 godina ovamo i onamo.

Mnogo ste stvari pokrenuli, samo ću kratko. Oko velikih hidrocentrala. Saglasan sa Vama i hoćemo da pričamo o tome. Vjetrogeneratori, solarna polja mogu već da konkurišu velikim hidrocentralama. Veliku hidrocentralu Bog nam je dao da imamo strašnu konfiguraciju po pojedinim vodotocima. Ono što je u Pivi, ono što je Komarnica, hajde zažmurićemo i vidjećemo što ćemo sa onim biserom. Ja opet kažem da pogledamo još jedan put donju ili gornju kotu Komarnice I ili II. Ne znam što ne krenemo sa Pivom II kao rezibilnim bazenom i sa Kruševom donjom ili gornjom, dogovorimo se. Tu nema devastacija, kolega Sekuliću, ili minimalnih devastacija jer je takva konfiguracija.

Prelazim sad na drugu stvar. Znete li koliko moramo za pet crnih tačaka /prekid/? Preko milijardu. Ako nema Evrope, a mi nemamo para više. KAP bio je i tehnološka potreba i politička odluka. Mi zato danas predlažemo da se crveni boksiti u bespuće oko Nikšića prerađuju u metaluršku i nemetaluršku glinicu, a onda da se ta metalurška ili nemetalurška glinica, koja je 10 puta skuplja od nekih drugih stvari. Kad sam pročitao - prerađuje se crveni boksit, jedan hoće da digne, rekoh kako nam je svako novinar. Ne možemo je izmjestiti iz Čemovskog polja, prerađuje i pročitajte ono što ću vam sutra dati.

O čemu ste još pričali? O autoputu. Ko je protiv autoputa da Bog da ne mrdne niđe. Jesam li ja čovjek koji se najviše zalagao za autoput? Sudio sam se sa onim Hrvatima, pa mi niste pomagali sa onim Žderićem što je otišao u zatvor. Lompara klečao, molio, ali, Peđa, ti ne kupuješ kola odmah sad nego kad ti trebaju, kad ti famelja se uzdigne, kad ti da tašta pare, kad ti dade neko drugi. Znači, kad je vrijeme, kad ti famelja naraste, kad su potrebe. Autoput je nama neophodan /prekid/, ali je trebalo je /prekid/ one 100 miliona iz Telekomu, trebalo je podići infrastrukturu. Peđa, ideš i ti, sadiš i ti one jabuke grlom u drače bandičke ili prvo razmisliš pa napraviš fizibiliti studiju na list papira plus-minus, pa napraviš prvo kako da zakolčiš, to je idejni projekat, pa ćeš da vidiš ko ti je glavni projekat kako ćeš to da napraviš lijevo-desno, pa ćeš da napraviš studiju izvođenja da vidiš da li imaš komšija, nemaš komšija, boli li te kičma, ne boli li te kičma. E, to su sve stvari kako treba posebno ući o autoputu da nam se ne dešava da 300-400-500 metara ne znamo kako ćemo premostiti i što nam je dolje. Tu smo pogriješili, na pet mjesta smo pogriješili, a posebno zašto smo uzeli kineske pare jer sad neće Evropljani da nam daju pare. O tome ćemo pričat dalje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:52:57)

Nemojte da pričamo o stvarima u koje nismo dovoljno upućeni, nije bila nijedna greška.

Izvolite, poslaniče Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ (25.07.19 11:53:09)

Hvala Vam, gospodine predsjedniče.

Uvaženi profesore Raduloviću, pokušaću da odgovorim makar na dio tema koje ste otvorili, ustvari pokušali Vi da odgovorite. Saglasan sam sa Vama da kada dođe priča o Komarnici, zaista treba sačuvati kanjon Nevidio. Znači, ne mislim da će to spuštanje na donju kotu negdje na 812 da će to biti, tačno je da će veća kota biti isplativija, ali nije sve u novcu. Znači, tu se slažemo kad je u pitanju održivi razvoj. Slažemo se takođe da je zatečeno stanje to što je Kombinat aluminijuma napravljen tamo gdje je napravljen, umjesto da se radi u Nikšiću gdje su boksiti i gdje je bila bliža struja da se nema gubitaka toliko na mreži, ali napravljeno je što je napravljeno. Ja opet kažem - mi danas moramo da nađemo novac, to je potreba zbog naše budućnosti, da saniramo taj crveni mulj. Naravno, nerado, ali ću Vas podsjetiti da ste Vi tom Kombinat aluminijuma predviđali zaista crnu sudbinu i stalno nam ovdje govorili o Kombinat aluminijuma u Mostaru. Nažalost, zbog 200 miliona duga, Kobinat aluminijuma u Mostaru ide u stečaj. Kombinat aluminijuma u Podgorici radi, imamo još jednu fabriku, a vjerujem da će biti još nekoliko najava investicija, ali samo malo podsjećanje gdje smo bili u pravu, a gdje vi niste bili u pravu.

Naravno, profesore, ja veoma cijenim Vaše stručno znanje, ali ovdje govorimo o stvarima, kojim ćemo približiti građanima naše i vaše razmišljanje. Znači, da pokušamo da nađemo nešto što je zajedničko. Vi ste nedavno priznali ovdje u Parlamentu da smo možda trebali prije desetak godina ili 15 kad je to bilo na dnevnom redu pokušati nešto sa zajedničkom izgradnjom hidrocentrala na Tari. Sad je to kasno, vrijeme je prošlo. Znači, mi već više od tri decenije, četiri decenije nismo napravili veliki hidroenergetski objekat, ali dozvolićete, vjetroelektrana da, ali ta vjetroelektrana narušava prostor prirode. Znači, mi mora da se radi ekološka studija, da se vidi jer se pokazao negativan uticaj recimo na Što god mi mislili o tome, znači solarna polja da jeste sad je to nešto, nešto isplativije prije nego što je bilo ranije, ali sa druge strane i tu imamo problem jer i to na neki način devastira prirodu. Tako da moramo naći onu ravnotežu pitanja održivog razvoja. To je, profesore, pitanje isplativosti. Znači, ni moja ni Vaša poljoprivredna proizvodnja nije isplativa, ali mi je strašno drago kad mi dođe dijete na imanje da mogu da mu uberem jabuku i da kažem - sine moj, jedi slobodno, nema potrebe da je pereš. Pitanje je da li želimo da živimo u čistoj prirodi ili ne, ali čista priroda počinje tako što ćemo imati prečišćavače za otpadne vode u svim lokalnim samouprava u svim gradovima, da ćemo imati tekuću vodu u svim gradovima. Znači, da pokušamo da ono što je pitanje seoskih vodovoda ponovo vratimo na /prekid/ godina. Uostalom, profesor Ivanović kao ministar poljoprivrede je puno uradio kad su u pitanju seoski vodovodi. Znači, moramo da nađemo zajedničke tačke koje nas spajaju negdje, a to je budućnost naše djece. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:56:27)

Pet sekundi ispravka navoda za poslanika Radulovića.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.19 11:56:32)

Evo zdravo bili u ponedjeljak. Kad pročitate moju knjižicu, pametniji ćete biti. Druga stvar, govorio sam kad bude okrugli da Buk Bijela koja je bauk ako su krenuli oni jednostrano, ili da ih zaustavimo, ili da vidimo kakvu ćemo imati korist. Jesam li jasan? A to što obnavljate ognjište - kapa dolje i ja to radim. Znači, dva puta ste bili malo političar, a jedan put ste bili Katunjanin.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 11:57:19)

Hvala Vam.

Sad smo konačno okončali raspravu po ovoj tački dnevnog reda.

Pitam da li predstavnik Vlade želi dati riječ. Želi.
Izvolite, ministre Hrapoviću.

KENAN HRAPOVIĆ (25.07.19 11:57:29)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Želim da iskažem zadovoljstvo i zahvalnost svim poslanicima koji su uzeli danas učešće u diskusiji o usvajanju Zakona o Protokolu o vodi i zdravlju i na taj način dali još jači doprinos kako bi ovaj zakon nakon usvajanja bio i implementiran.

Pa, evo čuli smo neke diskusije danas da je osim samog zakona i vođenja brige o zdravlju stanovništva kroz kvalitet vode jako bitna i međunarodna saradnja i međunarodna komunikacija. I u svom uvodnom izlaganju rekao da je osim vođenja brige o zaštiti i korišćenju vode ne manje važno upravo obaveza međunarodnog obaveštavanja među državama o svim kriznim situacijama. To je jako važno za našu zemlju pogotovu što smo čuli u izlaganjima i posebno istakli značaj Skadarskog jezera, kao jednog velikog lokaliteta vodnog koji je zaista ne samo od značaja za Crnu Goru i Albaniju, nego za cijeli region.

Takođe, čuli smo da je jako važno da budu uključeni i predstavnici drugih institucija - i Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva održivog razvoja i turizma. Podsjetiću samo da je članom 3 ovog zakona koji je danas na raspravi definisano da su nad sprovođenjem ovog zakona nadležne institucije i državne uprave za poslove zdravlja, zatim vode i zaštite životne sredine, kao i nadležni organ lokalne uprave. Svi oni koji su prepoznati zakonom su obavezni da sprovedu zakon u cjelosti i da u jednoj multidisciplinarnoj i intersektorskoj saradnji, kako sam i u uvodnom izlaganju rekao, možemo jedino dati pravi odgovor na primjenu ovog zakona.

Evo čuli smo danas takođe da zajedno svi moramo obezbijediti i tačan sistem informisanja, dobru bazu podataka i, ono što je jako važno, dobru informisanost građana. Današnja rasprava, odnosno današnji komentari su veliki doprinos da građani Crne Gore čuju upravo i o ovoj temi, o značaju ove teme i da smo već koristili današnju priliku da pošaljemo jednu poruku građanima Crne Gore da svi zajedno vodimo brigu o našem zdravlju i kroz primjenu ovog zakona.

Naravno, postavljeno je i pitanje i integrisanosti jačine i kapaciteta institucija u Crnoj Gori koje vode brigu o implementaciji ovog zakona. Podsjetiću samo da jedna od ključnih institucija, kao što je Institut za javno zdravlje Crne Gore, izuzetno kvalitetno osposobljena i profesionalno osposobljena institucija koja već odavno ima kontakte i saradnju sa svim relevantnim međunarodnim institucijama, pa i iz ove oblasti. I ne samo da smo u direktnoj komunikaciji, odnosno Institut za javno zdravlje sa njima i informatičkoj razmjeni podataka, nego u kontinuitetu zaposleni Instituta za javno zdravlje prisustvuju svim tim događajima, seminarima i na taj način se edukuju i stečena znanja primjenjuju u našoj zemlji.

Još jednom se nadam da će ovaj zakon biti usvojen i zahvaljujem svima onima koji su dali doprinos danas.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:01:00)

Hvala Vam, ministre.

Konstatujem da je pretres završen. Pozdravljamo kolege iz Ministarstva zdravlja. O ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Po dnevnom redu je sada tačka Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešće pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave, u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu, drugo glasanje. Kolege, mi smo obavili raspravu po ovoj tački dnevnog reda. Zakon je raspravljan 5. marta, a glasanje je bilo 6. marta. Sad je stavljeno u dnevni red samo da bi tokom glasanja mogli sad glasati nadpolovičnom većinom poslije tri mjeseca koja su istekla. Ovdje smo imali želju poslanika Demokratskog fronta i dogovorili smo se da imamo samo kratko obraćanje jednog poslanika Demokratskog fronta i jednog poslanika Demokratske partije socijalista.

Vi želite proceduralno reagovanje?

Izvolite, poslaniče Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ (25.07.19 12:02:06)

Predsjedniče Parlamenta, samo želim da izrazim protest iz razloga što nije ovo prvi put da se glasa po drugi put o nekoj temi. Međutim, u dosadašnjim slučajevima smo imali raspravu. Onoliko puta koliko se neka tačka stavi na dnevni red, toliko puta bi trebalo i da održimo raspravu o toj temi. Između ostalog, nisu svi gledali prethodno zasijedanje. Mi lično smatramo da je jedan od direktnih razloga zašto ste ovo napravili, mislim kao rukovodstvo Skupštine, činjenica da je prekjuče, nažalost, preminuo jedan hrvatski vojnik u misiji u Avganistanu i da su dva ranjena i da smo juče imali priliku da gledamo kako Hrvatska reaguje na slanje svojih trupa u Avganistan i u druge misije, da gledamo tužni lik njihovog ministra koji je ponudio i ostavku zbog toga. Dobro znate kako bi danas djelovala ta rasprava i kako bi /prekid/ Ministarstva odbrane prošao i pred građanima i pred ovim poslanicima.

Mislim da nije pošteno da se zloupotrebljava sila Kolegijuma i Vaša lično da bi se skidale tačke s dnevnog reda za raspravu koje nisu prijatne vlastima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:03:24)

Hvala Vam.

Ne skidaju se tačke dnevnog reda.

Izvolite proceduralno, poslaniče Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ (25.07.19 12:03:32)

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Naravno da izražavam potpunu nesaglasnost sa ovim što je kolega rekao iz objektivnih i pravnih razloga. Zbog čega to govorim? Ako se ne držimo ovdje Poslovnika, ako se ne držimo zakona, onda ne znam čemu sve ovo. Svako je mogao imati pravo da iznese svoj stav prilikom prve rasprave.

U pravu postoji jedno pravilo - nikada drugo ne može ići prije prvog. Ako je prvo glasanje završeno, znači završeno je nakon rasprave po toj tački dnevnog reda. Drugo glasanje, kao i što ste rekli, je samo forma da bi se dobila eventualno potrebna većina. Prvi put je to bila dvotrećinska većina, a sada treba apsolutna većina. Vraćanjem priče na početak postavlja se pitanje da li se onda vraćamo i na prvi krug glasanja. Da li opet treba opet da glasamo ako se otvori rasprava po ovoj tački dnevnog reda sa dvije trećine? Nikakvih elemenata po ovom dokumentu nema bilo kakva rasprava u Parlamentu da se, kao i što ste rekli, da se otvara.

Prema tome, ja bih stvarno zamolio da se držimo Poslovnika i da se držimo onoga što je propisano i kako treba da se ponašamo u okviru Parlamenta u dijelu prava na raspravu, u dijelu zaključivanja, u dijelu glasanja i u dijelu donošenja odluka. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:05:11)

Hvala Vam.

Milan Knežević. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (25.07.19 12:05:17)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Ove izmjene i dopune Zakona o upotrebi vojske Crne Gore ustvari predstavljaju klasičnu

potvrdu da je parlamentarna većina 27. aprila 2017. godine na Cetinju potpisala kapitulaciju. od tog datuma i od tog dana Crna Gora je okupirana država koju je okupirao NATO. Država u kojoj je glavnokomandujući Sjevernoatlantskog saveza bog i života i smrti, bog rata i mira i čovjek koji je u bilo kom trenutku može da ovdje suspenduje i Skupštinu, da suspenduje Vladu, da suspenduje Savjet za odbranu i da donosi odluke koje su isključivo u interesu NATO saveza. Tako svakim danom sve više i više postaju deplasirane floskule koje slušamo kako je Crna Gora ravnopravna članica za stolom gdje predsjedava 28 članica NATO-a. Valjda je svakome jasno posle svega ovoga što se dešavalo i što se dešava da se Crna Gora ne nalazi sa stolom, nego se Crna Gora nalazi ispod stola i da se njome ćušaju i nabacuju voleje čas Amerikanci, čas Britanci, čas Francuzi, identično onome kao što je Donald Tramp ćušnuo Duška Markovića na prvom samitu NATO-a, misleći da je konopar koji je zalutao na sastanku sa liderima NATO saveza.

Ovim izmjenama, građani Crne Gore, želim da znate, ukida se princip dobrovoljnosti o učešću u vojnim misijama, a uvodi se princip obaveznosti odbrane NATO članica po procjeni glavnokomandujućeg Sjevernoatlantskog saveza. Znači, redovni sastav Vojske Crne Gore i rezervni sastav Vojske Crne Gore i svi punoljetni muški građani do 60 godina biće obavezni da učestvuju u odbrambenim NATO misijama ako to bude procijenio NATO savez i ako to bude procijenio glavnokomandujući. Jer, ova marionetska Vlada je preuzela obavezu da crnogorski narod, crnogorski građani, crnogorski mladići ginu umjesto Amerikanaca, Britanaca, Francuza, Engleza i ostalih koji sad šalju balkanske narode u ratna žarišta kako bi ostvarivali svoje geopolitičke interese. Do danas u Avganistanu je poginulo 2.224 američka vojnika i 3.500 inostranih vojnika.

Eto zašto se sad šalju crnogorski vojnici u Avganistan, eto zašto se sad šalju hrvatski vojnici u Avganistan. Vidjeli ste juče da je poginuo jedan hrvatski vojnik i imamo jasnu situaciju i jasnu poruku da najviše što može Hrvatska da uradi u ovom trenutku jeste da toga vojnika sahrani u Hrvatskoj a da ovu dvojicu ranjenih liječi u kliničkim centrima po Hrvatskoj, a ne može da povuče vojnike. Smije li Hrvatska, pitam sve ovdje iz parlamentarne većine, da povuče ijednog vojnika iz Avganistana? Ne smije zato što je potpisala ovo što vi sad ovdje smatrate kao fantastičnu stvar kroz izmjene dopune ovoga predloga zakona da je naše učešće u odbrambenim NATO misijama obavezno. I umjesto da se posvetimo ovim skaljarsko-kavačkim klanovima, gdje su 43 čovjeka poginula na podgoričkim ulicama, umjesto da se posvetimo bezbjednosti zemlje, mi smo odlučili da utjerujemo mir u Avganistanu, mir u državi koja se zove grobnica imperija, koja je sahranila i britansko carstvo i sovjetsku imperiju, a evo sada sahranjuje NATO savez. NATO savez se u ovom trenutku ponaša kao Vermaht, koji je kada je okupirao 1941. godine značajan dio Evrope onda je regrutovao iz okupiranih krajeva vojnike i mladiće da ginu na istočnom frontu. E sad NATO ne želi više da ginu američki i britanski vojnici nego je našao jeftinu radnu snagu u liku pogibije crnogorskih, hrvatskih i ostalih vojnika. I umjesto da im se mi posvetimo načinu na koji ćemo da jačamo svoju vojnu neutralnost da budemo između Istoka i Zapada neutralni kako se ne bismo suočavali sa ovim bezbjednosnim izazovima, mi smo, slobodni građani Crne Gore, naše vojnike poslali u pogibiju tamo u Avganistanu. To treba svi da znate. Ono što se desilo hrvatskim vojnicima desiće se i crnogorskim vojnicima. Samo da pitamo šta će posle toga da uradi Vlada Crne Gore, da li će smjeti da povuče ijednog crnogorskog vojnika iz NATO /prekid/? Naravno da neće smjeti, ali je vrlo važno njima bilo da pošalju dva oficira na Kosovo i Metohiju, na teritoriju koja se nalazi u sastavu Republike Srbije kako bi demonstrirali faktor stabilnosti i sigurnosti na Balkanu, faktor stabilnosti u Srbiji, a ovamo ne možemo da se izborimo ni sa jednom mafijaškom likvidacijom u centru Podgorice. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:10:51)

Hvala.

U ime DPS-a Obrad-Mišo Stanišić.

Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (25.07.19 12:10:57)

Hvala Vam, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolege i kolegice, poštovani građani,

Ja ne želim, Vi ste rekli, predsjedniče, da smo završili raspravu po ovoj tački dnevnog reda, na Drugoj sjednici prvog redovnog zasijedanja 5. marta, da se ponavljam i ne želim da po istom tragu udaramo dva puta i vodimo raspravu. Želim da kažem da smo u skladu sa članom 91 Ustava naše države imali izjašnjavaње gdje je bila potrebna dvotrećinska većina. Predloženi zakonski akt nije prošao, najranije u roku od tri mjeseca možemo da se izjašnjavamo o tom aktu, a evo prošlo je skoro pet mjeseci. Stekli su se uslovi da se izjasnimo o predloženom zakonu, a traži se u skladu sa Ustavom apsolutna većina, odnosno većina od ukupnog broja poslanika ovog Parlamenta.

Ne želim takođe da politizujem jedan nemio događaj koji se desio juče u Avganistanu, gdje su pripadnici oružanih snaga Hrvatske u misiji Resolute Support u Avganistanu, jedan je nažalost poginuo, dvojica su ranjeni. Ja kao predsjednik Odbora za bezbjednost i kao čovjek koji, a vjerujem i svi ostale kolege dijele to mišljenje, imamo dobru bireteralnu saradnju sa nadležnim skupštinskim tijelima i tijelima Vijeća sabora Hrvatske, želim da izrazim žaljenje posebno prema mojim kolegama iz Odbora za unutrašnju politiku i nacionalnu sigurnost. Takođe, iz drugog tijela Sabora Hrvatske, Odbora za obranu i takođe kao čovjek iz Parlamentarne delegacije pri Skupštini NATO-a, svojim kolegama pri Parlamentarnoj delegaciji na čelu sa šefom njihove delegacije želim da izrazim žaljenje zbog pogibije jednog mladog momka od 27 godina, a takođe da poželim brz oporavak dvojici vojnika koji su ranjeni.

U ovom nemilom događaju raduje nas vijest da su pripadnici Vojske Crne Gore koji se nalaze u Avganistanu na sigurnom, da su svi živi i zdravi. To je deseti kontigent naše vojske u Avganistanu i želim da se svi zdrvo i veselo vrate kućama i želim da se nijednom vojniku bilo iz koje zemlje da dolazi, da se nalazi u bilo kojoj mirovnoj misiji na svijetu da se slično ne desi, kao što se desilo juče vojnicima pripadnicima oružanih snaga Hrvatske. Ovaj nemio događaj nije samo pogodio Hrvatsku, nego i sve zemlje koje imaju dobre prijateljske odnose sa Hrvatskom, i sve zemlje koje zajedno sa pripadnicima oružanih snaga Hrvatske, a tu je i Crna Gora, jer su naši vojnici zajedno bili na obuci, zajedno su otpremani u te misije. Želim zaista da svi se zdravo i veselo vrate kućama i da ovaj zakonski akt koji smo predložili u skladu sa zakonom usvojimo u ovom Parlamentu. Mi smo članica NATO saveza, ponosimo se sa time i nikad više nijesmo pod stolom, nego smo uvijek za stolom sa onima koji su članice. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:14:07)

Hvala Vama.

Imamo želju da se saopšti stav iz poslaničkog Kluba SDP-a.

Poslanik Konjević.

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (25.07.19 12:14:14)

Zahvaljujem, predsjedniče. Uvaženi poslanici,

Naravno, državna politika i odluke koje donose državni organi ponekad podrazumijevaju i tu dozu rizika koja je sastavni dio određenih poslova. Nažalost, ovaj nemio događaj koji se desio juče sa pripadnicima hrvatske vojske koji su negdje na sličnom zadatku sa pripadnicima crnogorske vojske je svakako uzemirio ne samo Hrvatsku, nego i Crnu Goru i sve njihove susjede. Koristim priliku da poslanicima Hrvatskog sabora uputimo izraze saučešća povodom nemilog događaja koji se desio.

Međutim, politika, državni posao i život ponekad donose i stvari koje su vrlo neprijatne i na koje na ovaj ili onaj način manje ili više možemo da utičemo. Međutim, takav je državni posao bio o prije, takav će državni posao biti i danas, takav će državni posao biti i sutra. Stvar opredeljenja i Socijaldemokratske partije vezano za NATO je prevashodno vrednosnog karaktera. Za to se

Socijaldemokratska partija zalagala od svoga osnivanja. Potpuno shvatamo i potpuno smo svjesni da ne možete biti dio neke organizacije, da koristite samo benefite, a da iz tih benefita ne snosite nikakve rizike. Život i politika su takvi, državni posao je takav, tako da ne znam kako ste se dogovorili oko same diskusije, ali želim da prenesem građanima našu poruku.

Dakle, kao i prvog puta kada smo glasali prije nekoliko mjeseci, glasaćemo i danas za ovaj prijedlog zakona vjerujući, u najboljoj vjeri i namjeri, da će ne samo crnogorski nego svi drugi vojnici koji su u mirovnoj misiji i ne samo u Avganistanu svoj posao završiti, što bi narod rekao, da im ni po prstu ne fali. Nažalost, svijet je takav. Svi bismo voljeli da takvih izazova nemamo, ali oni su prosto sastavni dio svake vojske, u ovom slučaju sastavni dio jedne mirovne operacije. Ali, život je takav i ne možemo zbog nemilih događaja, koliko god bili bolni i teški, negirati ono što su, barem mi tako mislimo, vrednosno za Crnu Goru značajne stvari i benefiti od onoga što Crna Gora ima kroz članstvo u NATO-u. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:17:04)

Hvala Vam, poslaniče Konjeviću.

Samo kratko. Završili smo raspravu. Rekli smo da nema rasprave, ali su poslanici željeli da se u ime klubova izjasne. Naravno da izražavamo žaljenje i upućujemo izraze saučešća i predsjedniku i poslanicima Hrvatskog sabora i porodici preminulog vojnika i želimo oporavak povrijeđenim vojnicima. Tačno je da vojni poziv uvijek nosi rizik. Tačno je da niko od vojnika koji su pošli u mirovne misije iz bilo koje zemlje nikad ne kalkuliše taj rizik kada odlazi na vojnu misiju. Zato je nama uvijek važno da uz sve priče "za" i "protiv" uvijek izražavamo jednu značajnu pažnju svima koji ponosno nose uniforme i naše vojske i naše policije.

U ime Socijaldemokrata mogu da kažem da smo ponosni na naš doprinos i naše učešće na tom evroatlantskom putu Crne Gore. Kao što sam rekao, 28. aprila, a 28. aprila 2017. smo imali tu, rekao bih, istorijsku sjednicu na Cetinju, da smo oni koji su glasali "za" donijeli odluku čije ćemo važnosti, čijeg ćemo istorijskog značaja biti svjesni tek mnogo više u narednim godinama. Mislim da je naše članstvo u NATO-u obezbijedilo članstvo u jednom savezu koji je i vojni i svaki drugi savez koji, kao što znate, zahtijeva da se mnogi kriterijumi ispune da bi se postao član toga savjeta. Da podsjetim da u nekoliko zadnjih krugova proširenja Evropske unije nijedna nova zemlja nije ušla u Evropsku uniju, a da prethodno nije postala članica NATO-a. Hvala vam. Završavamo ovu tačku dnevnog reda

Prelazimo na 12. tačku dnevnog reda, a to je Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju. Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Branka Tanasijević, Andrija Popović, Mihailo Anđušić, Nikola Rakočević, Marta Šćepanović, Boris Mugoša, Genci Nimanbegu i Adrijan Vuksanović. Izvjestioci odbora su Danijel Živković Zakonodavnog odbora i Radule Novović, Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Poslanica Branka Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.19 12:19:38)

Hvala.

Poštovani predsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju odnosi se na produženje roka za završetak studija grupi studenata koji su započeli školovanje po sistemu koji je važio prije uvođenja Bolonjske deklaracije. Ovaj rok je u Skupštini Crne Gore produžavan više puta zaredom, od studijske 2009-2010. do studijske 2018-2019. godine koja je u toku. Sredinom maja ove godine ovi studenti su ponovo tražili produženje roka, sedmi put, zato što još uvijek značajan broj njih nije uspio da završi školovanje. Do sada se nije ni znao tačan broj tih studenata, odnosno broj onih koji žele da nastave studije, kao ni broj studenata koji su završili studije za ovih devet godina koliko im je do sada od strane Skupštine Crne Gore produžavan rok za studiranje.

Predstavnici predlagača zakona su zato ovoga puta obavili više razgovora sa predstavnicima studenata, insistirajući da se napravi pouzdana evidencija zainteresovanih za produženje roka. Došlo se do podatka od 128 studenata, od kojih najveći broj studira na Pravnom, Medicinskom i Filozofskom fakultetu. Prošle godine u ovo vrijeme kada smo se bavili ovom istom temom i produžili rok za studiranje ovoj grupi studenata najveći broj poslanika među kojima sam bila i ja smatrao je da je produženje roka od devet godina dovoljno da se završe studije i da rok ubuduće ne treba produžavati. To je bio i stav matičnog odbora.

Međutim, posle više razgovora sa predstavnicima studenata, jedna sam od onih koja je promijenila stav i mišljenje, odnosno kada sam saslušala koji su sve razlozi zbog kojih se napravila pauza i prekid u studiranju, odlučila sam da ih podržim. Smatram da sam u pravu i da iskrenost ovim povodom nije antipod ni ličnoj, ni profesionalnoj, niti političkoj učtivosti. Zato, ponavljam, smatram da bi bilo dobro da se ovim studentima pruži još jedna šansa. Ovdje prvenstveno mislim na one studente koji imaju jedan ili dva ispita, čak među njima ima i onih kojima je ostalo pola ispita da bi završili školovanje i da je bitno omogućiti im da u toku naredne studijske godine završe svoje obaveze.

Studenti su predstavnike predlagača informisali o razlozima koji su uticali na to da prekinu, odnosno naprave pauzu u studiranju koji su slični razlozima o kojima su govorili i prethodnih godina, a koji su opredijelili poslanike da predlože Zakon o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju. Najčešći razlozi su porodični, lični ili zdravstveni. Tu se radi o objektivnim razlozima koje neću komentarisati iz poštovanja prema studentima i njihovim porodicama. Zatim, prekid ili pauza u studiranju se nekada napravi i u situaciji kada ne postoje vidljivi, odnosno objektivni razlozi, naročito za onog ko objektivnost tumači sa strane. Međutim, o kojim god razlozima da je riječ, vratiti se redovnim obavezama posle pauze je uvijek i u svakoj situaciji teško jer je readaptacija uvijek proces koji je teži od adaptacije.

Jedan od razloga koji može uzrokovati pauzu je i kriza koja može biti rezultat tzv. zasićenosti, a koja najčešće pogađa marljive studente. Dešava se čak da neko ko ima izvanredne rezultate u školovanju iz pomenutog razloga napravi pauzu ili čak, nažalost, napusti studije. Mislim da bi ovo bila jedna od tema kojoj bih se kao sociolog vrlo posvetila, međutim nemam vremena za to. Želim samo da istaknem da mislim da nema nikoga među nama ko ne zna makar jedan takav slučaj.

Uzimajući u obzir sve prethodno rečeno, razlozi koji su opredijelili predlagače da podrže ove studente su i: to su studenti koji sami plaćaju svoje školovanje tako da nema opterećenja za budžet; interesovanje za studiranje i ambicija da se završi započeto kod ove grupe studenata još postoji, što je crta ličnosti, odnosno karaktera koja govori o sačuvanom samopouzdanju i samopoštovanju, a takođe smatram da svakoga ko hoće da uči treba podržati, jer učiti je najbolje što mladi čovjek može za sebe uraditi - želja za učenjem i obrazovanjem koliko god ono trajalo je za poštovanje.

Na kraju, poručila bih studentima na koje se odnosi Predlog ovog zakona:

Poštovani studenti, završetkom studija pokažite da poštujete sebe i da poštujete nas koji vam već više godina zaredom stvaramo zakonske uslove za to. Pokažite da možete da prevaziđete probleme sa kojima se suočavate. Nastavite dalje. To je zadatak, ili, bolje rečeno, to je cilj koji treba da postavite sebi. Ne dozvolite da vam propadne ono što ste uradili do sada. Dok spremate zaostale ispite, uvijek imajte na umu - ako ste već položili toliko ispita, možete položiti i one koji su vam ostali do kraja studija. Pokažite roditeljima, kolegama, prijateljima, pokažite nama da nijesmo bez osnova vjerovali u vas, a što je najvažnije - pokažite sebi da vjerujete u sopstvene potencijale. Dakle, poštovani studenti, još jedna godina je pred vama. Iskoristite je na pravi način.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:25:12)

Hvala Vam, poslanice Tanasijević.
Da li neko od izvjestilaca želi riječ? Želi.
Izvjestilac Radule Novović. Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.19 12:25:21)

Hvala Vam, predsjedniče.

Objedinio bih, ako dozvolite, diskusiju. Hvala.

Uvažene građanke i građani, kolege poslanici,

Rekao bih da poslije izlaganja punog empatije i razumijevanja kolegice Branke Tanasijević, kao i bivšeg prosvjetnog radnika i kao današnjeg poslanika, teško je nešto još dodati na ovu temu, ali ja ću u dva segmenta, prvo kao izvjestilac matičnog Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, a onda i par poruka za studente.

Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport je razmotrio Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju koji je podnijela grupa poslanika. Prethodno članovi Odbora su na 38. sjednici u okviru tekućih pitanja upoznati sa inicijativom za izmjenu Zakona o visokom obrazovanju, koju su 14. maja ove godine uputili studenti Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore, koji studiraju "po starom sistemu", molbom da im se za još jednu godinu omogući produžetak roka za završetak studija, odnosno do kraja studijske 2019-2020. godine. Riječ je o studentima koji su započeli studije po studijskim programima, koji su važili prije početka primjene Bolonjske deklaracije u skladu sa Zakonom o Univerzitetu, a koji još uvijek nijesu završili studije.

Inicijative sa ciljem produženja roka završetka studija Odboru su, takođe, uputili studenti, opet po starom sistemu, Medicinskog fakulteta u Podgorici i Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Nakon toga, Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport obratio se Univerzitetu Crne Gore sa zahtjevom za dostavljanje informacije o broju aktivnih studenata po starom sistemu na Univerzitetu Crne Gore i o kojim fakultetskim jedinicama se radi. Na osnovu dostavljene informacije i uz dodatnu komunikaciju sa predstavnicima menadžmenta Univerziteta Crne Gore, došlo se do precizne informacije da se radi o 128 studenata. Nakon rasprave, Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport je jednoglasno odlučio da podrži Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju i predložio Skupštini Crne Gore da ga usvoji.

Smatram da su ove informacije važne za dalju raspravu na ovu temu o kojoj se evo već sedmu godinu iznova raspravlja u ovom domu. Takođe, nadam se da će susretljivost članova Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, a nadam se i drugih kolega prema podnosiocima ovog zahtjeva biti dodatni stimulans da završe obavezu koju su započeli, odnosno da uspješno okončaju studije. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:28:20)

Hvala i Vama, poslaniče Novoviću.

Sada riječ ima poslanica Branka Bošnjak, a neka se pripremi poslanica Draginja Vuksanović-Stanković. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.19 12:28:30)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Kao neko ko dolazi s Univerziteta Crne Gore, uvijek imam dilemu i uvijek smo ovdje pričali o ovome kao o nekom problemu, pravo da vam kažem, evo deseta godina kako mi produžavamo mogućnost tim navodno studentima, ne znam da li ih više možemo i nazvati studentima, obzirom da vjerovatno među njima i onih koji su stariji od mene i koji imaju nadu da završe. Ali, i sa njihove strane je vrlo neozbiljno i neodgovorno da do sada nisu okončali to što su trebali da okončaju. Ne znam da li smo svjesni kakve probleme stvaramo Univerzitetu Crne Gore na taj način što produžavamo ove rokove, iz razloga što je potpisana Bolonjska deklaracija 2003, a mislim već 2004. ili 2005. godine, ne mogu sada tačno da se sjetim, ali eto petnaest godina od kada je Bolonjska deklaracija i od kada su programi napravljeni u skladu sa Bolonjskom deklaracijom. Sada treba da nađete profesore, većina njih je možda i otišla u penziju, koji su predavali po tom starom sistemu, pola tih predmeta koji su njima ostali da se polože više i ne postoje u sadašnjem planu i programu, i vi treba da nađete profesore, ako su svi živi, ako su pojedini od njih otišli u

penziju da oni dođu i da ispituju te studente zbog toga što su oni predavali u tom momentu taj predmet po tom programu. To su nevjerovatni problemi, posebno mislim u dijelu tehničkih nauka gdje imate i onaj dio vježbi, pa imate da se organizuje pismeni dio ispita, pa zatim usmeni. To su nevjerovatni problemi. Da ne kažem da se tu nije poštovao zakon zbog toga što se zna koliko vi godina možete biti student, a kada gubite status studenta.

Sada jedan dio koji ide u odbranu. Sjećam se kada je to počelo, bila sam tada i u Rektoratu, prvo smo mi to mogli u sklopu Senata Univerziteta Crne Gore, nešto smo pokušavali, predložili. Sjećam se kolegice Vuković kada je štrajkovala i kada su oni imali demonstracije ispred Rektorata vezano za ovu temu, sjećam se tada da ste i Vi bili i stvarno smo izlazili u susret koliko smo mogli. Čini mi se da je ovo pretjerano. S druge strane, kada razmislim o tome kakvi su kriterijumi i šta nam je Bolonja donijela i koliko je teže bilo u onom ranijem sistemu i koliko su ti koji su stigli da apsolviraju, negdje čini mi se da imaju više znanja nego ovi sada koji su i završili fakultet, bi nekako i da im damo šansu. Ali, prosto sam u jednoj dilemi jer je i sa njihove strane prema nama neodgovorno, posebno što smo se ovdje zaklinjali da više to nećemo raditi par prethodnih godina, da će nam to zadnji put biti i da ti koji ne iskoriste šansu više je nemaju. Meni onda dođe da nam je pametnije da mi ostavimo to, pa dok ijedan taj živ ima što želi da završi po starom, neka proba da završi nego ovako iz godine u godinu svi imamo nekakve moralne dileme da li da ih pustimo da završe ili ne.

U praktičnom smislu to su veliki problemi, vjerujte. Vidim da ih je najviše sa Filozofskog i Pravnog fakulteta, što me čudi, i Medicinskog. Medicini isto stvaraju velike probleme na taj način što treba završiti. Prvo profesori, da li su to ti koji su tada predavali, potpuno je promijenjen plan i program ne jednom, nego više puta od tada. Imala sam par njih, pa se onda više ne sjećate šta ste u to vrijeme predavali i šta je bilo. Morate vi da se podsjetite da biste mogli pitati. Evo, da razmislimo. Meni je pametnije, ako ih već puštamo, da im onda stavimo dok ima ijedan i da više ne raspravljamo ovdje, pa neka se snalaze fakulteti kako znaju i umiju da organizuju i da više prekinemo sa ovim. Prosto iz godine u godinu kao da čekamo prirodno da se nešto desi, pa da prestanemo da donosimo produžetke ovih rokova.

Voljela bih negdje da se otvori tema ili neka sjednica, u ovoj oblasti ima dosta problema. Nadam se da ćemo napraviti i neko konsultativno saslušanje vezano i za diplome i za sve što se dešava u visokom obrazovanju, a i ovo da vidimo gdje smo sve sa Bolonjom. Nadam se da će biti prilike da o tome malo detaljnije popričamo ili na Odboru ili ovdje u Parlamentu kada dođe ministar Šehović. Nekako se prikrivaju neke stvari, a bojim se da sve više imamo diplomiranog neznanja, a to ne smijemo dozvoliti jer su posljedice dugotrajne i koštaće nas sve mnogo. Namjerno kažem diplomiranog neznanja - završavaju fakultete, dobiju diplomu, a u stvari iza te diplome ne stoji nikakvo znanje i skupo će nas koštati. Mislim da ovaj Parlament treba negdje time da se pozabavi malo detaljnije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:34:29)

Hvala Vam, poslanice Bošnjak.

Poslanica Draginja Vuksanović-Stanković, a neka se pripremi poslanik Andrija Popović. Izvolite.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (25.07.19 12:34:35)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani Crne Gore, uvaženi studenti,

Sada ću svoju diskusiju ovdje voditi kao prof. Pravnog fakulteta, ne u političkom smislu riječi već kao neko ko je 01. marta napunio punih 18 godina na Univerzitetu Crne Gore.

Naime, uvijek sam kao profesor držala do svog autoriteta i svoj stava, i to znaju studenti, ali sam uvijek u svakoj diskusiji bila na strani studenata. Naročito ovdje potenciram status studenata na Pravnom fakultetu kojih je najviše, a među tim studentima ima i onih kojima sam predavala.

Ono sa čime smo se svi složili jeste da je stari sistem studiranja mnogo teži i mnogo

ozbiljniji pristup nego što je to po Bolonji. Mi smo nekada polagali ispite i koji imaju preko 1000 strana kao jedan ispit, a danas tu to ispiti koji su podijeljeni na dva ili tri predmeta. Studentima se danas daje mogućnost da imaju kolokvijume u pisanoj ili usmenoj formi i do kraja određenog semestra imaju mogućnost da izlaze na prvi kolokvijum, na drugi kolokvijum, pa na popravni tih kolokvijuma, što studenti koji su studirali po starom sistemu, kojima sam i ja pripadala, tu mogućnost nisu imali. Znae da postoji junski rok, popravni u septembru. To su dva roka, ukoliko položite, položili ste, ukoliko ne, niste. U jednoj situaciji kada je vladao taj stari sistem studiranja, vi ste imali jednu situaciju da su to bile jako teške godine za život, tako da je veliki broj studenata bio prinuđen tada, a neki su od njih osnovali i porodicu, o čemu je govorila i kolegunica Tanasijević, da radi. Kada radite i zarađujete za svoju porodicu i za egzistenciju naprosto ne možete stići da spremite ispite na način kako biste uspjeli da to postignete obzirom na činjenicu da morate i da učite, a ovamo morate da prehranite svoju porodicu.

Želim da ukažem na diskusiju kolegunica Bošnjak koja je rekla - čudi me za studente Pravnog fakulteta. Pretpostavljam u kojoj je to formi govorila. Reći ću - nemojte se čuditi, uvažena kolegunica Bošnjak, što se tiče studenata Pravnog fakulteta. Sada ću ovdje reći nešto što je poznato studentima Pravnog fakulteta i ranijem i sadašnjem rukovodstvu i svima ovdje. Znae, postoje studenti na Pravnom fakultetu koji su položili sve ispite i koji imaju prosjek ocjena preko 8. Tu podrazumijevam i ove koji sada traže ovaj ustupak u smislu novog zakona, a i ove po Bolonji, ako i ne mogu jedan predmet, a neću reći koji je predmet jer to svi znamo, da polože šest, sedam godina. Tvrdim kao profesor Univerziteta da tu nije problem u studentima, nego da je problem u konkretnom profesoru. Vjerujem da će konačno rukovodstvo Pravnog fakulteta, novoizabrano, naći način da se izbori sa tim jednim predmetom i tim jednim profesorom. Prema tome, kada imate situaciju da neko položi sve ispite, a šest godina ne može da položi jedan ispit, onda nije problem u studentu nego je tu problem u profesoru.

Ono što želim da kažem sada mimo ovog predloga zakona jeste da ćemo se mi vrlo brzo suočiti sa drugim problemom ovdje. To je da imate studente koji su počeli da studiraju po Bolonji, po jednom sistemu studiranja, u međuvremenu je uveden isto po Bolonji novi sistem 3+2 i tačno se postavlja rok do kojeg ti studenti koji su otpočeli po tom prvom sistemu bolonjskog studiranja moraju da polože ispite. Sada će i oni biti u problemu. Znae li zašto? Zato što ako ne polože ispit u tom određenom roku, po ovom sistemu 3+2 oni dobijaju čak osam do deset novih ispita, možda i više čak. I tu ćemo imati problem. Mi nećemo imati problem samo sa starim studentima koji su bili po starom programu, nego ćemo imati i problem sa studentima koji su otpočeli po Bolonji po jednom modelu studiranja, a sada je uveden, mislim od prije dvije godine novi 3+2, koji sada ima mnogo veći broj predmeta po modulima, konkretno kod nas na Pravnom fakultetu nego što imaju drugi. Tako da i u tom dijelu moramo biti oprezni u smislu tih novih dešavanja.

Što se tiče mene kao profesora, potpuno ću ovo podržati jer sam uvijek na strani studenata, naročito iz ovog posebnog razloga o kome sam govorila, a naravno poštujući i sve druge razloge koje su pojedine omeli. Pazite, ako neko položi puno ispita, ostane mu dva ili tri, onda ima neki debeli razlog da ne završi baš dva, tri ispita, to nije neki hir i da njemu, takođe odgovara da završi taj ispit, da bi dobio možda ako je na radnom mjestu bolji koeficijent za platu. Znači, neki problem postoji koji je omeo tog nekog da položi taj ispit. S druge strane, zaista smatram da treba podržati studente, pogotovo ove o kojima sam govorila koji jedan ispit konstantno ne mogu da polože evo pet, šest godina i da se niko time ne bavi. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:39:41)

Hvala i Vama.

Komentar na Vaše izlaganje ima poslanica Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.19 12:39:46)

Potpuno se slažem u tom dijelu da ima, zna se, javna je tajna, ali da ne prozivam imenom, mada sam u medijima vrlo jasna i kažem otvoreno ime i prezime, ali pretpostavljam da bi me

možda i kaznili kada bih rekla ime. Potpuno ste u pravu za to. Mene brine ta nekakva nezdrava solidarnost profesora ne samo na Pravnom fakultetu, nego ukupno na Univerzitetu Crne Gore koja dozvoljava nekome da se ponaša tako kako se ponaša. To svi znaju. Svi mi znamo da se to komentariše, a tamo gdje treba da se to iznese svi ćute i puštaju, a studenti ispaštaju. Pozivam studente da oni jasno dignu glas protiv toga profesora. On je davno radi svojih stvari trebao da leti sa Univerziteta od prepravljjanja ocjena poslije diplomiranja njemu bliskih osoba do ne znam svega čime je punio stupce medija vrlo često.

Druga stvar koju hoću da kažem da su svi ovi koji su u ovom problemu, odnosno koji traže od nas da im riješimo problem, imali su mogućnost da sve to što su položili stave na ekvivalenciju da im se izračuna dokle su oni u ovom novom sistemu. Mnogi od njih su mogli da uzmu diplomu Bečelor, ovu trogodišnju i da im se onda možda i priznaju neki ispiti iz specijalističkog dijela, odnosno ovih godina i da onda nastave po novom. Njima to negdje vjerovatno nije odgovaralo zbog toga što oni misle da su više, i jesu najčešće, imali nekih ozbiljnijih predmeta, baš ovo što je Draginja govorila, znači neki je veliki predmet, dvosemestralni često se podijelio u dva, nekad i u više. Imali su oni i ovu mogućnost da se negdje pronađu u novom sistemu i da tako nastave, ali oni nisu htjeli. Sada dovode u situaciju nas, dovode i ove zato što je od prošle godine počelo 3+2 na cijelom Univerzitetu, pa onda opet je razlika u odnosu na sistem Bolonje koji je ranije počeo.

Da razmislimo svi dobro. Možda smo trebali imati i konsultacije sa nekim od nadležnih na Univerzitetu da vidimo koji je najbolji način i da li ovdje postoji mogućnost da i mi ovo donesemo do kraja da se više ne raspravlja o tome. Jer, postaje stvarno nekako besmisleno. Osjećamo se bezveze, svi bismo voljeli da im pomognemo, ali nekako nam je udar i na inteligenciju i na sve ostalo i na nekakvu našu dosljednost kada smo jednom rekli. Razmislite i o tome da li negdje da ostavimo mogućnost da se neko trajnije rješenje nađe, jer opet ćemo doći sljedeće godine u istu situaciju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:42:48)

Hvala Vam.

Odgovor na komentar poslanica Vuksanović-Stanković.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (25.07.19 12:42:50)

Potpuno se slažem sa koleginicom Bošnjak. Pozivam naše uvažene kolege da zbog sebe više to privode kraju i njima će biti bolje i svima nama će lakše biti.

Ovo što ste rekli, kolegнице, vezano za Pravni fakultet, mislim da je tu, po onim saznanjima koje imam, zašto nijesu htjeli ekvivalenciju da traže zato što su upravo došli do situacije da im treba samo jedan ispit, pa onda po novom sistemu vi imate pisano, usmeno maltretiranje svakakvo i naprosto se ne uklapaju u tu četvrtu godinu specijalističkih studija koja je neka vrsta izdvojene godine, a taj jedan ispit sa treće godine im pravi veliki problem. Drugo je to da ostanu pet ili šest ispita, pa da vi tražite ekvivalenciju i da onda dođete do toga da vam se to prizna. Ako vam ostane jedan ispit, jedan jedini, a da vi zbog tog jednog ispita, znači vi ste položili sve, pazite oni su položili sve ispite sa četiri godine, po novom sistemu četvrta je specijalistička i oni ako traže ekvivalenciju, njima se maltene ta četvrta ne računa, nego moraju da idu na specijalističku. Onda oni imaju četiri godine sve položene ispite, a fali im taj jedan sa treće. Oni pet, šest godina polažu jedan ispit sa treće godine. To je skandal.

To je taj problem koji ima većina ovih koji traže zbog ovog zakona. Neko se osmjelio u ovoj državi da nekom studentu i porodici uzme pet, šest, sedam godina života, a tome se teško ulazi u trag. Šuti protiv rogatog i ostale stvari kako to ide, mi to najbolje znamo. To je to. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:44:25)

Hvala Vam.

Sada riječ ima poslanik Andrija Popović, a neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.19 12:44:32)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore,

Što se tiče Prijedloga zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju, čuli smo, jedan sam od predlagača tog zakona godinama, kao i uvažena poslanica Tanasijević. Htjeli smo još jednu šansu da damo studentima, studentkinjama po starom uvažavajući njihove teškoće i lične probleme da završe te studije. Ovdje se radi o izmjeni jednog člana, odnosno moraću posle da istaknem još jedan amandman koji je usvojen na Zakonodavnom odboru koji je veoma važan za studente. Ovdje se, dakle, radi o studentima koji su započeli studije prema nastavnom planu i programu koji je važio prije početka primjene Bolonjske deklaracije da mogu pod istim uslovima započete studije i završiti. Naravno, ovo rješenje će omogućiti studentima da završe započeto obrazovanje i izbjegnu poteškoće u slučaju prelaska na važeći obrazovni sistem usklađen sa principima. Čuli smo već podatak da smo prvi put od kada ja pamtim došli do nekog nezvaničnog podatka da se radi o 128 studenata, što je veliki broj, koji studiraju još uvijek po starom i vjerujem da ćemo usvojiti ovaj prijedlog zakona kako bi im se omogućilo da to završe do školske 2019-2020. godine, da im ne propadne čitav taj ogroman dosadašnji trud i sve što su uložili u svoje obrazovanje.

Ono što treba posebno istaći da ovdje nema nikakve štete ni za državu ni za građane, građanke. Sami plaćaju svoje studiranje, dakle, nema štete ni po fakultet, sami plaćaju svoje studije, sami plaćaju svoje ispite. Ovo se može posmatrati kao taj neki evropski trend cjeloživotnog učenja, naravno ne i cjeloživotnog studiranja. Ovo predlažemo godinama. Čuli smo taj podatak da je do sada sedam puta produžavan rok za studente po starom. Vjerujem da će ovo biti posljednji apel studentima, studentkinjama da iskoriste još jednu šansu. Vjerujem da će na plenarnom zasijedanju na glasanju biti iskazano razumijevanje i da će ovaj zakon dobiti potrebnu većinu.

Ono što je veoma bitno, a tiče se mnogih studenata, na sjednici Zakonodavnog odbora je u okviru ovog zakona usvojen amandman koji je postao sastavni dio Prijedloga zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju. Taj amandman glasi: "U septembarskom ispitnom roku student ima pravo da polaže sve ispite i predispitne provjere, kolokvijume i završne ispite koje je prijavio u toj studijskoj godini, a koje nije polagao, odnosno položio u januarskom, odnosno junskom roku u skladu sa posebnim aktom ustanove." Tu je bilo do sada dosta problema. Vjerujem da će i ovaj amandman koji je postao sastavni dio ovog zakona pomoći studentima. Još jednom, srećno studentima /prekid/ Vjerujem da ćemo podržati većinski još jedno odlaganje, odnosno produžavanje ovog roka. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:49:44)

Hvala.

Na Vaše izlaganje komentar ima poslanica Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.19 12:49:48)

Izvinjavam se, u stvari ne izvinjavam se no je bolje da raspravimo neke stvari.

Kolega Popoviću, cjeloživotno učenje je nešto potpuno drugo u odnosu na ovo. Ti koji hoće da uče cijelog života oni uče u skladu sa trendovima baš i hoće da budu ono što se sad predaje i što je sad trend i u tom smislu ohrabrujem. Ovo su neki što su iz nekog tamo sistema. Sad traže posle 15, 16 godina da im se omogući po onome što je tada važilo, znači prije 15, 16 godina. Tako da to nije isto. Ovo sad čujem, možda nisam ispratila kroz dokumenta koja ste nam ostavljali ovdje

na stolu, da mi hoćemo u Zakonu o visokom obrazovanju da uvodimo rokove septembarski i šta će ko da polaže. Ljudi, to je stvar podzakonskih akata i Univerziteta, a ne zakona. Zakonom se neke druge stvari rješavaju. Ja znam šta je boljka studenata nažalost. Meni je žao naše studente jer njih, to sam imala priliku da vidim, samo zanimaju rokovi. Sve ostalo što se njihovog položaja tiče, a imaju mnogo stvari oko kojih bi trebali da se pobune i da budu slični studentima u razvijenim evropskim državama, od položaja njihovog učešća u raznoraznim organima do toga kako su im omogućili studentski život, ali oni uvijek se nađu samo da traže jedan rok više. E kad smo krenuli po Bolonjskoj deklaraciji, ona ne podrazumijeva ovaj septembarski, odnosno ovaj ponovljeni rok, ali se tu onda nalazio nekakav kompromis, pa sad smo uskočili sami sebi u stomak, zato što se nekad to dozvolilo, pa onda neko ko će da podvuče crtu i da kaže - više nema, no ćemo striktno da poštujemo ono što se potpisalo, a Bolonja ne podrazumijeva ove popravne rokove koji se daju. Ali nemojte, ljudi, da dođemo sada u situaciju da mi zakonom propisujemo koje ispite može student da polaže, molim te, Draginja, pomози, u nekom roku. To je potpuna besmislica. To je nešto što treba da završi Univerzitet Crne Gore, jer ovo što zakon propisuje ne propisuje on samo Univerzitetu Crne Gore nego i privatnim univerzitetima. Da li studenti na privatnom Univerzitetu imaju taj rok ne znam, ali ne možemo mi da namećemo taj dio, nego to oni treba da završe sa rukovodstvom Univerziteta i tamo gdje treba, a ne da zakonom uvodimo rokove. Vjerovatno vi niste upućeni baš u tu materiju čim se dozvoljava da se takav Predlog, to je potpuna besmislica i nemojmo to da radimo, jer ćemo potpuno obesmisлити sve.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:52:47)

Hvala.

Poslanik Popović odgovor na komentar.

Može i to. Ima komentar poslanica Vuksanović-Stanković. Izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (25.07.19 12:52:57)

Zahvaljujem.

Ja samo želim radi javnosti, i pretpostavljam da će se i kolege predlagači saglasiti sa ovim, neće mi kolega zamjeriti, da ovo pošto se govorilo o mogućnostima koje se daje studentima koje polažu po starom sistemu da moja pretpostavka, nisam bila na Zakonodavnom odboru, da ovaj amandman koji je predložen je upravo ono što se odnosi na studente po Bolonji i da to nema veze jedno sa drugim. Što se tiče konkretnog Pravnog fakulteta, ja samo znam, a vjerujem i da je to na ostalim univerzitetskim jedinicama, da se za taj vanredni ili kako se to zove, popravni rok septembarski izborili studenti u Studentskom vijeću. Znači, odavno je taj popravnik rok.

Što se tiče kod nas na Pravnom fakultetu, za ovaj rok mogu da izađu studenti koji nisu položili. Vi sad po Bolonji imate predmete koji su samo u prvom semestru i predmete koji su samo u drugom semestru. Obaveza je da polažete predmete iz prvog semestra u januarsko-februarskom roku, a one koji su vam u ljetnjem semestru da polažete u junsko-julskom roku. Međutim, studenti su se izborili, koliko je meni ovo poznato, a to znam evo radim, da neki ispit koji ste prijavili na početku godine pa ga niste položili u zimskom semestru, a imali ste obavezu, možete da ga prijavite i polažete u ovom popravnom semestru. Da li je to ispravno ili ne, tu se sad čak vode komentari. Imate vi pojedine profesore koji na primjer ako niste položili kolokvijume, morate da polažete prvo kolokvijume pa završni. Imate studente koji polože kolokvijume, ne polože završni ispit, pa onda nakon toga im profesor u ovom novom roku ne priznaje te položene kolokvijume nego moraju iz početka da polože i kolokvijume i završni ispit.

Ono što za što se Studentsko vijeće izborilo jeste da se u ovom roku mogu prijaviti svi oni ispiti koji nisu položeni i u zimskom i u ljetnjem semestru. Na studentu je da sam odluči koji će ispit da polaže, a koji neće. Ukoliko na primjer neki predmet iz zimskog semestra ne položi sad u ovom popravnom terminu, on tek može opet da ga polaže u zimskom semestru. I ukoliko neki ne položi koji je iz ljetnjeg semestra u ovom popravnom terminu, može tek da ga polaže ponovo iduće godine u junsko-julskom roku. Tako da mislim što se Pravnog fakulteta tiče da ovaj amandman

nije bio ni potreban, jer je kod nas to uvedeno u skladu sa praksom koju je formirao Univerzitet Crne Gore. Možda na nekim univerzitetskim jedinicama postoji problem, ja ne znam, ali kod nas je ovo ovako. Polažu se sad popravni. Da li ovo treba, što kaže koleginica, da bude zakonska norma? Ja mislim da ne, jer to su neka pravila o studiranju koja su na Univerzitetu i mislim da zaista nema potrebe da se to nameće zakonom. Drugo je ovo što zaista Skupština /prekid/ u ovom slučaju zakona, ali mislim da su ovo ipak neka pravila o studiranju koja formiraju organi Univerziteta Crne Gore i koja su sve univerzitetske jedinice dužne da poštuju. Ni jedna univerzitetska jedinica ne smije da odstupa od ovog i zato me čudi kako se ovo našlo na Zakonodavnom odboru. Barem što se tiče našeg fakulteta to se strogo poštuje, jer mora da se poštuje. To su pravila studiranja. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:56:15)

Sad poslanik Andrija Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.19 12:56:27)

Zahvaljujem.

Evo, čuli smo objašnjenja dvije uvažene univerzitetske profesorice Branke Bošnjak i Stanković - Vuksanović i ja nemam tu ništa da dodam. Naravno, potpuno se slažem sa ovim što su one rekle. Nijesam ni ja sasvim načisto da li je ovaj amandman trebao se nađe u zakonu ili ne, ali mislim da nije zgorega i da je sa tim samo ojačana pozicija studenata i pozicija Univerziteta, odnosno, univerzitetskih jedinica. Dobro je možda, jer ovo je u svakom slučaju bio zahtjev koji je došao sa Univerziteta. Dakle, nijesmo mi sami ovako nešto proizveli i sa tim mislim da nije napravljena neka velika greška. Dobro je što je ovaj amandman u ovakvom obliku našao mjesta u Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju. On je postao sastavni dio Prijedloga zakona i vjerujem da ćemo, uz onaj član izmjene zakona koji studentima po starome omogućava da još godinu mogu da završe svoje studiranje, i studentima po Bolonji sa ovim, evo čuli smo da praksa ta već postoji na Pravnom fakultetu, da li postoji na svim univerzitetskim jedinicama nijesam siguran, ali u svakom slučaju sa ovim smo još učvrstili poziciju i studenata po Bolonji. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 12:58:56)

Hvala Vam.

Imaćemo o tome prilike da razgovaramo pretpostavljam poslije rasprave i na matičnom radnom tijelu do trenutka izjašnjavanja o ovom zakonu.

Sada poslanik Aleksandar Damjanović ima riječ, a neka se pripremi poslanik Mihailo Anđušić. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.19 12:59:16)

Poštovana Skupštino, poštovani građani, koleginice Tanasijević u ime predlagača ovog akta,

Ukratko ću se osvrnuti na prvobinu intenciju norme ovog akta koji je podnešen 05. jula Parlamentu, prije desetak dana, a koji se ticao sedmog ili osmog produženja roka za studente po takozvanom starom programu, njih 128, koji su, je li tako, sada popisani. Nisu oni najveći problem u državi iako i ja smatram da neprimjereno dugo studiraju iz ovih ili onih razloga, objektivnih ili manje objektivnih i da se negdje sa ovom praksom zaista treba završiti i da ovo, po osmi put bude posljednji put da to radimo. Ali, prije toga dvije, tri proceduralne stvari na koje želim da ukažem.

Prvo, ovaj akt je podnešen 05. jula tekuće godine. Da li ima mišljenja Vlade na ovaj akt?

Mišljenje Vlade nije stiglo ni na ovu prvobitnu intenciju, odnosno prvobitnu normu koja se tiče produženja roka, a naročito ne na ovaj, pa ja bih ga malo nazvao onako, neće mi niko zamjeriti, sa onim malim "p" - perfidni amandman koji je došao ovdje i postao sastavni dio teksta zakona. Zna li Vlada za ovaj amandman? Ima li Vlada mišljenje o ovom amandmanu koji narušava i koncept samog Predloga zakona koji se tiče druge norme i koji potpuno urušava sistem studiranja? Kakav rok popravni u septembru koji se definiše zakonom? To ne postoji, to je nemoguće. To ubija Univerzitet. Pa vi ovdje imate tri univerziteta. Imate dva privatna i jedan državni. Ovo je potpuna autonomna stvar Univerziteta. Zna li Upravni odbor jednog, drugog i trećeg Univerziteta za ovaj amandman? Zna li ministar prosvjete? Zna li ministar nauke za ovaj amandman? Ovo se ovako podmeće u Parlamentu? Ovo mi radimo dvije, tri godine ovako? Šta je ovo? Ovo je neki sukob sa Vladom, ispod žita da se prođe. Je li to to?

Predsjedniče, Vi procijenite sami, Odbor je već ovo spakovao kao sastavni dio teksta. Ja predlažem da negdje u ovoj kasnijoj proceduri do glasanja o ovom predlogu akta pribavimo mišljenje Vlade, makar to. Pa da vidimo da li ćemo se i prema tome odrediti. Ne sad da ćemo poslušati 100% to što Vlada da, ali da vidimo kako Vlada na ovo gleda. To je jedna stvar. Daj da ovdje razgovaramo kako treba stvari da se kažu.

Druga stvar, interesantna, da se malo rasteretimo, ali Boga mi i skupa za ove studente po starom. U posjedu sam, naravno, dopisa koji sam dobio od dijela studenata koji su me informisali, onda sam provjerio to, naravno, u Odluci o naknadi za studiranje na Univerzitetu Crne Gore i drugim naknadama u vezi sa statusom studenata i administrativnim i drugim troškovima jula 2018. godine, koju je donio Upravni odbor Univerziteta Crne Gore. Kako skoči ova upisnina sa četiri evra na 50 evra? Znači, ovdje olakšavamo studentima da završe, olakšavamo i činimo im kao uslugu, a ovamo podzakonski akt kojim je definisano da upis prijave ispita sa četiri evra ide na 50 evra, 12 i po puta. Je li ovako kontrolišemo kako se rade podzakonski akti? 50 evra, 12 i po puta. Činimo li mi i tu uslugu? Evo dopisi koji su stigli. Da se i ovo provjeri, da se i ovo vidi na nivou Univerziteta ili na nivou, naravno, kad već pričamo o zakonu i kad već usvajamo normu kojom štitimo ta neka prava ili omogućavamo, pokazujemo neku vrstu solidarnosti sa objektivnim razlozima.

Da zaključim time, svaka rasprava ovdje je na svoj način bitna i sve treba ispratiti, svaki papir koji stigne na ovaj sto. Nisu ovih 128 studenata najveći problem u ovoj državi. Ovdje kad se otvore rasprave na ovu temu, naravno, tu su i kompetentni ljudi koji djelimično i rade u obrazovanju, u prosvjeti, u visokom obrazovnjju. Ovdje su problemi plagijati, ovdje su problemi neregularne diplome, po meni neregularne diplome veći, jer neko sa tom nezakonitom diplom uzme radno mjesto nekome se mučio i trudio. Ovaj što je plagirao doktorat, to njemu ili "mačku o rep", što se kaže, i neka se sa time bavi struka iz nauke i neka kažnjava kako kažnjava. Dakle, to su problemi, studiranje u hotelima po primorju, studiranje po sjeveru. Gdje su nam ti podaci, gdje je sablja, sječa? Gdje je provjera tih diploma? Krenemo od nas ovdje, nas 81 svakome diploma, svakome magistarska, doktorska, sve na sajt, da vidimo je li ko što plagirano zakukuljio i tako dalje, pa nastavimo onda koncentričnim krugovima do svakog građanina koji ima diplomu visoke sprema i koji sa tom diplomom na ovaj ili onaj način stečenom neko mjesto pokriva, nekome neko mjesto uzima. Radi i dobro i loše za ovu državu. Da se malo uozbiljimo i ako možemo da vodimo računa.

Predsjedniče, još jednom inicijativa samo da čujemo stav i mišljenje Vlade do glasanja o ovom amandmanu koji je naknadno ušao i koji je potpuno suprotan, odnosno nema veze sa intencijom samog prvobitnog predloga teksta. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:04:15)

Hvala.

Sad se za komentar javila poslanica Vuksanović - Stanković. Izvolite.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (25.07.19 13:04:21)

Zahvaljujem.

Vi ste, kolega Damjanoviću, tražili da čujete mišljenje Vlade, da tražite stav Vlade. Ja Vas

pitam da li slučajno imate informaciju o tome da li je ovaj amandman koji je prošao na Zakonodavnom odboru prošao i na matičnom odboru. Nije prošao na matičnom. Da li zato što će sjednica tek biti, ili?

Ja sam u samom startu rekla - ja sam na strani studenata. Studenti to znaju. Pored svoga autoriteta i kriterijuma, uvijek sam na strani studenata. Ali se ja sam pitam, ako je bilo potrebe da ovaj amandman bude na Zakonodavnom odboru, a zaista mu nije mjesto da uđe u zakon, je li moguće da postoje univerzitetske jedinice koje ovo krše? Na Pravnom fakultetu se podrazumijeva da se odvijaju ispiti na ovaj način. Mi tako radimo od kada je uvedena Bolonja. U početku su se studenti borili, pa u početku, to da naglasim, se dozvolilo, te se nije dozvolilo, ali uvijek se na kraju izašlo da se dozvoli taj avgustovski rok. Sad je to ustanovljeno kao pravilo studiranja. Ovim amandmanom, prvo, što se urušava, što je rekao kolega Damjanović, smisao ovog predloga zakona i suština njegova, a drugo narušava se samostalnost Univerziteta Crne Gore, koja ima svoje posebna mjerila. Ja ću vam samo dati jednu digresiju. Ja sam na Univerzitetu Crne Gore punih 18 godina. Znete li da još nemam rješenje na neodređeno, nego ugovor o radu na određeno. Zato što su to posebna pravila po kojima mi radimo, tek kad postanete redovni profesor vi stičete pravo da vam se status sprovede u neodređeno. To je suprotno Zakonu o radu, ali zašto? Zato što su ta pravila na univerzitetu lex specialis. Tako i ova pravila oko organizacije ispita i nastave su pravila koja ustanovljava Univerzitet Crne Gore i koja samostalnost daje Univerzitetu u tom dijelu. I ovaj amandman nije smio da se nađe u zakonu, ali se postavlja pitanje ako se našao, znači da neko ko krši ovo. Da vidimo ko to krši. Suština je samo da se vidi da li je ovo prošlo Odbor za prosvjetu i zašto nije. Da li još nije zakazana sjednica Odbora za prosvjetu ili uopšte nije planirana. I da se vidi sa ovim što vi planirate. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:06:33)

Hvala Vam.

Izvolite. Odgovorite na komentar.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.19 13:06:42)

Naravno, ja sam bio u posjedu ovog amandmana i da ga neko od kolega nije otvorio, ja bih ga svakako otvorio bez problema.

Dakle, ovo nije amandman koji je podnio ovaj ili onaj poslanik slučajno, ili može da podnese stotinu amandmana i da promijeni se kompletni zakon. Ovo je amandman Zakonodavnog odbora koji je razmatran na sjednici Odbora, što daje dodatnu težinu, i koji je završen 25. jula na današnji dan. Dakle, sto puta sam vam rekao, kolege - nema šanse da će bilo što proći kad sam u ovoj sali. Ništa, ništa. Nemojte ovo da radimo dok ne čujemo mišljenje Vlade na potpuno rušenje koncepta samog predloga zakona koji se ticao studenata po starome, a sad je ušao u potpunu autonomiju Univerziteta, državnoga, Univerziteta Mediteran, privatnoga i Univerziteta Donja Gorica, privatnog. Dakle, zna se ko može i kako da donese odluku o tome da li će dati kakav dopunski rok, nametnuti to zakonom, ubaciti tu normu. Pa da je ova norma bila u skladu sa Bolonjom, ona bi bila u samom osnovnom tekstu Predloga zakona, a ne da se sad dodaje. To je jedna stvar.

Druga stvar, ono što je možda još važnije nego ovi pokušaji da se podvuče amandman, ili neki drugi pokušaj da se neke stvari odrade, ili nažalost sa četiri na 50 evra ispiti itd, molba na negdje tim koji to valjda znaju i treba da rade po zakonu, gospodine Bulajiću, da isprovjeravamo mi prvo diplome svi ovdje u Parlamentu, sve neke naše naučne radove ako ih ima, pa da onda sistem koncentričnih krugova damo primjer kao institucija da se diplome polako isprovjeravaju svugdje po Crnoj Gori. To, ako hoće da se završi, je posao od mjesec, dva, tri, pola godine završava se to. Krene komisija, opremi se kadrovski i stručno kapacitetima, institucionalno, daje se prioritet. Kazni se žestoko onaj prvi kojemu se nađe drugi, treći pa da vidite kako se posao završava. E to su naši problemi, a ne ovih 128 studenata koji će, nadam se, svi završiti fakultete i sa stručnim znanjem doprinijeti ovoj državi. Ali ova stvar ostaje proceduralno da se riješi. Moj savjet je da dobijemo mišljenje da znamo je li ovo u skaldu sa onim što je i politika Vlade, što je

politika ove države u oblasti univezriteta ili se ovako ruši sistemski način da to radimo baš mi koji bi trebali da to čuvamo. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:09:24)

Hvala.

Želite li komentar? Jeste li Vi predstavnik predlagača?

Izvolite.

Da vam kažem nešto. Sad se ne utrkujemo, vrlo je interesatno i čini mi se da je opravdanu raspravu pokrenula poslanica Bošnjak. Koliko vidim, nije održan Matični odbor o ovom amandmanu. Tu će biti prilike da se sve razjasni i da se definiše. Tako da ćemo pred glasanje imati raščišćene stvari.

Izvolite, poslanice Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (25.07.19 13:10:07)

...to aktima ustanove. Ja samo da pročitam Zakon o visokom obrazovanju, član 91 koji tretira. Ispitni rokovi su januarski, junski, septembarski. Ispitni rokovi iz stava jednog ovog člana imaju dva ispitna termina. Dakle, zakonom se utvrđuje nešto. Student koji ne položi ispit u prvom ispitnom terminu ima pravo da polaže u drugom terminu istog ispitnog roka. Ovo je na zahtjev Univerziteta Crne Gore. Iz njihovog studentskog organa zatraženo da se interveniše na stav dva ovog člana. Ali, slažem se da treba ovo razmotriti i raspraviti na Matičnom odboru.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:10:49)

Hvala.

Za komentar se javila Branka Bošnjak, pa ćete Vi poslije dobiti riječ.

Izvolite.

Vi imate komentar na izlaganje?

BRANKA BOŠNJAK (25.07.19 13:10:55)

Evo možemo i u ime predlagača.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:11:02)

Izvolite. U ime predlagača poslanica Branka Tanasijević.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.19 13:11:09)

Hvala lijepa.

Ja zaista neću dužiti, jer mislim da se u nekom pogrešnom pravcu /prekid/, da ono što je bila dobra misija ovog Parlamenta i jedna dobra praksa ovog Parlamenta da mi sad raspravljamo o nekim tehničkim stvarima koje će biti raspravljene na Matičnom odboru. I kako ste Vi rekli, prije nego što pristupimo glasanju mi ćemo imati čistu situaciju u tom smislu. Prema tome, ja bih zamolila da se vratimo na ovu temu i na produženje roka studentima, jer oni slušaju ovu raspravu i iščekuju kakvu ćemo odluku donijeti.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:11:38)

Hvala Vam.

Poštovane kolege, ovi manji klubovi su iscrpili svoje vrijeme za diskusiju, ali evo ja dozvoljavam. Ovdje samo DPS i predstavnici Fronta nijesu iscrpili svoje vrijeme.

Molim vas, samo po jedan minut ako možemo da skratimo tu priču, jer meni je potpuno jasna stvar da smo mi ovim amandmanom krenuli u rješavanje nečega drugoga što nije predmet ovog zakona. O tome ćemo imati raspravu na Matičnom odboru. Zaključićemo sve, imaćemo prikupljena sva potrebna mišljenja i kad se budemo izjašnjavali, imaćemo precizno jasnu sliku o svemu.

Izvolite, poslanice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.19 13:12:18)

Možda je kolega Popović unio zabunu zato što je on rekao da je postao sastavni dio teksta, da je prihvaćen i da je postao sastavni dio teksta i ovaj amandman, tako sam ga ja shvatila, on je rekao. Ne smijemo da uđemo u ovo. Zakon propisuje tri roka, ali mi sa ovim idemo u dubinu i koji kad, šta se polaže, kolokvijum, kaže pretispitne provjere i sve to - ne smijemo da radimo. Prvo, ne odnosi se zakon samo na Univerzitet Crne Gore gdje se izgleda pojavio neki problem, nego se odnosi kompletno na sve institucije visokog obrazovanja u Crnoj Gori. To ne smijemo da radimo. Ovo je konkretno stvar Senata univerziteta koji vodi računa o ovim detaljima.

Druga stvar, što sam se javila, a pomenuo je kolega Damjanović, ovo je frapantna činjenica da se sa četiri eura 50 eura daje za ovaj rok da treba da se prijavljuje ispit i da se plaća 50 eura. To je nedopustivo, ne znam koliko smo mi u mogućnosti da utičemo. I ovaj dio koji se tiče plagijata i onoga što smo donijeli mi ovdje Zakon o integritetu. Ljudi, Univerzitet Crne Gore je ne male pare dao za softer koji provjerava plagijate, a dao je pristup tom softeru na dvije godine. Godina dana mu je trebala da donese pravilnik kako će zaboga da se primjenjuje softer. Možda je istekla ova druga godina gdje je trebalo nešto da radi, što je katastrofa. To govori da nema volje za tim zato što sigurno ima onih moćnih, ima ih nažalost i u vlasti i u opoziciji izgleda koji su plagirali. I sad se čuva ili se čeka momenat kad će ko da ode u javnost i da se kaže to. Mi treba i tu da pozovemo ministra, da budemo jednaki za sve i da se odradi to na pravi način.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:14:16)

Hvala.

Sada, poštovane kolege, imamo konačno Mihaila Anđušića. On je posljednji govornik, a poslije njega završna riječ predlagača Branka Tanasijević.

Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (25.07.19 13:14:31)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče.

Pa evo nakon diskusije kolege Damjanovića, kolegice Vuksanović i Bošnjak i ovih svih komentara, konstruktivnih u dobrom dijelu i nakon ove novog pitanja koje se pojavilo, da budem iskren, jednog amandmana koji je i meni nepoznat, nisam imao prilike da ga razmatram. Ali evo, negdje kao što je i predsjednik rekao, dozvolite onda da vidimo na sjednici Matičnog odbora da se ovo pitanje dodatno preispita, jer sam salgasan sa najvećim dijelom onoga što ste kazali vezano za prijedlog iz ovog amandmana. Nadam se da ćemo na taj način otkloniti ove dileme i vidjeti koliko je to opravdano ili nije. Da pokušam da se vratim na ono što je predmet izmjene ovog zakona i da se u dobrom dijelu usaglasim sa onim što su moje kolege prethodnici kazali, dakle znamo što je suština izmjene ovog zakona i znamo što ponovo po sedmi put omogućavamo studentima kroz izmjenu ovog zakona i to je negdje još jedan ustupak koji crnogorski parlament i

klubovi poslanika ovdje su uradili studentima koji su studirali po starom sistemu.

Značajno je napomenuti da smo se ovog puta za razliku od prethodnog na inicijativu Kluba poslanika Demokratske partije socijalista potrudili da malo dublje uđemo u ovu problematiku i po prvi put negdje dodatno kontaktiramo predstavnike studenata koji su inicijalno nas kontaktirali povodom ovog pitanja. Dijelim u potpunosti mišljenje sa kolegama koji su iznijeli neke svoje primjedbe na račun ovoga. Ono što je mene negdje kroz razgovore sa predstavnicima studenata, jednim manjim brojem njih, dodatno iziritiralo jeste činjenica da jedan veći broj njih uopšte nije u posjedu informacije da mi radimo njima ovakve ustupke, jedan stepen nezainteresovanosti većeg broja studenata za ovu inicijativu. To je negdje dodatno isprovociralo sve nas da se dodatno pozabavimo ovom temom i da dođemo po prvi put do ovih podataka o broju studenata. Ova brojka o kojoj smo razgovarali od preko 120 studenata je brojka do koje smo mi došli, ali ću vam reći da tih studenata ima znatno više, a da mi jednostavno kroz baze rektorata i univerziteta nismo uspjeli da dođemo do svakog od njih pojedinačno. I dodatno me negdje zabrinula ta činjenica da jedan broj veći od njih uopšte nije bio zainteresovan za ovu materiju i prosto nije u saznanju koliki ustupak njima činimo. Ja se zaista najiskrenije nadam, uz sve ono što smo čuli ovdje i kolegica Tanasijević je dobro rekla, među njima ima veliki broj kojima je ostao jedan nepotpuni, još jedan ispit. Zaista se postavlja pitanje šta bismo uradili ukoliko u takvim situacijama ne dozvolimo da ti studenti završe napokon fakultet koji su upisali. I ono što me posebno zabrinulo, o tome je i kolegica Vuksanović-Stanković rekla, kroz neposredne razgovore sa ovim predstavnicima studenata, ima puno onih koji su istakli ovaj problem da se radi o jednom ispitu, o jednom profesoru. Ja nisam neko ko je studirao na Pravnom fakultetu, niti ko poznaje prilike, ali to je jedna činjenica u okviru koje moramo svi da upozorimo institucije sistema i rektorat, i Univerzitet, i Ministarstvo prosvjete da se donekle to pitanje dodatno potencira. Mi smo imali i te etičke komisije, imali smo neke prijave studenata, ali onako negdje empirijski kroz razgovore sa studentima došli smo do informacije da ima veliki broj njih koje tereti takva situacija.

U svakom slučaju, najiskrenije se nadam da su studenti kroz ovu današnju raspravu, meni je drago što smo otvorili kroz više aspekata ovu raspravu kako bi sami studenti, nadam se kroz ono što su čuli danas ovdje, uvidjeli kakav zapravo mi njima ustupak činimo. Definitivno sam saglasan sa time da se ovaj problem mora pokušati osmisliti način da se riješi na duge staze, kako ne bismo dolazili u situaciju da se nanovo srijećemo sa ovim problemom.

Planirao sam u drugom dijelu diskusije da se osvrnem na neke od segmenata i iskoraka i nedostataka koje su u prethodnom periodu bili prisutni kada je u pitanju sektor visokog obrazovanja. Osvrnuću se samo na ovaj dio koji se tiče i Zakona o integritetu koji smo usvojili i naravno što se tiče nostrifikacije diploma u Ministarstvu prosvjete i čini mi se negdje potrebe za snaženjem tog ENIC centra koji se bavi tim pitanjima. Dakle, i kroz ono što je softversko rješenje koje, usaglasiću se, nije na najbolji način iskorišćeno vrijeme ovog ugovora u kome se izgubilo bespotrebno jedan period vremena koji se mogao mnogo bolje iskoristiti. Ali, dozvolite da je to jedan veoma kompleksan proces. Kad se susretete sa problemom onda vi od strane države iz koje nostrifikujete diplomu imate spisak zvanično licenciranih obrazovnih ustanova, vi ste jednostavno onemogućili da mino toga nalazite mehanizme kako bi dodatno provjeravali neke inostrane isprave.

To su neki od problema koji se susreću u praksi, ali dozvolite da kroz nova zakonska rješenja koja smo imali setom zakona iz oblasti obrazovanja Zakonom o integritetu, pa i ovim softverom i formiranjem komisija se po prvi put ozbiljno ušlo u rješavanje te problematike. To je jedan od problema kojim se srijeće sektor obrazovanja, ali treba naravno biti korektan i pomenuti sve ono što su nova izdvajanja kroz budžet za dio visokog obrazovanja na sve ono što se tiče projekata koji se realizuju. Nedavno smo imali prilike da vidimo i realizaciju jednog sedmogodišnjeg projekta Heric u saradnji Ministarstva prosvjete i Ministarstva nauke, gdje se mnogo toga uložilo upravo za rješavanje i unapređenje oblasti kroz ova pitanja i kroz situacije koje su omogućile da mi imamo po prvi put i Agenciju za kvalitet visokog obrazovanja. To su neke nove pozitivne prakse, zajedno, naravno i sa onim što su inicijative za besplatne osnovne i master studije koje po prvi put uvodimo u sektor visokog obrazovanja. Dakle, ima jedan korpus dobrih novih inicijativa u sektoru visokog obrazovanja, koji će, nadam se, stvoriti dobre preduslove tek da krenemo u rješavanje nekih gorućih pitanja koji su evidentni a sa kojim bi se, kao što sam rekao kroz izlaganje, definitivno usaglasio kada su u pitanju neke od sugestija i kritika koje su iznijeli naše kolege. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:21:49)

Hvala Vam.
Izvolite proceduralno.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.19 13:21:56)

Dakle, s obzirom da sam sad pogledao ove papire, pa i ove koji su došli sad neposredno na stolove poslanika, da vas obavijestim da postoje novi momenti. Dakle, postoje dva izvještaja Zakonodavnog odbora 25. jul o ovom predlogu zakona. Prvi izvještaj Zakonodavnog odbora nosi broj 26-1/9-2/3 i u njemu se govori o podršci ovom amandmanu, a u ovom drugom koji je došao neposredno prije početka ovih diskusija, on nosi naziv 26-1/19-2/4. Predsjedniče, u ovom izvještaju imamo jednu ispravku u odnosu na prehodni izvještaj koji je došao pola sata ranije, a ta ispravka je samo to što u ovom novom izvještaju piše da se predstavnica predlagača saglasila sa amandmanima Odbora, pa isti, shodno članu 150 postaju sastavni dio teksta Predloga zakona.

Evo vam vjerodostojno, evo vam...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:22:57)

To što ste Vi saopštili rekao je i Andrija Popović. Ne, ne rekao je Andrija Popović. Molim vas. Bilo je proceduralno reagovanje, sad ćemo čuti predsjednicu Zakonodavnog odbora.

Ne možete komentar jer ste potrošili Vaše vrijeme. Molim Vas, pa nećemo se sad pozajmljivati.

Izvolite, poslanice Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.07.19 13:23:26)

... greška, zato u prvom izvještaju nije bio amandman, u drugom je bio. Možete da prisustvujete sjednicama Zakonodavnog odbora. Ako neko izražava kakvu sumnju vezano za tu tehničku grešku može da presluša kompletan, kolega Damjanoviću, Vama se obraćam, možete da preslušate kompletan snimak sjednice Zakonodavnog odbora i da čujete kako je tekla sjednica, da ništa nije dodato naknadno nego je sve bilo na sjednici. Tehnička je greška bila, jer kao što znate prije same sjednice Skupštine smo zakazali Zakonodavni odbor i onda iz toga razloga je napravljena ta greška. Nijesmo imali vremena da sve obuhvatimo. Tako da, molim Vas, preslušajte snimak sa sjednice i vidjećete kako je sve teklo.

I vezano za amandman koji je izazvao tolike reakcije, ja ću samo reći da je to nešto što već piše u Zakonu i danas ne znam zašto su ovolike dileme da li nešto regulisati zakonskim ili podzakonskim aktom kad imamo nešto što već piše u Zakonu. Jedan dio se briše.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:24:41)

Hvala Vam.
Imate minut jer ste i Vi potrošili Vaše vrijeme. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.19 13:24:49)

Vidite i sami da se trudim da ne zloupotrebljavam, nego da govorim samo o materiji.

Dakle, niti smo članovi, a i da jesmo, nismo dužni da preslušavamo nikakve stenografske bilješke i trake. Ja Vam govorim o dva papira. Vi to kažete tehnička greška. Ja mogu da Vam vjerujem ili ne vjerujem da je tehnička greška. O ovom prvom ste se izjašnjavali oko amandmana, ali nije bilo stava predlagača.

Sada ovdje ima stav predlagača. Znači nije isto kada imamo stav predlagača, onda postaje sastavni dio teksta predloga, ili ako se predlagač ne izjasni, mogao je da se ne izjasni /prekid/ je bilo to tako na Zakonodavnom odboru, ali je značajno promijenilo proceduralne razloge i apro po ovoga što kažete da to već takva norma postoji u Zakonu. Pročitajte dobro, nije to ista norma. Da postoji u Zakonu, onda ne bi bilo potrebno da se amandmanski djeluje. Dakle, nije ni razrada norme. Toliko. Ja se više neću javljati. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:25:47)

Izvolite. Već imamo, poslanice Vuksanović, poslije minut vremena ne komentar. Izvolite. Prvo Marta Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (25.07.19 13:25:53)

Da ne bi bilo nikakvih sumnji, još jednom kažem - preslušajte svi zainteresovani snimak sa sjednice Zakonodavnog odbora i zapisnik ako je neophodno dostaviće vam se u roku odmah.

A što se tiče člana Zakona, i to vas pozivam - otvorite Zakon, pročitajte Zakon o visokom obrazovanju i pročitajte član koji je tu, postoji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:26:18)

Hvala Vam.
Izvolite proceduralno reagovanje. Poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (25.07.19 13:26:27)

Ja Vam vjerujem, reći ću Vam odmah. Ali između vjerovanja i drugih stvari je bitna razlika. Dakle, nemojte. Iako Vam vjerujem, neću da slušam stenogram, nisam u obavezi. Zato postoji Zakonodavni odbor da bi meni kao poslaniku dao papir iz kojeg ću ja da pročitam. Ako je tehnička greška, kolegice Šćepanović, onda se akt koji je zaveden pod rednim brojem 261923 povuče, a onda je u prometu akt koji je zaveden pod drugim brojem. Jer, ovdje mi imamo dva akta pod dva broja. Vjerujem Vam, ali nemojte samo da nas pozivate sada da preslušavamo, da čitamo itd. Nijesmo u obavezi. Obaveza je bila, da ne imenujem ko, da povuče jedan akt, obavijesti da je akt povučen zbog greške i da drugi akt koji će biti pred poslanicima. Znači, i da nam je došao jedan akt, mogli ste ga povući a ne da svodimo na ovo da li vam vjerujemo ili ne vjerujemo itd. Nemojte samo da nas pozivate da preslušavamo stenograme.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:27:31)

Hvala Vam.

Poslanica Vuksanović-Stanković, da ne bude zakinuta, iako ste potrošili vrijeme. Molim Vas u minut saopštite taj stav.

Poslanica Vuksanović-Stanković.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (25.07.19 13:27:40)

Zahvaljujem, predsjedniče, na razumijevanju.

Mislim da je vrlo bitno ovo pitanje što je kolega Anđušić postavio oko priznavanja diploma sa licenciranih obrazovanih ustanova van granice Crne Gore.

Ja smatram, a mislim da Ministarstvo prosvjete i radi na tome da se formira posebno komisija kao što će da ispituju falsifikovane diplome, da se uzme u obzir ovo. To što je neko van granice Crne Gore pojedinim obrazovnim institucijama visokog školstva dao licencu za rad, pa neko odavde pođe tamo za pola godine ili godinu da završi cijeli fakultet, što neko ovdje radi četiri godine, to ne znači da mi moramo da slijedimo to, kao da smo slijepi ili nemamo svoj stav. Znači, ne interesuje nas to. Zna se što je licenca koja ima kvalitet. Nije samo poenta imati na papiru licencu za rad, pa da neko završi tamo ispite za pola godine što neko radi za tri godine i da dođe sa diplomom, da nađe radno mjesto ispred onoga ko je krvavo radio i ima znanje. E onda imamo veliki problem u poslu. Imate ljude koji rade u vrlo važnim institucijama sistema koji su došli sa diplomama od godinu dana. Ovi su studirali četiri godine, ovaj se zaposlio jer ga je naravno pretekao, nema znanje za taj posao, pravi propuste na radnom mjestu, a ovaj ne može da dođe do radnog mjesta. To je vrlo bitno pitanje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:29:10)

Hvala Vam, poslanice.

Sada imamo završnu riječ. Poslanica Branka Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.19 13:29:14)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ja ću se u završnoj riječi osvrnuti samo na ono što se odnosi na tekst Zakona o kome smo mi danas raspravljali. Sve ove druge tehničke stvari biće razmotrene na matičnom odboru i vi ćete o tome biti obaviješteni prije glasanja.

Dakle, ja smatram važnijim da smo mi kao predlagači imali podatke o studentima i to je pokazala ova današnja rasprava, jer na kraju ti podaci su nas ubijedili i učvrstili u stavu da treba produžiti rok ovim studentima zato što među njima ima veliki broj njih, to smo vidjeli iz evidencije koju imamo sad o njima, koji imaju polovinu čak jednog ispita, jedan ili dva ispita i da iz tog razloga, o tome ste vi najviše govorili, smatram da smo potpuno u pravu što smo predložili ovaj zakon.

Takođe, želim da naglasim da najviše studenata koji su napravili pauzu u studiranju i koji su produžili studiranje je sa Medicinskog, Pravnog, Filozofskog i Elektrotehničkog fakulteta. Koleginica je govorila o tome, a ja želim da dodam da Medicinu, Pravo, Elektrotehniku, pa i Filozofski fakultet studiraju samo dobri studenti. Recimo, ove godine Medicinski fakultet su isključivo upisali studenti lučaši i to praktično oni koji imaju Luču 1, a koji su završili srednju školu sa srednjom ocjenom 5,00. To je dobra predispozicija za studiranje i ne možemo reći da studenti Medicine nemaju tu predispoziciju bez obzira na dužinu studiranja.

Koleginica je objasnila kada je u pitanju Pravni fakultet. Mislim da je Elektrotehnika takođe jedan od najtežih fakulteta i da ako je nekome ostao jedan ispit, treba mu šansu da ga završi. To je u svakom slučaju opravdano.

Pominjala se pauza koja se napravi u studiranju i da je to teškoća za studente. Naravno da jeste. Evo da uzmemo jedan lijep primjer da žena koja se porodila a studira neki od ovih fakulteta koje sam pomenula, napravi pauzu najmanje godinu dana zbog toga što je u tim momentima napravila druge prioriteta i posvetila se djetetu, vratiti se ponovo na studiranje nije nimalo lako; steći ponovo naviku i urednost u posvećivanju materiji koja je potrebna da bi se položio neki ispit. I nije to samo teškoća kad se napravi pauza u studiranju, nego u bilo čemu, vratiti se ponovo u redovni proces, to je teškoća. Zato sam rekla da je uvijek readaptacija mnogo teži proces od

adaptacije.

Pomenulo se i pitanje oročavanja, da li treba ovo oročiti li ne. Ja sam kao sociolog u ubjeđenju da kada bismo mi danas donijeli odluku da ovi studenti mogu da studiraju u nedogled da bi oni potpuno odustali. Međutim, oročavanje jeste jedna stimulativna mjera, a mi smo tu da ipak stimulišemo te studente i mislim da smo se danas u raspravi ponašali kao profesori u pravom smislu te riječi. Jer, demotivisati nekoga ko je već demotivisan, to je lako, a motivisati nekoga ko je demotivisan to je plemenita misija. Ja mislim da smo donošenjem ovog zakona mi u toj misiji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:32:43)

Hvala Vam, poslanice Tanasijević.

Završili smo raspravu o ovom predlogu zakona.

Da pomenem, otvorila se rasprava o drugim stvarima, a ne samo o predmetu Zakona i izražena je saglasnost svih diskutantata na neki način. Dotakli smo se priče i o tome da imamo, kako je rekla poslanica Bošnjak, diplomirano neznanje, kako imamo problema sa diplomama fakulteta iz okruženja, odnosno van Crne Gore. Rekao bih da su neki poslanici govorili i o potrebi ispitivanja pojedinih fakulteta koji funkcionišu i u Crnoj Gori. U svakom slučaju, to je jedna ozbiljna priča. U Ministarstvu prosvjete formiraju tu komisiju koja će da ispituje diplome i provjerava diplome koje dolaze. Ali ja zaista želim da vam kažem - što se tiče ovog slučaja koji se desio sa amandmanom koji je onda oduzeo najviše vremena, na matičnom odboru ćemo raspraviti sve i imaćemo prije glasanja definisanu priču o ovome. Hvala vam.

Završili smo raspravu o ovoj tački dnevnog reda. Izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je Predlog zakona o dopuni Zakona o regionalnom razvoju.

Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici: Hali Duković, Mihailo Anđušić, Nikola Rakočević, Genci Nimanbegu, Miloš Nikolić, Suad Numanović, Boris Mugoša i Adrijan Vuksanović.

Izjave odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora i Genci Nimanbegu Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Ima riječ poslanik Suad Numanović. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (25.07.19 13:34:32)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Koleginice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Kao što je predsjednik rekao, pred nama je Predlog zakona o dopuni Zakona o regionalnom razvoju. Reći ću osnovne razloge zbog čega smo predložili ovaj zakon. On se ogleda i uslovljen je potrebom usaglašavanja sa Zakonom o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore, odnosno činjenici da je od donošenja Zakona o regionalnom razvoju gradska opština Tuzi postala samostalna opština.

Članom 1 propisano je da se u članu 4 stava 4 ovog zakona u dijelu koji propisuje koje lokalne samouprave čine središnji region, dodaje i Opština Tuzi. Članom 2 propisano je stupanje na snagu ovog zakona i za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna finansijska sredstva iz /prekid/ A sada ćete mi dozvoliti da se u kratkim crtama osvrnem i na regionalni razvoj, posebno iz ugla sjevernog, manje razvijenog dijela Crne Gore. To je često predmet rasprave - sjeverni region, razvoj, iseljavanje, itd. Prosto moram da kažem oda je to činjenica da dugi niz decenija taj sjeverni dio Crne Gore je nerazvijeni dio Crne Gore, bez obzira što posljednjih godina imamo taj jedan rast, ja bih rekao, kontinuirani rast bruto društvenog proizvoda. On nije dovoljan da tu razliku u tako kratkom periodu smanji između sjevernog, središnjeg i južnog regiona, ali sam siguran da će stope ekonomske stope rasta dati doprinos da se taj vremenski period regionalne razlike smanji na najmanju moguću mjeru.

Ono što hrabri jeste činjenica da je Vlada Crne Gore posljednjih nekoliko godina sa

zakonske regulative i strateških dokumenata koji prate Akcioni plan za smanjivanje regionalne razlike prešla i na konkretna činjenja. Hrabri nas činjenica da u toj preraspodjeli sredstava imamo u odnosu na središnji i južni dio 53% sredstava koja su upotrijebljena i upotrebljavaju se za razvoj sjevernog regiona.

U 2018. godini za sjeverni region planirano je nekih 419 miliona, a od toga je realizovano 340 miliona ili 81%. Ukupno je za 2018. godinu planirano 795 miliona, od čega je realizovano 751 milion ili 94%. Hrabri činjenica isto tako da u posljednjih nekoliko godina, a u 2018. godini konkretno imamo povećanje od 5% novoformiranih preduzeća i 5% više zaposlenih nego što smo imali do sada.

Kad govorimo o održivom razvoju, u strukturi ovih sredstava koja su planirana i potrošena za 2018. godinu 75% je otišlo na održivi razvoj, 21 je otišlo na pametan razvoj, a na inkluzivan razvoj 4% ovih sredstava. Dakle, kad vidimo koliko je to uloženo u 2018. godini, to je 231 milion u saobraćajnu infrastrukturu uloženo, u poljoprivredu 12,5 miliona i 13 miliona u energetiku.

Meni ćete dozvoliti da se posebno, kao neko ko dolazi iz Bijelog Polja, osvrnem u ovim sredstvima je prepoznata opština Bijelo Polje i najmanja opština Petnjica. Bijelo Polje je opština koja posljednjih godina ima taj jedan zamah razvoja zahvaljujući svim ovim sredstvima. Ja ću napomenuti samo neke. Valorizacija Đalovića pećine koja se radi u tri faze, njihov ukupan iznos iznosi 2,5 miliona eura. O benefitima i završetku valorizacije Đalovića pećine ne želim da govorim. To će biti dragulj koji će koristiti ne samo Bijelom Polju, ne samo sjeveru, nego i čitavoj Crnoj Gori. Svakako ono što je već evidentno, ono što se radi kroz drugu fazu, jeste valorizacija planine Bjelasica i sa skijalištem Cmiljača. Ukupna vrijednost tih radova je nešto oko 23,5 miliona eura. /Prekid/ ove druge faze do 2022. godine definitivno Bijelo Polje će imati u svojoj ponudi zimsku turističku ponudu i daće doprinos da ta turistička sezona bude produžena na mnogo više mjeseci nego što sad traje. Takođe, imamo put Slijepač most - Pljevlja, gdje je uloženo 13,5 miliona, zatim put Bijelo Polje - Ribarevine 2,8 miliona. Za vodovodnu infrastrukturu je uloženo preko milion eura, a od toga za vodovod Zaton preko 700 hiljada eura. Za škole - Osnovna škola "Dušan Korać" pet miliona, a za obdanište u okviru Osnovne škole "Marko Miljanov" 2,5 miliona eura.

I da kažem za opštinu Petnjica koja je najmlađa opština. Dakle, putna infrastruktura Petnjica - Berane imamo uloženo nešto blizu sedam miliona ili će se uložiti sedam miliona eura, uz nadu da će se veoma brzo završiti taj put na dobrobit građana i Petnjice, ali i Berana i svih stanovnika koji gravitiraju prema tom Bihorskom kraju.

Hrabri činjenica da je Direkcija za javne radove opredijelila 150 hiljada eura za projektnu dokumentaciju puta Petnjica - Bioče. Takođe, najduži vodovod u Crnoj Gori u dužini od 16 km u Petnjici se izgrađuje. Vrijednost je 800 hiljada eura i za biljne prečišćivače nešto oko 500 hiljada eura je planirano da se uloži, kao i za kanalizacioni sistem 100 hiljada eura.

Dakle, benefiti od ovih 53% opredijeljenih sredstava za sjeverni region osjećaju se na primjeru Opštine Bijelog Polja, na primjeru Opštine Petnjica, kao i ostalih opština sjevera. Ja sam siguran da će ovaj jedan dobar trend uz ono što je kapitalno za sjever, a to je izgradnja auto puta, to je najveći u istoriji projekat u finansijskom smislu, valorizovati sve one potencijale sjevera koje su decenijama ostale po strani i valorizacija i poljoprivrednih dobara i hidropotencijala i svih ostalih potencijala će sjever definitivno otvoriti. Siguran sam biće to mjesto gdje će narod ići da živi, a ne iz njega da odlazi. Evo još po koji put ću ponoviti da ja Crnu Goru gledam na način da je najveći potencijal Crne Gore upravo sjever i možda njegova dosadašnja nerazvijenost biće potencijal za ekonomski razvoj cjelokupne Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:42:44)

Hvala Vam.

Sada u ime kluba poslanika Socijaldemokratske partije Draginja Vuksanović-Stanković, a neka se pripremi Aleksandar Damjanović.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (25.07.19 13:42:56)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, uvažena Skupštino,

Pred nama je jedan zaista jedan veoma značajan zakon iako se on mijenja samo u jednoj riječi. Mi smo na stavu u Socijaldemokratskoj partiji da nema regionalnog razvoja bez ravnomyernog regionalnog razvoja. Što to znači? Znači da sve djelove Crne Gore moramo ravnomyerno razvijati, što nadalje podrazumijeva da u sve oblasti Crne Gore treba jednako ulagati. Međutim, nama su svima ovdje puna usta kako ćemo da razvijamo sjever, kako ćemo da ulažemo u sjever. Iz godine u godinu mi pričamo o tome, a sjever je sve siromašniji i siromašniji. Evo gradimo auto put kako ga gradimo, vidjećemo što će biti kada ga izgradimo. Ali, kako možemo da govorimo o ravnomyernom regionalnom razvoju, ako vi u jednom Tivtu imate ogromnu disproporciju u razvoju jednog malog grada? Imate Porto Montenegro gdje potpuno podržavam valorizaciju u državne resurse, gdje se razmeću milioni, a samo malo iznad Porta Montenegro imate barake bivših radnika Arsenalala koji nemaju ni mokri čvor. Ljudi kojima su bili obećani stanovi, a stanove nikada nisu dobili. I ne samo što nemaju stanove, nego imaju poljski wc u samom Tivtu. I mi hoćemo da pričamo o regionalnom razvoju i stalno pričamo o ulaganju u sjever. Niti što ulažemo, a u samom Tivtu Porto Montenegro su milioneri, a gore obespravljeni radnici bivše fabrike Arsenal još uvijek nisu dobili stanove koji su im davno obećali. Zašto? Zato što je neko novac za te stanove uzeo za sebe i ljudi žive dan danas u barakama. Ja sam bila u predsjedničkoj kampanji da ih posjetim i to sam vidjela svojim očima. Niko mi nije to rekao, sama sam se uvjerila u to.

Na sjeveru Crne Gore ne samo da su nam ugašene fabrike, nego i one koje su obećane kao što je Milk Kraft nema ih. Nema. Stoji jedan mrčni stražar tamo i čeka da počne proizvodnja, ali su pare od te proizvodnje oprane. Ali, nećemo se mi baviti time, nego neka se bave oni koji su nadležni za to.

Znači, što se sjevera tiče, imamo: siromaštvo, ugašene fabrike, od obećanih nema ništa. Evo gradimo auto put, probili smo sve rokove, upadamo u nove dugove, što će opet biti na štetu ne samo građana Crne Gore nego na štetu svih nas i na budžet građana Crne Gore. A o odlasku mladih i obrazovanih ljudi je posebna priča. Prije neki dan sam istakla da je preko tri hiljade dozvola izdato našim građanima u Njemačkoj. Zašto odlaze naši mladi obrazovani ljudi? Budućnost ove države zašto odlazi? Zato što nemaju jednake šanse kao i ostali. Djeca pojedinih privilegovanih pojedinaca mogu da rade, a djeca drugih ne mogu da rade. E tome se mora stati na put. U ovoj Crnoj Gori moraju postojati jednake šanse za sve one koji imaju znanje, koji su poštteni i koji hoće časno da žive od svog rada, a ne da dijelimo ljude po partijskoj pripadnosti i da dijelimo ljude po onome - nečiji sin i čerka mogu da rade, a nečiji ne mogu da imaju hleba da jedu i odlaze. Evo vam, doktori, stomatolozi, specijalisti, supspecijalisti odoše. Ja imam prijatelja, sinoć sam bila kod njega, koji je završio Stomatološki fakultet u Beogradu, sam sebi je finansirao supspecijalizaciju iz oralne hirurgije. On nema mogućnosti, žena mu je farmaceut radi za neku minimalnu platu farmaceuta. Njih dvoje imaju troje djece. On sam mora da finansira svoju ordinaciju da bi bio uspješan privatnik. Ali, on to što zaradi trenutno ne može da ulaže toliko u ordinaciju zato što mora da vraća kredite za tu opremu i mora da prehrani porodicu. Zna li šta radi danas taj moj prijatelj kućni? Uči njemački i on odlazi odavde. Vrhunski oralni hirurg odlazi iz Crne Gore. Zna li zašto? Zato što će mu tamo minimalna plata mjesečna biti 15.000 eura. A neka odbije troškove prema državi, kad sve odbije, kad plati doprinose, maksimum maksimuma neka mu se odbije, ostaće mu 10.000 čistih. On to u Crnoj Gori ne može da zaradi jer nema šansu jer treba da plaća kredit za ovo, kredit za ono, da školuje djecu, da živi u dvosobnom stanu od sa troje djece. Prema tome, ljudi odlaze. E to je politika.

Mi sve govorimo - razvoj, razvoj, razvoj, ali riječi lete a na terenu je nešto sasvim drugo. Dosta je više da pričamo o razvoju, treba konkretno da se bavimo razvojem. Kako ćemo da se bavimo? Tako što će ova gospoda koji su uzeli milione od ove države nezakonito, tako što će ova gospoda koja nisu plaćala poreze državi preko 770 miliona da vrata poreze državi i da uložimo u razvoj sjevera, da pokrenemo neke male proizvodnje gdje će ljudi moći da rade. Naša omladina mora ostati u Crnoj Gori, omladina je budućnost Crne Gore. Što ćemo da radimo jednoga dana kada nam omladina pođe? Ko će da radi u ovoj državi? Ko će da ulaže u ovu državu? Ko će da razvija ovu državu? Odoše svi, ostaše stari, odoše mladi. Mi imamo veću stopu mortaliteta nego nataliteta i to je povezano jedno s drugim. To su velike teme koje treba otvoriti i na kojima treba

raditi. Manje priče, više rada. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:48:58)

Hvala Vam, poslanice.

Sada ima poslanik Aleksandar Damjanović riječ, a poslije njega neka se pripremi poslanik Danijel Živković. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.19 13:49:21)

Poštovane Skupštino, gospodine Numanoviću u funkciji predlagača, shvatio sam da ste Vi kao predlagač govorili jer ste ovdje potpisani vezano za ovaj akt.

Mislio sam zaista da dam jedan uži kontekst ovog kratkog predloga zakona, jer se tiče normiranja novoosnovane opštine Tuzi /upadica/ Kolega Medojeviću, da Vas zamolim samo, malo ćete me, nećete me puno dekoncentrisati ali nešto važno da ne propustim. Biće oko toga.

Vezano za normiranje opštine Tuzi možemo se sad u jednoj ravni našaliti zašto recimo Tuzi idu nakon Danilovgrada, prije Nikšića i zašto nisu odmah nakon Podgorice kad su već normirana u Predlog zakona. Interesantan je i taj redosljed kako je što normirano. Ne mora da bude samo formalan može, biti i suštinski ali da se ne bavimo sa time. Da se pozabavimo s nečim što ste i Vi kao predlagač ovdje dali, jednu širu sliku pregleda stanja sa potenciranjem sjevera a u smislu ostvarivanja ciljeva ravnomjernog regionalnog razvoja, gdje ste govorili o određenom napretku a u smislu onoga što jeste intencija da izjednačimo taj razvoj koji za sada nije ujednačen i koji pravi ogromnu štetu i udara u same temelje stabilnosti.

Ja se nadam da će nam popis 2021. godine dati egzaktne pokazatelje šta smo zaista uradili između dva popisa od tih 10 godina i da ćemo se tamo prebrojavati ne nacionalno i vjerski, nego ćemo se zaista prebrojavati u smislu onoga što su pouzdani statistički pokazatelji za planiranje ekonomske i svake druge perspektive ove države. Ali, kad smo već spomenuli sjever, da ja onda malo proanaliziram, jer govorimo danas primarno o Tuzima kao novoj opštini, kako su recimo prošle i kako prolaze dvije najmlađe opštine uz opštinu Tuzi, koja je sad najmlađa - to su Petnjica i Gusinje. Pa kad govorimo o Petnjici i Gusinju, a i Tuzima, naravno, na strani 165 Izvještaja o ostvarivanju akcionog plana za 2018. godinu kaže se da je jedna od najvećih stopa nezaposlenosti u središnjem regionu upravo u ovoj opštini koju sada dodajemo u zakonu, a to je u Tuzima. Pa se kaže da imamo i povećanje stope nezaposlenosti u Plavu na sjeveru, a da su opštine s najvećom nezaposlenosti upravo na sjeveru i to ove novoosnovane. Pa se onda kaže na strani 161 ovog Izvještaja da ove opštine i dalje zavise dominantno od sredstava Egalizacionog gonda. To se može i provjeriti time što je recimo sopstveni prihod opštine Gusinje 165.000 za 2018. godinu, a samo prihod od egalizacije tri puta veći. Ili je sopstveni prihod opštine Petnjica 193.000, a dodato iz Fonda za egalizaciju još nekih 750.000. To apropo održivosti i ove opštine o kojoj danas govorimo. Pa je na strani 159 ovog Izvještaja dat takozvani indeks vrijednosti. Znete li, kolege, koje su najnerazvijenije dvije opštine u ovoj državi? To su opštine Gusinje i Petnjica, najmlađe opštine. Nadam se da neće Tuzi dijeliti sudbinu te dvije opštine, nisu one od juče opštine. I ako uporedimo, recimo, indeks razvijenosti Gusinja sa 40,4 i Petnjice sa 30,3 i Budve sa 252,3, ispada da je Budva razvijenija od Petnjice tačno osam puta, dok je od Gusinja razvijenija jedno šest puta.

Pa ako uporedimo, kolege, na strani 158 indeks konkurentnosti, znate li koja je najgora opština po indeksu konkurentnosti u Crnoj Gori? To je opština Petnjica sa indeksom 31,5%. Tu je Gusinje malo bolje rangirano u odnosu makar na Šavnik, Berane i Andrijevicu. Apropo toga, da kada smo donosili odluke o formiranju novih opština Gusinje, Petnjica, evo danas i Tuzi, mislim da je bilo veoma malo procjene o tome da li će se raditi o održivim opštinama i da naravno nisu prevladali ekonomski razlozi, koji bi trebalo uvijek da prevladaju kad se formiraju opštine, nego neki politički razlozi. Nećemo se vraćati na odluke koje smo donijeli. Nadam se da će one biti u korist ovog društva i svakako da će, kada već govorimo o Tuzima, ekipa na čelu sa mojim prijateljem Nikom Đeljošajem znati da odradi svoj dio posla u smislu onoga što su potrebe te

opštine, ali želim da ukažem da ove perspektive i ove analize koje govore o novoosnovanim opštinama i njihov status shodno najnovijem Izvještaju o stepenu regionalnog razvoja odnosno realizacije akcionog plana ne daju uvjerenje da će u Tuzima, nažalost, biti bolje. Nadamo se svi da će biti bolje. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 13:54:24)

Hvala i Vama.

Ovdje sam imao primjedbu od strane poslanika DPS-a, koja je sasvim opravdana, jer mi ponekad imamo uvodna izlaganja, pa onda poslije toga ide rasprava jedan za jedan, ali sada ćemo završiti taj dio sa uvodnim izlaganjima.

Ima riječ poslanik Danijel Živković, a nakon njega poslanik Nebojša Medojević.

Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (25.07.19 13:54:51)

Hvala, predsjedniče Brajoviću.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Složiću se sa kolegama da se ovdje radi o jednoj tehničkoj izmjeni zakona koja je bila neophodna jer je upravo opština Tuzi postala 24 opština i ja se neću osvrutati na tu tehničku izmjenu, nego ću pokušati da dam ukupno osvrt iako smo imali prilike da razgovaramo po pitanju regionalnog razvoja.

Dakle, svi smo svjesni činjenice da u Crnoj Gori danas ne možemo govoriti o ravnomjernom regionalnom razvoju iz prostog razloga što i u zvaničnim dokumentima Vlade Crne Gore stoji da je upravo sjeverni region taj koji je manje razvijen u odnosu na druga dva regiona, tj. na središnji i na južni region. To je evidentno po svim parametrima iako u mandatu ove vlade i mandatu prethodnih vlada vidimo porast investicija i izdvajanje sredstava iz kapitalnog budžeta u kapitalne investicije na sjeveru Crne Gore. To se očitava prevashodno kroz ulaganja u najznačajniji projekat koji se danas realizuje u Crnoj Gori, a to je projekat autoputa. Vjerujem da ćemo se svi složiti oko toga da se radi o jednom od najvažnijih projekata za razvoj ne samo sjevera Crne Gore, nego i za razvoj ukupno naše države Crne Gore.

Ja bih se ovdje posebno osvrnuo na pitanje ulaganja u sjeverni region iz ugla onoga što bi značila konstantna migracija stanovništva iz sjevera u središnji ili južni region iako ona nije imanentna samo ovom vremenu nego vremenu koje je i bilo prije nas značajno. Ali, šta konkretno možemo očekivati od tih investicija i da li te investicije koje jesu zaista visoke mogu uticati na to da se zadrže ljudi na sjeveru i da ostaju u svojim domovima. Bez ikakvog populizma danas neću ovdje govoriti o ovim temama o tome da treba da radimo. Mi u ovom momentu gradimo neke od ključnih projekata koji utiču na podizanje kvaliteta života svakog građanina, ali sa druge strane opet imamo te negativne demografske trendove. Zaista ih imamo i to nećemo anulirati, nego ih jasno saopštavamo javnosti, ali radimo na tome da ti projekti budu pretpostavka da ljudi koji danas žive na sjeveru tu zapravo i ostanu.

Baziraću se konkretno na Opštinu Pljevlja iz koje dolazim, gdje su u fazi realizacije neki od značajnih projekata. Zašto to govorim? Tu imamo treću dionicu, finalnu dionicu puta između opština Bijelo Polje i Pljevlja, čime će se finiširati taj jedan infrastrukturni saobraćajni prsten gdje će ljudi moći mnogo kvalitetnije da komuniciraju saobraćajno između ove dvije opštine. To je jedno. Drugo, imamo najavu konačno znači najavu i početak infrastrukturne izgradnje puta Pljevlja - Metaljka, prve dionice u vrijednosti od 11 miliona. Vidimo i najavu ekološke rekonstrukcije prvog bloka Termoelektrane Pljevlja, koja je, po mom mišljenju, veoma značajna iz prostog razloga što će kroz ovu rekonstrukciju omogućiti da ovaj blok Termoelektrane nastavi sa radom po najsavremenijim ekološkim standardima.

Ono što bih posebno pomenuo jeste ekološka sanacija dvije crne ekološke tačke, o kojima se govorilo i tokom današnjeg perioda. Rokovi su kratki, ali siguran sam da ćemo kroz faznu realizaciju ovih projekata doći do sanacije ekološke sredine i u ovom dijelu koja je u Pljevljima

opterećena što se tiče i vazduha, vode, a i zemljišta.

Evo ovdje mogu da kažem da je koleginica Pejović dok je bila u Ministarstvu posvetila značajnu pažnju ekološkim problemima u Pljevljima. Mislim da ona dovoljno dobro poznaje kakvo je stanje ekologije u Pljevljima. Mislim da ćemo remedijacijom, odnosno ekološkom sanacijom ove dvije crne tačke krenuti u realizaciju tih nekih krupnih investicija, odnosno krupnih kapitalnih ekoloških zahvata u Pljevljima. Posebno bih naglasio, samo ću malo znači prekoračiti, što je veoma važno rekonstrukciju postrojenja za preradu pitke vode Pliješ u Pljevljima. To je veoma važan projekat koji možemo isključivo realizovati u kontekstu onoga što je otvoreno /prekid/ Juče smo razgovarali, bio sam zamjena na Odboru za evropske integracije, na koji način najkvalitetnije iskoristiti određena sredstva iz EU fondova. Mislim da je ovo prilika da pozovem sve one koji nalaze se ovdje u Skupštini koji učestvuju u radu ovog odbora, a ujedno i one koji saraduju sa Evropskom komisijom, da se potencira ovaj projekat koji je otprilike vrijednosti između pet i šest miliona koji će se fazno realizovati da sredstva iz EU fondova usmjerimo na realizaciju ovog projekta. Jer, zaista pitanje ekologije u Pljevljima je zahtjevno pitanje i zahtijeva jedan ozbiljan pristup i bez sredstava Evropske unije i Vlade Crne Gore neće biti moguće da se riješi. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:00:34)

Hvala, poslaniče Živkoviću.

Sada poslanik Medojević.

Okako, molim Vas. Vi ne možete, koleginice, po više osnova. Ne možete dati komentar kad su na redu uvodna izlaganja. To je jedan osnov. Drugo, ne možete uzeti riječ zato što ste iskoristili svo vrijeme predviđeno za vaš klub po ovoj tački dnevnog reda. Molim Vas samo da uvažite te razloge.

A proceduru možete samo ćete mi navesti po kom članu i što želite. Izvolite.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (25.07.19 14:01:10)

Ne neću da navedem član, nego samo da Vas zamolim ako možete kad se završe uvodna izlaganja da samo konstatujete da su završena uvodna izlaganja. A ako predlagač bude imao diskusiju, da ona mogu da se javim za komentar jer je ovo što želim da kažem 30 sekundi, a u interesu je građana Crne Gore.

Ne zloupotrebljavam Poslovnik.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:01:26)

Zloupotrebljavate ga već sad jer to nije proceduralna intervencija. Ako je nešto toliko u interesu građana Crne Gore, valjda ste mogli to znati da saopštite u Vašem uvodnom izlaganju.

Poslanik Rakočević proceduralno reagovanje.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.19 14:01:44)

Predsjedniče, Vama se obraćam. Mislim da je vrlo važno da proceduru u nastavku sjednice koristimo upravo onako kako je Poslovnik propisao. Da se pozovemo na član Poslovnika, pa onda da obrazložimo na taj način i povodom toga zbog čega smo zatražili proceduru. Ja razumijem da je koleginica Stanković danas posebno inspirisana da govori i govorila je dugo i dobro je jer su uglavnom to konstruktivne primjedbe. Međutim, ipak pozovite se na član Poslovnika kad tražite proceduru, a Vaše vrijeme i Vašu ambiciju da govorite ipak ćete morati shodno Poslovniku da uskladite sa gabaritima Vašeg kluba i Vaše partije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:02:24)

Hvala Vam.

Proceduralno poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (25.07.19 14:02:29)

Predsjedniče, nemojte, ne Vi, nego nemojte da dozvoljavate da bilo ko u ovom domu procjenjuje bilo čije ambicije a posebno da te ambicije imenujemo. Mislim da nije korektno. Posebno, kolega Rakočeviću, Vi ste mlad poslanik, možda Vi imate ambiciju, ali nije kolegijalno, da budem obazriv prema Vama, da prema dami procjenjujete ambicije itd.

Koleginica Vuksanović je imala proceduralno prema predsjedniku Parlamenta. Predsjednik Parlamenta je iznio svoj stav i mislim da se sa tim završilo bez kvalifikacija koje na bilo koji način barem u ovom domu mogu da budu neprikladne.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:03:10)

Hvala Vam.

Molim vas, niko se od vas nije pozvao na član Poslovnika i ovo nisu bile praktično proceduralne intervencije. Pozovite se na član Poslovnika.

Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.19 14:03:28)

Uvaženi predsjedniče,

Na prvom mjestu kad sam tražio proceduralno, htio sam da opomenem da katkad prekršimo Poslovnik na način što dajemo proceduralno onima koji se na pozovu na član Poslovnika. Ja sam se pozvao na član koji propisuje kršenje Poslovnika. Mislim da nije korektno da dajete tada kad zamolim, tražim proceduru u odnosu na Poslovnik da odmah iza toga sa čim ste se usaglasili dajete poslanicima ponovo proceduru da bi oni kršili Poslovnik i polemicali sa mojim stavom i imputirali mi. Takođe mogao sam da dobijem i kaznenu repliku čak, jer su imputirali da sam ja pričao ovdje o ambicijama. Ja sam govorio o ambicijama da se govori mimo vremena, da se govori mimo političkih gabarita u Skupštini.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:04:18)

Hvala Vam.

Poštovane kolege, samo da zadržimo dobar tempo i dobru atmosferu u Parlamentu. Ovo nisu proceduralne reakcije. Znači, ja sam kad sam čuo da koleginica u stvari nema proceduralnu reakciju njoj oduzeo riječ i rekao da to nije proceduralna reakcija. Vi jeste u svom izlaganju imali malo izražavanja stava da je dobro što je neko raspoložen za priču itd, što svakako nije proceduralna reakcija. Nije se ni poslanik Konjević pozvao, ali uputio je meni u stvari predsjedavajućem da se ne dozvoli kroz proceduralne intervencije kvalifikovanje ambicija ili bilo čega drugog.

Vraćamo se na raspravu.

Poslanik Medojević, pa poslanik Genci Nimanbegu.

Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (25.07.19 14:05:07)

Poštovani građani Crne Gore,

Tema regionalnog razvoja je dio strukturnih i sistemskih politika i planova Demokratskog fronta. Samo da iskoristim ovu priliku da pročitam šta je Demokratski front 2013. godine nudio inicijativu za ekonomski razvoj sjevera Crne Gore.

Dugogodišnjom pogrešnom centralizovanom i antirazvojnem ekonomskom politikom Vlade sjever Crne Gore je ekonomski, politički, demografski, ekološki, kulturno i civilizacijski devastiran. Desetine hiljada mladih ljudi napuštaju svoja mjesta rođenja, jer za njih na sjeveru nema posla, ni minimalnih šansi za pristojan život. Bogati prirodni resursi sjevera se rasipaju i pljačkaju, profit odlazi u Podgoricu i na jug zemlje, a za njim i stanovništvo. Sjever se prazni i polako odumire. Umjesto investicija, otvaranja novih fabrika, izgradnji infrastrukture, sjever se suočava sa siromaštvom, nezaposlenošću, uništenim saobraćajnicima, ruiniranim školama i bolnicama. Kulturni i sportski život sjevera se lagano gasi. Enormni porast nezaposlenosti, posebno kod mladih, podstiče talas iseljavanja kako u druge djelove zemlje, tako i u inostranstvo. Umjesto razvoja, radnih mjesta i investicija, sjeveru se nudi kriminal i nasilje.

Imajući u vidu bogate prirodne resurse, još uvijek očuvanu životnu sredinu, značaj uravnoteženog regionalnog razvoja i neodrživo stanje na sjeveru, koje traje već 27 godina, sad već i preko 30 godina, Demokratski front inicira sljedeće zahtjeve:

1. Da se odmah i bez oklijevanja umjesto pogubnog neoliberalnog modela ekonomskog razvoja pređe na model države blagostanja, zasnovan na proizvodnji, investicijama i izvozu;

2. Da se Zakonom o budžetu uvede poseban fond za razvoj sjevera u visini najmanje pet procenata državnog budžeta. Sredstva iz ovog fonda će se koristiti isključivo za finansiranje razvojnih projekata, koji će omogućiti otvaranje novih radnih mjesta u proizvodnji i uslugama baziranim na resursima sjevera a namijenjenim za supstituciju uvoza i izvoz;

3. Da najveći dio novca koji se na ime poreza prikupi u gradovima na sjeveru bude iskorišćen za razvoj i dobrobit građana sjevera. Tražimo da Skupština Crne Gore odmah promijeni Zakon o finansiranju lokalnih samouprava i prateće propise. Novac koji se na ime poreza i doprinosa i drugih budžetskih prihoda prikupi na sjeveru Crne Gore je nedopustivo manji od novca koji Vlada ulaže u sjever. Zato tražimo da 100% poreza na plate i profit koji se prikupi u gradovima na sjeveru pripadne lokalnim samoupravama na sjeveru za finansiranje razvojnih projekata. Ovi zakoni bi važili sve dok se ne uravnoteži razvoj sjevera sa ostatkom republike. Sjever ne traži milostinju. Tražimo samo da država svojim aktivnim mjerama ispravi pogrešnu ekonomsku politiku i nepravedan i maćehinski odnos prema sjeveru;

4. Tražimo da se hitno osnuje banka za razvoja i agro banka za podršku razvoja poljoprivrede;

5. Tražimo da se hitno opštinama vrati državna imovina koja im je nerazumnim odlukama Vlade oduzeta i kojom se sada upravlja iz Podgorice. Opštine moraju imati svoju imovinu sa kojom će raspolagati na osnovu odluka Skupštine, opština na sjeveru i u skladu sa zakonom i

6. Tražimo da se odmah na sjeveru osnuje regionalna agencija za Ipa projekte, koja će pomagati opštinama na sjeveru da pripreme predloge projekata za finansiranje Ipa fondova EU.

Vrijeme je da se građani sjevera, koje je ovaj režim uporno dijelio po nacionalnim, vjerskim i drugim indetitetским pitanjima, ujedine i počnu borbu za svoja prava. Vrijeme je da se sjever ujedini oko ekonomskog razvoja, otvaranja novih radnih mjesta, zaustavljanja iseljavanja, iskorjenjavanja siromaštva, gladi, kriminala i otvaranje realnih i mogućih perspektiva za dinamičan privredni razvoj.

Poštovani građani sjevera, ovo je Demokratski front predlagao 2013. godine. Sada vidite gdje se došli. Umjesto svega ovoga što su aktivne mjere ekonomske politike i vezane za ispravljanje neravnomjernog razvoja sjevera i ostatka republike, vi imate da se sjeveru kao ekonomski model nudi iseljavanje i kriminal i korupcija. Danas je pomoćnik direktora policije Zoran Lazović rekao da je on bogat čovjek, da ima unučad, nagrade, da ima priznanja iako mi svi ovdje, a naročito ljudi koji su u Vladi bili i koji su bili u policiji, znamo da se radi o jednom najobičnijem kriminalcu.

Šta je poruka građanima sjevera?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:10:24)

Poslaniče Medojeviću, privodite kraju izlaganje.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (25.07.19 14:11:11)

Dakle, poštovani građani sjevera, posebno se obraćam vama koji ste opljačkani, uništeni, urnisani i kojima se sad još i nudi novi model ekonomskog razvoja koji se zasniva na kriminalu, švercu i svemu ovome što sada slušamo u Crnoj Gori. Kažu neki zlonamjerni pritivnici ili oponenti Demokratskog fronta - Demokratski front stalno stavlja na dnevni red neke teme koje skreću pažnju javnosti na razvojne i životne probleme. Ovo što sam sad čitao to je naš izborni program 2012. godine, Demokratskog fronta. Ovo je program našeg predsjedničkog kandidata iz 2013. godine. Ovo je naš program na izborima 2016. godine, građani. Umjesto da ste dozvolili da Demokratski front vlada Crnom Gorom i da sprovede svoje ideje, vi ste dopustili da bezbjednosne službe Crne Gore vođene ovim čovjekom koji danas mrtav hladan pred očima crnogorske javnosti kaže da je bogat, da ima veliku porodicu. Šta je to? Šta je danas rekao gospodin Lazović? Je li ovo prijetnja neka? Je li ovo prijetnja gospodina Lazovića? On je bogat. Nema veze sa Bemaxom, nema veze sa švercom cigareta i narkotika. Ne, on je iz poštene, ugledne porodice, a mi koji njega prozivamo, vrijeđamo i napadamo mi vrijeđamo njegovu porodicu. Gdje idemo mi, ljudi? Idemo li mi u plemenske obračune nazad? Znači, onaj ko vodi Crnu Goru, a to je ne znam /prekid/ Đukanović, otvorićemo to pitanje, dovodi Crnu Goru u opasnu situaciju.

Dakle, ovdje Demokratski front svojim izbornim programima, svojim konkretnim predlozima stalno nudi nekoliko stvari. Dajte, ljudi, da se pomirimo, da se dogovorimo o budućnosti Crne Gore. Dajte, ljudi, da pošteni, odgovorni, kompetentni ljudi vode ovu državu. Nemojte da nam kriminalci pljuju u lice. Opasno je to. Ovako je u Beogradu 2002, 2003. godine na čelo bezbjednosnih službi došla jedna ekipa iz podzemlja. Ovako je smijala se i pljuvala u lice čitavoj Srbiji. To je tragično za završilo za Srbiju. Ova današnja press konferencija u policiji je najava velike tragedije u Crnoj Gori. Nemojte da šef policije komentariše istoriju, kulturu, našu prošlost. Nemojte da njegov prvi savjetnik za koga svi u Crnoj Gori znamo da je nešto što je u Srbiji bio Legija, to je Lazović u Crnoj Gori, ljudi. Mladi kolega Rakočeviću, ovo je opasno.

Vi ste šef poslaničkog kluba, govorim predsjedniku Skupštine, ovo je opasno. Nemojte, ljudi, ovo da radite. Dajte da nađemo neku donju granicu, neku tačku na kojoj ćemo početi da oporavljamo i da spašavamo ovu državu. Što se tiče Demokratskog fronta, imate sva rješenja. Brzo, vrlo brzo kada bi makli Demokratsku partiju socijalista sa vlasti, mi bismo mogli da krenemo u oporavak, jedan moralni, politički, ekonomski, države Crne Gore da se pomirimo, da svako ima pravo na svoj nacionalni stav, na svoj politički stav, da su temelji toga pomirenja demokratija, sloboda, evropski standardi, ljudska prava i slobode, sva prava svima i da krenemo dalje. Ovo danas je vrlo zabrinjavajuće. Mi danima donosimo ovdje dokaze o kriminalu i pranju novca, državni tužilac napravi sporazum da neko ko je opljačkao dva, tri miliona plati 100 hiljada eura i da je slobodan. Kakva je poruka našim mladim ljudima? Ako ćete da budete pošteni i stručni, bježite iz Crne Gore, a ako želite da imate neki status u Crnoj Gori, prihvatite ova nova pravila.

Poštovani građani Crne Gore, stanje je veoma, veoma ozbiljno. Press konferencija policije danas, direktora Veljovića, je ličila na press konferencije Komunističke partije 1948. godine, možda i na Gebelsove. Takva zloupotreba državnih institucija, takve prijetnje mafije koja sad ima i značke policije, vjerujte, mladi kolega Rakočeviću, da je ovo mnogo veća opasnost za DPS nego za nas iz opozicije. Vjerujte.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:14:58)

Hvala Vam.

Nema potrebe da pominjete mladog kolegu Rakočevića.

Genci Nimanbegu, a nakon njega poslanik Bogdan Fatić. /Upadice/
Omogućite potpredsjedniku da govori.

GENCI NIMANBEGU (25.07.19 14:15:30)

Hvala, gospodine Brajoviću.

Dobar dan svima. Poštovanje i pozdrav građanima Crne Gore.

Zaista zakon ima malo članova, riječ je o dva člana. Član 1 gdje se kaže: "nakon riječi Danilovgrad, dodaje se riječ Tuzi". Ovaj član stupa na snagu osam dana poslije objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Ovo je tehničko poboljšanje zakona koje Opštini Tuzi omogućava da ubuduće u pravnom sistemu Crne Gore ima sve one beneficije koje pripadaju po zakonu opštinama. Zato želim da naglasim da je ovo za mene poseban dan u Parlamentu Crne Gore i zbog toga što je koalicija na vlasti, kojoj zahvaljujem na podršci da ovaj zakon uđe u dnevni red, znači da buduća vlast 2016-2020. godine nastavi na ovim principima održivog i balansiranog regionalnog razvoja, zatim osnaživanja lokalnih samouprava kao formu osnaživanja društva na principima demokratije i decentralizacije po najboljim evropskim iskustvima i u okvirima evropskim o lokalnoj samoupravi, afirmacija lokalnih specifičnih interesa stvarajući preduslove da svaka lokalna vlast prihvati svoju odgovornost za zadatke na lokalnom nivou a poštujući opšte interese i regionalni razvoj u cjelosti.

Poštovani građani, vjerujem da sada treba uslovi razvoja da bude na ovim osnovama u poštovanju lokalnih interesa, lokalnih samouprava na principima demokratizacije i decentralizacije. Povezaću se sa ranijim diskutantima, kolegistica Daliborka Pejović u jednom ranijem zakonu je tretirala potrebu decentralizacije nekih nadležnosti, ali neki djelovi inspekcije treba da se centralizuju, ali poštujući lokalne interese i pomažući opštinama da osnaže svoje kapacitete kako bi odgovorili potrebama građana i njihovim interesima. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:18:37)

Hvala Vama, poslaniče Nimanbegu.

Sada ima riječ Bogdan Fatić, a neka se pripremi posljednji diskutant Radule Novović. Izvolite.

BOGDAN FATIĆ (25.07.19 14:18:48)

Zahvaljujem, poštovani predsjedniče.

Uvažene građanke i građani Crne Gore,

O razlozima donošenja ovog zakona je govorio jedan od predlagača iz Demokratske partije socijalista. Dozvolite mi da kao neko ko dolazi iz sjevernog regiona kažem da bez obzira na kontinuirani rast bruto društvenog proizvoda koji bilježimo u Crnoj Gori tokom prethodnih godina, koji se kretao 2,5% u 2015. godini i 4,9% koji je bio u 2018. godini i značajnih ulaganja koja imamo tokom prethodnog perioda u sjeverni region, jedan od ključnih razloga razvojnog zaostajanja Crne Gore u odnosu na zemlje Evropske unije jeste upravo neujednačen razvoj sjevernog, centralnog i južnog regiona.

Ovo je prvenstveno posljedica činjenice da prirodni resurs sa kojima raspolaže sjeverni region nije bio valorizovan tokom prethodnog perioda na adekvatan način. Ovo je prepoznato i od strane Vlade Crne Gore, pa samim tim imamo Zakon o regionalnom razvoju, koji je donešen 2011. godine, a takođe i Strategiju regionalnog razvoja za period 2014-2020. godina koja je donešena 2014. godine. U cilju uspješne implementacije ovih dokumenata, donose se godišnji akcioni planovi koji se pripremaju u saradnji sa svim organima državne uprave, jedinicama lokalne samouprave i svim drugim organima i organizacijama koje obavljaju poslove vezane za regionalni razvoj. To je neophodno zbog novih činjenica i konkretnih akcija za naredni period. Međutim, činjenica je, a o tome smo danas govorili, da imamo razvojno zaostajanje sjevernog regiona za

ostalim djelovima Crne Gore. Razlika u razvijenosti između najrazvijenije opštine na jugu i najmanje razvijene opštine na sjeveru je 5,5 puta, ali moramo znati činjenicu da je taj odnos bio čak 8,8 puta krajem 2013. godine.

Jedna od posljedica pomenute razlike je stopa nezaposlenosti u sjevernom regionu, koja je značajno veća od one koje imamo u ostalim djelovima Crne Gore, a što direktno utiče na negativan demografski trend i nisku gustinu naseljenosti. Ali, sa druge strane, ono što je činjenica, a čemu smo svjedoci, jeste da imamo značajna ulaganja ali i značajne podsticajne mjere od strane Vlade Crne Gore za razvoj sjevernog regiona. Prema raspoloživim podacima, ukupna realizovana ulaganja tokom 2016. godine su iznosila 492 miliona eura i na nivou su koja smo imali tokom 2015. godine. Od tih ukupnih sredstava ukupna ulaganja u sjeverni region tokom 2016. godine su iznosila 207,8 miliona eura, ili 42,2% od ukupnih ulaganja. Ukupna realizovana ulaganja za sjeverni region tokom 2017. godine su iznosila 330,6 miliona eura ili 54% od ukupnih ulaganja.

Prema raspoloživim podacima koja imamo, ukupna ulaganja tokom 2018. godine u sjeverni region su uznosila 340,5 miliona eura. Od ovih sredstava najviše je uloženo u oblast unapređenja saobraćajne infrastrukture - oko 216 miliona eura. Ta ulaganja se uglavnom odnose na izgradnju prve dionice autoputa Smokovac - Uvač - Mataševo i rekonstrukciju regionalnog putnog pravca Berane - Kolašin. Imali smo takođe ulaganja u oblasti energetike koja su iznosila oko 13,2 miliona eura, zatim na projekte koji se odnose na unapređenje poljoprivrede i ruralnog razvoja oko dvanaest i po miliona eura, projekte u oblasti za razvoj turizma ukupna ulaganja oko petnaest i po miliona eura. Ali, moram napomenuti da su značajna sredstva ovdje uložena i od strane privatnog sektora.

Realizacijom ovog projekta i valorizacijom prirodnih resursa sa kojima raspolaže sjeverni region obezbijediće se snažan regionalni razvoj, otvoriti nova radna mjesta i povećati atraktivnost ovog prostora za domaće i strane investitore. Samim tim će se sve to pozitivno uticati na smanjenje broja nezaposlenosti i migraciju stanovništva iz sjevernog regiona. Da Vlada Crne Gore ni na koji način nema neki negativan odnos prema opštinama gdje Demokratska partija ne vrši vlast govore podaci da smo tokom prethodne godine imali značajna ulaganja i u Opštini Berane, u opštini iz koje ja dolazim. Navešću samo nekoliko projekata. To je izgradnja infrastrukturnih priključaka za potrebe Poliklinike Univerzitetskog centra 230.000 eura, a ukupna vrijednost ovog projekta je oko tri i po miliona eura; izgradnja sportske dvorane u Beranama oko 350.000 eura vrijednosti preko četiri miliona eura; radovi na izgradnji dionice puta Lubnice-Jezerine sa tunelom na Vranjaku, ukupna vrijednost ovog projekta je 34,5 miliona eura, a realizacijom ovog projekta će se put između Berana i Podgorice skratiti za oko 40 km.

Takođe, imamo jedan veoma značajan projekat. To je projekat za prečišćavanje otpadnih voda sa kanalizacionom mrežom i rekonstrukcijom vodovodne mreže, gdje je u prošloj godini uloženo 8,7 miliona eura, a ukupna vrijednost ovog projekta je preko 13 miliona eura. U asfaltiranje i rekonstrukciju lokalnih puteva oko pola miliona eura, u rekonstrukciju Ulice Đeda Vojvodića 300.000 eura, a imamo ulaganje i iz Ministarstva zdravlja kroz nabavku opreme za Opštu bolnicu u Berane i Dom zdravlja; ulaganje kroz puštanje u rad urgentog bloka, nabavku i puštanje u rad ct skenera u Beranama itd.

Iz svega ovoga se može zaključiti da smo tokom prethodnog perioda, a nakon usvajanja Zakona o regionalnom razvoju i usvajanja Strategije regionalnog razvoja Crne Gore, imali značajna ulaganja u sjeverni region. Sa druge strane, moramo imati u vidu činjenicu dužinu perioda vezanu za neravnomjerni regionalni razvoj. Teško je očekivati da se za kratak vremenski rok navedeni indikatori mogu drastično promijeniti, već se efekti sprovođenja ovih mjera i ovih ulaganja mogu sagledati nakon određenog vremena njihove primjene. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:25:23)

Hvala i Vama.

Sada riječ ima posljednji diskutant Radule Novović.

Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.19 14:25:29)

Hvala Vam, predsjedniče.

Uvažene građanke i građani, drage kolege poslanici,

Smatram da nema preče obaveze u našoj državi od obezbjeđivanja ravnomjernog regionalnog razvoja. Znam da će zvučati nekima pretenciozno, ali ovu temu prva je pokrenula a onda počela sa njenom snažnom aktuelizacijom upravo Demokratska partija socijalista Crne Gore. To je za direktnu posljedicu imalo da se Vlada Crne Gore u posljednjih nešto više od deceniju na nivou prioriteta bavi upravo ovom temom. Zahvaljujući takvoj posvećenosti Vlade, već vidimo konkretne i značajne pomake, a njihova vidljivost tek se može očekivati jer će neki veliki projekti u dogledno vrijeme biti završeni i pušteni u funkciju. Vidimo da se interesovanje iz sasvim razumljivih razloga sa primorskog i srednjišnjeg dijela u prethodnih nekoliko godina dominatno seli na sjever. Čini mi se nikad se u istoriji Crne Gore nijesu na ovako očigledan način uvažavali resursi ovog dijela naše države. To za posljedicu ima da se neke sjeverne opštine, poput Kolašina ili Mojkovca, postale veliko gradilište na čemu im mogu pozavidjeti i neke mnogo veće i razvijenije opštine iz regiona. Dosta se ovih dana čulo neumjerenih i neiskrenih izjava, odnosno izliva zabrinutosti zbog odlaska ljudi iz Crne Gore, a koje je na to prisilila politika DPS-a.

Posjetio bih sve, ako je uopšte potrebno podsjećati, nije to počelo sad. Odavno su ljudi odavde odlazili, kako se to kaže, trbukom za kruhom. Svi mi imamo nekog rođaka koji je 70-ih godina prošlog vijeka otišao da traži posao u Njemačkoj, Danskoj, Švedskoj, Francuskoj, a neki i dalje preko okeana. Danas se to osim materijalnih dešava i iz nekih drugih razloga. Prosto, svijet je postao "manji", lakše se i brže se putuje, jednostavnije se ljudi sporazumijevaju i lako, zahvaljujući modernim tehnologijama, održavaju kontakt sa svojim porodicama u Crnoj Gori. Sve to čini danas migracije na neki način i poželjnim, naročito među mlađima ljudima. No, naša partija i naša Vlada se ne bave ovom temom tako što ćemo oplakivati gorku sudbinu. Mi se kao politika i kao odgovorni ljudi sa ovim problemom suočavamo i pokušavamo ga riješiti na najbolji način, a najbolji način je stvaranje, prije svega, bezbjednog okruženja za život čovjeka i njegove porodice, a onda zaposlenje. Ovo je način da nekoga vežete za svoje mjesto. Upravo zato se ulaže u sjever, u puteve, škole, u razvojne projekte koji će donijeti nova radna mjesta i zbog kojih će ljudi vezati svoju sudbinu i ličnu i profesionalnu za zemlju u kojoj su rođeni za Crnu Goru. Srpski pjesnik Matija Bećković je govorio da se Crna Gora najviše voli kad si van nje. Mi ne želimo da bude samo tako. Nama je važno da je vole, prije svega, ovi koji žive u njoj. Ostali neka je vole naravno, ali neka ne pretjeruju u toj "ljubavi i brizi". Mi želimo bolji standard za sve naše građane, u kojem god dijelu zemlje da žive i zato se sa toliko pažnje prilazi razvoju sjevera. I vidi se to, zapravo vide oni koji objektivno gledaju. Onima kojima je vid zamaglila njihova ideologija naravno ne mogu to uočiti. No, nadam se da će i oni vidjeti i da će uvidjeti da je ova Vlada okrenuta razvoju sadašnjosti i budućnosti, vrijednostima koje baštini savremeni svijet, odnosno moderna Evropa. Tamo mi idemo ne zato što moramo ili što nas neko tjera na to. Ne, već zato što je nama tamo mjesto, tamo pripadamo, a sudeći po tome sa koliko oduševljenja ljudi iz drugih zemalja govore o državi Crnoj Gori, rekao bih da smo tamo već stigli. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:29:44)

Hvala Vam, poslaniče Novoviću.

Za komentar se javio poslanik Branko Radulović.

Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.19 14:29:56)

Pošto sam ja isto dosta čitao, zbog onoga profesora srpskog, ima jedna druga pjesma, Desankina, koja je vječito bila zaljubljena a nikad se nije udala. Kaže:

Ne, nemoj mi prići! Hoću iz daleka
da volim i želim oka tvoja dva.

Jer sreća je lepa samo dok se čeka,
dok od sebe samo zagrljaj da.

To je to tumačenje našeg velikog pjesnika koji kaže da se Crna Gora više voli kad si daleko. To voli moj brat, ta čežnja i patnja su velike. Daj ostavimo ružne stvari, čemer, tumačenje pjesnika. On je rekao nešto kao kad gledaš sliku, kad čitaš pjesmu, zatvori oči, poluzatvori oči kad gledaš sliku da bi vidio svoju viziju. Kad čitaš pjesmu ili kad čitaš roman, gledaj svoju viziju. Nemojmo ružne stvari.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:31:05)

Hvala.

Prije nego što dam pravo poslaniku Radulu Novoviću na komentar, moram da kažem - šteta što se pogriješili ovih par riječi. Ali Vi dobijete posebnu inspiraciju kad god se Vaš rođak bliski ministar Radulović pojavi, a on je sad već došao na sljedeću tačku dnevnog reda.

Kratak odgovor na komentar, poslanik Novović.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.19 14:31:26)

Neću ni ja da remetim ovo pjesničko ushićenje profesora. Nisam ja naravno ništa ružno rekao, prosto sam prokomentarisao te stihove. Oni su takvi kakvi jesu, nažalost ponekad su vrlo loše interpretirani u odnosu na Crnu Goru, odnosno neke njegove izjave su u zadnje vrijeme loše usmjerene i vrlo maliciozne. No, da ne skrećemo u tu temu, prevashodni cilj je bio da nešto kažemo o regionalnom razvoju, odnosno ravnomjernom regionalnom razvoju u našoj zemlji. I mislim da smo uspjeli sa ove strane nešto danas reći, jer čini mi se da po tom pitanju i ova politika i ova Vlada čine snažan iskorak. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:32:12)

Hvala Vam.

Sad pitam da li predstavnik predlagača želi dati završnu riječ.

Želi.

Poslanik Suad Numanović.

SUAD NUMANOVIĆ (25.07.19 14:32:20)

Hvala, predsjedniče.

Dakle, veoma kratko. Zaista i ovaj Predlog zakona o dopuni Zakona o regionalnom razvoju je toliko kratak da je upodobljen sa novom situacijom i pozicioniranjem novoformirane Opštine Petnjica. I ova opština je, kao što znamo, dobila status na osnovu ekonomske analize kao i sve prethodne opštine koje su uvrštene u red opština u Crnoj Gori. Otvorila se velika priča ovdje o regionalnom razvoju i sa pravom, ali zaista moramo priznati ono što i brojke ovdje govore. Do sada smo govorili o zakonu regionalnom, govorili smo o Strategiji, akcionim planovima i često smo možda konstatovali visok stepen Ja sam siguran da je došlo vrijeme da i ove cifre koje govore o opredijeljenim sredstvima, 53% u odnosu na središnji i južni region, jesu put valorizacije potencijala sjevera, koji je mnogo veći nego što je to potencijal juga Crne Gore. Period koji je pred nama to će sigurno pokazati, ova vlast i ova Vlada će nastaviti u kontinuitetu da u granicama ekonomske moći a sigurno i mnogo više koristeći i evropske fondove ubrza taj proces valorizacije potencijala sjevera, stvori pretpostavke za razvoj, stvori pretpostavke da i ove migracije budu u okviru podnošljivog, jer se migracije nikada i ne trebaju zaustaviti. Ali, ono što nama treba na sjeveru jeste i ta mladost da ostane, da ih nemamo u Podgorici, na primorju i u drugim državama i treba nam brži ekonomski razvoj, a sa ovakvim pristupom to ćemo sigurno i dostići. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:34:36)

Hvala Vam, poslaniče Numanoviću.

Sada nešto zbog građana Crne Gore da primijetim.

Mi smo upravo završili raspravu o Zakonu o dopuni Zakona o regionalnom razvoju. Pomenuo je nešto od toga i poslanik Nimanbegu. Znete li koliko taj zakon o dopuni ima članova, poštovani građani? Dva člana. Prvi član je u Zakonu o regionalnom razvoju -- u članu 4 stav 4 posle riječi Danilovgrad stavlja se zarez i dodaje riječ Tuzi i član 2 - ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Slušali ste sve moje kolege. Slušali ste o čemu su pričali i koliko je to bilo u vezi sa predloženom tačkom dnevnog reda. Zato moram da prosto pozovem poslanike da racionalno, ozbiljno razgovaramo o tačkama dnevnog reda, baš o onome o čemu se priča i govori u tim zakonima koje mijenjamo ili novim zakonima ili izvještajima.

Završili smo raspravu po ovoj tački dnevnog reda. Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, a to je **Predlog odluke o izmjeni Odluke o davanju u dugoročni zakup zemljišta za izgradnju baznog naselja planinskog centra Kolašin 1600.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma i Nada Pavićević, vršilac dužnosti generalne direktorice Direktorata za valorizaciju turističkih lokaliteta. Prisutan je takođe i Dejan Medojević, sekretar Sekretarijata za razvojne projekte.

Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić, Zakonodavnog odbora i Ana Nikolić, Odbora za ekonomiju finansije i budžet.

Otvaram pretres i pitam da li predstavnik Vlade želi dati dodatno obrazloženje. Želi.

Ministar Radulović ima riječ.

Izvolite.

PAVLE RADULOVIĆ (25.07.19 14:36:30)

Zahvlajujem, predsjedniče.

Poštovanje svima.

Biću jako kratak. Radi se o jednoj tehničkoj stvari na odluku na koju ste već dali saglasnost i ugovor na koji ste već dali saglasnost tokom ispunjavanja uslova za stupanje ugovora na snagu, odnosno tokom našeg mjerenja lokacije koju smo bili dužni, jedna od naše tri obaveze po ugovoru, da utvrdimo tačnu kvadraturu lokacije. Preciznim mjerenjem došli smo do razlike od nekih 33.000 m² i za tu površinu umanjili površinu koju zakupac zakupljuje i na osnovu toga smo produžili rok za ispunjavanje uslova za stupanje ugovora na snagu. Mijenja se u odluci kvadratura, odnosno uredili smo posjedovne listove i sad se tačno zna u metar kvadratni. Mislim da je 72 član ugovora koji definiše rok za ispunjavanje obaveza za stupanje ugovora na snagu.

Toliko. Ako trebaju neka dodatna pojašnjenja, tu sam. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:37:35)

Hvala Vam, ministre.

Da li neko od izvjestilaca želi riječ? Želi.

Izvolite. Poslanica Ana Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (25.07.19 14:37:44)

Hvala, predsjedniče.

Uvaženi predlagači odluke, kolege i kolegice, građani Crne Gore,

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet je na sjednici 29. maja razmatrao Predlog odluke o izmjeni Odluke o davanju u dugoročni zakup zemljišta za izgradnju baznog naselja planinskog centra Kolašin 1600, Kolašin. Na odboru je predlagač odluke podsjetio da je zakonom utvrđena obaveza zakupodavca, u ovom slučaju države Crne Gore, da izvrši mjerenja lokacije koja je predmet ugovora o zakupu i izradi elaborat o parcelaciji, u cilju saglašavanja površina iskazanih u prostorno-planskoj dokumentaciji i listovima o nepokretnosti u roku od 90 dana od dana potpisivanja ugovora o zakupu. U tom kontekstu, zakupodavac, tj. Vlada je obezbijedila mjerenje lokacije i izradu elaborata o parcelaciji kojom je lokacija umanjena za površinu od 33.631 m². Zato je neophodno donijeti odluku o izmjeni odluke o davanju u dugoročni zakup zemljišta za izgradnju baznog naselja planinskog centra Kolašin 1600, na osnovu koje će se zaključiti aneks ugovora o dugoročnom zakupu lokaliteta planinskog centra Kolašin 1600. Odbor je nakon glasanja, jednoglasno sa sedam glasova za, odlučio da predloži Skupštini da donese Predlog odluke o izmjeni Odluke o davanju u dugoročni zakup zemljišta za izgradnju baznog naselja planinskog centra Kolašin 1600, Kolašin.

Uvaženi predsjedniče Skupštine, ja bih Vas zamolila da nastavim pošto sam i diskutant, da se ne bih kasnije javljala u cilju racionalizacije vremena. U svojoj diskusiji bih podsjetila građane šta je projekat Kolašin 1600 i o čemu se ustvari tu radilo kad smo donosili i odluku kad je Vlada sklapala ugovor.

Kad je u pitanju valorizacija turističkog potencijala na sjeveru, prioriteta lokacije su Bjelasica i Komovi. Valorizacija Bjelasice i Komova podrazumijeva stvaranje prestižnih turističkih destinacija sa 224 km ski staza najvećeg kvaliteta, 52 žičare, 52 veća hotela, 23 pansiona hotela i obuhvata pet skijališnih centara i to: Kolašin 1600, Cmiljača, Žarski, Hajla i Durmitor, u kojoj po izjavama i odlukama Vlade treba da bude uloženo 11,7 miliona eura još tokom ove i sljedeće godine, a do kraja 2021. godine ukupno investicija u kompletan kompleks iznosiće 113 miliona eura. Sam ski centar Kolašin 1600 primjer je zaista uspješne valorizacije potencijala našega sjevera.

U turistički kompleks od četiri hotela u ski centar Kolašin 1600 planirana je i ukupna investicija od 77 miliona eura, a u izgradnju tri skijališta koja će biti povezana sistemom žičara. Prva faza projekta je završena u februaru ove godine. Ona je obuhvatila ski centar, koji sadrži žičaru šestosjed dužine jedan i po kolometar, kapaciteta 2600 skijaša na sat i dvije skijaške staze ukupne dužine od četiri i po kilometra. Izgrađen je i servisno-ugostiteljski objekat, parking za dnevne skijaše, sistem vodosnadbijevanje bazne stanice, a ukupno ugovorena vrijednost u ugovoru koja je iznosila 17 miliona - do sada je utrošeno 13 i po miliona.

Druga faza ovog projekta koja se planira da se završi do kraja sljedeće godine jeste da skijalište dobije još šest kilometara staza. U planu je izgradnja žičare kojom će biti povezana skijališta Kolašin 1450 i Kolašin 1600, što će dodatno obogatiti turističku ponudu ovoga centra.

Vlada je u martu ove godine raspisala tender za izradu idejnog i glavnog projekta izgradnju šestosjedne žičare koja će povezivati ova dva ski centra. Procijenjena vrijednost iznosa je devet miliona eura, a žičara je kapaciteta isto 2600 skijaša na sat.

Dalje, kad je u pitanju ovaj region, u toku je izgradnja i pristupnih puteva, izrada projektne dokumentacije za žičaru i tri kilometra ski staza za Cmiljaču, kao i tender za izgradnju žičare Žarski. Sve ove investicije u turizmu sjevera Crne Gore biće neminovno i pokretači svih drugih biznisa u svim sektorima koje će da budu svakako sveobuhvatne, a time se pokazuje primjer jedne uspješne valorizacije jednog dobrog projekta. Da je tako, nama pokazuju podaci koje je i objavilo naše Ministarstvo turizma, turistički podaci za zimsku turističku sezonu 2018/2019. godine. Tada je sjever Crne Gore u zimskom periodu posjetilo 153.795 turista, što je za 33,37% više nego što je bilo u turističkoj sezoni 2017/2018. godine.

Takođe, ostvareno je 296.291 noćenje, što je za 15,83% više nego što je bilo prethodne zimske sezone. Postoji podatak da je, recimo, ski centar Kolašin 1450 posjetilo preko 60.000 gostiju, od kojih su bili najbrojniji gosti iz Albanije, Italije, Engleske i Francuske. Svakako ovi podaci govore da će i Kolašin 1600, a to ćemo dobiti krajem ove godine /prekid/, će biti sledeća zimski sezona kad je u pitanju taj projekat. Nadamo se da će to biti sve onako kako jeste i planirano i zaista je jedan pozitivan primjer uspješne realizovanog projekta. Stoga, predlažem u svoje ime i ime moje partije da se odluka jednoglasno podrži i izglasa i na taj način da zaokružimo zaista jednu lijepu priču za sjever Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:44:11)

Hvala Vama.

Sada ćemo čuti izlaganja u ime klubova.

Prvi je poslanik Radule Novović, a neka se pripremi poslanik Branko Radulović.

Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (25.07.19 14:44:21)

Hvala Vam, predsjedniče.

Uvažene građanke i građani, kolege poslanici, poštovani ministre Raduloviću, poštovani gospodine Medojeviću, poštovana gospođo Pavićević,

Nažalost neću se baš striktno držati Vaše sugestije od maločas, koju apsolutno uvažavam, i podržavam. Ja ću ipak ovu temu iskoristiti da nešto više kažem o modelu razvoja Kolašina koji bi mogao biti dobar model, odnosno uzor za razvoj i ostalih opština u sjevernom dijelu naše države. Naime, smatram iz više razloga da bi Kolašin u narednih nekoliko godina mogao postati jedan od najprivlačnijih gradova za život u Crnoj Gori, ako ne i najprivlačniji. Nijesu investicije u ovaj grad u njegove, prije svega, turističke resurse počele sada. Počelo je to još prije nekoliko godina kada je Kolašin, zahvaljujući dobroj privatizaciji i dobrom investitoru, dobio hotel Bjanka, koja se s razlogom smatra jednim od najboljih planinskih hotela u ovom dijelu Evrope. Nastavilo se to kroz ulaganje projekat Kolašin 1450, pa onda krunisalo otvaranjem hotela Sheraton prije tri godine. Ne treba zaobići ni male hotele, kojih u Kolašinu ima nekoliko sa već ozbiljnom tradicijom. Svi oni dobro obavljaju svoj posao, prateći i prilagođavajući se najboljim praksama u hotelijerstvu u Evropi i svijetu. Sve to čini da je Kolašin postao omiljena destinacija i ljeti i zimi brojnih turista iz zemalja regiona i Evrope. Pored veoma kvalitetnih turističkih sadržaja kojima raspolaže, Kolašin je postao grad u kojem je vrlo prijatno živjeti. Pomenuću u tom smislu da Kolašin ima novu školu "Risto Manojlović", koja se smatra najljepšom i najopremljenijom u našoj državi. Takođe i vrlo uglednu mješovitu Srednju stručnu školu "Braća Selić", odličan vrtić, savremeno opremljen Dom zdravlja, Dom kulture. Sve ovo govorim da bih dodatno potkrijepio svoju tvrdnju sa početka obraćanja da je Kolašin danas jedan od najljepših gradova za život u Crnoj Gori. Siguran sam da će opštinska vlast, koju čini koalicija predvođena Demokratskom partijom socijalista, uraditi sve ono što je planirala i učiniti ovaj grad još interesantnijim mjestom i za življenje i za boravak turista.

Sa druge strane, projekti koji se realizuju sa nivoa Vlade su nešto što će donijeti novi kvalitet života u ovaj grad u suštinskom smislu. Kolašin će u dogledno vrijeme kad se završi auto-put od Smokovca do Mateševa biti od Podgorice udaljen oko 42 kilometra, biće na najbolji način povezan sa glavnim gradom. Na drugoj strani je put do Berana koji će povezati ova dva grada pritom prolazeći kroz predivne krajeve. Na sve to prirodno se nadovezuju budući ski resorti, o kojima danas govorimo kao i oni koji se istovremeno grade na drugim stranama Bjelasice, što će ovu planinu učiniti vrhunskom ski destinacijom, možda po resursima najboljom, sa najvećim brojem staza u ovom dijelu Evrope. Dakle, želim da kažem da je model razvoja Kolašina dobar model koji može poslužiti kao uzor za razvoj ostalih sjevernih opština, naravno uz uvažavanje osobenosti svake od njih ponaosob. Ciljevi koje je pred sobom postavila ova Vlada, koja je vrlo eklatantno okrenuta razvoju sjevernog dijela Crne Gore, uvjerava nas da su pred ovim dijelom Crne Gore lijepi dani.

Dakle, zahvaljujući politici Demokratske partije socijalista, kao dominantne političke snage u Crnoj Gori, čiji ministri čine većinu u Vladi, razvojna slika sjevera naše države počinje da se polako ali sigurno mijenja. Ne treba isključiti mogućnost da će jedan broj građana Podgorice ili sa primorja u dogledno vrijeme odlučiti da promijeni mjesto življenja i da svoj život nastavi upravo u ovom gradu, koji pored turističkih resursa ima i čist vazduh i dobru klimu naročito ljeti što sve čovjeku današnjice može biti vrlo interesantno. Ovo su stvari koje sve trebaju da nas raduju, prije svega stanovnike Kolašina, ali i cijele naše države. Na kraju da dodam da se nadam da ću uskoro biti u prilici da na sličnu temu govorim i o Mojkovcu, i o mojковаčkoj strani Bjelasice, prije svega zbog

toga što je danas sa nama bivši gradonačelnik Mojkovca gospodin Medojević, koji danas obavlja važnu dužnost sekretara za razvojne projekte u Vladi Crne Gore, ali i zbog svih Mojkovčana, mojih dragih prijatelja. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:49:09)

Hvala Vama, poslaniče Novoviću.

Uvijek je dobro reći - i koalicionih partnera, jer uz nespornu činjenicu da najviše ministara u Vladi ima DPS, bez koalicionih partnera ne bi bilo te Vlade.

Sada riječ ima poslanik Branko Radulović, a neka se za diskusiju pripremi poslanik Raško Konjević.

Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.19 14:49:34)

Poštovani građani Crne Gore, ministre Raduloviću, Kolašin, Crna Gora, gospod nam je dao da joj služimo, da je uljepšavamo i da je ostavimo generacijama. Kada smo odlučivali o ovom projektu, ja sam rekao da je ovo dobar projekat i da želim dobre projekte, uz sugestije da želim ambijent, da želim održiv razvoj, da želim duboku valorizaciju, da direktno i indirektno imamo sve više koristi, da se ne odlazi odatle. Govorio sam o nekim paralelama jer sam bio u nekim državama i gledam najradije takve emisije đe se taj ambijentalni turizam u najvećoj mjeri i razvio. Upozorio sam vas za neke rizične stvari koje nose žičare, nadam se Bogu da nije ništa bilo ružno. Ali ja sada hoću od Vas, ministre Raduloviću, da mi odgovorite i hoću polemiku sa Vama. Prije svega, volim tu energiju koju sam osjetio kod Vas i kod premijera Markovića kada je bio ovaj projekat, volim i ja neki put da udarim šakom u sto i mora se ovo završiti. Ali moramo sad da gledamo neke stvari, ja neću da iščitavam ovaj program da uradi Crna Gora, koji smo mi napravili a kažu da je vrlo kvalitetan. Mogao bih sad ođe da iščitam ovih 32 mjere, no ću da budem aktuelan. Hoću da budem provokativan da kroz dobronamjernu moju diskusiju nešto što je aktuelno i sve napravim. Znači, složili smo se oko toga da hoćemo hotele, hoćemo ambijentalno, hoćemo da umrežimo, hoćemo da napravimo sve uslove i hoćemo da imamo sve aspekte. Da li biste više voljeli da u tom akcionarskom društvu, da ga tako nazovem, bude vlasnik Crna Gora, 100 % ili 10%? Prvo pitanje.

Drugo pitanje - Da li biste voljeli, a ja ću Vama reći što znači 100%, a što znači 10%, ukoliko bi porezi različiti bili sve veći i ukoliko bi na kraju došli do nečega što znači podjela profita, posle 30, 60, 90 godina da ono što je napravljeno bude sačuvano i da bude još više i još ljepše? Da li biste voljeli da bude što više onih koji će tu dolaziti nedjelju dana, deset dana svake godine, ili će tu biti nekih koji će da izdaju to za neke druge? Da li biste voljeli da dođemo do tih objekata koji su nama neophodne koje ja želim, hoću da budu puni katuni, hoću da budu putevi, da tu infrastrukturu do tih turističkih sadržaja, neću da rečem ništa drugo, napravi onaj koji je investitor i napravi se manje iz budžeta Crne Gore. Da li biste voljeli da više se tu jede naše hrane, da to isprovociraju mala gazdinstva koja će kroz kooperaciju raditi to? Da li biste voljeli da nam se ne drma turizam? Sad moram malo, gledao sam Vas u onoj emisiji i stalno Vas provociraju. Svideli ste mi se zbog drčnosti, ali mi se nijeste sviđeli kroz svaki odgovor. Znači, da li biste voljeli da mi napravimo brzu saobraćajnicu od Hrvatske do Albanije? Da li biste voljeli da napravimo dvije moderne sobračajnice? Da li biste voljeli da to bude super brzo, a da ne damo ili /prekid/? Da li biste voljeli da to uradi naša operativa? Da li biste voljeli da idu kontejneri gore i da povežemo i Srbiju da napravimo cijelo čvorište? Da li biste voljeli da naši poštteni, zgodni, lijepi momci i devojke ne idu po Hrvatskoj i neđe drugo, nego ovdje kod nas da rade? Osim tih visokih hotela sa pet do deset zvjezdica, da meni kažu - džabe, neću kod njih, ne volim, da li biste voljeli i ja hoću apartman. Kad znam da je taj apartman sa četiri zvjezdice, hoću da idem u apartman sa četiri zvjezdice, a ne uz auto put niz da me gura neko i da me vodi onamo i da ima ploče i da nema ploče, da ima krevet. Ja neću gospodstvo, nego hoću normalno, ali /prekid/, nego 99% turista to hoće. Da li biste voljeli da sredimo apartmanski turizam u Crnoj Gori i da ga prilagodimo po

kategoriji? Da li biste voljeli da ti ljudi koji obožavaju apartmane, kao ja, obožavam da spremam hranu ili da idem u restoran ili da idem da pješačim taj dan ili da se kupam taj dan. Da li biste voljeli, to je velika priča, hoću da mi odgovorite oko ovih suštinskih stvari, ako volite, hoću da napravite hitno akcioni plan gdje smo pogriješili. Nemojte sve da zborite - super, super, super kad ne znamo sutra. Hrvati su bolji od nas, ja ne volim da su Hrvati bolji od nas. Volim da su gori od nas i mislim da moraju da budu i da su gori od nas po mnogim stvarima. Ali kad priča ministar, svaku noć ima okrugli sto turizam. Kod nas ga ne možeš vidjeti, bre. Što će mi taj javni servis? Objektivno pričaju i onaj što vodi emisiju više je protiv vlasti i onda dobijaš sliku, aktivni su. Desi se slučaj danas okreneš Hrvatsku otvoreno je, desi se novi kandidat - bup, desi se havarija - bup, desi se požar - bup.

Izvinjavam se zbog ovih starovaroških termina, ali molim vas. Ovo je za mene budućnost. Pohvalio sam vas gdje treba, opomenuo i skrenuo pažnju gdje ne treba.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 14:57:24)

Kad završimo uvodnja izlaganja pa ćete kratko odgovoriti. Inače, pretpostavljam da je odgovor da volite, sve što Vas je pitao volite li - volite.

Poslanik Konjević ima riječ, a onda poslije njega poslanik Damjanović. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (25.07.19 14:57:46)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Volio bih, uvaženi ministre, da griješim, da ovo što sam imao priliku da čujem i prvoga, a djelimično i drugoga puta, ako Vam ovo karakterišem da nama koji u ovo ne vjerujemo da će se realizovati, reći ću Vam zašto, građanima Crne Gore kažem da je ovo još jedna bajka. Vlada ovo radi bez ikakvih principa, a reći ću vam zašto. Danas je Vlada donijela odluku da državnu kompaniju koju odbacuje od pet do deset miliona eura profita da na zakup u narednih 30 godina. Dakle, nije princip da tamo gdje imate profit to nastavi sa poslovanjem nego i to dajete u zakup. Radi se o Aerodromima Crne Gore. Da stvar bude još interesantnija, član Vlade kaže da to Vlada što je uradila je potpuno nezakonito. To je neka druga priča.

U ovom slučaju mi ovo ne dajemo na 30 godina, zemlju od 230 hiljada metara kvadratnih. Mi ovu zemlju dajemo u zakup na 90 godina. Daj Bože da svi u ovoj sali, voljeli bismo da živimo dobro, niko od nas ovo doživjeti neće. Niko. Država novcem građana ulaže u ukupnu infrastrukturu u ovo skijalište, dakle puteva, žičara i tako dalje. Onda na 90 godina daje zakup zemljišta oko te infrastrukture nekom investitoru, koji, to sam vam rekao prošloga puta, po ugovoru, investicionom programu ima ugovornu obavezu samo da investira od četiri klastera u klaster 1 i to 12 miliona eura, koji je 37 hiljada metara kvadratnih, to je veličina klastera 1, a mi mu dajemo u zakup na riječ 230 hiljada metara kvadratnih. Na 90 godina davati nekome zakup, mislim da je to prodaja. Jer kako da moja generacija 40-ih godina gleda na to osim na prodaju kad mi nećemo dočekati kad će se to državi vratiti? Neka ja, nego ni moji potomci to neće dočekati.

Prema tome, ovdje se zaista postavlja pitanje ima li išta vrijedno u ovoj državi čime mi umijemo da upravljamo, ili nam investitor iz Albanije sa investitorom jednim domaćim iz Crne Gore ima mnogo veći potencijal nego što ga ima država Crna Gora. Za Aerodrome nemamo potencijal iako je profitno preduzeće, ni da investiramo ni da upravljamo njime. To je jedan princip koji je pogrešan. Drugi princip jeste da napravimo infrastrukturu, a da onda zemljište oko te infrastrukture damo u bescijenje sa obećanjem investicije samo za klaster 1 i ugovorom koji je u nekim svojim elementima apsolutno nezakonit. Reći ću vam u kojim elementima je taj ugovor nezakonit. U članu 13 tog Ugovora se kaže da u slučaju da dođe do promjene primjenjivih propisa, to se neće, parafraziram, odnositi na investitora, odnosno, država će biti u obavezi da mu nadoknadi eventualnu štetu. Dakle, primjenjivi propis je propis - Zakon o dobiti ili neki drugi zakon, postavlja se pitanje, s kojim pravom mi u ovoj Skupštini usvajamo neki ugovor koji sputava narednih 30 Vlada da mijenjaju propise, odnosno, kada ih promijene, taj propis neće važiti za tog investitora.

Dakle, valjda Zakon o PDV-u, bilo koji zakon kao opšti akt, važi na cijeloj teritoriji Crne Gore. On će da važi tako što ćemo mu mi plaćati štetu. To je sjajan ugovor ali ne za državu, nego za investitora. Ako takva nam bude odredba ugovora i u ovom Ugovoru o koncesiji na Aerodrome, to će da bude fenomenalno.

Prije samo dva i po mjeseca, ne, nego malo više, smo obećali Evropskoj uniji da ćemo prihvatiti sve direktive /prekid/ na ukidanje poreskih povlastica prema investitorima. Dakle, uvaženi ministre Raduloviću, rekao sam Vam i prošli put, ponavljam i sada, ja vjerujem da Vi u nešto vjerujete, ali Vas molim da još jednom razmislite. Jer, nakon današnjeg davanja Aerodroma u zakup na 30 godina, gdje firma ostvaruje deset miliona profita, nije nam to više princip, nakon činjenice da sada je malo 30 nego dajemo 90 godina 230 hiljada metara kvadratnih u Kolašinu, gdje mi sve gradimo, a on ima obavezu da investira samo 12 miliona u prvi klaster, ja mislim da mi pokazujemo da smo kao država nesposobni.

Ja ću Vam samo, i završiću u ovih desetak sekundi, navesti jedan primejer. Ovdje je potpredsjednik Vlade, tada iz poslaničkih klupa, gospodin Simović optuživao ogroman dio poslanika da u Crnoj Gori žele da zaustave razvoj zato što neće da glasaju davanje u zakup lokaliteta Mamula na 90 godina, pričajući bajke kako će u tri godine čudo da se napravi. Evo prodoše tri godine, vrijeme leti, ništa od toga nema. Da ne pričam o drugim segmentima. Prema tome, postavlja se pitanje - Da li ova država, da li ovo društvo ima ikakav kapacitet? Ulažemo milione. Zašto nismo napravili akcionarsko društvo pa neka investitor bude vlasnik jednog procenta u tom preduzeću, a mi koji ulažemo zemlju, investiciju, žičare, budemo vlasnik određenog procenta, pa da onda taj /prekid/ funkcioniše po tom tržišnom principu. Da ne govorim o tome da mu dozvoljavate da zakup daje u podzakup.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 15:05:04)

Hvala Vam, poslaniče, prekoračili ste raspoloživo vrijeme.
Poslanik Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.19 15:05:12)

Zahvaljujem.

Ministre Raduloviću sa saradnicima,

Nismo tako davno u novembru prošle godine razgovarali o osnovnoj odluci vezano za ovu investiciju i kratko samo radi javnosti i radi svih nas jedno podsjećanje iz onoga što smo zajednički konstatovali.

Dakle, tender u 2014. godini, zaokružen 2017, kada je bilo izvjesno da se gradi auto put i da će to biti jedna donacija "države ovo investicije, ovom investitoru". Onda se javlja samo jedna jedina kompanija vlasnik starog skijališta zajedno sa konzorcijumom iz Albanije i ta jedna jedina kompanija naravno dobija posao negdje uoči 2016. godine, kada je čini mi se 7. oktobra na portalu javnih nabavki osvanula i ova priča uporedo o investiciji u ski centar. Onda smo razgovarali o interesantnim podacima, mi njima auto put, da bi oni ušli u posao, mi njima skijalište u koje investiramo maltene isto onoliko para koliko oni u prvu fazu za hotele, a oni treba da naprave tu hotele, apartmane tokom 90 godina sa mogućnošću preprodaje otvaranja tržišta nekretnina. Dobro.

Mi 0,1 evro fiksne zakupnine, evo danas pričamo o umanjenju fiksne zakupnine za čini mi se tačno 2.314 evra da spasimo ovog investitora za ovu korekciju od 33.000 kvadrata i samo da podsjetim da ne promakne i ovo uvećanje perioda za dostavljanje činidbene garancije i ostalih dokumenata sa četiri na osam mjeseci 120 na 140 dana. Samo da ne zaboravim. Ima li problema investitor pa je tražio ovaj rok? Dobro.

Sve to mi uradimo da bi dobili jednu žicu naravno u februaru mjesecu i gazduje država, a ovamo investitor treba da gradi oko onoga čime država gazduje da se nadogradi sa hotelima, sa apartmanima. Je li država toliko glupa da umije da gazduje skijalištima i da bude vlasnik skijališta, a toliko glupa da ne umije da gazduje hotelom, da napravi hotel i apartman i da dovede brendove

svojim garancijama? Sa svim ovim što je izuzetak od poreske politike, što je protivustavno i neki će ustavni sud da to obali. Mislim to je jasno kao dan i sa svim onim što država gubi u svemu ovome, ovom lošem projektu po državu, lošem projektu po državni interes. Je li država toliko glupa ili nas vara, ako znamo da je 2003 - 2004. godine kada je privatizovan stari ski centar, izvolite, guglajte, riječi ostaju zapisane, insistira i tražila da upravo jedna firma gazduje i skijalištem i hotelima, jer to mora tako. A sad nas ista ta država, kontinuitet vlasti ubjeđuje da to nikako ne može tako, nego sad mora da se razdvoji država, skijališta, koja će proizvoditi i gubitke itd, a investitor hotele, apartmane koji će proizvoditi dobitke. Hoće li se desiti u bliskoj budućnosti, ministre, priča se, zle glasine, ali da ih ovdje otvorimo, da će država da napravi jedno skijalište, da otkupi 1450 od starog skijališta od gospodina Bećirovića, ono što je on platio 500.000 mnogo više, da spoji sa novim skijalištem, da gazduje onime čime se stvaraju gubici da donira, jer smo mi neke poreze opraštali ovdje i neke garancije davali itd. i postoji riječ o državnoj pomoći, upravo starom skijalištu. A investitoru da ostavimo da se onako uz to državno nadogradi sa hotelima i sa apartmanima. I to je onda dobro i to je onda posao? Pa jesmo li toliko glupi? Znači, umijemo da napravimo skijalište, da investiramo otprilike isto onoliko para koliko ovaj investira u prvu fazu hotela, da sačeka što će sa njima da bude da prometuje pa da nastavi eventualno tamo za 20 - 30 godina, drugu, treću itd. To umijemo. Sa svom tom tehnologijom neophodnom žičara jedna šestosjed, druga itd., a gle čuda - ne umijemo da napravimo hotel, apartmane, pa da država bude većinski dominantni sto postotni 51% vlasnik itd. I ovo je dobar posao? Baviće se ovim narednih godina i neki drugi organi ne samo ovaj Parlament.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 15:10:02)

Hvala i Vama, poslaniče Damjanoviću.

Znači, mi smo sada imali uvodna izlaganja, a jedan broj poslanika DPS-a je odustao od svoje diskusije. Sad ćemo čuti, taman da stignemo prije ovog prekida, ministra Radulovića. Ovdje su uvijek interesantne priče kad se nešto daje pod koncesije, samo trebamo voditi računa. Nijesu danas Aerodromi dati na koncesiju. Prošla je jedna odluka na Vladi uz protivljenje Socijaldemokrata. Vidjećemo što će nam donijeti naredni period, kad će taj postupak i dalje da teče, a kao Socijaldemokrate ćemo aktivno govoriti o tome da je bolje da država bude vlasnik tog našeg izvanrednog resursa.

Izvolite, ministre Raduloviću.

PAVLE RADULOVIĆ (25.07.19 15:10:49)

Zahvaljujem.

Mnogo je stvari izrečeno, pa ako budem telegrafski odgovarao, nećete mi zamjeriti.

Dakle, Aerodromi ostaju u vlasništvu države. Donesena je odluka da se sprovedi eventualni postupak koji bi nam obezbijedio partnera, koji bi njima na adekvatan način upravljao. Zараđuju pet miliona svakako. Koliko treba da zarađuju o tome Vi, gospodine Konjeviću, znate, makar onoliko koliko i ja. Vi znate da oni mogu da zarađuju mnogo više, međutim ni zarada za Aerodrome Crnoj Gori ne bi trebala da znači ni jedan promil u odluci koju donosi u odnosu na avio dostupnost, jer je Crna Gora dominantno avio destinacija, a skoro četvrtinu našeg domaćeg proizvoda čini turizam i usluge u turizmu. Nama je važno da ljude komforno dovedemo i odvedemo iz Crne Gore, čak i uprkos ovim pet miliona, a može da pravi mnogo više od pet miliona i da ljude dovede u komfor.

Za Vašu informaciju vrlo kratku, u mojoj komunikaciji sa jednim od najvećih avio prevoznika u Evropi, nakon što smo praktično dogovorili da sve u Podgorici otvore bazu, jedno od ključnih pitanja je bilo ko upravlja Aerodromima. Ja sam rekao da upravlja država i tu se svaka priča završila. Njihov odgovor je bio - Obavijestite nas kada Aerodromima bude upravljao neko ko se tim

bavi profesionalno. Kad dođe do toga, a ako se vrate ti ljudi, ja ću ih zamoliti da to i javno ponove, nadam se da se ja i Vi toliko vjerujemo.

Što se tiče ovoga produženja roka, nema nikakvog problema - mi smo kasnili. Dakle, mi smo kao država kasnili. Trebali smo tamo da izađemo, da izmjerimo nečega što je bespuće ovog predivnog i prekvalitetnog zemljišta, toga bogatstva koje dajemo u zakup. Jedva smo uspjeli da izmjerimo, jedva su pristupili ljudi sa aparaturom da izmjere površinu, kvadraturu toga što se mjerilo. Ispostavilo se da u odnosu na ovaj popisni katastar okvirni to nije 270 nego 230.000 m² i zato smo smanjili ovaj broj, tako da tu nema nikakve dileme. Napominjem još jednom princip bez profita, rekao sam već za aerodrome a napominjem i za hotele i skijalište.

Dakle, odgovaram simultano na sva pitanja. Prvo, dali smo u zakup i tamo ima neka četiri klastera, ima tri, četiri faze. Svaka faza traje četiri godine. On za četiri godine treba da uloži 13 miliona, a ako ne nastavi sa ulaganjem, mi imamo pravo da to prodamo nekome drugome i to u ugovoru jasno piše.

Dakle, nijesmo mi zarobili 206.000 kvadrata nekome za 13 miliona, pa ga pustili da sjedi tamo 90 godina, nego ima četiri godine. On za 16 godina mora da ispuca čitavu investiciju ukoliko misli da ostane u prostoru u kome ostavlja. Mi žice oni hotele - da, dok tamo ne postane rizort. Da, upravo tako kako ste rekli - častimo nekoga auto put. Auto put se pravi za građane Crne Gore, ne pravi se za žicu. Da li Vam sama činjenica što nikome nije palo na pamet da otkupi tendersku dokumentaciju dok auto put nije bio izvjestan govori o tome koliko je to atraktivna pozicija i atraktivno zemljište, koliko ljudi izgiboše da dođu tamo da investiraju?

Dakle, mi pravimo infrastrukturu koja se ne odnosi na ovo skijalište, nego se odnosi na 11.000 kreveta, koji su planu Bjelasice i Komova. Za tri godine smo nevjerojatnom brzinom otvorili 70-ak objekata kolektivnog smještaja i u njima je nešto ispod 5.000 kreveta. Zamislite sve ovo što smo pootvarali hotela u posljednje tri godine manje je od polovine onoga što je projektovano na toj planini. Ta se infrastruktura radi za sve to, a ne za prvu fazu ili dio faze.

Rekli ste da nije dovoljno 30 godina, sad idemo na 90. Od kada sam ja ovdje, ne znam da je ovaj lokalitet izdavan na 30 godina. Izvinite ako ne baratam adekvatnom informacijom. Pričali smo da li je država toliko glupa. Nije država glupa, ali je država svjesna svojih administrativnih kapaciteta. Ja mislim da što prije postanemo u potpunosti svjesni svojih administrativnih kapaciteta da će nam mnogo bolje krenuti. Kako da ne, da izgubimo nešto /prekid/ dok ti hoteli ne počnu da rade i postanu zavisni od skijališta. Onda se situacija radikalno mijenja, jer taj hotel bez tog skijališta ne vrijedi ništa. On je 100% vlasništvo države Crne Gore. Ko upravlja hotelima? Onaj ko hotelima zna da upravlja. To su brendovi, operateri hotela. Pa valjda smo vidjeli i mi i profesor, odnosno stric uvaženi je i za Hrvate rekao - ni mi, ni oni, ni niko nije uspio da upravlja mnogo ozbiljnim objektima, zato što nema brenda. Sistem, industrija turizma se nevjerojatnom brzinom mijenja. Turoperatori i veliki brendovi drže 95, 96, 97% industrije.

Ono što moram da odgovorim uvaženom profesoru i stricu na jednoj, dvije, tri, četiri, pet, šest od 11 parcela urbanističkih koje čine ovaj kompleks su upravo projektovane /prekid/ o kojima Vi pričate. To je način odmora u tom dijelu. Oni moraju imati ove bazne stanice, bazne objekte gdje se infrastruktura čitava svodi, gdje su spa centri za one koji hoće da dođu tamo, restorani, tehničke prostorije, ali su šest od 11 projektovanih za apartmanski smještaj. Član 13, porezi. To mi je jako važno zbog građana i tu ću da se zaustavim.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 15:16:51)

Samo trenutak. Zbog korektnosti da saopštim da je sad prekinut prenos. Inače sam i ja imao da Vam skrenem pažnju da nisu Aerodromi na dnevnom redu, nego Kolašin 1.600. Ja to mogu da kažem iako nije u prenosu, a ponoviću i u prenosu. Ne znam šta Vam je rekao strani investitor i strani partneri, ali Aerodromi su najuspješnije državno preduzeće u Crnoj Gori kojim je država gazdovala godinama unazad i danas, a znam tu problematiku dobro, najveći dio aerodroma u svijetu je u vlasništvu i vode ga konzorcijumi koji su u većinskom vlasništvu državnom. Sad mogu da kažem sljedeće još jednom, daću Vam naravno riječ da završite, jer što se mene tiče možemo da razgovaramo ovako i bez prenosa.

Samo da znate, pošto su se javili za komentar Branko Radulović i Raško Konjević, poslanik

Konjević je iskoristio vrijeme u ime kluba. On nema više vremena, poslanik Radulović ima svakako vremena. Prema tome, samo da znate. Da li nastavljamo sad ovako, ili ćete u 16h nastaviti?

U redu. Pauza do 16h.

/Pauza/

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 16:43:57)

Poštovane kolege, da privedemo kraju ovu tačku dnevnog reda. Ostali smo bez televizijskog prenosa u trenutku kad je ministar Radulović davao određene napomene.

Izvolite, završite te odgovore.

Pravo na odgovor ima poslanik Branko Radulović. Izvolite.

PAVLE RADULOVIĆ (25.07.19 16:44:16)

Ja sam suštinski ostao dužan još samo jedan komentar, ostalo sam sve iskomentarisao. On se tiče poreza.

Dakle, u ugovoru je jasno navedeno da ukoliko tokom trajanja ugovora koji je 90 godina, dođe do poremećaja u poreskoj politici koju ponuđač nije mogao da anticipira, tamo se kaže da će da se formira mješovita komisija koja će da utvrdi da li je to uticalo na njegov posao ili nije - pa ako se utvrdi, tako da nije, niti stoji da bilo ko ograničava ni Vladu ni Skupštinu da mijenja poresku politiku. Samo se kaže zbog pravne sigurnosti nekoga ko investira da ukoliko dođe do radikalnih promjena koje utiču na njegov biznis, takav trošak mora da se kompenzuje. To postoji svuda na svijetu. Pravna sigurnost postoji svuda na svijetu.

Zahvaljujem. Ako bude trebalo još kakvih objašnjenja, na raspolaganju sam.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 16:45:14)

Hvala.

Neće biti mogućnosti za više obrazloženja. Sad imamo mogućnost da prokomentarišu oni poslanici koji imaju vremena, kojima je ostalo vrijeme.

Poslanik Radulović, pa poslanik Damjanović.

Izvolite, poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (25.07.19 16:45:31)

Ministre Raduloviću, raduje me ovo što se slažete sa mnom u vezi izazova da bi u istini imali turizam na održivi način, da bi valorizovali na najkvalitetniji način naše resurse, da bi one limite koje imamo na najkvalitetniji način odstranili, da bi to uradili sa manje našeg novca kroz više Evropske unije da bi investicije bile što dublje. Što znači naša operativa, da u našem turizmu rade naši ljudi, da turizam bude faktički ono što će biti zajedništvo svih naših potencijala, bilo da je poljoprivreda, bilo da su naše ljepote, da to sve održavamo tako da ne uništavamo našu prirodu, da ostavimo to sljedećim generacijama i da to bude ono što će imati sigurno jedan kontinuitet prihoda na jedan ili drugi način. Da to budu kredibilni investitori, da to ne budu nikakve of šor firme, da to budu investitori koji će uistinu donijeti nešto što mi nemamo. Ja znam da mi imamo velikih izazova i oko infrastrukture, i oko vode za napajanje, i vode one, i onih fekalija koje odlaze i da smo pogriješili u mnogim stvarima kada smo svu tu infrastrukturu u najvećoj mjeri prebacili na opštine i na naš budžet, a da ti investitori imaju veoma povlašćene uslove. Ali, morate to da shvatite u Vladi, nešto što ja ponavljam stalno. Ja nemam ništa protiv valorizacije na najkvalitetniji

način evo sad sjever - da ga povežemo, da ga umrežimo, da imamo domaću hranu. Emisije koje ja mnogo volim su emisije koje se bave turizmom na održivi način i hranom. Niđe niko ti ne traži neku hranu ako nije domicilna hrana i to hranu koju su jeli stanovnici poljoprivrednici, radnici sve ostalo, normalno sa određenim šmekom koji će imati moderan i posluživanje i sve ostalo. Ali, koji će imati autentičnu posebnost.

A ono što se duboko ne slažem, ministar finansija to naslućuje, razmislite o ovome što ću sada da kažem. Duboko ne slažem /prekid/ a to je kako davati i na koji način davati naše dobro. Tačno. Napravimo mi prostorne planove i sve ostale planove poslije javnih diskusija, sa visokim nivoom, sa niskim nivoom, veoma jakim projektantima, zato ću Razvojnu banku ne nikako neke druge čak i moje kolege. Neću danas da ih pominjem, jer danas hoću da budem blaži.

Hoću kompetentne projektante, hoću kompetentnu reviziju, hoću kompetentne ljude koji će nadgledati investicije. Hoću trajnu dokumentaciju koja ide od početka do kraja. E sad što je suština. Ja sam pričao oko Aerodroma. Bio sam na jednom okruglom stolu i zagovarao svoju ideju. Jedni ljudi čije zemljiše ono na aerodromu su se bunili i rekli hoće pare, neće pare, hoće ovalike pare, hoće onolike pare. Bi li ti, druže, učestvovao da budeš dio akcionarskog društva sa svim i da se procijeni koliko je tvoja imovina? Država ima 80%, na primjer te cijele teritorije i infrastrukture. Ovi koji imaju na primjer pet - šest posto i sad mi razmislimo. Da li mi možemo kroz profesionalni menadžment da u potpunosti ovo što postoji velika dilema oko aerodroma, a ja ću to prenijeti i na svaki drugo mjesto, da li mi možemo da ono da bi zaokružili cijelu priču oko prirodnih resursa, oko vlasništva, oko imidža, oko ovog što vi kažete operatera, koji imaju imidž, koji imaju sve oko nečega koji ima neku viziju a mi je nemamo i onda procijenim i onda vidimo. Ukoliko je to što mi imamo toliko posto, zato sam ja vas pitao 100% do 10%, onda se pravi takav jedan sklop-tome što mi nemamo a on ga imamo mi ga plaćamo ili hoćeš druže od profita, najbolje od profita, da bude ili limitirana plata toliko iznad te plate ćeš imati, ako se ostvari, to i to ili nećeš i na tim osnovama pravimo.

Prije svega, volim realnu ekonomiju, ali ako nema, može i usluga, turizam. Ja ništa nijesam imao protiv Manka ako je on bolji turista od nekih naših turista. Ali, ne da mu se daje 100%, daj mu 10%, 5%, on će lako biti zadovoljan.

Zamislite što su ovi napravili, prišli su mi poslije na tom velikom okruglom stolu, što je zemljište njihovo sa aerodroma. Mi bi, profesore, bili ovako zadovoljni. Što znači da ako on učestvuje u upravnom odboru, ako on učestvuje u nekoj skupštini, u kojoj će on zavisno od svoga učešća imati svojih akcionara, ukoliko ti akcionari objave javni oglas na kome će se javiti najbolji menadžment kojega će oni kontrolisati - tada država, to je suština, osim poreza na fizička lica, poreza na koncesije ima dio od profita. Svi oni koji će biti samo tržište, koje kao svemogućće diže, padaju dolje. Slušajte što će biti kroz pet godina. Oni koji imaju regulaciju-deregulaciju na ovaj način biće prve države u svijetu ni jedna neće biti iz Evropske unije, čak ni Njemačka sa velikom industrijom kojoj niko ne može konkurisati neće biti u tih prvih pet. Mi u Crnoj Gori moramo da razmislimo i o novom ekonomskom programu, modelu i svemu ostalom.

Nadam se da sam bio jasan. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 16:53:02)

Hvala.

Poslanik Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (25.07.19 16:53:11)

Samo da se fokusiram na tačku.

Dakle, samo da malo rekapituliramo i da svedemo ovaj naš dijalog koji smo imali u novembru prošle godine, kada smo donosili odluku, investitoru smo doveli auto put i zato je ušao u posao i čekao šta će da bude sa auto putem. Investitoru smo napravili žičaru, kojom država gazduje koja će praviti za početak gubitke. Investitor je, kažete, normalno to sačekao i, gle čuda, pojavio se samo jedan jedini. Na konkursu je to onaj koji ima staro skijalište, u konzorcijumu sa

albanskom firmom da se ne sjete. Taj investitor će u budućnosti, ja to znam, vi to znate, da proda državi donje skijalište koje je dobio 2003. godine ste nas ubjeđivali odnosno vlast da mora investitor da ima i skijalište i hotele, a sad nas ubjeđujete da ne smije da ima skijalište i hotele. Država će od toga investitora da otkupi, da spoji da napravi skijalište gdje će da pravi gubitke, a ovaj će investitor da pravi gospodin Bećirović hotele i apartmane koji će tokom 90 godina da prometuje i da preprodaje, sa svim ovim lošim uslovima o kojima sam govorio u novembru prošle godine i da ostvari one profite.

Kažete, a šta bi on tu bez skijališta? A hoće li ti skijaši da dođu na skijama do skijališta iz voza i da se tako gradi turizam? Pa naravno da će na skijalište gdje postoje hoteli biti uvijek i skijalište popunjeno. Šta bi skijalište bez hotela, hoćemo li tako da pričamo? I šta će hotel bez skijališta? Mi ćemo čekati da se u jednom periodu to sve promijeni kako bismo valorizovali u nekom narednom periodu eventualno od toga što će tamo neko da gradi hotel. Ostala je dilema, ne dilema, meni potpuno jasno, ovo zbog građana - i država je mogla da napravi za tih 10 - 12 miliona hotele i apartmane. I država je mogla kao što je napravila grad hotel Sveti Stefan da uvede neki menadžment u te hotele, ali da ih država ima sa 95% ili sa 55%. I država je ako već umije da napravi skijalište i ski staze što je ipak možda malo teže, raskrčite vi one šume o kojima vi pričate koje niko nije htio pa se gle čuda našao ovaj dobrotvor od ovoga investitora iz staroga skijališta da on tu malo nama pomogne, da ne bude to tamo žbunje itd. i on se javio da to završi i da pravi hotele, a mi naravno u dijelu skijališta kao država sa svojih 10 miliona kao što je investicija njegova u prvoj fazi da mu omogućimo sve ono što treba da mu omogućimo - infrastrukturu kompletnu sve sa skijalištem. Ne znam samo ono snižavanje je li državni trošak, je li ušlo u ovu cijenu ili će naredne godine da bude pa da podigne cijenu prvobitnoga tendera? I o tome ćemo da pričamo. Naravno, pratim sve. I taj investitor čini dobro državi, a država eto tako pravi se nemuštom, ona ne umije da gazduje hotelima da napravi hotele i apartmane, a umije da gazduje sa skijalištem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 16:56:13)

Hvala Vam.

Da bi evo sad iskoristio tu priču i komentar na odgovore ministra, i poslanik Konjević u ime SDP-a iako su iskoristili svoje vrijeme. Minut molim Vas.

RAŠKO KONJEVIĆ (25.07.19 16:56:24)

Dakle, ministre, imamo investitora. Firma koja je registrovana, koja je dobila ovaj tender kojim hotelom upravlja? Nijednim. Koje iskustvo ima u hotelskoj industriji? Nijedno, ministre, Albanac ima građevinsku firmu iz Albanije.

Druga stvar. Vi kažete da je ovo bespuće. Nemojte baš da mislite da bi investitor ušao u bespuće, nije to bespuće. Imaće auto put, imaće žičaru, imaće izgrađen put itd. Treća stvar, ministre, sami ste rekli, na dva velika klastera se grade apartmani za prodaju, stanovi za prodaju. Pogledajte investicioni program, ministre, stanovi za prodaju, apartmani koje će da prodaje investitor i biće jedan manji hotel u klasteru jedan i eventualno jedan veći u klasteru četiri.

Znam ja šta piše u ugovoru, jer ga imam ovdje, čitali smo ga. /Prekid/ u jednoj državi, ako je država na cijeloj svojoj teritoriji, završavam sa tom rečenicom, ne možete bilo kojeg investitora izdvojiti da za njega ne važe primjenjivi propisi i da mu mi nadoknađujemo štetu ako neka vlada za 10 godina promijeni poresku politiku. Tramp je došao na mjesto predsjednika Sjedinjenih Američkih Država i promijenio poresku politiku. Da nije koji investitor obeštećen? Nije ni jedan, jer je to nezamislivo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 16:57:59)

Hvala Vam.

Poštovane kolege, pošto je bilo odustajanja većeg broja poslanika DPS-a, samo Nikoli Divanoviću da damo kratko riječ i onda završni komentar ministra Radulovića.

Izvolite, poslaniče Divanoviću.

NIKOLA DIVANOVIĆ (25.07.19 16:58:15)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče Parlamenta.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi ministre, ja ću samo kratko. Imam potrebu zbog onoga što se ovdje čulo da prokomentarišem, da ne bi ostalo iako ne sumnjam da će ministar kao što je u prvom obraćanju to najstručnije od svih nas pojasniti. Ali, prosto imam potrebu podsjetiti na jednu stvar.

Dakle, koliko je puta tender otvaran i bezuspješno zatvaran zbog toga što se niko nije javio? Ako ja imam dobar podatak, preko 10 puta, sigurno od neke 2014. godine. Dakle, predmet je da se iz ovog projekta koji ima 230.000 kvadrata izuzima nekih 33.000 kvadrata i poenta je u tome da su u pitanju četiri faze, odnosno četiri klastera i da se sva četiri klastera moraju završiti za 16 godina, svaki traje po četiri godine. Dakle, nema komfora za investitora i htio sam da napomenem važnu stvar. Pretpostavljam da nijesmo dugo kao država mogli naći investitora zbog toga što smo vrlo rigidno i vrlo strogo dostavili tendersku dokumentaciju, odnosno uslove i kriterijume u tom tenderu.

Ako mene pitate, ja sam za, ja sam kod ovih poslova uvijek za. Bolje da je tender strog, nego da se naknadno pregovara. Vrlo je važno istaći da je ova investicija poruka investitorima ako dovedemo do većeg investitora, što nam jeste cilj, pričao sam prošli put o tome, onda će doći i strani investitori, a generalno nam je cilj da ovdje Kolašin sa 100 dana ima nekih pet hiljada kreveta. Jer, ako računamo da otprilike 30% su neskijaši, onda nam treba 3.000 ski pasova. Što nam je sad zadatak? Zadatak je da gradimo hotelske i sve druge smještajne kapacitete da bismo postigli nešto što uslovno mogu da nazovem prag rentabiliteta za jednu planinu. I kada budemo imali takav Kolašin, i Mojkovac, i Sinjajevinu, i Bjelasicu, i kad budemo imali mogućnost da dođemo za pola sata sa aerodroma u Kolašin, mi ćemo imati Crnu Goru kao ski destinaciju i imaćemo deset čartera nedjeljno. Nemojte zaboraviti da danas imamo 30 čartera dnevno na Tivat. Moramo imati 10 čartera nedjeljno prema Sinjajevini. To je Crna Gora.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 17:00:42)

Hvala Vam, poslaniče Divanoviću.

Sada prije nego što dam riječ ministru Raduloviću, a pošto ni ja nijesam bio u prenosu kada sam komentarisao jedan dio njegovog izlaganja, samo da ponovim nekoliko stvari.

Ovdje se čulo da je danas data koncesija za Aerodrom u Podgorici. Ne. Koncesioni akt je prošao proceduru Vlade, uz jasno protivljenje Socijaldemokrata iz razloga da mi smatramo da se mnogo bolje štite državni interesi time što država upravlja jednim od najboljih naših preduzeća svih ovih godina. Naravno, borićemo se u daljem postupku, pred tendera itd. da ovu odluku dokažemo da je ovakva nezakonita i da je mnogo veći interes drugi.

Takođe, želim da pomenem samo jednu činjenicu zbog ovoga što je ministar govorio. I danas kada analizirate, većinu aerodroma u svijetu vode konzorcijumi koji su u većinskom vlasništvu države.

Samo toliko od mene za danas. To nije tačka dnevnog reda, ali pošto su se nekoliko diskutantata time bavili.

Sada završne napomene ministar Radulović. Izvolite.

PAVLE RADULOVIĆ (25.07.19 17:01:55)

Ja ću probati da se držim vrlo usko teme, da ne isprovociram dalju komunikaciju. Jako je

važno da budemo iskreni jedni prema drugima, prema građanima kojima se obraćamo.

Dakle, činjenica da firma koja je dobila tender ne upravlja ni jednim hotelom stoji. U stručnoj terminologiji to se zove SPVI, firma koja je uzela da odradi marketing, SPVI. Vajsroj hotel grupa stoji kao činilac SPVI znači Vajsroj grupa je neko ko će da upravlja tim hotelima. Međunarodno-priznat lanac hotela, tako je naravno. Ja ne znam da Vajsroj nema ni jedan svoj hotel. Znam da Sheraton vrlo mali broj hotela ima koji su u njihovom vlasništvu. Hilton hotel u Podgorici nije vlasništvo Hiltona, već je u vlasništvu privatnoga, a Hilton je zakupio operaciju. To je potpuno redovna procedura u hotelskoj industriji, jer je stepen povrata investicija u hotelskoj industriji jako mali, dugo vrijeme je potrebno da se investicije vrate. Još jednom, nismo napravili auto put za investitora skijališta Kolašin 1600, nego za građane Crne Gore. On srećom prolazi blizu skijališta, relativno blizu skijališta Kolašin 1600 i to je naravno jedan dodatni bonus za sve to. Nismo radili infrastrukturu tamo zbog skijališta 1600, nego zbog 11 hiljada kreveta, koliko je kapacitet plana Bjelasice i Komova. Tamo treba da niknu i Cmiljača, Žarski, Torine i da ne brojim sad dalje. Lokve na strani Berana, zbog toga se između ostalog radi tunel u ovom trenutku. Treba tamo da nikne jedno ozbiljno skijalište, koje ima nevjerojatnu komparativnu prednost u odnosu na ostala skijališta u Evropi, a to je činjenica da ima pola sata vožnje do aerodroma koji radi 365 dana godišnje. Evo probajte na bilo koje skijalište u Evropi da dođete, da sletite negdje a za pola sata da dođete kolima do skijališta. To je praktično nemoguće. Mi ne možemo konkursati ni austrijskim, ni francuskim, ni italijanskim Alpima, ali možemo da konkurišemo u ovome dijelu kojem prirodno konkurišemo. Mi ćemo već sljedeće skijaške sezone, ne ove nego sljedeće, imati skijaških staza koliko ih ima danas Kopaonik, koji je "ikona" skijanja na ovim prostorima. I to na mjestu do kojega dolazite za pola sata vožnje.

Probaću da svedem zbog još par komentara. Potpuno se slažem sa modelom rente. Dakle, rečeno je da ovo treba da ostane, nije tu poslanik koji je o tome govorio, treba da ostane, ovo je sve državno vlasništvo. Ovo je dato u zakup na 90 godina, ovo je vlasništvo države. Mi samo nijesmo imali, nemamo i to moramo da priznamo, operateri su ti koji guraju ovaj biznis. Mi nemamo novu halu, mi možemo da napravimo hotel. Pomenuo se hotel Sveti Stefan, napravimo hotel pa smo da ga dali Amanu. Sveti Stefan je jedan. To je ostrvo, to je ambijentalna stvar. Savki od hotela, od hotelskih lanaca ima svoje standarde: kako se grade, kolike su recepcije, kako izgledaju sobe, kako izgledaju restorani. Zamislite da krenemo da ih gradimo, pa da ih onda adaptiramo po standardima u zavisnosti od toga ko dobije tender.

Dakle, ovo je potpuno jednostavna, vrlo primjenljiv princip i jako je važno kako u ovom, tako i u svim ugovorima koji su potpisani za vremena ove tenderske komisije - sistem zaštite države je apsolutan. Raskidne klauzule u ovome ugovoru jasno kažu - ima četiri faze, zbog toga je podijeljeno na četiri faze svaka od faza traje četiri godine. To je ukupno 16 godina da investira sve a na 90 ih ima. Ukoliko ne ispoštuje investicioni plan, država ima pravo da ga da nekome drugome. Ti si krenuo, pao si i idemo na sljedećeg. Tako da nemamo nikakvih restrikcija u smislu raspolaganja zemljišta. Niko njemu nije dao ovo na 90 godina. Dao mu ga je pod uslovom da tamo dovede Vajsroj, da tamo izgradi u prvoj fazi 12 miliona i sve redom do dvije i po hiljade kreveta na Bjelasici. Ako nam nije cilj da danas 16 godina imamo dvije i po hiljade kreveta na Bjelasici, onda stvarno ne znam o čemu dalje da razgovoramo.

Toliko. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (25.07.19 17:06:50)

Hvala Vam, ministre Raduloviću.

Ovim smo završili raspravu o ovoj tački dnevnog reda. Izjasnićemo se naknadno.

Poštovane kolege, sad je na dnevnom redu Predlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Kako sam informisan od strane Zakonodavnog odbora, rasprava nije o tome vođena na Zakonodavnom odboru. Ja ne želim da bez tog mišljenja vodimo raspravu, tako da ćemo je u toku narednih dana obaviti svakako.

Sada prelazimo na ono o čemu imamo sve pretpostavke za raspravu, a to je **Predlog etičkog kodeksa poslanika.**

Podsjećam da su Predlog etičkog kodeksa podnijeli poslanici: Branka Tanasijević, Jovanka Laličić, Daliborka Pejović, Aleksandra Vuković, Marta Šćepanović, Nikola Rakočević, Boris Mugoša, Genci Nimanbegu, Ervin Ibrahimović, Adrijan Vuksanović i Andrija Popović.

Izvjestioci Odbora su Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Momčilo Martinović, Odbora za ljudska prava i slobode.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite. Poslanica Jovanka Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (25.07.19 17:08:00)

Poštovani presjedniče, uvažene kolege i kolegice, poštovani građani,

Ono što je moralno pogrešno nikada ne može biti političko ispravno - rekao je Abraham Linkoln, a njemački filozof Kant je smatrao da politika ne može da učini nijedan korak, a da se prije toga ne pokloni moralu. Iako je politika sama za sebe teška vještina, njeno sjedinjenje sa moralom nije nikakva vještina. Jer, moral presjeca čvor koji politika nije mogla da rasplete čim se te dvije snage suprotstave jedna drugoj.

Poštovani građani, danas je na dnevnom redu našeg Parlamenta Etički kodeks poslanika. Na samom početku znam da vam se nameće dilema i pitanje a čemu Etički kodeks, kad se u Parlamentu ne poštuju ni odredbe Poslovnika u radu, kada je u pitanju ponašanje poslanika. Sve češće ste, nažalost, svjedoci da se od jednog dijela opozicije u javnom diskursu u Parlamentu i van njega sve češće koriste uvredljivi i neprimjereni izrazi, iznose neistine o poslanicima, njihovim najbližim i prijateljima, predsjedniku države, njegovoj porodici. Gosti u Parlamentu se ne poštuju, ne uvažavaju se različitosti i drugačije razmišljanje. Nema poštovanja ni vrijednosti koje su krasile tradicionalnu Crnu Goru, na koju su često opozicioni poslanici u posljednje vrijeme pozivaju, a nema ni poštovanja nekih savremenih, civilizacijskih standarda kada je u pitanju kultura dijaloga i komunikacija među ljudima.

Etički kodeks je akt samoregulacije i njegovo uvođenje je komplementarno sa pravnim obavezama. A zašto? Zato što često pravne norme, one su definisane Poslovníkom Skupštine i cijelim setom zakona, ne mogu da obuhvate sve situacije u kojoj se poslanik može naći obavljajući svoju funkciju. Stoga se zakonske norme moraju dopunjavati sa etičkim. One omogućavaju da opravdamo pravna pravila i da odredimo što je u društvu dopušteno ili zabranjeno, iznoseći time na vidjelo vrijednosti koje te norme čine ne samo obaveznim, već i privlačnim i motivišućim.

Etički kodeks predstavlja skup pravila i standarde ponašanja poslanika u Skupštini Crne Gore. Kao skup etičkih pravila ponašanja, kodeks postavlja zahtjeve i pravila, utvrđuje principe i standarde poželjnog i očekivanog ponašanja poslanika radi obezbjeđenja uslova za izgradnju povjerenja i stvaranju političkog ambijenta u kojem će se vrednovati učinak svakog poslanika. Etički kodeks treba da predstavlja efikasan mehanizam u borbi protiv korupcije. Smisao donošenja ovog kodeksa nije u tome da bude sam sebi cilj, već da postane sredstvo za uspostavljanje kredibiliteta svakog izabranog predstavnika i Parlamenta u cjelini. Opredjeljenje da se pridržavamo određenih pravila koje smo sami zajednički formulisali treba da predstavlja čin slobodnog izbora svakog poslanika, a ne čin prinuda ili pritiska. Etički kodeks je /prekid/ samoregulacije, pa prihvatanje pravila ponašanja koja su njime uspostavljena i potpisivanje svečane izjave od poslanika da sa istim rukovodi u svom radu predstavlja upravo akt samoobavezivanja. Etički kodeks ima praktičnu vrijednost, jer izabrane predstavnike treba da učini odgovornim i treba da doprinese da se ugled i dignitet Skupštine kao zakonodavnog organa naše države podigne na nivo koji ovaj visoki dom zaslužuje.

Razlog donošenja novog Etičkog kodeksa jeste obaveza implementacije GREKO preporuka koje su date u četvrtoj rundi evaluacije sprečavanja korupcije u odnosu na poslanike, sudije i tužioce od 18. oktobra 2017. godine. Glavna preporuka GREKO-a je da se predvidi davanje izjave od strane poslanika o mogućem sukobu javnog i privatnog interesa. Ali, ovdje želim da ukažem da je podnosiocima predloga ovog Etičkog kodeksa bila dobro poznata odredba člana 8 Zakona o sprečavanju korupcije, kojom su poslanici i odbornici izuzeti od obaveza davanja izjave o postojanju privatnog interesa.

Jedna od preporuka odnosila se na obavezu donošenja godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa. Bitno je naglasiti da su Predlogom Etičkog kodeksa zadržane odredbe važećeg Etičkog kodeksa, kojim se predviđa nadležnost Odbora za ljudska prava i slobode, a takođe smo predvidjeli i deblokirajući mehanizam u slučaju da Odbor ne sazove zamjenik Odbora. To može uraditi predsjednik Skupštine.

Posebna preporuka GREKO-a je bila zaista da je potrebno promovisati Etički kodeks i da je potrebno uložiti napore na podizanju svijesti poslanika, /prekid/ ponašanja koja se od njih očekuju. Kada su u pitanju mjere koje utvrđuje ovaj Etički kodeks, predvidjeli smo da to budu samo opomena i javna opomena, smatrajući da je to dovoljno upravo da se njima obezbjeđuje ono što sam u svojoj diskusiji potencirala.

Počela sam sa Kantom i završiću njegovom mudrom izrekom: Dvije stvari me najviše zadivljuju - zvjezdano nebo iznad mene i moralni zakon u meni. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:13:31)

Zahvaljujem poslanici Laličić.

Nastavljamo po redosljedu prijava ispred klubova, s tim da imamo dosta prijavljenih tako da se nadam da ćete poštovati vrijeme.

Prva je poslanica Branka Tanasijević, onda kolegica Branka Bošnjak, kolega Ervin Ibrahimović, Andrija Popović i Anka Vukićević.

Poslanice Tanasijević, imate riječ. Izvolite, uz pojašnjenje da vaš klub želi da vi imate 10 minuta, a to će i biti.

BRANKA TANASIJEVIĆ (25.07.19 17:14:12)

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Moderne parlamentarne demokratije sve više pažnje posvećuju stvaranju uspješnog poslovnog ambijenta, što je bitna pretpostavka funkcionalnosti i efikasnosti državnih institucija. Ovakav ambijent se prepoznaje po kvalitetu međuljudskih odnosa, poslovnoj komunikaciji, kulturi dijaloga na horizontalnoj i vertikalnoj ravni. Horizontalna ravan podrazumijeva otvorene komunikacione kanale između onih koji imaju istu ili sličnu poziciju, dok se vertikalna odnosi na poštovanje hijerarhije i statusa koji pojedinci imaju u okviru institucije. Dakle, uspješna poslovna sredina je neophodan uslov za napredovanje, ali ona se ne može obezbijediti samo pravnom regulativom, koja po pravilu ne obuhvata svako postupanje državnih funkcionera a koje nije u svakoj situaciji u skladu sa javnim interesom ili nije pravično. Odnosno, čak i kad nešto nije u sukobu sa zakonom, to ne znači da i u tom slučaju ne može postojati odgovornost za loše postupanje. Drugačije rečeno, poštovanje zakona od strane nosilaca javne vlasti je osnovni standard koji je neophodno dopuniti etičkim normama. Na taj način profesionalna etika postaje suštinski dio društveno prihvatljivog ponašanja i bitan segment svakog naprednog demokratskog društva.

Uvođenje pravila poslovnog ponašanja višestruko je i dugoročno isplativo, jer etična klima jača timski rad, podstiče dijalog i utiče na pozitivan status institucije u javnosti. To je razlog što se u mnogim parlamentarnim sistemima sve veći značaj daje moralnom postupanju i društvenoj odgovornosti različitih nosilaca javnih funkcija i javnih službenika na svim nivoima. Uspostavljeni etički standardi podižu nivo profesionalizma u politici, štite reputaciju poslanika, doprinose prestižu Parlamenta kao institucije i omogućavaju građanima da imaju bolji uvid i realniju sliku o načinu ponašanja javnih funkcionera.

Sa procesom demokratizacije mijenja se i društvena svijest i pozicija građana koji sve više očekuju od onih koji ih predstavljaju. Građani Parlament doživljavaju kao svoj najviši predstavnički dom, u kome etičke vrijednosti treba da imaju nesumnjivi i nesporni primat. Suprotstavljanje mišljenja i verbalno sukobljavanje u osnovi je parlamentarnog djelovanja. Međutim, u Crnoj Gori u posljednje vrijeme sve češće se dešavaju situacije kada dolazi do eskalacije emocija, kada se prekorače standardi verbalne kulture, koji su uspostavljeni i Poslovnikom Skupštine Crne Gore. To

je osnovni razlog koji opredjeljuje građane da Parlament Crne Gore karakterišu kao mjesto u kome ne postoji poželjan nivo političke kulture, a što se reflektuje i na stepen povjerenja u instituciju. Da bi se uticalo na ovakve pojave, da bi se povećao politički kredibilitet i stepen povjerenja javnosti u djelotvornosti i pravednost Parlamenta, Skupština Crne Gore je još u martu 2013. godine donijela Akcioni plan za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge, kojim je predviđeno donošenje Etičkog kodeksa poslanika.

Predlog kodeksa, na kome je radila Radna grupa oko pola godine, završen je 25. novembra 2014. godine. Radnu grupu su činili tadašnji potpredsjednik Parlamenta i predstavnici svih klubova. Rad na kodeksu je nastavio Kolegijum Skupštine Crne Gore, tako da je konačna verzija ovog dokumenta usvojena u decembru 2014. godine. Članom 14 važećeg Kodeksa je predviđeno da zamjenik, odnosno zamjenika Odbora za ljudska prava i slobode iz opozicije saziva sjednicu Odbora i predlaže dnevni red sa aktima koji se odnose na povredu Kodeksa. Međutim, Etički kodeks praktično nije primjenjivan od usvajanja jer nije održana ni jedna sjednica Odbora koji bi se bavio etičkim pitanjima ili etičkim problemima. To je jedan od razloga što je grupa poslanika iz vladajuće koalicije predložila novi etički kodeks. Predlogom etičkog kodeksa precizirani su principi i pravila ponašanja koje nosioci javnih funkcija moraju poštovati, a to su: objektivnost, odgovornost, uzajamno poštovanje i uvažavanje i poštovanje ugleda Skupštine.

Princip uzajamnog poštovanja i uvažavanja, kao jedan od ključnih principa, obavezuje poslanika da sa najvišom pažnjom i osjećanjem vlastite odgovornosti poštuje lično svakog pojedinca i Skupštinu, izbjegavajući svaki postupak koji može narušiti njihov integritet i dostojanstvo. Poslanik je dužan da u komunikaciji sa drugim poslanicima, drugim licima i javnošću postupa sa uvažavanjem i poštovanjem, izbjegavajući izraze koji mogu uvrijediti ili omalovažiti drugo lice ili grupu, poštujući na taj način jednaka prava svih u pogledu političkog opredjeljenja, nacije, pola itd. Takođe, poslanik u vršenju svoje funkcije ima pravo na zaštitu od ponašanja koje predstavlja ili ima za cilj povredu njegove ličnosti i dostojanstva.

Kada se analizira kao cjelovit dokument, može se zaključiti da misija Predloga etičkog kodeksa nije da sudi i kažnjava, kako se često misli i interpretira, već da se izgrade, odnosno unaprijede odnosi povjerenja između predstavnika građana i sa građanima. Svako drugo tumačenje bilo bi pogrešno i obesmisli bi donošenje ovakvog akta, naročito iz razloga što norme i mjere za povredu Etičkog kodeksa nije propisao neko sa strane da bi uredio pravila ponašanja unutar Parlamenta. To su i 2014. godine i sada uradili sami poslanici iz svih partija da bi unaprijedili sopstveno djelovanje. Zato se za Etički kodeks može reći da je to akt samoregulacije. To je jasan, jednostavan, konkretan i relevantan dokument koji prvenstveno poziva na savjest i moralnu odgovornost. Njegova suština nije da zbližava političke stavove već ljude, jer se kodeksom ne uređuje način rada, već način ponašanja poslanika koji je ljudska, odnosno lična odrednica i prvenstveno zavisi od predispozicije i ličnih karakteristika.

U svakom slučaju, može se reći da moralne osobe nijesu partijski već ljudski profilisane, ili, drugačije rečeno, moral nije privilegija bilo koje partije već pojedinaca, koji se bez prinude pridržavaju pravila ponašanja. O tome je Đerđ Konrad rekao da čovjek u svojoj partiji može da nađe svoje političke, odnosno partijske prijatelje, ali da je mnogo bitnije da ih ima u ljudskoj partiji koja se zove čovječanstvo. Ovo je naročito važno u kulturnim modelima kakav je crnogorski, u kome moralna norma često ima veću težinu od pravne, jer se za prekršaj moralne norme odgovara pred sobom, pred sopstvenom savješću i pred građanima. Pravnu normu čovjek mora da poštuje, a moralnu treba da poštuje, odnosno poštovanje moralne norme je stvar opredjeljenja i odluke svakog pojedinca koji je spreman da preuzme odgovornost za sopstveno postupanje.

Jedna od predloženih novina u Kodeksu odnosi se na sazivanje sjednice Odbora za ljudska prava i slobode u slučaju kada je potrebno razmotriti pitanja koja su u vezi sa Etičkim kodeksom. U slučaju da to ne uradi zamjenik, odnosno zamjenica Odbora iz opozicije, predviđeno je da sjednicu može sazvati predsjednik Skupštine. Takođe, novina su i član 9 i 10 Predloga kodeksa kojima su dopunjene norme koje se odnose na sukob interesa i zabranu korupcije, a o čemu je detaljno govorila kolegistica Laličić.

Predloženim rješenjima takođe propisano je da se za nepoštovanje Kodeksa mogu izreći mjere opomena i javna opomena. Javna opomena se objavljuje na internet stranici Skupštine Crne Gore u trajanju od 30 dana. Mjera udaljenja sa sjednice koja je dio važećeg Kodeksa nije predviđena ovim predlogom. Usvajanje predloženog etičkog kodeksa poslanika je od izuzetnog

značaja kako za Skupštinu, tako i za građane Crne Gore. To je dodatni kontrolni mehanizam koji prvenstveno ima preventivni karakter. Pošto u Predlogu kodeksa ne postoji ni jedna norma koja bi destimulativno uticala na odluku o njegovom donošenju, smatram da etički kodeks treba da podrže predstavnici svih partija, koji će na taj način poslati jasnu poruku da žele da urede pravila sopstvenog parlamentarnog ponašanja. Usvajanje ovog dokumenta konsenzusom je ubičajena praksa, što je najvećim dijelom ispoštovano i 2014. godine kada je usvojen važeći Etički kodeks bez ijednog glasa protiv. Za kraj željela bih da kažem da po ugledu na mnoge Parlamente u Evropi, etički kodeks bi trebalo da potpišu svi poslanici potpisivanjem svečane izjave i na taj način postanu promotori etičkog postupanja kojima je važan sopstveni ugled, ugled drugih poslanika, Skupštine kao institucije i, što je najvažnije, ugled građana Crne Gore koje predstavljaju.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:22:48)

Hvala.

Sljedeća je koleginica Branka Bošnjak.

Izvolite, imate riječ.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.19 17:22:56)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Počću od toga da ovakva akta se donose i predlažu od strane svih, odnosno konsenzusom. A očigledno je negdje bila iskrena predstavnica predlagača, koja je u svom izlaganju i nama rekla da se ustvari ovo donosi radi opozicionih poslanika. Vidim ja da ovdje postoji jedna tendencija da se opozicija učutka ili da se prevaspita. E pa, izvinite, mi smo već svi odrasli i formirani ljudi i neće nas niko u ovim godinama prevaspitavati. Najgore je od svega što postoji uopšte u vlasti činjenica da neke stvari ne treba nazivati pravim imenom i ja sam onda u jednoj dilemi da li ako neko zloupotrebljava svoj položaj i krade svoju državu, potkrada, da li ja mogu da njega nazovem pravim imenom, ili ja treba, zaboga, da budem kulturna pa da sad pravim neke varijacije na tu temu. Meni je etičkije i moralnije da na ono što je nepravda, na ono što je pogrešno, na ono kad neko zloupotrebljava svoj položaj i u lične svrhe, odnosno u ličnu korist, na uštrb javnog treba nazvati pravim imenom i neka se zna - taj radi to i to. A ne mene će neko da kažnjava što sam te stvari nazvala pravim imenom. Znači, očigledno je ovdje da se pokušavamo mi prevaspitati, a mi to stvarno dozvoliti nećemo. Vi znate da se ovdje dešavalo da je tada bivši premijer kupovao veš od para građana. I mi sad treba da budemo kulturni i da to ne kažemo javno. Ili kad pominjete porodice nekih od funkcionera. Zašto ako neko zloupotrebljavajući svoj položaj zaposli svoju porodicu ili omogući svojoj porodici neke prihode iz naših sredstava, iz našeg budžeta, a mi znamo da je to protivzakonito - e zaboga miješamo se u porodicu. Nisu sve porodice iste. Nikad se niko neće miješati u nešto što lično radi, neka radi od svojih para što god hoće. Ali, od para nas poreskih obveznika kad radite nešto, a mi ne smijemo da ukažemo na to. Vidim da se ovdje uvelo to da se poslanici DF-a pokušavaju napraviti kao neki koji su zaboga nevaspitani. Ovdje nešto sve treba u zavijenim i u rukavicama da radimo, ali ustvari je tendencija nešto drugo. Treba nas učutkati i treba slobodnu riječ da ugušimo.

Ono osnovno što postoji u Ustavu i što se kaže da poslanik ne može da odgovara za izgovorenu riječ, vi to ovdje zloupotrebljavate i pokušavate posebno predsjedavajući da nas učutkate. Kada bude priča o Poslovniku, pričaću o tome da to nije Poslovnik već kaznenik i mi nismo imali pravo Poslovnikom da proričemo one kaznene mjere. Nemamo to pravo po Ustavu, zbog toga što ako poslanik ne može da odgovara za izgovorenu riječ i za bilo koje druge radnje i krivične čak, ako se ne uhvati u tom dijelu ne može biti kažnjen. E pa ne može ni za izgovorenu riječ ovdje u Parlamentu. Može da mu se oduzme riječ, može da se udalji sa sjednice, ali ne može da bude kazni. I vi ste to sve fino smislili i donijeli jednostrano da bi kažnjavali poslanike Demokratskog fronta. Čak na ovoj sjednici koju smo imali u vezi sa imunitetom jasno je rečeno od strane uglednih pravnika da je to protiv Ustava i dogovoreno je da se u narednom periodu organizuje opet jedan okrugli sto, odnosno tako otvorena sjednica toga tipa da bi se o tome

pričalo. Imajući sve to u vidu, mislim da se i ovaj etički kodeks donosi u tu svrhu. Ono što je smiješno kada se kaže, a od strane vladajuće većine, pa se pominje kontrolna uloga Parlamenta, ispade sad kontrolna uloga Parlamenta da vi nas sankcionišete i kontrolišete. To je kontrolna uloga Parlamenta, a nije kontrolna uloga Parlamenta kada mi tražimo da se formira Anketni odbor, da se sasluša neki ministar ili neko za koga mi sumnjamo da zloupotrebljava svoj položaj. Vi onda fino na svakoj sjednici Odbora izglasate da to nećete vašom većinom. Sad kontrolna uloga će se svesti, vi ste to shvatili da je kontrolna uloga Parlamenta da vlast kontroliše opoziciju šta će da priča i kako će da radi.

Znam da je ponekad neprijatno /prekid/, posebno je neprijatno poslanicima vlasti jer smatram da većinski u ovim klupama sjede ljudi koji nisu zloupotrebljavali svoj položaj onoliko koliko to rade ovi u izvršnoj vlasti i ovi već izvikani. I vama jeste neprijatno to da slušate, ali ja sam uvijek za to da te stvari koje se rade nazivaju se pravim imenom jasno. Mi smo ovdje imali situaciju da nam sankcionišete poslanika koji kaže - Dotakli smo moralno dno. Onda predsjedavajući je li ustao na lijevu nogu ili na desnu od toga zavisi da li će nas kazniti ili ne. Prvo ne postoji ni rječnik zabranjenih riječi, nego nama od dobre volje nekoga ili trenutne inspiracije zavisi ko će biti kažnjen i kako. Ko je taj koji procjenjuje da li je to tako ili nije ako nije propisano? Ja sam dala Poslovnik Ustavnom sudu da se odredbe Poslovnika koje se odnose na kažnjavanje poslanika procijene da li su u skladu sa Ustavom ili nijesu. Jedva čekam, mada vidim da se odugovlači, očigledno da se vrši neki uticaj da to ne ide. Mislila sam da će to mnogo brže ići, ali o tome ću sigurno više pričati kada budu ove kazne.

Postoje različiti vidovi borbe. Ne moramo svi na isti način da se borimo i da ono što od nas građani traže to radimo. U svakom slučaju, nemojte misliti da nas možete prevaspitati bilo kakvim kaznenim mjerama. Time ćete samo dobiti kontru veću, a nećete postići ništa. Ove stvari se dogovaraju konsenzusom i konsenzusom se predlažu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:29:53)

Hvala, poslanice Bošnjak.

Koleginice Laličić, u principu smo završavali krug ispred stranaka. Ako insistirate, evo, da ne uskraćujemo slobodnu riječ.

Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (25.07.19 17:30:38)

Vrlo kratko. Poštovana koleginice Bošnjak, ovo nije akt ućutkivanja niti prevaspitanja i nije nam to namjera. Ne donosimo ga zbog opozicije, donosimo ga zbog svih nas u Parlamentu i vjerujte da me ponekad sramota mene u ovim godinama kako se ponašamo u ovom Parlamentu i kako nas gledaju naša djeca i unuci. Ukoliko ne budete glasali za ovaj dokument i ne budete potpisali izjavu o prihvatanju etičkog kodeksa, to više govori o vama nego o nama. Niko ne ukida slobodnu riječ, ja sam uvijek za to da ovdje ukrstimo argumente i različita mišljenja, ali nema potrebe da jedni druge vrijeđamo. Nadovezali ste se i na pitanje Poslovnika i da li je nešto ustavno ili ne, bez obzira, uvažavam stručna mišljenja naših uglednih pravnika, ali ocjenu o tome da li je nešto protivustavno donijeće ipak Ustavni sud. Podsjetiću Vas samo da i da druge struke kao advokati, tužioc, sudije pa i zaposleni u državnim i lokalnim organima imaju svoje etičke kodekse, koji upravo propisuju ove norme. Ponavljam, ovo nije nikakav akt da vas prevaspita i da vas dovede u red. Ako vi ne želite sami sebe da dovedete u red, neće moći ni ovaj etički kodeks, niti Poslovnik.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:32:03)

Izvolite, poslanice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (25.07.19 17:32:08)

Ja sam predavala studentima na Univerzitetu i u principu znam i šta je etika i šta je moral. Meni je moralno prave stvari nazvati pravim imenom. Ako neko potkrada ovu državu, meni je moralno nazvati ga lopovom. Mislim da je on nemoralan zato što to radi i da njega treba kazniti, a ne nas koji to nazivamo pravim imenom i mi sad treba da tražimo neke sinonime. To treba da bude jasno građanima. A kad mi toga koji to radi hoćemo da kontrolišemo i tražimo od vas da vi izglasate da ta osoba bude saslušana ne nekom Odboru ili da se formira Anketni odbor da se to preispita - vi to ne date. E nama je onda jedino ovaj mikrofoni ovdje u plenumu dostupan. A čim vi to ne date, to pojačava sumnju da smo mi 100% u pravu.

Vi ste u Vašoj uvodnoj riječi kao predlagač posvetili veliki dio toga upućeno kako opozicija bruka Parlament. Ja ne znam imate li priliku da gledate druge parlamente i okruženju i u svijetu u kojima je to na znatno nižem nivou nego kod nas. A kad je ova vlast udarila na ove poslanike prvo hapseći ih bez skidanja imuniteta, izivljavajući se fizički na protestima i ono jutro 17. oktobra kad sam bila i kad neću nikada zaboraviti, dozvoljeno je da se tada prvi put fizički udaraju poslanici, hapse bez skidanja imuniteta, pritvaraju i onda je to sve nastavljeno. I onda vi na vanrednoj sjednici koja je zakazana dva dana, a ne 15 dana kao što piše po Poslovniku da treba, znači kršeći direktno Poslovnik, izglasavate skidanje imuniteta i pokušavate da tjerate naše poslanike, da dozvolite da ih neko ko se lično sveti stavlja u zatvor. I mi treba da budemo blagi i super sa vama ljubazni i da vam zahvalimo što ćete da nas šaljete u zatvor. To tako ne ide.

Nije kolegijalnost u tome da vi možete od nas da radite što god hoćete, a mi ćemo sad zaboga da budemo toliki hrišćani da vam sve opraštamo i da ne nazovemo ono što se zaslužili. Imamo i mi prag tolerancije, neko niži neko viši prag tolerancije, ali morate da imate u vidu i vaše ponašanje i za šta sve dižete ruku. Ja znam da pojedini od vas teška srca za pojedine stvari dignu ruku, ali to je partijska direktiva i nije uopšte tačno ono što se kaže da imate izgrađeni svi svoj integritet i da glasate po sopstvenoj savjesti. Vrlo često vi glasate, možda i u 90% slučajeva mimo sopstvene savjesti.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:35:13)

Sada je na redu poslanik Boris Mugoša.

Neka se pripremi poslanica Anka Vukićević, a nakon nje Andrija Nikolić pa Vera Bulatović.

BORIS MUGOŠA (25.07.19 17:35:34)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovane građanke i građani,

Na početku želim da demistifikujem malo priču oko ovoga Etičkog kodeksa, jer ovo nije ništa novo. Mi smo imali prije nekoliko godina, takođe, Etički kodeks, čak moram reći da je on izglasan sa više od dvije trećine poslanika, što znači gotovo konsenzus i pozicije i opozicije. On je suštinski sad je i u ovom Prijedlogu, samo što se sad krenulo korak naprijed u smislu smirivanja tenzija, približavanja, tako da se izbrisala norma na primer koja se ticala udaljavanja sa sjednica. Tako da ovo je, po mom mišljenju, korak naprijed u odnosu na ono što smo imali sa namjerom zaista da se malo više poštujemo u ovom Parlamentu. Ja negdje doživljavam ovaj Etički kodeks kao standarde i načela ponašanja čijim pridržavanjem mi moramo da čuvamo i da afirmišemo naše lično dostojanstvo, dostojanstvo funkcije poslanika, institucije Skupštine, a bitnije od svega - dostojanstvo ljudi koji su nas birali da budemo u ovom domu. E ja tako posmatram ovaj Etički kodeks. Potpuno razumijem, desi se, postoje tenzije, postoje neke žustrije rasprave, sve je to ljudski. Ali, moramo da smo svjesni da imamo standarde ponašanja koji postoje ovdje i svuda u razvijenom svijetu, kojih se moramo pridržavati. Jer, ovaj etički kodeks je naša slika, slika našeg modela ponašanja i moramo da smo svjesni činjenice da ono kako se mi ovdje ponašamo utiče na ljude koji nas gledaju. Nemojmo da mislimo kad se mi ovdje svađamo i međusobno vrijeđamo da

to oni koji gledaju neće preuzeti kao njihov model ponašanja. Nemojmo da zaboravimo da nismo mi ovdje došli onako sami, nego nas je neko birao da ih predstavljamo ovdje. Od nas se očekuje da ih predstavljamo na dostojanstven način. Zbog toga mislim da oko ovoga etičkog kodeksa moramo biti svi saglasni. Jer, očemo li biti protiv odredbe da moramo kao poslanici da budemo odgovorni da se jedni prema drugima ponašamo sa uvažavanjem i poštovanjem ili očemo li biti protiv odredbe da ne smijemo da vršimo diskriminaciju po polnoj, vjerskoj, nacionalnoj osnovi, bračnog statusa ili bilo kojeg drugog ljudskog opredjeljenja, ili očemo li da budemo protiv ako moramo da štitimo privatne stvari i nas lično i naše porodice ili vezano za preporuke GRECO-a oko pitanja zabrane korupcije i sukoba interesa. Moramo oko toga da smo svi slaglasni. Ja se, vjerujte mi, u političkom i ideološkom smislu razlikujem od određenih poslanika, od nekih manje, od nekih više, od nekih gotovo u svemu, ali vas poštujem, uvažavam sve - lično, zbog vaspitanja i to je moj dio ličnog integriteta, a profesionalno zbog funkcije poslanika. Nemojmo da zaboravimo da je poslanik institucija, da smo mi ljudi prolazni i da bez nas će postojati i poslanici i postojaće Skupština. Zbog toga zaista ne vidim niti jedan realan razlog da ovo sve ne podržimo.

Na kraju, ja pripadam partiji, možda griješim, koja promovise drugačiju političku kulturu. Nemojmo da mislimo da ako nekoga vrijeđamo da to pooštrava, odnosno povećava kvalitet naših argumenata i nemojmo da mislimo da time što se tako ponašamo u ovom domu činimo sebe važnijim u društvu, bitnijim, respektabilnijim. Ne. Jedina snaga kojoj trebamo da težimo je snaga argumenata i to mora da bude formula našeg ponašanja. Zbog toga moja je sugestija, kolegijalna molba svima da podržimo ovo. Ovo je jedan model, standard ponašanja jedne smjernice koja treba uvijek da nas podsjeća na našu odgovornost. Nema nikakvog razloga da barem oko ovakvih dokumenata nemamo apsolutni konsenzus. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:40:27)

Hvala, poslaniče Mugoša.
Izvolite, poslaniče Škrelja.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (25.07.19 17:40:39)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Ja bih imao repliku ili pojašnjenje u vezi izlaganja poslanice iz Demokratskog fronta, koja je iznijela niz neistina prilikom izlaganja u vezi sa Etičkim kodeksom u Skupštini, a u ime Administrativnog odbora.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:41:05)

Poslaniče Škrelja, u ime Odbora ne možete imati repliku. Poslanica Bošnjak nije u sali, tako da bih Vas zamolio. Sačekajte, ja ću Vas prvom prilikom...

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (25.07.19 17:41:22)

Gospodine potpredsjedniče, ni ja nijesam bio u sali kada je ona izrekla niz neistina po pitanju rada Administrativnog odbora, a ja sam predsjednik.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:41:34)

Poslaniče Škrelja, možete samo dobiti komentar na njeno izlaganje, ali ona nije u sali da Vam odgovori.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (25.07.19 17:41:40)

Ni ja nisam bio u sali, što ima da mi odgovori?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:41:43)

Sačekajte, možda se ona vrati. Anka Vukićević nije tu. Na redu je član vašeg kluba Andrija Nikolić.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (25.07.19 17:41:55)

Gospodine potpredsjedniče, ja ne znam zašto komplikujete stvari. Ja moram da pojasnim neke stvari. Ne mora ona da bude u sali. Pojašnjenje navoda.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:42:03)

Pojašnjenje navoda kolege znate dobro da je komentar na izlaganje.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (25.07.19 17:42:08)

Ovo nije komentar, nego ako neko kaže neko što nije istina mora neko da interveniše.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:42:13)

Ja sam slušao koleginicu Bošnjak. Možda se ne slažem sa nekim njenim izjavama, ali su politički izjave bile.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (25.07.19 17:42:17)

Nisu političke izjave ako se ne saopštava istina. Nije to politička izjava. Gospodine Nimanbegu, ja znam da uvijek imam problem da dobijem riječ ovdje kada se radi o krucijalnim stvarima. Ako neko u ovome domu konstatuje da je nekome na nezakonit način skinut imunitet i da je prekršen Poslovnik i Ustav Crne Gore i da napusti salu, to nije nešto što ja želim da kažem nego to što su /prekid/. Znači, imunitet - poslije skidanja imuniteta određenim našim uvaženim kolegama, niko nije uhapšen, niko nije pritvoren, niko nije stavljen u zatvor, a to pomenuta gospođa odlično zna jer je ona učestvovala u prethodnom sazivu Administrativnog odbora gdje je i glasala za skidanje imuniteta i da se uhapsu ljudi. Ona to dobro zna, ali ako ona konstatuje da nijesmo dovoljno tako jaki hrišćani da bismo mogli sve da oprostimo, ja samo nju pitam - treba biti dovoljan hrišćanin ili čovjek i reći istinu, a ne činjenice koje ne stoje. Znači, po pitanju skidanja imuniteta je sve urađeno u skladu sa zahtjevom državnih organa, Poslovnika Skupštine Crne Gore i nadležnosti Administrativnog odbora. Svaka druga priča u tom kontekstu je priča politizacije toga slučaja, koja vidimo ništa nije donijela dobro - ni za one koji su osjetili to, a ni za ovaj dom koji treba da se cijeni i poštuje, a ne da se izjavljuje i da se steknu jeftini, nikakvi politički poeni, a to se vidi i po njihovom rejtingu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:44:14)

Hvala, poslaniče Škrelja.

Ja ipak, ne znam da li se slažete, ostajem pri tome da je ovo bio Vaš komentar.

Vi želite proceduru, poslaniče Zogoviću?

Izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (25.07.19 17:44:29)

Predsjedavajući, s obzirom da kolegunica Bošnjak nije tu, ja samo kratko ako mogu u ime Kluba da se obratim građanima Crne Gore prije svega. Ni u politici, niti u životu nema većeg etičkog kodeksa od stare izreke - Ne učini nikad i ni ne reci nikom ono što ne bi volio da niko kaže ili učini tebi, ali kad dođete u situaciju da vam neko krši osnovna i elementarna ljudska prava, onda imate i jednu drugu staru izreku koja je maltene na nivou običajnog prava u Crnoj Gori - Čuvaj mu obraz kao on tebi.

Ovdje smo govorili o tome šta se dešavalo na Administrativnom odboru. Prije nekoliko dana, gospodine Škrelja, mi smo imali okrugli sto na Administrativnom odboru po tom pitanju. Gotovo svi učesnici na Administrativnog odbora su se složili sa činjenicom da su kršena /prekid/ prava poslanika ovog doma. Reći ću Vam još jednom - kršena je i procedura u samom Administrativnom odboru. Prvo, za odluku Administrativnog odbora i Skupštini Crne Gore obratilo se Tužilaštvo. To je organ koji nije nadležan da od Skupštine Crne Gore traži mjeru uskraćivanja imuniteta i određivanja pritvora, jer to je organ koji nije nadležan za određivanje pritvora. Tu mjeru od Skupštine Crne Gore može tražiti jedino sud, jer je on nadležan da odredi pritvor, a ustvari radilo se o još jednoj pravnoj greški i podvali. Dvije mjere koje su odvojene pravne radnje, to je ograničavanje imuniteta i određivanje pritvora, su strpane u jednu mjeru i bukvalno je traženo da se Administrativni odbor i Skupština Crne Gore odrede o određivanju pritvora poslanicima Andriji Mandiću i Milanu Kneževiću. To je /prekid/ i gotovo svi učesnici okruglog stola su to taj dan potvrdili. Nekako smo se složili i oko okvirnih zaključaka, a sada Vi govorite drugačije. Mogu da Vam pročitam odluku Administrativnog odbora u kojoj stoji zahtjev Tužilaštva - Skupština Crne Gore odobrava uskraćivanje imuniteta i određivanje pritvora. Parafraziram, ne citiram precizno. Baratamo činjenicama, osobito kada su na dnevnom redu ovako ozbiljne teme kao što je Etički kodeks. Ja shvatam Vašu želju da Vi sebe želite da predstavite kao lijepe, korektne, uspješne, vaspitane, a sa druge strane da imate neku Crnu Goru, ali, gospodine Škrelja, činjenice su na našoj strani, potpuno je drugačija slika. Ja Vas molim da se u skladu sa onim ambijentom koji je dominantan tako i ponašate. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:47:42)

Poslaniče Škrelja, zahvaljujem Vam što ne insistirate. Ja sam napravio prvu grešku kad sam kolegini Laličić dao mogućnost da komentariše uvodna izlaganja. Zato smo uveli praksu u ovom domu da uvodna izlaganja ne komentarišemo i ja prihvatam ovo kao moju grešku. /Upadica/ Nije kršen Poslovnik, ali to je bila praksa ili princip kako smo radili.

Ispred kluba u međuvremenu imamo i kolegu Ervina Ibrahimovića. Ja se izvinjavam iako sam najavio kolegu Nikolića.

Izvolite. Ovo je zadnji učesnik ispred kluba i onda nastavljamo.

Ja Vas molim da ako možete u tri minuta.

Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (25.07.19 17:48:27)

Pokušaću da kažem zašto mislim da bi ovo trebalo da podržimo, a ne da imamo različit pogled na ovaj Prijedlog Etičkog kodeksa.

Etički kodeks treba da predstavlja akt samoregulacije koji sadrži moralna načela i etičke standarde prema kojima se u svom profesionalnom i javnom radu trebaju ponašati svi poslanici

Skupštine Crne Gore. Takav kodeks predstavlja bitan korak u izgradnji povjerenja između poslanika i građana, kao i čuvanje ugleda i povjerenja Skupštine Crne Gore. Kodeks treba da ima i praktičnu vrijednost, jer izabrane predstavnike treba da učini odgovornim i treba da doprinese da se ugled i dignitet Skupštine kao zakonodavnog organa države podigne na nivo koji to ovaj visoki dom i zaslužuje.

Poslanik se mora ponašati u skladu sa poslovnica u kojima se u čijem radu učestvuje tokom obavljanja svoje javne funkcije. Poslanici pri iznošenju različitih pogleda i stavova trebaju se koristiti istinom i argumentima, poštujući kolege i poštujući porodice svojih kolega, njegujući kulturu dijaloga, gradeći na takav način vlastiti dignitet, kao i dignitet institucija u okviru kojih djeluju. Poslanici u svojim javnim nastupima, bilo da se radi o nastupima za govornicom, u skupštinskom Parlamentu ili o izjavama za pisane i elektronske medije, moraju voditi računa da ničim ne ugroze kako vlastiti dignitet, tako i dignitet Skupštine Crne Gore, rukovodeći se normama i standardima civilizovanog ponašanja, te pažljivo birajući vokabular koji tom prilikom koristi. Poslanik će, takođe, paziti da u svojim istupima ne ugrožava ugled i dignitet ostalih poslanika, te svih drugih izabranih zvaničnika, vršilaca zakonodavnih i izvršnih funkcija na svim nivoima vlasti na koje se eventualno poziva u svojim istupima.

Takođe, pri vršenju svoje funkcije na sjednicima i javnim sastancima poslanik neće vrijeđati svoje sagovornike. Poslanik treba da dolazi na sjednice Skupštine i sjednice radnih tijela adekvatno obučeni, čuvajući na taj način dignitet funkcije koju obavlja, građana koje predstavlja i dignitet Parlamenta Crne Gore.

Poslanik je dužan da svoju funkciju obavlja u skladu sa osnovnim moralnim načelima i standardima profesionalnog ponašanja poslanica i ugled Skupštine, kroz ponašanje i pisanu izgovorenu riječ. Poslanik je dužan da djeluje isključivo u javnom, odnosno opštem interesu, jer javni interes treba da je ispred ličnog interesa, interesa pojedinaca ili grupe pojedinaca.

Takođe, da u svakoj situaciji vodi računa da ne degradira funkciju koju obavlja, da ne povrijedi ugled ostalih i, što je jako važno, da poslanik u komunikaciji sa drugim poslanicima, drugim licima i javnošću postupa sa uvažavanjem i poštovanjem, izbjegavajući izraze koje mogu uvrijediti ili omalovažavati drugo lice ili grupu, poštujući na taj način jednaka prava svih u pogledu političkog opredjeljenja, opredjeljenja nacija i drugih različitosti.

Na samom kraju, poštovani građani, namjerno sam izvukao ovo iz Etičkog kodeksa. Mislim da ovo nije ništa suprotno onome kako smo vaspitavani u svojim domovima. Još jednom pozivam sve kolege da nas ovo zajedno usmjeri ka onom pravcu da sačuvamo i svoj lični dignitet, dignitet ljudi koji su nas izabrali i dignitet ovog visokog doma. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:51:56)

Hvala kolegi Ibrahimoviću.

Sada je kolega Papović, a neka se pripremi koleginja Vera Bulatović.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (25.07.19 17:52:17)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Mislim da je etički kodeks u suštini skoro pa nepotreban za Skupštinu. Svakako, podržavam njegovo usvajanje i mislim da bi on trebalo da se primjenjuje samo u nekim ekstremnim situacijama, odnosno kada neko od kolega zaista neprimjereno nastupi, ali mislim da je nepotreban jer zaista smatram da mi svi prije nego što dođemo u poziciju da budemo birani za poslanike treba da imamo već izgrađen etički kodeks u sebi. Ako i dođemo u priliku da etičkim kodeksom ispravljamo nečije neprimjereno ponašanje u ovom domu, odnosno u ovoj sali, onda je, po mom mišljenju, kasno. Kao što su i neke kolege rekly, ne možemo ih prevaspitati, a s obzirom na broj izrečenih opomena, trebalo bi. Ali, u pravu su u tom pogledu - ne možemo. Dakle, ovaj kodeks sigurno neće puno promijeniti u praksi rada makar ovog saziva Parlamenta. Mislim da svako od nas stekne taj kodeks od djetinjstva, pa recimo, negdje do sticanja punoljetstva. Kasnije

se vrlo malo to dorađuje i dograđuje i da bi mi zaista kao odrasli, odnosno kao zreli, punoljetni ljudi postajući poslanici već trebalo da imamo izgrađen jasan sistem etičkih načela prema kojima se vladamo kako u privatnom životu, tako i u profesiji, bez obzira na to da li smo poslanici ili smo zaposleni u nekoj drugoj oblasti, odnose na nekom drugom mjestu. Dakle, ovo što su kolege predložile tiče se svakodnevice svakog čovjeka, svakog punoljetnog čovjeka.

Takođe, ne slažem se sa jednom odredbom, a to je da je ponašanje poslanika isto što i ugled Skupštine. Mislim da ovdje svako odgovara, prije svega, za svoje ponašanje. Ako se neko ponaša neprimjereno, on time može da naruši samo sopstveni ugled i ugled političke partije kojoj pripada, ne Skupštine. Jer, onda bismo mi, recimo, bili u situaciji da zbog jednog neprimjerenog poslanika ostalih 80 budu okarakterisani kao neprimjereni. Dakle, ova Skupština je jasno definisana Ustavom. Tačno se zna šta su njene nadležnosti, najznačajnija demokratska institucija nezavisne i evropske Crne Gore. Ona će uvijek to biti bez obzira na to ko ovdje sjedio. Dakle, ovdje možemo da se ponašamo pristojno, da se ponašamo profesionalno, kolegijalno i to će odavati sliku o nama, a svakako da će i biti, da tako kažemo, prije svega ljepše sjednice, pristojnije sjednice Skupštine, a sama Skupština kao institucija je na svu sreću zaštićena od neprimjerenih nastupa pojedinih poslanika.

Potom, etički kodeks, kao što sam rekao na početku, bi trebalo da važi samo u ekstremnim situacijama, i to u situacijama kada u žaru političkih debata, a što je logično, u žaru te političke strasti koja je takođe logična, jer nijedan posao, nijedna profesija se ne može obavljati bez strasti, a politika je dakle baš strastvena djelatnost, logično je da se u takvim debatama, u takvim nastupima omakne neka riječ. Ali, logično je da i onaj koji je to uradio brzo shvati šta je uradio i da se izvini. Ako to ne uradi, onda da se primijeni ono što je zapisano u Etičkom kodeksu. Dakle, Etički kodeks bi trebalo da se primjenjuje samo u takvim situacijama.

Međutim, ako imamo neprimjereno ponašanje u kontinuitetu, ne jednog nego, recimo, određene grupe poslanika određene političke partije, onda to svjedoči da neprimjereno ponašanje nije incident nego pravilo i da to pravilo ne proizilazi iz toga što je, recimo, karakter ili što je to osobina tog poslanika, nego zato što je to način političkog nastupa te političke opcije. Jer, neprimjereno ponašanje može biti zaista politička strategija. Imate jedan dio javnosti, građana, koji želi to da vidi i ove naše rasprave želi da posmatra kao nešto što je onako zanimljivo, na ivici sukoba, na ivici incidenta i određeni poslanici, odnosno poslaničke grupe svjesno /prekid/ želeći na taj način da steknu popularnost. Mislim da ako se to dešava u kontinuitetu godinama, da to nije nikakav incident, nikakva slučajnost, već jasno definisan politički nastup. Dakle, mislim da se poslanik ovdje ne može i ne treba, i to je Ustavom zabranjeno, kažnjavati ni po kakvom osnovu, ni prekršajno ni krivično za politički stav. Ali, nije isto politički stav i neprimjereno iznošenje političkog stava. Dakle, sve što je činjenično, sve što je argumentovano može se reći na lijep i pristojan način. Svaka ozbiljna politika, svaka kvalitetna politika se može izložiti i izlaže se na jedan staložen, argumentovan, činjeničan način i suprotno. Ako je politika, ako je ideologija neprimjerena, takvi će biti nastupi ljudi koju zastupaju te politike i te ideologije. To je zakonomjernost i to se pokazalo u protekle nekoliko godine. Mislim da onda etički kodeks može zaista malo tu da uradi i tu, prije svega, odgovornost imaju građani. Neka izaberu kakvu će politiku - odmjerenu, staloženu, vaspitanu ili onu koja je suprotna. I onda je etički kodeks zapisan tamo gdje i treba - u izbornoj volji građana. Izborna volja građana ne dozvoljava da kroz ova vrata prođe bilo ko ko prije toga nije u sebi izgradio adekvatan etički kodeks.

Hvala Vam, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 17:58:55)

Hvala, poslaniče Papoviću.

Poslanica Vera Bulatović je sljedeća, a neka se pripremi poslanik Andrija Nikolić.

VERA BULATOVIĆ (25.07.19 17:59:08)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani, na dnevnom redu je Predlog etičkog kodeksa. Predlog su podnijeli poslanici DPS-a, Bošnjačke stranke, Socijaldemokrata, Liberalne partije i koalicije "Albanci odlučno". Vladajuća koalicija nastoji ovim predlogom realizovati jednu od GRECO-vih preporuka, preko preporuke jednog antikorupcijskog tijela Savjeta Evrope. Grupa država za borbu protiv korupcije koji su Crnoj Gori dali 11 preporuka koje su se odnosile na sprečavanje korupcije, a tiču se poslanika, sudija i tužilaca. GRECO nije zadovoljan što nije ispunjena njihova preporuka, preporuka da poslanici daju izjave kada se javi sukob između njihovih privatnih interesa i pitanja koja se razmatraju u skupštinskoj proceduri. Ovo je srž donošenja Etičkog kodeksa. Sve ostalo ste nadgradili nad ovim. A šta ste napisali u jednom od razloga za donošenje kodeksa? Napisali ste riječ "zajednički formulisati". Zašto zajednički formulisati kada ste se opredijelili samo za vladajuću koaliciju? Nigdje nijedna od opozicionih stranaka nije učestvovala u donošenju kodeksa. Kako to da se razumije?

Čuli smo da pričate o visokoj demokratiji, o visokim moralnim i etičkim kodeksima. Treba razviti visok stepen demokratije u državi da bi mogla politika da se vodi u bijelim rukavicama. Ne možete očekivati od opozicione strane, sva sreća, pa i Bogu hvala, da imamo različito mišljenje od vas, jer u protivnom, utopili bi se u vašu politiku. Kaže - uvažavanje međusobnog mišljenja i djela. Kako možete pričati o uvažavanju, hajde mi nabrojite jedan amandman, jedan zakon, za sve vrijeme od kada sam ja poslanik, koji je predložio bilo ko iz opozicije ne Demokratski front, da je prošao. /Upadica iz sale/ Ne pričajte, nije prošao ni zakon o Njogošu. Nemojte.

Znači, nema tu uvažavanja i razmjene mišljenja ako kad ja pričam vi imate ironičan osmijeh. Zbog čega? Jesam li vas nečim uvrijedila? Šta sam vam rekla osim činjenice i stvarnosti? Pa nisu pravna pravila, kako ih vi definišete, starija od religije, morala i načina ponašanja.

Postoji još jedna stvar koju ste vi ovdje napisali - Etički kodeks treba da predstavlja efikasan mehanizam u borbi protiv korupcije. To je znači ta GRECO-va stavka. Ono što iritira i što skida sve mašnice, trakice i ostalo koje stoje na ovom etičkom kodeksu, upotrebljavate malo jake riječi - sredstva za uspostavljanje, može biti značajan mehanizam. Dolazimo do zaključka da ovdje ipak politička elita stvara konflikte, a da moć vladajuće koalicije trebalo bi da bude mjerilo istine. Demokratski front se sa tim ne slaže.

Žao mi je što gospodin Škerlja sad ponovo izađe, a poslije priča o našim skidanjima imuniteta i tome kako su bili ustavni. Nemojte tako da pričate o stepenu povjerenja građana. Mi imamo odgovornost prema građanima i građani su glasali Demokratski front kao najjaču opozicionu partiju. Vaše povjerenja pada, a naše povjerenje raste.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:03:15)

Hvala, poslanice Bulatović.

Poslanik Andrija Nikolić, a neka se pripremi poslanik Jovan Vučurović.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.19 18:03:21)

Hvala Vam, poštovani potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani građani Crne Gore,

Mislim da ovaj tekst koji je ušao u proceduru zaslužuje, prije svega, priznanje onim ljudima koji su radili na njegovom sadržaju i već je dosta toga o tome rečeno tako da bih ovu priliku iskoristio da prokomentarišem ovu temu iz nešto drugačijeg ugla, a da opet ostanem u temi. Nedavno sam razgovarao sa jednom damom koja mi je kazala, saopštavajući svoj utisak o radu ovog Parlamenta, da bi voljela u ovom visokom i uvaženom domu da vidi malo više zdravije energije, energije koja treba da obezbijedi nešto dobro, a ta zdravija energija podrazumijeva malo više podjele u pogledu zajedničke odgovornosti na poslu koji obavljamo zastupajući interese građana Crne Gore. Dakle, poslanik je dužan da pruži najbolje od sebe u uzvišenom poslu predstavljanja ljudi, ne u nekom malograđanskom smislu već u pogledu društveno-intelektualne uzornosti.

Saglasan sam sa kolegom Papovićem, koji je maločas kazao da je etika, kao prva i

najvažnija među naukama, zapravo korpus moralnih disciplina koji izvire iz tradicije jednog društva, koji se onda prenosi na porodicu, a porodica vam ugrađuje kroz vaspitanje jedan sistem vrijednosti koji vi kasnije promovirate u životu, poštujući ga onako kako ste naučili ili praveći određene devijacije. Kako smo došli u situaciju da nam je potreban etički kodeks? Došli smo tako što smo nedavno od jedne poslaničke grupe u prethodnom mandatu ovog Parlamenta imali najavu da u Parlament treba uvesti ulicu. Oni su to obećali svojim biračima i uradili su ono što su obećali. I moramo se pogledati u oči i otvoreno priznati jednu istinu - da je parlamentarni život doživio svojevrsnu krizu. Ko je za to odgovoran? To je opet na građanima da prepoznaju i da nagrade one za koje smatraju da su najbolji promotori onih vrijednosti za koje se oni zalažu, a korpus tih vrijednosti je upravo spakovan u jednoj instituciji kakva je Skupština Crne Gore. Dakle, Skupština Crne Gore je prava slika ovog društva, tu su ljudi koje su izabrali građani Crne Gore. Međutim, kao poslanici mi smo dio jedne institucije. Ono što nam je Skupština dala to je institucija. Kao privatna lica mi bismo mogli da računamo na pažnju i respekt jednog manjeg kruga ljudi, a kao poslanici mi uživamo jedan respekt šireg korpusa građanstva. Jer, ako bi gladali pojedinačno, iza svakog poslanika stoji od četiri do sedam hiljada građana, ako to prevedemo na jezik brojki. Mi sa naše strane možemo i moramo da se pridržavamo onih standarda i načela etike. Možemo da taj ugled ne kvarimo, ali vrlo često nam i to ne pođe za rukom, što bi rekao pokojni Branko Sbutega.

Ima jedna divna priča narodnog književnika, vojskovođe i vojvode kučkog Marka Miljanova, koji je, saopštavajući to u svojim "Primjerima čojstva i junaštva", koji su zbilja jedan spomenik etike, ispričao priču o Milovanu Janičinu Vujoševiću iz Brskuta, koji se pohvalio jednom prilikom kako je svakog čovjeka mogao dobiti na megdanu. I onda su ga ljudi koji su to slušali pitali kako /prekid/. On je rekao - Lasno, duše mi. Slušam čovjeka koji se posvađa, najedi, izvrijeđa i na sve to ćutim. Sjutradan on kao pokisao, ja dobio, a on izgubio. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:08:55)

Hvala, poslaniče Nikoliću.
Na Vaše izlaganje komentar ima kolega Zogović.
Izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (25.07.19 18:09:02)

Poštovani građani,

Kada posmatramo neki društveni fenomen, pa samim tim i parlamentarni život u Crnoj Gori ili nekoj drugoj državi koja se nalazi u predpolitičkom i nedemokratskom društvenom ambijentu, onda moramo da govorimo o uzrocima i posljedicama.

Uvaženi kolega Nikoliću, složićete se vjerovatno sa mnom, ko je unio u ovaj dom takav način komunikacije. Predsjednik DPS-a Milo Đukanović kada je izabranog predstavnika građana, kako ste Vi to fino objasnili, iza kojih stoje četiri do sedam hiljada građana, nazvao "bitangom" i jedva se suzdržao da ne krene da se fizički obračunava sa njim. Doduše, to je bio poslanik Dritan Abazović, pa je vjerovatno i mogao, nažalost, da se ponaša na takav način.

Vi govorite ovdje sa nekog Vašeg aspekta pokušavajući da očuvate korektnost vaših javnih nastupa i prikazujući sebe u nekom drugom svjetlu kako ništa u političkom životu Crne Gore i međusobnoj konverzaciji nas ovdje u ovom domu ne zavisi od vas. Meni nije jasno kako malo ne pogledamo istini u oči i ne govorimo realno. Poslanik Nebojša Medojević, koji ima imunitet potpun na osnovu člana 86 Ustava Crne Gore, je po izlasku iz ovog doma brutalno presretnut i uhapšen nasred bulevara, kao da se radi o nekom kriminalcu, a ne o lideru parlamentarne stranke.

Sljedeća stvar, mi govorimo o etičkom kodeksu i utrkujemo se ovdje u moralnim hvalospjevima, a zaboravljamo da živimo u državi u kojoj se direktor policije bavi tumačenjem istorije, što smo danas imali slučaj na konferenciji koja je očigledno organizovana sa namjerom da se prikaže ko je stvarni direktor policije i da to nije ovaj koji se tako predstavlja. Još milion primjera, kolega Nikoliću, Vam mogu navesti koji su direktno bili uzrok bahatosti jedne neodgovorne i, slobodno mogu da kažem, kriminalne vlasti. I vi očekujete od nas da ako pravilno i

precizno definišemo društvene pojave i kretanja, da mi kršimo neki etički kodeks. Sasvim je svejedno da li ćemo onoga ko se nezakonito ponaša zvati prestupniče ili tražiti neku ljepšu formulaciju da je prekršio zakon ili da se ogriješio o zakon. Ili da li ćemo nekoga nazvati direktno lopovom ako smo sigurni i osnovano sumnjamo da se radi o nekome ko je počinio krivično djelo krađe.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:12:02)

Poslaniče Nikoliću, Vaša mogućnost odgovora na komentar. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (25.07.19 18:12:06)

Hvala Vam, potpredsjedniče Nimanbegu.

Uvaženi kolega Zogoviću, krenuću od ovog posljednjeg.

Nije dovoljno da budete sigurni da je neko u krivičnom djelu da bi ga zatim nazvali lopovom ukoliko prethodno ne postoji pravni epilog koji vam obezbjeđuje da se tako o nekom izjasnite. To je mjera odgovornosti vas u odnosu na onoga prema kojem izričite taj sud. Vi ste sada u ovom izlaganju bili u sklopu procedure i u Poslovniku korektni, što često nije manir. Vi ste, takođe, podsjetili na situaciju u kojoj je predsjednik DPS-a okarakterisao i jednog od poslanika onako kako ste Vi to naveli. Predsjednik Demokratske partije socijalista se zbog toga izvinio građanima Crne Gore. Vi ste, ne Vi personalno, nego Vaše kolege iz prethodnog poslaničkog sastava neprimjereno skandirali tadašnjem predsjedniku Vlade u ovom Parlamentu, razapinjali ste zastave i rekvizite u ovom visokom i uvaženom domu i nijednom nijeste našli za shodno da se zbog takvog ponašanja izvinite građanima Crne Gore.

Takođe, blokirali ste saobraćaj u glavnom gradu, Podgorici, više od pola godine, onemogućavajući normalno funkcionisanje građanima Crne Gore, pozivajući se na demokratske standarde i vašu želju da promijenite vlast sa ulice. Tragom toga ste ušli u pokušaj zavođenja nestabilnosti, koji je trebalo da vam pripremi teren za promjenu vlasti na izborima. Taj postupak je u sudu, ali je ozbiljna kontradiktornost na sceni - kada se zalažete za demokratske standarde, prizivate jačanje veza sa Rusijom, što je sasvim legitimno kao politički cilj u pogledu međunarodnog pozicioniranja Crne Gore, ali previdate okolnost da u istoj toj Rusiji bi takvo ponašanje poslanika bilo sankcionisano istog momenta zatvorom, kao što se to vrlo često radi.

Podsjetiću Vas na lidera ruske opozicije Alekseja Navalnog koji je svaka dva do tri mjeseca u zatvoru. E sada zamislite scenu u kojoj bi poslanici opozicije u Ruskoj dumi skandirali Putinu na način na koji ste vi, recimo, skandirali Đukanoviću, ili da su kojim slučajem razapeli šatore ispred zidova Kremlja onemogućavajući funkcionisanje građanima Moskve. Najneupućeniji ljudi u međunarodne odnose znaju šta bi se dogodilo sa ljudima koji predstavljaju takvu opoziciju u jednoj takvoj državi, jer se to često ponavlja i to su slike koje gledamo.

Nažalost, nijesam siguran, ne iz Vašeg nastupa, Vaš nastup je bio korektan i Vi to umijete da činite kada hoćete i ohrabrujem Vas da nastavite da demonstrirate jedan demokratski kapacitet. Jer, samo zdrava i produktivna rasprava koja u sebi ne sadrži elemente uvreda može da donese nešto dobro.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:15:56)

Hvala, kolega Nikoliću.

Poslaniče Zogoviću, mislim da će kolega Vučurović biti dovoljno na Vašoj strani.

Izvolite. Obraćajte se meni.

MILUN ZOGOVIĆ (25.07.19 18:16:15)

Gospodine predsjedavajući, kolega Nikolić je pomenuo mirne proteste Demokratskog fronta, koji su organizovani u skladu sa potpunom zakonskom procedurom i koji su razbijeni jednom protivzakonitom brutalnom akcijom policije 2015. godine. Ovi ljudi o kojima je govorio kolega Nikolić su oslobođeni pravosnažnom presudom. Samo sam htio to da kažem da ne bi ostalo nedorečeno. To je bila jedna brutalna policijska akcija, protivzakonita. Organizatori tih protesta su oslobođeni pravosnažnom presudom.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:16:53)

Kolega Zogoviću, znate da je komentar bio na strani kolege Nikolića i on treba da ima završnu riječ. Mi nemamo mogućnost ispravke navoda. Kao predsjedavajući moram još jednom da upozorim, informišem, da vas podsjetim. Ispravka navoda je komentar na nečije izlaganje. Nema drugog povoda.

Izvolite, kolega Vučuroviću. Neka se pripremi kolega Andrija Popović, pa je onda kolega Milutin Đukanović i onda neko iz DPS-a. Hvala.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 18:17:33)

Prvo, moram Vama da se obratim jer nijeste reagovali na ono što je gospodin Andrija Nikolić rekao vezano za skandiranje ovdje u Skupštini. Jeste, skandirano je u Skupštini, ali je pitanje da li je ono što je skandirano istina. Dakle, skandirala se istina, a onda je pitanje šta je istina i laž i to je uvijek nešto diskutabilno. Poslanici DF-a su skandirali ono što je istina i molim vas da to razdvojimo ovdje kada govorimo u političkim kategorijama. Takođe, moram da kažem da politika koja se protivi ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:18:16)

Treba li Vam odgovoriti sada? Nema potrebe da komentarišemo nešto što se desilo prije par godina, a na takvo skandiranje mislim da su poslanici zasluživali repliku jer je to uvreda nečije ličnosti. To je naše poslaničko pravo. Što se toga tiče, mi ne možemo, ni vi, ni mi utvrditi ni što je istina, a sigurno je da imamo jednu situaciju da ne možemo nevina lica okarakterisati uvredljivim riječima. To je svrha našeg Etičkog kodeksa da to ispravi.

Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 18:18:59)

Meni je važna istina, sve ostalo je nebitno, posebno Etički kodeks koji se donosi da bi se pokušala zatvoriti usta Demokratskom frontu. Naravno, to ne možete da uspijete. Politika protiv koje se mi borimo nije etička. Ta politika je politika lopovluka, politika krađe, politika kriminala, politika svega onoga što je uništilo i unazadilo Crnu Goru godinama. Ta politika, jednostavnom logikom i bilo čime, kako god hoćete, ne može da donese Etički kodeks. Oni koji se vode tom politikom koja nije etička i nije moralna, koja je politika lopovluka, ne može donijeti Etički kodeks. Da to odmah raščistimo. To je najvažnije vezano za ovo o čemu ćemo danas pričati.

Takođe, još jednu poruku da pošaljem. Ako nema pravde i pravičnosti za narod, onda bogami neće biti ni mira za vlast. Ako nema pravičnosti za ljude koji se teško snalaze u Crnoj Gori, ako nema slobodnih izbora, ako nema uopšte slobode u Crnoj Gori, onda ćete se bogami sukobljavati i sa mnom i sa poslanicima DF-a na sve moguće načine. Vi odgovorite kako znate i umijete. Imaćete sa moje strane lično uvijek ono što ste doživljavali i do sada. Dakle, vas smatram, kao što sam i ranije rekao, takvima. Borim se protiv vaše politike jer ta politika nema

etike, jer je politika lopovluka i krađe. Smatram da ispunjavam misiju tradicionalne Crne Gore i da ću nastaviti i dalje tako da radim. Već godinama ta diktatura traži mehanizam kako da se zaustavi Demokratski front. Ovo je jedan od načina da Demokratski front bude zaustavljen, ovaj tzv. etički ili etnički kodeks. Ali, to je nemoguće, gospodine Nimanbegu, jer politika DF-a se ne može zaustaviti, jer počiva na pravdi, počiva na istini, počiva na postulatima tradicionalne Crne Gore protiv koje su se urotili mnogi, a prvenstveno predsjednik DPS-a i njegova kriminalna organizacija.

Dakle, od onog trenutka kada smo izašli na ulicu, to je bio 27. septembar 2015. godine, kada smo razapeli one naše šatore ovdje ispred Skupštine na slobodnoj teritoriji, od tada traje ta beskompromisna časna borba časne Crne Gore u kojoj nema predaje i nema milosti prema diktaturi. Da se razumijemo, nemojte ništa pogrešno da shvatite nego vrlo pravilno. Nema milosti prema diktaturi, da ne bude nedoumica. Gospodine Nikoliću, vrlo, čini mi se, časno i pošteno ovo govorim. Ne krijem se. Nema milosti prema diktaturi i onima koji podržavaju diktaturu. Kad je režim diktatorski, kad se narod ugnjetava, kada nema osnovnih prava u jednoj državi, e onda, kao što sam rekao, neće biti bogami ni mira za vlast. Ja vam neću dati mira lično, a bogami ni Demokratski front. Bićete stalno do rušenja režima izloženi istini o vama i o Crnoj Gori, a vi kažnjavajte, ali će vam se vratiti svaka kazna. Ja ne štedim ni sebe, a neću da štedim onda samim tim ni vas, pojedinačno bilo koga. Zašto bih štedio bilo koga od vas poslije 30 godina krađe /prekid/ koju proživljava Crna Gora? Zašto bih to sebi radio? Neću. Haos ste napravili u Crnoj Gori i doživjećete haos kad god budem ja bio u prilici da vam napravim haos.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:23:28)

Hvala.

Isteklo Vam je vrijeme.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 18:23:32)

Ne, ja imam čitavo vrijeme svog kluba. To je još 10 minuta, a tek sam počeo. Nemojte to da radite.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:23:39)

Što da ne radim?

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 18:23:41)

Vi umijete da budete korektan čovjek. Znači, ja imam još sigurno 10 minuta.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:23:48)

Nemate 10 minuta, jer su vaše kolege iskoristile otprilike do sada već 20-ak minuta i Vaših pet. Znači, iza vas je i Milutin Đukanović i on će ostati bez vremena.

Znači, ostavićete od ovog momenta gospodinu Đukanoviću još dva i po ili tri i po minuta.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 18:24:14)

Poštovani građani, Demokratski front i ja lično nemam milosti niti ću je imati prema ovom režimu, prema vrhu ovoga režima, hajde da budemo konkretniji, jer su uništili sve što su mogli. Ovo je danas pokušaj da se zaustavi Demokratski front, ali nema te sile koja može da zaustavi

Demokratski front. Ideja slobode koje su proklamovane 13. jula 2015. godine u Beranama, a koje smo branili 17. oktobra 2015. i slavnog 24. oktobra 2015. godine su iznad svega i mi ćemo doći do kraja, do pobjede, poštovani građani. Možda sa gubicima, možda izranavljeni, vidjeli ste danas kako je gospodin Nebojša Medojević prepoznao one kriminalce iz policije koji su danas imali konferenciju za novinare. Dakle, možda sa gubicima /prekid/ ali ćemo do pobjede doći. /Prekid/ šta ćemo da radimo sa onima koji su izgubili. Kad se hapse moji drugovi, gospodine Nimanbegu, kad leže nevini po režimskim kazamatima, kad se montiraju procesi protiv njih, kad ih osuđujete na pet godina zatvora nevine, kad ugrožavate moj narod i ono što je naša suština - odgovorićemo kad-tad istom mjerom, ali ovoga puta pravično jer je ova država, privatna, zasnovana na kriminalu i korupciji i taj koji je izazvao kriminal i korupciju i od toga napravio stil života taj će odgovarati, ležaće u zatvoru kad-tad gospodin Milo Đukanović. Dakle, po pravu i pravdi.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:26:03)

Kolega Vučuroviću, molim Vas bez tih ocjenjivanja i procjenjivanja privedite kraju. Imate još minut za cijeli klub. Gospodin Đukanović će ostati bez prava učešća u raspravi zbog Vaše minutaže.

Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 18:26:22)

Pokazujete pravo lice da ne dozvoljavate ljudima iz DF-a, ali nema veze.

Ne može politika režima koja počiva na nemoralu, na uništavanju Crne Gore da donosi, kao što sam rekao, etički kodeks i ne može predsjedavajući da određuje šta je prekršaj, a šta nije, jer ovdje ne postoji indeks zabranjenih riječi, niti možemo mi da vjerujemo vama u vaš moral, a vi da ne vjerujete u naš. I ko ste Vi da nekoga opominjete i kažnjavate? To ne postoji.

Nema popuštanja, poštovani građani, kriminalnom režimu, nema kompromisa sa lopovima i ubicama, nema predaje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:26:58)

Kolega Vučuroviću, moram Vam izreći i na ovoj diskusiji opomenu zbog toga što kazali ubice. Ja ne znam o kome razmišljate, da li o nama poslanicima, vašim kolegama. Mislim da su zbilja da ovo neprimjerene riječi, a posebno što se tačka zove Predlog etičkog kodeksa poslanika. Mislim da je ovo opomena koja je data u nekoj poziciji koja ne bi trebala se dešavati, ali takve su nam zvijezde u ovoj državi.

Idemo dalje.

Kolege, nastavljamo po redosljedu prijavljenih. Andrija Popović je sljedeći i Milutin Đukanović možda ima minut.

Izvolite, poslaniče Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (25.07.19 18:28:08)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore,

Što se tiče samog Predloga etičkog kodeksa poslanika, predložili smo ga ja kao poslanik Liberalne partije i nekolicina poslanika iz parlamentarne većine. Nažalost, ovaj etički kodeks poslanika mi imamo od decembra 2014. godine, nije se primjenjivao. Pretpostavljam da će i ovaj završiti na sličan način, mrtvo slovo na papiru.

Kako smo obrazložili, on predstavlja skup pravila i standarda ponašanja poslanika u Parlamentu. Kodeks, kao skup etičkih pravila ponašanja, postavlja zahtjeve i pravila, utvrđuje

principe i standarde poželjnog i očekivanog ponašanja poslanika, sa ciljem obezbeđenja uslova za izgradnju povjerenja i stvaranja političkog ambijenta u kojem će se vrednovati učinak svakog poslanika. Treba da predstavlja efikasan mehanizam u borbi protiv korupcije i njime su implementirane preporuke GRECO-a, što je jedan od osnovnih razloga za njegovo donošenje. Smisao donošenja kodeksa nije u tome da bude sam sebi cilj, već da postane sredstvo za uspostavljanje kredibiliteta izabranih predstavnika naroda, a što može biti značajan mehanizam za unapređenje međuljudskih odnosa. Riječ je o aktu samoregulacije i važan je korak u izgradnji povjerenja između poslanika i građana. Kodeks ima praktičnu vrijednost, jer izabrane predstavnike treba da učini odgovornim i treba da doprinese da se ugled i dignitet Skupštine, kao zakonodavnog organa države, podigne na nivo koji to ovaj visoki dom zaslužuje.

Poslanik je dužan da funkciju obavlja nepristrasno bez predrasuda i diskriminacije u odnosu na: rasu, vjeru, pol, nacionalnu pripadnost, životno doba, bračni status, seksualnu orijentaciju, socijalno-imovinski status i svaku različitost poštujući, štiteći ljudska prava i slobode. Poslanik je u vršenju funkcije dužan da djeluje isključivo u javnom, odnosno opštem interesu, a ne u ličnom, niti u interesu pojedinaca ili grupa pojedinaca radi postizanja direktne ili indirektno koristi. Poslanik je dužan, kako stoji u našem Prijedlogu, da u svakoj situaciji vodi računa da ne degradira funkciju, da ne povrijedi ugled ostalih poslanika iz Skupštine. Takođe, poslanik je dužan da se pridržava propisa koji se odnose na zabranu korupcije i izbjegava svako ponašanje koje bi se prema važećem ili međunarodnom zakonodavstvu moglo okarakterisati kao koruptivna radnja ili odstupanje od pravila kodeksa. Poslanik neće tražiti, primiti, odnosno dozvoliti drugom licu da u njegovo ime ili za njegovu korist primi niti daje poklon, pruža neku uslugu, gostoprimstvo ili bilo kakvu drugu vrstu koristi u vezi sa vršenjem funkcije, osim prigodnih i protokolarnih poklona minimalne vrijednosti.

Samo da kažem da je novina u ovom Prijedlogu etičkog kodeksa poslanika da predsjednik Parlamenta može da sazove sjednicu Odbora za ljudska prava i slobode. Do sada to je mogao da uradi samo zamjenik predsjednika odbora koji je bio iz opozicije, ne i predsjednik Odbora. To je nepoznat slučaj u zakonodavnoj praksi bilo koje države i tu smo pokazali još jedan put da je stvarno Crna Gora zemlja čuda.

Na kraju, vjerujem da ćemo svi podržati ovaj Prijedlog etičkog kodeksa poslanika i nikako ne zaboraviti da je ovo Parlament a ne opera ili vjerski objekat. Malo uzavrelih strasti nije na odmet i to je ona moja primjedba da previše možda pridajemo pažnje i ako dođe do izvjesnog podizanja tenzija, to ne bi trebalo da se reguliše ovim Prijedlogom, a toga i nema u ovom Prijedlogu etičkog kodeksa poslanika. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:33:07)

Hvala, poslaniče Popoviću.

Poslaniče Đukanoviću, mogu Vam dati minut, dva i to je to. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (25.07.19 18:33:17)

Gospodine Genci, mislim da ne treba tako da počinjemo. Na prethodnim tačkama dnevnog reda uštedeli smo dosta vremena i mislim da treba da imam diskusiju normalno kao i sve diskusije što smo imali. Apelujem na Vas da to ispoštujete.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:33:32)

Ja bih Vas podsjetio kao šefa Kluba da smo ispoštovali sve Vaše zahtjeve, što se mene tiče i kolege Brajovića, a imali smo i kršenje tih malih dogovora od Vaše strane. Kad smo Vam dali vrijeme, to je ušlo na uštrb rasprave u domu.

Za proceduru se javio kolega Živković. Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (25.07.19 18:33:59)

Ja se izvinjavam kolegi Đukanoviću, mislim da bi bilo korisno da kolegi Đukanoviću date slobodno pet minuta, ne vidim razlog da se to vrijeme ne da. Imate saglasnost najbrojnijeg kluba ovdje i mislim da se slažu i ostale kolege da kolega Đukanović može u roku od pet minuta iznijeti stavove. Mislim da bi bilo u skladu sa onim što je upravo tačka dnevnog reda. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:34:20)

Hvala, kolega Živkoviću. Vi morate razumjeti da je ovo otprilike 12 tačka koju raspravljamo, a 27 ih je. Ja samo pokušavam da budem racionalan.

Kolega Đukanoviću, izvolite. Vrijeme počinje.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (25.07.19 18:34:38)

Ne počinje vrijeme, ovo je proceduralna reakcija. Ja neću diskutovati, ne treba DPS da daje i poklanja vrijeme nikome, a pogotovo ne Demokratskom frontu. Ali, ponovo imamo problem, nikakav dogovor na Kolegijumu nije postignut. Hiljadu puta sam ponovio da je stav Demokratskog fronta da se omogući svakom poslaniku da govori po 10 minuta. Na Kolegijumu se to odbija, pozivate se na Poslovnik, kojim kršite Ustav i zakone, uskraćujete pravo poslanicima da iznesu svoje mišljenje. Znači, dogovora nema. Ali, onda kad nemamo ovoga glavnog dogovora, stav je bio sljedeći: da se ograniči diskusija ali da bude fleksibilno, da se radi do 19 časova i da završimo ovo zasijedanje najkasnije do petka ili utorka. I sve ide u tom pravcu da će biti tako kao što je otprilike bio neki generalni dogovor. Stvarno ne treba niko da mi daje vrijeme i neću da me čašćava niko. Odustajem od ove diskusije.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:35:52)

Kolega Đukanoviću, imate opomenu koju Vam izričem za pričanje s mjesta. Nastavljamo dalje. /Upadica/

Kolega Đukanoviću, apsolutno da ima ljudi koji su tu bili. Vi ne pristajete na dogovore, ali Vi imate dogovore sa Kolegijuma. Nije to naređenje, Vi znate da mi poštujemo Poslovnik i tako ćemo i dalje poštovati.

Nastavljamo dalje. Poslije opomene izrečene kolegi Đukanoviću, na redu je kolega Danijel Živković.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (25.07.19 18:36:53)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Imamo jednu tačku dnevnog reda koja je veoma inspirativna u trenutnom političkom momentu u Crnoj Gori i parlamentarnom životu, o kojoj bi moglo dosta toga da se kaže, ali ću ja izraziti svoju rezervu, kao što je i rekao kolega Papović, vezano za to da li će ovaj Etički kodeks zapravo vratiti u ovoj dom povećan stepen odgovornosti u smislu iznošenja određenih argumentacija, kvalifikacija, diskvalifikacija na račun pojedinaca iz društveno-političkog života, odnosno da li ćemo imati priliku u narednom periodu da slušamo više argumentovanu raspravu a da, sa druge strane, ne slušamo uvrede. Ja mislim da će se nastaviti istim onim trendom kako je bilo i do sada, iako je stvar prihvatanja Etičkog kodeksa stvar svakog poslanika i njegovog ličnog vaspitanja i onoga što donosi iz svoje porodice.

Rekao bih da je veoma važno da možda svi možemo dati ukupan doprinos razvoju kulture

dijaloga u ovom Parlamentu, ali vidimo da živimo u takvom političkom momentu koji je stvorio određeni stepen naboja u političkom životu, što naravno ne vodi ničemu dobrom. Ne postavljam se ja u ovu ulogu sad kao neka moralna vertikala koga bi trebalo da slušaju građani Crne Gore, niti se stavljam u ulogu nekoga ko kao mentor sada ovdje drži neko predavanje iz morala ili etike. Daleko od toga. Znači, svi mi imamo svoje određene mane, imamo određene greške i svi mi na različit način prezentujemo, odnosno ispoljavamo i artikulišemo interese partije kojoj pripadamo. Ujedno prezentujemo sebe javnosti Crne Gore, pred javnošću Crne Gore, a to je veoma bitno iz prostog razloga što oni koji nas slušaju valjda treba da steknu određeni utisak o tome na koji način govorimo, odnosno onome što govorimo i da na osnovu tog utiska daju povjerenje na narednim izborima. Građani će, u konačnom, bez obzira da li će neko potpisati ovaj etički kodeks ili neće, ili će prihvatiti ove standarde ponašanja, dati konačan sud kako i na koji način se neko ponaša. Naravno, imaće priliku i u narednom periodu da gledaju onako kako su i birali. Vjerujem da u odnosu na ono kako su građani dali povjerenje na prethodnim izborima i da Demokratska partija socijalista ima 35 poslanika, da će to u narednom periodu biti više, iz prostog razloga što pokazujemo, po mom ličnom sudu i stavu, visok stepen odgovornosti ne samo prema tačkama dnevnog reda i onome što su životna pitanja građana Crne Gore, nego i pokazujemo kakav odnos imamo i prema kolegama u ovom Parlamentu, bez obzira kako se oni ophode prema nama.

Takođe, rekao bih da sada pričamo o određenim analizama, kako neko prezentuje i artikuliše interese svojih partija, možemo vidjeti na osnovu ovih iskustava od 2016. godine na ovamo da se ovdje često pribjegava senzacionalizmu kako bi se skrenula pažnja na sebe, ne bi li se tako zauzeo određeni medijski prostor u javnosti i kroz neku ne živu raspravu, nego oštriju retoriku dođe do ubiranja određenih glasova. Ja mislim da je to loš put. Imam pravo na takav stav, kratkoročno možda dobar za nekoga, dugoročno put koji nije dobar i koji će sve odvesti u jedan gubitak. Mislim da tu niko neće profitirati iz prostog razloga što kada iznosite stavove bilo iz privatnog života ili neprovjerene informacije, koje čak nisu dobile, kao što je rekao kolega Nikolić, nikakav pravni epilog i kvalifikujete ljude bez ikakvog pravnog epiloga, onda prosto ne možete imati ni zavrijediti pažnju javnosti. I zbog toga će vas i u narednom periodu kada budete iznosili te senzacionalističke izjave niko neće uzimati za ozbiljno. Dakle, niko vas neće uzimati za ozbiljno u odnosu na ono što iznosite u Parlamentu.

Ovdje se govorilo o tome da je ovaj etički kodeks je put /prekid/ zapravo kanališu diskusije ili ponašanja poslanika. Daleko od toga. Ovdje svi snose odgovornost pojedinačno za sebe i ovdje niko ne želi nikoga da ukalupi da iznosi stavove onako kako on misli da treba. Ali, zbog toga postoje određena pravila ponašanja kojih bi valjda svi trebali da se pridržavamo. Zbog toga se i propisuju određene odredbe u Poslovniku u smislu kazni koje bi trebalo da odvrte onoga koji to čini da ne čini naredni put. Ali dobro, ovo je danas društvena i politička stvarnost i mi naravno nećemo pristajati na bilo kakve uvrede. Ponašaćemo se onako kako smo se ponašali do sada, krajnje odgovorno prema svim temama koje se nalaze na dnevnom redu u ovom uzvišenom domu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:42:39)

Poslaniče Rudoviću, Vi ste sljedeći.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (25.07.19 18:42:47)

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo,

Pozvali ste se na preporuke GRECO-a kada je pripreman novi kodeks ponašanja poslanika u ovom domu. GRECO je, između ostalog, eksplicitno tražio da se unese klauzula da poslanik koji je u konfliktu interesa i za koga se uvrđi da je u konfliktu interesa ne može glasati o temi povodom koje se nalazi u konfliktu interesa. Vi to niste stavili u kodeks, a između ostalog rekli ste da se to ne nalazi u kodeksu zbog toga što nije propisano Zakonom o sprečavanju korupcije, odnosno konflikta interesa. Zašto žurite? Zašto nijeste mijenjali i podnijeli istovremeno izmjene i dopune Zakona o sprečavanju korupcije, odnosno konflikta interesa? Dakle, nemojte se molim vas pozivati

na GRECO zato što nijeste unijeli, nijeste poštovali zahtjeve GRECO-a.

U praksi etički kodeks i ponašati se etički u našem ambijentu podrazumijeva biti hrabar, a biti hrabar znači, između ostalog, slušati svoju savjest. Ključne riječi kada govorimo o etici i etičkom kodeksu za mene su: opšti interes, integritet, poštenje, odgovornost, marljivost, poštovanje ugleda Parlamenta, djelovanje u javnom interesu, nezavisnost, objektivnost, pravičnost i primjerenost. U većini etičkih kodeksa u parlamentima zemalja EU ovo su riječi koje preovladavaju. Ja nijesam u ovom Parlamentu bio do oktobra prošle godine, nisam učestvovao ni u radu, između ostalog, na ovom dokumentu, ali mi se čini da etički kodeks ne može propisivati ostalima ni jedna parlamentarna grupa, pa čak bila to i vladajuća. Parlamentarna grupa je trebala da bude višestranačka. Nije bila višestranačka i sad mi imamo situaciju da Demokratska partija socijalista sa svojim koalicionim partnerima, takva se slika stvara, pokušava da propiše etički kodeks ponašanja u Skupštini Crne Gore. Uz dužno poštovanje, da li etički kodeks i etiku može da propisuje neko ko je na primjer glasao prije dvije godine da Zoran Jelić bude član Senata Državne revizorske institucije? Da li je to etički? Postoji li neko od poslanika Demokratske partije socijalista ko je bio protiv izbora tog čovjeka za člana Senata Državne revizorske institucije? Da li čovjek zbog koga Evropska komisija od 2012. godine do dana današnjeg non-stop pominje aferu "Snimak" i traži političko i pravosudno razrješenje afere "Snimak" može da kontroliše finansije političkih partija, između ostalog, i Demokratske partije socijalista? Čovjek koji je primjenjivao sistem - jedan zaposleni, četiri glasa za DPS na izborima kao direktor Zavoda za zapošljavanje. Da li vi, gospodo, možete da govorite o etičkom kodeksu? Uz dužno poštovanje.

Drugo pitanje - Da li možete da govorite i da predlažete etički kodeks ako učestvujete u gušenju javne riječi, u gušenju slobode govora, učestvujete u progonu predstavnika slobodnog društva koji su učestvovali, na primjer, u pokušaju da imamo slobodan javni servis, objektivan i nepristrasan javni servis, agenciju za elektronske medije...

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:48:06)

Vrijeme molim Vas.

NEDELJKO RUDOVIĆ (25.07.19 18:48:09)

Evo, završiću za pola minuta. ...ako ste učestvovali u nezakonitim smjenama: Nikole Vukčevića, Gorana Đurovića, Darka Ivanovića, Vanje Čalović i na kraju sad Irene Radović? Ako svojim ponašanjem učestvujete u kreiranju Crne Gore kao poslušničke države po ugledu na sisteme despotija, ja mislim, gospodo, da ne možete.

Na kraju, ja ću predložiti amandman. Taj amandman se već nalazi u jednoj /prekid/ članice Evropske unije Letonije. Tim kodeksom je propisano sljedeće: poslanik je moralno odgovoran društvu za aktivnosti koje obavlja i ne može koristiti pritisak vladinih zvaničnika, partija ili ostalih lica kao izgovor za glasanje protiv svoje savjesti. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:49:19)

Na Vaše izlaganje ima komentar kolegica Laličić kao predlagač. Prije toga za proceduru se javio kolega Vučurović.

JOVAN VUČUROVIĆ (25.07.19 18:49:29)

Ne znam sad da li sam trebao na kraju da se javim, pošto najavljujem nešto vezano za drugu temu ili sad mogu.

Dakle, mi ćemo tražiti od predsjednika Skupštine da na prvom sljedećem Kolegijumu pozove ministra unutrašnjih poslova i da nam da određena pojašnjenja, jer danas se desio ovaj

incident vezan za konferenciju za novinare Uprave policije. Dakle, incident koji je svojstven diktatorskim režimima, gdje je direktor Uprave policije na konferenciji iznio političke stavove da Crna Gora nikada nije zasnivala svoja historijska trajanja i postojanja kultu Njemanjića i Svetog Save. Ovo je saopšteno u kontekstu komentaranja dešavanja koje se odnose na reakcije javnosti povodom Predloga zakona o slobodi vjeroispovjesti. Direktor je napravio drastičan prekršaj Zakona, član 9 o unutrašnjim poslovima, da direktor Uprave policije ne može biti član političke partije, niti politički djelovati. Dakle, on je danas saopštio to što je saopštio. On je na čelu te policijske vojne hunte i kriminalne. Mi ćemo tražiti da se o ovome upozna javnost da se na Kolegijumu odredimo da dođe ministar i da da određena pojašnjenja.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:50:58)

U redu.

Poslije ove proceduralne intervencije oko najave dešavanja na Kolegijumu, poslanica Laličić ispred predlagača komentariše diskusiju kolege Rudovića. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (25.07.19 18:51:11)

Neću se baviti konstatacijama gospodina Rudovića koje se odnose na neke političke ocjene, ne zaslužuju komentar.

Želim da komentarišem samo ovo što citira preporuke GRECO-a i zbog javnosti i onoga što je napisano u našem etičkom kodeksu i istine. Preporuka GRECO-a doslovce glasi da se uvede zahtjev za ad hok prijavljivanje sukoba interesa kada isti nastane između privatnih interesa pojedinih poslanika i pitanja koja se razmatra u skupštinskoj proceduri. Dakle, nema obaveze da se izuzmu od odlučivanja. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:51:48)

Hvala Vam, poslanice Laličić.

Kolega Rudović, izvolite imate mogućnost odgovora na komentar.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (25.07.19 18:51:55)

Gospođo Laličić, hvala. Ja mislim da svako istupanje, svaki predlog koji se podnosi ovoj Skupštini, a koji ima posljedice po i rad ove skupštine i njene rezultate, zaslužuje komentar. Cilj mi nije bio da držim nikome nikakve lekcije, moj cilj je bio da ponovim pred cijelom crnogorskom javnošću da ja smatram, uz dužno poštovanje, da vi ne možete nikome predlagati etički kodeks. Držim se toga i ostajem pri tome.

Drugo, ja mislim da ste mogli, da ste zaista htjeli da dođemo do dokumenta koji je kvalitativan iskorak u odnosu na postojeći dokument, u saradnji sa ostalim poslaničkim klubovima, pripremite sveobuhvatan tekst.

Treće, vrlo precizno govorim - GRECO je tražio da se unese odredba da poslanik za koga se utvrdi da je u konfliktu interesa ne može glasati. Ako se varam, ja ću se izviniti. U međuvremenu ću se potruditi da tu preporuku GRECO-a predočim Vama lično.

Što se tiče ostalih teza i Zorana Jelića itd, Vi nemate komentar, ali neko ko zadnji daje komentar će ga, ja se nadam, imati. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:53:47)

Hvala.

Sljedeća je poslanica Daliborka Pejović, a neka se pripremi poslanik Halil Duković.

DALIBORKA PEJOVIĆ (25.07.19 18:53:55)

Hvala lijepa, uvaženi potpredsjedniče.

Pravo da vam kažem, sudeći po atmosferi koja trenutno vlada u crnogorskom Parlamentu, potpuno sam bez inspiracije da kažem nešto novo i nešto pametnije od onoga što su rekle moje kolege. Ali nešto moram reći zbog građana Crne Gore, a to je da sve što se ovdje čulo o namjerama podnošenja ovog etičkog kodeksa blage veze nema sa istinom i ovo veze nema sa životom. Sve ove navode koje smo čuli danas ovdje i tumačenje naših namjera apsolutno u našim glavama nikad nije bilo, niti će, nadam se, biti, a još manje namjera o kojima se govori.

Pošto ovdje ispada da smo mi nevaspitani, da mi ne valjamo ništa, mene čudi kako opozicija nije predložila etički kodeks nas da prevaspita i da nas vjerovatno dovede u situaciju da mi budemo kako treba. Ali je neko morao, prije ili kasnije. I tačno je, to smo morali uraditi i zbog preporuke GRECO-a zato što svima ovdje su puna usta priče o korupciji. Kad treba nešto konkretno da se uradi da sutra taj izvještaj djeluje bolje i djeluje normalnije i pozitivnije, onda je i to očigledno sporno. I te kako smo unijeli ovu odredbu i ne samo u etičkom kodeksu, nego onaj koji radi u sklopu radnih grupa za izbornu zakonodavstvo zna da će i sam zakon i član 8 takođe biti izmijenjen potpuno slijedeći preporuke GRECO-a. Potpuno smo tu na liniji onoga što je zahtjev za eliminisanjem svih potencijalnih i evidentiranih oblika korupcije i vezan za poslanike i vezan za odbornike. Dakle, toliko formalno kada je u pitanju sam etički kodeks.

Suštinski, meni ovdje više ništa nije jasno, da se razumijemo. Dakle, ja prosto ne mogu da vjerujem, odnosno ne mogu da prihvatim da ponašanje nečije, ali mi je žao što danas nisu ovdje, uopšte može da da legitimitet nekom da priča o etici, o moralu i o lijepom ponašanju. I nije naša namjera da prevaspitavamo nikoga zato što smatramo da su ovdje došli vaspitani ljudi i da je neko to uradimo mnogo prije nas: u porodici, u društvu, u obrazovnim institucijama, u socijalnoj zajednici i da nije Parlament mjesto gdje treba da se prevaspitavamo i da vaspitnim mjerama utičemo jedni na druge, ali jesmo valjda da zaštitimo naše ličnosti i naše porodice. Ono što ću na kraju da kažem, jer ova tema ne zasluhuje poslije svih ovih rasprava mnogo više trošenja riječi, to je jedna vrsta užasnog apsurdna koji mi stalno ovdje slušamo. Jedno je vezano za tu odbranu "takozvane" tradicionalne Crne Gore. Ona nije takozvana, izvinjavam se, ali sam je namjerno iskoristila kao poštapalicu zato što je jednako ne doživljavamo. Dakle, ovdje se priča o tome da treba zaštititi tradicionalnu Crnu Goru i tradicionalne vrijednosti, izvinite što ću biti gruba, ali se prevrću nečije kosti, kosti nečijih roditelja. Mi se i sa tim igramo i pričamo o svetinjama. Pa ja ne znam, ako je problem ili nije problem da mene neko lično izvrijeđa, ne mora moga oca ili nečijeg drugog oca. I to je priča o tradicionalnoj Crnoj Gori i to je priča o svetinjama i očuvanju tradicionalnih vrijednosti.

I druga užasna stvar koja nam se stalno ovdje potura je priča o konsenzusu i hajte da se dogovorimo. Ali, znate li koja je mjera dogovora? Hajte da vas nema više na političkoj sceni. I to je priča o konsenzusu, to je priča o pruženoj ruci.

Završavam, namjera nam nije bila da produbljavamo podjele, namjera nam nije bila da nekoga prevaspitavamo, da nekoga učimo kako treba da se ponaša, nego samo da ga opomenemo da mora da baštini dvije ključne stvari u ponašanju i u društvu, i u porodici, i u ovom domu. To su mjera i odgovornost ako neko zna što te dvije riječi znače. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 18:57:32)

Hvala, poslanice Pejović.

Poslaniče Dukoviću, izvolite. Imate pet minuta.

HALIL DUKOVIĆ (25.07.19 18:57:39)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici,

Mislim da etički kodeks poslanika treba da bude akt samoregulacije. Ako zaista ova slika naša o tome kako mi sami regulišemo stvari, mislim da dovoljno govori o sebi, onda nemamo riječi pohvale za sve ono što radimo. Zaista bi trebalo da bude jedan svečani čin i potpisivanja ovog akta, ali nažalost, slažem se i sa onima koji kažu da bi ovo trebao da bude akt svih nas zajedno. Nažalost, nije tako. Nije tako, ali to ne znači da ako neko neće da učestvuje u radu da trebamo sve da obustavimo da donosimo te akte. Ne. I razlog zbog čega je ovaj novi kodeks ovdje pred nama jesu baš oni razlozi koji su nas upućivali da onaj dosadašnji važeći nije valjao i nije funkcionisao.

Nažalost, bilo je nekoliko mehanizama, ustvari jedan glavni blokirajući mehanizam koji nam nije dozvolio da održimo ni jednu jedinu sjednicu Odbora za ljudska prava, vezano za Etički kodeks. Od donošenja Etičkog kodeksa 2014. godine, pa do današnjeg dana imali smo pet prijava kršenja Etičkog kodeksa. Zbog nemogućnosti sazivanja sjednice, nije održana ni jedna jedina sjednica. Naravno, slažem se da i Etičkim kodeksom kao i Odborom za antikorupciju trebaju da predsjedavaju kolege naše iz opozicije. Ovdje je dato da sjednicu Odbora za ljudska prava kojoj je dat u nadležnost Etički kodeks, treba da sazove zamjenik predsjednika Odbora za ljudska prava koji je po običaju iz reda opozicije. Do sada ni jedna nije sazvana. I ovaj novi predlog kodeksa koji je danas pred nama ima taj deblokirajući mehanizam, koji kaže da ako ga ne sazove zamjenik predsjednika Odbora, sazvaće ga predsjednik Skupštine. I to je možda jedan početak da krenemo sa mrtve tačke tamo gdje smo stali sa onim etičkim kodeksom koji smo donijeli prije četiri, pet godina. I zaista, iako smo pokušali, iako je bilo prijava i sve rađeno onako kako etički kodeks nalaže, mi nijesmo uspjeli ni jednu jedinu sjednicu da održimo. Ako etički kodeks govori o nama svima ovdje u Parlamentu, onda je to dovoljna činjenica reći da smo blokirali sami sebe da ništa ne radimo.

Druga izmjena koja je vezana za ovaj predloženi etički kodeks, etički kodeks koji je danas na dnevnom redu jeste da je u nadležnosti Odbora data i jedna nova funkcija, a to je da vršimo redovne obuke poslanika vezano za antikorupciju. I to je preporuka GRECO-a koja će se realizovati po programu koji ćemo mi donijeti iz Odbora zajedno sa službom Skupštine i Odborom za antikorupciju. I mislim da je to dobro i da su to mehanizmi koji će koliko koliko odblokirati rad Etičkog kodeksa. Naravno, u uvjerenju da ovaj etički kodeks neće proći kao etički kodeks koji smo imali do sada u funkciji, vjerujem da će ovi mehanizmi pomoći da se koliko koliko Etički kodeks sprovede u praksi. Neće to biti etički kodeks na zadovoljstvo svih nas. Ako ga svi ne budemo poštovali, neće on imati i zaživjeti onom veličinom koju svi priželjkujemo, a to bi trebalo da bude neki moralni, profesionalni odnos jednih prema drugima. Ako toga nema, možemo donijeti ne znam koliko etičkih kodeksa, ne znam da li ćemo uraditi to pravo. Ali je naša obaveza da to radimo. Nas gledaju građani i mi moramo tako raditi. Slika koju mi danas možda pružamo iz Parlamenta nije baš najzahvalnija za naše građane. Vjerujem da su građani mnogo bolji i pametniji od nas. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:01:58)

Hvala, poslanice Dukoviću.

Poslanik Zogović se javlja. Izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (25.07.19 19:02:05)

/Prekid/ predsjedavajući.

U toku ove današnje rasprave čuli smo mnogo čega, čuli smo priču o grobovima i upravo, gospodine predsjedavajući, zbog pijeteta prema tim grobovima i prema svemu što je tradicionalna Crna Gora, mi radimo ovo što radimo uporno i dosljedno braneći tu tradicionalnu Crnu Goru od

nasrtaja materijalizma koji žele da ponište sve njene vrijednosti i sve ono što je bila ta tradicionalna Crna Gora. Nažalost, možda kratkoročno ti nasrtaji mogu da poentiraju, ali dugoročno pobijediće tradicionalna Crna Gora i sve one vrijednosti za koje se upravo zbog toga zalaže Demokratski front. Ja se nadam da je ova današnja rasprava građanima vrlo precizno i jasno pokazala razliku između pokušaja /prekid/ tradicionalne Crne Gore i između tradicionalne Crne Gore koja je uvijek na ovaj ili onaj način dolazila do pobjede na opšte zadovoljstvo i države Crne Gore i njenih građana.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:03:27)

Kolega Zogoviću, ja ću razumjeti ovo kao komentar na izlaganje kolegice Daliborke Pejović i daću joj riječ da odgovori na Vaš komentar.

DALIBORKA PEJOVIĆ (25.07.19 19:03:41)

Apsolutno se slažem sa gospodinom Zogovićem.

Građani su i do sada pokazali, a poslije svega ovoga mislim da će još bolje pokazati što misle o svima nama zajedno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:03:51)

Hvala, poslanice Pejović. Sada imamo još jednog prijavljenog, a to je kolega Nikola Rakočević i idemo na završnu riječ.

Kolega Rakočeviću, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.19 19:04:05)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Pa nekoliko posljednjih diskusija me podsjetilo na jednu neću reći misao, ali svakako političku i sociološku tezu. Mnogi su politikolozi i sociolozi utvrdili da sa početkom demokratije nastaje kraj istorije. Između ostalog, zbog toga što je demokratija najsavršeniji sistem i sistemsko uređenje jedne države. Možemo polemisati sa time, međutim jedno je sigurno tačno, a to je da zaista demokratija pruža i građanima daje mogućnost da biraju one za koje smatraju da su najbolji da ih predstavljaju. Upravo zbog toga kad god smo u dilemi povodom toga ko na vaspitan način, odmjeren način, kulturni način artikuliše svoje misli, vodi politiku, onda se okrenemo izbornim rezultatima i vidimo šta građani misle o tome. To je demokratija i čini mi se da posljednjih 20-ak i više godina građani uporno saopštavaju ko je taj koji na dostojanstven način vodi politiku i na pravilan način vodi politiku.

Međutim, sigurno je da smo na svoj način doprinijeli tome da danas u Crnoj Gori možemo doći do zaključka da nam je potrebna nova politička kultura. Hiperprodukcije saopštenja i sa jedne i sa druge strane, koja permanentno zagađuju politički ambijent i ukupno društveni ambijent, takođe i kavgadžijski diskurs u Skupštini, čini mi se imaju za cilj da diskredituju politiku kao djelatnost. Ako diskreditujemo politiku kao djelatnost, onda dolazimo do nepovjerenja u politiku, a država u kojoj se ne vjeruje politici, djelatnosti koja determiniše društveni ambijent, koja determiniše društvene procese, takva država nije srećna država i ne može biti stabilna država. Upravo zbog toga nam je potrebna nova politička kultura, a čini mi se da u ovoj Skupštini možemo da vidimo zbog čega nam je potrebna, zato što je ona narušena, ali takođe vidimo u jednom drugom dijelu, čini mi se u ovom lijevom dijelu sale koja je to politička kultura i koja je to nova ponuda koja treba da oplemeni politički prostor Crne Gore. Ne govorim samo o diskursu, o retorici političkoj, već ukupno o političkom djelovanju.

Naravno u Parlamentu imamo i one koji vlast kritikuju na argumentovan način. Imamo,

takođe, i vlast koja kritikuje politiku opozicije na argumentovan i civilizovan način. Vjerujte da su takve riječi, to građani dobro procjenjuju, i takva borba politička najrazorniji. Upravo zbog toga što kavgadžijski i necivilizovan vokabular šteti najviše onima koji se time i služe, koji taj vokabular koriste. Dakle, Etički kodeks koji danas donosimo, o kojem danas raspravljamo, nema za cilj da bilo koga vaspita, da bilo koga moralno ustroji. On ima za cilj da ponudi utabani, moralni put kojim treba da idemo. Onaj koji se toga puta ne pridržava će skrenuti sa puta i skrenuće u blato. A gdje god da vam je destinacija, odredište do kojeg politički idete, uprljani u blatu do njega nećete stići. Ili, ako stignete, to vam neće služiti na politički ili bilo koji drugi društveni benefit. Jedna mudra misao kaže - Ako se danas, a to sam ponavljao i tokom proteklih rasprava, nedostojanstveno borite da dođete na vlast, jednog dana možda i ako dođete na vlast nju ćete vršiti nedostojanstveno.

Zbog toga vrlo je važno da imamo civilizovan razgovor /upadica/ Uvaženi gospodine Đukanoviću, ja sam Vas pažljivo slušao kao i sve vas i upravo o ovome govorim. Dakle, mi prema vama se odnosimo civilizovano bez obzira na naše krupne, političke, društvene, civilizacijske, svake druge razlike. Uvažavamo vas i razgovaramo sa vama onako kako smo naučili kući i kako smo naučili i u našoj partiji i kako smo naučili u društvu u kojem smo rasli. Ono kako se vi obraćate nama zapravo se obraćate građanima. Građani će vam uvijek mjeru u tome naći na izborima i odrediti je. I, naravno, ostaćete u opoziciji kao i uvijek.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:09:05)

Hvala, kolega Rakočeviću.

Na Vaše izlaganje komentar ima poslanik Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (25.07.19 19:09:11)

Pa evo u Parlamentu Crne Gore dešava se ono što i treba da se dešava. Svjedoci smo neviđenog licemerja. U državi u kojoj vlast nije promijenjena 75 godina i u kojoj je aktuelni režim na vlast došao državnim udarom 1989. godine i u državi do dana današnjeg nijesu održani fer i slobodno izbori, sad se pokušava institucija Skupštine Crne Gore izdići na nivo doma lordova. Licemerje kakvoga nema. Suština i temelj demokratije su slobodni i fer izbori. Član 2 Ustava je potpuno jasan i predstavlja univerzalne demokratske standarde. Da pročitam stav 3 člana 2: Ne može se uzpostaviti, niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodno izražene volje građana na demokratskim izborima u skladu sa zakonom. Ovaj stav poziva na pobunu protiv nedemokratskih izabrane vlasti. Zato se kaže - ne može se uspostaviti, niti priznati. Demokratski front samo poštuje ovaj stav Ustava i boriće se da se smijeni jedan diktatorski režim. Vlast koja je nastala na krađi izbora, a evo imamo dokaza bezbroj, samo da podsjetim, lažirali ste aferu Državni udar, hapsili, zatvarali, osuđivali nevine ljude. Dovedi Crnu Goru na ivicu građanskog rata, falsifikovali birački spisak. Pa ne postoji osoba u Crnoj Gori koja će da kaže da je birački spisak korektan. Broj stanovnika pada, a birački spisak za 150.000 raste.

Afera Snimak - jedan zaposleni četiri glasa, pravosnažne presude za kupovinu glasova, pravosnažne presude za kupovinu ličnih karata, afera Koverat itd. Šta hoćete još? O čemu pričate? Sve što vam kažemo je malo. Možemo mi to da zavijemo u neke forme koje bi vama odgovarale, ali nećemo. Želimo da budemo direktni i u toj direktnosti saopštavam sve što vam kažemo je malo - i lopovska banda, i kriminalna organizacija, i ubice, e to je ...

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:11:55)

Poslaniče Đukanoviću, molim Vas.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (25.07.19 19:12:05)

Da pročitam dalje član 86. Poslanik ne može biti pozvan na krivičnu ili drugu odgovornost, podvlačim - ili drugu odgovornost, ili pritvoren za izraženo mišljenje ili glasanje /prekid/ teroristi koji su na vlast došli državnim udarom 1989. godine /prekid/ da propisuju norme ponašanja. E što je mnogo, mnogo je. Nećete srušiti Demokratski front, mi jednostavno ovu bitku za čast, poštenje, identitet, tradicionalnu Crnu Goru ne možemo izgubiti. Jer, ako bismo mi izgubili tu bitku, Crne Gore ne bi više bilo. Mi ćemo istrajati, nećemo umanjiti našu retoriku. Donosite poslovničke, etičke kodekse, samo ćemo pojačati našu borbu protiv diktatorskog režima.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:12:56)

Poslaniče Rakočeviću, imate mogućnost odgovora na komentar. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (25.07.19 19:13:00)

Zaista je sa mnogim ocjenama uvaženog poslanika Đukanovića bespredmetno raspravljati i o ovakvom načinu obraćanja.

Međutim, pokušaću da nekoliko stvari koje je kazao demantujem, odnosno neke da i potvrdim. Potvrdiću jednu. Dakle, tačno je da pokušavamo da izdignemo Parlament i Skupštinu, kako ste Vi kazali, u dom lordova. Šta ima sporno u tome? Pa valjda da Vam je i malo stalo do ovog doma, kao najvišeg doma u državi Crnoj Gori, valjda biste radili taj posao zajedno sa nama. Međutim, naravno da vama nije u interesu da ovdje razgovaramo civilizovano, već primitivno na način na koji Vi to pokušavate, ali teško nas možete u to blato uvući. Nije problem naravno, uvaženi kolega Đukanoviću, što Vi ne priznajete vlast, to nam je najmanje sporno. Možemo mi vlast da vršimo i spavamo noću vrlo mirno i bez toga da nas priznate kao vlast, legitimnu izabranu na demokratskim izborima. E, ono što nam zaista predstavlja problem je što nam ne priznajete državu, ne priznajete nam građansko ustrojstvo, ne priznajete nam multietnički sklad, koji pokušavamo da održimo i očuvamo u ovoj državi. /Upadica/ Jer, da Vam ikako može biti makar pet minuta vlasti, sve bi ste to srušili kao kulu od karata. /Upadica/

Međutim, imamo jednu srećnu okolnost da za građane Crne Gore, neće ništa biti od toga. U prilog tome idu i najnovija istraživanja, koja sprovodi Demokratska partija socijalista, kojima ne mašemo javno, po kojima rastemo veoma rapidno. Tako da možete slobodno mirno da spavate, građani Crne Gore, koncept građanske države će se očuvati i u godinama koje dolaze. Nama politički ako hoćete i odgovara ovo što govorite. Nama odgovara primitivizam koji ovdje manifestujete. Međutim, zašto nam odgovara? Zato što je naša politička konkurencija na taj način sama sebe predstavila i legitimisala pred građanima Crne Gore. I onda šta će da kažu oni nego - ove svakako nećemo, ali to ne odgovara državi Crnoj Gori i našem društvu. Jer, da ste vi i malo bolji, onda bismo se i mi trudili da budemo bolji nego što jesmo danas. Vjerujem da smo svakako dovoljno dobri da zavrijedimo povjerenje građana Crne Gore.

Tako da zaista koliko god da je bespredmetno raspravljati sa Vama, čini mi se da je vrlo važno bilo za građane da znaju i vide ko je gdje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:15:39)

Hvala, poslaniče Rakočeviću.

Molim Vas da polako privedemo raspravu kraju.

Kolega Đukanoviću, ja ne vidim nijedno mjesto gdje ste mogli Vi tražiti pravo na repliku. To je bila ocjena, Vi ste ja mislim nazvali kolegu Rakočevića i ubicom i ne znam čime sve nijeste. /Upadica/ On je dio vlasti, šef Kluba DPS-a. Molim vas da privedemo kraju.

Ja bih sad dao završnu riječ kolegini Laličić.

Vi se javljate za proceduru?

Izvolite, kolega da čujem. Vi ste prvi rekli proceduru.

/Upadica/

Kolege, sjedite obojica da privedemo kraju.

Kolega Rakočeviću, sjedite. Kolega Đukanoviću sjedite.

Molim vas, ovdje nema nikakve mogućnosti da Vi dobijete, kolega Đukanoviću, repliku.

/Upadica/ Prvo ću dati kolegi Đukanoviću, pa ću dati kolegi Rakočeviću.

Izvolite.

To je moj redosljed.

Kolega Đukanoviću, molim Vas za proceduru striktno meni se obraćajte da čujemo o čemu se radi.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (25.07.19 19:17:23)

Gospodine Genci, radi se o neprimjerenim riječima koje je izgovorio poslanik Rakočević, o našem primitivizmu, a mi sve govorimo argumentima. Na odgovor njegov, na moj komentar nijednu rečenicu iz mog govora, odnosno komentara nije demantovao. On je pričao jednu opštu priču, a mi ponovo kažemo - demantujte jednu rečenicu, i o biračkom spisku, i o aferi Državni udar, sramnim presudama, aferi snimak, aferi Koverat...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:18:04)

Hvala. Bili ste jasni.

Kolega Đukanoviću, molim Vas. Vi ste, pažljivo slušajte, uvijek bili na taj način spremni da utičete na rad Skupštine. Što se tiče kolege Rakočevića, ja mislim da Vam je odgovarao. To su bile političke ocjene, nije bilo uvrede, nemate mjesta za repliku i proceduru. Ja mislim da ste bili dovoljno jasni.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (25.07.19 19:18:46)

Ponavljam još jednom da je svaki građanin Crne Gore obavezan da se bori i da se pobuni protiv vlasti koja je uspostavljena mimo volje građana, član Ustava 2 stav 3 nas...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:19:02)

Hvala.

Kolega Rakočeviću, Vi imate proceduru.

U redu. Onda ću dati pravo na završnu riječ predstavnici predlagača kolegini Jovanki Laličić.

Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (25.07.19 19:19:15)

Vrlo kratko.

Zaista nema potrebe poslije ovoliko diskusija, ali radi građana želim da kažem da etički kodeks koji bi trebao da bude dokument zbližavanja pokazuje koliko zloupotrebljavamo govornice ovog doma. Želim da naglasim ponovo da ovo nije nikakav dokument kojim nekoga želimo prevaspitati ili kažnjavati. Složila bih se možda i sa konstatacijama kolega da li uopšte etički kodeks treba. Određenim ljudima sigurno ne treba, jer vaspitanje naše nosimo sa sobom, moralne kodekse nosimo sa sobom i, da je sreće, ne bi trebao ovom Parlamentu. Međutim, ipak smatram da je ovo jedan važan dokument, koji bi trebao da dovede do toga da se podigne ugled ovog

Parlamenta. Čuli smo ovdje puno ružnih konstatacija u starom dobrom maniru, ali o tim konstatacijama obzirom da kolege koje su to izrekle nijesu tu, neću ni diskutovati. Ja mislim ipak da je dobro da usvojimo etički kodeks i da upriličimo potpisivanje svečane izjave. A onaj ko ne bude glasao, ko ne bude potpisao svečanu izjavu, dovoljno će reći o sebi. Nadam se da će ih građani na narednim izborima još jače kazniti nego do sada. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (25.07.19 19:20:42)

Hvala Vam, poslanice Laličić.

Ovim smo završili pretres o ovoj tački dnevnog reda.

Konstatujem da je on završen, a izjasnićemo se naknadno.

Kolege, sada je pred nama trebala biti sljedeća tačka dnevnog reda. To je deseti polugodišnji Izvještaj o ukupnim aktivnostima, o kojima nastavljamo sa radom sutra ujutru.

Znači, konstatujem da smo završili za danas diskusiju.

Nastavljamo sutra u 10 časova ujutru.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 10:34:07)

(Govor na albanskom jeziku)

Dobro jutro, poštovane kolegice i kolege poslanici,

Nastavljamo Desetu sjednicu proljećnjeg zasijedanja 2019. godine.

Dnevni red je Deseti polugodišnji izvještaj sa ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracija Crne Gore u Evropsku uniju za period jul-decembar 2018. godine.

Ovlašćeni predstavnik je Aleksandar Drljević, glavni pregovarač Crne Gore sa Evropskom unijom, a sjednici prisustvuje Dragana Marković, savjetnica glavnog pregovarača. Izvinjavam se, imamo još jednog saradnika, obavijestićemo javnost poslije, a pozdravljamo i gospođu Marković i gospodina Drljevića.

Izvjestilac Odbora za evropske integracije je Slaven Radunović, predsjednik Odbora. Otvaram pretres.

Da li glavni pregovarač želi dopunsko obrazloženje? Želi.

Imate riječ. Izvolite, gospodine Drljeviću.

ALEKSANDAR DRLJEVIĆ (26.07.19 10:35:08)

Hvala lijepo.

Dobro jutro. Uvažene poslanice i poslanici Skupštine Crne Gore, poštovane kolegice i kolege,

Zadovoljstvo mi je što ćemo danas imati priliku da se osvrnemo na rezultate Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji, a sve u skladu sa ustaljenom praksom i obavezom informisanja Odbora za evropske integracije Skupštine kao važne partnerske adrese na našem zajedničkom evropskom putu.

Kada je u pitanju izvještajni period koji pokriva Deseti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u procesu integracija Crne Gore u Evropsku uniju koji se odnosi na period jul-decembar 2018. godine naglasio bih da sprovedene aktivnosti predstavljaju odraz kontinuirane posvećenosti ispunjenju obaveza u okviru pregovaračkog procesa i želje da se intenziviraju aktivnosti koje vode dostizanju najvažnijeg vanjsko-političkog cilja.

Dozvolite da vas informišem da je nastavljen rad na obavezama koje Crna Gora ima po osnovu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. S tim u vezi naznačio bih da u izvještajnom periodu su održana dva parlamentarna Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Evropske unije i Crne Gore, kao i osmi sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje.

Kada su u pitanju sektorski pododbori održano je ukupno pet, što dodatno pokazuje na posvećenost crnogorskih struktura dijalogu sa Evropskom komisijom u dijelu predstavljanja sprovedenih aktivnosti u pregovaračkim poglavljima, ali i razmatranje daljih planova. Osim toga

dodao bih da u ovom periodu su održana dva zajednička konsultativna odbora između Crne Gore i Evropske unije u kojem učestvuju i predsjednici civilnog sektora i nevladinih organizacija iz naše države.

U osvrtu na napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu podsjetio bih na vrlo važan iskorak koji smo napravili u ovom periodu, a to je da je Crna Gora otvorila poglavlje 27 Životna sredina i klimatske promjene, te da se intenzivno radilo na ispunjavanju početnih mjerila i finalizaciji nacrtu pregovaračke pozicije za poglavlje 8. Konkurencija. Napomenuo bih da su održane dvije sjednice kolegijuma za pregovore na kojima je posebno u fokusu bilo jačanje administrativnih kapaciteta, kao i rezultati u oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Donijeli smo nove odluke o obrazovanju radnih grupa za sve 33 radne grupe za pregovaračka poglavlja, te informacije o planu ispunjenja završnih mjerila za 26 pregovaračkih poglavlja.

Što se tiče poglavlja 23 i 24 ukazao bih na to da je usvojen niz dokumenata koji se odnose na realizaciju mjera iz akcionih planova za ova dva poglavlja, te da je Evropska komisija u novembru 2018. godine objavila nezvanični radni dokument o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori u kojem je konstatovan kontinuirani napredak u zakonodavnoj reformi izgradnje institucija što predstavlja potvrdu posvećenosti Crne Gore u ovim pogledima koji čine srž pregovaračkog procesa.

U dijelu strateških dokumenata i izvještaja Vlada Crne Gore u izvještajnom periodu je usvojila veliki broj dokumenata koji pokazuju temeljan i efektivan rad na ubrzanju dinamike pregovora sa Evropskom unijom i nedvosmisleno upućuju na izuzetno dobru saradnju svih struktura koje su uključene u pregovarački proces. Nadalje, posebno bih istakao da je nastavljen kontinuirani dijalog zvaničnika Crne Gore s predstavnicima institucija i država članica Evropske unije, te da su susreti potvrda dobre saradnje Crne Gore sa evropskim partnerima. U tom smislu susreti na visokom nivou upućuju na ohrabrujući signal za još snažniji zamah procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Dodatno bih ukazao na činjenicu da je u izvještajnom periodu prikazani osvrt na preporuke Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje gdje je u posebnom fokusu bio ekonomski razvoj, ali i sljedeće oblasti: pravosuđe, borba protiv korupcije organizovanog kriminala, borba protiv trgovine ljudima, borba protiv pranja novca i borba protiv terorizma. U dijelu temeljnih prava su predstavljeni rezultati na planu reforme zatvorskog sistema, rodne ravnopravnosti i jačanje slobode medija. Kada je regionalna saradnja u pitanju apostrofirao bih da je Crna Gora prvi put u svojstvu punopravne članice NATO-a predsjedavala Američko-jadranskom poveljom.

Što se tiče Berlinskog procesa tu bih naglasio da je Crna Gora učestvovala na samitu u Londonu na kojem je potpisana Zajednička deklaracija o regionalnoj saradnji dobrosusedskim odnosima. Zajednička deklaracija o nestalim osobama i Deklaracija o ratnim zločinima u okviru Berlinskog procesa.

Dozvolite mi na kraju da ocijenim da polugodišnji izvještaj potvrđuje da Crna Gora vrijedno i posvećeno radi na ispunjavanju obaveza iz pregovaračkog procesa za izvještajni period, da smo uspjeli da prevaziđemo specifičan predizborni ambijent u državama članicama ... diplomatski angažman sa pravom otvorimo jedno od najzahtjevnijih pregovaračkih poglavlja koje se odnosi na životnu sredinu i klimatske promjene, te da smo završili sve postavljene obaveze u jedinom preostalom poglavlju, poglavlju 8 Konkurencija tako da spremni čekamo odluku država članica i otvaranje posljednjeg pregovaračkog poglavlja. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (26.07.19 10:40:32)

Hvala.

Poslaniče Vučinić, tražili ste proceduru. Izvolite, imate minut.

JANKO VUČINIĆ (26.07.19 10:40:41)

Samo sam htio vas da pitam zašto nema na dnevnom redu tačke koja je predviđena

dnevnim redom, a to je izmjena i dopuna Poslovnika, sa kojim je bila namjera da se oduzimaju plate od onih koji su se odlučili za bojkot kao vid političke borbe. Hoćete li da nam kažete ako ga nema već sad na dnevnom redu da li će on uopšte biti, da li se neko to prepaio da diskutuje i da razgovara o toj izmjeni i dopuni Poslovnika o radu Skupštine.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 10:41:14)

Hvala, poslaniče Vučinić.

Juče kad je to stiglo na dnevni red predsjedavajući je u tom momentu, inače predsjednik našeg parlamenta, saopštio je da to nije prošlo Odbor za zakonodavstvo, ako dobro pamtim, nije stiglo da se raspravi juče i sad nastavljamo bez te tačke, tako da vjerovatno to će biti raspravljeno u ponedjeljak ili utorak do kraja.

Danas sigurno neće biti, nastavićemo dalje, a za ponedjeljak, onda će to biti vjerovatno na dnevnom redu Odbora za zakonodavstvo.

Hvala vama na doprinosu.

Pored savjetnice i glavnog pregovarača, sjednici prisustvuje i Marko Mrdak, zamjenik, koga takođe pozdravljamo i nastavljamo dalje.

Pošto predsjednik obora nije ovdje da kao izvjestilac uzme riječ, otvaram pretres. Nastavljamo sa pretresom i ispred klubova imamo sljedeći redosljed: koleginica Marija Maja Čatović, neka se pripremi posle nje Nebojša Medojević, Raško Konjević, Aleksandar Damjanović.

Poslanice Čatović, izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ (26.07.19 10:42:32)

Poštovani predsjedavajući, kolege i koleginice, glavni pregovaraču sa saradnicima, uvaženi građani,

Danas je pred nama Deseti izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evrpsku uniju za period jul - decembar 2018. godine.

Već smo čuli ključne aspekte polugodišnjeg izvještaja na stepen dinamike procesa pregovora Crne Gore sa Evropskom unijom i naših obaveza u pogledu ispunjavanja mjerila za skorije članstvo. U izvještaju se konstatuje da institucije u Crnoj Gori koje su uključene u proces pregovora sa Evropskom unijom u kontinuitetu dobijaju ohrabrujuće poruke i podršku koja stiže sa adresa kako same Evropske unije tako i zemalja članica. Ipak, prilike na nivou same unije održavaju različiti stav država članica u odnosu na politiku proširenja. Fokus mog izlaganja danas će biti skretanje pažnje svima nama da tema evropskih integracija zaslužuje posebnu raspravu na plenarnoj sjednici, devet godina od kada smo dobili status kandidata, sedam godina od početka pregovora, a šest od kada smo završili proces skringa. To ne govori samo o dužini procesa već i izazovu ispunjavanja kriterijuma političke i tehničke spremnosti za dobijanje zelenog svijetla za otvaranje i zatvaranje poglavlja, složenosti organizacije strukture i njene prilagođenosti direktivama Evropske unije. Mi smo se prilagodili činjenici da je Vlada jedina odgovorna za pregovore i priču na plenumu o evropskim integracijama svodimo na ovu tačku dnevnog reda.

Kolege poslanici, moramo biti aktivniji u ovoj fazi pregovora jer smo ušli u fazu pripreme odgovora na završna mjerila i privremeno zatvaranje poglavlja u kojoj bilo kakav napredak zavisi od političke volje država članica, njihove spremnosti da nas podrže. U tome ključnu ulogu imaju parlamentarci. Evropska unija je svjesna značaja parlamentaraca zato i podrška inicijativi za vođenje parlamentarnog dijaloga u okviru Berlinskog procesa sa ciljem unapređenja političkih, ekonomskih, socijalnih, kulturnih i bezbjednosnih odnosa. Na nedavno održanom šestom samitu u Poznanju izražena je saglasnost da se prije održavanja narednog samita organizuje sastanak na parlamentarnom nivou ostavljajući slobodu parlamentima da definišu model saradnje.

Želim da pozdravim ideju o konkretizaciji parlamentarne dimenzije Berlinskog procesa čime se otvara mogućnost poslanicima za sprovođenje reformi dogovorenih na nivou šefova država, da se u duhu parlamentarnog djelovanja osigura rasprava na najosjetljive teme podsticanjem dijaloga u cilju prevazilaženja izazova i spornih pitanja. Zato, kolege poslanici, treba iskoristiti ovu priliku

uz pomoć i podršku koju imamo od evropskih zvaničnika za napore koje Crna Gora ulaže na svom putu ka Evropskoj uniji. Evropske integracije jesu prisutna tema, ali da bismo održali potreban entuzijazam i podršku procesima moramo biti konkretniji u našim aktivnostima ... na način da godine rada, truda i vanserijskih napora imaju svoju svrhu. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 10:46:26)

Zahvaljujem, poslanice Čatović.

Poslanice Medojević, vaša je riječ. Neka se pripremi poslanik Konjević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (26.07.19 10:46:33)

Poštovani građani Crne Gore, danas će poslanici Demokratskog fronta biti malo manje aktivni jer koleginići Ljiljani Đurašković je preminio suprug, dio naših poslanika je danas u Ulcinju da izjave saučešće. Ali nastavljamo ovu priču, nadam se da ćemo mi koji smo ovdje uspjeti da ovu temu koju držimo pod pažnjom svih ovih godina predstavimo građanima Crne Gore malo preciznije.

Dakle, poštovani građani Crne Gore, kao što znate, stav Demokratskog fronta je da što Crna Gora više odmiče u birokratskom smislu i ispunjava više kriterijuma na papiru i dobija više štrikova, to je sve dalja od onih osnovnih kriterijuma koje je Evropska unija usvojila odlukama Evropskog savjeta u Kopenhagenu u junu 1993. godine. To su prije svega politički kriterijumi - stabilnost institucija koje osiguravaju demokratiju, vladavinu prava, poštovanje ljudskih i manjinskih prava i prihvatanje političkih ciljeva Unije. Ekonomski kriterijumi - postojanje efikasne tržišne ekonomije kao i sposobnost tržišnih subjekata da se nose sa ekonomskim pritiscima i tržišnim zahtjevima unutar Unije i pravni kriterijumi - sposobnost i obaveza usvajanja cjelokupne pravne tekovine Evropske unije i prihvatanje ciljeva političke, ekonomske i monetarne unije.

Dakle, poštovani građani, danas Crna Gora je duboko podijeljena u političkom smislu. Imamo izbore 2016. godine koje je obilježio lažni državni udar na sami dan izbora, i koji je pokazao jedan apsolutni krah institucija ove države. To smo već više puta govorili, da nijedna nadležna državna institucija koja je trebala da reaguje u tom trenutku i obezbijedi elementarno fer uslove ili regularne uslove za održavanje izbora, nije reagovala i od tog trenutka postoji jedna ozbiljna, duboka politička kriza. Sudovi, tužilaštvo i policija su tako teško zloupotrijebljeni u progonu Demokratskog fronta što je dovelo do više sudskih postupaka, hapšenja poslanika, jednog terora koji nije zabilježen ni u jednoj članici Evropske unije, a ni u jednoj zemlji kandidatu Evropske unije. Dakle, ovdje poštovani građani, dolazimo do osnovnog problema evropskih integracija i problema koji je doveo do potpunog zaustavljanja proširenja Evropske unije.

Poštovani građani Crne Gore, kao političar koji ima intenzivnu komunikaciju sa ključnim donosiocima odluka u zemljama Evropske unije želim sad ovdje da vam kažem da proširenja Evropske unije neće biti decenijama. Dakle, sva ova priča koju ovdje čujemo je lijepa, fina politička oblanda, ali morate shvatiti da trenutno u Evropskoj uniji ne postoji politička volja da se Evropska unija širi. Hrvatska je posljednja zemlja koja je bila primjena. Neki u tome vide i neku geopolitičku, geostratešku zakonitost, ali politička realnost je da su politički trendovi u zemljama Evropske unije takvi da postoji ogromno nezadovoljstvo funkcionisanjem briselske birokratije, da ljudi više ne žele da ljudi koji nisu izabrani upravljaju njihovim životima i donose ključne odluke vezano sudbinu ljudi u zemljama Evropske unije. Velika Britanija će 31. oktobra napustiti Evropsku uniju, tamo se dešavaju politički zemljotresi. Uskoro u svim vodećim zemljama Evropske unije one snage koje predstavlja i Demokratski front, snage koje se karakterišu kao patriotske, kao suvernističke političke snage koje ne žele da im birokrati iz Brisela za koje niko nije glasao i koji nikome ne odgovaraju upravljaju zemljama, upravljaju životima. Zbog toga narednih mjeseci očekujem i imam saznanje da će doći do ili još dublje krize u funkcionisanju Evropske unije i reformi Evropske unije u pravcu smanjivanja nadležnosti administracije u Briselu, a povećanje nadležnosti nacionalnih institucija, prije svega nacionalnih parlamenata i vlada, ili će se Evropska unija raspasti. Jednostavno, mislim da građani Crne Gore treba da čuju šta se realno dešava.

A šta se kod nas dešava? Dakle, kod nas imamo potpuno negativan trend. Osnovna pretpostavka o kojoj smo govorili početkom devedesetih ili sredinom devedesetih godina, o političkoj, ekonomskoj koheziji, o konvergenciji, kao precesima koji ukazuju da cjelokupno društvo treba da prihvati evropske standarde kao dio javnog dobra, kao nešto što je interno dobro za sve građane Crne Gore, da zemlja bude demokratičnija, da pravni sistem bude efikasan, da se poštuju ljudska prava i slobode, da tržište bude slobodno da nema monopola - evo vidite, građani Crne Gore, šta se dešava u Crnoj Gori.

Posebno smo aktivno uzeli učešće kada se prelamalo o načinu pregovora sa Crnom Gorom, mislim mi iz Demokratskog fronta, kada smo insistirali ... da poglavlja 23 i 24 budu prva koja će se otvoriti i zadnja koja će se zatvoriti. Na žalost, trendovi ... u Evropskoj uniji su pokazali da evropska birokratija nije imala dovoljno snage da izvrši neophodne političke pritiske u Crnoj Gori da se spriječi bujanje organizovanog kriminala. Kada govorimo, recimo, sada o finansijskim prevarama, vidjeli ste koja je to poruka Evropi da Crna Gora zaslužuje da bude član ako je specijali državni tužilac juče sklopio sporazum o krivici sa firomom čiji je vlasnik veoma blizak srodnik, da ne kažem kum porodice Đukanović. Nijedan dan zatvora, 140 hiljada eura da vrati, 40 hiljada eura da plati, to je ta firma "Tošković", nijedan dan pritvora, a osumnjičen je za šefa kriminalne grupe, potpredsjedniče, to je zvanično juče medijski podatak, ne morate me opominjati. Dakle, ako takve afere u zemlji koja je kandidat za prijem u Evropsku uniju, do kojeg neće doći zbog internih političkih problema u Evropskoj uniji, ali da se mi pogledamo kakvi smo mi to. Da li ovdje zaista pravo funkcioniše na način da je svako jednak pred zakonom? Ne funkcioniše.

Izvinite, predsjedavajući, pošto nas ima malo u ovoj diskusiji, mislim da vremena imamo dosta za Demokratski front. Mi smo dokazali da je proces evropskih integracija u najvećoj mjeri tekao na papiru, dakle birokratsko - administrativni, a da mi u suštini u naše institucije nismo prihvatili evropski duh i evropske standarde. Naše institucije nisu nezavisne. Kako možete govoriti o funkcionalnoj demokratiji ako se mi sporimo od 2012. da su izbori pokradeni, ako imate Odbor za reformu parlamentarnog zakonodavstva, to je dokaz da mi nismo napravili prvi korak, a prvi korak je da mi želimo da imamo funkcionalnu demokratiju a nje nema bez fer izbora. Sve što proizilazi dalje iz te priče govori u prilog ove moje teze koju sam više puta ... i u Briselu, i u Londonu, i u Berlinu, da na žalost što Crna Gora formalno približava se više Briselu to je suštinski sve dalje od Kopenhagena i od ovih suštinskih, temeljnih kriterijuma Evropske unije. Dakle, nemamo tržište koje funkcioniše, vidjećete kada počnu izvještaji o ljekovima, o energetici, o Telekomu. Kakvo tržište, to su karteli, to su monopoli, to su dogovorili, cijene najveće u regionu za sve ostale usluge, a da ne govorim o slobodnom kretanju roba. Mi smo prepoznati kao destinacija koja je domaćin najveće evropske narkobande koja odavde saraduje sa svim najvećim narkokartelima na svijetu.

Dakle, evo dodatak, pošto kolege iz DPS-a stalno interesuje. Šta kažete, gospodine Drljeviću, da imate dokaze da jedna firma pere novac koja je dala fakturu jednoj firmi iz Beograda, CPS-car profesional system, i pazite šta je fakturisala - Ispitivanje vazduh... metodom. Ja sam u trenutku pomislio da imamo Boing fabriku ili neku sličnu fabriku u Crnoj Gori, i tu je oprano nekih 12 hiljada eura. Šta sad? Funkcija ovog parlamenta je da mi iznosimo određene primjedbe, određena saznanja i da Tužilaštvo reaguje. Kako Tužilaštvo reaguje? Firma opere, zaradi više miliona eura i onda Milivoje Katnić pošto zna da je vlasnik povezan sa vrhom režima, on njemu nagradu da. Znači, uzeo si pet miliona, plati 140 hiljada i 40 hiljada eura kazne, nema dana zatvora i da obećaš da više nećeš nikad. Ovo je zvanični sporazum države Crne Gore u liku Katnića i čovjeka koji je osumnjičen da je šef kriminalne organizacije, za jedno teško krivično djelo pranja novca.

Dakle, poštovani građani, vraćamo se na početak. Bez fer izbora nema legitimnog parlamenta i legitimne vlade i nema političke stabilnosti. Zemlja koja nema političku stabilnost ne može da napreduje na evropskom putu. Ima močvarno tle na kome ... bilo kakve velelepne zgrade, na prvi politički potres te zgrade će da nestanu sa lica zemlje. Znači, gradimo na močvanom tlu, ... bez političkih konsenzusa, sa progonom opozicije, sa terorom, sa integracijom kriminalnih bandi u policiju, sa kupljenim tužilaštvom i sudovima i neka nam je Bog u pomoći.

Hvala, poslaniče Medojević.

Poslaniče Konjević, vi ste sledeći. Neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.07.19 10:56:02)

Zahvaljujem se, potpredsjedniče.

Uvažene kolege, glavni pregovaraču,

Znam da vi ovo znate, ali ću radi građana i kolega poslaniča citirati jedan dio iz Komunikata za zapadni Balkan gdje su, rekao bih, ocjene koje su u potpunoj suprotnosti sa onim što možemo čuti kroz zvaničnu komunikaciju Vlade i prema Parlamentu i prema javnosti. Jedna od ocjena je i da funkcionisanje demokratskih institucija ostaje ključan izazov. Mogu vam reći da je to na strani tri, pasus dva, neću kasnije navoditi, ali smo da znate da su citati. Dalje kaže da je neophodno suštinsko poboljšavanje kontrolne uloge Parlamenta. Vladavina prava je ključni dio funkcionalnih demokratija, učvršćuje se slobodnim i fer izborima. Kredibilan napredak u oblasti vladavine prava ostaje značajan izazov. Nedostaci su najčešće u korelaciji sa nedostatkom političke volje, institucionalnom odupiranju i povećanju netrpeljivosti klime za NVO sektor. Ovo djelimično reflektuje postojanje elemenata zarobljene države. Da nijesam rekao da su ovo citati iz Komunikata pola poslanika DPS-a bi se javilo vjerovatno da polemiše sa mnom. Radi se o ozbiljnim i suštinskim kritikama koje mi dobijamo kroz komunikaciju sa Evropskom unijom.

Znam da vi meni možete da kažete da nije to samo za Crnu Goru nego da je za cijeli zapadni Balkan. Reći ću vam jedan drugi dio mog utiska. Mi smo prije sedam godina otvorili pregovore, prije pet godina u dva ključna poglavlja 23 i 24 smo dobili privremena mjerila. Za pet godina nijesmo usjeli ta privremena mjerila da zatvorimo. Daj bože da to uspijemo tokom ove, nijesam siguran, ali uzmimo da zatvorimo to tokom ove godine, to je mnogo lakša faza ukupnog procesa koji sprovodimo uključujući za poglavlja 23 i 24.

Hrvatska je za nekih sedam godina završila svoje pregovore i za još, čini mi se, godinu i po nakon toga kroz proceduru ušla u Evropsku uniju. Ako, kolega Drljeviću, nastavimo sa ovakvom političkom voljom, najmanje se ovo odnosi na vas, odmah da vam kažem, odnosno ne odnosi se uopšte na vas, nego na institucije, Vladu i na druge institucije, ako nastavimo sa ovakvom dinamikom da budemo posvećeni ostvarivanju suštinskih reformi, ja se bojim da nećemo ni za deset godina ući u Evropsku uniju. Ne zato što Evropska unija neće htjeti ili biti spremna za proširenje, nego zato što mi nećemo biti spremni.

Dakle, poenta ovoga procesa nije da mi gledamo političke okolnosti u Evropskoj uniji, to je njihov problem, mislim i naš, ali oni će taj problem rešavati. Naše je da mi uradimo što je do nas, da možemo da im kažemo - mi smo, gospodo, spremni, očekujemo od vas da ono što ste zapisali u ključnim svojim dokumentima i što je jedna od vaših ključnih politika primijenite, i da oni mogu da kažu - da, vi ste spremni, uđite, ili da nam kažu - da, vi ste spremni, ali vam se izvinjavamo, nemamo unutrašnjih konsenzus, moraćete još malo da sačekate. Za mene je mnogo važnije da mi usvojimo vrijednosti i standarde koji su tamo, nego da li ćemo godinu ili dvije biti prije u Evropskoj uniji ili ne. Dinamika kojom ide ova vlada u protekle tri godine je, po mom skromnom sudu, vrlo spora. Čak ne vidim da je ni u agendi Vlade u javnom diskursu to uopšte na jednom nivou koji bi, po mom sudu, bio potreban. Imam osjećaj kao da smo negdje izgubili tu vrstu energije, ne samo u Vladi, nego institucionalno vezano za to. Što mislim da je strašno loše. Mislim da lošu poruku šaljem građanima.

Pazite dalje ocjene. Ostaje neuvjerljiv trak rekord i daleko od ostvarivanja uslova za članstvo, daleko od ostvarivanja uslova za članstvo. Organizovani kriminal ostaje jako ozbiljan problem, trak rekord konačnih presuda o slučajevima organizovanog kriminala često ostaje slab. Toliko slabi rezultati pokazuju neefikasnost krivičnih procedura i daju jak osjećaj nekažnjivosti koji doprinosi riziku kriminalnog infiltriranja u politički i ekonomski sistem. Ove ocjene kada bi dao bilo koji poslanik opozicije, one bi bile oštre. Dakle, ove ocjene nije dao nijedan poslanik opozicije, ove ocjene je dala Evropska komisija i ovo nas treba da zabrine. Ako nam u procesu napretka jedina mjera naše "hvale" bude otvaranje ... poglavlja, tu fazu ćemo završiti. Nama je ostalo poglavlje koje nije otvoreno, dakle otvoriće se prije ili kasnije. Mi ne sprovodimo ključne reforme.

Kolega Drljeviću, ovo je Izvještaj koji je na Vladi juče usvojen, o realizaciji plana optimizacije javne uprave za period 1. januar - 31. mart. Ovo je poraz Vlade. Ne znam što će Vladi Ministarstvo javne uprave. Jer, ključna politika tog ministarstva jeste da u periodu od sredine prošle zaključno s ovom godinom sprovede optimizaciju po ključnom dokumentu koji su usvojili i poslali ga u Brisel i na bazi tog dokumenta, između ostalog, dobili direktnu budžetsku pomoć. Znete li što je rezultanta sprovođenja tog dokumenta u prvom kvartalu ove godine. Da umjesto smanjenja 1700 zaposlenih u javnoj upravi radi više 130 ljudi.

Mi možemo misliti da varamo Evropsku uniju. Ne varamo mi Evropsku uniju. Mi varamo sebe. Neće niko iz Evropske unije trčati da kaže - Crna Goro, dođi kod nas. Najbolje što od njih možemo da očekujemo da nam ostave, što bi narod rekao, odškrinuta vrata i oni će to ostaviti, ali je naš problem što mi suštinski reforme ne sprovodimo i što iz godine u godinu, ako pogledate prosječnu ocjenu po izvještaju od 2016. zaključno s 2018. ili 2019. godinom ne primjećujete poboljšanje. To su minimalni napreci tamo đe ih ima. Dakle, od jednog velikog entuzijazma Vlade koja je formirala posebno ministarstvo za evropske integracije do ukidanja tog ministarstva i do činjenice da je taj entuzijazam potpuno splasnuo. Bojim se da način na koji mi sprovodimo reforme će nas sigurno zadržati u ovom procesu, na žalost još nekih desetak godina, što ovome društvu neće donijeti dobro. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:03:49)

Hvala, poslaniče Konjeviću.
Poslaniče Damjanoviću, izvolite, imate riječ.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.07.19 11:03:57)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Drljeviću sa saradnicima,

Ne samo da splašnjava entuzijazam za Evropsku uniju već je evidentan jedan umor od proširenja, čini mi se ne samo ovo kao što je gospodin Medojević rekao u Evropskoj uniji, jedan zastoj, nego i ovdje u Crnoj Gori. Podržao bih ovu ideju gospođe Čatović da se ovdje napravi jedna tematska sjednica plenuma koja bi se bavila generalno presjekom stanja u procesu pristupanja Crne Gore EU, i na globalnom, i ovom našem lokalnom nivou.

U tom dijelu je možda vrijeme da se sagledaju dometi Rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamike procesa integracija CG u EU koji je i ova opozicija inicirala, gospodin Radulović je bio tada, i to je već pet i nešto godina, je li tako, od kada je ona na snazi. Možda treba kroz tu tematsku sjednicu doći do jedne nove rezolucije koja bi dala neophodan impuls makar nama koji još vjerujemo u evropske vrijednosti u Crnoj Gori, a mislim da je taj broj građana sve manji i manji kako zbog onoga šta Evropa ovdje i formalno i konkretno i suštinski donosi u ovom trenutku tako i zbog odnosa u samoj Evropi, ali najviše zbog odnosa u našem društvu koji nimalo ne liče na evropske odnose i gdje naše društvo pokazuje izuzetno veliki nivo političke krize i nestabilnosti.

Možemo mi da govorimo da postoje i neki interni problemi na nivou EU - Crna Gora o kojima mi ne razgovaramo, koji se ne vide iz ovog vašeg Desetog polugodišnjeg izvještaja. Nadam se da je jedanaesti u pripremi jer rokovi ističu za njega, Montenegro airlines, borba protiv kriminala i korupcije, ekonomsko državljanstvo, niz stvari koje se iza kulisa dešavaju. Nadam se da će, gospodine Medojeviću, dodatni impuls ovom procesu dati i nova delegacija Evropske unije u Crnoj Gori jer se ova pokazala kao neadekvatna, to mogu ovdje da kažem kao poslanik, to je moj politički stav, i da ćemo dobiti, nadam se, već krajem ove ili početkom naredne godine novu delegaciju Evropske komisije ovdje u Crnoj Gori koja će biti mnogo više entuzijastična u odnosu na ono što treba da radi ovdje, da bude mnogo više objektivna i da kroz tu neku objektivnost i neki partnerski odnos imamo ono što nam treba, i kritiku kada treba, normalno i pohvale kada treba.

Sedam godina, 29. juna 2012. godine smo počeli pregovore, pa hajde da damo i ocjenu dinamike. Na žalost, od svih zemalja koje su pristupale Evropskoj uniji Crna Gora je najsporija u dinamici, najveći broj godina za broj privremenih otvorenih poglavlja, svega tri za sedam godina,

od 33, gospodine Medojeviću, svega tri poglavlja privremeno otvorena. To nijedna država osim Turske nije dočekala i Crna Gora. Od 33 poglavlja i dalje nakon sedam i nešto godina poglavlje 8 konkurencija se ne otvara. Zašto. Je li to taj Montenegro airlines, da vidimo je li u pitanju problem s državnom pomoći, prikrivenom pomoći i kako država ruši sama slobodnu konkurenciju na tržištu i podriiva slobodnu konkurenciju praveći i gradeći monopole. Dakle, što je s poglavljem 8. Je li dokaz da su u ovom periodu od godinu dana kada smo dobili ovaj izvještaj o Crnoj Gori, marta 2018, marta 2019. godine otvorena samo dva poglavlja. Da li i to govori dovoljno iako se radi o obimnom poglavljju koje se tiče životne sredine? Možemo da govorimo i o tom segmentu.

Možemo da govorimo i o jednoj frapantnoj činjenici, gospodine Nimanbegu, da Crna Gora teško usklađuje svoje političke prioritete kao što je pristupanje Evropskoj uniji u što kraćem vremenu i ekonomske prioritete. Jer, hajde da vidimo ko su glavni crnogorski partneri u ovom trenutku, Kina nije članica Evropske unije, Ujedinjeni Arapski Emirati nisu članica Evropske unije, Azerbejdžan, Turska, Ruska federacija itd. Gdje je Evropska unija prepoznatljiva u Crnoj Gori, u kom to segmentu. Nije to problem samo nas nego je problem vjerovatno i naših partnera, ali je rezultanta pada povjerenja u ovaj proces i sve veća skepsa kod građana. Ako se ostvare ove prognoze gospodina Makrona, evo da se malo bavimo globalnom politikom, ja sam više da pričamo o lokalnim stvarima, da do 2025. godine nema ni razmišljanja o ulasku u Evropsku uniju, a da će tek tada da se napravi presjek o tome je li Evropska unija postala kohezivna unutar sebe, a da bi se onda eventualno razgovaralo o tome, to je onda 2030. godina, puna decenija. Gdje smo sada, a gdje ćemo biti za deceniju ako nam podrška svakako ne raste među građanstvom i ako nemamo onu participativnost koju smo imali kada smo bili entuzijasti i neke tamo 2008, 2009, 2010. godine da će sve to trajati kratko itd.

Tako da baš tehnički pristup u ovom dijelu neću negativno ocijeniti. Ovdje su pobrojane te neke aktivnosti i vi u tome radite vaš dio posla. Ono što ostaje jeste politički globalni okvir koji dominantno kreira aktuelna vlast i koji je prepoznat, naravno i u ovom izvještaju koji daje objektivnu ocjenu onoga ko ovo spolja gleda i ko, takođe, ima interes da mu budući partner bude spreman za ovaj proces. Na str. 6 ovog izvještaja, znači katastrofalna ocjena o demokratiji u Crnoj Gori, pogotovo u izbornom procesu. Dakle, nivo povjerenja u izborni proces ostaje nizak, afera "Koverat" traži kredibilan, nezavisan i efikasan institucionalni odgovor itd. Sve nešto o čemu se ovdje onako na marginama razgovara i sve nešto što se suštinski ne raspravlja u ovom domu koji se ne bavi onim čime treba da se bavi. Ovdje se danima govori o pranju novca, o fiktivnim fakturama, nema odgovora, ali se zato bavi Poslovníkom i Etičkim kodeksom i ne znam čime sve i to bez dogovora unutar Parlamenta. Šta mi onda imamo. Ovakve ocjene. Kada smo analizirali ovaj izvještaj na plenarnoj sjednici? Opet kažem, osnažujem ovu inicijativu gospođe Čatović da se ovdje razgovara o tim ključnim pitanjima i onome što je prepoznato kao problem ove države na putu u Evropsku uniju.

Na ovaj način, davanjem ili raspravljanjem o ovim izvještajima, polugodišnjim, jednim po jednim, mi nećemo daleko otići, imaćemo sliku onoga što se radi u tehničkom smislu, to je vaš dio posla i vi to odradujete, pomenuo sam u diskusiji, ali nećemo imati suštinskog napretka. Ove ocjene koje bi trebalo da budu bolje iz godine u godinu, a nisu svakako neće biti bolje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:10:50)

Hvala, poslaniče Damjanoviću.

Nastavljamo s daljom raspravom.

Kolega Mihailo Anđušić, a neka se pripremi koleginica Branka Bošnjak.

Izvolite, kolega Anđušiću.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (26.07.19 11:11:27)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Pred nama je još jedan Polugodišnji izvještaj. Mi u okviru Odbora za evropske integracije

razmatramo jedan veći broj izvještaja koji se tiču napretka u oblasti procesa evropskih integracija s tim što imamo obavezu da polugodišnji izvještaj razmatramo ovdje na plenumu. To je negdje prilika da napravimo osvrt na izvještajni period. Jer, uglavnom se kroz diskusije kada su ove tačke dnevnog reda negdje generalno baziramo na teme o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i zanemarimo negdje konkretan izvještajni period, u ovom konkretnom slučaju odnosi se na period druge polovine 2018. godine.

Kada govorimo o tom periodu njega generalno možemo i moramo smatrati kao uspješnim, prije svega zbog jednog ključnog razloga, a to je otvaranje pregovaračkog poglavlja 27, dakle zaštita životne sredine koja, čuli smo to više puta ovdje, predstavlja jednu od najkompleksnijih i, prije svega, najskupljih pregovaračkih poglavlja u tom procesu. Time smo negdje dodatno opravdali ulogu o kojoj stalno pričamo, dakle lidera u procesu Evropskih integracija kada su u pitanju zemlje Zapadnog Balkana jer smo time negdje otvorili pretposljednje pregovaračko poglavlje, dakle 32 i 33 i za zatvaranje nam je ostala ta pregovaračka pozicija vezana za konkurenciju u okviru koje se radi i ubrzano i intenzivno, ali nas očekuje još jedan broj obaveza kako bismo intenzivirali rad na toj pregovaračkoj poziciji i nadam se u najskorijem vremenskom intervalu otvorili i tu pregovaračku poziciju.

Ono što negdje i za ovaj izvještajni period ostaje kao problem, o tome su govorile i kolege, u dijelu otvaranja pregovaračkih poglavlja vidan napredak i gotovo maltene 99% završenog posla, ali ne možemo da ne konstatujemo u ovom trenutku da mi imamo pred sobom, hajde da ga nazovem problem zatvaranja pregovaračkih poglavlja, u jednom dijelu što je naša obaveza to i jeste problem naše administracije, problem i Vlade i ovog doma da svi zajednički intenziviramo sve svoje aktivnosti kako bi sva završna mjerila priveli kraju i počeli intenzivno da otvaramo pregovaračka poglavlja.

S druge strane, ono što treba više da nas brine jeste to stanje hibernacije u briselskoj administraciji u okviru koga, podsjetiću vas, bez obzira što se izvještajni period odnosi na drugu polovinu 2018. godine mi smo već tada imali izbornu godinu i aktivnosti vezano za izbore u evropskom Parlamentu, ali čini mi se da je kancelarija u tom dijelu nekim dodatnim gasom prevazišla donekle to stanje koje je vladalo u evropskom Parlamentu. Kroz rezultate izbora u evropskom Parlamentu generalno možemo konstatovati da je konstelacija snaga približno negdje ostala ista i u tom dijelu se, prije svega nadamo da će se redovi u okviru evropskog Parlamenta u Evropskoj komisiji konsolidovati što prije, da će se administracija što prije posložiti i vratiti svim onim svojim redovnim obavezama kako mi kao zemlja kandidat ne bi u tom dijelu trpjeli kroz neke političke i druge probleme koje Evropska komisija ima.

U tom dijelu svakako negdje treba potencirati ulogu Odbora za evropske integracije, tu njegovu kontrolnu i nadzornu ulogu koja se u poslednje vrijeme, imamo određene pozitivne tonove, intenzivirala i kroz jedan broj novih aktivnosti, to smo nedavno i na sjednici Odbora potencirali koje spremamo za naredni period ćemo se potruditi da kroz i tu nadzornu ulogu, kroz predstavljanje izvještaja od strane šefova radnih grupa dodatno potencirati neke probleme, a i intenziviranjem neke vrste terenskog rada posjete institucijama i organizovanja određenih okruglih stolova dodatno potencirati neka pitanja u okviru kojih smatramo da imamo određene probleme i dodatno na taj način uticati da što prije i što kvalitetnije završavamo određene obaveze.

Raduju u tom dijelu i određene inicijative Vlade kada su u pitanju generalno institucije koje se bave pitanjem pregovaranja i novi koncept kancelarije glavnog pregovarača, čini mi se da je u nekoj ranoj fazi opravdao svoje očekivanje. Dakle, uloga kancelarije je u tom dijelu postala bitna i osnivanje određenih radnih grupa i komisija na nivou Vlade koje dodatno trebaju intenzivirati svoj posao u narednom periodu kako bi svi zajednički pogurali ovaj projekat. S druge strane, čuli smo i nezavisno od strane Vlade da imaju i neka nova razmišljanja u pogledu koncepta šefova pregovaračkih grupa, a to je nešto o čemu se razgovara trenutno i razmišlja. Negdje bih se usaglasio da usled svega ovoga što nam dolazi s druge strane je prisutan mali zamor i kod nas samih, što je negdje opravdano, da će neke promjene u tom administrativnom dijelu donijeti neku novu energiju kako bi u tom dijelu nastavili kvalitetnije da radimo ono što su preostale obaveze.

U svakom slučaju, nadam se da kroz ove izvještaje i kroz kvartalne izvještaje koje na Odboru mi razmatramo, Odbor za evropske integracije može dati jedan dodatan impuls. Ono na čemu insistiramo u poslednje vrijeme jeste sama forma ovih izvještaja. Dakle, koncept i kvartalnih izvještaja i polugodišnjih treba, po meni, da sadrži malo više suštinskih podataka. Razumijem da

ova forma treba da sadrži ovakve statističke podatke i podatke kakve imamo u ovom izvještaju koji su veoma korisni. Složićemo se da u tom dijelu fali konkretnih podataka, u dijelu problema s kojima se radne grupe u okviru pregovaračkih problema srijeću, koji su to problemi kako bi završna mjerila privedli kraju, gdje su konkretno institucije sistema zakazale u određenim situacijama, da li imamo situacije u okviru kojih pojedini resori bez određenih konkretnih razloga usporavaju ovaj proces. To su neke od sugestija koje u kontinuitetu dajemo i izvještaji bivaju i bolji i kvalitetniji. Nadam se da u narednom periodu kroz takve izvještaje ćete vi nama pomoći da mi pomognemo vama na neki način da kvalitetnije utičemo na neke od ovih problema. Zahvaljujem. Izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:18:47)

U redu. Hvala.

Kolege, nastavljamo dalje.

Sada je kolega Predrag Bulatović, a neka se pripremi kolega Ervin Ibrahimović.

PREDRAG BULATOVIĆ (26.07.19 11:19:00)

Poštovani građani Crne Gore,

Imamo samo priču o evropskim integracijama, imamo priču o NATO paktu, a Crna Gora se sve više i više kriminalizuje, sve više i više je u raljama vrha režima na čelu s Milom Đukanovićem. Vidjeli ste da već nedelju dana Nebojša Medojević iznosi jednu od najvećih afera u istoriji Crne Gore i šta se radi. Glavni specijalni tužilac zataškava i tu aferu. Kada su u pitanju Evropska unija i evropski standardi, imamo samo priču i dalje odaljavanje od demokratskih principa u Crnoj Gori.

Prvo što želim da kažem i da ponovim ono što je rekao gospodin Nebojša Medojević jeste da li će biti i ima li proširenja. Da gatamo, da pravimo lutriju od toga, proširenje je veoma upitno, ali ima nešto drugo što želim ovdje da potcrtam i da citiram ministra odbrane koji je moju opasku da Crna Gora članstvom u NATO-u gubi suverenost, da nema suverenost nad teritorijom, vazduhom i vodom, zato što u datom trenutku glavno komandujući NATO-om suspenduje i predsjednika države i sve institucije Crne Gore. On je rekao da više suverenosti ima članstvo u NATO-u nego što ima u Evropskoj uniji. Zaključak iz tog pro NATO ministra se može se izvesti da Demokratska partija socijalista i krilo kome on pripada u stvari ne žele članstvo u Evropskoj uniji. Naravno, ja sam za članstvo u Evropskoj uniji. U podijeljenoj Crnoj Gori 2005. godine sam potpisao s Rankom Krivokapićem Deklaraciju o članstvu u Evropskoj uniji jer sam tada vjerovao da će Crna Gora na putu ka Evropskoj uniji biti zemlja vladavine prava. Danas Crna Gora nije zemlja vladavine prava.

Da kažem da je nova predsjednica Evropske komisije Njemica juče izjavila da se zalaže za Sjedinjene Evropske Države, federaciju u kojoj od 751 poslanik sedam do osam poslanika će biti za evropske izbore ovdje iz Crne Gore.

Koliki je to uticaj u pretpostavljenoj takvoj situaciji sami vidite.

Druga stvar koju želim da kažem jeste u ovom Polugodišnjem izvještaju koji se razmatra je formiran Odbor za izbornu zakonodavstvo s posvećenošću Demokratskog fronta da otvori dijalog sa svojim ključnim političkim protivnikom DPS-om. Formirali smo Odbor, dali zamjenika, ušli s kompetentnim ljudima u taj Odbor. U jednoj noći se desilo da se kidnapuje Nebojša Medojević, to je nezabilježeni skandal, da poslanik koji uživa imunitet, odlukom Pažina, Mevludina Nuhodžića i Veselina Veljovića koji nas prepada juče sa svojim kadrovima na presu i bavi se svetosavljem umjesto da se bavi borbom protiv kriminala i da pogleda sebe koliko je on imun od toga, smješten je u zatvor Nebojša Medojević, Milan Knežević je bio ovdje. Nema rasprave o ključnom pitanju nepovjerenja između nas, a to je odnos prema izborima i izbornim zakonima.

Nadalje, u izvještaju o kojem raspravljamo i radni dokument koji je Evropska komisija imala govori se o Sudskom savjetu. Jedno od najvećih pravnih zastiđa koje se desilo, desilo se prošle godine u doba ovog izvještaja, a to je brutalno je zgažen Ustav pod okriljem Venecijanske komisije, pod okriljem Srđana Darmanovića i Zorana Pažina. Produžen je mandat Mladenu Vukčeviću da bi se izabrala Vesna Medenica treći put, neustavno, da bi se izabrao Mušika Dujović

i predsjednik Višeg suda. O čemu mi pričamo. Izabrani su da bi mogli da progone političke neistomišljenike da štite kriminalce. Kada smo već kod tog trećeg puta, treći put je najpoznatiji bio za Filipa Vujanovića. Vidim da se glasno jutros na portalima, a večeras će biti, poštovani građani, obavezno gledajte jer ćete da naučite nešto od tog bivšeg premijera i bivšeg predsjednika države koji kaže - imovina srpske pravoslavne crkve će biti državna. Najbolji položaj srpskog naroda je bio kada je Narodna stranka bila u Vladi s DPS-om i da Srbi treba da budu...(Prekid) Mnogo dobri evropski kriterijumi.

Telegrafski, kontrolna uloga ovog parlamenta. O čemu pričate. Juče nije donesena odluka o kontrolnom saslušanju vezano za Taru. Glavni specijalni tužilac meni kao predsjedniku Odbora za antikorupciju kaže da Odbor za antikorupciju nije nadležan Odbor za borbu protiv korupcije. Pozivajući se na član Zakona o Tužilaštvu koji sam formulisao, jer u svoje vrijeme je pobjegao s kontrolnog saslušanja Veselin Vučković vezano za aferu "Snimak" da ne bi bježali i da ne bi imali izgovor, rekao je neće da dođe. Odlično. On ima svoj ego. Izvolite, gospodine Drljeviću, između ega, progonitelja Demokratskog fronta Milivoja Katnića i evropskih standarda opredijelili ste se za šta ste. Samo postavljamo pitanja s tim u vezi. Radi se o aferi "Koverat". Ustanite i recite Predragu Bulatoviću da je Evropska komisija u tom izvještaju nije pokrenula pitanje afere "Koverat". Jeste. Čak su se poslanici DPS-a s poslanicima DF-a dogovorili da to bude rasprava na Odboru, a tužilac neće. O ASK-u neću da govorim.

Na kraju, o čemu mi govorimo? Govorimo o nezavisnosti pravosuđa. Znete, kada su Nebojša Medojević i Milan Knežević predali ustavnu žalbu zbog nezakonitog stavljanja u zatvor, i protiuustavnog, ustavnu žalbu o imunitetu, gdje imamo međunarodne konvencije i Ustav, znate šta je uradio Ustavni sud? Ustavni sud je otišao na Zakon o krivičnom postupku i proglasio privremenim mjerama da se razmotri pitanje svjedoka i obaveznosti svjedočenja. Hajde recite vi meni ako Apelacioni sud, jedan isti sudija u Apelacionom sudu tri puta odlučuje na tri različita načina i Apelacioni sud ima jednu mjeru, pa istu mjeru prema poslanicima DF-a, koji su to evropski kriterijumi.

Crna Gora, na žalost, postaje kriminalizovana država, postaju institucije sistema zarobljene od određene grupe ljudi. Zato, znam da jednom dijelu DPS-a koji personifikuje Bošković odgovora da nema proširenja i evropskog puta. Naravno, bez obzira na sve to, čuo sam, nijesam bio tu, ali dat je predlog da mi otvorimo raspravu o evropskoj agendi, bez vremena koje se ograničava. Bez obzira što i ja postajem skeptik da to može da zaživi, da treba da učinimo određeni napor da dostignemo evropske standarde za nas koji smo ovdje sada manje više to nije bitno, ali je bitno za našu djecu, za našu unučad, za naše potomstvo, za budućnost Crne Gore. Hvala. Izvinjavam se, gospodine Genci, što sam gospodinu Raduloviću oduzeo minut, dva, ali uzmite to u obzir pošto je on uvaženi naš poslanik.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:27:36)

Zahvaljujem, uvaženi poslaniče Bulatoviću.

Kao što sam najavio, poslanik Ervin Ibrahimović, a neka se pripremi poslanica Daliborka Pejović.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (26.07.19 11:27:45)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine sa saradnikom, poštovani gospodine Drljeviću sa saradnikom, kolegice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo,

Svoju diskusiju ću usmjeriti uglavnom na predmetni izvještaj. Ovaj polugodišnji izvještaj gledam da je urađen na odgovoran način i da imamo jedan vrlo kvalitetan dokument gdje možemo vidjeti šta se radilo, odnosno kako su realizovane mjere s određenim preporukama ili zaključcima.

Ono što bih na početku htio da kažem, stiče se utisak da ovaj izvještaj za period jul - decembar kao da se pristupni proces odvijao, možemo reći, skoro željenom dinamikom i da su postignuti kvalitetni rezultati. Sami napor vas i ljudi odgovornih u ovom procesu dobili su kao krunu

ili kao nagradu svega toga otvaranje poglavlja 27, veoma zahtjevnog poglavlja životna sredina i klimatske promjene. Koristim priliku da vam čestitam na tom usjehu kako vama tako i vašem timu, nevladinom i vladinom sektoru i svima onima koji su učestvovali u ovom vrlo zahtjevnom procesu.

Ono što je važno iz izvještaja napomenuti, vrlo dinamična aktivnost visokih zvaničnika Crne Gore. Pomenuću predsjednika Skupštine gospodina Ivana Brajovića, predsjednika države Mila Đukanovića i predsjednika Vlade Duška Markovića. Važno je pomenuti i učešće na Samitu u Londonu, u Berlinskom procesu, gdje su, ono što smatram vrlo značajnim, potpisane zajedničke deklaracije o regionalnoj saradnji i dobrosusjedskim odnosima. Potpisana je Deklaracija o nestalim osobama i Zajednička deklaracija o ratnim zločinima u okviru Berlinskog procesa. Takođe, Crna Gora je imala mnogo značajnih aktivnosti na bilateralnom i multilateralnom nivou. Sve ovo treba da nam da jedan zaključak da Crna Gora i dalje ima ispravan kurs i da je i dalje nezaobilazan faktor stabilnosti na ovom području. Ono što vrlo treba podsjetiti i dalje daje signale da je vrlo odgovoran i pouzdan partner.

Očekujem da dinamikom razvijanja pregovaračkih procesa da treba da dođe i do poboljšanja ekonomske situacije u našoj državi koje moraju pratiti ove procese, da građani moraju osjetiti u pravom smislu benefite tih aktivnosti, ono što je i obaveza vas i Vlade Crne Gore. Zato, moramo istrajati na poštovanju ispunjavanja obaveza i dužnosti u ovim pristupnim pregovorima kako bismo ispunili postavljene kriterijume i zauzeli mjesto ono koje Crnoj Gori i pripada, a to je Evropska unija. Gajim optimizam i zbog vrlo važnog faktora ili činjenice, da u Crnoj Gori i dalje postoji snažan konsenzus kada se tiče evropskih integracija Crne Gore. To treba da nam je jedan motor da jače osvajamo standarde, jačamo institucije i na koncu svega zašto sve ovo i radimo, da usvajamo te standarde kako bi građani imali bolji kvalitet života. Pokušaću još u ovom minutu da kažem par nekih mojih osvrta ... što svi se pitaju, oni koji prate i obični građani, da je to trenutna situacija u Evropskoj uniji i problemi, da kažem, Evropske unije i sve one nepoznanice koje idu sa time.

Nas ne treba da brinu problemi Evropske unije. Mi treba da istrajemo da intenziviramo reforme kako bi bili spremni kada dođe pravo vrijeme da ispunimo kriterijume i da budemo ravnopravna članica Evropske unije. Srvarno mislim da u Crnoj Gori nema potrebe da imamo skepticizam u odnosu na pristupanje Evropskoj uniji. Nememo alternativu, znači Crna Gora treba da nastavi u ovom pravcu i da bude sledeća članica Evropske unije. Ponavljam, uvaženi gospodine Drljeviću, ovo priča treba da bude svih građana Crne Gore. Jedino tako možemo usvojiti sve preporuke i dostići standarde razvijenih zemalja.

Na samom kraju, ako mi dozvolite potpredsjedniče, postavio bih par pitanja baš zbog javnosti. Da li očekujete da ćemo do kraja godine otvoriti i poslednje poglavlje koje se odnosi na konkurenciju? Da li smo spremni za završne mjere za oblast vladavine prava tj. za zatvaranje određenih poglavlja?

Na kraju, uvaženi premijer Marković je nedavno izjavio da su zaključci Vlade da se inovira i osvježi pregovarački model kako bismo osnažili aktivnosti i konkretizovali obaveze, ali i odgovornost za kvalitet pregovaračkog procesa. Da li nam možete reći o kakvim inovacijama i osvežavanju je govorio uvaženi premijer Marković? Zahvaljujem i izvinite za ovo malo prekoračenje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:33:17)

Zahvaljujem, poslaniče Ibrahimović.

Kao što sam najavio, sada riječ ima poslanica Daliborka Pejović, neka se pripremi poslanik Branko Radulović.

Poslanice Pejović, izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (26.07.19 11:33:28)

Hvala vam puno.

Ja mislim da ne treba previše trošiti riječi na ovu temu, barem evo sa moje strane, zato što

imamo dosta često prilike da o ovome pričamo na Odboru za evropske integracije. Posebno ćemo imati dodatno prilike u narednom periodu obzirom na vrlo ambiciozne planove da otvorimo sva sporna polja, mogu slobodno reći, procesa integracija kad je Crna Gora u pitanju. Mislim da ćemo imati aktere tih okruglih stolova koji će sigurno ukazati na ozbiljne i ključne probleme kada je u pitanju proces integracija. Iskreno se radujem tome i kažem nema razloga sada da previše pričamo o tome šta nas čeka i koja su otprilike uska grla kad su u pitanju evropske integracije.

Ovdje su svi govorili o kontekstu i tačno je zbilja kad čitate najnovije vijesti iz Evropske unije više ne znam da li je pametnije baviti se problemima u Crnoj Gori ili problemima u Briselu. Tamo se zaista otvaraju neke teme koje nisu bile svojstvene do sada Evropskoj uniji sa dosta ratničkim, mogu slobodno reći, vokabularom koji je nešto novo što smo čuli do sada kada je u pitanju evropska diplomatija i rješavanje njihovih međusobnih odnosa. Ovdje prevashodno mislim na najveće i već sada vrlo intezivne prijetnje koje dobija aktuelni novi britanski premijer. Pa, onda priča o vrlo spornoj vladavini prava gdje se pojavljuju raznorazne diplomate Evropske unije i najviši predstavnici Evropske komisije sumnjajući u kvalitet usvojenih standarda i raznorazne druge stvari da ne govorimo o reformama koje se najavljuju i slično. Što u tom kontekstu da bi bili konstruktivni treba mi da radimo i mislim da je poslednja sjednica Odbora za evropske integracije zapravo negdje nama otvorila mogućnost da pričamo o tome kako koncentrisati snage da učinimo kvalitetnijim proces u Crnoj Gori. Ja bih zbilja nastavak svoje diskusije, koja će biti vrlo kratka, usmjerila u tom pravcu.

Zaista mislim, gospodine Drljeviću, da moramo početi da pričamo malo o odgovornosti. Ne naravno personalno vašoj niti vašeg tima jer zaista smo se uvjerali, ja vam to otvoreno ovdje mogu reći nakon sjednice odbora, da vi flukturate sa izuzetno kvalitetnim kadrovima i ljudima koji su nas, zbilja biram riječi, ali nije naodmet reći nešto što možda nije svojstveno, impresionirali onim što su nam ponudili kao informacije i odgovore na neše interesovanja. Što znači da postoji ipak jako dobar resurs u sekretarijatu koji može da odgovori na brojne probleme i brojne izazove koje imamo, ali zbilja po dubini mislim da bi trebalo otprilike se pozabaviti time koje to ličnosti i koje to persone u našem sistemu prosto ne produkuju očekivane rezultate i pitati zašto postoji razlog za takvo nešto, kao što treba vidjeti kakav je status projekata za koje smo dobili kreditna ili sredstva po raznoraznim osnovama međunarodnih fondova IPA, zapadnog Balkana i svega drugog jer je očigledan problem to da imamo rasute informacije i teško vjerovatno možemo pratiti, evaluirati, monitorovati sve ono što se zapravo trenutno dešava na terenu. Ovo ne govorim zato što vam dajem dodatnu obavezu ili dodatnu nadležnost nego zato što ja mislim da je krajnje vrijeme da vidimo šta ćemo mi to kao problem unijeti Evropskoj uniji kad se dogovorimo da eventualno uđemo i dobijemo punopravno članstvo. Šta ćemo plaćati kao penale za probleme koje smo unijeli i dodatno opteretili Evropsku uniju, a šta ćemo završiti kao domaće obaveze prije toga da ne bismo došli u situaciju da sutra plaćamo ogromne svote novca kao participaciju za negativan doprinos koji imamo u kvalitetu i životu, standardu građana Evropske unije.

Treće što želim takođe da napomenem i što mislim da je takođe jako važno za ono što nas čeka na putu u Evropsku uniju jeste činjenica da bi trebalo da već razmišljamo o tome da li mi imamo zaista spremne i već evidentne implementacione mehanizme za zakonska rješenja koja smo usvojili. Ja stalno imam potrebu, imam problem da shvatim ili da prosto percipiram da li ljudi koji predlažu zakonska rješenja u isto vrijeme i nude adekvatne mehanizme primjene, jer ćemo na žalost, plašim se, doći u situaciju da više priča o harmonizovanim propisima ne znači ništa ni u političkom, ni u smislu kvaliteta evropske integracije, a svi ćemo se sresti sa činjenicom da mehanizmi razrade tih zakonskih rješenja nisu adekvatni, a onda samo to povlači za sobom pitanje da li imamo kadrove i resurse koji mogu u smislu implementacionih mehanizama realizovati sve ono što se od nas očekuje.

Zašto ovo potenciram? Zato što se stalno ponavlja priča o lošim namjerama. Ja uopšte ne želim da pričam u tom kontekstu, želim da pričam krajnje objektivno, ali mi za odgovor na to pitanje trebaju zaista ozbiljne analize i jedan pristup, što bih ja rekla, podvlačenja crte i prosto viđenja gdje smo sada i koliko nam ostaje još roka i koliko vremena da se malo koncentrišemo oko ovih pitanja i u nekom očekivanom roku procesa integracija ili završetka ovog procesa i ovog postupka zbilja shvatimo gdje smo, što smo i koliko će nas samo članstvo na kraju koštati. Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:38:35)

Zahvaljujem se, poslanice Pejović.

Poslanice Raduloviću, izvolite, vaše je vrijeme. Neka se pripremi poslanik Nikola Divanović.

BRANKO RADULOVIĆ (26.07.19 11:38:47)

Građani Crne Gore,

Ja ne znam da li postoje važnije teme od ove - kud će i kojim putem Crna Gora. Imajući to u vidu, ne zbog sebe nego zbog javnosti, želim da kažem da sam jako informisan i za ovo. Da sam pokušao da pokrenem neke stvari, da sam predložio i rezoluciju o evropskim integracijama gdje sam želio da u tom procesu participiraju svi i Skupština, kao stožer i Vlada i civilni sektor i institucije i da na osnovu jedne stručne, objektivne diskusije dolazimo do jedne pozicije koja se naziva u evropskoj diplomatiji vin vin. Znači da smo mi pobjednici, da su oni pobjednici, da smo mi pobjednici zbog konsenzusa i zbog dobrih rezultata i zbog dobrog jedrenja, a da je Evropska unija bez obzira na svoju politiku ovakvu i onakvu, bez obzira na predsjednike Evropske komisije, sa svima sam njima razgovarao, nemaju riječi da kažu čekajte, ove ili one, nego zbog rezultata već kod vas stanuje Evropska komisija.

Kao član odbora, ja mislim prvoga, i kao potpredsjednik Skupštine skoro nema parlamenta kojeg nisam posjetio u Evropskoj uniji, nacionalnog. Bira sam to zavisno od geografskog položaja, utemeljivača pa do onih ... Znadite nešto, nema nijednog evropskog parlamenta đe se kuje politika nacionalna koji nema dvojni aršin. Bez obzira da li oni pripadaju lijevo ili desno, da li pripadaju centru, oni vode jednu unutrašnju politiku, a drugu unutrašnju politiku mogu se razlikovati, ali ona je zasnovana na geopolitičkom interesu. To je Evropa. Evropa kao i Crna Gora, kao i Balkan, kao i cio svijet nikada nije bila pred većim izazovima. Evropa više ne stanuje ... tom osnovom ugovoru, ona ne stanuje ni u kriterijuma iz Kopenhagena, ni u Mاستrihtu, ona stanuje od volje i nevolje pojedinih struja i strujanja u Evropskoj uniji, od volje i nevolje pojedinog komesara. Ja sam sa svima razgovarao. Želim svako dobro posljednjoj, ali ima dosta kontradikcija i oko njene prošlosti, ona je izabrana zbog trgovine u Evropskom parlamentu koji mora biti ... To znači pozivati se na evropsko poštenje, na principijelnost i na sve ostalo, nije utemeljeno. Ja od onog najvećeg evropskog optimiste nisam još evroskeptik i neću biti zato što vjerujem da mora da dođe do strašne redefinicije u Evropi, ali Evropa nema više velikih lidera kao što su imali kada su je osnovali. JedAn odlazi, drugi ostaje, taj drugi koji ostaje jedan dan jedno tvrđe je rekao, sutradan je rekao nešto sasvim drugo. Ali ima stvar što se strašno mijenjaju stvari na svakom gledištu.

Ja sam po teritoriji Evropljanin i to hoću da budem, ja volim da živim kao Skandinavac jer sam vidio to tamo, ja volim da živim kao pojedine centralne evropske države, jer sam bio tamo. Ali se bojim da ta ljepota njihove demokratije i njihovog napretka neće stići do Evrope i da će naši najbolji otići tamo. Mi moramo ljudski reći da danas Balkanom vladaju partiokrati, najviše oni koji su bili 90-sete, najmanje oni koji su bili protiv toga. Oni koji su bili protiv toga su u najvećoj mjeri korumpirani. Što znači to kriminal, korupcija, ratni zločinci preobučeni ili nepreobučeni, danas još agresivniji, sutra ne znam kakva će biti mapa. Ja sam protiv prekrajanja, ja hoću da Balkan se zaustavi u ovim granicama i zbog dobra Balkana i zbog svega toga i da se integrišemo na određeni način.

Kada mi neko reče ja sam želio, ovo je zahvaljujući mene, vi i ja se danas gledamo, ovo je bio minimum što sam mogao da izvučem. Ja sam želio, ovo je moj potpis, ja sam želio da se mi češće gledamo, da u pregovaračkim poglavljima budu svi uključeni, svi naši najpametniji ljudi i da oni faktički podnose račun Skupštini koja će to iznositi. Marković ima naknadnu pamet, on je uvidio da ovo ne može da se iznese na ovaj način i on će to da pojača sa ministrima, on je trebao da napravi potpunu rekonstrukciju. Ja sam ovdje predložio i zakon, sad svi pričaju zakon o Skupštini, zakon o Vladi, zakon o pregovaranju, zakon ovoga, pročitajte moju izvornu verziju. Znadite nešto drugo, da Evropa hoće što više prava, pravde, ali kroz rukavice Brisela, ja ne vjerujem u briselsku administraciju, u potpunosti ne vjerujem. Jer briselska administracija ne priča ono što priča nacionalni parlament, zato hoće i Evropski parlament da se uzdigne njena uloga sve više i više.

Ona hoće manje kriminala, da ne bi ušao kriminal u nju, ali cio onaj set, cio onaj set koji se kaže ekonomija, socijala, oni su pali. Onaj cio set koji se kaže oko bezbjednosti, oni su pali i zato Makron kaže - mi moramo da se reformišemo. Kako je taj apsurd od države blagostanja, neko ima 20 ili 30% veći životni standard, veće mogućnosti za život u odnosu na one koji su se posljednji priključili. Kakva je to uloga.

Ukoliko mnogi od njih više ne vjeruju u NATO, ni sami osnivač NATO, što znači da NATO nije ono što je trebalo da bude NATO. Kako da se vjeruje kada i u Evropskoj uniji i u pojedinim državama, čak šta više evo mi smo sirotinja kad se saberemo svi, neću da se danas glavoboljam sa onih 5-6%. Mi smo sirotinja, mi nemamo za lijekove, mi nemamo za život, mi nemamo za kulturu, mi nemamo za aktivan odmor. Što imam, napuniti stomak i mogućnost je napuniti stomak, živjeti sutra ili preksutra. Nije to život. Toga ima dosta i u Evropskoj uniji. Zato, moja poruka je, iskrena poruka zbog crnogorske istine i budućnosti, da se saberemo. Ja stalno zborim saberimo se, saberimo se, saberimo se i da bi ponovo došli do nečega, pročitajte ovo u Vladi i da napravimo nešto što će biti zajedničko. Ukoliko toga ne bude, ljudi, ukoliko dominantno ne bude nešto što će zajedničko biti najviše za dobro Crne Gore ... javiti, završavaću s tim, sa određenim razlogom, sa određenim tendencijama nećemo što možemo pripadati, neđe dalekom istoku, dalekom jugu, dalekom zapadu, gdje ćemo biti posljedice velikih migracija. Ja strašno volim našu državu i sinoć u mojoj nekakvoj ljepoti crnogorskoj i crnogorskog suživota vidio sam da smo propuštali mnoge stvari. Krajnje je vrijeme da se otrijeznimo. Ja volim Evropu, ali izvornu Evropu, ne nikako ovakvu Evropu. Bojim se da zbog ove Evrope nikada nećemo postati u pravom smislu Evropa.

Izvinjavam se, samo još nešto. Pošto ja uvijek nosim puno podataka, mi smo dobili slabe ocjene od profesora koji odlazi, a profesor koji odlazi je uvijek popustljiv, dvojke, trojke. Koliko smo radili na ovom mi treba da dobijemo peticu.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:48:50)

Hvala, profesore.

Kao što sam najavio, Nikola Divanović, neka se pripreme Neđeljko Rudović i Aleksandra Vuković.

NIKOLA DIVANOVIĆ (26.07.19 11:49:24)

Uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu, poštovani gospodine Drljeviću, poštovani građani Crne Gore,

Šta će nam Evropska unija ili šta ćemo mi Evropskoj uniji, dakle zašto Crna Gora stremi toliko Evropskoj uniji? To je uvijek osnovno pitanje. Ja vjerujem, zbog toga što smo mi sigurni da pripadamo tom sistemu vrijednosti. A danas iz ove perspektive apsolutno da težimo tom sistemu vrijednosti, demokratiji prije svih sistema vrijednosti.

Ovdje su nam u Parlamentu vrlo često usta puna tih razvijenih demokratija, njihovih uzansi i te zapadnoevropske razvijene parlamentarne atmosfere. Ali mislim da tu postoje mnoge nedemistifikovane dileme, dakle oko svega toga. Prvi apsurd na koji vas sve moram podsjetiti jeste taj koji je formalno pravne prirode, da su na posljednjim izborima za Evropski parlament glasali Britanci, Britanci koji su po Bregzitu trebali da su već dva ili tri mjeseca van Evropske unije i to je potpuno legitimno, dakle, to se zaista i desilo. Onda me to vraća na onu priču naše percepcije tih razvijenih demokratija, da su to neke mirne rijeke i na onu priču Tokvilovu sa početka 19. vijeka koji je obilazeći Ameriku rekao upravo to - razvijena demokratija je mirna rijeka, međutim pred izbore se ona izliva iz svog korita i tu se dešavaju neki dramski naboji. Kako to izgleda u 21 vijeku u Evropi - ja bih rekao upravo tako. Dakle te razvijene demokratije traže neki dramski zaplet pred evropske izbore.

Recimo u konzervativnoj Velikoj Britaniji oni su postavili sebi, kroz Bregzit naravno, ta tri osnovna pitanja - šta dobijamo, šta gubimo i koliko nas to košta. Tereza Mej je odgovorila na ova prva dva pitanja i sada je došao na red Boris Džonson, akaunt menadžer u ovoj situaciji. Vjerujte, to je osnovno danas pitanje Bregzita - koliko to košta, koliko to košta Britance a koliko Evropsku

uniju.

Drugo, recimo u Mađarskoj, podsjetiću vas, da malo karikiram, da je trećina budžeta Orbanove Mađarske otišla na nabavku bodljikave žice, zbog toga što je trebalo stvoriti sliku da je u Evropi nenormalan priliv migranata. I na tome se bazirala politika, recimo Orbana.

Šta se desilo u Italiji - Salvini je dobio 33% podrške sa antimigrantskom pričom, vi se sjećate onog praktično vodvilja sa brodom Dikoti gdje je čak i naša vlada na kraju odobrila kvotu do pet migranata da primi Crna Gora.

U Francuskoj Makron je zaista plesao sa nekim parapolitičkim strukturama želeći da dokaže da je i to dio razvijene demokratije, dok naravno ne treba da podsjećamo nikoga na ove već učestalije drhtavice Angele Merkel koje bi danas bile nešto poput tog veljšmerca, ali sumnjam da će izazvati neku empatiju, odnosno cilj je da se Angela Merkel predstavi kao čelični vođa i kao glavni pokrovitelj i bankar Evropske unije. Ankete su govorile nešto drugo. Početkom 2019. godine bile su neke druge četiri osnovne kategorije, koliko sam ja to ispratio, oni koji su vin vin, dakle koji vjeruju u nacionalne ekonomije, koji vjeruju u aranžman Evropske unije, ovi drugi koji su vjerovali da u Evropskoj uniji su stvari mnogo bolje nego što izgledaju, treći koji su bili vatrene pristalice Brisela i oni četvrti, ultradesni nacionalisti koji ne vide budućnost Evropske unije.

Dakle, šta smo imali kod rezultata Evropske unije, mislim da je to za nas ključno danas u Crnoj Gori, dobro razumjeti rezultat evropskih izbora. Imali smo sljedeću situaciju, vrlo jasnu poruku: Evropljani nisu ni desno ni lijevo, Evropljani nisu ni unionisti ni separatisti, Evropljani ne proizvode istoriju i Evropljani su, kako god se osjećali u svojim nacionalnim okvirima, ljudi koji su čvrsto zagledani u budućnost i mi moramo da apsorbujemo te poruke iz analize rezultata evropskih izbora.

Dakle, gospodine Drljeviću, ovo je vrlo važan posao i mislim da od ovog posla imamo samo jedan cilj koji je važniji, a to je da Crnu Goru približimo standardima i kvalitetu života Evropske unije. Međutim, u ovoj fazi nije opravdano ... bilo kakve systemske akrobacije. Ja lično systemski i politički vjerujem da vi lično radite vrlo dobro ovaj posao i ovo je faza u kojoj je najvažnije sačuvati dosadašnji pregovarački kapital, dakle sve ono što smo zavrijedili i stekli tokom posljednjih godina, nikako ne očekivati spektakularne pomake naprijed, i naročito je važno biti svjestan opasnosti, da ne napravimo neku grešku, jer smo mi prosto u predvorju finala pregovora sa Evropskom unijom. I onda da se vratim na Britance, recimo koji imaju to pravo, oni i dan danas smatraju da je Evropa ostrvo pored Britanije, Njemci se i danas dogovaraju o tome da postave konsenzus oko toga kako vide Njemačku u II svjetskom ratu, Italijanima je najvažniji nedjeljni ručak u porodici, nacionalni dres i to je sve ok, to je potpuno u redu. Međutim, oni su svi saglasni oko ovoga što je to razvijena demokratija i mi moramo prihvatiti te poruke. I najvažniji posao koji je pred vama jeste da na bazi svega ovoga o čemu sam pričao vi pronađete politički model pregovora sa Evropskom unijom. Dakle, sada je ona najfinija posljednja filigranska faza koja se tiče zatvaranja, a to zatvaranje pregovaračkih poglavlja može doći samo na tragu nečega o čemu sam pričao u ovoj diskusiji. I izvinjavam se zaista zbog prekoračenja. Zahvaljujem vam se i to je bila moja iskrena poruka i na bazi analize kojom se zaista strastveno bavim kada je u pitanju politika evropskih integracija. Hvala vam.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:56:06)

Hvala, poslaniče Divanoviću.

Kao što sam rekao, poslanik Rudović je i neka se pripremi...

Izvolite, kolegice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (26.07.19 11:56:18)

Ja ne znam, predsjedavajući, da li ste vi čuli šta je kolega prethodnik rekao, a ja moram da vas upozorim. U ime Angele Merkel se javljam i u ime solidarnosti ženske, da kažem da je bilo vrlo nekorektno upoređivati drhtanje Angele Merkel kao drhtanje Evrope, odnosno Njemačke i zloupotrebljavati bolest očiglednu koju žena ima, problem zdravstveni, da je bilo potpuno

nekorektno.

Možete da preslušate šta je rekao. Ne drhti Njemačka politika ako drhti Angela Merkel i znamo, ja znam da ste vi vjerovatno uvrijeđeni zbog toga što vašeg predsjednika partije ona dugo nije htjela da primi, kad ga je primila zadnji put izdala mu je određene zadatke i nije mi čudno što se tako priča, ali mi je čudno od vas, predsjedavajući, da vi ne reagujete. Ona je imala zadatak da poveže Evropsku uniju i unutar i spolja i bila je i još uvijek je jedna sigurno od najjačih političkih ličnosti u Evropskoj uniji i smatram da ste vi, vjerovatno niste pažljivo slušali, ali možemo da izvučemo stenogram, vrlo je bilo neukusno ovo što je kolega iz Demokratske partije socijalista rekao.

Evo ovdje su ovi svjedoci koji su pažljivo slušali, pretpostavljam i predstavnik Vlade, odnosno glavni pregovarač. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:57:52)

Hvala vam, kolegice Bošnjak. Vaše izlaganje ću razumjeti kao komentar i daću priliku kolegi Divanoviću da pojasni te nedoumice. Izvolite.

NIKOLA DIVANOVIĆ (26.07.19 11:58:04)

Hvala vam, uvaženi predsjedavajući.

Dakle, uz najbolje želje za dobro zdravlje i Angele Merkel i Njemačke i Evropske unije, zaista je pomalo čudna situacija ova bila da na ovaj način poslanica Demokratskog fronta pokuša ovakom reakcijom da podmetne prosto na moje izlaganje, ili je bila djelimično u sali, odnosno ili je djelimično bila skoncentrisana na ono što ja govorim ili je ovo zlonamjerni pokušaj, jer svi ste imali prilike da čujete da sam ja vrlo slikovito opisao sve glavne lidere Evropske unije, na jedan vrlo slikoviti način govoreći o tome na šta ukazuju ta određena ponašanja isključivo u političkom smislu.

Prosto me začudilo od poslanice da na ovaj način brani ženska prava od mene ili nekog lidera neke Evropske zemlje, odnosno Njemačku, odnosno Evropsku uniju, ali eto svjedočimo i tome izgleda u posljednje vrijeme. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 11:59:13)

Poslanice Bošnjak, procedura.

BRANKA BOŠNJAK (26.07.19 11:59:17)

Prvo da vam kažem da možemo da tražimo stenogram da bi dokazali šta je kolega rekao i ne dozvoljavam da procjenjuje neko ko nije svjestan šta je rekao moju koncentraciju, da li sam ja bila dovoljno koncentrisana ili da li sam u sali, jer je to na neki način vrijeđanje. A da bi mi dokazali, molim da se da stenogram dijela izlaganja ili cijelog izlaganja kolege, jer on očigledno se bavi analitikom, odnosno pokušava da se bavi analitikom, ali očigledno je napravio grešku, ja ne znam zašto, mada me u suštini nije iznenadilo, ali dajte molim vas stenogram jer hoću da dokažem da bude svjestan čovjek šta je izgovorio.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:00:10)

U redu, evo da razjasnimo, tražićemo stenogram, stenogram će biti dostupan za taj dio i to ćemo vidjeti.

Poslanice Rudović, sad je vrijeme za vaše izlaganje i nek se pripremi poslanica Vuković.

NEDELJKO RUDOVIĆ (26.07.19 12:00:31)

Zahvaljujem, gospodine Nimanbegu.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, gospodine Drljeviću,

Ja ću se pridružiti komplimentima koje je kolegistica Pejović uputila na račun vaših saradnika. Imali smo priliku prije dva dana da vrlo detaljno i konkretno sa njima razgovaramo i ja sam stvarno zaista po pitanju kapaciteta našeg tima koji je zadužen za na neki način koordinaciju i vođenje pregovora spokojan, mada ima jedan problem, problem je po meni taj što ti pregovori najmanje zavise od vas, pregovori zavise od političke volje vlasti, oni zavise od učinaka pravosuđa, oni zavise od rezultata Agencije za sprečavanje korupcije, oni zavise od ponašanja i odlučivanja parlamentarne većine kada je na primjer u pitanju javni servis i regulatorna tijela i na žalost, ne zavisi mnogo od vas i vaših saradnika.

Ja mislim da je ovaj izvještaj koji ste podnijeli Parlamentu samo zavaravanje. On ima dosta podataka, ali ti podaci se kose sa nekim drugim i po nas i po ovo društvo mnogo važnijim ocjenama i podacima koji se nalaze u izvještaj o napretku koji priprema Evropska komisija, kose se, kontradiktorni su. Između ostalog, gospodine Drljeviću, vi nam kažete obavještavate nas da je u izvještajnom periodu, dakle govorimo o drugoj polovini 2018. godine dospjelo ukupno 220 mjera iz Akcionog plana za 23 pregovaračko poglavlje od čega je realizovana 21 mjera što je 9%, u kontinuitetu se realizuje 158, što je 72%, djelimično je realizovano 26, što je 12%, a nije realizovano ukupno 15 što je svega 7%. Ovo su sasvim dobri rezultati. Ja ne bih imao, razumijem i delikatnost i složenost zadataka koji se nalaze pred ukpnom administracijom i državnim aparatom kada je u pitanju usaglašavanje naših i normi i praksi sa Aki komiterom i ja bih bio vrlo zadovoljan, recimo sa ovim podacima. Vi imate iste i vrlo slične procenete kada govorite o operativnom dokumentu, itd. da ne čitam sada ponovo, vrlo su slične cifre.

Onda nas obavještavate da je Evropska komisija u novembru 2018. objavila nezvaničan radni dokument o stanju u poglavljima 23 i 24, to su dva najvažnija poglavlja. Mi ne možemo nikud naprijed dok u tim poglavljima ne pokažemo rezultate i ispunimo mjerila, mi nismo uspjeli na žalost prošle godine da ispunimo ni privremena mjerila, mi stagniramo kada je u pitanju 23 i 24 suštinski, ali Evropska komisija prema izvještaju koji vi dostavljate Parlamentu konstatuje kontinuiran napredak zakonodavnih reformi, izgradnja institucija, kao i početnog, da je početni bilans ostvarenih rezultata u borbi protiv korupcije na visokom nivou, organizovanog kriminala, pranja novca, oduzimanje imovine itd. takođe sasvim dobar. Konstatuje se da je borba protiv organizovanog kriminala, da je bolji rezultat itd.

U maju ove godine dobijamo izvještaj o napretku, već smo upoznati, zna zainteresovana javnost, ja ću samo neke ključne teze iznijeti koje oponiraju tezama koje se nalaze u polugodišnjem izvještaju koji ste vi dostavili Skupštini Crne Gore. Na primjer: Nema političke volje za depolitizaciju, da se na efikasan način riješe pitanja depolitizacije javnog servisa i optimizacije javne uprave. Pravosudni sistem ... zakonodavni okvir koji ima za cilj povećanje stepena nezavisnosti itd. pravosudnog sistema tek treba da bude primijenjen u praksi. Borba protiv korupcije ograničen napredak, korupcija je prisutna u brojnim oblastima, predstavlja razlog za zabrinutost. Sve institucije, govori se o pravosudnim institucijama treba da pokažu proaktivan pristup, što drugim riječima znate šta znači. I dalje je potrebno riješiti izazove koji se odnosi na kredibilitet nezavisnosti, određivanje prioriteta u radu Agencije za sprečavanje korupcije. Dodatni rezultati moraju biti vidljiviji kako bi se obezbijedio ubjedljiv bilans rezultata u vezi sa složenijim oblicima organizovanog kriminala gdje su lokalni interesi u pitanju, itd. itd.

Sušтина priče Evropska unija, Evropska komisija je nama rekla da je naš javni servis pretvoren u poslugu vlasti. Da pravosuđe nije proaktivno i da je podložno političkim uticajima. Sve ono što smo znali gospodine Drljeviću i 2007. godine kada smo potpisali Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, sve isto što smo znali i 2012. kada smo počeli pregovore o pridruživanju. Sedam godina nam traju pregovori, mi smo u fazi koja je takva da ni jedno poglavlje nijesmo uspjeli da zatvorimo, privremeno smo zatvorili čini mi se dva, jedno je ostalo neotvoreno itd. Sve pohvale za to što ste uspjeli nekako da prošle godine ubijedite Brisel da počnu pregovori u vezi poglavlja 27 Zaštita životne sredine, ali gospodine Drljeviću, ... ovdje malo što zavisi od onih koji hoće i koji

znaju. Ovdje najviše zavisi od onih koji žele da Crna Gora bude samo njihova i da oni mogu sve a drugi ne mogu ništa.

Da bismo imali sliku realnu sliku o tome gdje je Crna Gora, na primjer samo u odnosu na dvije zemlje regiona koje su iza nas, a to su Albanija i Makedonija, samo ću tri kvalifikacije Evropske komisije u odnosu na njih iznijeti. Mi smo u suštini ostali u sjenci i Albanije i Makedonije, mi smo tu đe smo, a Makedonija ima postojan tempo sprovođenja reformi. Jesmo li ikada ovakvu kvalifikaciju dobili u izvještaju o napretku? Nismo. Tamo se dešavaju fundamentalne promjene i Makedonija pokazuje opipljive rezultate u oblasti pravosuđa, borbe protiv korupcije, reforme obavještajnih službi i javne administracije.

Drage komšije Makedonci svaka vam čast, vi ste tek počeli, još niste počeli pregovore ali mi smo sedam godina, najmanje sedam godina u nekoj prednosti u odnosu na vas ali mi nikad ovakve rezultate, dame i gospodo nijesmo postigli u očima Brisela, u našim očima, u našim izvještajima je sve sjajno.

Zaključiću, ne možemo uticati presudno ili onoliko koliko bismo mi željeli na budućnost i strukturu Evropske unije, ali mislim da možemo uticati da Crna Gora zaista postane Evropska država, to je proklamovani cilj svih nas, iskreni cilj nekih od nas. Da bismo ostvarili cilj, a taj cilj u praksi znači odgovornu vlast, kontrolisanu vlast, vladavinu zakona, slobodno društvo, slobodne medije, slobodne izbore i da bismo sve to postigli niko nam ne smeta, sve zavisi od toga imamo li mi političku volju da sve to sprovedemo u djelo. U praksi, evo nam dokazi, ta politička volja ne postoji, ona će, nadam se doći do izražaja, da bi došla do izražaja moramo ... prestati da se samozavaravamo. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:10:40)

Hvala, poslaniče Rudović.
Poslaniče Vuletić, izvolite.

MILORAD VULETIĆ (26.07.19 12:10:45)

Evo ovako, gospodine predsjedavajući.

Mene interesuje kao poslanika da li se na kolegijumu, saglasno Poslovniku, dogovarate o trajanju diskusije poslanika po određenoj tački dnevnog reda, koliko pripada kojem poslaničkom klub vremenski, ukoliko je sat, dva ili tri, što je maksimum, osim kad se raspravlja u pojedinostima može biti još +3, da bi znali da se pripremamo? Ne zbog nekog prigovora ko govori više, ko govori manje, ali se dešava da je diskusija, primjera radi, dozvoljena pet, a poslanik priča 12 ili 15 ili 8. Prema tome, znači, jednostavno ne znaš šta će nam onda Poslovnik i zbog čega na ovakav način neko može da priča koliko mu je volja, a neko koliko mu je dozvoljeno po Poslovniku. Ja bih vas samo molio za isti tretman među svim poslanicima koji budu govorili, da li je to 10, 5, tri minuta, na vama je da kažete, a dobro bi bilo ispred početka rasprave po svakoj tački dnevnog reda da poslanici znaju koliko će trajati rasprava, koliko ko ima minuta, koji poslanički klub i kako to da se rasporedi, to je njihovo pravo unutar kluba.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:12:09)

Poslaniče Vuletiću, hvala na vašem doprinosu.

Ja cijenim puno vaš doprinos i zato ću vašem doprinosu dat adekvatan odgovor, a on glasi da se na kolegijumu dogovaramo oko minutaže. Ja sam predložio, i niko se nije usprotivio tome osim klubova koji su rekli koje tačke bi trebale ići na tri sata, da u principu idemo jedan sat rasprave za svaki tačku dnevnog reda pa nek delegiraju koja će više.

Onda smo zaključili i predsjednik je predložio da otprilike četiri tačke su bile koje su bile po tri sata, u stvari pet i ove ostale do dva h maksimalno što se ne moraju izkoristiti. U ovom slučaju ispred kluba SNP Demosa kolega Rudović ima šest minuta govora. On je vjerovatno minut, dva

prekoračio, ali to je njegov stil i ja, meni je teško da kad nešto svaki put uskratim to vrijeme, jer mi nemamo precizno vrijeme koje broji unazad. Vidite da stalno upozoravam. Tako da klub Demokratskog fronta je u potpunosti iskoristio svojih 26 minuta, on može pauzirati za ovu tačku i vaš klub ima 53 minuta ukupno i ne znam koliko ste izkoristili, ali ću vam precizno odmjeriti od ovog momenta na dalje.

Poslanice Vuković, izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (26.07.19 12:14:00)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu, na datoj riječi. I samo ću kao jednu asocijaciju koju imam na ono što ste rekli kazati pa i dobro je što vrijeme ne računamo unazad.

Dragi građani i građanke Crne Gore, uvaženi gospodine Drljeviću sa svojim saradnikom, pozdravljam vas. I zaista bih svoju diskusiju naslonila na ono što je krucijalno bila diskusija mog prethodnika kolege Nikole Divanovića, a posebno u vezi sa drhtavicom koju je pomenuo u jednom simboličkom, metaforičnom značenju zbog toga što sam i sama zaista imala takav pogled na ono što se dešava u današnjoj Evropi, a koji proizlazi iz neke studije svih nas s obzirom na probuđeni euroskepticizam, populizam i nacionalizam koji u tom prenesom značenju kod Angele Merkel koja predstavlja jednu liderku sa bojom, ono što nedostaje današnjoj Evropi, nedostaju joj lideri sa bojom, elite sa bojom i upravo ona zebe i drhti pred onom što će biti budućnost ovako koncipirane Evrope i Evropske unije.

Zato bih kazala da mi u Crnoj Gori u stvari smo zapitani da li je danas Evropa i je li uopšte u Evropi, a kada kažem o ovoj prostornoj odrednici onda mislim je li se udaljila od svoje glavne suštine, a to je ujediniti se, dakle, sjediniti se. Da li se suviše otuđila i da li je zaista neke svoje geopolitičke ambicije svela na svoje interne granice, a to nikada neće moći i ako će o političkoj evoluciji Evrope odlučivati Evropljani, ona mora biti svjesna da će na tom putu se kretati sa svojim atlantskim partnerima i da će oni imati veoma važnu ulogu, jer ako je prije manje od pola vijeka Evropa imala monopol na strateški i geopolitički u određivanju svjetskoga poretka tako da kažemo, danas se izolovala u odnosu na tu svoju poziciju i da je pogubljena između te svoje prošlosti koju želi da prevaziđe i između budućnosti za koju nema konkretnu viziju, a o tome je vrlo dosljedno i konkretno govorio Henri Kisindžer. Najzad mislim da upravo Evropi danas nedostaju lideri poput Angele Merkel, a prije svega oni koji su imali karakter i hrabrost. Karakter zato što izbor danas nije očigledan i hrabrost da se ima vizija i odlučnost kakvu su imali veliki evropski lideri pa ću nabrojati samo neke, a to su Čerčil, oba Ruzvelta, de Gol, Adenauer i dr. Samo u tom svjetlu je moj kolega govorio o drhtavici Angele Merkel.

Ono što, takođe, hoćemo reći da mi otvaramo i zatvaramo poglavlja, ne da bismo ih otvarali i zatvarali nego da ne bismo bili na zaglavlju evropske vizije i prije svega da bismo aktualnim i poželjnim činili politiku otvorenih vrata. Upravo zbog toga, čini mi se, da Crna Gora jeste dobar primjer u regionu koji teži da Evropsku uniju približi sebi i sebe Evropskoj uniji. S tim u vezi rekla bih da u Crnu Goru u tom pogledu usporava i jedna politička kriza za koju bih rekla, bez obzira na to što ćete iz naših redova često čuti da je nema, postoji u poslednjih nekoliko godina u Crnoj Gori i koja je namjerno izazvana upravo usljed galimatijasa koji postoji u Evropskoj uniji kako bi Evropska unija odgojila određeni odijum prema Crnoj Gori. Zbog toga mi imamo dva instrumenta danas u rukama, instrumenta koji drži Evropska komisija. To su teleskop i mikroskop. Mikroskop se upotrebljava kada je u pitanju Crna Gora, teleskop kada su u pitanju druge države koje su se već integrisale u Evropsku uniju i zato su naše greške pod tim mikroskopom mnogo vidljivije nego što su to greške onih koje su posmatrane teleskopom, jer znate i sami da se teleskopom vide mnogo uzvišenije stvari, mikroskopom i ne tako uzvišene. Vide se bacili, dakle, bacili u našoj demokratiji.

Ono što bih takođe naglasila da je Evropska komisija, i to je zaista dobro, primijetila da u Demokratskoj partiji socijalista i ovoj vlasti ima jednog dosljednog i ozbiljnog sagovornika i zato neka se kolege iz Demokratskog fronta i uopšte opozicije zapitaju zašto je to tako. Mi zaista ođe jesmo i gradimo sebe i svoju partiju i svoju politiku na principima meritokratije, dakle, na principima da samo oni koji imaju znanje, imaju moć, ali ako u poslednje vrijeme prigovaraju da Evropska komisija, usljed nastanka procesa stabilokratije progledava kroz prste određenim liderima zbog

toga što su pokazali ozbiljnost u svojoj odluci da postanu dio Evropske unije, onda oni koji su upravo pred tom Evropskom komisijom izgirali sve povjerenje koje su imali zbog toga što su pruživši ruku Evropskoj komisiji, obećavši da će sa njima sarađivati kao opozicioni akter,i kao savremeni politički subjekti u našoj državi, tu pomoć otkazali na jedan veoma neozbiljan način, a taj neozbiljan način jeste i odsustvo u Parlamentu ove države. Dakle, vi, odsustvujući iz Parlamenta ove države, odsustvujete u stvari iz ozbiljnih procesa koji će odlučivati u njenoj budućnosti. Zbog toga poštovanje kolegama Demokratskog fronta i ostalih koji su se vratili u Parlament da sa nama raspravljaju o važnim temama koje se tiču integracije Crne Gore u Evropskoj uniji, zbog toga što, bez obzira na naše razlike koje su toliko duboke da mi se čini ponekad da ih ne možemo prevazići, međutim, u nekom drugom zamahu jer dijalog i priroda dijaloga jeste takva, učini mi se da smo se na neki način zbližili. Zbog toga zaista mislim da je smisao cijelog ovog procesa integracije u dijalogu koliko god mi različiti bili, mi smo iz istoga korijena. Ako smo iz istoga korijena, ako su nam se grane u određenom trenutku političkoga rasta razišle, ako je neka od tih grana malo u nekom procesu, neće se niko uvrijediti, zakržljala, a neka se bolje razvijala, to opet ne znači da ta grana i njen sljedeći plod nemaju šansu da se razviju u nešto što je dobro, dobro prije svega za ovu državu. Najzad hajde da poručimo ono što je najvažnije u procesu integracije, a opet, s obzirom na to da vjerujem da je meritokratija ta koja je najvažnija. I naravno vi, gospodine Drljeviću, sa svojim saradnicima pokazujete kao ozbiljan pregovarač sa ozbiljnim pregovaračima da nam je veoma važno da imamo ljude koji će cjelishodno obavljati svoj posao, da se malo sabere kako planiramo svoje elite. Prije svega mislim na intelektualne elite, i da one dobiju riječ. Oni ljudi koji zaista znaju, o čemu je govorio veliki intelektualac i pjesnik Tomas Stern Eliot, u ovom globalizovanom svijetu, pomalo zamešateljstvo koje je nastalo u Evropi usljed informacije koja zaista funkcioniše na užtrb znanju i znanja koje funkcioniše nauštrb mudrosti i najzad života koji živimo, koji funkcioniše nauštrb nekog vitalnog života koji često zaboravljamo. Hajde da sjednemo i da planiramo ozbiljne procese, s obzirom na to da nas čeka veliki posao. Mislim da ukoliko se budemo zatvorili, kao što to često znamo i ukoliko budemo među sobom dijelili jedni drugima komplimente kako smo dobro radili u određenom procesu, a to sve u okviru jedne partije mi smo potpuno izgubili svoju namjeru da postanemo dio jednog sistema vrijednosti kakav jeste evropski.

Zbog toga, za kraj ove diskusije pozivam svoje kolege, pozivam ih da se vrata u Odbor za izbornu zakonodavstvo, iako oni decidirano kažu da nema šanse makar ne u ovim okolnostima pozivam ih zato što Demokratska partija socijalista privodi kraju izborne zakone, odnosno privodi svoj rad na tim svojim izbornim zakonima, da nam pomognu u tome, jer, bez vašega pogleda na ta dokumenta, bez vaših komentara, tih dokumenata, ti dokumenti biće samo mrtvo slovo na papiru.

Hvala vam.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:22:46)

Poslanice Vuković, između devet i 10 minuta.

Poslanik Momčilo Martinović, neka se pripremi poslanik Danijel Živković.

MOMČILO MARTINOVIĆ (26.07.19 12:23:04)

Zahvaljujem puno, predsjedavajući.

Pozdravljam glavnog pregovarača sa svojim saradnikom, pozdravljam takođe vas uvažene kolegice i kolege poslanici i pozdravljam vas građani Crne Gore, uz jednu molbu na samom početku da entuzijazam prema Evropskom putu zadržimo na ovom nivou i da ga u narednom periodu samo više povećavamo u tom dijelu jer shvatam da Crna Gora ovaj put je izabrala kao najozbiljniji spoljno-politički prioritet koji ima u narednom periodu i da nam na tom putu zajednički pomognete u cjelini.

Prije svega, želio bih da kažem da tim kojim rukovodite ima jedan jako interesantan interaktivan odnos sa odborom za Evropske integracije. Ja vam na tome zahvaljujem, iako moram podsjetiti da Crna Gora je na samom procesu od samog starta kada je pristupila ovim

pregovorima ušla u jednu modifikovanu fazu što je u svakom slučaju dala jedan teži zadatak pred crnogorskom administracijom, pred crnogorskim društvom, a vi ste na taj način pokazali odgovoran stav i odgovoran odnos prema tom dijelu što znači da se svaki vaš rezultat mora dodatno tretirati.

Prije svega, podsjetio bih na jedan da kažem bilans trenutnog stanja uz ambiciju da nešto u narednom periodu intenziviramo. Prije svega, više puta se čulo da imamo bilans otvorenih pregovaračkih poglavlja 32 da je najznačajniji, najmarkantniji dio ovog izvještaja koji tretiramo otvaranja poglavlja 27 kao jedno od najzahtijevnijih poglavlja u pregovaračkom procesu. Da imamo tri privremeno zatvorena poglavlja i ono što me raduje najviše u tom dijelu što sam čuo u komunikaciji sa vama da imamo tehnički spremna još četiri pregovaračka poglavlja za zatvaranje privremene.

Ako sam dobro shvatio, tako da to može da ohrabri i to može da raduje da se ide u jednom pozitivnom smjeru.

Dalje, što se tiče moje opservacije na ovaj dokument i na aktuelnu situaciju u pristupnim pregovorima, moramo se podsjetiti i moramo se pripremiti za aktuelnu situaciju. Neko od kolega maločas govorio da su nedavno završeni izbori u Evropskom parlamentu, da su u tom trenutku porasli populistički pokreti i da Crna Gora se mora na tu novonastalu okolnost sa posebnom pažnjom osvrnuti.

Dakle, kada čujemo izjave evropskih zvaničnika u tom dijelu shvatamo da je politika proširenja nešto što je sekundarno da oni imaju internih problema kojima se trebaju sa pažnjom posvetiti. Ali isto tako smatratram da proces proširenja mora da teče paralelno sa tim procesom konsolidacije same Unije. U tom dijelu smatram da moramo biti odgovorni i da moramo biti spremni. Prije svega da se adaptiramo na tu novonastalu situaciju, da naše pregovaračke napore uskladimo sa takvom situacijom i da pokušamo da mislimo jedan korak unaprijed, a reći ću na što konkretno mislim.

U ovom dijelu iskreno se nadam kada govorimo o otvaranju pregovaračkih poglavlja, ja sam optimista da ćemo u toku aktuelnog predsjedavanja finske otvoriti i posljednje pregovaračko poglavlje broj 8 konkurencije. To je jedan cilj, koji ja bih želio da ostvarimo kao društvo.

Sa druge strane, što se tiče aktivnosti jeste da moramo biti svjesni da od 1.januara 2020.godine, predsjedava Hrvatska. Znači, to moramo dobro da iskoristimo, da se dobro pripremimo i da u tom dijelu napravimo izuzetno dobre pregovaračke platforme za tu situaciju. Jer, mi smo svjesni da je ovaj proces koji je pred nama i u kojem smo u toku, da ima svoje dvije strane. Političku i tehničku u tehničkom dijelu možemo biti zadovoljni, a u političkom smislu bih volio da iskoristimo jedan model koji može biti značajan u ovom procesu pogotovo u ovim najavama o kojima sam govorio tokom Hrvatskog predsjedavanja, a to jeste jačanje parlamentarne diplomatije.

Mi moramo u tom dijelu kao Parlament i kao matični odbor da se postaramo, da zajednički sa vama to učinimo na najbolji mogući način. Da konkretizujemo određene aktivnosti i da naše evropske partnere ubijedimo, da oni rezultati koji su postignuti u Crnoj Gori da zavređuju pažnju i da kao takvi moraju biti tretirani. Ja uvijek, dosta često koristim jednu tezu da kažem, da evropski prostor se mora konsolidovati, da Crna Gora i Zapadni Balkan kao proširenje nego kao konsolidaciju evropskog prostora.

Tako da, Zapadni Balkan sa svojim pozitivnim primjerima može biti jedna da kažem cigla u ovom zidu koji čini Evropska unija i da joj može biti značajan, a da će se Evropska unija izboriti sa aktuelnim izazovima jer je odolijevala i drugim iskušenjima koji već više od pola vijeka traju. Tako da se nadam i uvjeren sam da ćemo na način i u odnosu na aktuelnu situaciju se kvalitetno adaptirati pripremiti strateške korake, a u Odboru za Evropske integracije u ovom parlamentu imat će te maksimalnu podršku.

Zahvaljujem puno na vašem odnosu, na vašem timu koji je u komunikaciji pa skoro mogu reći dnevnoj i nadamo se da ćemo ... aktivnostima koje ovdje izvinjavam se na prekoračenju, još samo da završim jednu rečenicu.

Znači, sa ovim dijelom i sa našim planom vezano za ovu tematiku, da ćemo imati konkretne rezultate i da ćemo ove aktivnosti prenijet i najširoj javnosti konkretno do svakog građanina.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:28:57)

Hvala, poslaniče Martinović.

Danijel Živković je sljedeći poslanik, nek se pripremi Dragutin Papović.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (26.07.19 12:29:26)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, uvaženi glavni pregovaraču Drljeviću, sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege,

Ja ću pokšati da budem koncizan, jer smo imali prilike da čujemo dosta toga prethodno od kolega koje su govorile na ovu temu.

Dakle, ovo je već postala rutinska stvar u Parlamentu da raspravljamo upravo ovim polugodišnjim izvještajima i rekao bih da krajnje kada posmatramo jedan izvještaj ukupno da kažemo integraciju Crne Gore u Evropsku uniju moramo biti krajnje objektivni iz prostog razloga što ako nijesmo objektivni onda nećemo na pravi način sagledati sve one izazove koji nas očekuju u narednom periodu koje bi trebalo na jedan kvalitetan način da kažem prevaziđemo ili određene stvari da preveniramo i rekao bih da ubrzamo proces EU integracija.

Neću se baviti pretjerano nekim analizama u kakvom stanju se danas nalazi Evropska unija to je stvar da kažemo Evropske unije baviću se ipak ovim pitanjima koji se tiču nas samih i onoga što mi kao država možemo prevashodno da uradimo. Tačno je da kao što je kolegica Aleksandra govorila da imamo taj mikroskopski odnos prema onome što se dešavalo u Crnoj Gori za razliku od nekih da kažemo prethodnih integracionih procesa, nekih drugih država i da smo mi pod budnim moritoringom i za najmanju grešku i neka je. Nemamo ništa sporno sa tim mi kao društvo treba da budemo pripremljeni za društvo savremene evropske civilizacije da usvajamo te standarde i da kao društvo budemo spremni za Evropsku uniju iz prostog razloga što tako spremni smo potrebni i takvoj zajednici.

Sa druge strane, se nalazi ovo drugo pitanje u kojem se sad govori odnosi se na to da li postoji politička volja da se uđe u Evropsku uniju.

Dakle, možemo da polemishemo i sa tom tezom da je upravo ova vladajuća većina prevashodno Demokratska partija socijalista, kao najmarkantniji politički subjekt u Crnoj Gori, zapravo na svojim leđima iznijela neke od najvažnijih strateških ciljeva koje se odnose na Crnu Goru.

Kada smo obnovili našu nezvisnost 2006.godine, to stalno potenciramo opredijelili smo se za integracione procese. Zašto? Zato što smo svjesni toga, da su integracioni procesi najbolji odgovor za sve stavljam pod znake navoda ovo "bolesti na Balkanu". Znamo da su integracioni procesi najbolji odgovor na ono što se na Balkanu dešavalo u prethodnom periodu, naučili smo određene lekcije kazali smo nećemo da idemo nekim lošim putevima, nego da postanemo dio onog društva kome prevashodno istorijski i teritorijalnom pripadamo.

Sa druge strane ovdje su neki od kolega iz opozicije govorili da Crna Gora neće postati član Evropske unije dok god je Demokratska partija socijalista na vlasti sa svojim koalicionim partnerima.

Da otklonimo tu dilemu i tu sumnju Crna Gora će upravo postati članica Evropske unije upravo na čelu sa Demokratskom partijom socijalista.

Iz prostog razloga što mi imamo najkvalitetnije da kažemo kadrovske, ljudske kapacitete koji su spremni da ponesu taj teret odgovornosti koji su spremni da ponesu taj teret odgovornosti i ono što je najvažnije, mi smo se do sada pokazali kao najkredibilniji partner Evropskoj uniji i zapadnom sistemu vrijednosti i zbog toga i kažem da na objektivan način treba sagledamo sve ono što nam imputiraju upravo naši Evropski partneri, ali sa druge strane da na jedan kvalitetan način prilagodimo sve ono što i evropska normativa upravo o vrijednostima koje postoje u Crnoj Gori i da na taj način odgovorimo svim izazovima i rekao bih da sa druge strane nemamo alternativu. Nemamo alternativu, naše društvo nema pravo na tu alternativu nego da idemo upravo ovim putem koji smo zacrtali i ostvarili veoma veliki uspjeh govorilo se o Makedoniji, svaka čast

našim kolegama, ali ne zaboravimo da smo mi lider u Evropskim integracijama i da to potenciraju i naši evropski partneri.

Pohvala za vaš rad i nadam se da ćemo u narednom periodu i dalje svjedočiti ovako kvalitetnim izvještajima.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:34:00)

Poslaniče Papoviću, izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (26.07.19 12:34:09)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče Nimanbegu.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani gospodine Drljeviću sa saradnikom.

Rasprava o ovom polugodišnjem desetom izvještaju teče očekivano u duhu komentara o posljednjem izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore. Moram na početku istaći jednu ocjenu koja je na mene ovako ostavila najveći utisak kada je taj izvještaj objavljen.

Naime, nije prošlo ni 12 sati od dodjeljivanja tog izvještaja javili su se brojni kritičari koji su već imali "ekspertsku analizu o tom izvještaju". Ja sam mislio da je to izvještaj koji ima ne više od 20-tak stranica, jer zaista za pola dana, ne može se više pročitati i objektivno analizirati i onda sam vidio da izvještaj ima 110 stranica na engleskom jeziku i nekih 15-tak stranica više u prevodu na naš jezik. Onda sam se zapitao da li je moguće da imamo takve eksperte koji mogu da za jedno popodne da pročitaju i analiziraju 110 stranica teksta na engleskom jeziku pod uslovom da engleski razumiju kao svoj maternji. Ili je riječ o plitkim, površnim i neobjektivnim ocjenama. Onda mislim da se radi o ovome drugome.

Dakle, da je prije svega riječ o neobjektivnom pristupu ovoj materiji i da je to demonstrirano prije svega od kolega iz opozicije tokom današnje rasprave.

Jer, evo ako ste makar pročitali sažetak ovog izvještaja kaže se. Po pitanju sposobnosti Crne Gore da preuzme obaveze iz članstva, važan posao na usklađivanju pripreme za implementaciju pravne tekove EU je obavljen u mnogim oblastima.

Crna Gora je postigla dobar nivo spremnosti u oblastima kao što su: pravo privrednih društava, pravo intelektualne svojine, energetika, vanjska, bezbjedonosna i odbrambena politika.

Crna Gora je umjereno spremna mnogim poglavljima, kao što su sloboda kretanja roba, politika konkurencije, poljoprivreda, ruralni razvoj, bezbjednost hrane, veterinarska i fito sanitarna politika, kao i preduzetnička industrijska politika.

Crna Gora je postigla određen nivo spremnosti u oblastima kao što su životna sredina i klimatske promjene. Te socijalna politika je zapošljavanje. Dobar je napredak ostvaren u oblastima prava na osnivanje i slobode pružanje usluga, prava intelektualne svojine, poljoprivrede, ruralnog razvoja, bezbjednosti hrane. U prestojećem periodu Crna Gora treba naročito da se fokusira na politiku zaštite konkurencije životnu sredinu, klimatske promjene te javne nabavke.

U 95% pregovaračkih poglavlja mi imamo solidne do izuzetne ocjene, solidne do izuzetne. Ni u jednom pregovaračkom poglavlju mi nemamo negativnu ocjenu ni u jednom.

Kaže se, za poglavlje 24 temeljna prava i sloboda izražavanja. Crna Gora je postigla određeni nivo spremnosti u oblasti slobode izražavanja, ali u izvještajnom periodu nije ostvaren napredak.

Dakle, stagnacija, a ne nazadovanje, kako su nam oni neobjektivni eksperti sa početka mogli iz izlaganja u početku reći i tu zaista pripada odgovornost vama, Vladi i Parlamentu. Prije svega parlamentarnoj većini i mi od te odgovornosti ne bježimo. Što se tiče slobode medija odnosno stvaranja ambijenta za slobodu izražavanja to je primarno odgovornost vladajuće većine. Ali, u ovome se kaže, što se tiče medija. Dakle, jedna od preporuka, treba nastojati da se razviju mehanizmi samoregulacije.

Dakle, ono što je propušteno da se kaže, nije odgovornost samo na vlasti i onima koji rukovode ovim procesom u oblasti slobode izražavanja. Nego i odgovornost je medija, prije svega

u njihovom profesionalnom izvještavanju u njihovom profesionalnom radu u njihovoj samo regulaciji. Kažem, naša je odgovornost da stvorimo ambijent za slobodu izražavanja. Ali, mislim da ne možemo prihvatiti ocjenu da u Crnoj Gori postoji ne sloboda izražavanja. Ako imamo u vidu, da su najuticajnije mediji iz oblasti štampanih medija, elektronskih portala, oni koji nijesu naklonjeni vlasti. Ako vlast stvara takav ambijent koji je nepovoljan za razvoj slobode medija mišljenja od kud ova situacija, to je nelogično.

Dakle, ti mediji su postigli nezavisnost u odnosu na, a ja mislim da nijesu postigli u odnosu na druge političke i ekonomske centra moći. Zato se to u izvještaju kaže profesionalizacija.

Takođe, izvinjavam se, potpredsjedniče, još samo malo vremena.

Takođe, ja znam da je lako kritikovati i reći stagniramo ne napredujemo dovoljno brzo. Tačno ima tu i objektivnih ocjena mi bismo voljeli brže. Uzmite samo poglavlje osam, koje još nije otvoreno. Ali se u ovom izvještaju bukvalno za njega kažu ocjene kao za većinu drugih solidnih poglavlja ima napretka. Zašto onda nije otvoreno, tu je ono o čemu govorimo dakle to je ono što prije svega Evropska unija taktizira ne u skladu sa standardima nego u skladu sa globalnom politikom.

Da se vratim na ovu priču o kolegama iz opozicije. Zašto oni u svojim opštinama, odnosno opštinama gdje upravljaju nijesu pokazali da su dostojni i da mogu da rade po standardima? Ko im brani da tamo depolitizuju javnu upravu. Ko im tamo brani da rade u skladu sa evropskim standardima? Ko im tamo brani da lokalne medije dovedu na nivo evropskih standarda? Niko. Zašto to ne urade, zato što ne znaju. Zašto to ne urade već godinama. Ja mislim da je ovdje suština upravo u tome da DPS vladajućom koalicijom bez obzira na sve ove nedostatke iz izvještaja i mišljenje Evropske komisije jedina politička opcija koja je spremna da ovaj proces drži živim i da unapređuje.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:40:19)

Posalaniče Papoviću, izvinjavam se što sam pokušavao da vas podsjetim na vrijeme. Ali, isteklo je dva sata i pet minuta rasprave na ovu tačku dnevnog reda. Imamo još četvoro prijavljenih poslanika ispred vašeg Kluba. Tako da mi to stvara problem u rukovođenju sjednicom.

Može, ali gospodin Konjević.

Vi ste komentar najavili, znači procedura. Izvolite.

..

BRANKO RADULOVIĆ (26.07.19 12:42:24)

Ne želim da diskutujem i polemiku koja ne vodi funkciji dobro Crne Gore, posebno neću ubuduće. Ukazivat ću na problem. Ima ljudi poput mene, koji sam već u godinama, kome sam posvetio pet godina života i koji predlažem hiljade stvari. Danas ukoliko neko kritikuje nekoga ja to volim imenom i prezimenom, daj da se mi saberemo i svo naše znanje kako Evropu da uvedemo u izvornom smislu u Crnoj Gori. Kako će Evropa dabogda da bude na dobrom putu ja ne znam da li će biti ili neće biti suština je. Suština je da se mi saberemo ovdje, a ima ljudi koji brže čitaju koji manje čitaju, koso čitaju, ima raznih metoda u svemu tome, koji daleko prate. Ne može se ovo naučiti, ja se slažem za jedan dan, ja sam ovome posvetio pet godina dana.

Tako da ne volim destrukciju, ne volim konstrukciju za dobro Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:42:50)

Poslaniče Konjević, vi želite?

Ne znam odakle da vam vrijeme preusmjerim.

Tako da ako želite proceduru, ali molim vas 30 sekundi.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.07.19 12:43:08)

Kolega Papoviću, vi ste ozbiljan naučnik, ali ovdje nije stvar metodologije gledanja...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:43:17)

Poslaniče Konjeviću, samo molim vas u proceduri nemojte.

Zahvaljujem.

Sljedeća poslanica Pavićević i onda bih zamolio da posljednji učesnik u raspravi bude Andrija Nikolić i Miloš Nikolić nam je ovdje, onda ćemo po redosljedu prijava.

Koleginice Pavićević, izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (26.07.19 12:43:43)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovani glavni pregovaraču sa saradnikom, poštovane poslanice i poslanici, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Složila bih se sa kolegom poslanikom Anđušićem da se novi koncept osnivanja Kancelarije glavnog pregovarača u okviru kabineta predsjednika Vlade Crne Gore pokazao zaista opravdanim i efikasnim.

Takođe, složila bih se sa mnogim poslanicima koji su danas govorili, zapamtila sam izlaganje poslanika Ibrahimovića, da je izvještaj urađen kvalitetno i da su u njemu prepoznate i veoma dinamične, bilateralne i međunarodne aktivnosti naših najviših zvaničnika, predsjednika države Đukanovića, predsjednika Vlade Markovića i predsjednika Skupštine Brajovića. Te da se zaista radi o koordiniranom i kontinuiranom radu Kancelarije glavnog pregovarača i ukupnih zvaničnika Crne Gore.

Intenzivan je rad i na ispunjavanju, kako nas je upoznao glavni pregovarač početnih mjerila, nakon što je otvoreno, na moje veliko zadovoljstvo i zadovoljstvo svih građana Crne Gore, poglavlje 27 životna sredina i klimatske promjene.

Ono što smo na Odboru za Evropske integracije imali zaista zadovoljstvo da čujemo i najavljeno je od glavnog pregovarača i njegovih saradnika je da se traži mehanizam da se proces odobravanja, ugovaranja i sprovođenja projekata do implementacije znači skрати. Na Odboru je takođe pozdravljena inicijativa da poslanici Odbora za Evropske integracije pođu na teren i da se na licu mjesta upoznaju sa sprovođenjem projekata.

Ovim putem bih pohvalila Kancelariju, posebno u dijelu pripreme programa podrške, na zaista jednom stručnom, efikasnom i posvećenom radu što smo svi na Odboru sa zadovoljstvom konstatovali na inicijativu predsjednika Odbora za Evropske integracije. Jer se vidi, kao što sam na početku najavila, da je to zaista koordiniran i kontinuiran rad a ne sporadičan.

Upoznati smo i da svaki od projekata imaju svoje takozvane lične karte i da ćemo imati mogućnost da dobijemo pregled svih projekata i na neki način da pomognemo ukoliko do realizacije nekih od projekata nije došlo u mjeri u kojoj se to i očekivalo.

Upoznati smo i sa lokacijom sredstava i razlikom u odnosu na IP-3 u odnosu na IP-2, da je ranije do sada svaka država imala svoju lokaciju i koliko sredstava može da povuče. Ali kod IP-3 više neće biti takva lokacija po zemljama već će zemlja dobiti sredstva jedino ako je spremna da ih dobije tj. zavisice od relevantnosti i zrelosti projekata koje kandidujemo.

Vezano za mehanizam IPE u Crnoj Gori rečeno nam je od vaše saradnice gospođe Glišević-Đurović da trenutno u čitavom tom mehanizmu IP radi 170 ljudi, radi se zaista o složenom lancu odobrenja ugovaranja i sprovođenja projekta. Jako je važno stvaranje preduslova da se zna ko nije u tom lancu odradio svoj posao u mjeri ukoliko se od te osobe očekivalo ili od tog direktorata ili nekog dijela državne uprave.

Takođe, važno je znati da su podijeljene nadležnosti kancelarije glavnog pregovarača i Ministarstva finansija na adekvatan način, ko prati grantove, ko koordinira, sve donatore bilo da su

inostrani, što je nadležnost Ministarstva vanjskih poslova, da su za međunarodne finansijske institucije, da je zaduženo Ministarstvo finansija i ostalo. Uočeni problem sa kojim se suočava ne samo Crna Gora, već i region pa i šire, a to je fluktuacija kadrova odnosno odliv kadrova na način što se obučeni kadrovi za bavljenje i to što je jako zahtjevan proces poslije određenog vremena odlučuju da napuste taj sistem i vjerujem odnosno ubijedena sam da je odluka koju je donijela Vlada da bi se tome stalo na put ili makar umanjile posljedice i u mjeri mogućeg zadržali obučeni kadrovi. Donesena je odluka o nagrađivanju na centralnom nivou, prema kojoj se svako mjesečno nagrađuju do 30% do nivoa načelnika direkcija onih koji se bave IP-om.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:48:42)

Hvala.

Da ispoštujem i druge kolege.

Hvala vam puno.

Sljedeći je kolega Miloš Nikolić, neka se pripremi kolega Andrija Nikolić.

MILOŠ NIKOLIĆ (26.07.19 12:48:59)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Poštovani gospodine Drljeviću, poštovane kolegice i kolege zbog vremena i zbog toga što smo probili termin, ja ću se potruditi minut ili dva uopšte nekih stavova u odnosu na izvještaj koji danas razmatramo.

Vjerujem da je ukupno pitanje pridruživanja Crne Gore u Evropskoj uniji odnosno da se ova tema valja posmatrati prije svega kroz dva pitanja.

Prvo pitanje, odnosno prvi aspekt jeste ono što sama Crna Gora radi na tom putu, a drugi jeste trenutno raspoloženje same Evropske unije za proširenje.

Kada govorimo o prvoj temi, čini mi se da je najvažnije u ovoj priči što u Crnoj Gori upravo oko ove teme imamo najveći koncezus. Dakle, oko 70% građana Crne Gore je zagovornik članstva Crne Gore u Evropskoj uniji, i mislim da je upravo ovaj podatak i ovaj broj ukazuje da možda baš po pitanju Evropske unije možemo najbolje sarađivati svi zajedno i da možemo objediniti ono što su naši potencijali u cilju članstva Crne Gore u Evropskoj uniji.

Dakle, riječ je o jednoj temi koja ima apsolutni društveni konsenzus i vjerujem da nam to stvara i političku i moralnu obavezu da u skladu sa tim postupamo i da svi zajedno, bez obzira na naše političke razlike koje nesporno postoje, radimo u pravcu ostvarivanja ovog cilja.

Drugo pitanje, kao što sam rekao, jeste pitanje raspoloženja za proširenja u samoj Evropskoj uniji i tu već, rekao bih, da nekoliko godina unazad pristupamo ipak jednom vještačkom usporavanju procesa proširenja. Kako u odnosu na Crnu Goru tako i u odnosu na druge države koje je svugdje otvorila pregeovarački proces ili tek treba da stanu na taj put.

Ako se sjetimo prije nekoliko godina imali smo jednu neformalnu da kažem odluku, da država može otvoriti samo dva poglavlja po predsjedavanju što je značajno usporilo put Crne Gore, nakon toga se pokušalo sa određenim konvojem, odnosno sa takozvanim paketom ući u Evropsku uniju, odnosno na taj način se nastojao usporiti proces integracije određenih država kako bi ušlo sve zajedno kada dostigne određene standarde. Dok konačno sam predsjednik Francuske gospodin Makron nije prije mjesec ili dva jasno saopštio da proširenje Evropske unije neće biti sve dok Evropska unija unutar same sebe ne doživi duboke institucionalne u svom funkcionisanju. Ovo je, čini mi se, veoma važno saopštiti prije svega zbog građana kojim se često spočitava i imputira da Crna Gora je već sada država koja najduže pregovara sa Evropskom unijom, navodno zbog odgovornosti Demokratske partije socijalista i njene politike. Dakle, Crna Gora pregovara do sada najduže sa Evropskom unijom zato što su standardi promijenjeni, zato što su kriterijumi za članstvo drugačiji i zbog toga što u ovom trenutku, nažalost u samoj Evropskoj uniji, zbog njenih ličnih problema, odnosno ličnih institucionalnih problema i krize Evropske unije ne postoji dovoljno raspoloženja da se ona dalje širi. To naravno, ne znači da Crna Gora treba da stane sa svojom integracijom, naprotiv, to znači da Crna Gora mora da se fokusira na sebe samu,

da sprovodi reforme prije svega radi sebe, da usvaja dobre standarde Evropske unije, odnosno dobre standarde savremene Evrope, a da li će i kada će to voditi formalnom članstvu u Evropskoj uniji to nije nešto što treba da nas na kraju opterećuje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 12:52:30)

Hvala, poslaniče Miloše Nikoliću.
Poslanik Andrija Nikolić, izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (26.07.19 12:52:35)

Hvala Vam, potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani građani Crne Gore, poštovani gospodine Drljeviću sa saradnikom,

Evo, već je dosta toga kazano od strane mojih kolega, i ne bih želio da upadnem u rizik da se ponovim, a opet jako je teško ne konstatovati ono što su neke uspješne politike koje se sprovode, prije svega, kad je riječ o aktivnostima vašeg pregovaračkog tijela. Od vaših aktivnosti dominantno zavisi onaj krvotok reformi koji se preslikava tamo negdje u Briselu i zahvaljujući kojem se uspostavlja ta krvna slika evropskog napretka Crne Gore. Međutim, veoma je indikativno što se u poslednjem vremenu pojavila potvrda onoga što su bila permanentna upozorenja od strane Crne Gore kad je riječ o procesu proširenja i ukupno evropskoj perspektivi zemalja Zapadnog Balkana. Pojavila se izjava aktuelnog francuskog predsjednika koji je upozorio na to da politiku proširenja praktično treba suspendovati do momenta dok Evropska unija interno ne bude spremna i ne bude dovršila proces konsolidacije na unutrašnjem planu, odnosno reformskog zahvata zbog različitih politika koje su se pojavile unutar same Evropske unije. I konačno, takođe, pokazale su se opravdanim ona upozorenja koja su dolazila od strane državnog vrha Crne Gore, da je ipak politika proširenja u ovom vremenu i gostrateško, odnosno geopolitičko pitanje koje dominantno zavisi od aktuelne briselske administracije i vodećih zemalja članica Evropske unije. To je važno imati u vidu, jer proces proširenja danas nije isti kao što je bio, recimo, nakon pada Berlinskog zida i završetka Hladnog rata. Rumunija i Bugarska, uz dužno poštovanje prema našim zemeljama komšijama, postale su članice Evropske unije 2007. godine. Rekao bih, a to i danas u Evropskoj uniji potvrđuju, po znatno olakšanim kriterijumima i procedurama u odnosu na učlanjenje Hrvatske koje se dogodilo šest godina kasnije. A, nakon učlanjenja Hrvatske promijenio se potpuno koncept proširenja u odnosu na ostatak zemalja Zapadnog Balkana koje su izrazile ambiciju da postanu članice Evropske unije. Kako? Tako što je proces započet poglavljima 23 i 24, da bi se najavilo svim onim aspirantima za članstvo, da su to poglavlja koja će biti poslednja zatvorena u procesu pridruživanja Evropskoj uniji. Dakle, jedan najrigorozniji, ali istovremeno rekao bih i najobjektivniji pristup procesu proširenja Evropske unije u novijoj istoriji.

Naravno, to objektivizira sliku i objektivizira stvarnost. Ne znači da, naravno, sve zavisi od geopolitičke situacije, u značajnoj mjeri možemo pomoći Evropskoj uniji da i neke svoje unutrašnje reforme doživljava kao procese koje treba paralelno voditi sa procesom pridruživanja zemalja Zapadnog Balkana tom sistemu vrijednosti. Upravo taj proces pridruživanja može da bude dio tog konsolidacionog procesa na unutrašnjem planu, jer Evropska unija je imala jednu od najuspješnijih politika upravo personifikovanu politikom proširenja. Mislim da bi im iskustvo koje je, dominantno se odnosilo na evropsku susjedsku politiku koja je promovisana 2003. godine i koja je doživjela veliki neuspjeh, moglo biti veoma korisno za ono što se trenutno dešava na Zapadnom Balkanu. Jer, za razliku od bivših komunističkih zemalja koje su uspješno preoblikovane u zemlje tržišne demokratije, evropska susjedstva politika je doživjela veliki neuspjeh. Imala je za cilj da formira prijateljski prsten zemalja oko Evropske unije kojima su nudili tehničku pomoć, novac, otvoreno tržište, ali ne i članstvo u Evropskoj uniji kao finalni cilj. Tačno je da Evropska unija nije mogla prevenirati ono što je sovjetsko nezadovoljstvo, odnosno rusko nezadovoljstvo raspadom Sovjetskog Saveza, kao i neke političke i sektaške sukobe na Bliskom istoku. Ali, umjesto mirnodopskog okruženja dobili su talas migracija iz ratom zahvaćenih područja i zbog toga su se takođe našli u velikom problemu. Mislim da je to dobro i poučno iskustvo u pogledu onoga što se

dešava na Zapadnom Balkanu, jer se ovdje svakih 20 godina obnavljala nestabilnost i svakih 20 godina smo imali zveckanje oružjem, ako ne, konkretno i rat.

Ne želim, da kažem, da budem sumnjičav u pogledu aktuelnog stanja i da prizivam neke scenarije iz prošlosti koji nijesu dobri, ali svakako je to jedan od aspekata koji treba uzeti u razmatranje.

Hvala, što ste mi dozvolili da produžim potpredsjedniče.

Na kraju samo konstatujemo nekoliko činjenice. Kad je riječ o poglavljima 23 i 24, mi smo do sada usvojili, čitao sam nedavno veoma pažljivo, intervju koji ste dali i mislim da je jako dobar pregled stanja u odnosu na učinjeno, sedamdeset zakona iz ove oblasti. Jedna ozbiljna pravna tekovina Evropske unije je unesena u ono što je naša pravna vrijednost. Na bazi tih, da kažem, pravnih tekstova formirane su institucije Specijalnog državnog tužilaštva, Agencije za sprečavanje korupcije. Takođe, od 01. janurara 2016. do kraja 2018. godine, 226 javnih funkcionera je dalo ostavku ili je razriješeno nakon mišljenja i odluka Agencije za sprečavanje korupcije. Čini mi se da je to konkretan pokazatelj ovog reformskog procesa koji diktira pravna politika Crne Gore u odnosu na svoje integracione ciljeve.

Na kraju, od rezultata u oblastima 23 i 24 zavisi ukupan napredak crnogorskog društva, ne samo napredak na polju evropskih integracija. Onda kada taj napredak bude konačno do kraja, da kažem, u funkciji osjećaja građana Crne Gore da je on zbilja primijenjen u svim onim standardima koji važe u Evropskoj uniji, mislim da tada će biti sasvim svejedno da li smo mi članica Evropske unije ili će Evropska unija sačekati neki drugi momenat da nas pozove u članstvo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:00:28)

Hvala, poslaniče Nikolić.

Ovim smo završili učešće poslanika u raspravi.

Pitam pregovarača, želi li završnu riječ?

Želi.

Riječ ima Aleksandar Drljević, izvolite.

ALEKSANDAR DRLJEVIĆ (26.07.19 13:00:44)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Koliko imam samo vremena na raspolaganju, pet minuta, je li tako?

Pošto je bilo dosta pitanja, zaista ću se potruditi da budem što je moguće kraći, uzimajući u obzir da su već kolege poslanici dali određene komentare i već rekli ono što sam ja neđe htio da kažem.

Prije svega, uvaženi poslanici, građani i građanke, želim da zahvalim na pohvalnim komentarima na račun rada Kancelarije za evropske integracije i od predstavnika opozicionih i predstavnika vladajuće koalicije, mislim da zaista Kancelarija za evropske integracije, nijesam od onih koji hvale rad svojih kolega, ali uzimajući u obzir aktuelnu situaciju kada je integracioni proces u pitanju, daje maksimum koliko može da se daje u dijelu pregovora i korišćenja fondova usklađivanje zakonodavstva i prije svega u dijelu komunikacije svega onoga što radimo prema našim građanima i zbog toga nastradala je činjenica da bez obzira na određene poruke koje su dolazile u prethodnom periodu od strane i država članica i Evropske komisije naši građani i dalje u jednom velikom procentu vjeruju u ovaj proces. Ja mislim da kroz integracioni proces smo već zaista bili u prilici da osjetimo konkretne benefite našeg i procesa pregovaranja i budućeg članstva u Evropskoj uniji. Posebno želim da spomenem koristi koje imamo kada su konkretni programi ili projekti u pitanju. Prije svega u dijelu mobilnosti studenata, mobilnosti naučno-istraživačkih radnika, konkretne infrastrukture u oblasti zaštite životne sredine, putne infrastrukture i to je sve ono što nas na neki način zaista ohrabruje da mi jesmo na pravom putu i da treba u dodatnom stepenu da intenziviramo naše aktivnosti.

Bilo je dosta komentara da li smo mogli više i da li je proces pregovaranja traje već dovoljno dugo. Uzimajući u obzir iz čega smo sve izašli iz šta smo sve proživjeli u prethodnom vremenskom

periodu od obnove nezavisnosti za 13 godina mislim da smo uradili kao društvo, zaista puno. Da li je to dovoljno sigurno da ne i da li treba da stanemo, ne mislim da treba da nastavimo kao sistem da prosto bolje funkcionišemo i da dajemo odgovore na sve one izazove sa kojima se suočavamo.

Ono što je važno istaći to je da ovo zaista nije proces ili Vlade ili pregovaračke strukture ovo je proces cjelokupnog crnogorskog društva i zbog toga smo posebno ponosni na činjenicu da smo u pregovarački proces u pregovaračku strukturu u pregovaračke grupe uključili predstavnike svih onih segmenata crnogorskog društva prije svega mislim na predstavnike nevladinih organizacija, organizacija civilnog društva i u tom dijelu bih htio da prokomentarišem, da će to biti naš dodatni odgovor, da pokušamo da dodatno intenziviramo rad radnih grupa komunikaciju na liniji resorni ministar, pregovarač sa predstavnicima svih članova radnih grupa, ali prije svega nevladinih organizacija.

Prije nekoliko dana smo imali sastanak predstavnika organizacija civilnog društva sa predsjednikom Vlade i potpredsjednicima i dogovorili smo se da ćemo u narednom periodu, periodično svakih dva mjeseca imati slične sastanke da prosto čujemo znači konkretno mišljenje gdje u kojem segmentu predstavnici nevladinih organizacija smatraju da možemo da unaprijedimo određene stvari.

Parlamentarna diplomatija mislim da uzimajući u obzir kada sam rekao da je ovo proces djelokupnog društva, smatram da je uloga Parlamenta i u prethodnom periodu, a i u narednim fazama naša integracija će biti sve važnija i sve značajnija i zbog toga smatram da je rad Odbora za Evropske integracije i diskusiju koju imamo na plenumu potpuno podržavajuća. Ono što je poslanica Čatović rekla da je neophodno, sigurno organizovati i posebnu sjednicu samo posvećenu integracionom procesu zbog toga što određene odluke u državama članicama isključivo zavise od odluka koje će se donositi u Parlamentu.

Dakle, to su vaše kolege sa kojima vi treba da komunicirate, da imate informacije kako oni o određenim stvarima razmišljaju kada je Crna Gora u pitanju. Tako da dajem punu podršku radu Parlamenta u tom dijelu i zaista očekujemo u tom segmentu vašu pomoć, kako bi ovaj proces uspjeli da dovedemo do kraja.

I ako je predmet našeg današnjeg razgovora deseti polugodišnji izvještaj, pričali smo dosta o izvještaju o napretku. Ja mislim da bi taj izvještaj o napretku puno bio bolji kada bi u dijelu političkih kriterijuma i u onom dijelu funkcionalnosti Parlamenta, relevantnih odbora, aktivnosti koje smo preduzeli na reformi izbornog zakonodavstva, da je slika u tom dijelu bila drugačija sigurno da bi i sam izvještaj o napretku bio drugačiji.

Mi kada prolazimo pojedinačno kroz pregovaračka poglavlja kolega Papović je vrlo slikovito i lijepo predstavio sva pregovaračka poglavlja i gdje mi bilježimo napredak. Kakva je situacija konkretno, ja mislim da mi možemo da budemo u tom dijelu zadovoljni. Mi nijesmo imali nazadovanje, ni u jednom pregovaračkom poglavlju negdje imamo veći napredak, negdje imamo manji napredak. Ali, ono što mislim da je jako važno da taj napredak postoji da se mi krećemo prema krajnjem cilju.

Dosta riječi je bilo oko situacije u Evropskoj uniji i državama članicama. To je nešto prosto na što mi ne možemo da utičemo, mi moramo da se posvetimo sami sebi, moramo dodatno da radimo i da ispunjavamo naše obaveze, svako u svom segmentu i svako u svojoj nadležnosti. Mene iskreno raduje da je novi saziv Evropskog parlamenta ipak tako konstituisan da proevropske snage imaju većinu, da se sigurno drže strategije proširenja Evropske unije na Zapadni Balkan i da politika proširenja će ipak ostati u fokusu novog parlamenta i predpostavljam i nove komisije.

Tako da u tom dijelu mislim da ćemo imati i u Evropskoj komisiji i u državama članicama relevantne sagovornike koji će razumjeti važnost politike proširenja Evropske unije na Zapadni Balkan. U dijelu ocjena Crne Gore u odnosu na ostale države Zapadnog Balkana, ja mislim da tu zaista nema dileme, da mi prosto ako govorimo jezikom brojki mi smo otvorili skoro izuzev jednog pregovaračkog poglavlja koje očekujemo da bude otvoreno do kraja ove godine. Sva pregovaračka poglavlja i mislim da nema prosto prostora za upoređivanje sa određenim državama koji još uvijek nijesu ni započele proces pregovora. Naravno, ja sam koristio svaku priliku i koristim i ovu priliku da pohvalim ono što je Sjeverna Makedonija uradila i mislim da je to dobro kako za njih, tako i za sve nas, kao region, da prosto se zajedno kao region krećemo prema Evropskoj

uniji, ali ipak mi smo otvorili skoro sva pregovaračka poglavlja, određena poglavlja privremeno zatvorili imamo jedan korpus pregovaračkog poglavlja koje mi zaista procjenjujemo da su postignu fazu interne spremnosti. Tako da bez dileme moramo biti svjesni činjenice da ipak jako prednjačimo u odnosu na sve druge države.

Ono što je posebno takođe važno i mislim da treba istaći a to je prepoznato i u strategiju proširenja Evrpske unije na Zapadni Balkan, da mi nemamo otvorenih pitanja sa našim susjedima u regionu i to je prosto jedan primjer koji trebaju svi drugi da slijede, ali samo na taj način, mislim da se možemo kretati prema Evropskoj uniji.

Da pokušam da zaključim moju diskusiju ovo je proces cjelokupnog crnogorskog društva bez aktivnog učešća i predstavnika Vladinih institucija, nevladinih organizacija, ali iznad svega Parlamenta ovaj proces ne možemo da dovedemo do kraja.

Zbog toga ... priliku da pozovem još jednom na što aktivniji što proaktivniji pristup i Odbora i svih nas kako bi zajednički završavali aktivnosti koje su pred nama.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:09:54)

Zahvalio bih se pregovaraču Drljeviću.

Evo samo da zaključim tačku.

Izvolite kolega Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.07.19 13:10:10)

U okviru ove tačke.

Dakle, gospodine Drljeviću, a vama se obraćam naravno, potpredsjedniče. S obzirom da je gospodin Drljević ipak ovdje par puta ranije bio kao formalni predlagač ovog polugodišnjeg izvještaja. Mislim, da mu je poznata poslovnička odredba koja se tiče učešća u pretresu, da on ima pravo na završnu riječ, ali da u završnoj riječi ne može da ta završna riječima obilježje rasprave i obilježje odgovora poslanicima maltene, u odnosu na ono što je komentar njihovih izlaganja.

Bila je ovdje, dobra praksa, poslovnički takođe potvrđena. Da se nakon uvodne riječi predlagača i uvodnih riječi predstavnika klubova predlagač javi i tad iskomentariše ono što smo rekli, ne da se čeka cio tok sjednice i da se onda uzme od pet, deset nebitno minut, 20 minuta i da se onda polemisiše sa svim tim stvarima koje ste čuli. Šta sad da mi radimo, pa ja bih imao četiri, pet potpuno objektivnih prigovora na neke vaše teze kojima ste probali da pobijete možda moje teze i sad ja nemam pravo na riječ, nijesam tražio ni u ime Kluba, imao sam pravo na završnu riječ na tri minuta, možda čak i poslije vas, jer to nije definisano Poslovníkom. Nijesam je tražio, a sad smo dobili obilježje rasprave.

Dakle, molba, potpredsjedniče, da gospodin Drljević, i ne samo on nego svi ostali predlagači, imaju u vidu da u završnoj riječi ne mogu da polemisiše sa stavovima koji su se čuli tokom sjednice . ništa drugo. To je praksa koju imamo od početka.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:11:39)

Hvala, poslanice Damjanoviću.

Samo da odgovorim. Kolege, vrijeme nama svima neumitno teče i svi smo uskraćeni za vrijeme i taj proces ne možemo zaustaviti. Mislim da je glavni pregovarač Drljević u svojoj raspravi zbilja nije imao obilježja neke polemike sa poslanicima nego samo je pojašnjavao stavove. Tako da on je iskoristio svoje proceduralno pravo, ali evo izvolite da čujemo stavove, mislim vjerovatno po istom pitanju, ali ne znam o čemu se radi, procedura od strane kolege Radulovića.

Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (26.07.19 13:12:28)

Gospodine predsjedavajući,

Ja vas molim, ja vas duboko molim da na kolegijumu rasporedite vrijeme. Ovo su izuzetno važne tačke. Septembar je slobodan vanredna sjednica Parlamenta hoću da se diskutuje o važnim temama i razmjenjuju mišljenja. Kako se poziva Parlament da diskutuje kad mi nemamo sučeljavanja argumenata. Ovdje je hiljade pitanja postavljeno Evropska unije se drma, cio svijet se drma daj da imamo svoj stav. Kaže nemamo, poslednja konstatacija, nemamo veli otvorenih pitanja sa susjedima pa premijer vanjskih poslova non stop i sad on priča o Prevlaci. Poslije Finske Hrvatska nastupa. Nikad nećemo ući ako im ne damo svu Prevlaku ...(prekid)... samo zbog toga. Ma daj nemoj da se igramo bre sa Crnom Gorom.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:13:34)

Hvala, poslaniče Raduloviću.

Samo da vas ovako obavijestim. Ako budete nastavljali proceduru imaćemo proceduru u pauzi. Imali smo ovako do sada bez ovih procedura Klub DPS-a je 14 minuta više govorio nego što je predviđeno vremenom kluba, DF šest minuta više, SDP oko dva minuta, SNP-Demos četiri minuta, Posebni klub nam je uštedio jedno vrijeme, pet minuta je prekoračio vrijeme glavni predlagač tačke ili glavi pregovarač. Tako da mislim da smo imali dovoljno vremena da raspravljamo o ovoj tački i molim vas vi iskusni poslanici nemojte proceduru koristiti za način da promovirate svoje stavove. Mislim da smo imali dovoljno vremena zato sad ko je više vremena iskoristio. Znam, ali kolega Medojeviću niste imali ograničenje vremena u smislu koristili koliko ste htjeli i rekli ste vaše stavove. Takođe, kolega Radulović nisam ga čak ni upozoravao na vrijeme sad ne mogu se sjetiti tako da čujemo sad kolegu Živkovića.

Kolega Živković, procedura takođe.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (26.07.19 13:14:58)

Potpredsjedniče, samo da ne zloupotrebljavamo ni ja neću zloupotrijebiti proceduru.

Glavni pregovarač je iskoristio svoju mogućnost čini mi se da nije nešto pretjerano koristio nekoga lično da pominje. Znači, nije odgovarao ništa konkretno, uopšteno je davao određene ocjene. Mislim da tu nema potrebe za bilo kakvim proceduralnim reakcijama i mi smo se iz kluba ovdje potrudili da racionalizujemo naše vrijeme iako smo možda imali još nekoga da govori na ovu temu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:15:26)

Ja se slažem sa vama, kolega Živkoviću.

Kolega Medojević, tražiš proceduru, a i kolega Konjević traži proceduru.

Pa, ovo je baš proceduralna reakcija.

Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (26.07.19 13:15:35)

Ja sam vas, ako se sjećate, predsjedavajući, na samom startu, kod uvodnih izlaganja, pitao kakav je status glavnog pregovarača u odnosu na polemike u uvodna izlaganja. Gospodine glavni pregovaraču, jedan osnovni parlamentarni bonton kaže kao što ste vi predstavnik Vlade mi smo predstavnici građana, mi smo ovde birali Vladu, dakle, elementarni politički parlamentarni bonton, da vam ne ukazujem na praksu Evropskog parlamenta, kaže kada neko ko zastupa 80.000

građana kao što su poslanici Demokratskog fronta iznese u uvodnom izlaganju svoj stav, vi naravno niste dužni da odgovorite, ali elementarno je korektno da odgovorite. Zašto? Zato što onda poslije vašeg odgovora mi imamo pravo na komentar. Vi ste izabrali, nemojte se sad uvrijediti, predsjedavajući, ovo nije nikakva uvreda nego vi znate da ja ovo stalno govorim, kukavički stav da u završnoj riječi polemišete sa poslanicima.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:16:32)

Kolega Medojeviću, molim vas ispravite taj izraz. Ispravite taj izraz molim vas.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (26.07.19 13:16:45)

Evo ne znam kako, mogu li ovako predsjedavajući? U Evropskom parlamentu svaki predstavnik Evropske komisije je dužan da odgovori na svaki stav poslanika Evropskog parlamenta i na kraju poslanik Evropskog parlamenta ima zadnju riječ. Zato sam vas ja pozvao, ovde nije nikakva ideologija u pitanju. U pitanju je zajednički interes evropske integracije, reforme mi smo vidjeli čitav niz primjedbi. Ja znam da vi imate pravo po Poslovniku da u završnoj riječi da to kažete, ali to nije korektno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:17:12)

U redu prošao je minut i po, kolega Medojeviću.

Kolega Medojeviću, hvala.

Kolega Konjeviću, vaša proceduralna reakcija da čujemo.

Kolega Medojeviću, molim vas da privedemo raspravu kraju. Mislim da ste javnosti bili dovoljno jasni i molim vas da sjedite.

Kolege, molim vas.

Kolega Medojeviću, molim vas sjedite istekao vam je minut. To je vaš stav rekli ste, bili ste jasni i ne morate 10 puta to ponavljati.

Kolega Konjeviću, vi imate vaš stav da čujemo.

RAŠKO KONJEVIĆ (26.07.19 13:18:44)

Potpredsjedniče, malo me iznenađuje kolega Drljević. Milsim da je u duhu dijaloga, posebno evropskog, bilo da ne uradi ovo. Radi se o korektnom mladom čovjeku i mislim da je upravo na fonu onoga što on reprezentuje u ime Vlade bilo politički korektno da je oponirao određenim stavovima, a ne politički se ponašao kao da bježi od dijaloga. Nije to problem, ali mislim da ste i vi perosnalno trebali negdje da gradite imidž da kad dođete jednom godišnje ili jednom polugodišnje u Parleмент da ova diskusija bude malo življa jer upravo kroz dijalog možemo čini mi se da dođemo do određenih stvari koje bi trebale negdje da budu zajednički zaključak. Znate kako, nemojte da nam samo šaljete poruke da bi ovoj izvještaj bio bolji da je usvojeno zakonodavstvo. Moguće da bi bio bolji, ali valjda je problematičnije što je poslanik uhapšen mimo Ustava jer smo to zaključili na Administrativnom odboru nego izbornu zakonodavstvo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:19:54)

Hvala, kolega Konjeviću.

Ovo nije samo na vašu proceduralnu reakciju, ali i na reakciju svih ostalih poslanika ovdje. Prvo se moramo složiti da je kolega Drljević gost u ovom domu i mislim da ga moramo i sa takvom pažnjom se i svi odnositi prema njemu. Znači bilo koja riječ da se ne shvati da je pregovarač

Drljević bio nekorektan. On je bio izuzetno korektan u svom izlaganju. Način kako je poslovnički iskoristio je način koji politički vi iz opozicije u ovom momentu želite koristiti i na taj način ovo nije jedino čitanje ovoga izvještaja. On se razmatra i na odborima i ima dovoljno mogućnosti da se u toj direktnoj raspravi sa pregovaračkim timom da se razmotri. Ovo je jedan od polugodišnjih izvještaja koje mi razmatramo i ja se slažem da je ovo jedna veoma ključna tema, ali vi znate da recimo da sam ja uskraćen da ne učestvujem u raspravi po ovoj tački dnevnog reda iz tehničkih razloga, čisto tehničkih ne zbog bilo čega drugog. Tako da vas molim da privedemo kraju.

Ja ću sada konstatovati, javnost je čula naše stavove, i moram konstatovati da smo završili pretres i da ćemo se izjasniti o ovoj tački naknadno.

Ja zahvaljujem gospodinu Drljeviću i gospođi Marković i gospodinu Mrdaku na učešću i vidimo se vjerovatno na jesen na drugim izvještajima. Sada prelazimo na 18. tačku dnevnog reda, a ona glasi:

Izvještaj o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2018. godinu.

Predstavnici i institucije Ombudsmana zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore su Zdenka Perović, Siniša Bjeković i Snežana Mijušković zamjenici zaštitnika ljudskih prava i sloboda. Ja ih pozdravljam u moje i u vaše ime i obavještavam vas da je izvjestioc Odbora za ljudska prava i slobode Momčilo Martinović.

Otvaram pretres. Da li predstavnik predlagača želi dopunsko obrazloženje?

Momenat imamo proceduralno reakciju, kolega Damjanoviću izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.07.19 13:22:14)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani predstavnici institucije Ombudsmana, dakle, možda je ovo sada prava prilika da svi ovdje zajednički riješimo jednu dilemu s kojom smo upoznati putem medija, makar ja kao poslanik ovog doma. Ovdje su sa nama dakle, predstavnici Ombudsmana uz činjenicu da je istekao mandat zbog sticanja uslova za penziju, je li tako, dosadašnjem Ombudsmanu i ja sam iz medija vidio da je generalni sekretar uputio dopis Ombudsmanu gdje je rekao da će v.d. Ombudsmana biti onaj koji je prvi položio zakletvu. Pa samo želim ovdje da razjasnim i tu dilemu na bazi kojeg je to akta upućen taj dopis institucije Ombudsmana, jer znate kako? Predsjednik države će ovdje da imenuje možda sad ili u septembru ili nikad, nebitno je to, to je njegovo pravo ovo lice i svakako je na jedan način prejudiciranje pozicije v.d. u odnosu na ono što se može desiti. Mene samo interesuje da li je gospodine potpredsjedniče bilo kakvih dogovora unutar kolegijuma kojem prisustvujem uredno svaki put? Nije, unutar nekog užeg kolegijuma koji neformalno postoji, vi znate kako postoji u smislu konsultacija vladajuće većine, da li je tu bilo ili je ovo lično autonomni akt sekretara koji je procijenio da rješava problem nepostojanja v.d.u institucijama Ombudsmana time što šalje dopis u kome kaže da je onaj koji je prvi položio zakletvu i v.d. Samo da to pitanje ovdje riješimo, ako vi nemate ta saznanja ništa sporno, nek ovo ostane u javnosti pa ćemo onda naći način da u formalnom smislu tražimo objašnjenje. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:23:57)

Hvala vam, poslaniče Damjanoviću.

Mi smo skupa završili Ekonomski fakultet. Govorim tako da pravna situacija u Crnoj Gori to je više do pravnik, naš generalni sekretar je pravnik. Biće da ćemo i neki konkretni odgovor čuti i od njega. Da, na kolegijumu nije bilo razgovora o ovome, ali ja vam mogu reći kad već idemo u proceduru da recimo sa gospođom Mijušković ovih dana, ja imam otprilike 20 godina neke profesionalne saradnje koja nije bila na ovom nivou i da imam potpuno povjerenje u nju kao osobu koja veoma profesionalno predstavlja svoju instituciju i radi svoj posao i ako u smislu se nismo sreli u smislu ekonomije nego humanitarnog rada.

Ne slažem se puno često sa nekim stavovima kolege Bjekovića oko manjina, radili smo u nekim radnim grupama, ali isto takođe profesionalac i sad bi dao priliku gospođi Perović kao predstavnici ovoga da ona drži uvodu riječ. Da čujemo i nju.

Kolege, vi znate da procedure imaju prednost u odnosu na sve živo.
Gospođo Perović, izvolite.

ZDENKA PEROVIĆ (26.07.19 13:25:43)

Mogu li? Hvala lijepo, evo da ne pogriješim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:26:00)

Gospođo Perović, samo evo naša služba je bila veoma efikasna i ja sam, kolega Anđušiću molim vas, da bih saopštio, član 14 Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda, imenovanje, prestanak funkcije itd. govori da zaštitnik kao u slučaju odsutnosti i spriječenosti obavlja funkciju zamjenik koga on ili ona odredi. U slučaju prestanka funkcije zaštitnika njegove, njene poslove obavlja zamjenik, zamjenica koja najduže obavlja tu funkciju. To je stav 2 člana 14.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (26.07.19 13:26:47)

Onaj koji je polagao zakletvu ovdje pa je kao prvi položio toga dana. Je li to to? Je li to u redu? Ništa, ništa sporno. Potpredsjedniče sve je jasno. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:27:00)

Gospođo Perović, evo sada imate pravo na uvodnu riječ. Izvolite.

ZDENKA PEROVIĆ (26.07.19 13:27:11)

Poslanici, izvještaj koj danas predstavljamo daje pregled aktivnosti i zapažanja u svim segmentima našeg rada. Sadržinski održava sve činjenice i okolnosti od značaja za sistem zaštite ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, kao i zapažanja do kojeg smo došli u našem radu. Prošle godine obilježili smo 15 godina radne institucije. U poređenju sa prethodnom godinom primljene su 32 pritužbe više. Zadržan je visok stepen okončanih predmeta 96,62%, a prosječno trajanje postupka bilo je 60 dana. Visok procenat otklonjenih povreda prava u toku ispitnog postupka 62% u zaštiti prava lica lišenih slobode. Povećanja broja pritužbi bilježimo u oblasti zaštite o diskriminaciji 14,8%. Veći broj obavljenih terenskih posjeta, ustanovama, organima, organizacijama čije nadležnosti spadaju u domen našeg rada, veći je odaziv građana tokom održavanja dana zaštitnika u crnogorskim opštinama. Nastavljeno je jačanje saradnje sa civilnim sektorom koje se ogleda u velikom broju poziva za učešće na skupovima i realizaciji zajedničkih aktivnosti. Pojačana intezivirana saradnja na usavršavanju kadrova zajedno sa drugim organima za zaštitu ljudskih prava, pojačana saradnja sa Savjetom Evrope i OEBS-om na implementaciji standarda u oblasti zaštite ljudskih prava i što je za nas od velike važnosti bilježimo pozitivne ocjene unapređenju rada i efikasnosti institucije iskazane kroz poslednji Izvještaj Evropske komisije za Crnu Goru.

Građani su uglavnom ukazivali na ekonomoska, socijalna i kulturna prava, prava djeteta, zabrana diskriminacije, nastala građanska prava, pravno suđenje u razvojnom roku. Izražavale su nezadovoljstvo radom organa javne uprave, dužinu trajanja upravnog postupka, nedonošenja odluka u zakonskom roku, nedonošenja odluka po žalbi, poništavanje prvostepenih odluka i vraćanje na ponovni postupak. Analizom pritužbe na osnovu razgovora sa građanima, obradom statističkih i drugih pokazatelja može se zaključiti da građani u nedovoljnoj mjeri ostvaruju svoja ekonomska, socijalna i kulturna prava i da su mjere koje se preduzimaju od strane nadležnih

organa, u cilju njihovog ostvarivanja i dalje ispod standarda koje propisuju potvrđeni i objavljeni međunarodni instrumenti u ovoj oblasti.

U pogledu efikasnosti i kvaliteta rada javne uprave možemo zaključiti da je ostvaren određeni napredak, ali su i dalje prisutne nepravilnosti i slabosti u radu koje nepovoljno utiču na ostvarivanje prava građana, na principijalne sigurnosti jednakost građana pred zakonom. To se najčešće ispoljava u vidu ćutanja uprave, nepoštovanja zakonskih rokova i načela dobra uprave. Ukazujemo da je neophodno nastaviti aktivnosti na podizanju svijesti zaposlenih o principima dobra uprave i uzspostavljanje efikasnog sistema odgovornosti u javnom sektoru zbog neblagovremenog, nezakonitog ili kršenja prava građana.

U odnosu na rad sudova primijećeno je da građani više koriste pravna sredstva za zaštitu prava na suđenju u razumnom roku i bilježe više uspjeha u postupcima po kontrolnom zahtjevu i tužbi za pravično zadovoljenje. Sudovi prepoznaju djelotvornost ovih pravnih sredstava pa je potrebno u kontinuitetu nastaviti sa ovom praksom, promovisati i unapređivati u skladu sa jurisprudencijom Evropskog suda za ljudska prava. Podsjećamo da neopravdano dugotrajnja sudskih postupaka kod građana stvara pravnu nesigurnost i nepovjerenje u pravni sistem.

Obaveza je države da obezbijedi djelotvoran sistem garancija u sudskom postupku kako bi se otklonila nesigurnost u kojoj se stranka nalazi u toku suđenja i postupak okončao u primjerenom roku. U odnosu na prava lica lišenih slobode zabilježeni su pozitivni primjeri u uređenju jasnih, ujednačenih procedura, što će svakako doprinijeti dostizanju standarda nulte tolerancije, torture i svih oblika zlostavljanja. Ipak ovaj standard zahtijeva dalji kontinuirani sveobuhvatan pristup koji, između ostalog, znači rad prvenstveno prevencije, ali efikasno postupanje i odlučan odgovor kada do kršenja zabrane zlostavljanja dođe u smislu identifikacije i kažnjavanje počinioca. U ostvarivanju prava djeteta primjećuje se napredak u određenim oblastima. Međutim, i dalje se suočava nesklad u ostvarivanju prava djece različitih regiona kao i u pogledu ostvarivanje prava ranjivih kategorija djece. U porodičnom pravnim postupcima djeca i dalje nijesu dovoljno vidljiva i princip njihove participacije se ne sprovodi u punoj mjeri. Organi starateljstva još uvijek u dovoljnoj mjeri ne koriste svoja ovlaštenje u slučajevima zanemarivanje roditeljskog prava, zloupotreba djece i manipulativnog ponašanja roditelja. U oblasti zaštite diskriminacije bilježimo poraz broja predmeta u radu za oko 13 %, najveći broj pritužbi podnešen je zbog diskriminacije u području rada i zapošljavanja, radi organa i javne uprave, socijalne zaštite, rodno zasnovanog nasilja, zdravstvene zaštite i unutrašnjih poslova i policijskog postupanja. Posmatrano u cjelini u 2018. godini, zabilježen je određeni napredak u ostvarivanju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, napredak je i dalje izraženiji u području zakonodavstva.

Međutim slučajevi kršenja ljudskih prava i sloboda ukazuju da odgovor nadležnih organa institucija nije odgovarajući i da stanje u mnogim oblastima još uvijek nije zadovoljavajuća. Oređene pojave kršenja ljudskih prava i sloboda dešavaju se u kontinuitetu sa manjim ili većim ostupanjem u odnosu na rani period. Zato je neophodno da se u narednom periodu posveti veća pažnja prevencije kršenja ljudskih prava i organi institucije zaduženi za sprovođenje zakona odlučnije i efikasnije reaguju na svaki slučaj. U tom smislu ključna je uloga i odgovornost donosilac ovih odluka u sve tri grane vlasti zakonodavnoj i izvršnoj, sudskoj kako bi se obezbijedila puna primjena zakona i vladavine prava. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:33:16)

Zahvaljujem, gospođo Perović.

Sada nastavljamo sa redosledom, pitam izvjestioca odbora da li želi riječ.

Izvolite, riječ ima Momčilo Martinović.

MOMČILO MARTINOVIĆ (26.07.19 13:33:30)

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, poštovane kleginice i kolege poslanici, uvaženi predstavnici zaštitnika gospođo Mijušković, gospodin Bjeković, pozdravljam Vas puno i dozvolite mi da ukratko

kažem nešto u odnosu na sami tok sjednice Odbora ljudska prava i slobode i sam izvještaj što on sadrži.

Dakle, pred nama je Izvještaj o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda za 2018.godinu, radi se o jednom sve obuhvatnom dokumentu koji sadrži brojne informacije o značaju analize čitavog sistema zaštite ljudskih prava i sloboda. Ovaj izvještaj se mora sagledati u svijetlu činjenice, da svi međunarodni izvještaji govore o napretku institucije poslednjih nekoliko godina, činjenice da su materijali koje dobijamo u okviru ovog izvještaja sve kvalitetniji, sadržajnije i može se reći lakše razumljivo i prosječno poznavaoocu materije. Što je jedna posebna odlika ove publikacije namijenjena široj i stručnoj javnosti. Izvještaj je pregledan i saopštava bitne podatke o predmetima u radnoj instituciji zaštitnika u prethodnoj godini. Osim individualnih pritužbi koje su po tradiciju posebno po... Parlamenta javnosti kroz izvještaje se jasno naglašavaju brojne i druge aktivnosti na promociji zaštiti ljudskih prava i sloboda, što jasno govori da se institucija prepoznaje ne samo kao reaktivni, nego što je vrlo bitno i kao proaktivni činilac za zaštitu ljudskih prava i sloboda, posebno kada su u pitanju ranjive grupe, jedan od bitnih funkcija institucija u vršenju njene društvene misije. U odnosu na rad po pritužbama u 2018.godini zaštitnik u radu je imao 916 predmeta, od koji je 889 formirano u 2018.godini, a 27 predmeta je prenešeno iz 2017.godine. Od 916 predmeta koji su bili u radnom postupku je okončano 885 predmeta, u procetualnom smislu 96,62% u 103 predmeta dato je 235 preporuka različitim adresatima. Primjene pritužbe odnosile su se na rad državnih organa, organa državne uprave, upravnih i drugih organizacija 330 ukupno, na rad Javnih službi i drugih nosioca javnih ovlašćenja 210 na rad sudova 141, na rad Organa lokalne samouprave i Lokalne uprave 58, Državnog tužilaštva 27, Uprave policije 39 na rad organa službi nosilac javnih ovlašćenja u drugim državama, privrednih društava, drugih pravnih lica, preduzetnika, fizičkih lica i drugih ukupno 111.

Kada govorimo o prirodi povrijeđenih prava, građani i građanke su uglavnom ukazivali na ekonomska, socijalna i kulturna prava, ukupno na prava djeteta 161 i zabran diskriminacije 146, dok je u odnosu nastala građanska prava bila ukupno 245, na povredu prava na suđenju ukupnih pritužbi podijelo je 55 građana odnosno građanki, a najčešće razlozi zbog kojih su se građanke i građani obraćali zaštitniku bili su nedovoljstvom rada organa javne uprave. Dužina trajanja upravnog postupka nedonošenje odluke o zakonskom roku, nedonošenje odluka po žalbi i često poništavanje prvostepenih odluka i vraćanje na ponovni postupak.

Zbog racionalizacije vremena, jer ste me uvaženi predsjedavajući upozorili ja ću pokušati da skratim ovaj dio i jednostavno prenesem ono što je uloga da kažem izvestioca sa odbora. Reći ću samo da se odbor nalazi u okviru konačnog razmatranja izvještaja mora naći zaključak u obavezi poštovanja preporuka institucija zaštitnika što treba biti dio agende svakog organa, jednako kako pravnog i fizičkog lica na koji se one odnose u skladu sa Ustavom i zakonom. Tokom razmatranja ovo je vrlo bitno pomenuti, Izvještaj na odboru prisustvo pojedinih državnih organa, to jeste prije svega prestavnika Minsitarstva pravde, Ministarstva zdravlja, Uprave policije, Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pokazalo se da bi praksa i češće komunikacije morale da bude stalna i neposredna. Te da se upravno na taj način skraćuje procedura i vrijeme u kojem je moguće intervenirati kako bi se efikasno djelovalo i preventivno i kao što sam na početku rekao reaktivno u zaštiti prava i slobode. Podrške Skupštine ne može ne treba biti samo dekratorna, jer je institucija zaštitnika jednako važna produžena ruka suverenog građanina, koji svoj položaj gradi upravo kroz funkciju Parlamenta kao jednako važnog aktera društvenog života. Zato je jedinstvo i inercija ovih institucija, prirodna potreba zbog kojih se izvještaj nalazi na dnevnom redu ovog doma.

U tom smislu odbor je zaključio da Izvještaj zaštitnika za 2018.godinu treba u cjelini podržati i pružiti punu podršku instituciju u ostvarivanju njene ustavne i društvene uloge. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:38:47)

Hvala Vam, poslaniče Martinoviću.

Sada nastavljamo sa raspravom ispred klubova redosled je sledeći, kolega Halil Duković, izvinjavam se prvi govornik, Branka Bošnjak, Raško Konjević, Ervin Ibrahimović, Andrija Popović i Anka Vukićević.

Izvolite, poslanice Dukoviću.

HALIL DUKOVIĆ (26.07.19 13:39:27)

Ako postoji kakva problematika ja sam spreman da saslušam i druge da ne budem ja prvi, nije nikakav problem.

Zahvaljujem, uvaženi predsjedavajući, uvaženi zamjenici Obudsmara , kolegice i kolege poslanici.

Možda činjenica da je u Izvještajnoj 2018.godine riješeno 96,62% predmeta govori sama po sebi o radu institucije zaštitnih ljudskih prava i sloboda. Druga, činjenica koja nam ukazuje na obim rada ove institucije jeste da su tokom izvještajne godine primili 555 građana. Takođe, kako smo upoznati iz izvještaj desetak poziva telefonom dnevno u ovoj instituciji samo govori o tome da je u pitanju rast povjerenja koja uživa institucija Obudsmara u Crnoj Gori. Naravno svoje viđenje dala je i Evropska komisija koja je konstatovala poboljšanje u nekoliko oblasti što je pohvalno i dobro, jer je to znak jačanja institucije Obudsmara kao nezavisne institucije ,a naravno još bolje što je rast povjerenja građana u ovu instituciju i te kako vidljiv. Naravno iz izvještaja koji je nama dostavljeno možemo vidjeti mnogo i poučnih stvari.

Ja se neću baviti onim slučajevima koje Obudsman naveo,ali ću izvući neke stvari koje su zaista zabrinjavajuće,a koja olako prođemo preko njih, a vjerujem da će nas kad tad kao društvo susresti.Prva konstatacija, tiče se medija i odnosi se na događaju kojima su žrtve maloljetnici u kojima mediji i te kako izvještavaju na jedan ne baš primjeren način, i kritika koju.. od strane institucijom Obudsman medijima zaista ukazuje na to da moramo izvještavati sa stanovišta događaja kao negativne pojave, a da zaista izbjegavamo detalje, opise i konkretne situacije, jer to u mnogome otkriva identitet osobe, a vi znate šta to u maloj Crnoj Gori znači gdje se svi znamo i poznajemo.

Jedna druga činjenica koja je zaista zabrinjavajuća jeste jedna anketa koju su sproveli Agencija za elektronske medije Crne Gore i UNICEF a radi se o istraživanju koje je rađeno u avgustu 2018. godine, akoje je obuhvatilo djecu od perioda od 12 do 17 godina, gdje smo na žalost vidjeli jednu činjenicu koja sama po sebi mora zabrinuti, koja kaže da djece u ovom uzrastu od 12 do 17 godina osam sati dnevno provedu ispred raznih ektra, i to kaže tri i po sata dnevno koriste mobilni telefon, oko dva sata dnevno gledaju televiziju, oko sat i po vremena ispred kompjutera i lap topa, nešto manje od sat vremena dnevno igra igrice i oko 20-setak minuta dnevno provedu ispred tableta.

Zaista znamo šta je vrijeme elektronizacije, ali ako imamo u vidu da djeca od uzrasta od 12 do 17 godina barem i osam sati spavaju, ostaje im osam sati da i jedu i družu se i idu u školu. Da li je to dovoljno da zaista vidimo gdje nam ide naša mladost i da li je to nešto što treba da nas zabrine, ja mislim da jeste. I sigurno ovoj problematici moramo se osvrnuti sa dovoljnom pažnjom, jer vjerujem da će nas u budućnosti sačekati kao neka negativna pojava, bez obzira na to što elektronski mediji i elektronski imaju i neki pozitivnih ali čini mi se da posebno mladi ne znaju da koriste u onim okvirima koje je dobro za njih.

Druga činjenica tiče se Zakona o zaštiti od nasilja u porodici. Zaista jedan zabrinjavajući podatak da mi u Crnoj Gori imamo porast nasilja u porodici za preko 10%, tačnije 10,46%. I ne znamo da li je to posljedica boljeg prijavljivanja i boljeg shatanja prije svega građana Crne Gore da se ovom problemu moramo svi, moramo svi shvatiti ovaj problem na način što ćemo prijavljivati ove slučajeve jer je zaista nasilje u porstu, ali je činjenica da ga mi imamo preko 10% više nego što ga je bilo u 2017. godini. Takođe, procenat izrečenih kazni je veći u odnosu na 2017. godinu on iznosi 10,56%, a da je značajno opao procenat oslobađajućih odluka i to sa 31,24 na 23,54. I naravno i u pogledu izrečenih zaštitnih mjera zapaža se da u 2018. godini izrečeno ukupno 408 mjera dok je u 2017. godini taj broj iznosio 302, što je povećanje za 35%. Mislim da su i sudovi reagovali na ovu pojavu, ali je sigurno pojava koja treba da zabrine sve nas. Ovo sam namjerno izdvojio nešto što se nalazi u vašem izvještaju koji nije samo dobar nego i poučan, a mislim da ove stvari koje se nalaze u ovom izvještaju svi olako pročitamo i prođemo preko njih, ali mislim da im trebamo posvetiti posebnu pažnju, a naravno, vjerujem da će nas ove stvari sačekati u bliskoj budućnosti na koje ćemo morati svi mnogo ozbiljnije da se pozabavimo ovim. Zahvaljujem

instituciji Ombudsmana, odnosno što su naveli u izvještaju baš i ove činjenice koje zaista djeluju poučno ali i zabrinjavajuće u isto vrijeme. Zahvaljujem i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:45:39)

Hvala.

Poslanice Bošnjak, vi ste sljedeća i nek se pripremi poslanik Raško Konejvić.

BRANKA BOŠNJAK (26.07.19 13:45:47)

Zahvaljujem i ovog puta želim da pozdravim zaštitnika, sad već u penziji i da mu se zahvalim na saradnji jer smo sa njim zaista imali, da kažem, pozitivno iskustvo i često smo ga i hvalili u ovom parlamentu. Ne znam da li mu je to bilo pozitivno za tamo, ali nama su njegovi nepristrasni stavovi često značili, jer su jedni od rijetkih od neke institucije, a zaista zaštitnik ljudskih prava i sloboda u ovoj zemlji gdje su mnogi obespravljani, gdje su im ugrožena ljudska prava i slobode, imao je dosta posla što govori i ovaj izvještaj koji ću ja isto i sada pohvaliti da je dosta toga rađeno kako treba. Ali, ono što ja zamjeram zaštitniku ljudskih prava i sloboda jeste to što nisu malo, da kažem, agresivniji, malo jasniji, otvorenije ne kažu da nailaze na razne opstrukcije u smislu da državni organi neće da poštuju njihove preporuke. Dosta toga vi vrlo objektivno zapazite, a li onda vidimo da se mnoge preporuke koje ste s pravom dali se ne poštuju. Ipak institucija Ombudsmana je nešto što je ustavna kategorija i što treba da ima mnogo veću težinu i obavezujuće čak da budu neke iako preporuka sama po sebi nije obavezujuća ali da kažem da možete da izrečene i nešto što je obavezujuće za neke državne organe, jer ovim mi možemo ovdje da vas pohvalimo, ali poslije ishod toga na kraju jeste neki vaš rad, vaše zapažanje. Ali, ono što bi trebao da bude cilj svima nama da se ti problemi uklone, toga nema.

Ja ću da skrenem pažnju na par stvari, a to je ono što ste često pričali, a to je da postoji partijsko zapošljavanje, ukazivali i davali preporuke da to ne treba da dube onako očigledno kao što jeste i da ne treba da do toga dođe. Međutim, to je nešto što je boljka ogromna u našoj zemlji, i znamo svi da je partijska knjižica postala nešto što vas delegira hoćete li biti zaposleni na nekom mjestu, da nisu bitni ni kvalitet ni kvalifikacije ni ništa, nađe se neki metod samo ako ste partijski podobni, da se čak neke funkcije koje se, za koje se raspisuju javni konkursi unaprijed su podijeljene partijskim dogovorima i to se ne krije i državni tužilac ne vodi računa o tome. Ja sam svojevremeno kada sam vidjela da su direktore škola podijelili po partijskom koliko pripada Bošnjačkoj stranci, koliko DPS-u i koja škola direktora delegira iz koje partije, ja sam došla do tog koalicionog sporazuma gdje je to jasno precizirano. Međutim državni tužilac nije vodio računa o tome, a to je samo bio jedan dokaz pisani da se to radi u ovoj državi, a vidim da ni vaše preporuke ne poštuju državni organi.

Ono što je dobro što ste odradili jeste vezano za djecu sa mentalnim smetnjama, ona brošurica, a mi smo je imali ovdje kao izvještaj na dnevnom redu Skupštine, o tome smo pričali, ali hoću da kažem da ovaj Centar za autizam i molila bih vas pošto i dalje roditelji uporno govore o tome, a ministar zdravlja ignoriše, a vi ste to vrlo zapazili i napravili preporuke i rekli da ne postoje još uvijek ne postoji dovoljno kadra u tom centru da usluge koje se pružaju toj djeci nisu na nivou na kojem su oni imali kada su imali mogućnost da idu u Beograd na te tretmane, da se omogući da oni mogu da, ukoliko nedostaje kadra i nema dovoljno toga, da mogu da to rade kroz privatno javno partnerstvo i da Ministarstvo zdravlja i Fond obezbijede participaciju, odnosno refundiranje troškova roditeljima koji bi djecu onda privatno vodili na tretmane logopeda i tih ostalih, da kažem stručnih kadrova koji nedostaju tom centru. Molim vas da nekako budete, jer vlo vam je dobar izvještaj po tom pitanju, ali da budete u neku ruku istrajniji, agresivniji da se taj problem riješi, jer ignorisanje toga stvarno dovodi tu djecu u diskriminaciju u odnosu na liječenje nekih drugih kategorijaj stanovnika.

Hožu da vam skrenem pažnju na još jednu diskriminaciju, ato je postojanje prinudnog rada u Crnoj Gori. Vi znate da konvencije to zabranjuju, a mi očigledno i tu žmurimo i opet nam je tu ministar zdravlja kriv. Vi imate naše ljekare koji, iako je Zakonom o radu maksimalno propisano 40

sati prekovremenog rada mjesečno, vi imate po 150 sati da moraju

ne dobrovoljno nego da moraju ljekari da rade gdje su neke deficitarne struke ili nešto se desi, ali i da je to stvarno u kontinuitetu, a onda im se u većini institucija to plaća samo onoliko koliko Zakon propisuje. Znači, oni njeima taj rad plaćaju 40 sati, jer za to imaju zakonsko opravdanje, a ono rešтво do 150 im se ne plaća. Nije u svim institucijama ali u većini se to zloupotrebljava. I prosto nije normalno da neko ima 150 prekovremenih sati, jer moramo da razmislimo da su i to živa bića, da oni fizički ne mogu da stignu, da oni onda prave greške i opravdano je jer ne možete poslije tako iscrpljeni da budete i koncentrisani, a posebno za neke struke. Među njima imate neurologe, neurohirurge, neke ljude gdje zaista im treba velika koncentracija da bi se to radilo. Oni se žale, javljaju, ja sam ovdje predložila izmjene zakona jer tu postoji rješenje. 40 sati, preko 40 samo onaj koji hoće, ako neko osjeća može, ali to je da se pravi kroz neki drugi ugovor o radu, a ne da im je to obaveza jer zaista nema smisla da mi danas u ovom vijeku prinudno čeramo ljekare da rade, to je klasičan prinudni rad. Molim vas da na to obratite pažnju i da pomognete i date nekakav svoj stav o tome i voljela bih da javno podržite to da se ta situacija reguliše jer je sve više onih koji ukazuju na to i žale se.

Meni je žao što u Parlamentu, posebno od kolega ljekara iz vladajuće većine koji znaju da takav problem postoji, koji ga ignorišu, glasaju uzdržano, a zaboga uzdržano kao da su oprali ruke od toga, u stvari vaše uzdržano znači da ste protiv i da dozvoljavate prinudni rad.

Ja ću završiti sa ovim a voljela bih da mi date svoj stav o tome ako budete odgovarali na naša pitanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:53:48)

Hvala, kolegice Bošnjak.

Kolega Konjević nije u sali trenutno.

Kolega Ervin Ibrahimović, nek se pripremi Andrija Popović i Anka Vukićević.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (26.07.19 13:54:01)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Na početku da pozdravim predstavnike zaštitnika. Zadovoljstvo mi je da zahvalim uvaženom gospodinu Šučku Bakoviću na uspješnom radu koji je svojim iskrenim i kvalitetnim radom uspio da prepozna probleme građana i da unaprijedi u određenim oblastima.

Ponuđeni izvještaj je kvalitetan i detaljan u kojem nam je Ombudsman ukazao na probleme sa kojima se građani suočavaju i ponudio kvalitetne preporuke. Razmatrajući Izvještaj uočio sam da određen napredak na polju podnijetih tužbi, primjera 916 od kojih su 27 prenešene iz 2017. godine. Na osnovu velikog broja pritužbi može se reći da dolazi do osveščivanja građana koji su Zaštitnika prepoznali kao relevantnu instituciju za rješavanje problema s kojima se suočavaju. U Izvještaju ste naveli da 40,7% građana iskazuje povjerenje u rad vaše institucije. Ja se iskreno nadam da će ovo povjerenje ići uzlaznom putanjom u narednom periodu.

Svoju diskusiju ću usmjeriti na probleme građana koji su vam pristizali i za koje smatram da odgovornije treba poraditi na rješavanju istih, a tiču se prava na zdravu životnu sredinu, prava djeteta, zaštita djece, izbjeglica, prava mladih, zaštita od diskriminacije, kao i na aktuelne probleme Savjeta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Zaštita životne sredine i očuvanje prirode je jedno od najviših vrijednosti ustavnog poretka i potreba cijelog društva. Znamo da je poglavlje 27 životna sredina i klimatske promjene zvanično otvoreno u decembru 2018. godine što smatram velikim izazovom i šansom. Potenciram probleme sa kojima se suočavamo u pojedinim opštinama koje treba rješavati ako je moguće u što kraćem roku. Ne mogu a da ne napomenem opštine Pljevlja, Nikšić, Bar i Podgoricu. Iskreno se nadam da će se Akcionim planom koji je donijela Vlada Crne Gore za period od 2017-2020. riješiti zagađenje vazduha, posebno u Pljevljima.

Koristim priliku da istaknem problem deponije na Koniku, Vrela ribnička. Kako ste naveli vršen je inspekcijski nadzor, ali ne u dovoljnoj mjeri, jer se problem odlaganja, paljenja i time

zagađenja vazduha nastavlja. Okolna naselja su takođe ugroženja jer vjetar zagađeni vazduh nanosi čak i do opštine Tuzi.

Dalje, posebnu pažnju treba da posvetimo na prava djeteta i prava mladih. Ovdje bih istakao da je jedan od četi osnovna principa Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta koje mu garantuju da se njegovo mišljenje uzme u obzir u svim onim stvarima i postupcima koji ga se direktno tiču. Dijelim sa vama mišljenje da djeci treba dati priliku da učestvuju u onim postupcima u kojima se odlučuje o njihovim pravima, mogućnostima i obavezama, te da treba saslušati njihovo mišljenje, dublje razmotriti njihov pogled i iskustvo koje imaju u svojim porodicama, školi i cijelom okruženju.

Ovdje bih, radi javnosti, osvrtno dao i na zaštitu djece izbjeglica tj. tražioca azila. Smatram da je ovo ranjiva kategorija i da se treba s posebnim senzibilitetom osvrnuti na djecu koja tamo borave.

U Izvještaju je navedeno da je prema podacima UHCR u Crnoj Gori među tražiocima azila boravilo 271 dijete, od čega 16 djece boravi pod ... zaštitom. Takođe treba raditi u unapređenju uslova i programima te djece koja se nalaze u azilu, jer slike koje nam dolaze iz regiona i šire nisu baš na zavidnom nivou.

Moramo biti uz mlade koji su budućnost ove države. Iskreno se nadam da će se Strategijom za mlade stvoriti bolji ambijent za zapošljavanje, a samim tim i bolji položaj mladih u društvu. Ne znam koliko su mladi upoznati sa navedenom aplikacijom Smart start me koja je nastala uz podršku Ministarstva sporta i mladih i Centra za monitoring i istraživanje. Aplikacija se bavi informisanjem mladih i njihovim pravima, posebno onih koji se tiču pitanja zasnivanja radnog odnosa.

Na kraju bih istakao problem sa kojim se manjinski savjeti u Crnoj Gori suočavaju. Glavna prepreka u kvalitetnom promovisanju manjinske baštine vidimo u tome gdje je izmjenama Zakona o manjinskim pravima i slobodama uskraženo pravo učešća svih savjeta manjinskih naroda na javnom konkursu za raspodjelu sredstava fond. Takođe, kako ste i vi naveli, nejasne su i odredbe o statusu nacionalnih savjeta gdje se ne može zaključiti da li imaju status ... institucije, nevladine organizacije ili drugih tijela.

Moram napomenuti da nedovoljna zastupljenost manjina na javnom servisu da manjine nemaju štampane medije, mislim da je to potrebno ovom društvu kako bi još više bili ujedinjeni u različitost.

I na kraju isticanjem problema građana iskreno se nadam i njihovom rješavanju u poboljšanju trenutnih situacija na svim poljima. Kao zemlja koja je na pragu ulaska u Evropsku uniju i koja uspješno usklađuje svoje zakonodavne okvire sa Evropskim standardima, smatram da ćemo ubrzo izgraditi socio i ekonomske, pravne i mnoge druge vrijednosti koje već uživaju države članice Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 13:59:48)

Poslaniče Popoviću, vi ste sljedeći govornik, nek se pripremi koleginica Anka Vukićević. Da bih saopštio još par poslanika sljedećih, saopštiću koleginica Branka Tanasijević, kolega Budimir Aleksić, kolega Mihailo Anđušić i Nebojša Medojević.

Kolega Popoviću, moraću zbog procedure da vas zamolim da sačekate malo. Koleginica Bošnjak želi da se obrati proceduralno.

BRANKA BOŠNJAK (26.07.19 14:00:29)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Za one poslanike koji nisu bili ovdje, znaju da sam ja reagovala na izlaganje kolege iz DPS-a a vezano za njegovu kvalifikaciju Angele Merkel, u svom izlaganju vezano za kvartalni izvještaj vezano za evropske integracije, i sad samo želim da citiram šta je kolega Divanović rekao i voljela bih stvarno u ovom momentu da njemačka ambasada sasluša ovo i da vidi kako vladajuća većina govori o njihovoj kancelarki.

Kaže: "Dok naravno ne trebamo da podsjećamo nikoga na ove već učestalije drhtavice Angle Merkel, koja bi danas bile nešto poput tog veltšmerca...", da pojasnim to je osjećaj bespomoćnosti, samoubistva izvršavali mladi ljudi jer to je bilo nešto poput tog veltšmerca, ali sumnjam da će izazvati sigurno neku empatiju, odnosno cilj je da se Angela Merkel predstavi kao čelični vođa i kao glavni pokrovitelj i bankar Evropske unije. Ankete su govorele nešto drugo. Evo ovo misli predstavnik vladajuće većine o Angeli Merkel i zloupotrijebio je njen očigledno zdravstveni problem koji ima na način da njeno stanje poveže sa drhtanjem Evropske unije i kako Njemačka i njemačka kancelarka gubi snagu u svemu ovome. Voljela bih da ambasada Njemačke da sasluša ovo i da eventualno se oglasi ili da se DPS ogradi od stava, i predsjednik Skupštine, odnosno predsjedavajući .

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:02:39)

Koleginice Bošnjak, ja ću sačekati da i poslanik Divanović bude tu, ja ne osjećam potrebu da se, evo čitam isto kao vi ne osjećam potrebu da se distanciram od bilo čega, sjećam se kako je kolega Divanović branio, šta je on rekao, ali ovo su proceduralne reakcije, nema potrebe za nikakvim drugim reakcijama.

Kolega Luid Škrelja želi proceduru. Izvolite.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (26.07.19 14:03:14)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Ja mislim da ste, uvaženi potpredsjedniče, da ste trebali da sa uvažavanjem da prekinete gospođu Bošnjak, jer to prvo nije proceduralno reagovanje, to je prva stvar. Druga je stvar, komentariše izvadi stenogram uvaženog poslanika koji nije prisutan u sali. A treće, mislim da to nije sfera interesovanja koleginice Bošnjak da ona tumači šta je neko od kolega hteo da kaže i vi ste trebali to da prekinete, molim vas.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:03:47)

Hvala, kolega Škrelja.

Ovo se nastavlja da smo u raspravi oko prethodnog izvještaja imali jednu diskusiju, tražili smo svi stenogram, ja sam u stvari potvrdio želju da se traži stenogram. On je došao i mislim da je sve sad jasno.

Dozvolićemo, sigurno ja ću dozvoliti i kolegi Divanoviću ako osjeti potrebu da javno saopšti i mislim da to nije potreba više da ovu diskusiju opterećujemo raspravom iz prethodnog izvještaja.

Kolega Popoviću, evo nadam se da će kolege, mislim nadam se, siguran sam da će vas saslušati. Vaša je riječ. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (26.07.19 14:04:33)

Dobar dan.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Više ću govoriti o najviše ugroženom dijelu naših građana, odnosno građanki. Posebno u periodu od 2011. godine Crna Gora je napravila značajan napredak u oblastima koja se tiču ljudskih prava i sloboda. Ovaj kompleksan sistem i sva pitanja vezana za njega predstavljaju proces i zahtijevaju stalno usavršavanje. Vjerujem da ćemo prepoznati da je Crna Gora napravila značajan iskorak u dijelu poštovanja ekonomskih, socijalnih, kulturnih prava. U dijelu unapređenja i ostvarivanja ljudskih prava 2014. godine usvojene su izmjene i dopune Zakona o zabrtani diskriminacije koji je usklađen sa evropskim međunarodnim standardima, kao izmjene i dopune

Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda, čime je usklađen sa pariškim principima. Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom je još u izradi.

U dijelu borbe protiv homofobije usvojena je strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba. Izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti izvršiće se njegovo usklađivanje sa Zakon o zabrani diskriminacije, kao i potvrđenim međunarodnim ugovorima i drugim dokumentima donesenim pod okriljem Ujedinjenih nacija, Evropske unije i Savjeta Evrope. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava saraduje sa lokalnim samoupravama po pitanjima u cilju unapređenja rodne ravnopravnosti, pruža podršku pri izradi lokalnih akcionih planova za rodnu ravnopravnost.

Pravo na posebnu zaštitu lica sa invaliditetom prepoznato je i Ustavom Crne Gore. Ova oblast normirana je kroz set zakona Zakon o ratifikaciji, Konvencija o pravima lica sa invaliditetom, Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakon o povlastici putovanja lica sa invaliditetom, Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakon o kretanju lica sa invaliditetom uz pomoć psa vodiča, odnosno psa pomagača, Zakon o obrazovanju dece sa posebnim obrazovnim potrebama, Zakon o zaštiti i ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica, kao i Zakon o penzijsko invalidskom osiguranju. Takođe je donijeta Strategija za integraciju osoba sa invaliditetom iako se svi ovi zakoni ne primjenjuju u cjelosti. U cilju praženja implementacije donešenih zakona i sa ciljem unapređenja institucionalnog sistema, važnu ulogu ima Savjet za brigu o licima sa invaliditetom u kojem učestvuju kako predstavnici Vlade tako i civilnog sektora, koji imaju značajnu ulogu u dijelu ostvarivanja jednakih prava lica sa invaliditetom kroz učešće u izradi zakonskih ili strateških dokumenata.

Značaj prava manjinskih naroda je od izuzetne važnosti u Crnoj Gori. Ustavom je definisano da se pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica jemče prava i slobode koja mogu koristiti pojedinačno i u zajednici sa drugima, a zabranjuje se asimilacija pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Zakon o manjinskim pravima i slobodama koji je usvojen 2006. godine, na bliži način uređuje set manjinskih prava i mehanizme zaštite tih prava. Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava ima jedno od centralnih mjesta u institucionalnoj infrastrukturi manjinske politike Crne Gore i predstavlja jedan od temeljnih stubova. RAE populacija je i dalje slabo zaštićena.

Na kraju, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Šučkok Baković je otišao u penziju, prestala mu je funkcija, čestitam mu na obavljenom poslu u proteklih šest godina. Bio je jedan i po mandat na čelu ove institucije.

Ono što mene posebno zanima je zašto kasni izbor novog zaštitnika ljudskih prava i sloboda, odnosno nove zaštitnice, a podošjećam da ga, odnosno ju, predlaže predsjednik države, a bira Skupština većinom glasova svih poslanika.

Liberalna partija će podržati Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2018. godinu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:09:53)

Hvala, kolega Popoviću.

Koleginice Vukićević, izvolite, vaših pet minuta počinje sada. Izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (26.07.19 14:10:03)

Zahvaljujem.

Poštovane građanke i građani,

Izvještaj Ombudsmana iscrpan je Izvještaj. Ja moram pohvaliti kancelariju Ombudsmana i instituciju Ombudsmana koja radi svoj posao onako kako treba i da bi mnogi trebali da se ugledaju na instituciju Ombudsmana, a onda i broj ovih pritužbi vjerovatno ne bi bio ovoliki. Sama činjenica da je u prošloj godini prema Ombudsmanu bilo 23.000 poziva građana i 11.000 pritužbi dovoljno govori koliko institucije sistema rade svoj posao na valjan način.

U zaključcima Odbora za ljudska prava stoji da Skupština pozdravlja napredak u

ostvarivanju zaštite ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori koji je kao i prethodnih godina izraženiji na području zakonodavstva. Sa ovim na području zakonodavstva svakako se slažem, ali za razliku od onog što je navedeno u Izvještaju Ombudsmana, fali odrednica "određeni napredak" gdje je Ombudsman bio vrlo oprezan u svojim kvalifikacijama i dodaje da se određene pojave kršenja ljudskih prava i sloboda dešavaju u kontinuitetu sa manjim ili većim ostupanjima u odnosu na raniji period. Zato je neophodno da se u narednom periodu posveti veća pažnja prevencije kršenja ljudskih prava i da podjednako prava krši i zakonodavna, izvršna i sudska vlast, na žalost građani još uvijek trpe.

Ja ću samo iskomentarisati neka polja, neke djelove Izvještaja. Što se tiče Izvještaja o radu na rad sudova, broj pritužbi je uvećan za 50%. Opet pritužbe se odnose na dužinu trajanja postupaka i izvršenje sudskih presuda. Takođe pritužbe na rad javne uprave, na sporost, neefikasnost, ne donošenje odluka po osnovu žalbi, nedjelotvornost po osnovu odluka. Izvršenje odluka je ekspresno kada su u pitanju privilegovani pojedinci a kad je u pitanju interes građana tu smo i te kako spori ili su odluke nedjelotvorne. Nedavno sam u lokalnoj samoupravi u Nikšiću podnijela neku žalbu u ime stanara na agenciju koja održava stambeni prostor. Međutim, u onom dijelu koji se tiče građana nijesmo dobili nikakav odgovor jer smo tražili način da nam pomogne lokalna samouprava kako da raskinemo ugovor sa agencijom, tu nismo dobili odgovor, ali smo i te kako dobili upozorenje da treba da uplatimo određeni novac toj istoj agenciji.

Dalje, i u ovom izvještaju opet se ponavlja kršenje prava iz rada i po osnovu rada. Ukazuje se na izostanak proaktivnog djelovanja inspekcije rada, nema žalbe na isplaćivanje zarada, nezakoniti prestanak radnog odnosa, prekid porodijskog odsustva i otkaz zbog porodijskog odsustva, neuplaćivanje doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje, prekovremeni radni sati i naravno odluke po osnovu konkursa o zapošljavanju gdje se ispoštuje samo forma. Velika ovlašćenja poslodavca i mislim da svi ovdje treba da budemo veoma oprezni jer je odgovornost na nama da se konačno smanje ovlaštenja odgovornih lica u javnim institucijama, jer odluke koje nemaju obrazloženja koje nemaju pravnu pouku zaslužuju sankcije, to je kršenje radnih prava, a te sankcije su u najmanjem iznosu od 2.000 eura.

Prema inspekciji rada upućeno je 1.400 inicijativa od strane građana. Izrečeno je 2.600 kazni, ali u iznosu od milion i po. Zamislite sva kršenja radnih prava nose sankcije od 2.000, 2.600 kazni je izrečeno a najmanje je trebala biti 2.000, znači ovdje je trebalo bar biti pet miliona kazni. Ja bih lično kaznila donosiocima odluka, odnosno odgovorna lica u ovim ustanovama pa dako konačno počnu poštovati Zakon o radu.

Ombudsman takođe navodi i kršenja ljudskih prava u oblasti zdravstva. 2.641 prigovor Zaštitniku prava pacijenata koje je sada preuzeo dio obaveza Ombudsmana. Platforma za zakazivanje na sekundarnom i tercijalnom nivou sigurna sam da će u izvještaju iduće godine .biti pritužbi na rad Ministarstva zdravlja, što je rekla juče jedna moja Nikšićanka, nama doktori odlaze a pacijenti će da nam putuju.

Nema adekvatne i blagovremene zdravstvene zaštite, žale se na odnos zdravstvenih radnika prema pacijentu, nema prepisa dokumentacije. Zašto se pacijentu koji završi bolničko liječenje ne da prepis dokumentacije. Možda on želi da se liječi o svom trošku negdje van Crne Gore ili kod nekog drugog tako da on ima pravo na ono što mu pripada, to je informacija o njegovom zdravlju u pisanoj formi, naravno.

Dalje, moram navesti da je i veliki broj djece sa posebnim potrebama vangranica Crne Gore išao na liječenje zbog govorno jezičkih smetnji. Mi imamo udruženje logopeda koje je prošle godine osnovano, koje štiti struku i mislim da se to zakonom mora regulisati. Ovim putem pozivam roditelje ove djece da se obrate udruženju, možda im oni mogu u tom dijelu pomoći.

Naravno, temeljan izvještaj prikazuje stanje u društvu, osvjetljava nerad, na žalost, nepoštovanje zakonskih normi u javnim institucijama, čak i u javnom i u privatnom sektoru, a u jednom dijelu pokazuju nepoštovanje prema institutu Ombudsmana tako što imamo iz 2015, 16, 17. i 18. da se nije odgovaralo na preporuke Ombudsmana, nije se postupalo po preporukama Ombudsmana ili iako se postupilo da nikakvo obajštenje o tome nije upućeno Ombudsmanu.

I ono što želim reći na kraju, nadam se da izbor Ombudsmana neće biti onakav kako se donose odluke po konkursu prilikom zapošljavanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:17:09)

Hvala, kolegice Vukićević.

Sada je kolegica Branka Tanasijević, nek se pripremi kolega Budimir Aleksić, kolega Mihailo Anđušić i kolega Nebojša Medojević.

BRANKA TANASIJEVIĆ (26.07.19 14:17:23)

Poštovani potpredsjedniče, poštovani zamjenici Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Zaštitnik ljudskih prava i , postoji od 2003. godine i to je jedna od onih institucija koja ima kontinuitet u radu kada je u pitanju uspješnost. Jako je lijepo čuti danas da svi koji učestvuju u raspravi imaju samo riječi hvale za sve ono što ste vi uradili u ovih 16 godina. Institucija je svoj rad uskladila sa međunarodnim pravnim dokumentima koja se odnose na ovu oblast, što i doprinosi kvalitetu djelovanja i postignutim rezultatima institucije.

Kao i prethodnih godina značajan dio Izvještaja za 2018. godinu posvećen je pravima djece i mladih predmet mog interesovanja, ali i predmet diskutanta koji su učestvovali u raspravi prije mene. U dijelu koji se odnosi na pravo djeteta na zaštitu od nasilja i zanemarivanja Zaštitnik je kao i u Izvještaju za 2017. godinu s pravom posvetio veliku pažnju vršnjačkom nasilju. To je jedan od problema koji može imati značajne posljedice u slučaju kada djeca steknu naviku da na neadekvatan način stupaju u interakciju sa svojim vršnjacima, što može rezultirati usvajanjem obrazaca koji će se primjenjivati u odraslom dobu kroz ekstremno ozbiljne forme asocijalnog i društveno neprihvatljivog ponašanja. U izvještajnom periodu instituciji su se zbog vršnjačkog nasilja u većini slučajeva obraćali roditelji djece, a ne djeca, što upućuje na zaključak da djeca često ne prepoznaju nasilje, naročito ne psihičko ili pokušavaju da problem riješe sami.

U Izvještaju se takođe konstatuje da su škole i školsko okruženje mjesto na kojem se nasilje među djecom najčešće registruje. Zaštitnik otvara dilemu zašto se nasilje među djecom u tolikoj mjeri događa upravo na mjestu gdje je najveći broj stručnjaka koji su poslije roditelja prvi odgovorni za praćenje ponašanja svakog djeteta koji mogu primijetiti određene promjene u njegovom odnosu sa okolinom i reagovati kako problemi ne bi eskalirali. Zaštitnik dalje naglašava da se vršnjačko nasilje ne prepozna na vrijeme i u pravom obliku pa samim tim izostaje pravovremena i odgovarajuća reakcija svih subjekata koji učestvuju u vaspitanju i zaštiti djece. U dijelu Izvještaja koji se odnosi na nasilje u porodici, posebno se ukazuje na problem nasilja nad djecom koje se ne smije tolerisati, naročito iz razloga što su se tokom 2018. godine dogodila tri ubistva djeteta kao posljedica nasilja u porodici. Zaštitnik apeluje na svakog ko radi sa djecom i za djecu, ali i na svakog građanina koji je svjedok ili ako sumnja u postojanje nasilja nad djecom da ga prijavi. U tom smislu su prema mišljenju Zaštitnika vrlo bitne kampanje koje se sprovedu sa ciljem ohrabriranja prijavljivanja slučaja nasilja.

Zbog problema i teškoća sa kojim se suočavaju i odrastanja, koja su između ostalog predmet analize ovog izvještaja, često smo svjedoci priča o zanemarenoj, emocionalnoj i faktički odbačenoj djeci. Za svu djecu koja su ostavljena i koja nemaju porodicu može se reći da nijesu srećna. Ali, nijesu srećna ni sva ona koja žive u porodici ako ta porodica ne funkcioniše kako treba. Nesrećno djetinjstvo je predvorje svih vidova socijalne, moralne, psihičke i svake druge dezorganizacije i dezorijentacije ličnosti. Zato se može reći da je nasilje u porodici praktično propast za cijelu porodicu. Privilegija je da dijete živi i odrasta u pozitivnom prijatnom i sigurnom ambijentu u kome se osjeća srećno i zaštićeno. Porodica ima najviše uslova za razvijanje ličnosti djeteta, posebno u prvim godinama života kada je dijete upućeno na druge i kada su osjećanja sigurnosti emocionalna vezanost i bliskost bitne komponente za formiranje njegovog karaktera. Margaret Mid je tim povodom govorila: "Porodica je institucija kojoj dugujemo čovječnost. Ne poznajemo drugi, odnosno bolji način na koji se stvaraju ljudska bića od odgoja u porodici. Porodicu čovjek ne bira nego se u njoj rađa, a ona iz tog razloga predstavlja kolijevku ličnosti". Sve su to razlozi zbog kojih je institucija zaštitnika sprovela brojne aktivnosti u cilju dodatnog osnaživanja službi i servisa koji pružaju zaštitu djeci i porodici. Pri tom se posebno insistira na podršci i redovnim kućnim posjetama porodicama u riziku, jačanje roditeljskim kompetencija,

uslugama zaštite mentalnog zdravlja, različitim oblicima savjetovanja, kao i ustanovljenju 24-časovne pripravnosti svih sektora za pružanje hitne i neodložne intervencije i zaštite. Zaštitnik u izvještaju konstatuje da je važno da dijete u svakom trenutku zna gdje je i kome može da se obrati i da dobije punu podršku i zaštitu na jednom mjestu, zbog čega je neophodno insistirati na multisektorskoj saradnji.

Zbog profesionalnog pristupa ovim i svim drugim problemima koji su u njenoj nadležnosti, institucija Zaštitnika se sve češće prepoznaje kao adresa kojoj se građani obraćaju sa uvažavanjem i povjerenjem, u slučaju kada je potrebno zaštititi njihova prava i slobode. I na kraju, željela bih da se pridružim čestitkama kolega gospodinu Šučku Bakoviću za odlazak u penziju. Takođe, želim da mu se zahvalim na saradnji zato što je Šučko Baković kao Zaštitnik ljudskih prava i sloboda imao izuzetno kvalitetnu i sadržajnu saradnju sa Parlamentom Crne Gore. Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:23:08)

Hvala vam, poslanice Tanasijević.
Navaše izlaganje komentar ima kolega Strahinja Bulajić.
Izvolite, kolega Bulajić.

STRAHINJA BULAJIĆ (26.07.19 14:23:19)

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Nije nikakvo oponiranje, ali na komentar me navela jedna konstatacija koleginice Tanasijević sa kojom se ja slažem, nasilje u porodici je praktično propast za čitavu porodicu, i to je apsolutno tačno, to je sasvim sigurno tačno.

Međutim, ima tu još jedna stvar. Kad se tiče Zakona o zaštiti od nasilja u porodici. Dakle, ja mislim na djecu sa posebnim potrebama, odnosno djecu sa problemima u razvoju. Još uvijek u Crnoj Gori ta djeca se zlostavljaju, ta djeca se zaključavaju, ne izvode se na svijetlo dana, šetaju se uveče od ponoći kad već nikoga nema na ulici, itd. itd. U Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici koji je mislim donešen 2010. godine tamo je predviđeno da se centri za socijalni rad, svaki nadležan za opštinu u kojoj je, organizuju grupe koje će, timovi koji će da obilaze te porodice jednom mjesečno i da najmanje jednom u šest mjeseci, čini mi se, izvijeste Ministarstvo rada i socijalna staranja o statusu tih osoba u tim porodicama. Poslije ajte, praktično punih deset godina sadašnji ministar rada i socijalnog staranja je konačno, eto poslije 10 godina, konačno pokrenuo to i formirane su te grupe koje obilaze. Ali, o čemu se radi, gdje je problem? Problem je u tome što recimo za područje Opštine Nikšić postoje četiri osobe iz, četiri radnika iz Centra za socijalni rad koji to rade, ne kao osnovni posao, nego kao pomoćnu djelatnost, kao pomožni posao znači uz onaj koji već imaju rješenje da rade dodali su im i ovo. E pa neće moći tako, to tako jednostavno ne funkcioniše. Oni ne mogu, jednostavno ne mogu da obiđu a ne da, jednom mjesečno, ne mogu ni jednom u pola godine ne mogu pored posla kojim se već bave da rade još i taj posao, da obiđu, da sagledaju, da napišu, da izvijeste Ministarstvo. P omom sudu to bi trebalo da bude osnovni posao tih, ako ih eto četvoro, petoro, nevažno, da im to bude osnovni posao.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:26:24)

Izvolite, koleginice Tanasijević.

BRANKA TANASIJEVIĆ (26.07.19 14:26:26)

Hvala vam, poslaniče Bulajiću, na takvom komentaru. Mislim da ste sa potpunim pravom skrenuli pažnju na posebno ranjivu kategoriju, a to su djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju

koja zahtijevaju ne samo posvećenost svoje porodice nego i posvećenost društva kao cjeline.

Pomenuli ste jednu stvar koja jeste jedan ružni dio ponašanja prema toj djeci, a to je da se roditelji dijele na dvije grupe. Jedni su oni koji kriju da imaju takvo dijete, a drugi su oni koji beskrajno vole svoje dijete. Čak postoji, ja ću to nazvati sindromom, posebne vezanosti roditelja za tu djecu, a za njih je najvažnije da budu voljena. Često sam svjedokom da se jedan broj takve djece, čak više voljen od neke druge, uslovno rečeno zdrave djece i da se ona podižu u atmosferi beskrajne ljubavi.

Imamo i veliki broj one, uslovno rečeno, zdrave djece koja žive u nepovoljnim porodičnim uslovima koja su izložena nasilju u porodici i ja sam upravo toj djeci posvetila ovu diskusiju sa apelom roditeljima da nemaju, ne pravo koje daje zakon, nego da nije u redu da djeca se podižu u jednom ambijentu koji će kod njih razviti karakterne crte koje su loše za njihovu odraslu dob. Odnosno u takvoj atmosferi djeca koja su izložena nasilju ili su svjedoci nasilja i sami postaju ili žrtve ili nasilnici.

U izvještajima koje smo analizirali prethodnih puta vidjeli smo da 30% djece, odnosno od svih žrtava u porodici 30% su upravo djeca. Poseban predmet naše pažnje treba da budu ta djeca o kojoj vi govorite. I nema ni jednog slova koje ste saopštili sa kojim ja nijesam potpuno saglasna, čak smatram da je možda jedan od najboljih projekata koji je realizovan u Crnoj Gori je Inkluzija. Što se tiče ustanova za smještaj te djece, poput dnevnih centara. Pozdravljam njihovo osnivanje. I vi takođe znate da one funkcionišu onako kako treba i da su bile neophodne djeci koja imaju smetnje u razvoju. Ali zašto pominjem inkluziju? Zato što djeca koja imaju određene teškoće ili smetnje, ona se uklapaju u takozvani zdravi ambijent. Na taj način koristi imaju i ta djeca i uslovno rečeno zdrava djeca. Ta djeca za to što se brže razvijaju u zdravom ambijentu, a ostala djeca za to što se uče da poštuju različitost, da pomažu onome kome je pomoć potrebna što razvijaju osobinu poput solidarnosti, pomoći, humanosti itd. Lijepo je da djeca žive jedni sa drugima, da imaju naklonost jedni prema drugima, a od svega toga najviše poštujem roditelje koji sa velikom pažnjom brinu o toj djeci i pružaju im ljubav jer je to ono što je najpotrebnije.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:29:37)

Hvala kolegice Tanasijević.

Budimir Aleksić i nek se pripremi Mihailo Anđušić.

BUDIMIR ALEKSIĆ (26.07.19 14:29:46)

Razmatramo Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, i na samom početku želim da kažem da su u Crnoj Gori toliko ugrožena ljudska prava i slobode da vi zaista treba da imate posla preko glave.

Ja ću naravno, kao i svake godine što ukazujem na jednu posebno ugroženu kategoriju, odnosno na čitav jedan narod u Crnoj Gori, srpski narod, pozabaviću se tom temom i u ovom svom govoru, odnosno diskusiji vezano za vaš Izvještaj.

Ja vidim da ste vi ovdje naveli da ste imali jedno istraživanje koje pokazuje da građani smatraju da su Srbi visoko pogođeni diskriminacijom. Vi ovdje navodite da je broj onih koji su imali pritužbe na diskriminaciju po nacionalnoj osnovi 24 predmeta su u ovoj godini razmotrena, odnosno data kao osnov za nacionalnu pripadnost i ovamo ste ohrabрили pripadnike srpskog naroda u Crnoj Gori da zaštitu svojih prava traže u za to predviđenim postupcima kada ima dovoljno činjeničnog osnova koji diskriminaciju čine vjerovatnim, što je dobro, što pozdravljam taj apel vaš i sam narod svoj ohrabrujem da reaguje iako to u ovoj i ovakvoj, po našem sudu, zemlji nema baš smisla jer, kao što je kolegica Bošnjak rekla, izvršna vlast odnosno državni organi ne poštuju vaše preporuke. Oni, iako ste ustavna kategorija oni to ignorišu. Pominjali smo i partijsko zapošljavanje. Dakle, na to ste ukazivali, ali šta je urađeno? Ništa. Dakle, vi maltene u ovakvoj zemlji, na žalost uzalud radite, ne moće se reći da vi ne radite, ali to je uzaludni rad, kao što je naš parlamentarni rad ovdje uzaludan. I evo opet da ponovim ono što sam juče kazao, mi smo ovdje, za to jer je ovo jedini slobodni mikrofon i necenzurisana pribina sa koje možemo da saopštimo

svoje političke stavove. Inače, to nema nikakvog smisla u zemlji u kojoj nema podjele vlasti na izvršnu, sudsku i zakonodavnu, nego gdje postoji jedinstvo vlasti.

Dakle, da se vratim ovoj diskriminaciji da to ilustrujem. Evo juče su novine donijele jedan podatak, pazite Uprave za kadrove. Dakle, Uprava za kadrove ukazuje na diskriminaciju prilikom zapošljavanja i kaže da je u javnoj upravi prošle godine zaposleno 517 lica, ,pri čemu se samo troje njih, odnosno 0,6% izjasnilo da su Srbi. Dakle, to je izvještaj Uprave za kadrove o postupcima zapošljavanja prije 01. jula ove godine, odnosno prije početka primjene novog Zakona o državnim službenicima i namještenicima, a u javnoj upravi je zaposleno 280 lica koja su se nacionalno izjasnila kao Crnogorci. Dakle, sve su to argumenti za našu tvrdnju da je diskriminacija i segregacija srpskog naroda u Crnoj Gori takva da nas čini defakto u opštem i nepodijeljenom mišljenju najugroženijem narodom u Evropi.

Partijsko zapošljavanje, pa evo ovdje sjedi jedna koleginica koja je kazala da ko hoće da radi mora da se upiše, evo sad sjedi, malo je ovdje poslanika vladajuće stranke, iako je ovo veoma važna tema. Rekla je lijepo, čak čini mi se u prenosu da ko hoće da dobije posao mora u DPS: Gradonačelnik Podgorice je nedavno izjavio da svi oni koji nijesu za evroatlanske integracije oni ne mogu dobiti, mogu da sanjaju da dobiju posao ovdje. Dakle, ja potpuno razumijem vašu poziciju iako ste ustavna kategorija vi živite u zemlji u kojoj se brutalno krše osnovna ljudska prava i slobode. Koleginica Vukićević je dobro govorila o problemima u oblasti radnih prava.

Ponoviću još jednom ovaj vaš apel gdje kažete da treba da pripadnici našeg naroda traže zaštitu u predviđenim postupcima kada ima dovoljno činjeničnog osnova koju diskriminaciju čine vjerovatnim. Jedan sam od tih. Dakle ja sam prije tri godine vama dao svoj predmet, vi ste kazali da dok se sudski postupak ne završi ne možete dalje reagovati. Evo završen je taj postupak, ja sam izgubio na sudu, pa ćemo se čuti da to nastavimo da i to utvrdimo. Eto istine radi a ne što se ja nadam da ću ovdje u ovoj državi nešto ostvariti. Kao pripadnik Srpskog naroda ja nemam iluziju da je to moguće dok god je ovaj režim na vlasti. Dakle, diskriminacija je ovdje državna i zvanična i oficijelna politika.

Partijsko zapošljavanje u okviru prosvjete, to je toliko uzelo maha da o tome maltene bruiji region, DPS-a, SD-a, Socijaldemokrata, Ivana Brajovića i Bošnjačke stranke, gdje su predviđene kvote za partijsko zapošljavanje. Zar to nije, šta je partijsko. Mi smo ovdje govorili da će kad mi dođemo na vlast, pa biće i to jednog dana, neće ni ovo zlo do vijeka, da ćemo mi uvesti zakon u kome će partijsko zapošljavanje biti krivično djelo.

Samo minut još, pošto imamo vremena ja mislim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:35:24)

Prije vas 13 minuta iskorišćeno ispred vašeg kluba.

Vama je sedmi minut, imate još šest minuta otprilike, cijeli klub ako ne griješim.

BUDIMIR ALEKSIĆ (26.07.19 14:35:37)

Odlično, evo završavam.

Dakle, partijsko zapošljavanje u prosvjeti to toliko bode oči da je to više skandalozno i nepodnošljivo, Direktori škola, profesori fizičkog vaspitanja ili opštetehtičkog. Evo rođak kolege Bulajića, jedan završio fiziku, težak fakultet, on može da radi samo na građevini, što je rekao gradonačelnik Podgorice on može da sanja da dobije posao, jer nije SD, nije DPS i Bošnjačka stranka. Tamo vele ima najviše mjesta. Da je profesor fizike na ulici, anastavnici i profesori fizičkog vaspitanja su direktori škola, sve po partijskoj osnovi. I onda kad bismo to stavili u ovaj izvještaj, to bi gospodo bilo tomovi, znači to bi bilo ko ona Krležina Enciklopedija Jugoslavije u 12 tomova kad bi pobrojali primjere diskriminacije po nacionalnoj i političkoj osnovi.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:36:35)

Hvala, poslaniče Aleksić.

Poslanik Mihailo Anđušić, nek se pripremi poslanik Nebojša Medojević.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (26.07.19 14:36:44)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani predstavnici kancelarije Ombudsmana, uvaženi građani.

Evo danas imamo pred nama još jedan u nizu Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i zaista i na osnovi onoga što smo danas kroz diskusiju čuli i što smo imali prilike, prije svega rekao bih detaljnije čuti na samom matičnom Odboru za ljudska prava i slobode ide zaista u prilog činjenici da svaki novi, ne samo izvještaj, nego svaki novi strateški dokument, svaka nova analiza koja dolazi od strane institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda biva značajno kvalitetniji i pokazuje nam na to da ova institucija svakog dana pravi ozbiljne iskorake u svom radu i zaista negdje je jedinstvena prilika da u posljednje vrijeme, kada govorimo o radu neke institucije, se usaglasimo i iz reda nevladinog sektora pa evo čuli smo danas i od strane predstavnika opozicije i predstavnika vlasti i koalicionih partnera da smo svi zajedno negdje generalno ispoljili stavove da se radi o jednom kvalitetnom radu koji je bio predmet ovog izvještaja.

Kada govorimo o samoj sadržini izvještaja nismo toliko konkretno danas ovdje govorili sem kroz nekolike diskusije i o tome iskoraku i kvalitetima u radu čini mi se da negdje najupečatljivije dominira ovaj podatak vezan za postupak okončanja predmeta koji je u jednom visokom procentu i to je onako najviše puta i potencirano ali zaista i treba taj podatak potencirati, jer i kroz rad Odbora za ljudska prava analizirajući rad nekih drugih institucija koje takođe imaju visoke procenete realizacije ovakvih predmeta, oni nisu u ovoj mjeri jer ste negdje ispuni taj cilj kome svako treba da teži. Dakle 100% realizaciji svojih obaveza. Vi ste to negdje doveli do te mjere i zaista vam ovom prilikom treba čestitati, treba vam čestitati na tome uz sve ono što preostaju da budu vaši izazovi i problemi sa kojima treba da se suočavate u narednom periodu.

Još jedan segment koji onako pratim ove tri godine kao član Odbora za ljudska prava na kome ste značajno poradili, koji je postao i te kako vidljiv u javnosti, rekao bih to je ta vaša prisutnost i vizibilnost i u javnosti i kod strane građana. Dakle tu su značajno doprinijele sve vaše inicijative u dijelu terenskog rada. Ja ću podsjetiti da vi imate neke nove inicijative koje su doprinijele toj vizibilnosti, mnogo kvalitetnoj vizibilnosti kao što je dan zaštitnika ljudskih prava i sloboda koji se organizovao u nekoliko opština gdje se tom prilikom neposrednim terenskim radom a kroz razgovore sa građanima, doprinijelo tome da prisutnost zaštitnika ljudskih prava u javnost generalno kod građana bude mnogo kvalitetniji, da bude mnogo vidljiviji, i zaista to je nešto što je obezbijedilo takvu situaciju da u posljednje vrijeme kažem svi zainteresovani akteri u ovom procesu pozitivno komentarišu i rad institucije Ombudsmana i generalno tu vašu prisutnost.

Ono na čemu treba poraditi u narednom periodu i što preostaju da budu neki izazovi, dakle mi imamo i jedan značajan broj preporuka koje kancelarija, koje je institucija Ombudsmana uputila raznim subjektima, dakle njih je ja mislim preko 200 da se nadam da će svi subjekti kojima su upućene te preporuke se odgovorno odnijeti prema takvim preporukama, a da će institucija Ombudsmana kroz svoju kontrolnu i nadzornu ulogu svima nama omogućiti da se to isprati na kvalitetniji način da se te preporuke u svakom slučaju otklone.

Kada govorimo o daljim izazovima koji su pred institucijom Ombudsmana, moje neko razmišljanje prateći sve ono što ste uradili u prethodnom periodu, trebaju da budu fokusirani i da idu u koheziji negdje sa onim što su akcenti Vlade, dakle reforma javne uprave i u tom dijelu postoji jedna vaša ozbiljna uloga. Dakle, sve ono što su vaše preporuke i sugestije i prijave građana po pitanju transparentnosti rada javne uprave, tu negdje gravitira i onaj problem registra, odnosno baze podataka koji je donekle problem i Vlade, ali naravno i institucije Ombudsmana, dodatno treba da inicira da imamo jedan kvalitetniji registar podataka koji će omogućiti prije sega da na kvalitetniji način raspolažemo svim ovim informacijama.

Pridružio bih se, zaista bih se pridružio čestitkama koje su moje kolege prethodnici iznijeli na račun dosadašnjega zaštitnika koji je pokazao kakav treba gajiti odnos i komunikaciju, prije svega, sa ovom kućom, a naravno i sa javnošću i sa građanima i dodatno pohvaliti pojedinačno sve ono što su bila i izlaganja i obrazloženja od strane pojedinačno zamjenika zaštitnika koja su bila i na sjednici odbora i u okviru kojih je svako iz svog ugla zaista na jedan lijep i korektan način

iznio sve ono, ne samo što su dostignuća nego što su i izazovi za naredni period. U svakom slučaju čini mi se kao u rijetko kojoj situaciji do sada da smo svi onako zajednički dali vjetar u leđa ovoj instituciji da u narednom periodu radi na još kvalitetniji način, a siguran sam da treba da se potrudimo da u dijelu jačanja vaših kapaciteta, prije svega, i kadrovskih a onda i u dijelu jačanja, naravno, budžeta sa kojim raspolazete da vam omogućimo da taj posao radite na još kvalitetniji način nego što ste to radili do sad u prethodnom periodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:42:47)

Hvala, kolega Anđušiću.

Poslanik Nebojša Medojević, neka se pripremi poslanik Suad Numanović i neka se pripremi poslanik Neđeljko Rudović.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (26.07.19 14:42:57)

Poštovani građani Crne Gore,

Danas koristim zaista rijetku priliku da kažem da je Parlament Crne Gore, kada je u pitanju jedna vrlo važna oblast, a to je stanje u ZIKS-u i pitanja ljudskih prava zatvorenika u ZIKS-u, imao lično mene kao izaslanika i ja sam obavio svoju kontrolnu funkciju. Bio sam u Zavodu za izvršavanje krivičnih sankcija i u dogovoru sa mojim kolegom Milanom Kneževićem, koji je takođe bio izaslanik Parlamenta u ZIKS-u i koji može ovo da posvedoči što ja ovdje pričam, da otvorimo jednu temu koju mi nismo puno puta ovdje otvarali. Nismo ni znali u stvari kakva je situacija u ZIKS-u. Evo vidite rijetki su izvještaji državnih organa gdje Demokratski front ima pozitivno mišljenje kada su u pitanju izvještaji nekih državnih organa, samo sa druge strane čuli ste sistemsku kritiku, šta znači profesionalni rad Kancelarije Ombudsmana, ako drugi državni organi ne poštuju njihove izvještaje.

Ja moram da vam kažem da u evropskim državama, a imao sam prilike da pratim neku praksu i u Evropskom parlamentu, i u Njemačkoj, i u Britaniji, evo barem te dvije zemlje. Izvještaj Ombudsmana je alarm na uzbunu svim državnim institucijama, i oni jednostavno, u jednom uređenom sistemu, moraju da reaguju. To je takozvani sistem ranog otkrivanja, upozoravanja kada je u pitanju oblast ljudskih prava. Džaba što ovaj organ radi pozitivno i dobro kada druge institucije sistema jednostavno ne odreaguju na ovu situaciju i na njihove izvještaje.

Poštovani građani Crne Gore, imao sam priliku da budem 15 dana u Zavodu za izvršavanje krivičnih sankcija, i moram da kažem da je stanje tamo zabrinjavajuće. Ja sam bio u Zavodu za kratke kazne. Pošto sam sam bio tamo 15 dana, štrajkovao sam glađu, prvo da se zahvalim svim službenicima u tom odjelu ZIKS-a koji su se prema meni ponašali krajnje profesionalno i korektno, da nije bilo nikakvog zlostavljanja, torture. Ja sam bio u samici, koja je, samo da objasnim, vi koji niste bili, samica u ZIKS-u ima dimenzije da sam ja mogao sa svije ruke ovako da dohvatim obadva zida, ovo je širina samice u ZIKS-u.

Drugo, zaposleni u ZIKS-u imaju veoma ozbiljne probleme. Tamo nema dovoljan broj zaposlenih u ZIKS-u. Ja sam, već kad sam bio tamo, htio da vidim kakvo je stanje i da pokušam da i taj dio životnog iskustva pokušam da primjenim kao političar da se promijeni. Vjerujte, kada radimo šetnju u ZIKS-u dva službenika kontrolišu preko 100 zatvorenika, pet metara je neobezbijedeći dio, ograda. Ja ne znam kako ti ljudi obezbjeđuju, kako ti ljudi tamo izdržavaju da obezbijede da tamo svaki dan deset ljudi ne pobjegne. Prvo, mali broj službenika ZIKS-a a toliki broj zatvorenika. Drugo, problem u ZIKS-u vezano za izvršenje ovih kratkih kazni jesu narkomani. Ne možete ljude koji su narkomani držati zajedno sa ostalim kriminalcima.

Imao sam priliku da razgovaram sa tim mladim ljudima. Ja preporučujem svakom poslaniku da ode nekoliko sati da vidite šta su efekti tranzicije u Crnoj Gori, šta su efekti politike u Crnoj Gori. Kad vidite momka od 21 godinu koji je šest puta povratnik, koji je narkoman, koji jednostavno više ne korespondira sa sredinom u kojoj se nalazi, onda tamo vidite efekte ove politike. Želim da kažem da je broj službenika u ZIKS-u zabrinjavajuće mali, da su njihove zarade i standard tih ljudi koji rade u ZIKS-u katastrofalan. Možete zamisliti ljude, recimo, pitanje

penzionisanja tih ljudi. Pa nemojte očekivati ok čovjeka koji ima 50 godina, koji je tamo zatvorski neki stražar da se nosi sa nekim bilderima od 120 - 130 kila koji su još pod narkoticima. Vjerujte da je stanje tamo skandalozno. Obećao sam ti ljudima, prva prilika kad bude u Parlamentu da ću ukazati na taj problem.

Bezbijednost u ZIKS-u je ugrožena, standard stražara je katastrofalan. Broj zatvorenika u odnosu na stražare užasno veliki, stanje tih prostorija, biblioteka, svega ostalog tamo što se radi, medicinske usluge, svima zahvaljujem. Ja sam bio u štrajku glađu pa sam imao svaki dan ljekarske preglede. Potpuno objektivno i potpuno neutralno, stanje u ZIKS-u je katastrofalno, alarmantno, posebno u segmentu gdje se moraju odvojiti ljudi koji su pod specijalnim terapijama, koji su narkomani. Ljudi, pa ne znate kad oni dobiju taj bup, samo da vas obavijestim kada se dijeli taj bup, to je neka zamjena za heroin, ti ljudi spavaju po 24 sata. Šta znači treba da trujemo tamo zatvorenike i ljude? Naravno, kad se oni probude iz te kome onda idu i fizička nasilja i konflikti, ljudi ne znaju o čemu se radi.

Dakle, u ime Milana Kneževića i mene, drage kolege robijaši iz ZIKS-a, imao sam moralnu ljudsku obavezu da kažem da je stanje u ZIKS-u ispod svakog mogućeg nivoa kada su u pitanju ljudi koji odslužuju male kazne. Sa druge strane, privilegovani kriminalci, ljudi koji su bliski vrhu crnogorskog režima tamo žive kao u hotelu, koriste telefone, izlaze kad hoće, imaju sav mogući servis. I ovo sam obećao ljudima iz ZIKS-a. Znate li vi da je kantina u ZIKS-u, kad kupujete tamo osnovne stvari, tri puta skuplja nego u prodavnicama u Crnoj Gori, i to snabdijeva Voli. Je li moguće, Bokane, da zarađuješ i na zatvorenicima i da im daješ tri puta skuplje cijene nego što može da se kupi u tvojim radnjama?

Zato, prateći izvještaj Ombudsmana, ajde da napravimo jednu mješovitu komisiju, pođite tamo tamo da vidite, nemojte se plašiti, ja sam bio tamo 15 dana, Milan je bio tamo tri mjeseca. Nama to nije sporno. Naši ljudi iz DF-a su bili po šest mjeseci, da vidite stanje u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, da vidite kako tamo i mislim da je to dobro čak za kolege iz DPS-a posebno vrh crnogorskog režima, bolje da ulože u ZIKS nego da ulože je ovo dobra priča i za vrh crnogorskog režima, da stanje u ZIKS-u konačno stavimo na dnevni red. Vjerujte mi na šetnji kad šeta 200 ili 150 zatvorenika za kratke kazne, znate li gdje je ograda? Ograda je na deset metara od te šetnje. Obezbjeduju dva službenika. Ko može da tu garantuje bezbijednost? Svaka soba ima oružje. Svaka soba ima bodež napravljen od metle, napravljen od kašike. Samo da vidite kako to izgleda. Prema tome, u ime robijaša iz ZIKS-a, mi želimo da vam poručimo da država ozbiljno mora da uloži kako u standard zatvorenika, tako i u standard službenika. Da još jednom pomenem, što se mene tiče tih 15 dana imao sam maksimalno profesionalan tretman, bio sam u samici, štrajkovao sam glađu i ne mogu da se poželim ni na jednog službenika u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija u odjelu za kratke kazne, kolega predsjedavajući.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:51:33)

Hvala, poslaniče Medojeviću.

Kao što sam najavio poslanik Suad Numanović i poslanik Neđeljko Rudović. Poslije njih je kolega Milorad Vuletić.

SUAD NUMANOVIĆ (26.07.19 14:51:47)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi predstavnici institucije Ombudsmana, Perović, Mijušković i gospodine Vjekoviću, Ono što jeste jedinstven stav i od strane opozicije i od strane vlasti da institucija Ombudsmana radi kvalitetno da je Izvještaj pregledan, jasan i da iz godine u godinu dobijamo nešto što je dobar instrument za efikasnu primjenu zakonodavnog okvira koje smo ovdje u Parlamentu donijeli iz svih oblasti.

Pred nama je period kada i kao parlamentarci, ali i svi zajedno moramo da radimo na implementaciji donešenih zakona i siguran sam da i vaše preporuke na taj način će dobiti na značaju, a mnogi problemi koji su ovdje iznešeni sigurno će se i rešavati. Za vas je karakteristična

ta vidljivost u posljednje vrijeme dobro je da ste prisutni na terenu svih ovih godina. U posljednje vrijeme je to intezivirano da imate taj kontakt sa građanima negdje oko 550 ste imali direktnih kontakata i razgovora sa građanima i veliki procenat izvršenih, odnosno predmeta koje ste stavili u obradi preko 96% iz 2017 i 2018. godine.

Ja ću se ovdje osvrnuti na dva problema koja su po meni onako karakteristična čini mi se u ovom izvještaju, a to je problem odnosa prema ranjivoj kategoriji stanovnika Crne Gore. Često su nam puna usta svima nama kako smo senzibilni, kako smo osjetljivi prema toj kategoriji, ali kad treba konkretno uraditi često i sami zanemarimo neke svoje obaveze. Dakle, mi smo prema ovoj ranjivoj kategoriji donijeli dobar zakonodavni okvir, radimo na implementaciji kako sa državnog tako i lokalnog nivoa i moramo, ne mi sami da kažemo nego to su i konstatacije od Evropske komisije, da u tom pogledu imamo značajne iskorake, pomake u pozitivnom smislu u zaštiti ranjive kategorije, ali isto tako moramo da kažemo da je pred nama još izazova prema svim tim osobama. Prije svega, osobama sa invaliditetom jer znamo da kod ne samo fizički nego svih drugih barijera za ove osobe postoji ogroman prostor gdje moramo dati doprinos da njihova integracija u naše društvo bude maksimalno ispunjena.

Takođe, tu treba insistirati na zapošljavanju osoba sa invaliditetom i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i ovo je poziv sa ovog mjesta poslodavcima da umjesto da uplaćuju novac u taj fond da prosto smognu snage i da zaposle osobe sa invaliditetom. Svi mi koji smo bili u situaciju da ih zaposlimo imamo jako pozitivno iskustvo bilo u državnim organima ili u privatnom sektoru. Kad zaposlimo osobu sa invaliditetom dobijemo jednog kvalitetnog, dobrog radnika i zaista želim da pozovem cijeli privatni i državni sektor i javni sektor da vodi računa umjesto novca koji uplaćuje u ovaj fond da zapošljava osobe sa invaliditetom.

Odnos prema romskoj populaciji i njihov problem je evidentan naročito kod zapošljavanja. Oni taj problem trebaju da riješe kroz obrazovanje. Mnogo je urađeno u Crnoj Gori u tom pravcu, ali postoji, kažem, značajan prostor u nastavku obrazovanja i u njihovom zapošljavanju. Ovdje bih osvijetlio samo jedan problem koji možda nije ni u izvještaju toliko osvijetljen, a to je odnos prema starim licima. Mi starosna granica starosti se pomjera u Crnoj Gori sa 72 na 76,5 godina starosti što znači da imamo jednu stariju populaciju i potrebu da im sve više pomognemo. Na žalost ono što bi rekli crnogorski, tradicionalno, porodično tu negdje polako zaostajemo pa porodica iz ovog ili onog razloga možda i nije u situaciji da pomogne tim starim licima, ali mi kao društvo moramo da uradimo, da zaštitimo naročito ako imamo podatak da je sve više i starijih lica na žalost starijih lica sa demencijom. To je jedan problem sa kojim se moramo suočiti gdje moramo dati doprinos pomoći tim licima ne samo u staračkim domovima oni treba da žive u sredini gdje jesu. Lokalne samouprave moraju da im pruže pomoć zajedno sa državnim organima, zajedno sa porodicama da bi oni mogli da žive kvalitetno te svoje staračke dane.

Ovdje smo govorili o nasilju nad djecom, kolegenica Tanasijević je govorila odlično o nasilju, vršnjačkom nasilju. Govoreno je o djeci sa smetnjama u razvoju prosto uradila je država dosta toga veliki broj gradova, 15 čini mi se, otvorio dnevne centre, a po meni jedan problem koji moramo da osvijetlimo i oko kog moramo da vodimo računa, a to je uloga i institucije Ombudsmana da upozorava, a na onima koji treba da urade na lokalnom i državnom nivou treba to da realizuju, a to je šta uraditi sa djedom kad napune, koja su sa smetnjama u razvoju, kad napune 27 godina. U tom momentu dolazi do zamora cijele porodice. Zdravi dio porodice braća i sestre odlaze svojim putem roditelji stari ostaju i ne mogu da brinu o djeci sa 27 i više godina i to postaje veliki problem i to je nama zajednička obaveza zaista da pomognemo da nastave da postoje dnevni centri 24h briga za tu kategoriju da ne budu skriveni kao što je rečeno ovdje kući jer tu nemaju zaštitu, nemaju pomoć. Moramo sve da uradimo da tu porodicu zaštitimo i očuvamo je kao zdravu porodicu i pomognemo toj djeci u tim godinama sa smetnjama u razvoju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 14:58:21)

Hvala, poslaniče Numanović.

Poslanik Neđeljko Rudović, a nek se pripremi poslanica Ana Nikolić.

NEDELJKO RUDOVIĆ (26.07.19 14:58:33)

Hvala.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, poštovane predstavnice i predstavnici Kancelarije Zaštitnika ljudskih prava,

Ja ću se pridružiti svima koji su izrazili na neki način zahvalnost Ombudsmanu što je u svom Izvještaju bio vrlo konkretan, vrlo detaljan i čini mi se vrlo koristan za ukupnu javnost i za sve nas koji pratimo na koji način se ponašaju autonomni državni organi koji su zaduženi za kontrolu nad ljudskim pravima, nad stanjem ljudskih prava u Crnoj Gori što je izuzetno važno za budućnost Crne Gore.

Takođe, pažljivo sam pročitao uvodno obraćanje gospodina Bakovića i želim i njemu da zahvalim zato što je na svojevrsan način dao podršku svima nama koji se ukazujući na stanje u kojem se Crna Gora nalazi borimo da ovo bude moderno, demokratsko, slobodno i evropsko društvo. Ja ću zbog javnosti reći da je između ostalog gospodin Baković napisao sledeće: "Otvaranjem pitanja od javnog značaja, ukazivanju na probleme, pokretanjem debata od javnog interesa i uopšte izvještavanjem o funkcionisanju sistema vlasti, ali i privatnog sektora mediji ispunjavaju svoju osnovnu ulogu čuvara demokratije. Zbog takve svoje misije novinari i nevladine organizacije su naši prirodni saveznici na polju unapređenja i zaštite ljudskih prava i sloboda bez obzira na kritike kojima smo povremeno izloženi". Veoma zreo i odgovoran stav jer su novinari i aktivisti nevladinog društva za ovu vlast u Crnoj Gori pretežno državni neprijatelji i izdajnici koji treba da se izmjere na izborima ako već žele da se bave politikom. Oni su kamuflirani političari. Hvala gospodinu Bakoviću i opšte Kancelariji Ombudsmana za ovakav stav.

Drugi stav koji je meni bio jako zanimljiv i za koji, takođe, smatram da treba da bude od strane javnosti, da javnost treba da bude sa njim upoznata je sljedeći samo kada organi javne vlasti ispravno i pravedno primjenjuju zakone i propise građanin se može osjećati sigurnim da se pošteno i pravedno tretira, da nije podvrgnut diskriminaciji i zloupotrebi moći. Savjesna i pravilna primjena zakona čini srž funkcionisanja demokratije, a da bi zaista to u praksi se dešavalo neophodno je postojanje i uvažavanje djelotvornog sistema provjera i ravnoteže koji obezbjeđuju nezavisni ustavni organi kao što su sudovi, Ombudsman itd. itd.

E, sad imamo jedan stav na kraju koji kaže ovako i pored naših višegodišnjih ukazivanja i konstatacija problemi se ponavljaju, a rezultati izostaju. To je neka generalno neka slika stanja u Crnoj Gori. Ja imam za vas, gospodo, dva pitanja. Prvo pitanje je da li će i kada će kancelarija Ombudsmana da pokrene izmjene zakona pošto smo upoznati iz ovog izvještaja da su poslednje izmjene koje su se desile prije pet godina dovele do toga da su nove odredbe u suprotnosti sa međunarodnim dokumentima i da je zbog toga Ombudsman 2016. godine, naša crnogorska institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, akreditovana B statusom kod Globalnog saveza nacionalnih institucija za ljudska prava. Zašto? Zato što su problematični mandat, način izbora i imenovanje Ombudsmana, finansijska autonomija, popunjavanje radnih mjesta i interakcija sa međunarodnim sistemom ljudskih prava. Evo i kolege i DPS-a su tu možda će se i oni pridružiti toj inicijativi da se promijeni zakon, ja sigurno hoću.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 15:03:32)

Kolega Rudoviću, imali biste šest sekundi da postavite to pitanje. Tako da budete ekspeditivni molim vas.

NEDELJKO RUDOVIĆ (26.07.19 15:03:47)

Biću.

Drugo pitanje koje imam za vas: Da li ćete koristiti svoje ovlašćenje da kontrolišete ponašanje službi bezbjednosti sa aspekta poštovanja ljudskih prava građana Crne Gore? Da vas upoznam i sa tim ako niste u toku. Agencija za nacionalnu bezbjednost Crna Gora dobija još jedan

Direktorat za obavještajne poslove pri Ministarstvu odbrane. Ombudsman je zajedno sa Agencijom za zaštitu podataka jedna od ključnih karika kontrole službi bezbjednosti. U ovom izvještaju ja nisam našao da ste se u 2018. godini bavili time. Nadam se da ćemo u sledećem izvještaju naći i to. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 15:04:30)

Hvala i vama, kolega Rudoviću.

Ja ću sada dati riječ kolegici Ani Nikolić. Mi imamo prenos do 15:10 i imamo još dva govornika poslije kolegice Nikolić i završnu riječ. Ako oni pristaju mogli bismo i bez TV prenosa to obaviti da bi zaključili raspravu jer zbog traženja vašeg kluba trebali bismo otprilike završiti nešto ranije danas zbog stranačkih obaveza.

Izvolite, kolegice Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (26.07.19 15:05:10)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Cijenjeni Zaštitniče ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori, kolege i građani Crne Gore,

Ja ću dati svoj skromni osvrt na Izvještaj Zaštitnika i za rad institucije tokom prošle godine. Zaštitnik je svoj rad, odnosno rad kompletne institucije u prošloj godini i u svom izvještaju zaista prikazao po jednoj metodologiji na koju smo mi već par godina i navikli. Kad su u pitanju statistički podaci, kad su u pitanju opisi analiza, kada su u pitanju grupe mjera i radnji koje su predložene za preduzimanje, a sve u cilju zaštite i unapređenja ljudskih prava i sloboda. Pored zapažanja i konstatacija date su konkretne preporuke Zaštitnika, a ono što je za mene važno je da i u izvještaju su i pomenute sve one preporuke koje nisu ispoštovane iz ranijih perioda.

Cilj ovog izvještaja jeste da se ovaj uvaženi dom i javnost Crne Gore upozna sa najznačajnijim aspektima rada institucije u prošloj godini, da se ukaže na oblast u domenu javnog sektora u kojima su potrebna poboljšanja, da se ukaže na određena systemska pitanja koja zahtijevaju posebna rešenja i što je najvažnije koje zahtijevaju u svom rešenju sinergiju zakonodavne, sudske i izvršene vlasti.

Ono što je po meni, kao i po kolegama prije mene koji su komentarisali, bilo od utiska u ovom Izvještaju jeste osvrt na vaših 15 godina jednog sadržajnog, istrajnog rada, a to govori podatak da je tih 15 godina bilo 23.000 poziva građana i da je primljeno preko 11.000 građana sa kojima je razgovarano.

Definitivno je i 2018. godina jako visoka po ostvarenju vaših zadataka, odnosno visok stepen okončanih predmeta, skoro 100%, - 96,6% što zaista govori o jednom predanom radu.

Kad se govori o metodu rada zastupnika i dalje zadržala su se uglavnom dva osnovna metoda rada. To je direktna interakcija i direktni razgovor sa građanima čija je potreba je bila evidentna. Drugo uvođenjem instituta Dani Zaštitnika, zaista su se pokazali kao jedan od velikih iskoraka tako da su gradovi koji su imali prilike prošle godine to da se prikaže u tim gradovima to su bili gradovi sjevernog dijela Crne Gore i dva grada u primorskom dijelu. Pokazali su se jako efikasnim i preporuka jeste nas ovdje u poslaničkom klubu da se sa takvom institucionim oblikom saradnje sa građanima još interaktivnije nastavi.

Svojom metodologijom izvještavanja ovaj izvještaj daje preporuku o ocjeni rada državnih i lokalnih organa i svih institucija sistema. Govori o stepenu implementacije zakonskih rešenja mogućnosti i nemogućnosti njihovoj primjeni i krajnje refleksiji na život i prava građana Crne Gore. Po svim pitanjima i prepoznatim problemima koji dovode do kršenja ljudskih prava dati su jasni zaključci, date su jasne preporuke i konstatacije. Posmatrano u cjelini 2018. godina se može ocijeniti kao godina daljeg napretka u ostvarivanju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori koji govore o crnogorskom društvu kao mnogo zrelijem, spremnijem za poštovanje temeljnih standarda kad su u pitanju ljudska prava. Napredak je i dalje izraženiji u području zakonodavstva, odnosno području primjene ukazuje se na određene izazove sa kojima se svakodnevno kao društvo suočavamo. I dalje postoje izazovi da se neki od prepoznatih problema ponavljaju duži vremenski period i da

pored donijetih zakona i velikog broja podzakonskih akata i streteških dokumenata ti izazovi zahtijevaju posebna rešenja. Kad su ta posebna rešenja u pitanju Zaštitnik ljudskih prava i sloboda uglavnom sugerise na međusektorsku saradnju u našem sistemu pogotovu kad je u pitanju međusektorska saradnja inspekcijske službe koja definitivno treba da djeluje i preventivno i kazneno. Međusektorska saradnja, odnosno njeno jačanje i unapređenje se pominje u svim segmentima ostvarivanja ljudskih prava u obrazovanju, u zdravstvu i socijalnoj i dječjoj zaštiti itd.

Naravno, sve ove pomenute teme i one druge koje su potencirane u ovom izvještaju moraju biti predmet naše pažnje, pažnje našeg sistema, naše države da u jednom detaljnom promišljanju budu ozbiljno shvaćene i od svih subjekata koje donose odluke budu u cjelosti ispoštovane. U cilju doslednije analize ovog izvještaja ja ću se osvrnuti naravno, kao i pojedine moje uvažene kolege, na oblast zaštite prava djece. Ja ću samo još jednu rečenicu, uvaženi potpredsjedniče.

Moј osvrt je bio u tom dijelu da se naprave pomaci kad je u pitanju plaćanje alimentacije za djecu, da je to jedna vrsta ekonomskog nasilja nad njima koje ima jako duboke posledice. Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 15:10:38)

Hvala i vama.

Zbog javnosti da bi čuli završnu riječ predsjednika Kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda ja objavljujem pauzu do 16:00 h kad ćemo nastaviti sa ovom tačkom dnevnog reda. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:05:18)

Poštovane kolegice poslanice i poslanici, nastavljamo sa raspravom. Prije nego što dam riječ kolegici koja je zadnja od diskutiranih, Sanji Pavićević, htio bih se zahvaliti poslanicima koji su zbog racionalizacije vremena odustali od svojih prijavljenih diskusija to: Miloradu Vuletiću, Nadi Drobnjak, Dragutinu Papoviću, Andriji Nikoliću, Aleksandri Vuković i Mirsadu Muriću.

Kolegice Pavićević, imate riječ. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (26.07.19 16:05:50)

Hvala, predsjedavajući.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani predstavnici kancelarije Ombudsmana, Imam obavezu da predstavim obraćanje koje sam imala u Strazburu kao članica parlamentarne delegacije Savjeta Evrope naše Skupštine i da se na početku pridružim svim kolegama poslanicima koji su pohvalili rad vaše Kancelarije, rad gospodina Šućka Bakovića i da mu poželim da dugo uživa u zdravlju i veselju uz svoju zasluženu penziju.

Ova debata je bila u okviru redovnog zasjedanja Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope u aprilu mjesecu. Ja sam imala izlaganje u okviru debate koja se ticala nasilja nad djecom. Većinom smo se oslanjali na vaše izvještaje, odnosno, Izvještaje Kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Jedan od prioritarnih ciljeva Crne Gore je stvaranje uslova koji su prihvatljivi za optimalan rast i razvoj djece, a sprečavanje nasilja nad djecom i njihova zaštita od nasilja je jedan od ključnih ciljeva prilikom rada na unapređenju zakona i definisanje strategija u ovoj oblasti. Zadovoljstvo mi je da istaknem da nadležni državni organi u Crnoj Gori u kontinuitetu na strateškom i operativnom planu preduzimaju mjere sa ciljem stvaranja okruženja bez nasilja za svako dijete, odnosno okruženja u kojem nema zlostavljanja, zastrašivanja, fizičkog ili bilo kojeg drugog oblika degradiranja ličnosti djeteta. Prioritetni ciljevi u ovoj oblasti pretočeni su u strategiju za prevenciju i zaštitu djece od nasilja koja se odnosi na period od 2017. do 2021.godine, u okviru kojih se

preduzimaju aktivnosti na unapređenju zakonodavnog i institucionalnog okvira pravosudnog sistema, društvenih normi, kao i kreiranju sistema za monitoring i evaluaciju. Ovaj strateški okvir zasniva se na međusektorskom pristupu, pa se aktivnosti osmišljavaju i realizuju kroz saradnju svih sektora na nacionalnom nivou, kao i na nivou lokalne zajednice, što je od ključnog značaja za postizanje daljeg napretka u ovoj oblasti. Međusektorska saradnja i koordinacija osnažena je i kroz druge važne aktivnosti kao što su usvajanje Protokola o postupanju prevencije i zaštitu od nasilja nad ženama i nasilja u porodici, izrada smjernica za postupanje nadležnih institucija u slučajevima prepoznavanja i procesuiranja dječijih brakova i vanbračnih zajednica, izrada analize operativnih multidisciplinarnih timova za zaštitu od porodičnog nasilja i zaštitu djece od nasilja, održavanje konferencija na temu borbe protiv nasilja u porodici kojima se doprinosi daljem podizanju svijesti o značaju borbe protiv nasilja, kao i druge slične aktivnosti.

Prepoznajući značaj kontinuirane edukacije, sprovedene su i brojne obuke stručnih radnika u sistemu socijalne i dječije zaštite od svih vrsta nasilja u raznim oblastima, o ranjivosti djece u ustanovama i dnevnim centrima. Zatim, obuke stručnjaka iz Centara za socijalni rad za javno nastupanje u medijima na temu nasilja nad djecom i slično. Uvedeni su i inovativni servisi kao što je nacionalna roditeljska linija, a uspostavljena je i nacionalna dječija SOS telefonska linija. Crna Gora ostaje posvećena ostvarivanju daljeg napretka u ovoj oblasti pa će u narednom periodu nastaviti sa aktivnostima na finalizovanju relevantnog zakonodavnog okvira, daljem umrežavanju aktivnosti pojedinih resora, te daljem razvoju službi i usluga u ovoj oblasti. Takođe ćemo nastaviti da, kroz edukacije i unapređenje ekonomske sigurnosti, ostvarujemo primarnu obavezu svih nas, a to je obezbjeđivanje svakom djetetu da provodi svoje djetinjstvo bezbrižno i srećno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:10:03)

Zahvaljujem kolegici Pavićević.

Pitam predlagača da li želi završnu riječ? Želi. Riječ ima Zdenka Perović.

ZDENKA PEROVIĆ (26.07.19 16:10:12)

Poštovani potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Meni preostaje, nakon ove duge diskusije, plodne diskusije koja je gotovo mogu da je uporedim sa diskusijom koja je bila na Odboru, sa zadovoljstvom da vam se zahvalim na interesovanju i na podršci koju ste nam uputili u vašim izlaganjima i na ocjenama, a naravno i svim poslanici na ocjenama da su stavovi institucije Ombudsmana nepristrasni i da realno pokazuju stanje ljudskih prava u Crnoj Gori.

Vezano, bilo je pomena o promjeni zakona. Naravno, da nam promjena zakona predstoji i to je međunarodna ocjena i status te institucije zaštitnika upravo ukazuje da treba da se mijenja zakon. S tim u vezi bih pomenula i ovaj naslov za Izvještaj o radu. To je jedna manjkavost, takođe, zakona. Ne treba da se zove Izvještaj za rad zaštitnika ljudskih prava i sloboda nego Izvještaj zaštitnika o stanju ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori. Taj naziv izvještaja do sad je iraspravu o ovim izvještajima i o radu institucije Zaštitnika usmjeravao donekle u pogrešnom smjeru, ali evo nakon 15 godina u stvari i mnogo ranije i prije par godina već smo počeli da shvatamo o čemu se radi i da u fokus uđe u stvari i rasprave poslanika i svih uopšte, da uđu u stvari stavovi zaštitnika i njegove ocjene o stanju, a ne o radu zaštitnika. U odnosu na rad zaštitnika mi smo isto imali jednu manjkavost što smo sad u stvari i shvatili o čemu se radi. Pritužbe građana nisu u stvari sav rad institucije Zaštitnika. To je samo jedan segment u radu institucije Zaštitnika i evo u planu nam je već od naredne godine da u stvari prikazujemo u izvještaju sve predmete kojih vjerujete doći ćemo do više hiljada brojeva kad vam to prikažemo u izvještaju. Tu ima puno i pravnih savjeta i drugih stručnih stvari na koje se troši naše stručno vrijeme.

Vezano za budžet, tačno je mi za sve aktivnosti, obimne aktivnosti kao što ste vidjeli na 200 strana samo je dio naših aktivnosti predstavljen. Imamo u tekućem budžetu svega 150.000 eura za aktivnosti, ne govorim o komplementom budžetu nego za aktivnosti institucije i naravno očekujemo vašu podršku kad bude bio Predlog budžeta za instituciju zaštitnika. U tom smisli obzirom da se u

međuvremenu institucije Zaštitnika su se dodijelile i neka nove zakonske obaveze i ovlaštenja. Toliko za sada, znam da je vrijeme ograničeno. Hvala najljepše.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:13:11)

Hvala vam, gospođo Perović.

Znači, mogu slobodno konstatovati da smo završili pretres i da ćemo se o ovoj tački izjasniti naknadno.

Poštovane kolegice i kolege, prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je 18 tačka koja glasi: izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu.

Predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore su Zdenka Perović, Siniša Bjeković, Snežana Mijušković zamjenici zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Izjestilac Odbora za ljudska prava i slobode je Momčilo Martinović.

Otvaram pretres. Predstavnik predlagača da li želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima Zdenka Perović. Izvolite.

ZDENKA PEROVIĆ (26.07.19 16:14:01)

Utvrđeni plan obilazaka Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za prošlu godinu realizovan je u potpunosti, odnosno 100% praktično znači da su obavljena sva planirana 23 obilaska organa organizacije i ustanova u kojima su smještena lica lišena slobode ili lica kojima je ograničeno kretanje od kojih 12 redovnih, 11 kontrolnih. Sproveden je jedan ad-hok, odnosno neplanirani obilazak, a svi obilasci su bili nenajavljeni, izvršeni radnim i neradnim danima i u dane praznika tokom i nakon radnog vremena, a dio i noću. Redovnim obilascima obuhvaćene su organizacione jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Centri bezbjednosti Budva i Cetinje, Bar i Podgorica, Odjeljenje bezbjednosti Mojkovac, Kolašin i Kotor, granični prelazi Ranče, Pljevlja, Dobrakovo, Bijelo Polje i kule Rožaj, Klinika za psihijatriju Kliničkog centra Crne Gore i Javna ustanova Dom starih Grabovac.

Kontrolnim obilascima obuhvaćene su takođe organizacione jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova, Centar bezbjednosti Nikšić i odjeljenja bezbjednosti Plav, Andrijevica, Rožaje i Herceg Novi, Specijalna bolnica za psihijatriju u Kotoru i Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, četiri obilaska u Podgorici, jedan u Bijelom Polju. Ad-hok obilazak realizovana je na graničnom prelazu u Dobrakovo u vrijeme kad je izvršena primopredaja zatvorenika između predstavnika Republike Srbije i Crne Gore. Na osnovu prikupljenih informacija i njihove analize sačinjen je ovaj izvještaj o stanju ljudskih prava u običnim ustanovama, stepenu ispunjenosti prethodno datih preporuka i date nove preporuke. U centrima i odjeljenjima bezbjednosti i dalje određeni broj prostorija za zadržavanja ne ispunjavaju poželjne standarde koji se tiču kvadrature, prirodne vještačke svjetlosti, kao i higijene. Zadržana lica koja je tim "MPM" zatekao tokom obilazaka u 2018. godini nisu imali primjedbi na pristupanje službenih lica u pritvorskim jedinicama. Policijski službenici i dalje nemaju psihološku podršku nakon incidentnih događaja, uključujući i napade na službenike.

U psihijatrijskim ustanovama ukupni životni uslovi, konkretno u Specijalnoj psihijatrijskoj bolnici u Dobroti i dalje su jako loši zbog manjka medicinskog osoblja, vrlo loših materijalnih uslova na odjeljenjima, nedostatku kreveta, prenatrpanosti dušeka, posteljine i garderobe za pacijente. Bolnica je i dalje opterećena socijalnim pacijentima što predstavlja višegodišnji problem. Materijalni uslovi u Klinici za psihijatriju u Podgorici i dalje su veoma loši iako su izvršena određena materijalna ulaganja. Ovakvi uslovi neomogućavaju neophodno, pozitivno, terapijsko okruženje za pacijente.

Nacionalni mehanizam je tokom 2018. godine takođe pratio i sprovođenje preporuka datih u posebnom izvještaju u uslovima rada službenika obezbeđenja i tretmana u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija koji je predstavljen 2017. godine. I dalje nedostaje potreban broj izvršilaca u službi obezbeđenja, nisu obezbijeđeni kontinuirani zdravstveni pregledi službenika, službenici sektora za tretman i dalje nemaju adekvatan prostor za rad u pojedinim paviljonima koji treba da

obezbjedi privatnost razgovora tokom obavljana tretmanskih razgovora. Tokom 2017. godine preduzete su pojedine aktivnosti u cilju unapređenja i poboljšanja materijalnih i tehničkih uslova za rad službenika u zatvoru u Podgorici i u Bijelom Polju. Kroz različite programe obuke rađeno je na unapređenju spremnosti službenika. Važno je naglasiti da su rađene obuke na temu prevencija zlostavljanja u zatvorima. O detaljima ispunjenosti svake preporuke kojih je bilo više možete se informisati u izvještaju.

U odnosu na novu nadležnost koju sam ranije pomenula proces, rad misije obaveze zaštitnika i Nacionalnog mehanizma u procesima rad misije u januaru 2018. godine donešen je Zakon o strancima kojim je u našoj instituciji propisana nova obaveza da u svrhu preventivnog djelovanja prati sprovođenje prinudnog udaljenja stranaca i preduzima mjere za zaštitu njihovih ljudskih prava. Kako nismo dobili dodatne preduslove za obavljanje ove obaveze na terenu odlučili smo da shodno postojećim kapacitetima svoje aktivnosti ograničimo na prikupljanje i analizu dokumentacije i u tom smislu biće urađen poseban izvještaj koji će biti prezentovan javnosti u tekućoj godini, osim toga u izvještajnoj godini započetoj sa sprovođenjem praćenja operacija readmisija.

"MPM" je pratio dvije readmisije crnogorskih građana, odnosno bezbjedan povratak osoba koje ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uslove ulaska, boravka i nastanjenju teritorije određene države u svoju matičnu zemlju čiji su državljani po osnovu Sporazuma o rad misije. U ovom slučaju radilo se o zemlji članica Evropske unije. Operacija readmisije obavljene su u organizaciji evropske granične obalske agencije Fronteksta, odnosno Uprave policije Crne Gore, sektora granične policije. Osim ovih u svojstvu posmatrača pratili smo jednu operaciju povratka albanskih državljana takođe u organizaciji Fronteksta.

"MPM" je ocijenio da su obje operacije sprovedene profesionalno. Međutim, primijetio je postojanje potrebe za određeno unapređenje i uputio preporuke. Važno je spomenuti da je "MPM" Crne Gore kao predsjedavajući mrežom nacionalnih mehanizama Jugoistočne Evrope organizovao i realizovao dvije konferencije na kojima su učestvovali članovi posmatrača i gosti iz 15 evropskih zemalja što je naravno doprinijelo njegovoj promociji. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:19:05)

Zahvaljujem.

Pitam izvjestioca Odbora da li želi riječ?

Riječ ima kolega Martinović. Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (26.07.19 16:19:37)

Predsjedavajući, ako dozvolite, pošto sam se javljao kao diskutant da spojim i jedno i drugo zbog racionalnosti vremena u ovom dijelu. Pa evo ako dozvolite ja pitam pa ako je moguće bih to rado izkoristio.

Uvaženi predsjedavajući, poštovane kolegice i kolege, uvažena gospođo Perović, uvažena gospođo Mijušković, gospodine Bjeković, dozvolite da vas pozdravim i da nešto kažem u odnosu na izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu.

Osim reaktivne uloge zaštitnika, odnosno postupanja po pritužbama kako građana tako i lica lišena slobode, zaštitnik kao "MPM" sprovodi svoju preventivnu funkciju obilascima zatvora i drugih mjesta gdje se nalazi ili se mogu naći lica lišena slobode, provjerava uslove u kojima borave, njihov tretman i ukupan kvalitet života. Obilasci su uglavnom nenajavljeni, najavljeni, redovni, vanredni, kontrolni u zavisnosti od utvrđenog plana rada i eventualno neplaniranih, nepredviđenih prilika koje se pojave tokom godine. Tokom obilaska sagledava se i analizira stečeno stanje u organima i ustanovama i daju se preporuke u cilju unapređenja sveukupnih uslova i postupanja sa ovim licima i usaglašavanje sa međunarodnim standardima.

Iz Izvještaja se vidi koliko su raznorodni ti organi i ustanove od klasičnih mjesta na kojima se nalaze lica lišena slobode, policijska mjesta, zadržavanju u centrima i u odljeljenjima bezbjednosti, granični prelazi, aerodromi, zatvori do ustanova u kojima su smješteni građani, pod

odlukama nadležnih organa i u kojima je faktički ograničeno kretanje, odnosno ne mogu ih svojevrijedno napustiti u svakom trenutku zbog čega postoje uslovi da se desi i neki oblik zlostavljanja, kao što su psihijatrijske ustanove, domovi za stare, ali i ustanove socijalne i dječije zaštite za institucijalnu zaštitu nezavojskog tipa djece sa problemima u ponašanju, konkretno u ovom dijelu "Centar Ljubović". Može se primijetiti da u svim običnim mjestima pod nadležnostima Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije postoje crvenom bojom označene i ispoštovane preporuke date ranijim izvještajima. Tačno je, da se dijelom radi o materijalnim unapređenjima za koje su potrebna veća sredstva, što zahtijeva i vrijeme, ali i takođe se radi o nekim subjektivnim i organizacionim problemima i pitanjima koja zahtijevaju malo bolju koordinaciju, a koja nijesu nerješiva. U Domu starih "Grabovac" u Risnu stanje je zadovoljavajuće, ali kako vidimo ipak postoji prostor za unapređenje na što je MPM detaljno ukazao i dao određene preporuke.

Stanje u Klinici za psihijatriju Kliničkog centra Crne Gore je već duže vrijeme prilično poznato našoj javnosti. Ranije date preporuke su ispoštovane, uglavnom. Kako se vidi, u cilju unapređenja uslova u mjeri mogućeg u tom i takvom objektu, a neke su djelimično ispoštovane u dijelu vođenja evidencije što bi trebalo da predstavlja ne nerješiv problem.

Vidimo takođe, da su date i nove preporuke koje ukazuju na neke zakonske obaveze koje nijesu realizovane. Na graničnim prelazima primijećeni su problemi u vidu neadekvatnih uslova za rad službenika i nedostatak adekvatnog broja službenika. U zatvoru u Bijelom Polju ispunjena je ranije data preporuka, ali u Podgorici i u Spužu ostalo je da se unaprijede uslovi za rad službenika obezbjeđenja i tretman što je i detaljno predstavljeno. Informaciju ispunjenosti preporuka sadržanih u Izvještaju o uslovima rada službenika obezbjeđenja i tretman u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, trećina preporuka je ostala neispunjena što je svakako nešto čime ovaj sistem treba da se pozabavi u narednom periodu. Novinu u radu MPM-a predstavlja i praćenja operacijama readmisije crnogorskih državljanina vidimo pozitivnu ocjenu iz praćenih operacija kao i upućene preporuke. Prije svega u cilju bolje koordinacije između nadležnih organa što smo inače u raznim oblastima konstatovali kao izazov u narednom periodu pristupnog procesa Evropskoj uniji. I na kraju, u odnosu na ovaj Izvještaj, Odbor je zaključio da Izvještaj MPM za 2018. godinu treba u cjelini podržati i pružiti punu podršku preventivnom djelovanju institucija. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:24:08)

Hvala Vam, kolega Martinoviću.

Sada prelazimo na raspravu ispred klubova.

Prvi je poslanik Halil Duković, nek se pripremi Milutin Đukanović.

HALIL DUKOVIĆ (26.07.19 16:24:22)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvažene zamjenice i zamjeniče Ombudsmana.

Ako zaista želimo da dobijemo jedan realan i kvalitetan Izvještaj, onada ćemo i posjete, a posebno prostorijama za zadržavanje lica obaviti na način kako ste ih i vi obavili, nenajavljeno u svakom vremenskom periodu, van radnog vremena, praznicima, čak i noću. Zaista vjerujem da je Izvještaj koji je danas pred nama jedan realan prikaz stanja i materijalnih dokaza, ali i ljudskih prava u prostorijama koje ste vi obilazili. Naravno, podsjetiću vas sve, kada smo 2010. godine dobili obavezujuće preporuke CPT-a o ovim prostorijama, sjetićemo se konstatacije koje su oni izrekli, da se radi o mračnim, vlažnim prostorijama sa jako slabim inventarom, a da o video nadzoru nije bilo ni riječi. Danas o tim stvarima i ne govorimo. Danas govorimo da li u tim prostorijama postoji stolica ili ne postoji stolica i da li je video nadzorom pokriven svaki metar prilaza tim prostorijama. To je najbolji dokaz koliko se zaista uradilo u toj oblasti. Ne kažem da je beznačajno ima li stolicu ili sijelicu svaka prostorija, i to je značajno, i ako tražimo i ako je standardima utvrđeno da ona mora biti, onda će i morati biti tu. Ali, je činjenica da je od 2010. godine do danas zaista ova država napravila veliki napredak. Veliki napredak u prilagođavanju ovih prostorija za zadržavanje lica, ulaganjem velikih materijalnih sredstava, ali ono što je i važno i

što želim da istaknem i samom promjenom mentaliteta ljudi, odnosno pripadnika policije koji rade u tim jedinicama. Iz Izvještaja smo naveli da shodno Pravilniku, vidjeli smo da shodno Pravilniku koji se koristi u ovakvim situacijama - svako lice koje se zadržava više od 12 sati ima pravo na tri obroka. Ne postoji sistemsko rješenje ovog problema. Neke pritvorske jedinice, odnosno centri su ovaj problem riješili ugovorom sa nekim restoranima koji imaju obavezu da im dostavljaju hranu. Međutim, dosta njih nema ovaj ugovor, i iz Izvještaja smo saznali da policijski službenici svojim doprinosom izvrše ovu obavezu. Tako da nijedan pritvoreni ili zadržano lice nije ostalo bez hrane, što opet govori da se svijest i ljudi i policijskih službenika promijenila.

Naravno, ono što želim još da istaknem, da mi u svim oblastima radimo sa smanjenim kapacitetima, odnosno da sve ono što je popunjeno, što je trebalo nekom sistematizacijom popuniti još uvijek nije popunjeno. To stvara veliku obavezu ovim policijskim službenicima, a ako znamo da je neki opseg koji predstavlja normalno funkcionisanje ovih objekata od 06 do 09 policijskih službenika po jednoj pritvorenoj osobi, onda zaista možemo vidijeti koliko smo mi još daleko od toga. U svakom slučaju želim da pohvalim i ovaj Izvještaj i da pohvalim napredak koji je Crna Gora ostvarila. Na kraju samom, želim da i ja gospodinu Bakoviću zahvalim i u svoje lično ime i u ime Odbora za ljudska prava i slobode na jednoj zaista jako kvalitetnoj saradnji, ali i činjenici da je institucija Ombudsmana za vrijeme njegovog mandata zaista jako napredovala, nesumnjiva je njegova uloga, ne umanjujući ulogu i njegovih zamjenika, a vjerujem i svih zaposlenih u instituciji Ombudsmana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:28:19)

Hvala, poslaniče Duković.

Poslanik Milutin Đukanović, nek se pripremi poslanik Raško Konjević.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (26.07.19 16:28:30)

Poštovani građani,

Evo, u ovim izvještajima o ljudskim pravima i prevenciji torture jednoj pojavi uopšte nije posvećena pažnja, a radi se o Institutu određivanja pritvora. Svjedoci smo u preteklih nekoliko godina, pogotovo od 2016. takozvane afere "Državni udar" da se se Institut pritvora maksimalno zloupotrebljava. Institut pritvora se koristi da se od pritvorenika iznudi priznanje da postanu ili svjedok saradnik ili da prizna krivicu i dobije određenu kaznu i može da ide kući. Ova zloupotreba ima rang mučenja.

Konkretno, u "Državnom udaru" imamo 15 osoba koje je tužilac teretio za isto krivično djelo. Od tih 15 osoba, desetak, poslije pet mjeseci prizna krivicu, jer to su, zaposleni su, pa znaju da posle šest mjeseci će izgubiti posao, i ljudi nemaju izbora, priznaju krivicu, nema oružja, nema ničega, na šake žele da uđu u Parlament i dobiju po pet mjeseci. A, ove osobe koje ne priznaju krivicu, a podvlačim još jednom, optužene su za isto krivično djelo, provode do dvije i po godine u zatvoru, a Branka Milić bude osuđena tri godine, sedam puta više od nekog ko je priznao krivicu. I kad sam pomenuo Branku Milić, nad tom gospođom je vršena i fizička i psihička tortura, i to u prostorijama Višega suda, i mislim da ste morali mnogo snažnije da reagujete kad se to dešavalo.

Pritvor se koristi kao izuzetno sredstvo, to se spominje, i pravnici i svi koji poštuju elementarne civilizacijske principe, saopšte, kada postoji dilema između slobode i pritvora, sloboda ima prednost apsolutnu. Kako se taj Institut pritvora zloupotrebljava evo još jedan primjer. U takozvanoj aferi "pranja novca" tri osobe Dejan Vujisić, Željko Šćepanović i Momir Nikolić su proveli u pritvoru šest mjeseci. Tužilaštvo ih je teretilo da su oprali 17 hiljada dolara i 30 hiljada evra, nemojte me držati za riječ da sam baš apsolutno precizan, ali Momir Mugoša se tereti za šest miliona on nijedan dan u pritvor, njih trojica ukupno 18 mjeseci. Mihajlo Čadevnović, čovjek nema veze sa događajem u aferi "Državni udar" osam mjeseci u zatvor, i posle bude silom na sramotu nepravosnažno osuđen na godinu i šest mjeseci. Mislim da toj pojavi, toj zloupotrebi te pojave nijeste posvetili dužnu pažnju. Milivoje Katnić, samo silom i nasiljem mučenjem ljudi pokušava da dođe do priznanja i onda sa tim priznanjima maše. I to je jednostavno

nedopustivo. Takve akcije i takve aktivnosti su svojstveni najmračnijim diktaturama koje su bile možda 60-ih i 70-ih godina prepoznate u Južnoj Americi. Ali na žalost, nismo čuli možda neki dokument pisani ali snažnu reakciju, a važno je imati snažnu reakciju od Zaštitnika ljudskih prava nismo čuli za ovu pojavu koja se u Crnoj Gori dešavala i 1948. godine, gdje su ljudi na pravdi Boga završavali u zatvor. Takođe, u Crnoj Gori nikad nije obrađen jedna pojava takođe pritvor i zatvor. U pritvoru su formalno pravno nevini ljudi, nije presuđen, nije osuđen, ali uslovi u pritvoru, pričaju ljudi koji su bili, su neuporedivo teži nego što su uslovi u zatvoru, je li to pravično, je li to u redu, mislim da svi moramo zajedno da taj koncept pritvora kao sredstva mučenja jer ovo što se dešavalo ne može valjda Milivoje Katnić da zarobi čitavu Crnu Goru, da ne smije niko "a" da mu kaže, pa nije on tako moćan, ovdje nije smio riječ da progovori. Vjerujte mi, kad se suprostavite njemu postaje mnogo mekši i tek onda počinje da razmišlja pomalo, kažem pomalo svojim mozgom. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:33:33)

Posle poslanika Đukanovića, pošto poslanika Konjevića nema u sali. Nastavljamo sa redosledom prijave ispred klubova, prvi je Suad Numanović, neka se pripremi koleginica Branka Bošnjak, pa onda Mihajlo Anđušić, Jovan Vučurović itd.

SUAD NUMANOVIĆ (26.07.19 16:34:29)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Dakle, o ovogodišnjem Izvještaju nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu, od uvodničara smo čuli dosta toga što je ovaj urađeno, čuli smo koliko je bilo posjeta kako najavljenih tako i ne najavljenih. Ono što je u opstegu nekih redovnih i vanrednih posjeta bila je i Specijalna bolnica za psihijatriju u Kotoru, i dozvolite meni iz ovog izvještaja da upravo se osvrnem na funkcionisanje te bolnice, koja je često bila predmet pažnje i ovog izvještaja, ali i predmet pažnje Odbora za zdrastvo kao i plenarno zasjedanje ove Skupštine.

Dakle, ova bolnica definitivno je bolnica koja negdje ima oko 240 kreveta, kapacitet je toliko, a često obilazeći tu bolnicu sam sam je sa Odborom obilazio, ima problem prenatrpanosti, pa tamo bude preko 250 ili više pacijenata. Kadrovski potencijal je tamo isto deficitaran i neophodno je razmišljati o jačanju tog kadrovskog potencijala.

Treći problem koji je uočen, a koji je često osvijetljen to su bili psihijatrijski bolesnici, asocijalni slučajevi. Kad govorimo o ovoj bolnici ja mislim da tu treba razmišljati, a iz izvještaja se vidi o decentralizaciji ove institucije. I prosto to će u narednom periodu ja se nadam ići u tom pravcu. Prije svega, što je najavljena izgradnja psihijatrijske klinike u Podgorici, kao izgradnja bolnice u ZIKS-u, jer veliki broj zatvorenih zatvorenika koji su psihijatrijski bolesnici, metalni poremećaj i koji su na psihoaktivnim supstancama su korisnici ove institucije. Ako u svemu tome dodamo i nekih 100 - 110 pacijenata koji su socijalni slučajevi, koji su izašli iz akutne faze liječenja ove psihijatrijske bolnice, a na žalost mjesecima ili godinama nemaju gdje da se vrate, onda pod hitno se mora uraditi i nešto što znači fokusiranje na tu neuralgičnu tačku. Za socijalne pacijente, koji su izašli iz akutne faze mora se uključiti lokalna samouprava, mora se razmišljati o inteziviranju komunalne psihijatrije, što znači razvoj psihijatrije na lokalnom nivou, gdje će određeni broj bolnica na sekundarnom nivou imati određeni broj kreveta za te pacijente, a gdje će zajedno sa Centrima za socijalni rad sa porodicama ili sa onim sa čime oni raspolažu imovinskom dijelom, sa lokalnom samoupravom Ministarstvom zdravlja taj problem pod hitno se mora krenuti u rješavanje tog problema, i moraju se dislocirati u gradovima odakle oni vode porijeklo. Ako nemaju porodice moraju lokalne samouprave da pružimo obavezu da brinu o njima, a ja mislim da je to jedini ispravan put.

Da bi bili opskrbljeni sa medicinskom zaštitom mora se kažem intezivirati ta komunalna psihijatrija koja će pomoći ne samo njima, nego će pomoći svima ostalim potencijalnim pacijentima koji imaju problem sa metalnim zdravljem, i nešto što će rasteretiti bolnicu u Kotoru. Kad govorimo o ovoj bolnici gdje su zatvorenici iz Spuža, dobra je najava da će se graditi ta bolnica u

okviru ZIKS-a i dobro je da će ti pacijenti imati zdravstvenu zaštitu, pa i psihijatrijsku zaštitu u okviru te novoizgrađene bolnice, kao i novoizgrađene klinike u Podgorici koja će krenuti veoma brzo da se radi. Što se tiče trenutnog stanja tamo, ono se pokušava u granicama realno mogućeg da se popravi to stanje, znamo da je tu nešto urađeno u toj bolnici, ali prosto taj broj od 240 ili često 250 ili 70 korisnika ne dozvoljava kvalitetan rad, ni sa ovim postojećim kadrom, ali i da se pojača kadar neće dozvoliti jedan kvalitetan odnos i kvalitetnu medicinsku zaštitu, jer tamo nedostaju ne samo ljekari, nego i medicinsko i ne medicinsko osoblje, i od 230 zaposlenih, prosto teško je to ispuniti taj standard, broj pacijenata i broj medicinskih radnika. Završavam, da svi damo doprinos kako sa državnog i lokalnog nivoa da problem socijalnih pacijenata riješimo, da izvršimo decinralizaciju ove institucije i na taj način omogućimo kvalitetnu zaštitu mentalno oboljelih lica u Crnoj Gori. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:39:48)

Zahvaljujem, poslaniče Numanović.
Javio se kolega Radulović i koleginja Pejović.

BRANKO RADULOVIĆ (26.07.19 16:39:59)

Kolega Numanoviću, ja znam da ste Vi humanista i po profesiji i po onome što govorite.

Ali ja hoću da kažem da je naš mentalitet primitivni, zakoreli i sve ostalo. Desilo se i u našoj široj, ne želim o tome da pričam. Ja sam se molio Bogu, bio i krut prema njemu, i tata me dobro naučio, nema porodice koja nije obilježena, nemoj tako i dva slučaja ću. Marina je mnoge slučajeve pričala, ja se ježim na to, jednostavno cio drhtim. Ali su bila dva slučaja, u moju Staru Varoš sam prolazio, zajedno sam išao sa našim, neću da ulazim u detalje, bila je jedna primitivna iz jedne kafančine koja se zove Budućnost na vrhu kod Sahat kule onđe, moj mentalitet ja sam ispratio toga moga saputnika i vratio se i znate što sam napravio, prevrnuo cijelu kafanu, cijelu.

Jedan put smo išli prema Komanima. Ja sam volio vazda tatu da vozim kolima do Komana. Bio je januar - februar mjesec Matica i Sitnica se negdje tamo kod Komanskog mosta prelazi jedna ista rijeka u drugu. Vidio sam momka mladoga, jakoga, velikoga u gaćama ide kroz Maticu. Ja sam se šokirao, mislio sam što je ovo. On mi je rekao, Branko, to je taj Dom tamo. Ja sam se zaustavio i nisam znao kako da pomognem. To je bilo doba socijalizma, ali isti mentalitet, naš crnogorski, prema toj populaciji, prema tim slučajevima i pomoći tima ljudima. Ja stalno zborim, saberimo se, saberimo se i oko ovih stvari prema tim ljudima.

Zamislite nešto, vi ste pričali jednu stvar, a ja se bojim druge stvari. Kad ja umjrem, kad umru mnogi, kad on izraste kroz taj mentalitet kako će se neko takav oženiti, formirati porodicu, da li će se zatvoriti u one kompjutere i vizuelnu stvarnost ili biti socijalan ili asocijalan u svojim patnjama. Veliki problem i velika obaveza nas koji možemo još da koračamo da po crnogorskom običaju budemo drčni, da budemo ovo ili ono, a u svojoj duši veoma malo ljudski. Veliki problem Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:43:38)

Hvala.
Poslaniče Numanoviću, izvolite. Imate pravo odgovora na komentar.

SUAD NUMANOVIĆ (26.07.19 16:43:44)

Ja se u potpunosti slažem sa profesorom Radulovićem. Prosto taj odnos prema ovim pacijentima mora upravo da ide u tom pravcu. I to nije samo obaveza zdravstvenog sistema, i to nije obaveza samo porodica odakle potiču ti pacijenti. Mentalno oboljela lica, to bolest kao i sve

druge bolesti. Znae, ako je neko obolio od hipertenzije cijela porodica skoči da mu se pomogne, sa hranom, sa regulacijom tjelesne težine, da šeta sa svojim ocem ili sa majkom, da kupi najskuplje lijekove da bi ga liječio, e pa kad bi samo imali pola takvog odnosa prema istom tom članu svoje porodice kao prema takvim bolestima, kao i neko ko je u ovoj grupi mentalno oboljelih onda bi mi dali doprinos, dali bi šansu više medicini da to što pomogne uz pomoć porodice i društva oni budu sasvim korisni članovi ovoga društva koji ne trebaju da su opterećenje i ne trebaju da su zatvoreni u bolnicama zatvorenog tipa, oni ne trebaju da leže iza rešetaka, ne trebaju da budu visoki zidovi, oni trebaju da žive sa nama, pored nas, uz odgovarajuću medicinsku terapiju i uz našu pomoć.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:45:13)

Poslanice Pejović, Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (26.07.19 16:45:17)

Hvala Vam, uvaženi potpredsjedniče.

Najprije želim da se izvinim zbog ove proceduralne reakcije, prvo našim uvaženim kolegama iz opzicije i naravno gostima u našem Parlamentu, ali bih zamolila da kad procijenite da je prikladno vrijeme prekinemo sjednicu, jer nama u pet sati počinje sjednica Glavnog odbora na kojem je obavezno prisustvo svih nas poslanika. Još jednom izvinjenje i hvala ukoliko bude razumijevanja.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (26.07.19 16:45:40)

Hvala Vama, kolegice Pejović, hvala što mi pomažete. Ja sam na kratko previdio da ste Vi obavijestili o tome, tako da ću onda ja dati pauzu, u stvari prekinuti rad za danas i onda ćemo sa ovom tačkom nastaviti najvjerovatnije u ponedjeljak u 10h, s tim da će služba obavijestiti predlagača, najprikladnije, jer poslanici će sigurno biti ovdje u sali ili u zgradi Parlamenta.

Ja vam s zahvaljujem za današnji rad i vidimo se u ponedjeljak u 10h. Znae da sjednica Parlamenta počinje u ponedjeljak sa početkom u 12h. Nastavljamo sa radom sa ovom sjednicom, znači, ovu tačku u 10h, a ona u 12h počinje. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 10:44:32)

Poštovane kolege, nastavljamo Desetu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Da podsjetim na dnevnom redu je pretres o Izvještaju o Nacionalnom mehanizmu za prevenciju torture za 2018. godinu.

Predstavnici Institucije za zaštitu ljudskih prava i slobode Crne Gore su Zdenka Perović, Siniša Bjeković, Snežana Mijušokvić, zamjenici zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Izvjestilac Odbora za ljudska prava i slobode je Momčilo Martinović.

Sada prvi riječ ima poslanik Mihailo Anđušić, a neka se pripremi poslanik Veljko Vasiljević. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (29.07.19 10:45:10)

Zahvaljujem uvaženi predsjedniče Brajoviću, uvažene kolegice i kolege, uvaženi zamjenice Ombudsmana, poštovani građani.

Evo nakon rasprave u petak danas imamo prilike i nakon rasprave o Izvještaju o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda, da nastavimo i raspravu vezanu za Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture. Negdje na osnovu onoga što su bila, slobodno

mogu reći kao malo puta do sada usaglašena mišljenja vezana za Izvještaj Ombudsmana za prethodnu godinu, koji je zaista u najmanju ruku bio dobar, proizilazi da sami Izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture ne može u tom dijelu biti mnogo lošiji. Zaista je bilo tako. U okviru ovog izvještaja mi imamo jedan broj veoma afirmativnih podataka koji se odnose na dobar procenat realizacije onoga što su bile preporuke institucije Ombudsmana kada je u pitanju ova tematika. Ono što me posebno raduje mi smo na sjednici matičnog Odbora za ljudska prava i slobode imali prilike takođe da razmatramo ovaj izvještaj. Raduje me pristup institucija koje su bile predmet ovog izvještaja odnosno na koji su se u najvećem dijelu odnosile određene preporuke i zaključci, i negdje pristup koji se odnosi na to da su na toj sjednici bili prisutni gotovo svi čelni ljudi ovih institucija od Uprave policije do Ministarstva zdravlja, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i tu su pokazali jedan dodatni, odgovoran pristup na osnovu koga su na najbolji način primili sve ono što su bile kritike i sugestije na račun njihovih institucija i gdje smo zajednički konstatovali neke od dobrih stvari koje su se u prethodnom periodu uradile.

Ono što smatram da treba ovdje istaći jeste da ispred Odbora mi podržavamo sve preporuke koje su iznijete u samom izvještaju na kojima se treba raditi u narednom periodu kao i ono što je stepen ispunjenja preporuka u okviru vaše nadzorne uloge koji je bio kroz predmetni izvještaj, to je nešto što zaista ohrabruje. Posebno bih negdje tu čini mi se izdvojio sada Upravu za izvršenje krivičnih sankcija, đe zaista onako vidno čini mi se imamo mnogo bolje rezultate nego što je to bilo ranije. Siguran sam da je to najvećim dijelom uslovljeno onime što su bile kontrole od strane institucije Ombudsmana i tu je onako vidan napredak i u dijelu kadrovske politike, koju dodatno treba ojačavati, nedovoljnog broja službenika, pa i u dijelu onoga što su ulaganju u infrastrukturu, tih objekata. Treba svakako pohvaliti i ono što je urađeno i u zatvorima i u Bijelom Polju i u Spužu, i u rekonstrukciju osmatračnica i u uslova u kojima borave zatvorenici. U svakom slučaju sa druge strane negdje treba dodatno potencirati činjenicu da problem nedovoljnog broja službenika dodatno opterećuje ove institucije i to je negdje interno pitanje koje treba dodatno potencirati u narednom periodu. Što su neki izazovi za period koji je pred nama? To je da postoji jedan broj preporuka iz prethodnih godina koje definitivno treba insistirati da se poradi na njima. Ispred Odbora smo insistirali da se u izvještaj za narednu godinu navedu neke od preporuka koje nijesu ispunjene u prethodnoj i na tome dodatno treba insistirati. Siguran sam da institucija Ombudsman dodatno istrajava na svemu tome.

Još jedan segment koji je meni lično onako zapao za oko kao najkvalitetniji čini mi se metod koji je donio rezultate u ovoj oblasti to je ta vaša metodologija kontrole gdje bi posebno potencirao ove nenajavljene i vanredne posjete, koje kao nijedna druga mjera ne urađaju polodom u dijelu kontrole i notiranje onoga što se može zateći na licu mjesta. Mislím da bi i druge neke institucije koje se bave ovim inspekcijskim i drugim vrstama nadzora trebalo ovakve vrste metodologije da više upražnjavaju. Institucija Ombudsmana je to radila na jedan veoma dobar način i zaista im treba ovom prilikom čestitati na tome. Mislím da je u javnosti, i generalno, prisutan utisak da se usljed svih ovih mjera institucijom Ombudsmana stanje u ovoj oblasti vidno pomjera naprijed. U svakom slučaju, izvještaj koji negdje ide u koheziji sa onim što je Izvještaj Ombudsma i vidni su zaista napreci u ovoj oblasti i nadamo se da ćemo kroz naredni izvještaj imati priliku da vidimo još puno drugih novih afirmativnih podataka. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 10:50:42)

Hvala Vam, poslaniče Anđušiću.

Sada riječ ima poslanik Veljko Vasiljević, a neka se pripremi poslanica Sanja Pavićević. Izvolite.

VELJKO VASILJEVIĆ (29.07.19 10:50:53)

Hvala predsjedniče Skupštine, poštovani građani, uvaženi gosti iz kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Ja se generalno slažem sa ovim aspektima koje kolega Anđušić sad iznio. Međutim, kao

zaštitnici ljudskih prava vi morate malo da proširite svoje vidike i iznad sistema, jer ljudska prava i slobode su iznad svakog sistema od postanka istorije, pa do današnjeg dana, pa su tako iznad ovog sistema koji je sada u Crnoj Gori. Dakle, nema statistike o definitivno postojećim primjerima torture, a postoje snimci sa kojima je javnost upoznata. Od tolikog procesa ispraćenog sa vaše strane, protiv vršilaca torture, o kaznama o izbacivanju sa posla službenih lica koja su pokazala sklonost ka torturi. Naime, kaznena politika i to oštra kaznena politika prema vršiocima torture je najbolja preventiva zato što je zločin torture veći od ratnog zločina vjerovali ili ne. Zločin torture se odvija pod okriljem nekoga pravnog sistema, a u ratu vlada bezakonje. Ratni zločin može po određenim okolnostima da počini i potpuno normalna osoba, teško je kad nekoga bliskoga iznosite, pa u onu krv ogreznete, rekao je Njegoš "Krv je ljudska rana naopaka". Ali u mirodopskim uslovima da bi neko vršio torturu taj mora dva uslova da ispuni, jedno da je neso, a drugo da je psihički bolesnik. Dakle, prema njima treba biti rigorozan i kazniti ih da ne mogu nikako ostati na poslu ni pod kojim uslovima, ako se takva pojava uoči u Crnoj Gori.

Drugo, što vi zaboravljate zbog čega vam kažem da morate proširiti svoje vidike, tortura ili mučenje ili zlostavljanje je postupanje učinjeno sa namjerom da se nekoj osobi nanese bol, fizička ili psihička patnja u nekakvom cilju, a može biti u činu kazne. Takođe, tortura se može vršiti u cilju zastrašivanje ili vršenja pritiska na osobu ili neko treće lice.

Torturu vrši osoba koja ima službena ovlaštenja, znači jedino ta osoba može da vrši torturu. Nijeste obratili pažnju na ovu psihičku torturu. Niko na to ne obraća pažnju, šta je nego psihička tortura kad ljude držite u zatvor na osnovu svjedočenja jednog narkomana, pa držite 10,15 ljudi u zatvor. Ili kad držite i sudite na osnovu svjedočenja jednoga ubice. Znači, na osnovu svjedoka koji nema integritet ni kredibilitet. Kakav integritet može da ima poznati narkoman, pa na osnovu njegovog svjedočenja jednog jedinog svjedoka držite ljude u zatvoru na desetine mjeseci čak preko godinu dana. Da držite ljude u zatvoru i da se presuda zasniva, doduše ne pravosnažna, na jednom jedinom svjedoku koji je ubica. Gledajte šta je integritet, imati integritet znači imati bezuslovnu i nepokolebljivu obavezu prema vlastitim moralnim vrijednostima i dužnostima. Zamislite vi integritet jednoga ubice kojega kontrolišu tri službe i da on dođe da svjedoči da se na njega poziva crnogorsko pravosuđe i da vi to ne smatrate torturom, da ne pitate imate li vi išta drugo imate li vi normalnoga čovjeka da nešto kaže o tome.

Poseban vid ugroženog svjedoka koji nijesu ugroženi neposrednim predmetom suđenja u kojem svjedoče, ali su nedvosmisleno zavisni od moći sistema pod kojim svjedoče po osnovu drugih okolnosti - prijetnjom, zatvorom, kaznom, izručenjem itd. Znači ovo je klasično maltretiranje čitavog crnogorskog naroda koji je gledao ono suđenje i klasičano maltretiranje optuženih i osuđenih i u slučaju tzv. Državni udar i u slučaju tzv. nikšićke grupe đe ih držite na osnovu ne vi, ali sistem na osnovu svjedočenja jednoga narkomana Vujović ili Jadranka Jonskog ili već ne znam kako se zove Bar-Boljare ili tako nešto. Čak i inkvizitorski sistem znači inkvizitorski sud je sud katolički pod jurisdikcijom direktnom Vatikana koji je sudio prije hiljadu godina. Inkvizitorski kazneni postupak sudsko je djelovanje radi utvrđivanja je li počinjeno kazneno djelo, te radi eventualne primjene kazne na počinitelja. Okrivljenik je mogao biti osuđen samo ako je priznao čin kaznenog djela ili ako su dva časna svjedoka, očevica potvrdila taj čin. Ako je vama častan Vujović i ako je častan Sindelić onda je toliko častan i ovaj sistem. Molio bih vas da proširite malo svoje vidike i na ovaj vid mučenje i torture jer ne muči se samo letvicama, sa ekserima, mengelama i onim kragnama za davljenje itd. Može da se muči mentalnom torturom i to vrlo perfidno, a mi definitivno u Crnoj Gori zato imamo debelo potkovane stručnjake. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 10:55:54)

Hvala Vam.

Sada imamo prijavljenu poslanicu Sanju Pavićević, a neka se pripremi poslanik Jovan Vučurović. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (29.07.19 10:56:06)

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani predstavnici kancelarije Ombudsmana i danas vas pozdravljam, poštovane građanke i građani,

Ja bih se složila sa kolegom Anđušićem da se i u ovom Izvještaju koji je pripremljen u kancelariji Ombudsmana o Nacionalnom mehanizmu za prevenciju torture za 2018. godinu može reći da je jako dobar Izvještaj. On pokazuje da Crna Gora ima kapacitete da se bori sa ovim problemom i da na pravi način izvještava i upoznaje javnost o tome kolika su dostignuća, koje su preporuke, šta se uradilo, šta se nije uradilo i zbog čega se nije moglo uraditi.

Ono što, sigurna sam, većina građana ne zna je da Crnu Goru u Evropi predstavljaju određeni naši eksperti. Ja sam htjela da upravo u dijelu borbe protiv torture, ja sam htjela da ih upoznam o jednom tom segmentu. Željela bih da iskoristim priliku da podsjetim da eksperti iz oblasti relevantnih za prevenciju torture iz Crne Gore učestvuju u svojstvu člana i u radu Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja nadzornog organa Savjeta Evrope koji ima važnu ulogu u pružanju praktičnog doprinosa iskorenjivanju mučenja i nehumanog i ponižavajućeg postupanja u svim državama članicama Savjeta Evrope. Eksperti koji su članovi Komiteta su nezavisni stručnjaci raznih profila uključujući pravnike i ljekare koji posao obavljaju u ličnom svojstvu tj. ne predstavljaju državu za koju su izabrani, a koja ih je delegirala i tako je za svaku državu koja šalje te eksperte.

U okviru aktivnosti stalne delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj Skupštini Savjeta Evrope, kao članica ove delegacije u junu ove godine sam imala zadovoljstvo da na sjednici Podkomiteta za ljudska prava predstavim spisak kandidata iz Crne Gore i njihove biografije za novog člana ovog komiteta koji će zamijeniti dosadašnju članicu uvaženu psihijatricu Oliveru Vulić kojoj je mandat ističe u decembru ove godine. Kvalitet i stručnost sva tri predložena kandidata, to su: dr Aleksandar Tončug, Ljiljana Vučeljić i Mirjana Radović. Znači, njihov kvalitet prepoznali su i nadležni u Podkomitetu za ljudska prava i Biro parlamentarne Skupštine Savjeta Evrope koji su navedene kandidature uz pozitivno mišljenje prosljedili Komitetu ministara na konačnu odluku. Uvjerena sam da upravo kvalitet ovih naših kandidata garantuje da će sljedeći član Komiteta iz Crne Gore, kao i dosadašnja članica pokazati visok stepen profesionalnosti i nastaviti da pružaju značajan doprinos radu Komiteta i na taj način najbolje promovišu Crnu Goru. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 10:59:02)

Hvala Vam poslanice Pavićević.

Sada riječ ima poslanik Jovan Vučurović, a neka se pripremi poslanik Momčilo Martinović. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (29.07.19 10:59:12)

Hvala.

Pred nama je dokument koji bez suštine i očigledno pokušava da se stvori jedna lažna, a pozitivna slika o posljednjoj diktaturi u Evropi u kojoj se vlast nije promijenila, poštovani građani, punih 30 godina. Tortura, diskriminacija, progon ljudi su simbol ovoga režima, stil vladanja, politička filozofija, čak rekao bih i program politički ove vlasti. Zbog njih takvih ova zemlja je postala zemlja terora za političke neistomišljenike, mjesto torture nad slobodom i medija i građana i svih mogućim pravima i pravima onih zaposlenih i pravima nacionalnih zajednica. Sistematski se progone svi oni koji mogu da ugroze nekontrolisanu vlast jednog čovjeka koji, kao što reko, vlada punih 30 godina.

Godina 2018, kao i ona prethodna, bila je godina ogoljenog terora nad Demokratskim frontom, godina montiranih procesa, montiranog lažnog državnog udara, maltretiranja nevinih ljudi iz Demokratskog fronta u procesu za navodno pranje para. Ima li snažnije potvrde da je ovo zemlja terora i progona do toga da su u zatvor, da iskoristim tu riječ, stavljeni prošle godine Milan Knežević i Nebojša Medojević. Ima li većeg dokaza da je ovo zemlja terora od toga da su lideri

opozicije na optuženičkoj klupi, kao što rekoh, da su ležali u zatvor zbog izgovorene riječi i zbog svog političkog djelovanja. Ja mislim da od toga nema većeg dokaza i to u Evropi XXI vijeka i baviti se ovakvim stvarima i ovakvim izvještajima, kao što rekoh, bez suštine nakon takvih dešavanja u državi koja pledira da bude članica Evropske unije nekih uređenih sistema je stvarno deplasirano i degutantno i ja ću iskoristiti nešto što sam rekao čini mi se u četvrtak. Naravno zapamtili smo svaki detalj progona, svaki detalj onoga što se dešavalo u obračunu sa DF-om ponoviću to što je zasmetalo mnogima, a posebno nekim građanistima, kolumnistima vratićemo to u vremenu kada Demokratski front bude vlast onima, naravno po pravu i pravdi kad Crna Gora postane pravna država, onima koji su naručivali i izvršavali teror nad Demokratskim frontom.

Dalje, prošle godine su u Crnoj Gori održani predsjednički i lokalni izbori. Pa, eto gdje će veće prilike biti za jednu diktaturu da se razmaše da pokaže šta sve zna svoj široki repertoar tortura nego upravo izbori. Do izražaja je ponovo došao taj čuveni represivni aparat ovoga režima parapolicije DPS-a, ANB, kriminalni krugovi svi oni koji su uvezani i koji čine taj gro koji pokušava da sačuva Demokratsku partiju socijalista na vlasti. Dakle, imali smo i prijetnje ponovo, ucjene, kupovina ličnih karata, kao i fizičke napade na predstavnike opozicije sve se to dešavalo u 2018. godini. Međutim, toga ovdje nema u ovom izvještaju, on se bavi prevencijom. Bavi se ovaj izvještaj, poštovani građani, pobrojanjem zatvorskih jedinica po opštinama. Dakle, hvale se uslovi za boravak pritvorenih lica, popisuju se ćebad, čaršavi, jastuci, valjda da bi se postojanje osnovnih uslova za život ovdje prikazao kao uspjeh. Kada imate osnovne uslove za život to vam ovaj režim pokazuje, to vam je sasvim dovoljno i nemojte više od toga da tražite. Na to liči ovaj izvještaj. Nebojša Medojević je ovdje, vrlo precizno, iz prve ruke svjedočio kako izgledaju uslovi u ZIKS-u. Tačno je kazao da se radi o katastrofalnim i očajnim uslovima ne samo za one koji tamo borave po kazni nego i za osoblje u Spužu. Ova tortura se diktira iz vrha režima, sprovode je partijski poslušnici iz tužilaštva, sudstva, policije i ANB-a.

Vidjeli smo prošle nedjelje i onu čuvenu konferenciju za novinare Uprave policije, dakle jednu pokaznu vježbu sa koje je poslata poruka narodu da je čuvena hunta spremna da brani diktaturu po svaku cijenu, a među tim ljudima koji su držali konferenciju za novinare bili su upravo oni ljudi koji su na terenu sprovodili torturu nad ljudima na protestima Demokratskog fronta 17. i 24. oktobra. Ti ljudi danas imaju pravo da upućuju prijetnje narodu. Ti ljudi trebaju da se bave, koliko shvatam ođe, prevencijom torture. Neće biti baš tako. Ti ljudi će jednog dana odgovarati za sve ono što su činili i narodu ove države, a posebno što su činili Demokratskom frontu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:05:18)

Hvala.

Poslanik Momčilo Martinović nije tu, onda riječ ima poslanik Slaven Radunović, a neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (29.07.19 11:05:38)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Naravno, nas iz Demokratskog fronta ova tačka i te kako zanima, ne toliko zbog onoga što govori ovaj izvještaj, mada i to je vrlo bitna stvar, kao građanin Crne Gore, posvetiću se dijelom i ovim izvještajem, nego više ovo što ne sadrži, kako i reče moj kolega Vučurović, ovaj izvještaj, a to je ona tortura koju indirektno ova država i ova vlast sprovodi nad svojim građanima. Ne klasičnim mučenjem srednjovjekovnim, ali nekim varijantama koje možemo nazvati vrlo sličnim. Želim da pohvalim ovaj vaš izvještaj u onom tehničkom dijelu. Raduje me što ste obišli ovoliko ustanova i to, što bi se reklo, na prepad i što ste detaljno opisali stanje u tim ustanovama. Samo ću jednom da se bavim i to iz razloga što je to najranjiviji dio naše populacije, a to je sa ljudima koji su Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Kotoru. Samo dvije rečenice da pročitam da bi građani imali bolju sliku u kakvim uslovima ti ljudi žive, a onda ću da pređem na onaj dio koji me žulja više kao političara.

Zatečeno stanje 7. septembra 2018. godine u akutnom muškom odeljenju koje čine dva

odeljenja bilo je zabrinjavajuće u pogledu materijalnih uslova. U odeljenju 2 nema centralnog grijanja, slušajte ovo, građani Crne Gore, osim dvije male grijalice koje ne mogu zagrijati prostor od 180 kvadrata. Znači, 180 kvadrata u Dobroti, u bolnici za najteže slučajeve, gdje ne znam koliko ljudi u tih 180 kvadrata boravi, ima dvije grijalice. U dnevnom boravku, gdje pacijenti provode veći dio svog vremena, nema dovoljno stolica gdje bi pacijenti mogli sjedjeti, nema ni stolova, a TV je star i mali za tako veliku prostoriju, potrebno ga je zamijeniti.

Znači, ljudi koji provode tamo život nemaju stolicu da sjednu. Ovo pričam zbog toga što smo mi lideri u regionu, zato što imamo 10% turista svaki dan više, zadužujemo se dodatnih 500 miliona jer nam može biti iz razloga što smo bogati i što smo dobro štedjeli prošle godine, na punu kesu smo zaradili dodatne pare, pa sada treba da se zadužimo još 500 miliona. Ne može i jare i pare. Ova vlast mora da se odluči, ili ćemo imati stolice da nam ljudi, bolesnici, imaju gdje da sjednu, pa ćemo da štedimo na drugim stvarima ili nismo lideri u regionu, nešto ćemo morati da se dogovorimo.

Kod nas se, a vi to dobro znate, pritvor koristi kao vid pritiska na nevine ljude da bi nešto priznali. Istina, ne zavrću im ruku tamo, ne zabadaju im eksere pod nokte, ali ih muče neslobodom, poremete njihov svakodnevni život, uništavaju im porodice i vi to znate. Znam da vi tu ništa ne možete da učinite, a da biste rado. Ali, da vi nešto možete da učinite ne biste vi bili na tom mjestu nego klon Sretena Radonjića. Vaš izvještaj, pohvalio sam ga kao čovjek, ovo je urađeno u domenu onoga što vi kao ombudsman možete da uradite korektno, pošteno, niste ništa krili. Ali znate li zbog čega je to tako, vi ste izabrani jer oni znaju da vi tu dalje ništa ne možete, nemate instrumente. Da postoje onda bi neki Sreten Radonjić napravio izvještaj potpuno drugačije. Bilo bi da svi ovi bolesnici imaju gdje da sjede, bilo bi da je TV LCD najnoviji, a ne stari koji se ne vidi itd, bilo bi da smo lideri i u tome.

Kod nas, u našoj realnosti, imate slučaj jednog pukovnika Radovana Aleksića koji je lažno otpušten i držan mjesecima u zatvoru za navodni pokušaj ubistva, pa kada ne mogu da nađu dokaze da optuže čovjeka dan danas, evo dvije godine mu je zabranjena mogućnost da napušta Crnu Goru. Imate Čaku Ivanovića, evo da ne pominjem nas iz DF-a, sve su moje kolege o tome pričali, imate Čaku Ivanovića koji je prebijen, osakaćen od strane policije, niko nije odgovarao. Još je u pritvoru, dobio je u međuvremenu zatvorsku kaznu. Naravno, dobacuje mi koleginya i u pravu je, Srbin je, i to mu je otežavajuća okolnost.

Gospodine predsjedavajući, Vi ste predsjednik Skupštine, slušate nas kada pričamo ovo, znate da je sve ovo što pričamo istina. Ima li šansi da sa te strane ikada iko progovori onako od srca, ljudski, pa kaže ovo je tačno, ovo se mora promijeniti i ovo stvarno više nema nikakvog smisla. Hajde neka se jedan junak rodi, pa neka tako nešto kaže.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:11:12)

Hvala Vam, poslaniče Radunoviću.

Da ne govorimo o junačenju, vrlo je opominjuće ovo što ste pomenuli, pojedini djelovi u izvještaju, o neadekvatnim uslovima u psihijatrijskoj klinici i na tome se mora ažurno raditi da se to stanje popravi.

Poslanik Predrag Sekulić, a neka se pripremi poslanik Milan Knežević. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (29.07.19 11:11:40)

Hvala Vam, gospodine predsjedniče.

Uvaženi gosti iz kancelarije Zaštitnika za ljudska prava i slobode Crne Gore,

Pred nama je Godišnji izvještaj iz Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za prošlu godinu. Zadovoljstvo je, prije svega, zbog činjenice da iz godine u godinu imamo sve bolje izvještaje, da su oni metodološki izuzetno korektno urađeni. S druge strane, drago mi je što i naše kolege iz opozicije vrlo korektno interpretiraju ovaj dio i saopštavaju da vi svoj posao radite izuzetno dobro. Čini mi se da je kada govorimo o evropskim standardima u Crnoj Gori koje dostižemo, čini mi se da je kancelarija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda ono mjesto koje negdje

sa pravom u pravnom sistemu Crne Gore je dosta visoko među tim institucijama koje dostižu te standarde.

Ovo je prilika da razgovaramo o odnosu, prije svega onih državnih organa koji su pomenuti u samom izvještaju i da vidimo da li je to što je pomenuto korektno interpretirano. Slažem se s mojim kolegama iz opozicije da svi državni organi, a posebno govorim o onim institucijama kao što je ZIKS, kao što su bolnice itd. moraju da povedu mnogo više računa nego što to rade do sada. Čini mi se da ono što je najvažnije sve preporuke koje ste vi dali u ovom izvještaju manje više su ispunjene. Tako da kada danas govorimo, znači šest mjeseci nakon ovog izvještaja možemo da kažemo da je stanje umnogome bolje kao što je bilo bolje u odnosu na izvještaj koji je bio prošle godine itd.

Naravno ne smijemo biti zadovoljni sa ovim, ali je opet pitanje ljudskih prava, pitanje ono što je u standard i u borbi protiv troture svakoga dana se mijenjaju i svakoga dana, moramo toga da bude svjesni, se proširuju. Naravno kao član crnogorske delegacije u Savjetu Evrope u prilici sam da razgovaram sa svojim kolegama kako onim predstavnicima država Evropske unije tako i sa onima koji nijesu članice Evropske unije upravo oko tih standarda. Znači, negdje su standardi su dosta niski, pa se ispunjavaju, negdje su visoki veoma ih je teško ispuniti. Ali ono što je važno za Crnu Goru jeste da svakoga dana, odnosno svake godine bude sve manje preporuka od strane kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda sa jedne strane, sa druge strane da državni institucije zaista povedu računa o tome što je pitanje dostizanja tih standarda.

Ono što često jeste problem, to je pitanje ekonomske moći da se ti standardi dostignu, jer zaista ne mogu da vjerujem da neko ne želi svojom voljom da uslove u ZIKS-u ili uslove u duševnim bolnicama i u bolnicama uopšte da ih drži na tako niskom nivou. Isto tako kao što moramo napraviti određene prioritete u društvu i u državi, kada govorimo o trošenju budžeta čini mi se da ispunjavanje ovih kriterijuma, odnosno ovih preporuka koje su date iz samog izvještaja, moraju biti prioritet kada je u pitanju trošenje državnog novca.

Dozvolite samo još nekoliko rečenica u odnosu na ono što su moje uvažene kolege iz opozicije istakli. Naravno to se tiče šire ljudskih prava i sloboda. Ali, ono što čini mi se jeste najvažnije, a imali smo prilike i ovdje da čujemo i to nedavno predstavnike tužilaštva i predstavnike pravosuđa i predstavnike Uprave policije, a to je da državni organi rade po slovu zakona. Čini mi se da to negdje uvijek zaboravljamo kada opisujemo pojedinačne slučajeve. Znači, ono što je osnovno pitanje i čini mi se da svi mi moramo to negdje da razumijemo jeste pitanje da li državni organi rade na osnovu zakona i da li se pridržavaju slova zakona ili sa druge strane rade mimo zakona.

Ono što dobro jeste da čak i incidenti ili slučajevi kada državni organi postupaju mimo zakona jeste da se to sankcioniše i čini mi se da se više saziva svijest i posebno kod onih koji primjenjuju zakon i koji su najčešće tu negdje u prvom kontaktu sa građanima, govorim prije svega o Upravi policije, a isto tako i onima koji su zaposleni u ZIKS-u i u drugim organima. Znači, sve više sazrijeva svijest da moramo voditi računa i o tome šta su to zakonske preporuke sa jedne strane, a sa druge strane šta su to standardi koje nesumnjivo usvajamo svakoga dana.

Na kraju samo da znamo i taj dio ono što je za mene kao poslanika najvažnije jeste ukoliko se neko ogriješi o zakon bez obzira da li je on pripadnik policije, da li je on neko ko je zaposlen u ZIKS-u, da li je on sa one strane zakona jeste da odgovara po zakonu. Kažem još jedanput, srećna je ona država gdje se svi njeni građani pridržavaju zakona.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:16:29)

Hvala i Vama poslaniče Sekuliću.

Sada riječ ima poslanik Milan Knežević, a poslije njega su ostali još poslanici Jovanka Laličić i poslanik Andrija Mandić. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (29.07.19 11:16:42)

Hvala.

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Kako početi diskusiju o ovoj tački dnevnog reda, a ne prisjetiti se prošlonedjeljne konferencije za štampu krema policije Crne Gore, koju su vodili i predvodili, Veselin Veljović i Zoran Lazović. Tako smo čuli neke genijalne izjave, Veselin Veljović je raspisao potjernicu za Svetim Savom i Stefanom Nemanjom i poslao jasnu poruku da će biti uhapšeni istog trenutka kad se pojave u Crnu Goru. Kako Zoran Pažin i Specijalno državno tužilaštvo falsifikuje Interpolove potjernice ne bi me začudilo da je već poslato po čitavoj Evropi, evropskom Interpolu dokumentacija vezano za Svetoga Savu i za Stefanu Nemanju, kako bi se svetosavski kult ugasio u Crnoj Gori. Ko će ga bolje ugaziti ako ne Veselin Veljović, specijalac u razbijanju mirnih demonstracija Demokratskog fronta i mirnih demonstracija opozicije još iz vremena 1998. godine. Jer on nema nikakav problem da se iz policijske uniforme prebuče u kriminalnu uniformu, da stavi fantomku na glavu i da krene da razbija demonstracije kao što smo imali priliku to da vidimo 24. oktobra. A onda smo evo čuli i tu mističnu ličnost Zorana Lazovića po prvi put na konferenciji za štampu gdje se onako fino isprdao sa građanima Crne Gore. Oni ga fino pitaju za bogatstvo, otkud mu bentli koji košta recimo 275.000 evra, bivši je službenik Udbe koji može da ima penziju možda 500 - 600 eura. On kaže moje najveće bogatstvo su 12 unučadi. Tako sam ja došao do zaključka da su Zoranu Lazoviću bentli kupila unučad i da je to u stvari najveće bogatstvo Zorana Lazovića.

Vi danas raspravljate o 2018. gospođo Perović, a nikako da riješite slučajeve iz 2015. godine. Ko je prebio Dušana Kneževića, ko je prebio Nikolu Bajčetića, ko je povrijedio teško Zorana Mustura, ko je napao Gojka Raičevića, ko je protivpravno hapsio Dražena Živkovića, Vladislava Bojovića, Slavena Radunovića? Ja vam sve vrijeme ovdje pominjem ime čovjeka koji je mene udario neuniformisani vatrogasac po imenu Nikolaj Dragović, postoje snimci postoje kamere, koji me je udario 17. oktobra 2015. godine ovdje na bulevaru i unaprijeđen je za komunalnoga policajca da radi za stalno. A mene ste optužili, osudili na četiri mjeseca zatvora zato što sam štitio Ustav i zakon ove države od protivzakonitog učešća Komunalne policije i asistencije policije i ostalih neuniformisanih kriminalaca koji su krenuli da razbijaju naše proteste 24. oktobra 2015. godine.

Da li će odgovarati ova djeca funkcionera koja su sad u maju mjesecu učestvovala u linču navijača Crvene zvijezde? Da li će odgovarati djeca Lazovića, Golubovića, Privredne komore, Bemaksa, Geneksa i svih ostalih? Da li su suspendovani, da li su kažnjeni zbog onoga što su uradili, šaljući poruku čitavoj Crnoj Gori da je zabranjeno u Podgorici navijati za Crvenu zvijezdu?

Da li će ko da odgovara od njih, naravno da neće. Vi nam sad ovdje govorite o prevencijama o torturama i pokazujete nam zatvorske ćelije. Za razliku od vas gospodo ja sam bio u zatvoru tri mjeseca, na osnovu politički montiranog procesa u predvečerju predsjedničkih i lokalnih izbora.

Znate, koliko nas je bilo u sobi gospođo Perović, šestorica. Znate kolika je bila soba - 8 kvadrata. Mogu li da funkcionišu ljudi u toj kvadraturi. Znate li šta je bup gospođo Perović? Ne znate. Bup je buprenofril. Znači to je tableta koja se daje zatvorenicima koji su zavisnici od narkotika i popiju ujutru u sedam sati i onda su kao biljke do sedam sati uveče, kad opet dobiju drugu dozu. Znate li zašto vam to kažem? Zato što se u ZIKS-u trenutno nalazi oko 1.100 zatvorenika, 766 u KP domu i 341 u istrazi. Znate koliko je po vašem izvještaju od prošle godine ljudi koji treba da imaju pomoć psihijatra u ZIKS-u - preko 800 ljudi, a u Dobroti nema mjesta i onda su se predlagale metode vezivanja zatvorenika u Spužu. Mislite li da je to humano, a možete misliti kako je onim drugim zatvorenicima koji nemaju potrebu za tim tabletama, a možete misliti kako je onim komandirima tamo koji u jednoj garderobi u jednoj uniformi provode i ljeto i zimu i jesen i proljeće u jednim istim patikama koje su oni kupili i očekujete sad ako nam pokažete krevete sa pritvorskim jedinicama da nam prikažete sliku kako je u ZIKS-u u centrima bezbjednosti idealno stanje.

Ponavljam u mojoj sobi je bilo šestorica zatvorenika, na krevetima do sprata. Znači, sa veoma ograničenim prostorom za kretanje sa mjestom gdje ste morali na jednom istom mjestu da se umivate tuširate, brtujete i da perete tanjire, da perete lončeve, da perete tiganje i da tu živite čitav život četiri mjeseca. Zamislite kako je nekima koji žive po nekoliko godina, e o tome treba da se razmišlja i da vidimo da li je tortura sprovođenje u ZIKS-u i nad komandirima i nad zatvorenicima tamo od strane države i od ovoga vrha policijskog koji juri Svetoga Savu po Crnoj

Gori.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:22:37)

Hvala Vam.

Poslanica Jovanka Laličić i posljednji govornik poslanik Andrija Mandić, izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (29.07.19 11:22:46)

Poštovani građani, uvažene kolege i kolegice, predstavnici Ombudsmana, dozvolite da se kratko osvrnem na izvještaj koji je pred nama i na samom početku želim da pročitam nalaz, odnosno navode iz Izvještaja Evropske komisije u Crnoj Gori za 2019. godinu, a koje se tiču sprečavanja mučenja i zlostavljanja.

Samo kratki navodi toga. Crna Gora je nastavila je nastavila da sprovodi preporuke Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja. Kapacitet Nacionalnog preventivnog mehanizma je ojačan što dokazuju rezultati njegovog rada. Ali, takođe Nacionalni mehanizam za prevenciju torture bi trebalo da pokaže proaktivniji pristup sa više redovnih posjeta zatvorenika i drugih pritvorskih objekata.

Osim uloge zaštitnika, reaktivne, odnosno postupanja pod pritužbama kako građana tako i lica lišenih slobode, zaštitnik sprovodi svoju preventivnu funkciju obilascima zatvora i drugih prostorija za zadržavanje, odnosno drugih mjesta gdje se mogu naći lica lišena slobode, provjerava uslove u kojima borave, njihov tretman i ukupan kvalitet života.

Ono što je bitno naglasiti to je da su ti obilasci nenajavljeni, ali mogu biti i redovni, kontrolni, vanredni u zavisnosti od utvrđenog plana rada i eventualno neplaniranih i nepredviđenih prilika koje se pojave tokom godine. Tokom tih obilazaka sagledava se i analizira zatečeno stanje u organima i ustanovama i daju preporuke sve u cilju unapređenja sveukupnih uslova i postupanja sa ovim licima.

Iz izvještaja se vidi koliko su ti organi i ustanove od ključnih mjesta na kojima se nalaze lica lišena slobode do policijskih mjesta za zadržavanje u centrima i odjeljenjima bezbjednosti, granični prelazi, aerodromi, zatvori do ustanova gdje su smješteni građani po odlukama nadležnih organa i u kojima je praktično ograničeno kretanje. Odnosno ne mogu svojevolumno napustiti u svakom trenutku, zbog čega postoje uslovi da se desi i neki oblik zlostavljanja kao što su psihijatrijske ustanovi, domovi za stare, ali i Ustanova socijalne i dječje zaštite Centar Ljubović.

Može se primijetiti kroz izvještaj da u svim običnim mjestima po nadležnostima Ministarstva unutrašnjih poslova postoje praktično crvenom bojom označene neispoštovane preporuke date u ranijim izvještajima i to je dobro da se preporuke iz ranijih izvještaja prate kroz ovakve podnesene izvještaje. Ono što je bitno te preporuke se često odnose i na potrebu materijalnog unapređenja, a ne neke preporuke koje se tiču načina postupanja prema zadržanim, odnosno zatvorenim licima. U Domu starih "Grabovac" u Risnu stanje je zadovoljavajuće, ali i ovjde kao i u mnogim drugim postoji svakako prostor za unapređenje. Posebno pitanje je situacija odnosno stanje u Klinici za psihijatriju Kliničkog centra Crne Gore i to pitanje je odavno već poznato široj javnosti. Određene preporuke za ovu instituciju su iz ranijeg perioda ispoštovane u cilju unapređenja toliko koliko je bilo moguće za jednim ovakvim objektom, a bilo je i preporuka u pogledu vođenja evidencija što ne bi trebalo da predstavlja nerješiv problem.

Na graničnim prelazima primijećeni su problemi u vidu neadekvatnih uslova za rad službenika i nedostatak adekvatnog broja službenika, dok su u zatvoru u Bijelom Polju ispunjene su ranije date preporuke, ali i u Podgorici i Spužu ostalo je da se unaprijede uslovi za tretman i rad službenika obezbjeđenja i to je potrebno u daljem periodu da se ove preporuke ispune.

Ono što bih samo kratko na kraju naglasila što se vidi iz izvještaja Zaštitnika da su pritužbe lica lišena slobode uglavnom su se odnosile na rad i postupanje službenika ZIKS-a, u poređenju sa prethodnom godinom bilježi se blago smanjenje broja ovih pritužbi, što je rezultat redovnog prisustva predstavnika institucije u ZIKS-u i djelovanja upravo Nacionalnog preventivnog mehanizma za prevenciju torture.

Nemam više vremena, pa da ne zloupotrebljavam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:27:38)

Hvala Vam.

Poslanica Vukićević se javila za komentar, izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (29.07.19 11:27:47)

Komentar na izlaganje kolegice Laličić, negdje sam očekivala malo više komentara o Klinici za psihijatriju Kliničko-bolničkog centra, gdje recimo u sedam soba je smješteno 40 pacijenata, a radi jedna medicinska sestra u smjeni. Nerijetko te sestre trpe fizičku torturu, nema obezbjeđenja i ovo nije prvi put da Ombudsman skreće pažnju na ova dešavanja i tu bi se nešto trebalo promijeniti. Čak jedan od psihijatara je u svom komentaru u izvještaju rekao da ovo nigdje na svijetu nema i da je ovo sve samo ne humano.

U Domu za stare Risan, takođe 280 korisnika 40 sestara, šest negovateljica i jedan ljekar. Samo jedan ljekar je stalno angažovan, ostali po ugovoru o djelu. Nema multidisciplinarnog pristupa, Ombudsman ponavlja da bi trebalo pojačati, motivisati korisnike za radno okupacionu terapiju. Ja ne znam o kakvoj radnoj okupacionoj terapiji se priča, nemaju angažovanog terapeuta, nemaju radno okupacionog terapeuta, ko će to sprovoditi sa korisnicima mnogo toga nedostaje. Izvještaj Ombudsmana opet je temeljan, institucije ne ispunjavaju ono što se od njih očekuje i trebalo bi da neko snosi sankcije zato što po ko zna koji put preporuke Ombudsmana nijesu ispoštovane.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:29:20)

Hvala Vam.

Pravo na odgovor na komentar poslanica Jovanka Laličić, izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (29.07.19 11:29:25)

Poštovana kolegice ja se slažem da je stanje u Klinici za psihijatriju Kliničkog centra Crne Gore tako kako ste vi naveli. Međutim, čini mi se da smo imali prilike da ovdje čujemo od uvaženog ministra da se na tom planu nešto radi koliko sam uspjela da zapamtim, mislim da je u postupku izrada projekta za izgradnju novog objekta za ove potrebe i nadamo se da će time biti riješen ovaj problem.

Takođe, što se tiče Doma starih "Grabovac" priznajem da ste u pravu da uvijek ima potrebe da se unaprijedi medicinska pomoć tamo i da sigurno to će imati u vidu nadležno ministarstvo i nadležni državni organi.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:30:12)

Hvala Vam.

Posljednji prijavljeni diskutant poslanik Andrija Mandić, izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (29.07.19 11:30:18)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Sama tema torture, prevencije torture, izvještaja vezanih za torturu veoma važni i u Skupštini Crne Gore češće treba da pričamo o tome, jer mislim da tako utičemo na one ljude koji su žrtve koji shvataju da najbolje mogu zaštititi svoju poziciju što će o tome govoriti, što će tražiti zaštitu ne samo Ombudsmana, nego tražiti zaštitu svih struktura koji mogu pomoći. Jer, često oni koji bi trebali da im pomognu oni su u stvari nosioci kršenja ljudskih prava, pa u krajnjem i torture nad građanima Crne Gore. Tortura i kršenje ljudskih prava, negdje su suštinski vezani sa prošlošću ove zemlje. Ovdje se vlast nije ni dobijala ni zadržavala, a da metodi torture i kršenja ljudskih prava nijesu bili glavni alat za preuzimanje potpune kontrole nad čitavim sistemom državne vlasti. Sada kada bi se vratili unazad i kada bi analizirali sve od Knjaževine i kraljevine Crne Gore, pa do današnjih dana vidjeli bi da su metodi torture bili ključni u onim prelomnim trenucima kada se usmjeravao brod našeg državnog i nacionalnog puta.

Sada u Crnoj Gori imamo osmišljen državni teror nad jednom nacionalnom zajednicom, to je srpska nacionalna zajednica ona je došla na red. Kao što su ranije postojali osmišljeni metodi nasrtanja na neke druge nacionalne zajednice koje su pod pritiscima upravo torture i kršenja ljudskih prava odlučile se da uđu u svojevrzni odnos služenja onima koji su nasilnici koji su neko ko ne umije drugačije da vlada bez tako.

Ovaj izvještaj je po meni značajan jer su ti sistematizovane neke stvari imamo jedan značajan korak i iskorak rekao bih u dobrom pravcu. Ali, to je samo jedan manji dio onoga što bi trebalo da se bavi ne samo Ombudsman nego čim bi trebalo da se bavi šira zajednica.

Imamo strašne problem mi kao Demokratski front, jer mi smo predmet državne torture i državnog terora koji traje već dugi niz godina, protiv najačeg opozicionog saveza, a koji je organizovan, pokretan i iniciran od strane onih koji danas čine trenutnu parlamentarnu većinu, odnosno koju čine vlast u Crnoj Gori.

Nije problem samo u nama koji smo hapšeni, prebijani, pritvarani i maltretirani, problem je u onim ljudima koji su ovdje ispred ove zgrade trovani, problem je u onim hiljadama ljudi koji kući ne mogu da pričaju o tome, jer znaju da ih neko prati i da im se spremaju neke nove zamke i razgovarajući ovdje ističući i iznoseći hrabro probleme sa kojima se oni suočavaju mislim da radimo veliki posao jer oni koji su nosioci tih nedozvoljenih radnji ipak se oni plaše kada im se ime saopšti.

Ljudi, koji su nasilnici i ljudi koji su spremni da primjenjuju ove metode, uglavnom su lične kukavice i oni vole to da rade i nekako bi najviše voljeli da pronađu neka anonimne ljude koji bi za njih bili druge ljude osuđivali, hapsili, a da se njihovo ime ne čuje.

Međutim, vidjeli ste da ovdje Demokratski front hrabro proziva svakoga od tih nosilaca nečasnih radnji. Znae doći će vrijeme i kada se ode sa vlasti vi znate onu priču da čak i u socijalizmu postojali su problemi kad neke milicajce koji su voljeli da biju narod pa kad ih penzionišu oni živi neće da skinu uniformu, a prvi put kao penzioneri kada je skinu onda ih mnogi tamo sačekaju negdje u nekom mraku i dobro izdegenjaju i vrate milo za drago.

Imam jedno pitanje koje želim na kraju ove priče da uputim vama. Zašto vi ne odgovorite na pismo gospođe Branke Milić koja je meni dostavila to pismo, a obraćala se Ombudsmanu gdje je iznijela svoj problem, zašto nijeste otišli da posjetite tu gospođu koja u sedmoj deceniji svoga života živi jedan strašan dio rekao bih ne mogu da kažem da je to život nego prolazi kroz jednu strašnu patnju? Ona je školski primjer torture koja je izvršena u Višem sudu u Podgorici, kada su ženu u prostoriji za advokate, kada su skidali je, fotografisali i po nalogu te sudije tamo koja nije imala mnogo mozga da procijeni da ona vrijeđa i uništava i ponižava ljudsko biće, da je ta žena bila prinuđena da se skloni u ambasadu Srbije i nakon toga obraćala se Ombudsmanu i niko joj nije odgovorio bar prema informacijama, koje ja imam. To sam pismo dobio od gospođe Branke i milo mi je ako je nešto urađeno, možda se u međuvremenu desilo nešto, evo pozdravljam ako ste uspjeli to da uradite.

Imamo iz ovog slučaja takozvanog državnog udara generala Dikića koji se nalazi u samici već gotovo tri godine. Imamo probleme koji su konkretni ljudi koji su došli u Crnu Goru i koji su na jedan prevaren i podmukao način da se ugrožena njihova prava i nad njima da se vrši tortura. Tortura se vršila nad Mihailom Čađenovićem osam mjeseci je bio u zatvoru. Pokušali su čak da ga ubiju tamo dok su ga sprovodili prema Višem sudu. Tortura se sprovodila prema svim ljudima koji su provodili vrijeme u zatvoru i nekako ne znam, ja znam da vi nemate mogućnosti da možete da

primijenite nešto, ali, je važno da vdje u ovoj Skupštini razgovaramo na ovu temu, jer sigurno ćemo probuditi nečiju savjest i pronaći saveznike za borbu protiv torture, a kada nas ima više, onda ćemo sigurno biti jači.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:36:29)

Kolega Mandiću hvala Vam.
Završili smo diskusiju po ovoj tački dnevnog reda.
Pitam predlagača da li želi dati završnu riječ. Želi.
Izvolite.
Gospođa Perović.

ZDENKA PEROVIĆ (29.07.19 11:36:50)

Pa meni preostaje da se zahvalim svim poslanicima na komentarima i na nekim ukazivanjima, jer svakako dobrodošla su i mogu da daju ideju za neko naredno postupanje ili neke naredne aktivnosti.

Moram vas podsjetiti da ovdje sad danas govorimo o Izvještaju o prevenciji torture i da zbog toga nema nikakvog izvještaja o postupanju u pojedinačnim slučajevima. O tome smo govorili vezano za prethodni izvještaj Ombudsmana u njegovoj reaktivnoj ulozi.

U odnosu na konkretna imena i konkretne slučajeve koje su ovdje pomenuti nema toga građanina Crne Gore ili neke druge države koji nam se obratio, a da mu nijesmo odgovorili da ga nijesmo posjetili, da nijesamo obradili njegov slučaj, ne postoji.

Tako je i sa svim imenima koje ste ovdje pomenuli, ja ih neću pominjati. Da nijesmo riješili slučajeve iz 2015.godine, to nije tačno, mi smo riješili slučajeve iz prethodne godine u 96% slučajeva. Sve slučajeve iz 2015.godine smo riješili. U odnosu na pojedinačne slučajeve moram vas tu isto podsjetiti, da mi možemo postupati jedino ako nam se osoba obrati. Ukoliko nam se neko drugi obrati u njeno ime mi moramo tražiti saglasnost za postupanje. Jeste, postoji mogućnost za postupanje po sopstvenoj inicijativi, a to su neki drugi slučajevi. Neke slučajeve koje ste ovdje pomenuli, neka imena čak su, mi smo ih riješili konstatovali smo i zlostavljanje u jednom slučaju torturu čak su i neki od ovih koji su ovdje pominjani kasnije u parničnom postupku na osnovu mišljenja Zaštitnika ostvarili određenu naknadu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:38:42)

Oprostite samo gospođu Perović prvi put nastupate kao vršilac dužnosti Ombudsmana, pa da Vam kažem ne možete odgovarati u završnoj riječi na konkretna pitanja. Nego samo se trebate osvrnuti generalno na predmet rasprave i molimo Vas kratko privedite izlaganje.

ZDENKA PEROVIĆ (29.07.19 11:39:03)

Izvinjavam se nijesam znala.

U odnosu na poštovanje preporuka. Mi imamo i svake godine bilježimo sve veći i veći poštovanja preporuka. Ta predrasuda u stvari fakat da naše preporuke nijesu pravno obavezujuće. To je mogu samo da ukažem da nijesu pravno obavezujuće na preporuke svih međunarodnih tijela. Ali, naravno ne postoji konkretna sankcija, ali postoje konsekvence i svi odgovorni rukovodioci naravno neće polemisati sa snagom argumenta datom u preporuci i pokušat će da iskoriste preporuku za unapređenje sistema.

Prethodnog dana kada smo razgovarali o ovom izvještaju imali smo isto jednu preporuku i konstataciju da ne nastupamo dovoljno agresivno i da bi trebali agresivnije da nastupamo.

Ovaj naš način diplomatskog djelovanja sasvim namjerno izabran i odlučeno je da se tako postupa. Mi se konsultujemo sa istorodnim institucijama iz okruženja iz Evrope i koristimo njihova iskustva i mijenjamo i razmjenjujemo utiske i iskustva.

Naš mandat je da unaprijedimo sistem. Ima dovoljno subjekata u našoj zemlji koji imaju prostora za argresivniji nastup. Ali, mi želimo da na jedan diplomatski način bez mnogo uzbinjivanja javnosti unaprijedimo sistem. Ne da želimo, to je u stvari naš mandat i to je naša misija.

Mi smo vam se pohvalili da recimo u kontaktu sa upravom ZIKS-a imamo ove godine preko 62% rješavanja problema u toku postupka. To je naša najveća misija, to je naš najbolji cilj i ono čemu stremimo. Stremimo da imamo što manje preporuka u budućnosti, nego da se problemi u hodu rješavaju.

Tako da kao što ste svi zaključili ovdje ovaj način postupanja daje rezultate. Što se ono kaže način koji donosi rezultate treba samo unapređivati.

Hvala najljepša.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.07.19 11:41:13)

Hvala Vama gospođo Perović, konstatujem da je pretres završen izjasnićemo se naknadno i sada na zahtjev Kluba poslanika DPS-a dajem kratku pauzu, a u 12 sati počinjemo sa novom sjednicom Skupštine.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:22:40)

Mirdita.

Koleginice poslanice i kolege poslanici,

Nastavljamo Desetu sjednicu prvog redovnog zasijedanja u 2019. godini.

Na dnevnom redu je Finansijski izvještaj s Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2018. godinu. Ovlašćeni predstavnici Regulatorne agencije za energetiku su Branislav Prelević, predsjednik Odbora Agencije i Miroslav Vukčević, član Odbora. Pozdravljam ih. Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Filip Vuković.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Agencije želi dopunsko obrazloženje?

Za proceduru se javila poslanica Draginja Vuksanović Stanković. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (30.07.19 11:23:40)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovani građani Crne Gore,

Radi podsjećanja želim da kao predsjednik Socijaldemokratske partije, kao profesor na Pravnom fakultetu, ukažem i podsjetim javnost da je juče našem poslaniku i šefu Poslaničkog kluba gospodinu Rašku Konjeviću izečena mjera opomene od strane predsjedavajućeg gospodina Gencija. U tom cilju se obraćam vama citirajući član 107 Poslovnika. Citiram kada se može izreći mjera opomene. Mjera opomene se izriče poslaniku koji govori prije nego što je zatražio i dobio riječ, koji pored upozorenja predsjednika Skupštine govori o pitanju koje nije na dnevnom redu sjednice Skupštine, koji prekida govornika u izlaganju ili dobacuje, odnosno ometa govornika ili na drugi način ugrožava slobodu govora, koji upotrebljava uvredljive riječi ili izraze, koji iznosi činjenice i ocjene koje se odnose na ... (Prekid) i drugih lica i ako drugim postupcima narušava red na sjednici ili postupa protivno odredbama ovog poslovnika. Ovo su razlozi koji su navedeni u Poslovniku zbog kojih se jednom poslaniku može izreći opomena.

Mi imamo stenogram. Naime, kolega Raško Konjević u 18:57:57 izrekao je sledeće. "Samo sam htio da dokažem da neprincipijelno vodite sjednicu, ako već nemate vrijeme ne može mi ga niko dati. Samo da bih vam pokazao da vrlo neprincipijelno vodite, neću da koristim vrijeme nego pokušavate da date vrijeme. Nemojte me prekidati kada ste mi dali dva minuta". Nakon ove izreke kolege Konjevića, predsjedavajući Genci Nimanbegu u 18:58:07 kaže kolegi Konjeviću, citiram:

"Kolega Konjeviću, zbog ovakvog vašeg ponašanja izričem vam opomenu zato što mi kažete da sam nekorektno izvijestio ovu sjednicu, vaše ponašanje je agresivno i imate izrečenu opomenu".

Pitam vas, predsjedavajući, i sve poslanike u ovom parlamentu, s obzirom na činjenicu da je kolega Konjević upotrijebio izraz neprincipijelno u odnosu na ostalo što ste mogli da čujete, u kojoj tački člana 107 je povrijedio Poslovnik? Da li je možda neprincipijelno u odnosu na tačku koji govori prije nego što je zatražio i dobio riječ. Nije. Da li je neprincipijelno po tački 2 koji, pored upozorenja predsjednika Skupštine, govori o pitanju koje nije na dnevnom redu sjednice Skupštine. Nije, jer se sve ticalo tačke dnevnog reda. Da li je kolega Konjević prekršio Poslovnik ako je postupio ...(Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:26:41)

Poslanice Vuksanović Stanković, procedura traje minut. Molim vas samo završite ubrzo.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (30.07.19 11:26:52)

Zaista vas molim da me pustite da govorim.

Prekida govornika u izlaganju ili dobacuje, odnosno ometa govornika ili na drugi način ugrožava. Da li je kolega Konjević povrijedio Poslovnik zato što je upotrijebio uvredljive riječi ili izraze. Riječ neprincipijelno nije uvredljiva riječ ili trebamo sada da uzmemo Vujakliju i da pročitamo šta znači riječ neprincipijelan. Riječ neprincipijelan znači kada nešto nije u skladu s nekim načelom ili nekim principom koji se zauzeo. Tu nema nikakve uvredljive riječi ili izraza. Da li u odnosu na tačku 5 da je iznio činjenicu ili ocjenu koja se odnosi na privatni život poslanika ili drugog lica. Ne. Konačno, da li je drugim postupcima narušavao red na sjednici ili postupao protivno odredbama. Ne. Potpuno je pristojno govorio.

Preko 30 godina je Poslanički klub SDP-a ovdje prisutan i uvijek se svaki od poslanika Socijaldemokratske partije se izražavao na način da poštuje svoje sagovornike, da poštuje red, rad i Poslovnik sjednice Skupštine. Niko od poslanika Socijaldemokratske partije nije uvrijedio bilo koga za predsjedavajućim stolom, niti bilo koga iz reda Vlade niti bilo kog poslanika. Tako smo se ponašali do sada, tako ćemo se ponašati ubuduće.

S obzirom da dato pravno tumačenje podrazumijeva da kolega Raško Konjević nije povrijedio Poslovnik, a vi ste mu izrekli opomenu, mi ispred Kluba Socijaldemokratske partije tražimo da javno povučete opomenu. Ukoliko to ne uradite, Klub Socijaldemokratske partije iz protesta, zbog ovakvog načina kršenja Poslovnika od strane predsjedavajućeg i zloupotrebe Poslovnika, napustiće današnji i sutrašnji rad Parlamenta. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:27:53)

Predsjednice Socijaldemokratske partije, gospođo Vuksanović Stanković, na vašu proceduralnu reakciju odgovoriću vam sledeće. Jučerašnji radni dan je bio intenzivan radni dan, nije počelo u 18:44, kao što vi citirate Poslovnik, kao što čitate stenogram koji nije autorizovan nego je počelo u toku radnog dana kada sam na vrijeme obavijestio poslanika Konjevića da vrijeme koje on koristi kao poslanik koji je izdvojio mišljenje delegiram njegovom klubu, iz razloga da bi omogućio i poslaniku Ranku Krivokapiću da adekvatno vremenski uzme učešće u raspravi. Poslanik Konjević je to zdušno negirao više puta i ulazio u procjenu na koji način ću kao predsjedavajući da rukovodim sjednicom. Opomena mu je izrečena zato što je, između ostalog, dva puta, po meni drugi put neopravdano, tražio pauzu naše sjednice, a ja kao čovjek koji riječ neprincipijelno cijenim kao uvredu, to je bilo uvredljivo. To je na osnovu više osnova zbog kojih sam mu izrekao opomenu da bi vaš klub koji nikad nije bio s moje strane uvrijeđen, oštećen u terminu uzimanja riječi u ovom domu, upozorio na koji način treba posebno pošto je gospodin Konjević član Kolegijuma. Mi smo danas i na Kolegijumu saslušali sve ovo što ste vi rekli javnosti. Mogu vam reći da je kolega Konjević ostao pri svojim stavovima, a ja neću cijeniti šta su pojedini

poslanici na kolegijumu rekli ili procijenili, ali sigurno vi podršku za ovakve vaše stavove ni na kolegijumu nemate adekvatnu. Meni je žao što vi želite da izvršite pritisak na mene da povučem nešto što je nemoguće povući. Opomena je izrečena i ona će ostati.

Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (30.07.19 11:30:50)

Tačno sam navela čas, minut i sekundu kada ste vi našem poslaniku izrekli opomenu, to je jedno. Drugo, ovo što ste kasnije tvrdili u vašim konstatacijama apsolutno se ne tiče člana 107 Poslovnika Skupštine Crne Gore. Treće, sada ću vas demantovati, kolega Genci, već kada govorite da nikada niste uvrijedili nikog iz Kluba Socijaldemokratske partije, juče ste upravo to uradili prema kolegi Konjeviću. Naime, predsjedavajući Genci Nimanbegu, juče je u 18:59:06 sekundi našem kolegi Konjeviću uputio sledeće riječi. Citiram: "Kolega Konjeviću, mislim da su svi u ovoj sali saglasni sa mnom da ste vi jedan od najmanipulativnijih poslanika što se tiče korišćenja vremena i to se graniči s političkom malicioznošću tako da mislim da je ovo način na koji vi predstavljate svoj klub i svoju partiju i to je vaša stvar. Izvolite, evo, proceduru".

Riječ manipulativan znači varanje, u modernom rečniku spinovanje. To je oblik neke vrste društvenog, a društveni je ovdje i jedan vid političkog uticaja, čiji je cilj primjena podmukle, obmanjujuće i uvredljive taktike. To vam u Vujakliji ovako piše. Riječ maliciozan, uvaženi kolega Genci, znači pakostan, zloban i zlonamjeran.

Vi ste isto ovdje poslanik u Parlamentu kao i svi mi. To što predsjedavate trenutno i što pokušavate da očigledno nedostatak autoriteta nadomjestite kažnjavanjem poslanika i da od Poslovnika napravite kaznenik mi vam to nećemo dopustiti. Mi ovdje ne vršimo nikakvu vrstu pritiska niti smo se ikada bavili time u Parlamentu. Mi samo želimo da zaštitimo svoja prava koja nam pripadaju kao poslanicima. Tako da ni vi, kolega Genci, nemate pravo s pozicije, mi nemamo pravo s ove strane da izričemo opomenu, ali za one riječi koje ste vi uputili kolegi Konjeviću, a koje sam sada citirala i vi ste zaslužili opomenu. To bi trebalo neko drugi da izrekne u ovoj sali, mi po Poslovniku to pravo nemamo. Nemojte, molim vas, da se služite neistinama da mi vršimo pritisak jer to nije tačno. Mi samo konstatujemo da ste vi povrijedili Poslovnik, da ste zloupotrijebili Poslovnik. Tražimo da nam se izvinite i nećemo trpjeti vašu torturu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:33:18)

Poslanice Draginja Vuksanović Stanković, apsolutno da i u vašem drugom proceduralnom izlaganju opet pokušavate da mi nametnete nešto. Poslanik Konjević je juče u svom izlaganju rekao da će on biti politički maliciozan, samo sam upotrijebio riječi koje je on izgovorio. Ne prihvatam da ova sjednica bude sudanija o tome ko je, šta i na koji način rekao. Koristim Poslovnik kao instrument koji je ispred mene da rukovodim sjednicom koja je dostojna da naši građani budu zainteresovani da je slušaju, bez uvreda i bez zloupotrebe vremena. Stoga, mislim da smo dovoljno izrekli o ovoj tački.

Ne znam što želite u trećoj proceduri da iskoristite, jasno sam vam rekao. Da, od mene nema povlačenja opomene koja je izrečena kolegi Konjeviću i to je nešto što vi morate prihvatiti. Sudanije koje ste pokušali kao klub na kolegijumu da uradite vam nije bilo uspješno. Mogu da shvatim da ste ovo previše lično shvatili. Što bi bilo da su poslanici Demokratskog fronta na ovaj način reagovali na opomene koje im izdajem?

Poslanice Vuksanović, ovo vam je treća procedura. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ(30.07.19 11:35:02)

Ne zbog vas, kolega Genci, nego zbog javnosti Crne Gore. Mi smo svi ovdje zbog javnosti Crne Gore i nismo na času matematike da nam se konstantno računa, oduzima, sabira vrijeme, ali to ćemo ostaviti po strani.

Vi ste trebali da izreknete opomenu našem poslaniku po članu 107. Recite mi, molim vas, u odnosu na šta je naš poslanik. Lijepo sam, kulturno, pravnički, profesorski citirala svaku tačku. Ovo kada govorite o tome da neko shvata lično ili ne, kolega Raško Konjević je u 18:58:34, nemojte, kolega Nimanbegu, da ste lični. Riječ korektno ili nekorektno je tipično politička riječ i nije nikakva uvreda. Vi ste pokazali, kolega Genci, da ste lični. Objasnite mi, molim vas, uporno vas vraćam na član 107. Izrekli ste opomenu našem poslaniku ... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:36:10)

Hvala. Istekla vam je treća proceduralna intervencija, minut vam je istekao. Molim vas da kao predsjednica, veoma sam senzitivan, Socijaldemokratske partije ne zloupotrebljavate proceduru jer više nemate mogućnosti tri puta na istu temu.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (30.07.19 11:36:31)

Nemojte da me tjerate da kažem kako to izgleda kada vas neko u pola rečenice prekine, da upotrijebim izraz u komunikaciji.

Naš poslanik nije prekršio član 107 Poslovnika, a vi ste kao predsjedavajući ovog parlamenta zloupotrijebili vašu funkciju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:36:48)

Apsolutno da nisam. Pojasnio sam i vama i javnosti. Imaćete prilike još u jednom stenogramu, vjerovatno, da čujete pojašnjenje i drugim poslanicima.

Ispred Kluba Demokratskog fronta, kolega Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (30.07.19 11:37:06)

Poštovani građani, vama je odavno poznat stav Demokratskog fronta da su Poslovníkom prekršeni Ustav i zakon. Poslanik ne može za izgovorenu riječ da snosi bilo kakve sankcije. Ovdje predsjedavajući daju prednost Poslovníku u odnosu na Ustav. Vi znate da je Demokratski front najviše puta kažnjavan, čak je naša koleginica Branka Bošnjak pred Ustavnim sudom pokrenula inicijativu za ocjenu ustavnosti tih članova Poslovnika kojima se pokušavaju disciplinovati poslanici. Stav Demokratskog fronta je da to ne može da se radi, da nije u skladu s Ustavom.

Takođe, osuđujemo i vaše jučerašnje ponašanje kada ste poslaniku Konjeviću izrekli opomenu. Vi ste onako mahinalno izgovorili tu opomenu i sada čvrsto stojite iza toga stava kao da ste u pravu, a nijeste, gospodine Nimanbegu, u pravu. Ne možete disciplinovati vi poslanike s toga mjesta. Ako imate neki problem, tražite pauzu, prekinite sjednicu, ali da vi izigravate nekog inkvizitora da kažnjavate to nemate pravo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:38:39)

Hvala, poslaniče Đukanoviću.

Moraću se podsjetiti koliko puta mi je od strane vašeg kluba rečeno da sam demokrata u rukovođenju sjednicom, tako da ne znam koju da prihvatim kao konačnu ocjenu ali ću se rukovoditi ovim zadnjim.

Vi ste politički odgovorni, vi osuđujete izricanje opomene. I ja sam vam rekao i na kolegijumu i danas. Izricanje opomene od strane predsjedavajućeg nema veze sa izricanjem finansijskih sankcija. To nije u toj svrsi rađeno i ako mislite na taj način moje i bilo kojeg predsjedavajućeg u ovoj sjednici koji izriče sankcije nema veze sa tim da se krši bilo Ustav bilo

drugi zakoni koji govore o angažovanju poslanika. Mi moramo u ovom domu biti kolegijalni i govoriti jedni drugi s poštovanjem, i to puno puta nije odlika u ovom domu, ali ja o tome ne utičem. Koliko imam mogućnosti i volje i znanja utičem na to da ona bude redovna i mislim da i javnost, a i vi ste svjedoci da je to tako.

Poslaniče Zogoviću, izvolite vi proceduru.

MILUN ZOGOVIĆ (30.07.19 11:39:59)

Potpredsjedniče Skupštine, s obzirom da se ovaj parlament nalazi u Crnoj Gori, a ne u Albaniji ili na Kosovu. Znači, ni u Prištini ni u Tirani, smatram da bi ste zvanične sjednice ovog Parlamenta trebali da otvarate na srpskom jeziku ili na zvaničnom jeziku.

Nemam ništa protiv, što vi govorite merdita ili mirdita, ili kako se kaže, ali svakako mislim da je bilo korektno da poslije toga kažete dobar dan, kako se ne bi mi ovdje gubili u vremenu i u prostoru, jer nije toliki sedom zapašio da nikom od nas to ne smeta. Rekli ste samo mirdita ili merdita, tako otvorili sjednicu. Smatram da ipak treba malo da se vratimo u neke realne okvire.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:40:44)

Kolega poslaniče Zogović, mislim da niste dovoljno često čitali Poslovnik, meni to je poslovnička mogućnost to je kurtoazno pozdravljanje mislim da svi stanovnici i sigurno gotovo uvijek kažem, kažem merdita, kažem i dobar dan poslije toga. Tako da to samo govori o vašem demokratskom kapacitetu, koji ja ne mogu da izgradim. Ja mislim da smo ovdje zaključili sa proceduralnim reakcijama.

MILUN ZOGOVIĆ (30.07.19 11:41:32)

Kome ste se vi obratili sa merdita ja ne znam, ali bi bilo prijatno kao poslaniku ovog doma da se i meni obratite sa dobar dan.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:41:36)

Poslaniče Rakočeviću, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (30.07.19 11:41:39)

Zahvaljujem.

Mislim da smo predugo vremena potrošili imamo vrlo naporan dan pred nama 10 tačaka dnevnog reda, mislim da bi trebalo da se vratimo dnevnom redu. Ali, prije toga evo dopustite da i ja dam doprinos ovoj kratkoj raspravi. Mislim da je Poslovnik jasno propisao da se kažnjavaju oni koji izgovaraju riječi koje su neprimjerene, a tako ih procijeni predsjedavajući.

Ukoliko je predsjedavajući procijenio da je nešto neprimjereno onda ne trebamo tu nalaziti kroz proceduralne reakcije zamjerku, već pozvati plenum da se izjasni da li je prekršen Poslovnik. Ako se pozove plenum da se izjasni o tome, plenum će se izjasniti. To je jedno.

Drugo, možemo sada da se sporimo oko toga, da li mi iz Demokratske partije socijalista mislimo da se poslanici opozicije rijetko kažnjavaju, za ono što izgovaraju na račun DPS-a, na račun naših poslanika, našeg predsjednika partije itd.

Mi smatramo da predsjedavajući uvijek ima pravo da ocijeni kad je nešto kažnjivo, kad nije i da na taj način vodi sjednicu. Tako da podržavamo uvaženog potpredsjednika Nimanbegua, kao i predsjednika Brajovića, kao potpredsjednika Gvozdrenovića, da kad oni procijene, da je nešto za kaznu da tu sankciju i sprovedu. Naravno, Poslovnik to propisuje, ali da ne bude zabune i u

Ustavu piše u članu 7 da je zabranjeno izražavanje ili podsticanje mržnje ili netrpeljivosti po bilo kom osnovu. To je jasno.

Dakle, ovdje nema ne mislim da nema govora mržnje, ali svakako ima neterpeljivosti po raznim osnovama, a Poslovnik dalje to razrađuje.

Tako da mislim da je potpuno sve jasno i volio bih naravno ukoliko smo saglasni da se vratimo dnevnom redu.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:43:31)

Hvala poslaniče Rakočeviću.

Poslaniče Vuletiću, izvolite.

MILORAD VULETIĆ (30.07.19 11:43:37)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Naravno da se neću upuštati u ocjenu ili kvalifikativ ko je u pravu ko nije u pravu, vi predsjedavate sjednicom i vaše je pravo da rukovodite i odlučite na način na koji mislite da držite disciplinu i dignitet u ovom domu.

Ono što hoću, to je jedna mala ispravka u dijelu onoga vi ste rekli moje je da izrečem opomenom, mene ne interesuje novčana kazna. Međutim, imperativno je rečeno zbog građana i zbog kolega. U članu 110 b, prvi stav poslanik kome je izrečena mjera opomene kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 10% plate poslanika. Nema može, nego će se kazniti. Dakle, da se neko sutra ne ljuti na odluke Administrativnog odbora ili radnog tijela nadležnog za rješavanje ovih postupaka. Tako u Poslovniku piše.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:44:45)

Hvala, poslaniče Vuletiću.

Cijenimo ovo kao doprinos i analizi našeg Poslovnika koji će biti vjerovatno u toku dana.

Pošto obaviješten sam da Zakonodavni odbor ili zasijeda ili je već zasijedao i na toj tački, da će biti stečeni uslovi da se razmatra i Poslovnik koji je na dnevnom redu Skupštine.

Nastavljamo sa radom ovlašćeni predstavnici Regulatorne agencije za energetiku su: Branislav Prelević, predsjednik Odbora Agencije i Miroslav Vukčević, član Odbora.

Izjavitelac Odbora Filip Vuković.

Otvorio sam već pretres i pitam predstavnika Agencije da li želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Dopunsko obrazloženje daje Branislav Prelević, izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ (30.07.19 11:45:47)

Poštovani predsjedavajući, poštovani poslanici.

U decembru 2017.godine, ovaj Parlament je usvojio finansijski plan i plan rada Agencije za 2018.godinu. Danas smo tu da provjerimo da li je taj finansijski plan i plan rada dao rezultat, odnosno da li je poštovan finansijski plan koji je usvojen u ovom domu.

Na samom početku izvještaja biću kratak, mislim pokušaću da se držim samo informacija koje predlažem za vašu pažnju. Na samom početku izvještaja radi lakšeg praćenja dat je tabelarni pregled prihoda i rashoda Agencije, ne uključujući prihode i rashode Službe za komunalne djelatnosti koja ima posebni izvještaj.

Dakle, nekoliko informacija su vrlo znakovite, ostvareni prihod u 2018.godini je za 101.000 veći od planiranog. Ostvareni troškovi su niži od planiranih za oko 256.000. Ovaj podatak govori,

nadam se, dovoljno o našem racionalnom trošenju novca. Višak novca ostvaren iz viška prihoda i neostvarenih troškova u 2018.godini iznosi oko 350.000 eura i s obzirom da nijesmo profitna organizacija ovaj iznos će se prenijeti u Budžet za narednu godinu, tj. već je prenesen u budžet za 2019.godinu i za toliko novca ćemo umanjiti iznos koji treba prihodovati od licence za 2019.godinu. Ovih 350.000 nijesu dio nekog budžeta od pet miliona ili 15 miliona pa da kažemo da je to neki mali dio, ovo je trećina našeg Budžeta, praktično je racionalnim trošenjem ušteđena.

Najveća ušteda je napravljena kod troška za zarade kod zaposlenih, umjesto 933.000 potrošeno je 734.000. Dakle oko 200.000 eura, na svim ostalim troškovnim stavkama ostvareni su niži troškovi od planiranih osim kod nabavke osnovnih sredstava i ovdje se radi o formalnom prekoračenju jer je jedna nabavka se desila u 2017.godini, a tehnički, sama novčana transakcija se desila u 2018.godini, s obzirom da je nabavka bila odobrena po planu iz 2017.godine, a radi se čisto o tehničkoj kategoriji.

Takođe sam dužan da objasnim i rashod kod stavke 3 službena putovanja, radi se o godini koja je u međunarodnom planu bila izuzetno intenzivna, jer su se desilo naše takozvano neplanirano učlanjenje u ACER, ali kao i ranijih godina višak potrošenog novca u ove svrhe refundiran je od onih koji su nas pozivali na službene puteve. S ciljem veće transparentnosti i poslovanja agencije, u svom finansijskom izvještaju za 2018. godinu, priložili smo i dvije tabele kojima se može pratiti prihodna i rashodna strana dva posebna fonda. To su fond za amortizaciju i fond za nabavku softvera za izdavanje garancija porijekla. Ukoliko bude potrebe da komentarišemo i ove dvije tabele tu smo za detalje.

Što se tiče normativnih aktivnosti u 2018. u oblasti energetike, bila je samo na prvi pogled nešto manje izražena normativna aktivnost, ali to je više zbog toga što smo radili pripreme za donošenje akata koja su kasnije donesena u 2019. godini. S druge strane, normativna aktivnost je bila jako izražena u sektoru za vodu. Što se tiče licenci, rekao bih da su ostvareni neki standardni rezultati. U naftnom sektoru je 26 novih licenci, 16 dopunjenih i 12 oduzetih.

Na kraju, već ste godinama u prilici da čitate izvještaje Evropske komisije i energetske zajednice s naglašeno pozitivnim ocjenama prema regulatoru. Tako je i u zadnjem izvještaju od ovih institucija. S vama bih podijelio samo dvije konstatacije koje se nalaze u njihovim izvještajima i koje nijesu baš afirmativne ne za agenciju već za okolnosti u kojima posluje. Druga konstatacija kaže da je sposobnost agencije da privuče i zadrži visoko kvalifikovano osoblje razlog za zabrinutost. Vjerovatno da taj problem još uvijek ne osjećamo, ali s obzirom da se radi o vrlo kvalifikovanim i specijalizovanim znanjima ljudi koji su zaposleni u agenciji, slažem se s ovom konstatacijom koja je izrečena od Evropske komisije i energetske zajednice. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 11:51:32)

Zahvaljujem, gospodine Preleviću.

Pitam izvjestioca Odbora da li želi riječ?

Nastavljamo izlaganja. Po redoslijedu ispred Kluba DPS-a Predrag Sekulić, a neka se pripremi Strahinja Bulajić ispred Demokratskog fronta i Posebnog kluba Aleksandar Damjanović.

Izvolite, poslanice Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ (30.07.19 11:51:54)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani gosti iz Regulatorne agencije za energetiku, kolegice i kolege,

Ovaj izvještaj bih podijelio u dva dijela. Jedan se odnosi na finansijski izvještaj same agencije i rekao bih da tu nemamo ništa novo. Agencija već godinama ne samo što posluje u skladu s zakonom nego je negdje odgovorna prema novcu koji dobija od licenci i svega ostalog kako je to po zakonu. Zaista, vrlo odgovoran odnos same agencije prema svom budžetu i prema troškovima.

Što se tiče drugog dijela izvještaja, da podsjetim da je Crna Gora od 2005. godine dio Evropske unije kada je energetika u pitanju. Naime, energetska zajednica je osnovana s ciljem da

se kompletan ovaj region, kada su se pridružile Ukrajina i Moldavija, integriše energetske sa zemljama Evropske unije. Ono što je glavna djelatnost u ovom dijelu agencije jeste, između ostalog, transponovanje direktiva Evropske unije. Činjenica je da smo makar kada je energetika u pitanju dio Evropske unije. Imali smo prilike ovdje na sjednicama Odbora da čujemo stavove od čelnih ljudi energetske zajednice i prijaju te pohvale kada govorimo o našoj Agenciji za energetiku. S druge strane, moramo da kažemo da nam taj pravni okvir daje i dodatnu, nije prava riječ ozbiljnost, ali u svakom slučaju dodatni motiv da radimo na svim onim poljima na kojima i Evropska unija insistira. Znači, od energetske efikasnosti koja je jedan dugi period bila zapostavljena kada je crnogorski energetske sistem u pitanju, pa do tog korišćenja obnovljivih izvora energije. Na žalost, puno puta smo u ovom Parlamentu govorili kada je u pitanju energetika da već nekoliko decenija nijesmo bili u prilici da radimo nove velike izvore energije, da se negdje stalno spotičemo čak i o evropskim standardima.

Kada govorimo o obnovljivim izvorima energije, na sreću poslednjih godina se puno toga dešavalo u ovoj oblasti, znači govorimo o vjetroelektranama, o korišćenju energije vjetra, obnovljivog izvora energije. Sada već govorimo o solarnim poljima, mada su zakonske i planske pretpostavke bile stvorene već prije nekih sedam, osam godina. Govorimo o malim hidrocentralama kao obnovljivim izvorima energije. Čini mi se da nam treba više energije kako bismo hidropotencijal kojim Crna Gora raspolaže na pravi način iskoristili. Uz malo podsjećanje, kada govorimo o evropskim standardima, lako je transponovati direktive Evropske unije u naš sistem, ali s druge strane treba podsjetiti da je iskorišćenost hidropotencijala u zemljama Evropske unije negdje u procentu 80%-90%. Vjerujem da se prilikom izgradnje velikih hidropotencijala u Njemačkoj, Italiji, Danskoj, da je bilo, takođe, pitanja da li i u kojoj mjeri to utiče na ekologiju, biodiverzitet. Pretpostavljam da je bilo takvih pitanja i kada su građene nuklearne centrale. Pretpostavljam da je takvih pitanja bilo i kada su rađene male hidrocentrale, recimo u Njemačkoj, na svim vodotocima, na svakih dvadesetak kilometara. To je otprilike neki prosjek, imate male hidrocentrale. Vjerujem da su i oni imali visoku ekološku svijest vezano za ekologiju i za biodiverzitet.

S druge strane, čini mi se da su oni to na pravi način riješili iz prostog razloga što je pitanje energije i to moramo da razumijemo, pitanje razvoja. Bez dodatne energije nemamo dodatnog razvoja. Ako krenemo s tim, u svakoj raspravi kada govorimo o korišćenju energetske potencijala, da ćemo naći onu pravu mjeru kada je u pitanju razvoj. Naravno, uvijek na to podsjećamo, prvo moramo koristiti obnovljivi izvor energije zato što su čisti, zato što su obnovljivi, zato što nam daju mogućnost da govorimo na pravi način o državnom razvoju. Možda ovo nije dio izvještaja Agencije za energetiku, ali ovaj izvještaj nam daje za pravo da kažemo da u oblasti energetike jesmo dio Evropske unije i raduje što takve ocjene imamo iz energetske zajednice. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (30.07.19 11:56:29)

Hvala, poslaniče Sekuliću.

Poslanik Bulajić, a neka se pripremi, pošto sam previdio, poslanik Mugoša i poslanik Damjanović.

Izvolite.

STRAHINJA BULAJIĆ (30.07.19 11:56:39)

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dakle, Finansijski izvještaj s Izvještajem o radu Agencije za 2018. godinu. Ovaj dio koji se odnosi na finansije, odnosno finansijski izvještaj čini mi se da je korektno urađen i ne bih se tu posebno zadržavao. Pažnju bih, prije svega, usmjerio na par aspekata koji se tiču rada Regulatorne agencije za energetiku. Svake tri godine agencija utvrđuje cijene mrežnih usluga. Posljednje je bilo u decembru 2016. godine. Ove godine trebalo bi da se te cijene utvrđuju za naredne tri godine. Znam da je u prethodnom periodu bilo pa i nekih, hajde ih nazovemo nesuglasica na relaciji Agencija - Elektroprivreda upravo po tom pitanju.

Naime, vi ste tvrdili, ako se dobro sjećam, da je proizvođač energije dužan da plaća korišćenje prenosnog sistema te da bi to trebalo da plati Elektroprivreda, a ne potrošači. S druge strane, Elektroprivreda je saopštila da nema tu zakonsku mogućnost, da to prenese na teret kupaca.

Međutim, sve ovo je lično meni malo čudno, pogotovo ako se zna da baš vi, odnosno Regulatorna agencija za energetiku propisuje stavke na računu Elektroprivrede koje potrošač mora da plati, a tamo upravo piše angažovanje prenosnih kapaciteta i gubici u prenosnom sistemu. Za korišćenje mrežnih usluga Elektroprivreda Crne Gore primjenjuje regulisane cijene koje ste dobili upravo vi. Na osnovu tih tzv. trajnih metodologija agencija odobrava regulatorni prihod operatora Prenosa CGS do kraja. Vi imate mogućnost da potpuno

... kupce za naknadu koju su dužni da plate domaći proizvođači. Upravo je taj instrument kod vas.

Drugo, da li su efekti regulacije energetskeg sektora ispunili ciljeve ako ni posle 15 godina od početka regulacije nije izgrađen nijedan energetske objekat koji proizvedenu energiju valorizuje po tržišnim uslovima. Ponoviću pošto vidim da me gospodin Prelević nije čuo, dakle da li su efekti regulacije energetskeg sektora ispunili ciljeve ako ni posle 15 godina od početka regulacije nije izgrađen nijedan energetske objekat koji proizvedenu energiju valorizuje po tržišnim uslovima. Nadam se da sam jasan. Nadam se da ćete se složiti sa mnom da je suština postojanja Regulatorne agencije za energetiku da stimuliše ulaganja u energetske sektor. Podsticaji koji se daju od strane države za obnovljive izvore nikako se ne mogu smatrati kao nešto što valorizuje energiju po tržišnim uslovima. To su podsticaji. Dakle, nema priče o tržišnim uslovima. Nije napravljen drugi blok Termoelektrane Pljevlja, ni hidroelektrana Komarnica, da ne nabrajam sada šta je sve bilo u planu u zadnjih 40 godina od kada se bavim nekim sličnim stvarima. Sjetimo se samo priče oko bloka 2 Termoelektrane Pljevlja, Škoda praha, kredit češke Eksport banke. Mi smo ovdje u Skupštini potvrdili taj neki međunarodni sporazum vezan za gradnju bloka 2 s Česima, pa je odjednom prioritet postala modernizacija bloka 1, pa onda promjene tehničkih uslova za hidroelektranu Komarnica itd. Pitam zašto je dat prioritet malim hidroelektranama i privatnom biznisu. To je problem, ali odgovora nema.

Treće, sjetimo se i priče da će postavljanje podmorskog kabla dovesti renomirane investitore i druga čuda, i šta je bilo. Nema investitora. To znači samo jedno, gospodo iz Agencije, ambijent nije dobar, a vi ste uz Vladu najpozvaniji za to. Energetske sektor je jedini sektor na bazi koga se može planirati realan privredni razvoj, ali nešto ne štima očigledno. Na primjer, takođe iz vašeg domena, u Crnoj Gori postoji pet snabdjevača električnom energijom, ali samo jedan snabdijeva, a to je Elektroprivreda. Zašto i kako, odnosno kako i zašto. Samo mi nemojte govoriti o relaciji KAP- Uniprom jer to nije to, znate i sami.

Dakle, koliko god se hvalili i glorifikovali rezultate ili vi ili Vlada, oni se veoma skromni. Jer, da nije bilo tih podsticaja pitam se šta bi bilo. Opet pitam zašto je dat prioritet malim hidroelektranama i privatnom biznisu. Subvencije po proizvedenom kilovat satu možda. Je li razlog to što je cijena na pragu male hidroelektrane deset evro centi za kilovat sat, a radi poređenja, radi građana, na pragu hidroelektrane Perućica oko jedan i po cent, ne vjerujem da dolazi do dva po kilovat satu. Mislite da ćete s konceptom vjetrogeneratora tipa 46 megavati na Možuri ili 72 megavata na Krnovu riješiti pitanje energetskeg sektora u Crnoj Gori. Ne da nećete nego ni iz bliza nećete. Za to su potrebni objekti velikih snaga, a biće potrebne i vodne akumulacije ne samo iz energetskeg razloga nego iz još nekih razloga, a da bi se to uradilo potreban je ambijent koji bi bio prihvatljiv za investitore, za šta ste vi vrlo pozvani jer to pripada vašem djelokrugu.

Oko navodnog slobodnog formiranja cijena energije za male kupce i domaćinstva i postojanje ograničenja stepena rasta za njih i oko još nekih drugih stvari, to će, evo kaže, kolega Damjanović. S moje strane kada bude više vremena za raspravu. Zahvaljujem. Izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:04:05)

Hvala, kolega Bulajiću.

Izvolite, poslaniče Mugoša. Neka se pripremi poslanik Damjanović. U principu ispred klubova onda kada svi završe, u ovom slučaju četvoro, pa onda oni imaju pravo na komentar ako

komentarišete njihova izlaganja.
Izvolite, poslaniče.

BORIS MUGOŠA (30.07.19 12:04:26)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani predstavnici Regulatorne agencije, uvažene građanke i građani,

Imaću jedno kratko izlaganje jer sam siguran da će ostale kolege dati detaljniji osvrt. Na ovaj izvještaj o samom načinu funkcionisanja Regulatorne agencije za energetiku najbolje daju ocjenu naši evropartneri jer smo imali zadovoljstvo da u ovoj Skupštini razgovaramo s prvim čovjekom evropske energetske zajednice i on je pohvalio rad Regulatorne agencije tako da u tom dijelu ne bih dalje pričao. Postaviću ono pitanje koje javnost interesuje, s kojim smo svi suočeni bez obzira da li smo u poziciji ili opoziciji poslanici, a to je česta nestajanja struje u prekidu napajanja električnom energijom koji se dešavaju u Crnoj Gori. Nije mi definitivno cilj sticanje nekih jeftinih političkih poena jer sam o ovome s vama razgovarao pred novinarima, medijima, na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

Dobro bi bilo da se danas konačno pojasni građanima kada stupa na snagu pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električne energije kojim se definišu finansijske nadoknade građanima ukoliko im nije isporučena struja, odnosno došlo je do nestanka struje ili je struja koja je isporučena slabijeg kvaliteta. Mislim da je dobro i negdje sam čitao krajem juna vaše obraćanje medijima kada je rečeno da bi trebalo za nešto više od mjesec dana, odnosno tokom avgusta ove godine da krene s finansijskim nadoknadama potrošačima, odnosno građanima. Dobro bi bilo da im se objasni koja je procedura ukoliko im nije isporučena struja, kome da se obrate, u kojem roku.

Ono što uvijek kažemo, kada nestane struja ili kada nam nije isporučena struja adekvatnog kvaliteta, na nama kao građanima nije da idemo od jednog subjekta do drugog i da gledamo ko je za to nadležan. Dešavalo se da zbog građevinskih radova dođe do prekida kabla i kaže se građanima investitor je kriv, kažu iz energetske kompanije, a investitor koji radi kaže nismo mi krivi nego energetske kompanije. Potrošača ne treba da interesuje ko je kriv. Njemu nije isporučena struja. On mora da tačno ima definisanu adresu kome da se obrati. Ta adresa neka rješava probleme s drugim potencijalnim subjektima koji učestvuju u tome i to je njihova obaveza. Zbog toga mi je isključivo pitanje vezano za to koji je to datum kada će građani početi da se obraćaju zahtjevima da im se izvrši finansijska kompenzacija zbog toga što im nije isporučena struja ili, što je takođe važno, nije isporučena struja adekvatnog kvaliteta. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:07:20)

Hvala, poslaniče Mugoša.
Izvolite, poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 12:07:26)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodo predstavnici Regulatorne agencije za energetiku,

Evo da malo uozbiljimo i da govorimo o onome što je suština ovog vašeg izvještaja o radu, odnosno finansijskog izvještaja. Kako neko ovdje reče onako ovlaš nema ništa novo, ima i te kako novo, samo ću letimice nekolike novine ovdje pomenuti da se vidi da ima novo i da u stvari taj checking balance i prava kontrola Parlamenta nedostaje. Jer, dok je bilo i vi ste bili, uslovno rečeno, agilniji i bolji i Parlament je bio bolji, ali ide kako ide, pa će se valjda i to promijeniti u jednom momentu.

Čitam taksativno u ovih pet minuta ubijenog dijaloga u ovom parlamentu, ali dovoljno da se čuju neke stvari. Navodite ovdje da u ovom dijelu gdje ste dobili novu dužnost, je li tako, regulaciju vodotoka vodosnabdijevanja, da se prosto zakoni ne primjenjuju kako treba i da je to jedan od razloga zašto niste naplatili, između ostalog, naknade tim subjektima, kako kažete, ne primjenjuje se dosledno Zakonu o komunalnoj djelatnosti od strane svih subjekata itd. To ostaje problem zašto se uredno ne finansirate shodno zakonu. Da bi se to premostilo vi ste se finansirali iz budžeta Crne Gore i dobili ste 140.000 evra budžetskih para nezakonito. Ne može biti sporazum koji ste imali sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma 10. oktobra 2018. godine osnov da se zato što neko ne poštuje zakon, a zna se koja je sankcija za nepoštovanje zakona u sistemu vodosnabdijevanja kod komunalnih preduzeća da se 140.000 eura nadomještava koje vama trebaju, jer ste imali obaveze po tom osnovu iz budžeta. To je jedna stvar i to je zaista nova stvar i ovdje treba otvoriti priču o tome. Ko ne poštuje zakon zašto nije iz budžeta i vama i ako se Agencija snabdijeva na tržištu od naknada koje naplaćuje od regulatora. Kad smo već kod naknada vidim da je bilo ovdje nekih ajde da ih tako nazovem ušteda neutrošenih sredstava i da su se naknade umanjile za ovu tekuću godinu.

Dakle, insistiram da agencija bude još agilnija i da prosto " od ovih naknada ... potroši ih u dijelu unapređenja regulacije iz svega onoga što ovdje stoji". Ovdje ima i malo promašaja u planiranju vezanih za bruto zarade. Pretpostavljam da je to bilo planirano za neke novozaposlene kojih vjerovatno nije bilo u tom periodu, dakle i to je malo izremetilo ovaj finansijski plan. Dakle, nije baš da nema ništa novo, ima. Ko želi da čita ima, ali ćemo se baviti sada jednim suštinskim problemom koji će interesovati sve građane koji ovo prate, nadam se i kolege poslanike i nadam se da ćemo otvoriti jedan dijalog ovdje koji se ne može ovdje i završiti, ali koji se tiče onoga što je fundament. Jedan od fundamenata rada vaše agencije to je određivanje cijene struje. Dakle, sami navodite ovdje da u 2018. godini kupci nisu snabdijevani po tržišnim cijenama već je snabdjevač jedan jedini Elektroprivreda Crne Gore je li tako koji snabdijeva domaćinstva i male kupce dakle, sve nas, formirao cijenu električne energije u skladu sa Zakonom o energetici član 249 i odlukom o imenovanju referentne energetske berze koju je donijela Agencija. E evo je odluka o imenovanju referentne energetske berze koju je donijela Agencija 31. oktobra 2016. godine koja služi da ovom svom normom 249 Zakona o energetici faktički bude temelj za određivanje cijene koju svi plaćamo od cijene struje za nas građane.

Dakle, u ovoj odluci kaže se da, odnosno u Zakonu članu 249 kaže se da će Regulatorna agencija za energetiku da odabere referentnu berzu je li tako i da utvrdi metodologiju izračunavanja cijene. Ništa sporno, vi ste utvrdili da je referentna berza u Budimpešti. Dali su obrazloženje zašto je to tako, aj da kažem da je to u odnosu na ostale berze primjereno u smislu pozicioniranja komunikacija sa ostalim berzama itd. Međutim, u drugom dijelu koji se tiče dinamike formiranja cijena član 249 Zakona o energetici, kaže se da će se ta cijena možda povećavati iznad cijene električne energije ostvarene u prethodnoj godini i fjučersa za narednu godinu na referentnoj energetske berzi. Ne govori se ništa o metodologiji. Zakon to ne ostavlja ovdje. Kako, koji fjučersi i na koji način?

Vi u vašoj odluci iako ne postoje zakonske osnove u članu 249, računate fjučerse za 2016, 2017 i 2018. godinu i to samo septembar mjesec. Ja sam se malo bavio time i na kraju krajeva i to mi je i negdje i postdiplomski rad o fjučersima. Ne bih ovdje zamario šta to znači unaprijed kupovati i plaćati za nešto što se očekuje, ali se niste, znači uzeli ste cijene fjučersa samo septembarske iz 2016, 2017 i 2018. godine i ako nigdje to u zakonu ne piše članom 249. Dakle, očekivano je bilo da se uzme prosječna cijena fjučersa iz cijele godine. Dali ste vi obrazloženje, zašto to tako niste me u ovom obrazloženju ubijedili. Međutim, molim vas, ima još jedan problem koji uzrokuje da po mom skromnom sudu, a čučemo i vas to ćemo otvoriti ovdje, nastavićemo ga da svi mi plaćamo i da smo plaćali 2017, 2018. godine veće cijene struje zbog pogrešnog obračunate metodologije.

Dakle, najveći problem jeste ovih dvije trećine kako član 249 kaže Zakona gdje se izračunava tzv. referentna cijena struje i gdje vi kažete gdje ste uzeli da prosjek bude dvije trećine tzv. bazne energije, to je ta osnovnaenergija je li tako i jedna trećina ove energije pik energije. Zašto dvije trećine jedne, zašto ne ta bazna da bude u kontinuitetu jedina osnova zašto ste uparili sa ovih jedna trećina"pik" energije. Dobro znamo, i gospodin Strahinja Bulajić zna što je bazna energija. Zašto ste napravili da u metodologiji da na dvije trećine baze dodate jednu trećinu vršne

energije. Neko je ovdje izračunao, ja bih volio da to izračunamo dakle, sada u više varijanti. Danas ne možemo. Šta bi bilo da ste metodologiju stavili pa da je samo bazna energija računata kao osnovice. Zna li koliko više plaćamo svi struje električne energije zbog ovakve metodologije? Najmanje 200.000 eura mjesečno. Zaključujem za pola minuta, dakle, to je dva i po miliona eura. Više smo svi kao građani platili struje zato što je metodologija donošena ovako iako u članu 249 Zakona o energetici, osim izbora referentne berze koji su izabrali kao Budimpešta nigdje dalje ne piše kako razraditi metodologiju ... fjučersima. Vi uzimate fjučerse iz jednog mjeseca i uzimate na način da sabirate dvije trećine baze, jedna trećina vršne energije što poskupljuje račune za električnu energiju svih nas. Ako ovo nije dobro ili ako ima ovdje kakvih problema volio bih da to ovdje rešavamo u Parlamentu. Naravno ovo se može riješiti sudom, ali mislim da (prekid)...završavam zaista, hvala vam, mislim da imamo problem što član 249 nije razradio metodologiju i vi ste htjeli ne htjeli izašli izvan zakona time što ste metodologiju podesili na način da skuplje plaćamo struju nego što bi trebalo. Hvala vam.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:14:30)

Hvala, poslaniče Damjanoviću.

Poslaniče Zogović, izvolite.

To su uvodna izlaganja, vi kao poslanik, jednostavno je dogovor da nemamo komentara ispred, jer je i poslanik, mi smo ih upisivali da su ispred klubova, jel tako su išli po redoslijedu izjava. Sad bi išao ispred klubova poslanik Vuković, izvolite.

Da li želite odgovoriti? Samo recite kojim poslanicima da bi onda oni mogli komentarisati, jer je bilo četiri uvodničara pa ako se osvrnete na svako četiri-svako četiri može. Zamolio bih vas za po tri minuta. Izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ (30.07.19 12:15:40)

Ja sad imam šta? Pet minuta, dobro.

Bilo je puno pitanja od gospodina Bulajića i Damjanovića koji zaslužuju komentare sad, tu je bilo i konstatacija sa kojima se ja slažem i stvari sa kojima se apsolutno ne slažem, pa ajde da se fokusiram na samo nekoliko pitanja.

Gospodin Bulajić je pomenuo pitanje G komponente. G komponenta je jedna potpuna novina u energetske zakonodavstvu. Uvedena je u zakonodavstvo Evropske unije 2010. godine Direktivom 838. I s tom direktivom je urađena mnogo veća promjena nego što je to doživljaj u stvarnosti, jer se mijenja paradigma od osnovne premise da potrošač sve plaća u energetske sistemu, dolazi se do jedne druge premise korisnik plaća. Izgleda na prvi pogled da je isto, a u stvari vi koji ste iz energetske sistema znate da su korisnici sistema i prenosni i distributivni sistem kao i svi ostali potrošači. Tako da se daje mogućnost regulatoru da dio troškova koji se odnose i koje proizvode sami korisnici sistema, korisnik prenosnog sistema je proizvođač jednako kao što je i potrošač. Kad u kojem slučaju? Onda kad svoju energiju izvozi van granica Crne Gore. Taj sistem više ne treba da plaća one dalekovode, one prenosne sisteme koje koristi proizvođač, za evakuaciju energije van Crne Gore ne treba suštinski da ih plaća potrošač u Crnoj Gori. I naravno bavili smo se time, pravili smo velike analize i došli smo da zaključka da skoro jedna četvrtina infrastrukture prenosnog sistema ne služi za potrošače u Crnoj Gori, nego služi proizvođaču da izvozi energiju. Ako služi njemu on ostvaruje profit od tog izvoza. On i treba da plati u toj srazmjeri korišćenje prenosnog sistema. Pošto je to bila novina velika u tom trenutku, a Regulatorna agencija za energetiku je sprovela u to naše zakonodavstvo prvog dana kad je to bilo moguće praktično, čini mi se 1.januara 2014. godine i jedan smo jedini regulator koji to praktično radi u regionu onda naravno bilo velikih pritisaka, odnosno, da ne kažem, da se ne shvati pogrešno, a velikog nezadovoljstva kod Elektroprivrede, zašto je ona jedna jedina koja to plaća, zato što smo mi takav sistem. Vi koji bolje poznajete energetske sistem, odnosno prenosni sistem Crne Gore znate da je to bio dio jednog velikog jugoslovenskog sistema, znate da nije projektovan za samo potrošače u Crnoj Gori, te prema tome mislim da je G komponenta ispunila svoju svrhu.

Tuženi smo od Elektroprivrede Crne Gore na sve moguće sudove, domaće strane, gdje god su stigli tužili su. Nisu dobili nijedan spor i osam miliona eura godišnje, mislim da je toliko, Elektroprivreda plaća G komponentu, tj. osam miliona potrošači Crne Gore manje plaćaju na račun uvedene G komponente u naš sistem.

Što se tiče toga zašto nema proizvođača u Crnoj Gori novih i zašto nemamo efekte od kabla, nemamo ih zato što kabal još uvijek nije proradio, a nadam se da će ih biti, da da, jedna žila je tu već praktično a ja očekujem efekte od toga. I ima još jedna stvar koja ide kontra onoga što je govorio gospodin Damjanović, a tiče se cijena. Mi ne možemo da računamo na velike, odnosno na komercijalne proizvođače u Crnoj Gori ukoliko u Zakonu kažemo da se cijena energije koju će ti proizvođači da plasiraju na crngorsko tržište ne može povećati više od 6%, to kaže ... nije regulator...Biće prilike da onda gospodin Damjanović u nekoj drugoj prilici.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:20:48)

Onda ako sam dobro zaključio samo kolega Bulajić bi trebao da ima. Pa izvolite, ali sad na kraju je rekao da.

Izvolite kolega Bulajiću ili po redu, Damjanoviću. Pa po veličini kluba tako bi trebalo ići kolega Damjanoviću, znači prvo je kolega Bulajić pa onda vi.

STRAHINJA BULAJIĆ (30.07.19 12:21:13)

Dakle, terminologija potrošač korisnik u redu, G komponenta u redu, 25% prenosa ne služi potrošačima već proizvođačima. To je samo za eksport, za izvoz, samo za izvoz. E onda je tu pitanje zakona, gospodine Preleviću, onda nešto Zakon nije u redu.

Elektroprivreda kaže da ona nema pravo, po Zakonu, da prenese te troškove. U ostalom vi ste bili na sudu čini mi se 2015. godine, vi ste rekli da niste izgubili ni jedan spor. Ja sam shvatio da jeste, na Upravnom sudu da ste izgubili jedan spor upravo po ovom pitanju.

Kabl, radi I faza. E sad se opet vraćam na ono početno pitanje - zašto 1000 megavati jednosmjerne struje, itd. itd. Pitanje je kad će taj kabl biti i hoće li ikad biti pun, kad imamo onaj iz Grčke koji je uvijek pun. Sad ide I faza, a ovamo s naše strane ni jedan, o tome sam maloprije govorio, ni jedan objekat energetski nije napravljen, ni jedan. Za 15 godina, to je meni ključno pitanje, na koje vi niste odgovarali, za 15 godina ništa ovdje nije urađeno od kad je počela regulacija, ali ništa. Ne možemo reći 43 megavata na Možuri i 72 na Krnovu čudo smo napravili. Ne. Pravili smo kaže nekakve male hidroelektrane. To je sve država dotirala, nema tržišnih uslova, pet snabdjevača, samo jedan snabdijeva. Ne može, to tako ne funkcioniše, to tako ne ide, prosto.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:23:12)

Hvala, kolega Bulajiću.
Kolega Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 12:23:17)

Zahvaljujem.

Gospodine Preleviću, na strani 25 jasno je navedeno da je tokom i 2018. godine krajnje kupce snabdijevao samo jedan snabdjevač Elektroprivreda. Vi ste pomenuli problem ulaska komercijalnih snabdjevača po netržišnim uslovima onako kako trenutno zakon definiše. Ništa sporno, zakon je usvojila parlamentarna većina, ja ga nisam glasao, i to je bio jedan od razloga zašto ga nisam glasao, to određivanje cijene struje, kao ovaj dio koji se ticao podsticaja.

Zakon definiše sljedeće: da se cijena određuje, znači da se cijena određuje na sljedeći način, snabdjevač dakle Elektroprivreda Crne Gore nakon 1. januara 2017. dakle i za izvještaj za

18. može mijenjati cijene za domaćinstvo i male kupce koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva u skladu sa promjenama cijena na tržištu, uz ograničenje. Dakle, nije tržište nego ima ograničenje, a ograničenje po osnovu povećanja cijene za krajnje kupce, se ne mogu povećavati iznad formulisane cijene električne energije ostvarene u prethodnoj godini i za narednu godinu na referentnoj energetskej berzi. Dakle, to je ograničenje, ne komercijalno ne tržišno koje god. Međutim, tako piše u zakonu. Nemam ja problem s tim, ja imam problem sa primjenom člana 249 Zakona. Dakle, vama je naloženo da se odabere referentna berza, vi ste je odabrali, to je dakle referentna berza u Budimpešti. Međutim, u članu 249 ništa ne upućuje da se za obračun fjučersa uzima septembarska cijena ili mjesečna cijena fjučersa, to ne piše, to ste vi dodali u vašu metodologiju. 1. 2. U članu 249 Zakona gospodine Bulajiću, nigdje ne piše kako se sabiraju takozvana osnovna bazna i vršna cijena električne energije tokom dana. Vi ste rekli, uzeli ste dijagram, pa ste rekli dvije trećine bazne i jedna trećina vršne i tako ste formirali osnovicu. Međutim, u zakonu u članu 249 jasno da je propisan obračun sa jedinstvenom cijenom, dakle baznom tokom dana. Samo te dvije stvari u metodologiji septembarski fjučersi, a ne cjelodnevni, odnosno cjelogodišnji i obračun dvije trećine bazne, jedna trećina vršne je prouzrokovalo da se 200.000 evra mjesečno plati više snabdjevaču od strane svih snabdjevača malih kupaca, odnosno 2,5 miliona na godišnjem nivou. Ako to nije to, ne to ćemo da razjasnimo, ako je to dakle proizvod ovakve metodlogije da se kaže - ako bi drugačija metodologija, drugačija metodologija dovela da se plati više ili manje pa da vidimo šta je onda problem u drugačijoj metodologiji uz ono što je potpuna moja saglasnost da imamo problematičnu normu u Zakonu o energetici, da nemamo liberalizovano tržište za električnu energiju, tu ste u pravu. Da imamo i dalje monopol, s jedne strane monopol glavnog snabdjevača EPCG, uz ovaj zakonski uslov, s druge strane monopol ovih malih snabdjevača po povlašćenim cijenama, da prosto imamo jedno tržište energetike, električne energije koje je kvazi regulisano, ali bih volio da ovaj dio razjasnimo da li ova metodologija jeste dobrai da li bismo metodologijom plaćali manje.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:26:23)

Ne, kolegta Preleviću nemate mogućnost, možete uzeti učešća poslije, ali odgovor direktno. Kolega Đukanović je zbog jednog sastanka zamolio da bude malo prije govorio, kolega Vuković mu je dozvolio. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (30.07.19 12:26:42)

Poštovani građani, iz godine u godinu se ponavljamo. Priča o energetici je priča o propuštenim šansama, to je trebala da bude oblast nosioc razvoja Crne Gore, ali od kad je 1982. godine, slušajte dobro od 1982. godine kada je Termoelektrana Pljevlja puštena u rad u Crnoj Gori za ovih 37 godina nije napravljen ni jedan značajniji izvor električne energije. Stvara se velika priča o vjetroelektranama i mini elektranama da oni mogu da zamijene razvoj energetike, izgradnju novih elektro energetskih objekata, odnosno izvora električne energije. To je, malo je reći klasična demagogija i neozbiljno je ko god priča o energetskom sektoru razvoja energetike da se priča o mini elektranama, vjetroelektranama. Od tog posla, odgovorno tvrdim samo koristi imaju braća, sestre, djeca najviših funkcionera Demokratske partije socijalista. Ovu priču želim da potkrijepim i brojevima.

U Crnoj Gori je 2018. ukupno proizvedeno 3.484,3 gigavat časa električne enertije, znači 3.484. Znači li kolika je proizvodnja ovih vjetroelektrana i mini elektrana, pažljivo slušajte 4,3 gigavat sata. Znači proizvodnja mini elektrana u odnosu na ukupnu proizvodnju u Crnoj Gori je 0,12%. A sad kad pogledamo kolike su naknade po osnovu tih mini elektrana, odnosno obnovljivih izvora električne energije, dolazimo, potvrđuje se ova moja prethodna tvrdnja da se ovdje radi o klasičnoj pljački građana Crne Gore. Slušajte, kod pravnih lica na potrošnji od 760 kw časova mjesečno, naknada po osnovu obnovljivih izvora je 11%. Znači 11% je naknada po osnovu obnovljivih izvora. A učešće obnovljivihi izvora u proizvodnji 0,1%. Preko 100 puta je taj dizbalans. Ko to plaća? To plaćaju građani Crne Gore, to ide direktno na štetu razvoja elektro energetskog

sektora, na štetu zaposlenih u Elektroprivredi Crne Gore, pa tako se može desiti da se plata u Elektroprivredi Crne Gore za prethodnih osam godina ne poveća ni jednom. Čak 2017. godine radnicima se plata smanjuje 5%. Ovo je jedna od najvećih sistemskih krađa, ponavljam još jednom krađa, jer drugog imena za to nema koja se dešava u Crnoj Gori.

Dalje, Regulatorna agencija za energetiku treba da bude servis građana, ona treba da ima neku struku, ona treba da štiti interese građana. Šta ona radi? Ona dozvoljava da Elektroprivreda svojim novcem plaća pojedinim kompanijama i bratu premijera, kad su kupovali rudnik uglja. To su klasično bačene pare. Gdje može rudnik uglja da ide sa Elektroprivredom. I sasvim je dovoljno bilo od strane Elektroprivrede da preuzme zaposlene i preuzme sve obaveze koje ima Rudnik i sve u redu, a mi uzimamo da čašćavamo. Što bi rekli moji prijatelji iz Demokratskog fronta - pa je li dosta da se o kamenju radi. Hoćete da uzmete pare na mini elektrane, hoćete da uzmete Rudnik uglja Pljevlja, pa šta hoćete više. A Regulatorna agencija ćuti. Kako vas nije, ovo moram Genci da pitam, to su mi kolege, kako vas nije sramota da ovoliko služite Milu Đukanoviću, kako vas nije sramota.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:31:52)

Hvala, isteklo je vrijeme.
Možete komentar apsolutno.

BRANISLAV PRELEVIĆ (30.07.19 12:31:58)

Kako možete da služite nekome, kome god, to nije uvredljivo, je li tako? Kako možete da služite nekome je uvredljivo kako god kažete. Vi to govorite lično meni.

Ovo više služi vama na čast, ljudi poznaju mene, ljudi poznaju vas. Tako je ljudi poznaju vas....

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:32:31)

Kolega Đukanoviću, molim vas nemojte sa mjesta.

BRANISLAV PRELEVIĆ (30.07.19 12:32:37)

Ovo je čista jedna demagogija o kojoj pričate vi, vi o ovome o čemu govorite nemate baš ni jedan podatak i nemate predstavu o onom o čemu pričate.

Prvo kažete da je demagogija da se energetski sistem može održati poput vjetroelektrana, solarnih elektrana ili malih hidroelektrana. Moram vas uputiti na najdrastičniji primjer, najdrastičniji primjer Njemačke. Njemačka je 2009. godine odlučila da ne gradi više nuklearke, a nekoliko godina kasnije da ne gradi više ni termoelektrane. I izgradila je šta? Šta joj je ostalo da izgradi vjetroelektrane i solarne elektrane i na tome se zasniva energetski sistem, između ostaloga Njemačke. Znači ona nije izgradila ni jednu novu nuklearku ni jednu novu termoelektranu, a na čemu ih onda izgrađuje. Na čemu onda gradi energetski sistem najveći evropski. Zbog čega je to bitno, je li to sistem koji funkcioniše je li ...

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:33:42)

Molim vas, kolega Raduloviću nemojte sa mjesta.
Kolega Preleviću.

BRANISLAV PRELEVIĆ (30.07.19 12:33:49)

Jesu li to Njemci uradili za sebe, ljudi ne rade, naravno. Našli su računicu, računica među energetičarima postoji naravno. I Elektroprivreda Crne Gore je, rekli ste plaćala nekome i onda su se uključili i stavili prste u regulatore zašto je regulator to dozvolio. Zbog toga što niste pročitali ni jedno slovo niti zakona niti onoga što je nadležnost regulatora. Regulator ne može da bude nadležan, ne reguliše kompaniju Elektroprivredu koja je proizvođač i gospodin koji sjedi iza vas zna dobro da ne bi ni trebala da bude regulisana, a vi to ne znate, nije vam rekao u međuvremenu da ne treba da se reguliše proizvođač.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:34:38)

Imate kao predlagač, a evo da dozvolimo kolegi Đukanoviću komentar.

Kolega Đukanoviću, molim vas ne obraćajte se predlagačima na takav način, dobiće repriku.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (30.07.19 12:34:53)

Ni jedan podatak regulatori nijesu demantovali. Samo opšta priča, odgovorno tvrdim, bolje od vas poznajem tarifni sistem pet puta. Bolje poznajem, kako može neko ko učestvuje u ukupnoj proizvodnji s 0,1%, to su podaci sa zvaničnog sajta Elektroprivrede Crne Gore, pročitao sam ih. 3.484 gigabajt časa proizvodnja u 2018. godini, od toga 4,3 gigavat časova mini elektrane, to je na sajtu Elektroprivrede Crne Gore. U svakom slučaju učešće mini elektrana je zanemarljivo u ukupnoj proizvodnji električne energije, a učestvuju u cijeni električne energije sa 10%. I o čemu mi to pričamo. Vi ni jednom nijeste reagovali, vi ste dozvolili da se tako formira cijena električne energije, to je nedopustivo. A ponavljam, još jednom, kao regulator za energetiku vi ste imali obavezu moralnu da utičete i moralnu i stručnu i poslovnu i svakakvu da utičete da se ne dogodi ova transakcija da Elektroprivreda baca pare kompaniji A2A i Acu Đukanoviću, vi ste to morali da spriječite. Šta se poslije dešava? Kad Elektroprivreda to iskaže kao troškove, ali i povećanje kapitala, onda dolazi prirodno stanje stvari da ima veće troškove sa njime i Rudnik uglja, prirodno je da ispostavi zahtjeve za veću cijenu električne energije, a dala je 15 miliona eura je dala A2A i Acu Đukanoviću. I o tome sa tim stvarima polemike nema.

Uporno se izbjegava da se krene u izgradnju velikih energetske objekata koji mogu već da imaju revalorizaciju za tri do četiri godine, nego se ide, priča se, stvara se klima o mini elektranama, vjetroelektranama, jedina posledica toga je devastacija okoline i zarobljene su naše rijeke. Zahvaljujem,

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:37:32)

Hvala, poslaniče Đukanoviću.

Uvaženi gospodine Vukčević, ja vas podsjećam da shodno članu 96 vi kao predlagač imate pravo da uzimate učešća u raspravi više puta, ali u ovom smislu smatralo bi se kao odgovor na komentar drugi, koji vi za sad nemate pravo.

Poslanik Vuković. Nećemo nastavljati ja mislim u tom smislu.

Poslanik Vuković će sada uzet učešće u raspravi pa onda možete uzeti učešće u raspravi i reći ono što nije bilo u raspravi rečeno precizno, što vi cijenite kao predlagač.

Kolega Vuković izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (30.07.19 12:38:17)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Potpuno ste mi poremetili diskusiju. Strategija mi je bila da vas pohvalim kao jednu od najboljih regulatornih agencija u Crnoj Gori s obzirom da ste dobili i nove poslove nadavno, regulisanje komunalne djelatnosti i da sve više ste nezavisni, i stvarno ste nezavisni kad ste finansijski, a vi ste finansijski nezavisni i onda se smanjuje mogućnost bilo kakvog drugog uticaja na vas. I skoro da vas ne bih nimalo kritikovao da niste ušli u duel sa mojim kolegama iz opozicije, koji su u najvećem dijelu u pravu u današnjoj diskusiji što obično nisu i na našu sreću uvijek se drže nekih iracionalnih tema i drže se prošlosti što nama omogućava da mi stabilno i konforno vladamo s obzirom da prošlost ne postoji, postoji samo budućnost. Naravno, čast izuzetcima kao što je prof. Radulović i dr Bulajić koji vrlo često u svom radu upravo stavljaju akcenat na nečemu što je životno u budućnosti.

Sad ću da se vratim, što je ovdje jedna vrlo ružna i nepraktična praksa, pominjanje Njemačke i Crne Gore. Kaže Njemačka neće graditi više u budućnosti termoelektrane. Zna li zašto ih neće graditi, gospodine Preleviću? Zato što neće imati uglja više. Znači oni su izgradili u prethodnih 15-tak godina i pustili u rad 30 termoelektrana na ugalj ukupne snage 25.000 megavata novih. Imali su prije toga puta 5, znači oni imaju toliko termoenergetskih kapaciteta sa najvećim stepenom iskorišćenja energije. Zašto to naglašavam, kad imaš veliki stepen iskorišćenja ti onda imaš i tvoje rezerve će duže sa mogućnošću revitalizacije, oni su i proizvođači, jedan od najvećih proizvođača tih velikih elektrana je Siemens. Tako da paralela između nas i Njemačke je neumjesna u bilo kojoj sferi, a pogotovo u sferi energetike. Slična stvar je i sa nuklearkama i drugo. Njemačka jako dobro zna da termoenergija u budućnosti više neće služiti kao energija dominantna kao što je to bilo u prethodnom vijeku i kao što će biti u većem dijelu ovog 21 vijeka. Znači Crna Gora je mala država, samim tim i ekonomski mala i ne može uticati na neka globalna finansijska kretanja. Ne može nisačim učestvovati. Može samo da gleda i da moli Boga da nju ne zadesi nešto slično. Ali, zatao u ovom energetskom dijelu, s obzirom da ima neiskorišćene potencijale i ne pričamo o vjetru, suncu, vodi itd. Vjetar, sunce ti obnovljivi mali učestvuju sa jako malo u proizvodnji električne energije na svjetkom nivou i naravno i na našem.

Potpuno je nebitno da li je kolega Đukanović pogriješio u nekom procentu, ali taj procenat je toliko mali da je zanemarljiv. Pa nije mali za to što sad ne radi KAP i što ne troši struju, što je naš konzum pao. Ali, generalno, ako je svjetski prosjek 1, 7% obnovljivih izvora bez velikih hidroelektrana, onda je to sve malo. A ako vi mislite da je ovaj moj podatak pogrešan, evo imaćete prilike da to kažete da je učešće obnovljivih izvora tako veliko.

Želio sam da kažem da greške u energetskom sektoru male greške koje se dešavaju danas ostavljaju posljedice u budućnosti koje se ne mogu ispraviti. Znači mi još uvijek imamo mogućnost da te neke greške iz prethodnog perioda koje su nam se dešavale ispravimo, a dešavale su se više iz objektivnih razloga nego iz naših subjektivnih slabosti. Koji su to objektivni razlozi? Raspala se Jugoslavija, bile sankcije, bio skup novac, velike investicione banke nisu želele da finansiraju neke projekte ovdje koji ulaze u sferu što je sad moderno, zelena energija, ne znam CO2, ne znam Ozon itd. Prema tome, šta mi treba da radimo? Mi treba da sagledamo naše potencijale, vrlo pažljivo da sagledamo ono što je egzaktno to je ugalj. Ono što je egzaktno to je raspoloživi hidropotencijal na velikim rijekama. S obzirom da izgraditi veliku hidroelektranu ne zavisi samo od nas, zavisi ... koje se nalaze u slivu pomenute rijeke, nije bitno o kojoj se rijeci radi u kojem dijelu naše države, ali sve se neđe na kraju ulivaju, pripadaju nekom slivu jadranskom, crnomorskom itd. I dobiti te saglasnosti to je već neka diplomatska prepiska, pregovori, itd. to je neizvjesno i dugo traje. Znači mali narodi u energetskom smislu ne mogu svoju budućnost da planiraju dugoročno jer ne zavisi samo od njih.

Ono što mi možemo i ne samo mi, nego skoro sve države zapadnog balkana to su fosilna goriva. Prema tome, da smo tu ili kad budemo tu uradili ono što treba da uradimo, onda će ova priča s obnovljivim biti blaža, i imaćemo veće šanse da napravimo prave stvari. Ne smijemo napraviti više ni jednu grešku u sferi energetike. U sferi finansija, u sferi ekonomije možemo da napravimo grešku jer ne znamo kretanja, ali ovdje nešto što je egzaktno ne smijemo napraviti grešku. Hvala.

Hvala, poslaniče Vukoviću.

Imate jedan komentar iz kluba Demokratskog fronta. Ja vas molim da se odlučite, imamo dvoje prijavljenih ili Radulović ili Bulajić.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 12:44:49)

Kolega Vukoviću, doktore Vukoviću, sad ću da rečem doktore Vukoviću, e ovo volim, ovakvu priču volim. Znači priču do kraja stručnu, utemeljenu, priču koja prati svemoguće stvari koju moramo doći tačnost. Mi moramo valorizovati energiju, energija najbrže se vraću pare. Ne trebaju nam pare grejs periodi su četiri pet godina dana, a onda kad to izgradimo od te cijene, jer će ovako da raste, možemo i da vraćamo.

CO2 ne treba zatvarati oči. Već mnoge države su u svijetu, čak eliminisale, fosilna goriva eliminisali CO2. One ostale preko električnih filtera i svih ostalih stvari je lako. U ložište su ga makli.

Hidropotencijal, bravo. Imamo takve neke vodotoke đe ne žive više ni stari ljudi, mi moramo to da iskoristimo. Nema rijeke, Crna Gora je mala, koja samo stanuje u Crnoj Gori, ni jezero, ti vodotoci idu tri velika i okeana i mora. Dogovorimo se sa susjedima da napravimo zajedničke i valorizujemo zajedničke stvari. To moramo da napravimo, juče, tako da se s vama u potpunosti slažem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:46:24)

Hvala, poslaniče Radulović.

Poslaniče Bulajiću, imate minut i po.

STRAHINJA BULAJIĆ (30.07.19 12:46:36)

Dobro, gospodine Vukoviću, mi smo kolege, vi rudar ja geolog, obojica smo se bavili rezervama fosilnih goriva, prvenstveno uglja Pljevalja, prvenstveno za dugoročne potrebe Termoelektrane u Pljevljima, njihovim rudarsko geološkim, toplotnim, hemijskim, svakim drugim karakteristikama, pa bi da vas pitam, s obzirom da vi iz vlasti kontrolišete sve strategije, pa i energetske naravno, da li uopšte vodite računa o stepenu iskorišćenja toplote iz uglja. Interesuje me vaš stav kao rudara, kao čovjeka koji je dugo radio u Rudniku uglja u Pljevljima na odgovornim funkcijama, da li su i po strategijama koje vi kontrolišete da li su dovoljne geološke, odnosno eksploatacione rezerve mrkog lignita kao neobnovljivog energetskeg resursa, je li tako, s obzirom za snabdijevanje Termoelektrane Pljevlja za neki duži period. Da li se to kod vas razmatra i kakav je stav vas koji kontrolišete sve strategije pa i energetske? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:47:58)

Evo, poslaniče Vuković, nadam se da su vas vratili u onaj koncept koji ste imali.

FILIP VUKOVIĆ (30.07.19 12:48:04)

Hvala.

Prvo hvala na pitanjima, odnosno mogućnosti da nastavim da pričam.

Naravno da su dovoljne, s tim podsjetiću u ovom sadašnjem vremenu najvažniji je taj CO2, mogu da kažem famozni, jer CO2 ne proizvodi samo sagorijevanje uglja, nafte i naftinih derivata, CO2 imamo i u ovoj sali, svi mi proizvodimo CO2 na neki način, da ne kažem šume i koje su trule,

koje pored onoga što apsorbuju, takođe ga i proizvode.

Stepen iskorišćenja postojećeg bloka Termoelektrane Pljevlja je 32, u praksi on je uvijek ispod 30, bez obzira što to sada može da se manipuliše da li se računa proizvedena struja koja je u sopstvenoj potrošnji ili se ne računa. Ali, u svakom slučaju ako imamo cirka 200 miliona tona bilansnih eksploatacionih sa izgradnjom bloka koji ima stepen iskorišćenja 42% u odnosu na ovih 30, to nije 121%, to je preko 50% se smanjuje potrošnja uglja. Znači ovaj blok ima standard 1,2 kg. po kilovat satu proizvedene električne energije. Ti novi blokovi, veće snage, naravno bi imali stepen, odnosno specifičnu potrošnju uglja, nešto preko 500 grama po kilovat sati. Znači ovih naših 200 miliona automatski postaje praktično 300, 320 miliona rezervi u ovoj matematici u ovom stepenu iskorišćenja koji sada posmatramo i to je ono što je Njemačka uradila na vrijeme valorizovala i produžila vijek svojih blokova. Nije samo Njemačka, to je uradila i Slovenija sa Šoštan 6 svoje ugljeve je produžila trajanju ograničenih rezervi u svom ležištu. Što se tiče uglja, znači on treba, može i mora i to je jedina naša šansa da ostane baza energetike Crne Gore.

Ovo što kaže prof. Radulović, znači svakako da mi imamo rijeke koje izvire kod nas i ulivaju se u rijeke koje pripadaju ovom našem slivu, tj. jadranskom slivu, gdje ne bi imali problema sa komšijama, mislim na susjedne države da dobijemo dozvolu za izgradnju velikih hidroelektrana. Kad kažem velikih hidroelektrana sve preko 10 megavata instalisane snage su velike hidroelektrane. Velika je hidroelektrana od 30, 40, 50 megavata, instalisane snage Čehotina ima potencijal skoro 40 megavata i ima mogućnost mnogo većeg sati rada, s obzirom da znamo konstatu već 40 godina mjerimo stanje vodotoka te rijeke sa svim pritokama i nemamo mogućnost greške, ono sušna godina, nije sušna godina. Kod svih ovih malih rječica, potočića to je veliki rizik, da li ima kiše, nema kiše ili kad bude da li je bujična pa odnese i branu i elektranu i cijevi derivacione, itd. što se i dešavalo.

Znači da u ovoj sveri se vrlo malo bavimo. Zašto pričam vama kao regulatorima, znamo mi ko ste i šta ste i šta je vaša uloga, ali mi nemamo ministarstvo za energetiku, mi imamo Ministarstvo za ekonomiju koje jednim malim segmentnom pokriva najvažniju stvar u životu, to je energetika, samim tim i jako malo stručnih ljudi, ima par izuzetaka vrlo stručnih ljudi koji su tamo, ali nemaju saradnike sa kojima mogu jedan tako obiman posao raditi. Budžeti su im smanjeni da oni mogu da plaćaju neka savjetovanja, što će reći kod vas ima više stručnih ljudi, uključujući gospodina Vukčevića koji je bio na funkcijama, odnosno uglavnom je bio u menadžmentu elektroprivrede, jako dobro poznaje ovu materiju kad je u pitanju električna energija. Oprostite što ću biti direktan, vaš posao koji vi sad radite može da radi neki mnogo mlađi inženjer. A tamo gdje se stvara novac, gdje se stvara energija rade mnogo manjeiskusni inženjeri nego što ste vi.

Ovo su neke kritike koje su evo da kažem i dobronamjerne i potpuno na mjestu za razliku od većine gdje oni na našu sreću lutaju s kontinenta na kontinent.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:52:52)

Hvala poslaniče Vuković.

Za riječ se javio Miroslav Vukčević, član Odbora Agencije za energetiku. Izvolite.

Učešće u raspravi ilil komentarišete izlaganje.

MIROSLAV VUKČEVIĆ (30.07.19 12:53:12)

Ja bih samo iskomentarisao navode poslanika Đukanovića koji je naveo određene cifre, samo da ih demantujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:53:14)

Ponavljam da možete iskomentarisati izlaganje kolege Vukovića koje je sad završio, a možete uzet učešća u raspravi pa na osnovu člana 96 Poslovnika.

Izvolite.

MIROSLAV VUKČEVIĆ (30.07.19 12:53:32)

Ja mislim zbog javnosti da je dobro da čuju. Poslanik Đukanović je naveo neke cifre koje apsolutno nisu logične. I oni koji se bave energetikom i znaju red veličina određenih energetskih objekata mogu odmah da uoče netačnost u tim podacima.

Naime, 13 malih elektrana u energetskekom sistemu Crne Gore je prošle godine proizvelo 80 gigavat sati električne energije. Elektrana Krnovo je proizvela 162 gigavat sata električne energije, znači zajedno imaju oko 242 gigavat sata. Poslanik Đukanović je naveo da je proizvedeno 4,36 gigavat sata u toku 2018. godine. Znači srazmjera je potpuno drugačija. Ukupna proizvodnja u Crnoj Gori je bila 3.743 gigavat sati. Znači upoređujemo 242 sa 3.700 i nešto. Znači pričamo samo o obnovljivim izvorima koji su u podsticaju. Mi imamo cifre, ako vas interesuje koliko je ukupno proizvodnja obnovljivih izvora uključujući i velike elektrane, ali on je rekao da je proizvedeno samo o, nešto. To nije tačan podatak apsolutno.

Nije ovo lapsus, ovo je bolje da ne kažem što je. Moje mišljenje je da je ovo zlonamjera, iskreno da vam kažem. I način nastupa i ono što je nama rekao. Znači apsolutno ne stoji da je dozvoljeno da ljudima koji dođu ovdje da izlažu da se to saopštava, to treba da se argumentuje. Ako neko želi tako da saopštava mora da kaže zašto. Ono što je rekao da smo mi nadležni za neke druge procenete, to apsolutno nije tačno. Mi nemamo nadležnosti u tom pogledu. I to što je nama saopšteno to je njegovo viđenje, odnosno njegovo lice.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:55:31)

Poslaniče Vuković, to je bio jedan dio vašeg izlaganja, izvolite. Znači, ovo je bio komentar na vaše izlaganje jednim dijelom.

FILIP VUKOVIĆ (30.07.19 12:55:40)

Znači da nijesmo napravili ni jednu novu ni malu, ni srednju, ni Možur, ni Krnovo, mi imamo zelene energije te obnovljive 2/3 u odnosu na 1/3. Znači, samim tim da je instalisana snaga dvije hidroelektrane i naše termoelektrane u svakom slučaju u korist obnovljivih izvora. Prema tome, mi nismo mnogo popravili taj odnos i tih željenih i obavezujućih evropskih 30 i nešto poslo, 33 ili 30% obnovljivih, ali je u svakom slučaju kad pričamo o obnovljivim koji podliježu pod ove tarife, to su mali izvori ili ako su veliki, veliko je 100 megavata vjetrogeneratora, ali oni ne rade 7.000 sati godišnje kao Termoelektrana, oni rade od 1.700 plafon 3.000 i solarne i ove. U tome je velika razlika. Vi kao inženjer to možete da objasnite još bolje šta znači instalisana snaga, šta znači proizvodnja i šta znače sati rada.

Približno jako malo u ukupnoj proizvodnji isključujući dvije velike hidroelektrane i Termoelektranu učestvuju ovi obnovljivi izvori i ovi mali izvori o kojima se vrlo često priča i koji su stalno predmet kritike. Ne treba zaustaviti izgradnju malih hidroelektrana, vjetrogeneratora, solarnih, ne treba ih zaustaviti, ali treba sve učiniti da povećamo proizvodnju bazne energije iz uglja, a u ovom slučaju to je jedino moguće u Pljevljima. Hvala.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 12:57:22)

Hvala, poslaniče Vukoviću.

Sada sljedeća je koleginka Sanja Pavićević. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (30.07.19 12:57:30)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici Regulatorne agencije za energetiku, poštovane građanke i građani,

Danas govorimo o finansijskom izvještaju sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2018. godinu. Uvidom u finansijski izvještaj sa Izvještajem o radu može se primijetiti da su prihodi i rashodi Regulatorne agencije za energetiku bili uravnoteženi u 2018. godini i da je ostvarila značajnu uštedu kada poredimo planirana i utrošena sredstva. Taj iznos ušteta je skoro 20% za 2018. i veći je od ušteta koju je Agencija imala u 2017. a koji su iznosili 14%. Takođe, ostala su značajna sredstva na računu koja su preko 437.000 na osnovu Izvještaja i tabela koje ste dostavili. Na osnovu ovoga što sam rekla na početku, odmah bih pohvalila pametnu politiku koju sprovodi Agencija.

Da podsjetim radi građana, finansiranje Agencije se vrši iz nakanada za izdavanje licenci, iz godišnjih naknada za korišćenje licenci, iz naknada za utvrđivanje statusa zatvorenog distributivnog sistema, iz godišnjih naknada za korišćenje statusa zatvorenog distributivnog sistema iz naknada za rešavanje sporova, a sve u skladu sa Zakonom o energetici. Svoju dalju diskusiju fokusirala bih na dvije interesantne teme, tiču se zatvorenih distributivnih sistema i obnovljivih izvora energije sa visoko efikasnom kogeneracijom. Što se tiče zatvorenog distributivnog sistema to je jedan novi institut koji predlaže evropska direktiva 2.972 o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije. Naime u poglavlju 1 članu 28 nove direktive stoji da je zatvoreni distributivni sistem opravdan u slučajevima kada treba osigurati optimalnu efikasnost integrisano snabdijevanje energijom koje zahtijeva posebne operativne standarde kao i u slučaju kada se sistem koristi primarno od vlasnika i sa njim povezanim subjektima. Zatvoreni distributivni sistem vezan je za geografski ograničen prostor i čine ga postrojenja i transformatori od mjesta priključka na prenosni ili distributivni sistem do mjesta priključka korisnika tog sistema. Prednosti za operatora zatvorenog distributivnog sistema je da samostalno kontroliše elektroenergetsku infrastrukturu i njeno održavanje kao i distribucija, snabdijevanje i potrošnja električne energije u okviru određene zone čiji su vlasnici.

S druge strane, operatori prenosnog i distributivnog sistema crnogorski elektroprenosni sistem CGS i crnogorski elektrodistributivni sistem CEDIS su u ovom slučaju tako reći relaksiranim od pokrivanja gubitaka u mreži, održavanja te iste mreže i slično. Zašto sam ovo govorila? U Crnoj Gori postoji trenutno jedan takav operator zatvorenog distributivnog sistema i to je društvo sa ograničenom odgovornošću ... preko kojeg se distribuira električna energija na području nautičkog, turističkog kompleksa Porto Montenegro u Tivtu. Pronašla sam da u regionu postoji još jedan takav operator, odnosno da na ovakav način funkcioniše i aerodrom Nikola Tesla u Beogradu. Zanimame da li će se koristiti ili se već koristi, a da nije naveden u izvještaju kada su u pitanju Porto Novi, Luštica bay i drugi značajni turistički kompleksi za Crnu Goru ili neko drugo naše manje geografsko područje koje ima specifične uslove, odnosno da li su ovakvi modeli interesantni za obje strane kada se misli na geografsko područje i ove distributivne CGS i CEDIS.

Druga stvar koju sam htjela da pomenem meni je važna obnovljiv izvori energije i visoko efikasna kogeneracija. Prema analizi udjela obnovljivih izvora energije i visoko efikasne kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije koja je urađena skoro, objavljena na vašem sajtu, vidi se da je nakon skoro četiri decenije otpuštanje u rad Termoelektrane Pljevlja, ona je puštena u rad 1982. god. više puta smo danas čuli, Crna Gora je dobila nove proizvođače električne enerije koji se ogledaju u više mini hidroelektrana, farmu vjetrenjača na Krnovu. Za sada je samo ona u izvještaju, ukupne snage 96 mega vata po podacima koje ja imam, ali još uvijek nemamo ni jednog proizvođača električne energije primljeno u visoko efikasne kogeneracije. Šta je sa ovim proizvođačima energije, kakvi su planovi?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 13:02:26)

Hvala.

Izvolite, gospodine Preleviću.

BRANISLAV PRELEVIĆ (30.07.19 13:02:42)

Hvala.

Gospođa Pavićević je pomenula jedan novi Institut zatvoreni distributivni sistem i htio bih da to prokomentarišem jeste ne mogu da vam oponiram. Sve što ste rekli je onako kako stoji, a ja ću samo reći da je to jedan stvarno novi institut u energetskom sistemu Crne Gore, zakonodavnom dijelu, a nastao je kao i sve stvari u Evropskoj uniji, jednostavno došao je iz prakse. Prvi put se javio problem na nekom od aerodroma u Evropi čini mi se u Holandiji kad je neko od potrošača, odnosno neko od korisnika tog sistema ušao u spor sa aerodromom o kojem je riječ i spor nije mogao da se riješi. Riješio se tako što je napravljena nova uredba, novi zakonski okvir kojim će se rešavati ovakve stvari. Mi smo ga uveli vrlo brzo nakon što smo dobili preporuku iz energetske zajednice, a osim Porto Montenegro koji već ima zatvoreni distributivni sistem kao registrovan i licenciran javljaju se još i KAP i Luštica Bay, a ono što je novina i ono što zbog čega sam se u stvari javio da vam kažem neku riječ o ovom jeste što je Crna Gora praktično pomjerala granice onoga što je bila i evropska praksa do toga do kad smo mi tražili da mi uvedemo zatvoreni distributivni sistem u naše zakonodavstvo, pa kad se naš zakon usvajao trebali smo da definišemo taj zatvoreni distributivni sistem. Do tada nije postojala praksa da turistički objekti, odnosno turistički kompleksi uopšte mogu da budu zatvoreni distributivni sistemi. Praksa je nastala iz aerodroma industrijskih kompleksa pa kad je onda trebalo to da se sprovede na Crnu Goru onda smo pitali zašto ne može i na ono što je prednost Crne Gore, to su turistički kompleksi za razliku od zemalja koje su prve počele sa tim. Tako da je praktično od uvođenja zatvorenog distributivnog sistema u zakonodavni okvir crnogorski počela i primjena zatvorenih distributivnih sistema na turistički kompleks. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:05:34)

Nema potrebe poslanica Pavićević, sada poslanica Anka Vukićević. Izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (30.07.19 13:05:41)

Poštovane građanke i građani, predstavnice regulatora u izvještaju Regulatorne agencije za energetiku navedeno je da je u prošloj godini osam privilegovanih proizvođača električne energije produžilo privremene statuse privilegovanog proizvođača na lični zahtjev samo ne znamo na koji period. Koliko još godina, decenija će građani Crne Gore plaćati reket privilegovanim pojedincima, zamijeniti hidroelektrane koje jesu zagarantovane, uspješan biznis investitora za čije porijeklo novca i niko i ne pita. Da je Elektroprivreda Crne Gore vodeći računa o svojim građanima onih 250 miliona koji su bili na raznim bankama investirala u mini hidroelektrane u saradnji sa lokalnom samoupravom možda bi građani Crne Gore imali više koristi, ne možda nego sigurno i dio novca koji su sami dali vratio bi se na neki drugi način.

Da li bi investitori uopšte bili zainteresovani za građenje mini hidroelektrana da se njihova električna energija prodaje po tržišnoj cijeni da nije bilo podsticajnih mjera. Do 2020. godine kroz podsticaj građani Crne Gore će platiti 27 miliona eura. Podsticaj ili bolje rečeno reket omogućen je članovima 23 i 24 Zakona o energetici koji vodeći se zdravom logikom nikako ne mogu biti sa crnogorskim Ustavom i suprotni su članovima 139, 140 i 145 Ustava Crne Gore kojim se garantuje slobodna konkurencija i zabranjuje podsticaj ...monopolskog i dominantnog položaja na tržištu. Iz tog razloga, a Poseban klub poslanika podnio inicijativu Ustavnom sudu za preispitivanja ustavnosti spornih članova i poslanici Posebnog kluba braneći ono što je Crnoj Gori ostalo, otišle su i fabrike i radna mjesta i mnogo vrijednog više nije naše, nije crnogorsko, nego ko zna čije. Ostalo je da branim ono što je Crnoj Gori Bogom dano to je njena priroda. Iz tog razloga grupu građana, ekološke aktiviste okupljene oko Zelene koalicije, podržali smo njihovu deklaraciju u očuvanju Crne Gore ekološke države i zaštiti rijeke Tare i ovim putem ja im želim da dođu u naš klub da nam se obrate, saopšte svoje planove i tu ih čeka naša nesebična podrška i otvoreni smo za svaku saradnju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:08:45)

Hvala i poslednji diskutant Bogdan Fatić. Izvolite.

BOGDAN FATIĆ (30.07.19 13:08:49)

Zahvaljujem, poštovani predsjedniče.

Uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovane kolegice i kolege poslanici,

Ovdje se otvorila tema vezano za valorizaciju resursa sa kojima raspolaže Crna Gora u oblasti energetike. Drago mi je da se slažemo da te resurse sa kojima raspolaže Crna Gora treba valorizovati na adekvatan način.

Ono što želim da kažem i što želim da napomenem jeste da tehnički potencijal, hidro potencijal sa kojima raspolaže Crna Gora je između 4,1 i 5 teravat sati električne snage, a da se trenutno koristi oko 39% potencijala kojeg imamo, odnosno to je oko 1800 gigavat sati električne energije.

Podatak takođe koji je interesantan jeste da Termoelektrana Pljevlja proizvodi godišnje u prosjeku oko 1300 gigavat sati električne energije, ali ono što dodatno po meni upozorava jeste podatak da se prema strategiji razvoja energetike potrošnja ogrevnog drveta je godišnje oko 23.000 metara kubnih. Ako to prebacimo u električnu energiju to je nešto oko 1800 gigavat sati električne energije. Ovo je podatak koji upozorava i koliko ta drvna bio masa se na neki način troši samo za ogrijev, a kada to uporedimo to je godišnja proizvodnja koliko imamo vezano za hidropotencijal, odnosno hidroenergiju.

Sada ću se vratiti na Izvještaj Regulatorne agencije koji je pred nama. Kao što smo čuli više puta usklađivanjem propisa iz oblasti energetike sa pravnim tekovinama Evropske unije, kao i kroz donošenje novih ili izmjena postojećih zakonskih rešanja nadležnosti i obaveze Regulatorne agencije su se značajno širile. Kao što smo takođe čuli i ponovaljeno je i od mojih kolega Regulatorna agencija za energetiku je član Energetske zajednice i samim tim i ovlašćenja Regulatorne agencije za energetiku su se proširile na oblasti električne energije, prirodnog gasa, nafte i naftnih derivata, razvoja tržišta i snadbijevanju na tržištu električne energije. Moram napomenuti da je Agencija sredinom 2017. godine donijela pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snadbijevanja električne energije. Ova pravila se zasnivaju na definisanju kvaliteta usluga, blagovremenom obaveštavanju o prekidu u napajanju, otklanjanju prekida u napajanju i otklanjanju odstupanja napona. Prema tome, ovim pravilima se uređuju rokovi za izdavanje saglasnosti za priključenje kupaca, kao i finansijskoj kompenzaciji u slučaju nižeg kvaliteta snadbijevanja električnom energijom. Ova mjera je predviđena za avgust 2019. godine. Pored pojedinačnog minimuma kvaliteta pravila definišu indikator opšteg minimuma kvaliteta koji karakterišu stanje prenosnog, odnosno distributivnog sistema. U skladu sa ovim moramo napomenuti da imamo značajna ulaganja u razvoj u oblast distributivnog i prenosnog sistema električne energije.

Navešću da je crnogorski operater distributivnog sistema CEDIS započeo radove i aktivnosti na realizaciji 10 kilovotnoj i 0,4 kilovotnoj elektro-distributivnoj mreži. Ukupna vrijednost predviđenih radova za naredne dvije godine iznosi nešto oko 22,4 miliona eura dok će u prvoj godini realizovani radovi biti ukupne vrijednosti 12,4 miliona eura. Revitalizacija elektroenergetske mreže se uglavnom odnosi na ruralna područja i seoska područja gdje je mreža i u lošem stanju. Važno je napomenuti da ukupna ulaganja u revitalizaciju, rekonstrukciju, izgradnju elektroenergetske mreže u Crnoj Gori iznosi oko 81,6 miliona eura. Od toga je 50 miliona eura predviđeno u rekonstrukciju i revitalizaciju elektrodistributivne mreže, a nešto preko 30 miliona eura je predviđeno za izgradnju. Skoro 60% ulaganja je namijenjeno sjeveru Crne Gore gdje je mreža u najlošijem stanju.

S obzirom da je Agencija tokom 2018. godine sprovela šest kontrola u sjedištima društava koja je imala za cilj uspostavljanje sistema za praćenje i dostavljanje podataka o kvalitetu isporuke i kvalitetu snadbijevanja električnom energijom interesuje me, a siguran sam i kompletnu javnost,

a i ovdje danas tokom današnjeg zasijedanja bilo je riječi o tome, a to je: Kakvi su rezultati kontrole koje su sprovedene i koje su eventualno mjere koje ste preporučili subjektima od strane agencija?

Što se tiče finansijskog izvještaja, moram reći da je finansiranje Regulatorne agencije za energetiku definisano članom ...(prekid)... ukupnih prihoda u 2018. godini koji su iznosili 1,08 miliona eura, prihodi od naknada za korišćenje licenci učestvuju sa procentom od oko 95% i ovi prihodi iznose 0,25 miliona eura. Ova sredstva služe Agenciji da bi mogli da obavljaju poslove iz svoje nadležnosti.

Ono što moram da istaknem jeste da je Regulatorna agencija za energetiku član značajnog broja međunarodnih organizacija iz regulatornog okvira. Kao što smo čuli i kao što sam rekao član je Energetske zajednice, ali ono što moram posebno da istaknem jeste da je Regulatorna agencija za energetiku član Agencije za saradnju energetskih regulatora ACER i sa ovim je dokazano da je razvoj energetike i funkcionisanja sektora energetike u Crnoj Gori ocijenjen i priznat od strane inostranih institucija i da zadovoljava visoke evropske regulative.

Iz izvještaja se jasno vidi da je Regulatorna agencija za energetiku u prethodnoj godini, ali mogu slobodno reći i svim prethodnim godinama profesionalno obavljala svoje poslove iz svoje nadležnosti, samim tim Klub Demokratske partije socijalista će podržati ovaj izvještaj. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:15:12)

Hvala vam.

Kolega Fatić je bio poslednji diskutant.

Sada pitam predlagачa, da li želi dati završnu riječ, zamolio bih sasvim kratko jer vidim da je bila živa diskusija.

Izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ (30.07.19 13:15:22)

Hvala.

Može to da bude pogrešno shvaćeno, ali nadam se da neće.

Gospodin Vuković, ja znam da ne treba da pominjem imena, ali ću da ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:15:35)

Gospodine Preleviću, ne treba da polemishete sa poslanicima u vašoj završnoj riječi. ...

BRANISLAV PRELEVIĆ (30.07.19 13:15:42)

Gospodin Vuković je počeo svoju diskusiju sa time da je htio da pohvali Agenciju za svoj rad. Međutim, on to nikad u životu nije uradio pa nije ni ovoga puta. Našao je razlog da se, ali dobro makar imam doprinos što sam ujedinio opoziciju i poziciju da su se složili oko nekih stvari za koje ja i dalje mislim da su stvari koje se tiču energetske politike koje ja ne bih trebao sa ove pozicije da komentarišem, ali imam svoje mišljenje i čvrsto sam siguran da je to koncept sa ugljem koji je Evropska unija zaboravila i što ga mi prije zaboravimo to će biti bolje po nas. Nekoliko stvari sam htio da u samoj uvodnoj riječi još kažem, nije bilo vremena, a interesovanje svih poslanika je veliko, ne samo poslanika nego i potrošača, a tiče se kvaliteta isporuke. Zna da je u sistemu energetske Crne Gore u prošlih desetak godina uloženo na desetine ili čak stotine miliona eura i da te nove investicije će izvjesno donijeti i novi kvalitet osim što se radilo na proširenju mreže, radi se i na kvalitetu čime su se definitivno stekle okolnosti da regulator pripremi pravila kojima će finansijski da penališe ili sankcioniše mrežne djelatnosti, odnosno mrežne kompanije da ih u korist potrošača u slučaju ne dobijanja kvalitetne usluge snadbijevanja energijom.

Agencija je ispunila svoju zakonsku obavezu iz 2017. godine je donijela pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snadbijevanja električnom energijom i ova pravila definišu kriterijume koji se odnose na kvalitet usluge prenosnog i distributivnog sistema kao i snadbijevača električnom energijom, a to su pravila poput maksimalnog trajanja prekida isporuke električne energije, roka za najavu planiranog prekida, roka za izdavanje saglasnosti za priključenje, roka za ponovno priključenje, rok za obilazak mjernog mjesta i minimum standarda po pitanju otklanjanja odstupanja od napona. Početak ove primjene ovih finansijskih kompenzacija predviđen je kao što sam rekao i ranije za avgust i u avgustu i počinjemo sa primjenom ovih pravila. Pravila su već na našem sajtu, sajtu Agencije, a neke detaljnije informacije ili kontakte sa samim potrošačima pokušaćemo da ostvarimo preko našeg sajta ili na način....

... na kojem možemo komunicirati sa potrošačima. Što se tiče samih kompenzacija one će ići od 20 do 200 eura zavisno od nekog od ovih parametara koji je ugrožen i zavisno od naponskog nivoa na kojem se ti potrošači nalaze. Još jedna stvar. Agencija nosi naziv Agencija za energetiku i sam izvještaj kaže Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije i poslovima i poslovanju Agencije za energetiku. Međutim, mi i formalno nismo illi formalno nismo samo Agencija za energetiku već i Agencija i za regulisane komunalne djelatnosti, ali s obzirom da je Zakon o energetici izašao pola godine prije Zakona o komunalnim djelatnostima, a Zakonom o komunalnim djelatnostima se ne može promijeniti naziv agencije, nego prema onom zakonu će je i donijet, onda vas molim da u nekoj sledećoj prilici kad se to desi bila izmjena Zakona o energetici da apelujem da radimo i na izmjeni zakona, odnosno samom nazivu i da time budemo i racionalniji prema Skupštini, jer vam dajemo dva izvještaja o poslovanju nepotpuna. Oba su nepotpuna o poslovanju o energetskom našem dijelu i dijelu Agencije koji se bavi komunalnim djelatnostima. Treba ih spojiti da bi i agencija na kraju krajeva racionalno koristila svoje vrijeme. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:20:24)

Hvala vama.

Ovim smo završili pretres po ovoj tački dnevnog reda. Izjasnićemo se naknadno.

Zahvaljujem Branislavu Preleviću i Miroslavu Vukčeviću.

Izvolite, proceduralna intervencija poslanik Vučinić.

JANKO VUČINIĆ (30.07.19 13:20:41)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ja bih vas pitao šta je sa tačkom dnevnog reda koja se odnosi na izmjene i dopune Poslovnika o radu Skupštine. Ima nas dosta koji smo zainteresovani da učestvujemo u raspravi povodom te tačke dnevnog reda i bilo bi korektno da nam kažete orijentaciono kada će biti ta tačka na dnevnom redu i u stvari da li će ona biti u toku ovoga zasijedanja. Zahvaljujem.

PRESJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:21:06)

Hvala vam.

Bilo bi korektno da je predsjednik vaših klubova se informisao o tome, na kolegijumu smo se informisali da će kad završimo izvještaje razmatraćemo i tačku koja se odnosi na izmjene Poslovnika i ono zašto treba raspravljati pod tačkom izbor i imenovanja. Znači biće svakako rasprava kad završimo izvještaje, tako smo se dogovorili.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 13:21:33)

Dakle, kao i uvijek ja sam članove moga kluba, odnosno Posebnog kluba poslanika

obavijestio o tome šta sam čuo gore, već dugo vremena ne učestvujući u jalovim raspravama, ali svakako aktivno pamteći ono što se kaže i gospodin poslanik Vučinić je jasno pitao s obzirom da postoji mogućnost izmjene redosleda tačaka koje se ovdje rapspravljaju, da li će ta tačka biti tokom dana i kada će biti. Dakle, on je obaviješten uredno da će biti danas ta tačka, ali i on i ja i još neki koji učestvujemo trenutno u diskusiji očekujemo da damo u principu orijentaciono kada će to biti. Dakle, jasno je pitao.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:22:18)

Hvala vam.
Izvolite proceduralno.

JANKO VUČINIĆ (30.07.19 13:22:42)

Ja sam Vas, gospodine predsjedniče, jasno pitao da li znate kada će biti orijentaciono ta tačka na dnevnom redu, jer prema toj tački, prema tom vremenu kada će biti ta tačka dnevnog reda, trebali bi i mi da planiramo naše obaveze.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:22:59)

Hvala vam.

Kao što vidite planirao sam, odnosno ja sam mislio da ćete ovu tačku mnogo ranije završiti. Ne mogu vam reći kad je preostalo još osam tačaka dnevnog reda do te tačke, kad će to biti tačno. Biće danas. Trebalo bi da bude danas po našem dogovoru.

Vi ćete planirati svoje obaveze kako možete. Ja sam pozvao inače na racionalniji pristup u razmatranju ovih tačaka, vidjećemo kojim će to tempom da se odvija.

Hvala vam.

Prelazimo na izvještaje o finansijskom poslovanju i izvještaje o radu Agencije za elektronske medije za 2018. godinu.

Ovlašćeni predstavnici Agencije za elektronske medije su Goran Vuković direktor Agencije, Ranko Vujović predsjednik Savjeta Agencije.

Shvatio sam da je Jadranka Vujović ovdje prisutna takođe, izvjestiteljka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Jana Nikolić.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Agencije želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite i zaista kratko pridružite se i vi ovom našem zahtjevu za racionalan pristup.

GORAN VUKOVIĆ (30.07.19 13:24:00)

Hvala, gospodine Brajoviću.

Poštovani predsjedavajući, poštovane dame i gospodo, poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Agencija je u skladu sa uobičajenom praksom na Zakon o predviđenom načinu o predviđenom roku Skupštini dostavila za 2018. godinu objedinjeno set izvještaja, Izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije, Izvještaj ovlašćenog nezavisnog revizora o finansijskim iskazima Agencije i Izvještaj o radu Agencije. Uz pomenute izvještaje dostavljena je i kratka analiza finansijskog poslovanja Agencije za elektronske medije za period od njenog osnivanja od 2003. godine pa do kraja 2018. godine. Izvještaj ovog puta je nešto obimniji, ali i detaljniji, prije svega u dijelu koji se odnosi na Izvještaj o radu što je u vezi sa povećanim obimom poslova koje je regulator odradio u protekloj godini. Siguran sam da ste pogledali sadržaj izvještaja. Ja ću sa nekoliko narednih rečenica ukazati na najznačajnije djelove tih dokumenata.

Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije koji je danas pred vama

je dokument koji na transparentan način prikazuje sve relevantne informacije o finansijskom poslovanju Agencije. Savjet ga je usvojio na sjednici održanoj 18. februara ove godine. Na istoj sjednici usvojen je Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza za 2018. godinu u kojem je nezavisni eksterni revizor izrazio pozitivno mišljenje na finansijski iskaz te Agencije za posmatranu godinu. Kao što se iz Izvještaja vidi u protekloj godini Agencija je stvarala ukupan prihod u iznosu od 964.318 eura. Rashodi su iznosili 834.680 eura što znači da je ... pozitivna razlika u iznosu od 129.638 eura. Osnovni izvori prihoda Agencije saglasno zakonu predstavljali su prihodi od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev 67,3% i prihod od naknada za emitovanje u iznosu od 30,09%.

Upoređujući visinu ostvarenih prihoda u odnosu na planirane može se konstatovati da je prihodom naknada za emitovanje ostvaren sa 5% manje od planiranog dok je prihod od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev za 5,3% veći od planiranih. Nekoliko riječi o rashodima.

Ukupni rashodi Agencije za elektronske medije ostvareni su u iznosu od 834.680 eura što je 80.000 eura manje od planiranog. Ovakav rezultat ostvaren je zahvaljujući stalnoj internoj kontroli, mjesečnoj analizi prihoda i rashoda i praćenju likvidnosti poslovanja. U strukturi rashoda najznačajniju stavku čine rashodi zarada i ostala lična primanja zaposlenih u visini od 60,3% i naknade članovima Savjeta Agencije u visini od 9,8%. U konačnom Izvještaj pred vama obezbjeđuje potpunu i preciznu elaboraciju načina finansiranja, usmjeravanja sredstava i ostvarenih efekata po tom osnovu. Uz uvažavanje svih okolnosti u kojima se odvijao rad Agencije finansijskog poslovanja, Agencija je bila saglasno finansijskom planu, stavljeno u funkciji realizacije planiranih aktivnosti i povećanja odgovornosti i obezbeđivanja pouzdanog finansijskog upravljanja povjerenim javnim resursima. Nekoliko riječi o Izvještaju o radu.

Ovaj Izvještaj sadrži pregled realizovanih aktivnosti koje su imale za cilj da doprinesu razvoju i unapređenju kroz angažovanje regulatora u oblasti za koju je nadlažen. Medijsku sliku Crne Gore čine danas 71 elektronski mediji, što je značajan broj za veličinu populacije Crne Gore. Značajna je i činjenica da ovi mediji po mnogo čemu se razlikuju. Imamo 53 radijske stanice, 18 televizijskih emitera, javne neprofitne i komercijalne medije po obuhvatu servisnih zona lokalnog, regionalnog ili nacionalnog pokrivanja. Savremeni trendovi se brzo prenose i na problem crnogorskih vizuelnih i medijskih subjekata i određuju osnovne karakteristike njihovih programa i ponude i sadržaja. Crnogorski vizuelni i medijski sektor karakteriše i značajno poboljšanje tzv. kablovske distribucije broj od 218.133 priključka je veći od broja domaćinstava u Crnoj Gori. Tako da kroz ponudu raznih platformi, kabal operatora građani Crne Gore su u prilici da izaberu neke iz ponude od preko 1.700 programa od kojih je skoro 500 različitih sadržaja. Ipak podaci pokazuju i neke neravnomjernosti u razvoju ovih usluga dok je u Podgorici i nekim primorskim opštinama broj priključaka značajno veći od broja domaćinstava. U većem broju opština u sjevernoj regiji broj priključaka se kreće oko 67% u odnosu na broj domaćinstava. Nekoliko riječi kratko samo ako mi dozvolite o najznačajnijim aktivnostima agencije. Znači, agencija je tokom prošle godine imala intezivne aktivnosti na promociju unapređenju medijske pismenosti tako da je (prekid).... medijskog opismenjavanja, a imajući u vidu da zaštita maloljetnika prestavlja jednu od njenih ključnih aktivnosti, Agencija za elektronske medije Fond za djecu Ujedinjenih nacija UNICEF, predstavništvo za Crnu Goru početkom 2018.godine zaključili su Sporazum o saradnji u procesu unapređenja ostvarivanja zaštite prava djece u elektronskim medijima. Sporazum u saradnji je na snazi i trajaće i u buduću i sprovoditi ovu aktivnost koja je i dalje u prioritetu agencije. Podrška koja je agencija našla u kloniranju i realizaciju ovih aktivnosti ukazuju da postoje dobri preduslovi da se na osnovu prvih pozitivnih rezultata ovaj proces intizivira i proširi uz uključivanje različitih organizacija i subjekata u našoj državi. Hvala Vam na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:29:44)

Hvala i Vama.

Pitam da li izvjestilac želi riječ.

Ne.

U redu onda, prvi diskutantnica je Ana Nikolić.

Izvolite.

Neka se pripremi Jovan Vučurović.

ANA NIKOLIĆ (30.07.19 13:29:59)

Hvala.

Uvaženi predsjedniče,poštovani prestavnici Agencije za elektronske medije, uvažene kolege i kolegice,poštovani građani Crne Gore.

Ja ću ovaj izvještaj proći u par stavki onako kako sam zapazila čisto iza anilazirala u najkraćem mogućim crtama obzirom, da je ovo jedan već evo par godina kako komentarišemo Izvještaj Agencije za elektronske medije, i svake godine pa i ove zaista se može u najkraćem reći da je izvještaj jako dobar, da je sve obuhvatan da je sadržajan i u stvari dobar u smislu da daje cjelovitu sliku zaista o radu ovog regulatora. Posebno je ovaj izvještaj dao pregled rada finansijskog rada i stanja od 2003.godine do 2018.godine, znači pregled i presjek za 15 godina. Imajući u vidu izazove sa kojima se suočavala većina elektronskih medija u Crnoj Gori, kroz dostavljeni Izvještaj o radu agencija je adekvatno primjenom mjera koji su bili na raspolaganju uspjela da obezbijedi naplatu prihoda,koji čine okosnicu njenog poslovanja i da ne dovede u rad problem rad i jako je veliki izazov bio naplata ovih potraživanja, to mi znamo koji smo to pratili i u prethodnim godinama. Tako da zaista mislim da su tu napravili jedan značajan iskorak, a evo na kraju i u tom svijetlu bih pohvalila i vaš finansijski iskaz koji ste dali, koji isto govori o jednom domaćinskom ponašanju. Unapređena je i naplata naknada za emitovanje posebnog kada je riječ o radio materima, odnosno na kraju 2018.godine, u slučaju par radijskih programa mislim da je bilo, od ukupnih 39 i četiri televizijska programa od ukupno 16, Vi ste naplatili sve ostao je znači dug njihov negdje da je veći od dvije kvartalne naknade što je zaista za pohvalu. Da je Agencija za elektronske medije obezbijedile efikasno funkcionisanje i ostvarivanje svojih planiranih ciljeva, govori svi podaci o ovom izvještaju, oni daju objektivnu sliku o izazovima sa kojima se Vi suočavali u čitavoj godini i kako ste ih i na koji način rješavali. Kao i u prethodnom periodu posebno cijenim važnim smatram set analitičkih dokumenata koje je agencija priredila na osnovu nadzora nad praćenje programskih obaveza emitera, oni pružaju vrlo interesatne podatke o obimu i strukturi programa koji nude crnogoski emiteri, kako javni tako i komercijalni.

Cijenim takođe, značajne podatke sprovedenim postupcima za utvrđivanje odgovornosti za kršenje finansijskih i programskih obaveza, bilo da se radi o postupcima po prigovorima ili po onim koja agencija vodila po službenoj dužnosti. Zaključio je da je u ovoj oblasti agencija koristi adekvatne, proporcionalne mjere kako bi unaprijedila praksu crnogorskih emitera uz uvažavanje zakonskih propisa i obaveza. Dalje, od posebnog značaja i meni jako interesatno je bila vaša aktivnost u toku 2018.godine, kada je u pitanju zaštita maloljetnika, i posebno promocija medijske pismenosti. U tom smislu posebno treba istaći sprovedene aktivnosti na sankcionisanje podizanje svijesti,obavezama medijama da prilikom izvještavanja o nesrećama ili porodičnim tragedijama, poštuju pravo na privatnost porodice žrtava i drugih osoba, koji su pogođeni tim događajima, kao i zabranu objavljivanje informacija kojima se otkriva identitet maloljetnika ili iznose pojedinosti iz porodičnih odnosa i privatnog života djeteta. Nedavno komentarišući,raspravljajući u ovom domu o temi mentalnog zdravlja djece u Crnoj Gori, mi smo svi zaključili i istakli upravo u 21 vijeku, jedan veliki probelm, kada je u pitanju nasilj, mentalno nasilje nad djecom kroz vid i sferu uticaj medija nad njih. Tako da sigmatizovana djeca preko ovih vrsta tehnologija je zaista jedan izazov koje bi današnje društvo ima tako u da u tom smislu podržavam vaš predan agažman u ovom dijelu.

Takođe, kada je u pitanju medijska pismenost, danas u ovom dobu dođemo do jednog apsurdnog zaključka da veća dostupnost medija sadržaja u stvari nije doprinijela povećanju medijske informisanosti, naprotiv konzumenti su da kažem agresivno zacrtani raznim vidovima informacija bila da su to reklame,bile da su to poruke, bilo da su to svučni i efekti i u moru svih tih informacija jako se teško snaći (prekid)... i odgovoriti tako da je zaista potreba rada na medijskoj pismenosti je prepoznata kao ustvari jedan da kažem sistemski problem i vaše učešće u kompletnom sistemu u smislu posvećenosti ovom problemu i rješavanje ovih izazova je jako značajna. S toga ću i pohvaliti vašu akciju birajmo šta gledamo, sa UNICEF-om što ste odradili zaista kao jako značajno, takođe i setom informacija koje ste Vi u okviru ovih istraživanja obradili kad su u pitanju djeca, odnosno roditelji kroz ovaj vid problema. U svakom slučaju sve pohvale za

Izveštaj o radu i zaista predlog da se u ovom domu Vaš izveštaj sa punom pažnjom prihvati. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:35:51)

Jovan Vučurović, nije u sali.
Branka Bošnjak umjesto njega ima riječ.
Izvolite.
Neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 13:35:59)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Pa evo prilike da se popriča malo o medijima koji su po nama dotakli dno u Crnoj Gori. Sa koje god strane gledali imamo ovamo javni servis i prorežimske medije, kod kojih sve može biti samo da je protiv ove druge strane i do te mjere da u zadnje vrijeme imamo da neko može da plati što god hoće u nekakvom javnom oglasu, i da izblati ljude bez ikakvih dokaza i na kraju taj nekakav savjet kaže pa dobro, ne mora nije to baš tako crno sve i neki su uzdržani, i sve prođe.

Znači, ko ima pare može da uradi što god hoće sa medijima. Inače sve se u ovoj zemlji može kupiti pa se mogu kupiti i mediji. Sa druge strane imamo i one da kažem pro opozicione, pa onda nema nezavisnih, nego samo imaju oni koji imaju jedne miljenike, oni koji imaju druge miljenike, a profesionalnosti i pismenosti nema. Samo je pitanje naklonosti. Ja znam da svuda u svijetu ima ta mala obojenost, ali ne do ove mjere do koje postoji ta obojenost politička kao što postoji u Crnoj Gori. Sve je ovdje do te mjere obismišljeno pa i mediji. Ono što je meni žao što novinari pojedini ispaštaju i bivaju maltretirani i fizički napadnuti ili im se prijete, ali nema više nezavisnog novinarstva. Oni koji su možda i mislili nešto da rade uplašeni su, pošto ne osjećaju da država stoji iza njih, a ono što je vrlo interesatno u zadnje vrijeme, a što bi Vi trebali da obratite pažnju jeste na pojedine emisije koje ovaj Javni servis emituje, jer ipak to plaćaju svi građani Crne Gore. I mi ne znam na koji način, to će vjerovatno Savjet Radio Televizije da vidi kako je "Živa istina" koja nema veze sa "Živom istinom" dospjela na Javni servis, ali moram da zapazim jednu stvar što su svi zapazili, ko god hoće da bude realan i da sagleda situaciju. Sjetićete se pretpostavljam da ste gledali onu emisiju, neću ja ulaziti ko su bili gosti, neću ulaziti u to ko je bio u pravu i kako u svojim mišljenjima, mogu da se suprostave mišljenja, ali bio je gost historičar Marković iz Beograda i urednik emisije Živa istina i voditelj Darko Šuković je više od 80% vremena proveo on pričajući, iznoseći svoje konstatacije, a zvao je nekoga u goste.

S druge strane počeo je da prevaspitava goste, pa onda kaže - vi ne znate to vi treba da pročitate, evo vama knjiga pa pročitajte da biste znali da pričate. Takvo vrijeđanje i takav odnos prema gostu koga zove u emisiju je bio katastrofalan. Toliko neprofesionalnosti, toliko pristrasnosti da postaje degutantno.

PREDSEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:39:33)

Poslanice Bošnjak,

Samo nemojte o pojedinim novinarima onda bi mogli ređati mnogo tih novinarskih imena koji se nekima ne sviđaju ili ne. Molim vas vodite računa o tome. Hvala.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 13:41:14)

To je javni servis, servis svih građana, a ta emisija je bila zastiđe. I ta emisija je bila ono tipičan primjer školski neprofesionalnosti u radu. Neću da ulazim u to da se neko pripremi ili ne pripremi za neku emisiju, jer vi ne možete do te mjere pristrasni i da vi prevaspivate gosta i da vi

gostu kažete da treba nešto da nauči, pa mu donesete knjige, pa mu kažete - pročitajte vi malo više ovo, vi to ne znate. Ljudi, mi do te mjere smo ušli u nekakvu, ja ne znam ovo ne liči na medije ovo je medijsko dno ovo je jedna kaljuga u kojoj svašta može biti, a da ne govorimo o komentarima na elektronskim medijima na internetu. Ljudi, tu se dozvoljava svašta, blaćenje, laži, bilo ko da je ne postoji, uvijek imate i jednu i drugu stranu uglavnom uvijek svi stradaju samo zavisi sa koje strane ko. Komentari se svi puštaju i privatne stvari, da ne kažem sve laži koje može bilo ko i nekih bolesnih umova tamo ima koji vjerovatno uživaju u tome i to im je i cilj i tu su prisutni da komentarišu i da tako nešto serviraju. Može da postoji, može samo registrovani ljudi, imenom i prezimenom, pa da se zna ko stoji iza toga, a ne ono IP adresa pa policija, pa onda oni biraju hoće li nekoga ili neće li da prozovu koje to radio. Tako da vi imate mnogo posla, a ne djeluje mi da se radi na tome, jer meni se čini da iz godine u godinu sve nam je lošija medijska slika i sve više i više tonemo u ovu medijsku kaljugu, ako može biti gore nego što je trenutno. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:41:49)

Hvala.

Poslanik Aleksandar Damjanović, a neka se pripremi poslanica Aleksandra Vuković. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 13:41:56)

Zahvaljujem.

Gospođo Vojvodić,

Dakle, čini mi se dobro-došli po prvi put ovdje u ovaj dom i pošto se ovdje govori o izvještaju o 2018.godini svakako moram pomenuti nekolike stvari koje su u proceduralnom smislu i faktički branite izvještaj koji nije vaš iz 2018.godine. Kada je na čelu Agencije bio direktor gospodin Džafić ja mu se ovom prilikom zahvaljujem za dugogodišnju saradnju koju sam imao kao poslanik ovoga doma i govorimo o izvještajnoj godini kada smo imali jedan period bez popunjenoga savjeta zbog odluke ovog doma u decembru 2017.godine da razriješi gospodina Darka Ivanovića sa mjesta člana Savjeta, pa do popunjenja toga mjesta čini mi se u martu mjesecu gdje se vode sudski sporovi protiv ovoga doma i bez obzira na ove pravne stavove koji su neobavezujući. Ja se nadam da će biti časnih sudija koji će te pravne sporove dovesti do kraja, pa da vidimo ko je i kako radio zakonito da li u ovaj dom ili neko ko je razrješavan ili postavljen. To je ono što ograničava raspravu, ali svakako u onom finansijskom dijelu da ja iskažem uslovno rečeno zadovoljstvo što Agencija radi racionalno, što je 1,18 miliona evra jel' tako na našem računu raspoređene dobiti iz ranijih godina u odnosu na ostvarenu razliku od 129.600 u toj izvještajnoj godini i u odnosu na ono što je naplata tih naknada na po više osnova kako ih finansirate.

Ono što ostaje za žaljenje jeste da je gotovo 275.000 evra potraživanje iz ranijeg perioda jel' tako gdje imamo veoma malo vjerovatnoću da ćemo naplatiti to. Vidim da se stečajni postupci otvaraju pa pojedini duguju i do 100.000 evra, u stvari nešto manje TV MBC 84.000, Radio Elmag 70.000 otvoreni stečaj, čini mi se, krajem '18-e, ako sam ja to ispratio, što govori da se mora mnogo voditi računa o uslovno rečeno kriterijumima kako se i na koji način prati ispunjavanje obaveza od strane emitera, jer je ovo veliki novac za bilo koju instituciju, pa tako i za vašu Agenciju, a od ovog novca se može mnogo što-šta jel' tako? Možemo da unaprijedimo praćenje odnosno nadzor Agencije nad, evo radom ovih portala koje sad svi pominjemo, možemo da pratimo nadzor Agencije u dijelu onoga što bi trebalo da se sprečava žestoko, a to su takozvane lažne vijesti kojih ima jel' tako na tim elektronskim portalima. Interesantan je softver za praćenje strukture i gledanosti emitovanog programa neko izdvajanje tamo ima i finansijsko, nećemo ga pominjati da ne opterećujemo diskusiju. Ali, bi interesantno bilo da smo tu dobili rezultate tog softvera baš vezano za gledanost, za rejtinge možda je ovo prilika da govorim i o rejtinzima pojedinih komercijalnih emitera kako ste rekli ovih 53 radijske ili 18 televizijskih stanica,

pa da razgovaramo i da upotrijebimo taj novac ne samo ovaj nego, generalno novac da kad donesemo taj novi zakon o medijima ako ga ikad donesemo i definišemo taj fond za pluralizam da vidimo onda da malo pomognemo i ostale emitere i sami ovdje navodite da u Baru, na Cetinju u Herceg Novom u Kolašinu, Ulcinju, još uvijek nijesu startovale lokalne javni servisi, odnosno televizije. Opštine koje su turističke itd. itd. sa svim nekim svojim potrebama nemaju svoje lokalne televizije. Onaj dio gdje govorite o tome odnosno dostupnosti radio programa je čak katastrofalno vezano za sjever gdje imate opština na sjeveru koje imaju po jedan ili dva radio programa koja mogu da odaberu to toliko o pluralizmu. Dok recimo Podgorica ima 20-tak itd. negdje malo više nadam se da će biti toga i bilo je i do sada aktivnosti u odnosu na taj pokušaj. Nema zakona o medijima treba nam naravno i transparentnost vlasništva i sve ono što opterećuje ovu našu medijsku scenu a da nam mediji bili bolji. Ja dijelim jedan dio izlaganja koleginice Bošnjak, da imamo problema sa medijima. Bilo bi lijepo da smo na stranama 29 do 34 kada smo govorili o medijskom predstavljanju tokom kampanje, predsjedničke kao i lokalne kad smo već dobili egzaktno sate i minute koji su utrošeni jeli tako kroz komercijalne poruke na tim kanalima dobili imena kandidata i lista nebi bilo ništa loše, problematično da smo i dobili. Samo da vidimo ko je koliko potrošio od onih famoznih 130 sati za predsjedničke izbore itd. Pa da imamo negdje kompletnu sliku. U onom dijelu koji se tiče ovih 218.133 priključka za platforme pružanja usluga. Ne preko antena, što je problem sjevera onih domaćinstava, ali to je problem iseljavanja, tako da nemojte da mislite da je samo problem postojanje priključaka već i nepostojanje domaćinstava tamo nažalost na sjeveru.

Možda i tu da pokušate da budete malo proaktivniji pa da vidimo da li ima nekih monopolisanja nekih usluga, poput recimo Extra TV-a, gdje se moraju plaćati usluge interneta i ovog paketa moraju se plaćati u paketu i fiksna telefonija. Fiksna telefonija, problem koji odavno stoji, koji se ne rješava pa poskupljuje cijenu usluga. Sijaset je obaveza ja sam u principu ovih desetak godina saradivao blisko imajući u vidu neke nadležnosti. Tako da sam zadovoljan načinom na koji je do sada transparentno izvještavala Agencija, nadam se da će se ovo nastaviti ubuduće, a probajte negdje u ovih nekoliko smjerova i pravaca da budete malo agilniji i konkretniji.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:47:28)

Hvala i vama.

Sada poslanica Aleksandra Vuković, a neka se pripremi posljednji diskutant Dragutin Papović.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (30.07.19 13:47:35)

Hvala, uvaženi predsjedniče Brajoviću.

Pozdravljam gospodu iz Agencije za elektronske medije. Naravno, pridružiću se čestitkama mojih prethodnika na tome kako ste koncizno, decidirano i precizno izvijestili crnogorsku javnost o tome kako funkcionise vaša Agencija. A ja ću se naročito koncentrisati na ovaj dio koji se odnosi na program razvoja medijske pismenosti, koji ste započeli početkom 2017.godine i koji tokom prošle i ove godine sprovodite na jedan čini mi se pravedan, naučan, profesionalan način.

Pridružiću se takođe i ocjenama svojih kolega koji su kazali da upravo ta problematika sa medijima i budi potrebu buđenja medijske pismenosti u našem društvu. Zbog čega ovo kažem? Zbog toga što neslobodni mediji podrazumijevaju zarobljenu Crnu Goru, a neslobodni mediji takođe i zatvaraju mogućnost razvoja demokratije u Crnoj Gori. Isto tako smatram da su napadi na novinare i verbalni i fizički koliko neukusni, toliko i zločinački.

Međutim, moramo povesti računa da naši mediji mogu biti slobodni u svakom segmentu, ali ne smiju biti slobodni od istine, ne možemo ih abolirati od istine. Ima jedna knjiga koja se zove: "Šeherezadina strategija", a svi znamo da je Šeherezada ona koja preživljava Šahrijarove poteze, odnosno nakane time što svake noći pripovijeda neku priču. E, pa ta knjiga govori upravo o

medijima i njihovom uticaju. Pojedini naši mediji umjesto da se trude da svojim izvjaštajima čine da preživi istina, da svjetlo dana dočeka profesionalni i odgovorni stav prema političkim i društvenim događajima u stvari čine samo da prežive njihovi tiraži. Šta se onda dešava? Tiraži u kojima na naslovnim stranama često možemo da pročitamo iako ne piše istina se na traži.

Smatram da zaista moramo biti odgovorni ljudi. Prije svega, mediji zato što naša poglavlja 23 i 24 će biti zatvorena onoga trenutka kada demokratija u ovoj državi bude potpuno otvorena i potpuno otvorena sloboda medija. No, pojedini mediji se ponašaju tako da gotovo demonizuju određene političke ličnosti. Ja bih rekla da oči straha često uveličavaju, izobličavaju stvari i ljude, a ako se bojite nečije ubojite riječi ne pokušavajte da demonizujete one koji ih zборе, ne ubijajte njihovu prajaku riječ svojim nejakim banalitikama. Morate znati da je jači časni Radoica no nikakva dvojica. Upravo zbog toga hoću da kažem da Agencija za elektronske medije treba zaista da učini sve kako bi se regulisali portali kojima se upravo u komentarima omogućava da se ljudi diskvalifikuju na različite načine. Vi znate da riječ bot potiče od imenice robot i vi znate da su ti botovi u stvari programirani da slobodno ne misle. Njihovo mišljenje je plaćeno mišljenje, ali ono što jeste strašno što to mišljenje ili iz tog mišljenja proizlazi stav građana i građanki prema pojedincima i društvenim pojavama u ovome društvu ako njihova medijska pismenost nije podignuta na najviši mogući nivo. Zbog toga o medijskoj pismenosti moramo govoriti svakoga dana. Zbog toga moramo opismenjivati i osvješćivati naše ljude da u ovom vremenu postistine, a kada živite u vremenu koje se zove poslije istine u kojima je fejk news uobičajna stvar onda zaista svi vaši receptori, i moždani i srčani, moraju biti visoko podignuti kako bi se vaša prije svega moralna konstelacija visoko uzdigla iznad onoga što ponekad zaista zna, kako je koleginica Bošnjak i rekla, biti talog izvještavanja i načina na koji se diskvalifikuju ljudi, naročito u politici. Znamo mi da je politika veoma ozbiljna sfera djelovanja, ali baš zbog toga što je ozbiljna i baš zbog toga što zaslužuje da svako od nas pojedinačno i svako naše djelo treba da bude ispraćeno i od strane medija i od strane svih onih koji žele da se kritički odnose prema ovome društvu upravo zbog toga treba da bude i politika predmet najozbiljnijih analiza, najozbiljnijih analitika, a ne onoga što sam ja često nazvala i banalitikama.

Najzad, željela bih da kažem da vaša Agencija finansijska sredstva koja je uštedela zaista treba da usmjeri što jeste kreiranje jednog modela koji je i OEBS predložio zbog toga što ni Evropska unija koja takođe se suočava i države Evropske unije sa problemom komentarisanja zbog toga što znate da je iznesena neistina bogami niko ne može povratiti. Ja često onako u šali kada želim da rimujem kažem da lažna je vijest zavodljiva, a dokazivanje istine nakon objavljivanja neizvodljiva misija. Zbog toga treba da vidimo kako ćemo regulisati taj problem. Veoma je teško, veoma je kompleksno, ali i mi kao poslanici ovoga parlamenta i cijela čini mi se društvena zajednica se nudi da vam pomogne u tome jer zaista mislim da ti poratali i ti mediji u smislu samoregulacije moraju profilisati i sadržaj i smisao tih komentara, jer oni su suvisli kada komentarišu naše političko djelovanje, ali i kada se odnose na naše lično, porodično djelovanje đe zaista nikada nećete naći nijednu zeru istine. Pa, da tu ima zera istine pa da se i mi sami suočimo sa sobom i ovo društvo sa nama, ali kako nema zera istine onda zaista mislim da mi moramo ozbiljno pristupiti tom problemu i mislim da Agencija upravo treba da bude prva među jednakima koja će svu svoju pažnju usrediti na to.

Izvinjavam se, predsjediče, na prekoračenju, ali mislim da je bilo korisno s obzirom na to da svi živimo u društvu koje je problematizuje često naše djelovanje, ali ne i djelovanje onih koji treba da rade profesionalno i odgovorno svoj posao, mislim da imam pravo o ovome da govorim zbog toga što i dolazim do medijske sfere i mislim da upravo koliko budu mediji profesionalni i odgovorni, nepristrasni toliko će i ovo društvo sazrijevati jer upravo je na medijima najvaća moguća odgovornost jer su oni slika našega društva i vjerujte ni polika koja se vodi u ovoj državi nije slika ovoga društva koliko mediji koji će u budućnosti kreirati ono što mi zaista jesmo i naš identitet i naš mentalitet. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 13:54:42)

Hvala i vama.

Izvinjavam se poslaniku Papoviću poslanik Vučurović nije mogao biti u sali tada kada je bio

prozvan da govori pa ću mu sada dati riječ.
Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (30.07.19 13:54:53)

Svi koji su htjeli da u Crnoj Gori nešto shvate kakvi su mediji, posebno kakav je javni servis mogli su sinoć da uključe taj Dnevnik i drugi onaj poslednji pa da negdje od petog minuta pa do 20-og minuta u Dnevniku vide da se tu promovise Demokratska partija socijalista, da se promovise lider te partije, da se govori o dijaspori, o iseljenicima, o porodici Petrović, o prenosu ostataka ljudi iz dinastije Petrović koji još nijesu prenešeni u Crnu Goru, a sve u oblandi dukljanskog identiteta, sve u oblandi vlasti. Mogli ste i tu da vidite, poštovani građani, da ne može da se pronađe neki historičar koji će govoriti o tome, sa pozicije nepristrasnosti, nego se dovodi čovjek, poslanik iz Skupštine Crne Gore, poslanik DPS-a da o tome govori i njemu nije muka da kaže nemojte mene dajte nekog drugog ako ima neko poput onoga Bogičevića da zasmijeva narod nego on direktno govori o tome. Ovo je samo jedna slika od sinoć, skica jedna ovako, a biće ih još.

Kada se u Crnoj Gori kaže da se neko društvo ne može demokratski razvijati bez profesionalnog, nezavisnog novinarstva onda je to čista floskula. Ovdje novinarstvo davno potpalo pod skute politike i posebno režima, govorim o režimskom novinarstvu jer Crna Gora je jedno od onih društava u kojem je gušenje slobode, gušenje medija. Ono se podstiče od strane režima nije da postoji evo pričamo o samoregulaciji, to je jedna čista takođe floskula. Ovdje se gušenje medija podstiče od strane režima i to podsticanje gušenja medija dovelo je do tragičnih događaja, do ubistva Duška Jovanovića, dovelo je do napada na medije, do postavljanja eksplozivnih naprava, dovelo je do ranjavanja novinara, dovelo je do prebijanja novinara. Šta imamo tu, imamo i da u institucije uključene u sve to, u proganjanju novinara. Imamo poslednji slučaj vezan za gospodina Gojka Raičevića, dešava se to da umjesto da budu privedeni pravdi i privedeni na saslušanja oni koji su učestvovali u ovoj aferi koji je prenio Portal Inforce Milan Roćan i ta ekipa koja se oglašavala, koja se sa njim zanimala na telefonu i koja je pričala svašta i za Crnu Goru i za ljude iz Crne Gore privodi se na saslušanje gospodin Gojko Raičević. E, to je slika i prilika režimskog odnosa i ove agencije prema medijima u Crnoj Gori i prema rezultatima "svjetskog indeksa slobode za 2019. godinu", koji su objavili reporeteri bez granica, Crna Gora je u konstantnom nazadovanju, zauzima zavidnu 104 poziciju. Slobodniji od Crne Gore su na primjer Mozambik, Libano i Kenija. Samo ja moram da ođe podvučem da postoji jedna razlika između Crne Gore i ovih država jer u Keniji njihov lider Uhuru Kenijata tek od 2013. godine na čelu te države. Predsjednik Mozambika Filipe Njusi tek od 2015. godine, dok Milo Đukanović gazi 30 godinu na vlasti u Crnoj Gori i on je idol mnogih diktatora, on je idol mnogih onih koji od novinara prave što je njima volja, da kreiraju medijsku scenu i da ne kažem još šta rade s novinarima, a to smo vidjeli i prije nekih 15 godina u Crnoj Gori.

Ova agencija je jedna od čistih režimskih punktova, dakle jedna uslužna agencija. Meni je dovoljno da vidim savjet ove agencije da bi mi bilo jasno o kakvom se tijelu radi. Koliko sam upoznat, jedan od članova tog savjeta je i gospodin Todorović, jesam li pogriješio? Nisam.

Poštovani građani, taj gospodin je izjavio nedavno, on je član Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade, Trinaestojulsku nagradu neće moći da dobije onaj ko je protiv Crne Gore. Dokazani neprijatelji Crne Gore ne mogu da dobiju tu nagradu. Eto koliko je Agencija za elektronske medije nezavisno tijelo, koliko može da se bavi uopšte ... (Prekid) Ovo što gledate na Radio Televiziji Crne Gore koja je postala zastiđe za novinarsku profesiju, takođe je rezultat djelovanja ove režimske Agencije za elektronske medije, a posebno njenog savjeta i ovih koji se primaju u taj savjet.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 14:00:20)

Poslednji diskutant je poslanik Papović. Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (30.07.19 14:00:32)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Na početku bih htio da se ukratko osvrnem na ocjenu koja se čula u prethodnoj diskusiji vezano za moj jučerašnji nastup na Televiziji Crne Gore. Dakle, pozvan sam da prokomentarišem prenos posmrtnih ostataka članova dinastije Petrović Njegoš, tri sina kralja Nikole i njegovog unuka jer sam član Koordinacionog odbora koji se bavi tim poslom, jer sam historičar, ni po kakvoj drugoj osnovi. Ja sam kao i oni koji prate Televiziju Crne Gore mnogo prije nego što sam postao poslanik DPS-a, pozivan u sličnim emisijama i sličnim prilikama da komentarišem teme koje se tiču historijskih pitanja, historijskih dešavanja. Mislim da je to priznanje mojoj profesiji, onome čime se bavim. Neka oni koji su gledali taj prilog procijene da li sam, prije svega, u tom prilogu rekao išta pogrešno. Mislim da je to jedini parametar da li sam rekao nešto pogrešno i da li je taj prilog bio svrsishodan. S druge strane, oni koji me kritikuju mislim da mogu biti pozvani, da im se može dati prostor samo ako bi se govorilo o rekorderima po broju opomena zbog neprimjerenog ponašanja u Parlamentu. Mislim da bi njih jedino u takvim prilikama mogli da pozovu. Sada da nastavim vezano za ovu tačku dnevnog reda.

Prije svega, riječ je o Izvještaju o radu Agencije za elektronske medije. Ono što je najznačajnije u ovom izvještaju je dio koji se odnosi na profesionalne standarde. Zašto. Zato što je to vezano direktno s poslednjim Izvještajem Evropske komisije o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji i u dijelu koji se tiče slobode izražavanja upućuju se kritike, prije svega i za javni servis i za Agencije za elektronske medije. U jednoj diskusiji sam rekao da je to odgovornost, prije svega nas koji činimo parlamentarnu većinu i izvršne vlasti, ali i da se u tom izvještaju ukazuje upravo na nedostatak profesionalizma i da je to kritika koja se odnosi, prije svega, na medijske subjekte.

U tom izvještaju se kaže medijska scena je i dalje visoko polarizovana, a još uvijek postoje i izazovi u razumijevanju uloge slobodnih medija, mehanizmi samoregulacije ostaju slabi. U vašem izvještaju, u dijelu koji se tiče profesionalnih standarda kaže se - Agencija ostaje pri stavu da je neophodno unapređenje postojećeg zakonskog okvira bilo jačanja samoregulatornih mehanizama, bilo proširenjem nadležnosti regulatora o pravu obezbjeđenja proporcijalnih i efikasnih sankcija. Imajući u vidu vođene postupke vezano za primjenu profesionalnih standarda mora se istaći činjenica da je nivo njihove primjene zabrinjavajuće nizak.

Mislim da, prije svega, u oblasti samoregulacije nije postignut onaj nivo kvaliteta koji je potreban da bi imali ne samo slobodne nego istovremeno i profesionalne medije. Jer, kako se kaže u Izvještaju Evropske komisije, postoje izazovi u razumijevanju uloge slobodnih medija. Mislim da ćemo se složiti da u oblasti elektronskih, pa i štampanih medija postoji visok procenat onih medija i da su čak dominantni koji su postigli nezavisnost u odnosu na vlast, ali mislim da nijesu postigli nezavisnost u odnosu na ostale centre moći i da tu fali samoregulacija. Ne postoji jedinstven mehanizam samoregulacije, odnosno jedinstveno tijelo. Neki mediji su pokušali tako što su u okviru sebe formirali samoregulatorna tijela. Pravo da vam kažem meni to liči kao kada bi neko privredno društvo samo sebe kontrolisalo da li pravilno plaća porez. Mora samoregulacija biti mnogo kvalitetnija ukoliko želimo istovremeno slobodne i profesionalne medije. Mislim da to nije sada slučaj. Zbog toga mi imamo ono što ste naveli u izvještaju, da se izvještavanje o činjenicama često preklapa s komentarima, da nije jasno razdvojeno šta su činjenice u izvještavanju, šta su komentari. Ono što su kolege prije mene rekle, komentari koji se postavljaju na portalima nijesu autorizovani. To je, takođe, jedan potpuno neuređen segment elektronskih medija koji, takođe, nanosi veliku štetu. Jer, plasiranje informacija iz komentara je jednako značajno kao ono što je plasiranje informacija u osnovnom tekstu.

Tako da mislim da je Agencija za elektronske medije ima obavezu da analizira kvalitetna rješenja iz razvijenih zemalja gdje su mediji uređeni, gdje je sloboda izražavanja uređena i da predstavi nama, odnosno Parlamentu mogućnosti za rješavanje ovog pitanja. Jer, zaista, kao što svi vidimo, nije ovo uređeno onako kako bi trebalo. Evropska komisija to u svom izvještaju prepoznaje. Izvinjavam se zbog prekoračenja. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 14:06:20)

Hvala vam.

Za komentar se javio poslanik Vučurović. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (30.07.19 14:06:24)

Što se tiče opomena, vjerovatno se na mene mislili. Veoma sam ponosan na to što smo noćna mora Demokratskoj partiji socijalista i tako će biti do smjene ove vlasti, a onda slijedi ono što sam već više puta nagovijestio, dakle odgovornost za sve ono što je Demokratska partija socijalista zajedno sa svojim poslušnicima uradila Crnoj Gori. Vi vjerovatno nećete biti dio te odgovornosti jer ste negdje deseta karika u svemu tome.

Dakle, vrlo precizno sam se osvrnuo na prilog koji je bio sinoć na Radio Televiziji Crne Gore. Htio sam da kažem kako to funkcioniše kada u nekih petnaest minuta udarnog dnevnika imate od predsjednika Demokratske partije socijalista pa do poslanika Demokratske partije socijalista kako to izgleda kada oni pojašnjavaju istoriju Crne Gore iz njihove vizure. Htio da kažem da li je to taj javni servis koji plaćamo svi mi, koji plaćaju svi građani Crne Gore, a koji je usmjeren protiv skoro polovine Crne Gore. To je taj javni servis koji radi na fonu dukljanskih falsifikata, koji radi na fonu politike vladajuće, dakle to nije javni servis svih građana i mi ga tako i ne shvatamo.

Gospodine Papoviću, da su vas pozvali prije nekih desetak godina da komentarišete ovo što ste komentarisali sinoć, znate šta biste vi rekli, ono što ste sada klicali, neka živi naše milo srpstvo, citirali biste kralja Nikolu. Kralj Nikola je u odgovoru, čini mi se, a možete me ispraviti, kralju Aleksandru kada je objavljen rat Austrougarskoj, kada se podržala Kraljevina Srbija u ratu protiv Austrougarske, između ostalog je kazao i time finiširao slavno i uveo Crnu Goru u društvo slavni država kao srpsku državu, kazao je kralj Nikola - neka živi naše milo srpstvo. E, to bi gospodin Papović, neću sada da iskoristim neku krupniju riječ, hajde da kažem da ste sada poštteni i korektni to biste vi rekli, hajde, evo povlačim, u redu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 14:08:49)

Opominjem vas ...

... drugi put ako pomenete dobićete opomenu. Ovo kako ste vi rekli to je negativan kontekst nego nastavite i vodite računa o tome.

JOVAN VUČUROVIĆ (30.07.19 14:09:02)

Dakle, da ste onaj Dragutin Papović od prije desetak godina, koji je bio Srbin, pripadnik ne znam da li ste bili unitarista ili federalista srpski ne znam, ali da ste bili onaj Dragutin Papović iz toga vremena vi biste rekli neka živi naše milo srpstvo. Vi ste pošli putem konvertita, dakle vi ste pošli mirisom novca. Jednostavno tu ste se locirali gdje ste sada, iz jednostavno nekih lukrativnih razloga, hajde da ne budem ja više Srbin dajte da nešto očoplím kada mogu i ostali da se bave dukljanskim falsifikatom.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 14:09:38)

Hvala.

Komentar je ograničen, završili ste.

Pravo na odgovor na komentar ima poslanik Papović. Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (30.07.19 14:09:48)

To je manir. Izreknete neistine i onda odete. Ovo što je gospodin rekao o nekom mom navodnom djelovanju prije deset godina je potpuna neistina, lako provjerljiva jer sam i tada objavljivao tekstove, tada sam, takođe, nastupao u medijima i ništa od ovoga nijesam rekao. Tako da je ovo potpuno jedna podmetačina.

Što se tiče nekih drugih izjava, da je DF noćna mora za DPS, to nije tačno. Da je DF noćna mora za pristojan razgovor u Parlamentu to jeste tačno. Mislim da tu sigurno zaslužuju takvu ocjenu. Upravo mislim da je teško voditi ovako jedan argumentovan, civilizovan, politički razgovor s ljudima koji zastupaju na ovaj način politiku i koji, prije svega, pokušavajući kopanjem po tuđim životima, po tuđoj prošlosti uz to iznoseći neistine, profitiraju. Mislim da je to nešto što ne bi trebalo da se radi. Svaki dalji komentar je suvišan. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 14:11:08)

Molim vas, kao što sam rekao, da ne bude da je pošten, ni ovamo ne mora biti mora za pristojan razgovor, uvažavajte se među sobom i saopštite sve što mislite jedni o drugima na korektan način.

Kolege, ovim smo završili raspravu o ovoj tački dnevnog reda. Samo želim da podsjetim da smo na jednom od naših cetinjskih parlamentarnih foruma imali jednu izvanrednu temu "Parlament i masovni mediji". Od naših učesnika iz inostranstva smo dobili priznanje da jedan parlament kao što je crnogorski Parlament takvu temu stavi na dnevni red. Na žalost, kako su svi mediji bili pozvani samo je jedna novinarka postavila jedno pitanje na tom Cetinjskom parlamentarnom forumu. Tu smo, a to je pomenula poslanica Bošnjak, razgovarali o tome što znače komentari, govorili smo i o postistini. Užasno je što mi imamo danas toliko komentarisanja i toliko komentara čiji se identitet ne zna. Dajte imenom i prezimenom, pa komentarišite što god hoćete, a ne skrivajte se iza raznoraznih niknejmova.

Sada pitam predlagača da li želi dati završnu riječ? Ako želi, vrlo kratko. Izvolite.

GORAN VUKOVIĆ (30.07.19 14:12:25)

Gospodine Brajoviću, radi javnosti samo nekoliko rečenica.

Agencija za elektronske medije obavlja samostalno kao nezavisni organ poslove iz svoje nadležnosti, poštujući zakon, pravilnike i standarde vezano za oblast za koju je nadležna. Moram da kažem da nije prirodno da agencija utiče na uređivačku politiku medija dok oni ne krše standarde u oblasti medija. Sve sugestije i komentare koje smo ovdje čuli uzećemo u obzir i razmotrićemo tako da se nadam da ćemo nešto od toga i primijeniti. Agencija je raspoložena za saradnju sa svima, transparentnost agencije je i ovdje primijećena. Sve ono što agencija radi možete naći u dokumentima koja su objavljena na sajtu agencije, tamo su ta dokumenta sistematična i pokazuju ukupne aktivnosti agencije koje agencija sprovodi u oblasti za koju je nadležna. Takođe bih želio da se zahvalim svima koji su uzeli učešće u obrazlaganju naših izvještaja na današnjoj sjednici. Hvala još jednom.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 14:13:39)

Hvala i vama.

Konstatujem da je pretres po ovoj tački završen, izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku Izvještaj o radu Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2018. godinu s Finansijskim izvještajem Agencije za 2018. godinu i Izvještajem o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza za 2018. godinu. Ovlašćeni predstavnici Agencije elektronsku komunikaciju i poštansku djelatnost su Darko Grgurović, izvršni direktor Agencije i Branko Kovijanić, predsjednik Savjeta Agencije. Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Boris Mugoša.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik agencije želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Dajem riječ gospodinu Darku Grguroviću i molim ga da da doprinos dužinom uvodne riječi našem zahtjevu za racionalizaciju. Izvolite.

DARKO GRGUROVIĆ (30.07.19 14:14:27)

Poštovani predsjedniče Skupštine, poštovane poslanice, poštovani poslanici,

Izveštaj o radu Agencije za 2018. godinu je urađen u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonu o poštanskim uslugama. Izveštaj se sastoji iz osam poglavlja i daje detaljan pregled aktivnosti agencije i stanja tržišta elektronskih komunikacija i tržišta poštanskih usluga. Ovom prilikom ću navesti najznačajnije za 2018. godinu. Agencija je izvršila sve aktivnosti predviđene Planom rada agencije za 2018. godinu koji je usvojila Skupština Crne Gore na sjednici 26. decembra 2017. godine.

U 2018. godini po nalogu agencije smanjene su cijene veleprodajnih usluga terminacije poziva u fiksnoj i mobilnoj mreži, veleprodajnih usluga ADSL paketa i veleprodajnih usluga iz linija za sve operatore sa značajnom snagom na tržištu. Agencija je crnogorskom Telekomu naložila da od 1. maja 2019. godine snizi maloprodajne cijene telefonskih poziva iz svoje fiksne mreže i toka drugih fiksnih mreža u Crnoj Gori za 40%, ka mobilnim mrežama u Crnoj Gori za 10%, ka mobilnim i fiksnim mrežama u drugoj, trećoj i četvrtoj međunarodnoj zoni za 10%. Po nalogu agencije crnogorski Telekom je u 2018. godini je snizio maloprodajne cijene usluga pristupa internetu za sve ADSL pakete za 10%.

Agencija je nastavila s aktivnostima vezanim za racionalno upravljanje radio frekvencijskim spektrom, brojevima i adresama kao ograničenim prirodnim resursima. Agencija je donijela 2.525 odobrenja za korišćenje radio frekvencija i rješenja o utvrđivanju tehničkih i operativnih uslova za korišćenje radiofrekvencija. Takođe je donijeto 34 odobrenja za korišćenje brojeva i adresa. U sistem za mapiranje elektronske komunikacione infrastrukture su unijeti podaci o antenskim stubovima i objektima svih operatera, kao i podaci o najvećem dijelu telekomunikacione kablovske kanalizacije. Izvršena su mjerenja kvaliteta servisa mobilnih mreža u Crnoj Gori. Rezultati mjerenja pokazuju visok stepen kvaliteta mobilnih usluga kako u urbanim područjima tako i na putnim pravcima.

Tokom 2018. godine agenciji je podnijeto 537 žalbi korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga na odluke operatera. Ukupno 300 žalbi je riješeno u korist pretplatnika, odnosno 56% od ukupnog broja podnijetih žalbi. Predstavnici agencije su tokom 2018. godine bili uključeni u rad radnih grupa za pregovaračka poglavlja 1, 3, 8, 10 i 28. U saradnji s Međunarodnom unijom za telekomunikacije uspješno je organizovana Međunarodna konferencija regulatornih agencija pod nazivom "Razvoj regulatornog okvira za digitalnu budućnost". Pravovremena i kvalitetno utvrđena politika razvoja elektronskih komunikacija od strane Vlade Crne Gore te predvidiv i razvijen regulatorni okvir usaglašen s pravnom tekovinom EU koji je shodno svojim nadležnostima uspostavila agencija, doprinijeli su nastavku trenda brzog razvoja tržišta elektronskih komunikacija i tokom 2018. godine. Elektronske komunikacione mreže u Crnoj Gori su na visokom stepenu razvoja i u njima se pružanje elektronskih komunikacionih usluga primjenjuju najsavremenije tehnologije. Putem takvih mreža korisnicima u Crnoj Gori danas se nude sve elektronske komunikacione usluge koje se pružaju u razvijenim državama i koje zadovoljavaju potrebe korisnika.

Na kraju 2018. godine u registar operatera elektronskih komunikacija je bilo upisano 35 operatera. U toku 2018. godine u razvoj elektronskih komunikacionih mreža i servisa operateri su uložili preko 21 milion eura, što govori da imamo stabilan i predvidiv regulatorni okvir. Tokom 2018. godine nastavljen je trend povećanja broja korisnika.

... elektronskim komunikacionim mrežama pristupaju putem najsavremenijih tehnologija. Povećane su brzine kojima korisnici pristupaju internetu, povećano je korišćenje elektronskih komunikacionih usluga, a posebno prenosa podataka.

Na kraju 2018. godine broj fiksnih pretplatničkih linija u poređenju s prethodnom godinom je veći za 13,6%. Broj korisnika mobilne telefonije je veći za 8,6%. Broj priključaka distribucije AV sadržaja je porastao za 11.5%. Broj korisnika fiksnog širokopojasnog ... (Prekid) koji je ostvario

pretplatnik u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži na mjesečnom nivou iznosio 93 gigabajta i bio je za 18% veći u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan internet saobraćaj koji su ostvarili korisnici u fiksnim mrežama je iznosio 167,6 petabajta i bio je za 65% veći u odnosu na prethodnu godinu. U registar poštanskih operatora je upisano osam operatora. Poštanski operatori su u toku 2018. godine ostvarili 10,2% poštanskih usluga više u odnosu na prethodnu godinu.

Izveštaj o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2018. godinu sadrži pregled prihoda i rashoda koji je agencija ostvarila u toku 2018. godine. Ukupno ostvareni prihodi agencije u 2018. godini i veći su za 4,71 u odnosu na planirane prihode agencije za 2018. godinu. Ukupno realizovani rashodi agencije za 2018. godinu iznose 3.079.804 eura i manji su za 6,60% u odnosu na opredijeljene rashode za 2018. godinu. Agencija je poslovnu 2018. godinu je po bilansima završila s ukupnom dobiti od 950.527 eura, odnosno kada se oduzmu rashodi koji se ne iskazuju bilansima dobit iznosi 681.309 eura. Prema mišljenju ovlašćenog revizora, finansijski iskazi Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost po svim materijalno značajnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finasijsko ... (Prekid) na dan 31. decembra 2018. godine. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 14:21:38)

Hvala vama, gospodine Grguroviću.

Imamo dva prijavljena diskutanta.

Prvo riječ ima poslanik Radule Novović i nakon njega poslanik Bogdan Fatić.

Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (30.07.19 14:21:54)

Hvala, predsjedniče.

Uvažene građanke i građani, poštovane kolegice i kolege, gospodine Grguroviću,

Želio bih u svom izlaganju, a toga nema u ovom Izveštaju, dam kratak osvrt na ulogu Agencije za elektronske komunikacije u promociji i izgradnji informacionog društva u Crnoj Gori.

Smatram da je agencija na ovom planu od svog osnivanja 2001. godine odigrala izuzetno veliku ulogu u našoj državi. Ta uloga se ogleda, prije svega, u dijelu koji se odnosi na osnovnu djelatnost agencije, a to je njena uloga kao regulatora. Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je osnovana, kao što rekoh, 2001. godine kao regulatorno tijelo koje je funkcionalno nezavisno od subjekata koje eksploatišu elektronske komunikacione mreže, obezbjeđuju opremu ili pružaju servis. Agencija je bila prvo regulatorno tijelo koje je inače formirala Vlada Crne Gore. Kada je počinjala s radom ova agencija tržište telekomunikacija nije bilo potpuno liberalizovano. Fiksni operator crnogorski Telekom i mobilni tadašnji operator Monet su bili u državnom vlasništvu dok je drugi mobilni operator Telenor bio u privatnom vlasništvu. Postojao je i jedan internet servis provajder tadašnji Internet Crna Gora. Predanim, kvalitetnim i stručnim radom agencije stvarani su povoljni uslovi za dalji napredak u ovoj oblasti. Agencija je obezbjeđivala sve ovo vrijeme predvidiv regulatorni ambijent koji je omogućavao ravnopravne uslove za poslovanje svih operatora.

Godine 2007. Crna Gora je dobila dobila novog trećeg mobilnog operatera. Iako je bilo dosta polemike o tome da li ima prostora za novog operatora, iz Regulatorne agencije su bili istrajni u tome da je stvoren odgovarajući regulatorni ambijent od strane regulatora i povoljan poslovni ambijent od strane Vlade Crne Gore. Nakon sprovedenog postupka javnog tendera na naše tržište je ušla kompanija M:tel. Dokaz povoljnosti ambijenta za strane investitore je bio taj da je M:tel izradio svoju mrežu veoma brzo i u roku, koliko se sjećamo, od oko 75 dana od dobijanja licence od agencije, dakle samo u roku od 75 dana. Mnogi eksperti se slažu da je ulazak novog mobilnog operatora bio veoma značajan za naše tržište i to ne samo kada su u pitanju telekomunikacije.

Na početku sam pomenuo da je agencija dala veliki doprinos u izgradnji i promociji informacionog društva u Crnoj Gori. Agencija dosta radi na promociji univerzalnog servisa, zaštiti i

edukaciji korisnika, njihovoj bezbjednosti, a takođe su dali i doprinos u realizaciji sistema i korišćenja broja za hitne pozive 112, naravno zajedno s Ministarstvom unutrašnjih poslova i operatorima. Posebno bih istakao ovom prilikom aktivnosti agencije na pružanju podrške brojnim projektima koji se realizuju u Crnoj Gori, a naročitu Festivalu informatičkih dostignuća Infofesta koja je manifestacija od državnog značaja. Agencija od 2003. godine u kontinuitetu u okviru Infofesta organizuje međunarodnu konferenciju regulatora dajući na taj način poseban pečat međunarodnom kvalitetu najznačajnijeg skupa ovog tipa u regionu Jugoistočne Evrope koje traje već 26 godina.

Na kraju, gospodine Grguroviću, smatram da je izvještaj koji ste nam dostavili veoma kvalitetan. On je dokaz vašeg odgovornog i predanog rada. Vjerujem da ćete u tom pravcu i nastaviti postižući i u narednom godinama zapažene rezultate, dalje nastavljajući da dajete značajan doprinos razvoju informacionog društva, odnosno digitalnoj transformaciji naše države. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 14:25:51)

Hvala vama, poslaniče.

Izvolite, poslaniče Fatiću, imate pet minuta.

BOGDAN FATIĆ (30.07.19 14:25:57)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani predstavnice Agencije,

Na samom početku ono što moram da saopštim i naglasim jeste da se u Crnoj Gori primjenjuju savremene informacione komunikacione tehnologije u čiji razvoj i osavremenjavanje su operateri samo tokom prošle godine uložili oko 21 milion eura. Ukupna ulaganja za prethodne tri godine su bila nešto oko 240 miliona eura. Na nivou Crne Gore u toku 2018. godine, funkcionisalo je ukupno oko 35 operatera elektronskih komunikacija, a trend rasta broja korisnika komunikacionih usluga i broja korisnika širokopojasnog interneta iz godine u godinu se povećava. Samim tim, na kraju 2018. broj korisnika fiksnog širokopojasnog interneta je veći za 12,5% u odnosu na 2017. godinu. Takođe, broj korisnika mobilne telefonije veći je za 8,59% u odnosu na prošlu 2017. godinu. Broj korisnika mobilne telefonije u junu mjesecu je bio nešto iznad milion, a sami podatak ukazuje koliko je to broj ako znamo da Crna Gora ima nešto preko 650.000 stanovnika. Udio postpejd korisnika iznosio je oko 52,74% dok je onih koji račune dopunjavaju putem vaučera ili elektronski nešto iznad 47%.

Ono što je posebno interesantno naglasiti radi javnosti je svakako podatak da je ukupan internet saobraćaj u fiksnim mrežama za 2018. godinu uvećan za 65% u odnosu na prethodnu godinu. U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, a prevashodno u cilju veće dostupnosti elektronskih komunikacija građana Crne Gore Agencija za elektronske komunikacije je sprovedla niz mjera kako bi cijene elektronskog saobraćaja u prethodnoj godini smanjile. Navešću samo one sprovedene korake za koje smatram da su važni za građane. Smanjene su maloprodajne cijene poziva iz fiksne mreže crnogorskog Telekomu ka drugim fiksnim mrežama po Crnoj Gori za 40%, a ka mobilnim i fiksnim mrežama u drugoj, trećoj i četvrtoj međunarodnoj zoni za 10%. Smanjene su maloprodajne cijene usluga pristupa interneta za sve ADSL korisnike za 10%.

Takođe, kao što sam kazao nekoliko puta dosad, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost poseban akcenat stavlja na zaštitu potrošača, odnosno konzumenata usluga, pa je tako samo u prethodnoj godini 55,87% žalbi korisnika javnih elektronskih usluga riješeno u korist pretplatnika, odnosno žalbi je riješeno u korist pretplatnika od 537 koliko ih je ukupno podnijeto na račun operatera usluga. U dijelu koji se odnosi na pružanje poštanskih usluga takođe je ostvaren značajan napredak. Naime, u 2018.godini je ostvareno 10,2% više poštanskih usluga u odnosu na 2017.godinu a ukupan broj poštanskih operatera na kraju prethodne godine bio je 800.

Pred sam kraj izlaganja iskoristiću priliku da sve podsjetim da smo još prethodne godine tokom usvajanja Izvještaja Agencije za 2017. godinu utvrdili da je pokrivenost stanovništva u Crnoj Gori GSM signalom čak 99%, što našu zemlju svrstava u red zemalja sa izuzetnom pokrivenošću signalom. Takođe ću nas sve podsjetiti da je nedavno pokrivenost 4G signalom na području Crne Gore bila svega 70%, a danas je čak 90%, pri čemu su ruralna područja u pretodnih nekoliko godina bila zapostavljena bez obzira što su plaćali pretplatu istu onoliko kao u gradskim područjima. Danas pokrivenost 4G signalom apsolutno ne zavisi od toga da li govorimo o gradskom ili ruralnom području. Ovo u stvari znači da Crna Gora ide u pravcu razvijanja digitalnog društva koje je zasnovano na, prije svega, mrežnim uslugama i brzim internet konekcijama. Moramo se složiti da je napredak u razvoju elektronskih komunikacija značajan što direktno doprinosi ostvarivanju ekonomskog rasta, odnosno ekonomskoj konkurentnosti naše zemlje, a samim tim i stvaranju kvalitetnih preduslova za život naših sugrađana. Posebno bih skrenuo pažnju i na to da su operatori koji funkcionišu na tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori sastavni dio jakih svjetskih sistema, što negdje dodatno obezbjeđuje stabilnost i kvalitet pružanja usluga u ovoj oblasti. U tom smislu delegacija Crna Gore je imala aktivno učešće na Svetskoj konferenciji o radio - komunikacijama koja je održana u Egiptu novembra tekuće godine, a koja se održava svake tri ili četiri godine i(prekid)... primjenu i po potrebi mijenja pravilnik o radio - komunikacijama.

Na samom kraju još jednom da istaknem da se radi o sveobuhvatnom izvještaju iz kog se jasno može zaključiti da je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost detaljno sprovedla plan aktivnosti predviđen za 2018.godinu, te da konstantno radi na unapređenju usluga krajnjih potrošača i njihovoj zaštiti a u isto vrijeme i na unapređenju sistema konkurentnosti na samom tržištu elektronskih komunikacija. S tim u vezi predlažem usvajanje ovog Izvještaja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 14:31:14)

Hvala, poslaniče Fatiću.

Pitam predstavnika Agencije da li želi dati završnu riječ.

Izvolite, riječ ima gospodin Darko Grgurović, izvršni direktor Agencije.

DARKO GRGUROVIĆ (30.07.19 14:31:42)

Zahvaljujem poslanicima Fatiću i Novoviću koji su izrazili svoju zahvalnost stanjem u sektoru i radom agencije, kao i pripremljenim izvještajem.

Zaista se radi o jednom vrlo razvijenom sektoru elektronskih komunikacija i u samo bih pročitao i zaključak Evropske komisije u vezi sa poglavljem 10 - informatično društvo i mediji koji kaže: EU podržava dobro funkcionisanje internog tržišta za elektronske komunikacije, elektronsku trgovinu i audio vizuelne usluge. Pravila štite potrošače i podržavaju univerzalnu dostupnost modernih servisa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 14:32:26)

Zahvaljujem.

Konstatujem da smo završili pretres o Izvještaju rada Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2018.godinu sa finansijskim izvještajem Agencije za 2018. godinu, izvještajem o izvršenoj reviziji finansijskih ... Po ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda, a ona je Finansijski izvještaj o radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2018.godinu. Ovlašćeni predstavnici Agencije za lijekove i medicinska sredstva su Milorad Drljević direktor Agencije i Željka Bešović pomoćnica direktora Agencije. Izvjestioc odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Branko Čavor.

Otvaram pretres, da li predstavnik agencije želi dopunsko obrazloženje?

Želi. Riječ ima gospodine Drljević. Izvolite.

MILORAD DRLJEVIĆ (30.07.19 14:33:13)

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi poslanici, uvaženi građani,

Agencija za lijekove i medicinska sredstva je svoje finansijske izvještaje za 2018.godinu uradila u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji koji predviđa da finansijski izvještaj budu pripremljeni u skladu sa svim međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja kao i pratećom računovodstvenom regulativnom Ministarstva finansija. Finansijski izvještaji podliježu godišnjoj reviziji od strane nezavisnog ovlašćenog revizora, a takođe finansijski iskaz i analizu poslovanja vrši Državna revizorska institucija koja je svoju analizu za 2017.godinu uradila.

Tokom 2018.godine poslovanje je usklađeno sa finansijskim planom i zakonskim rješenjima kojima je regulisan status agencije i opredijeljeno je njeno poslovanje. Poslovne aktivnosti sprovedene u prošloj godini dale su pozitivan finansijski rezultat, odnosno ostvareni su ukupni prihodi od milion 304 hiljade i 245 eurai i ukupni rashodni od milion 280 hiljada i 150 eura, što je dalo pozitivan rezultat nešto više od 24 hiljade eura. Racionalnim i odgovornim korišćenjem sredstava opredijeljenih za rashode može se zaključiti da u cjelini gledano nije bilo prekoračenja planiranih izdataka, te da je trošenje raspoloživih sredstava bilo u skladu sa dinamikom priliva. Ukupno ostvareni rashodi agencije su manje za 5,3% od planiranih.

Kada je u pitanju Izvještaj o radu za 2018.godinu u uvodnom dijelu su navedene sve nadležnosti agencije vezane za Zakone o lijekovima i o medicinskim sredstvima, izjava o politici kvaliteta sigurnosti informacija, kao i organizaciona struktura i ljudski resursi institucije. U zakonodavnoj oblasti u 2018.godini intenzivno se radilo na novom Zakonu o lijekovima i Zakonu o medicinskim sredstvima. Zakon o medicinskim sredstvima je usvojen u prethodnom periodu u ovom Parlamentu. Zakon o lijekovima se nazali u Briselu na ocjeni uz popunjene tabele usklađenosti. Očekujemo da će se uskoro i ovaj zakon naći u skupštionskoj proceduri. Intenzivno se radilo i na održavanju i unapređenju informacionog sistema i povećanju dostupnosti stabilnosti informatičke opreme. Pored tehničkih unapređenja u saradnji sa Fondom za zdravstveno osiguranje se radilo i na uključivanju specijalnih bolnica. U sistem prijavljivanja neželjenih reakcija na lijekove, a sa Institutom za javno zdravlje, unaprijeđen je sistem za praćenje bezbijedne primjene vakcina.

Kada su u pitanju poslovi iz okvira zakonima definisanih nadležnosti, a precizno su navedene sve aktivnosti kao i akta koja su donesena u toku tih aktivnosti. Važno je napomenuti i stalno unapređenje broja kvaliteta ekspertskih procjena u agenciji kao i eksternih procjena i naravno rad stručno savjetodavne komisije a u oblasti raegistracije, vakcina, veterinarskih lijekova i drugo. Agencija prikuplja i obrađuje, analizira podateke o potrošnji lijekova tako da je urađena i obrada podataka za 2017.godinu, a određene su i maksimalne cijene lijekova koje se izdaju na teret Fonda za zdravstveno osiguranje.

Izvještaj o radu za 2018.godinu sadrži informacije i o međunarodnoj saradnji, edukacijama zaposlenih, kao i rad na sistemu upravljanja kvalitetom i sigurnosti informacija. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (30.07.19 14:36:58)

Zahvaljujem se gospodinu Drljeviću.

Prelazimo na raspravu, prvi učesnik je kolega Halil Duković, neka se pripremi koleginka Vera Bulatović.

HALIL DUKOVIĆ (30.07.19 14:37:12)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi gospodine Drljeviću,

O radu Agencije i ne treba puno govoriti s obzirom da ona zaista kvalitetno radi. Možda više

treba govoriti o značaju Agencije i upoznati građane Crne Gore sa značajem koji Agencija ima z sigurnost i bezbjednost lijekova koji se nalaze na crnogorskom tržištu. Ono što mogu da kažem, što je pohvalno jeste da Agencija finansira sama sebe, da je u prošloj godini njen budžet - prihodi su bili oko milion i 300 hiljada eura, a da su rashodi bili negdje oko milion i 230 hiljada eura. Od svih prihoda najvažniji prihodi su izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, zatim, naknadna za upis u Registar medicinskih sredstava i obnova dozvole za lijek.

Ono čemu ću malo više pažnje da posvetim to jeste nadležnosti Agencije koje su zaista dosta obimne. Ja ću iz svih tih nadležnosti izdvojiti samo neke, a to je izaje dozvolu za uvoz i izvoz lijeka, stara se o kvalitetu lijekova i vrši kontrolu kvaliteta lijeka. Naravno, kvalitet lijeka je ono što nas najviše interesuje i o čemu treba posebno voditi računa, jer lijek kao završno sredstvo u liječenju bolesti je nešto što predstavlja i efekat liječenja svakog građanina. Iz izvještaja smo upoznati da u Crnoj Gori nije bilo lijekova lošeg kvaliteta ili lijekova kako često zovemo falsifikovane prirode što je dobro i što samo uliva sigurnost u kvalitet svakog lijeka koji je prisutan na crnogorskom tržištu. I ako znamo da se u svijetu, recimo, oko 76 milijarde dolara godišnje proda lijekova koji nijesu dobrog kvaliteta ili švercovanih lijekova, poznato je da se kako svetska zdrasvena organizacija prepostavlja da u svijetu oko 100 hiljada građana godišnje umre zbog primjene nekvalitetnog lijeka. Sva je sreća što u Crnoj Gori nemamo toga i nemamo nijedan registrovani slučaj i uvoza ili da se nalazi neki lijek lošijeg kvaliteta. Ali ono što me zaista interesuje jeste da sam iz izvještaja vidio da u Agenciji radi 35 zaposlenih lica, a da je šest zaposelno preko Agencije za zapošljavanje, to je valjda ono određeno vrijeme. S obzirom na zaista veliki broj nadležnosti i uspjeh koji Agencija postiže zaista je vrlo interesatno kako Vi sa ovoliko zaposelnih uspijevate da zaista stvorite jednu sliku i kvaliteta, a i sigurnosti građana što se tiče liječenja, s obzirom da znamo da se skoro svakodnevno uvećava i broj veledrogerija koji borave u Crnoj Gori, odnosno rade u Crnoj Gori. Tih farmaceutskih kuća je znamo svaki danom sve više i zaista za to treba dovoljan broj kadrova da bi se to iskontrolisalo. Tako da zaista 35 stalno zaposlenih u Agenciji ne znam da li je to dovoljno, i da li je to sistematizacijom toliko određeno ili je neki broj koji zaista treba povećati s obzirom da zaista broj tih veledrogerija koje se u Crnoj Gori uvećavaju iz dana u dan.

I jedna činjenica koju bih želio ovdje da ponovim i da ukažem na značaj zdravstva i koliko je zdravstvo u Crnoj Gori skupo, a radi se o potrošnji lijekova koju ste Vi odlično dali u izvještaju u 2018. godini, i koje su to vrste lijekova koje su najviše potrošene u 2018. godini. Iz grupa lijekova koje je najviše potrošeno su prije svega lijekovi iz kardiovaskularnog sistema, zatim su lijekovi koji liječe bolesti krvi, na trećem su digestivni sistem, na četvrtom su lijekovi koji djeluju na nervni sistem i peti lijekovi za mišićno - koštani sistem. Interesatno je da na prvom mjestu folna kiselina, odnosno lijek koji se upotrebljava za liječenje malokrvnosti, na drugo je čuveni andol ili acetilsalicilna kiselina, a onda slijede lijekovi za pritisak, za reumu itd. Ali jedna činjenica je zaista interesatna. Ako pogledamo potrošnju u 2018. godini u eurima, vidjećemo da su na prvo mjesto antineoplastici imunomodulatori za koje je u 2018. godini utrošeno 20 miliona i 500 hiljada eura. Na drugo mjesto su lijekovi koji služe u liječenju digestivnog trakta u vrijednosti, na treće mjesto su lijekovi za liječenje krv i i krvotvornih organa preko 10 miliona eura, a na četvrtom mjestu kardiovaskularni sistem za čiju nabavku lijekova utrošeno devet miliona i 630 hiljada eura. Samo ove četiri grupe lijekova, znači samo za nabavku ovih lijekova je utrošeno preko 50 miliona eura. Ovo kažem zbog toga što smo mi sve starija populacija. Ovih lijekova ćemo morati imati sve više i više, jer je starost nešto što je nepobitno povlači veći broj medicinskih sredstava. Ali činjenica da su lijekovi svakim danom sve skuplji i skuplji, nove tehnologije uvećavaju i cijenu svakog lijeka, i naravno postoji velika mogućnost i zloupotrebe ovih lijekova, mislim da rad Agencije u budućnosti moramo u svakom pogledu, a vrlo je važno zbog zdravlja svakog građanina Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 14:43:21)

Hvala, poslaniče Duković.

Poslanice Bulatović.

Izvolite, imate riječ, nek se pripremi poslanik Suad Numanović.

VERA BULATOVIĆ (30.07.19 14:43:31)

Poštovani građani Crne Gore.

Pred nama je Izvještaj Agencije za lijekove i medicinska sredstva.

Ja bih svoje izlaganje počela rečenicom iz izvještaja, samo bih zamijenila riječ zakon sa izvještajem. Rekli ste na pripremu predloga novog Zakona o lijekovima i predloga Zakona o medicinskim sredstvima za slanje Evropskoj komisiji. Bukvalno tako, jedan izvještaj kao za slanje Evropskoj komisiji što bi bilo pohvalno nijesam rekla u negativnom kontekstu, izvještaj i mogla bih samo još prekomentarisati da će moja priča biti druga strana novčića od doktora Dukvića, i ne bih voljela da se protumači malicioznom, nego da je shvatimo kao drugu stranu novčića pa da zajedno dođemo do nekog boljitka koji će Agencija dozvoliti našem pacijentu odnosno građanu Crne Gore.

Na globalnom nivou farmaceutska industrija je jedna stuka koja se smatra jednom od najvećih. To je biznis koji se nalazi u rukama relativnog malog broja kompanija, a monopol vodi ka zloupotrebama na tržištu. Uticaj ovih kompanija na politički život ogleda se u njihovom direktnom određivanju cijena lijeka, a još uz to ako su te kompanije bliske vlasti onda teško običnom svijetu. Teorijski osnovna teoriska svrha proizvodnje lijekova je zdravlje, održavanje zdravlja, poboljšanje zdravlja i liječenje, dok je u farmaceuskoj industriji ipak profit stavljen daleko iznad zdravlja i života. Po njihovoj teoriji bolesti su tu da degenerišu profit po svaku cijenu, lijekovi koji bi brzo i efikasno izliječili bolest, a uz to ako su još i po pristupačnoj cijeni, tako nešto slobodno tržište ne može tolerisati. Činjenica da bolestan čovjek ne pita za cijenu kada se radi o liječenju među menadžerima i akcionarima u farmaceuskoj industriji shvaćena je kao glavna komparativna prednost u beskrajnoj trci za konstatnim povećanjem profita po svaku cijenu. U životu ovakve Crne Gore, izgubljena je svaka vrijednost, unižen je i ljekar i pacijent, i pored priče o velikim ulaganjima u zdravstvo Crne Gore, u većini opština ostaje i opstaje zdrastvo samo pregalaštvom ljekara i medicinskog osoblja.

Ministarstvo zdravlja i ova vlada tvrde da je pacijent i briga o njegovom zdravlju njihov imperativ. Ja se sa tim baš ne bih složila. U Fondu za zdravstvo broje milione za potrošene lijekove. U Kliničkom centru Crne Gore se hvale milionima u uloženim u razvoj iste. Ministarstvo zdravlja se bavi zamračenim terminima u kompjuterima, a drastičan rast potrošnje lijekova je ipak za brigu. i treba je smatrati kao da oboljeli građani žive u socioekonomskom ambijentu, koji mu ne omogućava zdrav život, niti ima zdravu ishranu, niti zdrave stilove života. A uz sve to medicinsku nauku su svakodnevno zamijenile arternativne metode nadriljekarstvo i promocija raznih lijekova na TV ekranima, po principu što skuplje to bolje. Česta povlačenja pojedinih medicinskih preparata čiju se ispravnost sumnja povećavaju sumnju građana u kvalitet i bezbjednost lijekova. Svjedoci smo postojanja vjernih kopija orginala, ali sa lažnim aktivnim komponentama supstancom takvi lijekovi se obično proizvode u tajnim laboratorijama u nehigenskim uslovima i radom nestručnih lica, i mogu se dešavati progresivne, aktivne ili nekakave druge sastojke otrovne su po život. Obećali ste da ćete formirati skrining laboratoriju za potrebu brzih analiza lijekova koja bi se posebno bavila otkrivanjem falsifikovanih lijekova. To bi možda povratilo vjeru i ugled svih zdravstvenih radnika kad biste često javno objavili da je taj lijek dobar. Antivakcionalni lobi se ne zasniva, bar ne u krugu zdravstvenih radnika, da su oni protiv vakcina, ali nesigurnost u vakcine o povećava nepovjerenje kako medicinskih radnika, tako i običnih građana.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 14:48:40)

Hvala, poslanice Bulatović.

Kao što sam najavio poslanik Suad Numanović, neka se pripremi poslanica Branka Bošnjak. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (30.07.19 14:49:07)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi direktore Drljeviću,

Dakle, pred nama je Izvještaj Agencije za lijekove, jer je naučna institucija koja se bavi regulativom u oblasti lijekova i medicinskih sredstava i ovaj izvještaj prosto se mora pohvaliti. Metodologija izrade ovog izvještaja je pregledna, jasna, i to što je koleginica Bulatović rekla prevazilazi možda okvire domaćeg terena i daje dobar izvještaj za evropske standarde. To govori o jednoj uspješnoj saradnji, o uspješnom radu ove Agencije koja ove godine slavi 10 godina rada i koja je opravdala cilj svog postojanja, bez obzira na ovaj kadrovski potencijal koji treba u narednom periodu sigurno ojačati.

Ja ću se ovdje osvrnuti, jer je juče bilo govora o potrošnji lijekova i poseban akcenat na potrošnju antibiotika i svakako na pojavu antivakcionalnog lobija i procenat vakcinisane djece kod nas. Kad govorimo o lijekovima znamo da je 2018. godine utrošeno 85 miliona eura za lijekove. Iz godine u godinu ta potrošnja lijekova se povećava u odnosu na 2016. godinu tj. uvećanje za neki 8,5% u odnosu na primjer na 2013. godinu to je uvećanje za 23%, u odnosu na 2017. godinu to je nekih novih osam i po miliona. I stalno tu imamo neku potrebu za nekih otprilike 10-ak miliona koje nam se iz godine u godinu povećavaju kada je potrošnja lijekova u pitanju. Neko će reći da postajemo malo bolesniji. Ja nijesam sklon tome. Sigurno da ono što jesu razlozi potrošnje lekova leži u činjenici da je prosto produžen vijek življenja sa 72,7 godina na 77, 7 godina, da smo uveli nove sofisticirane metode koje su otkrile nove hronične bolesti pa samim tim potrebu za liječenjem, da postoji rezistencija zbog možda zloupotrebe lijekova na pojedine vrste lijekova, na tržištu se pojavljuju novi efikasniji lijekovi. Nova lista lijekova kao što znamo koja je uvedena 2018. godine sa 1.156 lijekova je nešto što kad sve saberemo daje za pravo tim ciframa da na kraju godine uvijek moramo imati to povećanje potrošnje lijekova, ali isto tako znamo da je potrošnja lijekova po glavi stanovnika na primjer 124 eura kod nas, to je u odnosu na region mnogo manje i u odnosu na evropski standard mnogo manje.

Dakle, mi nijesmo po tom standardu potrošnji lijekova nigdje u vrhu nego naprotiv negdje više pri dnu i zbog toga moramo iznaći način da kroz jednu kvalitetnu analizu pokušamo zaista kod stvaranja budžeta za svaku narednu godinu da predvidimo ove stvari i da sredstva koja su potrebna za lijekove svedemo na najmanju moguću mjeru, a ne kao što je dosad to bilo vrijednost oko 10 miliona eura.

Takođe, kad govorimo o antibioticima hrabri činjenica da smo od 11-te godine definisanu dnevnu dozu na 1.000 stanovnika smanjili sa nekih 39 prvo na 30%, zatim poslednjih godina je smanjena još za nekih 3,6%. Dakle, imamo tendenciju pada upotrebe antibiotika, i to je jako dobro, jer znamo da često se stvara ta rezistencija na antibiotike, znamo kako smo ih samo uzimali na svoju ruku, kupovali itd. Ali prosto ne smijemo to da radimo, jer svaka zloupotreba antibiotika znači nekada da glavni instrument koji imamo u liječenju neke od bolesti za nas može da bude uzeto iz ruku ljekara i pacijentu ne možemo pomoći u momentu kada mu treba zaista ta pomoć, ali hrabri činjenica i u Kliničkom centru u odnosu 2017,2018. godina da imamo uštedu tih antibiotika na nivou nekih čini mi se oko 200.000 eura tako da i u tom pravcu svi zajedno vodimo računa o uštedi antibiotika. I na kraju oko antivakcionalnog lobija.

Znate mi smo imali u Crnoj Gori stepen vakcinisane djece preko 97%. Odjednom je krenuo taj antivakcionalni lobi i onda je to spalo na nekih 70. Zbog toga i sa ovoga mjesta zaista treba da uputimo jedan apel da ostave struci da kaže koliko jeste, a struka je rekla da vakcine su bezbjedne, sigurne za vakcinisanje djece i da ne smijemo podlijegati takvim antivakcionalnim lobima što znači oboljevanju. U Crnoj Gori na sreću nijesmo imali oboljevanja od tih zaraznih bolesti dječijih zaraznih bolesti, ali ne smijemo dozvoliti da nekada pokleknemo pa da imamo određenja oboljenja naročito kod djece i da ugrozimo njihovo zdravlje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 14:54:47)

Zahvaljujem, poslaniče, na vaše izlaganje.

Komentar ima koleginica Vera Bulatović. Izvolite.

VERA BULATOVIĆ (30.07.19 14:55:02)

Ja sam stvarno trudila se da prvi dio svog komentara pričam samo o lijekovima, ali kako se priča o zloupotrebi antibiotika i ostalih lijekova, onda sam našla da se opet napadaju ljekari. Ja stvarno, ali najstvarnije apelujem da odavde preko vlasti i svih ostalih funkcionera počnete više jednom da čuvate ljekara. Dokaz da je potrošnja antibiotika bila na nekom drugom nivou je sadašnja smanjenost antibiotika od kad je zabrana da se antibiotik može uzeti bez recepta. Znači, ljekari nisu zloupotrebljavali antibiotike. To je nešto što trebamo jednom da stavimo i ljekari su ti koji su odgovorni. Ono što je moj akcenat bio na lijekovima je u stvari ovaj dio javnog, u svakom tv Dnevniku tog dana kad se pojavi iz Evrope neki dopis da je neki lijek skinut iz upotrebe to vam je udarna vijest u Dnevniku. Nijednog ljekara niko nije pitao, nije ni vas kao glavnog za Agenciju za lijekove. A onda sistem ove sadašnje reforme zdravstva, šta smo uradili od izabranog doktora? Koliko lijekova izabrani ljekar može da napiše bez faksimila specijaliste? Ograničili smo ga na masu stvari koje bukvalno se pretvorio u administrativnog radnika. Treba vratiti povjerenje u ljekara normalno obezbjeđujući mu da ima normalan status u normalnom društvu da bi mogao da funkcioniše. Ono što treba pitati zašto svi zaobilazimo istinu, zašto mi u Crnoj Gori imamo dva do sedam puta skuplje lijekove, ne sa pozitivne liste, nego tu smo uzeli sve tendere koji su najjeftiniji u regionu, ali ako tražitelj na slobodnu prodaju će da bude dva do sedam puta skuplji nego u Srbiji. To vam je i za plavix i za preduktal, da ne pričamo, ovu su kardiološka paleta.

Što se tiče terapije za karcinome prošlog mjeseca je bilo jako teško doći do jedne određene grupe lijekova za liječenje karcinoma. Svaki dan je na dnevniku vijest da nema vakcine za hepatitis koja se daje u ovom periodu. Nije istina da se nema para i da svi lijekovi ne mogu da budu jeftiniji, reći ću vam samo jedan podatak koji sam pročitala. Od 10 vrhunskih farmaceutskih industrija 9 njih potroši više od 90% na marketing za lijekove. Znači, ta sredstva koja se zato potroše možda bi nam donijela i rešenje za neke lijekove koji se trenutno ne mogu naći u prodaji.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 14:58:35)

Zahvaljujem, poslanice Bulatović.
Poslaniče Numanović, izovlite.

SUAD NUMANOVIĆ (30.07.19 14:58:41)

Dakle, koleginice Bulatović ja se zaista u potpunosti slažem sa vama kada govorimo o potrošnji antibiotika. Dakle, nikada ljekari nijesu bili ti koji su bili faktor velike potrošnje lijekova. Ljekari daju, u skladu sa strukom, sa jasnim pravilima, sa jasnom procedurom. Ono što je bilo kod nas zloupotrebe jeste da su se ti antibiotici mogli kupovati u slobodnoj prodaji. I znate, kad možete da kupite antibiotik u slobodnoj prodaji, onda često i kod vas i kod mene i kod doktora Dukovića su dolazili pacijenti pa kaže - da ja sam sad došao ali sam do sad davao djetetu ili sam ja pio taj antibiotik. Znači, to čujemo, to smo slušali. I ako takve imamo primjere da su to radili na svoju, oni su, što kažu uslovno neprijatelji sebi i svom djetetu kad sami to daju, bez antibograma, bez znanja ljekara i kad se uveo sad sistem u redu, kad samo može ljekar da da i uz elektronski recept da se podigne antibiotik, odmah imamo taj pad potrošnje antibiotika., da bi te antibiotike sačuvali i dali ih u datom momentu kad im zaista treba je da nemamo rezidenciju koja je već bila evidentna za mnoga oboljenja i za mnoge antibiotike, tako da je to zaista sreća.

I slažem se sa vama da institut ljekara, institut porodičnog ljekara moramo da povratimo, moramo da ojačamo. Ja sam siguran da i ova reforma primarne zdravstvene zaštite ide, uz slabosti koje su postojale, ali da ide u tom pravcu da se jača institut porodičnog ljekara i da se ljekar zaista bavi tom porodicom koju je uzeo od malih nogu i da bude, što kaže, od najstarijeg tamo uzrasta da bude porodični ljekar, da zna etiologiju, da zna anamnezu, da zna sve što je vezano za tu porodicu i za te pacijente. Ja sam siguran da će kroz vraćanje autoriteta porodičnog

lijekara i to dati doprinos smanjenju negdje potrošnje lijekova, jer će ga ljekar naučiti zdravom stilu života i kontrolisaće ga da li će to raditi on, njegovo dijete, jer vi znate da u rizičnim porodicama, znate kod rizičnih oboljenja, preventiva se ne radi sa 30, 40 godina nego sa rađanjem djeteta kad se dijete rodi u toj porodici rizičnoj treba krenuti sa zdravim stilovima života da ne dođe u situaciju sa 30 ili 40 godina da se razboli ili da upotrebljava lijekove. Ja mislim da to možemo mnogo svi zajednički da radimo, a naročito preko instituta porodičnog ljekara. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:01:39)

Poslije poslanika Numanovića je poslanica Branka Bošnjak i nek se pripremi posljednja prijavljena koleginica Anka Vukićević.
Poslanice Bošnjak, izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 15:01:50)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Gospodine Drljeviću, odgovorite vi građanima Crne Gore zašto oni plaćaju najskuplje lijekove u regionu. Nemojte mi reći da to nije tačno jer građani znaju pa odavde iz Podgorice idu u Tiranu jer im je jeftinije da tamo nabave lijekove i da se vrate, znači i gorivo i sve, a ovi sa sjevera Crne Gore idu do Prijepolja ili do Brodareva i nabavljaju lijekove, to svi znamo, a vi pokušavate nešto da negirate. Meni je jasno ali treba da objasnite građanima. Zašto niste radili svoj posao i zašto onkološko odjeljenje u nekoliko navrata je ostalo bez citostatika i to treba da objasnite. Znate li uopšte tačan broj živorođene djece i zašto niste obezbijedili vakcine za sve njih a ovamo vrlo se lako kažnjavaju roditelji koji su protiv vakcinacije. Da ne bi imali dileme, ja sam za vakcinaciju mislim da trebaju da se vakcinišu djeca.

Koliko je falsifikovanih lijekova na tržištu i koliko je falsifikovanih lijekoda ušlo na tržište Crne Gore i kad ćete ovu najavljenju laboratoriju da otvarate, jer je evo najavljujete a ništa još ne znamo o tome.

E sad, građani da vam ja objasnim zašto vi plaćate najskuplje lijekove u regionu. Zato što je privatna firma najveći i glavni snabdjevač na crnogorskom tržištu. I sad ću vam ja malo statistike dati po tom pitanju, a to vam je, građani Crne Gore, zbog toga što postoji farmaceutska mafija u Crnoj Gori i monopoli. Mafija je postojala u svijetu, začeci ove mafije su počeli sa tadašnjim ministrom zdravlja Miomirom Mugošom. E sad, kako to danas stoji. Građani Crne Gore na lijekove troše 75 miliona, pri čemu 55 miliona koštaju lijekovi koji se nabavljaju preko tendera za javne zdravstvene ustanove. A ko je tu glavni? Glavni snabdjevači su Glossary i Farmegra, povezani sa vlašću, kumovi, drugovi ne znam Katnića i ostalih ovdje koji kroje sudbinu u Crnoj Gori. Znači monopol, ogroman profit, a vi građani plaćajte najskuplje lijekove u regionu.

Zavod za dravstveno osiguranje je predvidio za lijekove 72,5 miliona eura. Glossary je u periodu od 01.01. 2012. godine do negdje sredine marta 2017. godine za lijekove i medicinska sredstva od države dobio ni manje ni više nego 98 miliona eura. Znatan dio ove cifre dok je na čelu Montefarma bio Budimir Stanišić koji je poslije, što je konflikt interesa otišao u firmu od koje je kupovao lijekove tada i nabavljao. Glossary je znači od 2012. do 2013. godine od Montefarma, državne firme dobio 7,4 miliona eura, 2014. godine Glossary je dobio 3,2 miliona eura, onda ide nagli porast 2015. godine 19 miliona eura, 2016. godine od Montefarma 21,5 miliona eura, a za dva i po mjeseca, samo za dva i po mjeseca 2017. godine 18,5 miliona eura. Još da vam kažem nešto uvaženi građani, ne samo što su ovakvi monopoli, što se tamo nekoj mafiji servira i vaše zdravlje, odnosno vaša bolest se zloupotrebljava da vi plaćate tamo neke mafijaše, nego i državni Investiciono razvojni fond im je dao 2013. godine milione, odnosno 1,8 miliona eura ovoj firmi, dao je ne samo povoljne kredite nego im je dao da otkupe njihova milionska potraživanja. I sad vi na tržištu Crne Gore imate 350 apoteka, od toga je 300 privatnih. I sada ovi mafijaši Glossary i ovi, oni imaju sad svoj lanac apoteka i sve ove druge apoteke će uništiti. To su Teamedika i Benu, to je njihov lanac apoteka i uništavaju sve druge. Nekada se moglo same apoteke da nabavljaju lijekove. I ovaj Glossary je imao razne firme, tu je sin, pa onda firma Glossary C, Glossary D,

Glossary M, pa su čak bili povezani sa nekakvim nelegalnim citostaticima u Italiji, pa se čak zatvori firma pa otvori nova i sve se to trpi, a samo je Klinika za onkologiju i radiologiju godišnje za lijekove troši 12 miliona, od toga 85% učestvuje ovaj Glossary.

Poštovani građani, u svakom segmentu ovog društva postoje monopoli i postoji mafija koja profitira na račun vaš, na žalost na račun vaše bolesti profitiraju ovi mafijaši koji su povezani sa vrhom države.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:07:43)

Hvala, poslanice Bošnjak.
Poslanice Vukićević, izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (30.07.19 15:07:46)

Zahvaljujem.

Poštovane građanke i građani, gospodine Drljeviću,

Ja ću samo iskomentarisati neke navode iz ovog izvještaja.

Tokom 2018. godine nije bilo izmjena u aktu o sistematizaciji i u Agenciji sada je zaposleno, u stvari u prošloj godini je bilo zaposleno 35 lica i šest je angažovano preko Agencije za zapošljavanje na problem radu. Ja bih voljela da mi date odgovor šta je danas sa tih šest lica koji su bili na probnom radu i nadam se da taj probni rad ne traje još uvijek i da ste za ovo vrijeme imali priliku da vidite da li ti ljudi znaju svoj posao i da li su Agenciji potrebni, pa bi dobro bilo da su dobili rješenje za stalni radni odnos.

Dalje, za pohvalu je podatak da je sedmoro zaposlenih započelo ili nastavilo doktorske studije. Ono što me zanima je da li je Agencija finansijski i u kojoj mjeri podržala ljude koji su izrazili želju da se dodatno edukuju. Prijavljivanje neželjenih efekata lijekova za ljekare je oblik stručnog usavršavanja i edukacije i svaka prijava neželjenog dejstva na adresu Agencije boduje se sa dva boda. Ono što želim da pozovem je da pozovem Komisiju za kontinuiranu edukaciju fizioterapeuta, Komore fizioterapeuta Crne Gore da i oni svojim članovima omoguće ovaj vid edukacije i pristupe izmjeni važećeg pravilnika.

Dalje, unaprijeđena je forma za prijavu neželjenih dejstava lijekova i praćenje bezbjednosti vakcina i svakako podržavam ta unapređenja formi, ali kako će ljekari koji u jednoj smjeni pregledaju 60 do 70 pacijenata, to u stvari dođe pregled traje tri minuta, koje je to vrijeme koje će odvojiti da prijavi neželjena dejstva Agenciji, a kako sam vidjela u vašem izvještaju, kako ste i naveli da odgovorite svakom zdravstvenom radniku koji prijavi neželjeni efekat lijeka, tih prijava je bilo 101. Ako uzmemo u obzir činjenicu da imamo 1.647 ljekara u okviru zdravstvenog sistema, onda je taj broj urgencija veoma mali.

Kada su u pitanju vakcinacije, nikada slijepo ne vjerujem ničemu što piše. Mnogo je neželjenih iskustava, rađe bih da je ta laboratorija o kojoj je govorila koleginica Bošnjak i o kojoj smo prošle godine u prošlogodišnjem izvještaju govorili, otvorena pa da sastav tih vakcina provjeri naša laboratorija, onda bi sigurno ljudi više vjerovali, možda bi stepen vakcinacija opet došao na ono staro, jer evo gardasil koji se toliko pominje on nije obavezna vakcina u najrazvijenijim zemljama kao što su Švedska, Norveška, Italija, Njemačka, Velika Britanija, pa bih ja voljela da ne bude obavezna ni u Crnoj Gori, makar dok se ne provjeri kvalitet i ono što se navodi kao neželjena dejstva te vakcine zašto postoji veliki broj dokaza.

Dalje, ono što građani traže to su kvalitet, dostupnost kvalitetnih lijekova ali sa cijenama koje su pristupačne njihovom budžetu. Jer, evo ja ću samo navesti jedan banalan primjer, ako pacijent ima upalu pluća i ljekar mu prepíše longacef, ako nije na bolničkom liječenjutaj longacef će u apoteci platiti pet do sedam eura. Znači to je negdje oko 40 eura samo za ampule. Koliko će ga koštati prevoz do ambulante i nazad, a ako uzmemo u obzir da nam je 20.000 građana sa penzijom ispod 120 eura, onda im pola penzije ode na liječenje upale pluća, tako da mnogo toga ima što bi trebalo unaprijediti. Mislim da noca ima, treba ga pravilno rasporediti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:12:19)

Zahvaljujem poslanici Vukićević. Pitam predstavnika Agencije za lijekove i medicinska sredstva da li želi da da završnu riječ? Želi.

Riječ ima Milorad Drljević. Izvolite.

MILORAD DRLJEVIĆ (30.07.19 15:12:34)

Poštovani poslanici,

Zaista, želim da zahvalim na korektnoj raspravi uz činjenicu da jedan dobar dio eventualnih sugestija i primjedbi nije adekvatno adresiran, odnosno ne odnosi se na nadležnosti ove institucije. Ja sam dužan da se ponašam u skladu sa nadležnostima i sa onim poslom koji to radim. Evo samo ukratko da pokušam da odgovorim na neka pitanja za koja sam procijenio da su vezana za nas i da su veoma važna.

Gospodin Duković je pitao vezano za broj zaposlenih. 35 u stalnom radnom odnosu, šest na određeno. Agencija je ekspertska institucija. Prijem zaposlenih u Agenciji se odvija po posebnoj proceduri koja uključuje i neke elemente koji su dobijeni od Evropske agencije za lijekove, što podrazumijeva i određene kvalifikacije koje oni moraju da prođu. Sa druge strane je prema našim dosadašnjim iskustvima od prilike od dvije i po do tri i po godine potrebno da edukacija i obuka da prođu zaposleni u Agenciji da bi mogli samostalno da obavljaju posao. E sad mi čitavo vrijeme pored razvijanja ekspertskim kapaciteta, internih i sa eksternim ekspertima radimo i na edukaciji tih ljudi. Znači, skoro svi od ovih zaposlenih koji su na određeno vrijeme bi trebalo da budu primljeni u Agenciji o čemu ćemo donijeti odluke nakon svih ovih provjera koje nam sleduju.

Indirektan efekat rada Agencije je zaista vidljiv, ali bi odnijelo previše vremena da sada govorim o tome koliko je doprinijela unapređenju ukupne struke u Crnoj Gori, ali evo ću se usredsrediti na još par pitanja.

Vezano za našu laboratoriju. Dakle, tu je sve završeno, tenderska procedura je u toku, ona ne zavisi od nas za nabavku opreme. Čitav postupak vodi Ministarstvo ekonomije, a sredstva je obezbijedila Evropska komisija iz IPA projekta 2014. Dakle, prema našim informacijama oprema je trebala i prije 15-ak dana da bude isporučena ali zbog nekih drugih okolnosti, na žalost, nije i očekujemo da će se to pitanje razriješiti u najskorijem vremenu, tako da ćemo imati laboratoriju gdje ćemo moći da radimo i sami neposredno skrining na terenu. Inače, samo da napomenem da ova laboratorija nije namijenjena za kontrolu vakcina. Kontrola vakcina se radi u specijalizovanim laboratorijama u Evropi, na našem području postoji jedna laboratorija koja se bavi kontrolom vakcina i to ne u potpunosti. Uglavnom sve vakcine koje se nalaze u prometu u Crnoj Gori su kontrolisane u belgijskim ili njemačkim laboratorijama, tako da ono što mi možemo da kažemo da su sve vakcine, posebno kao proizvod koji je pod posebnim monitoringom, obzirom na populaciju su duplo kontrolisane. Dakle, i potpuno smo sigurni u kvalitet, bezbjednost i efikasnost vakcina koje se nalaze u prometu u Crnoj Gori.

Sa druge strane moram da kažem zbog građana da svi lijekovi koji se nalaze u promet u Crnoj Gori zadovoljavaju standarde kvaliteta, bezbjednosti i efikasnosti potpuno jednako kao lijekovi koji se nalaze u prometu u zemljama Evropske unije. Mi smo u potpunosti implementirali taj standard i sa tog aspekta zaista moramo biti ponosni.

Obzirom na činjenicu i da pominjana je i farmakovigilance odnosno prijavljivanje neželjenih reakcija na lijekove, broj prijava itd. Dakle, Crna Gora je jedina zemlja u regionu sa izuzetkom Hrvatske, koja je ispunila standard Svjetske zdravstvene organizacije u broju i kvalitetu prijava neželjenih reakcija na lijekove.

I korak dalje, ja kažem posebno moramo biti ponosni na činjenicu da je Svjetska zdravstvena organizacija nedavno proslavila 60 godina postojanja i 50 godina globalnog praćenja bezbjednosti lijekova. Na toj konferenciji u Ženevi koja je održana, Crna Gora je dobila čast zahvaljujući rezultatima koje je postigla u oblasti farmakovigilance ... na plenarnom predavanju sa temom koja se odnosi upravo na vakcine, jer projekat koji je radila Agencija za lijekove, sa Institutom za javno zdravlje, je regionalni projekat koji je postao model za rješavanje pitanja

bezbjednosti vakcina za čitav region.

Dakle, učinili smo puno dobrih stvari za Crnu Goru, a sve te stvari čine ljudi, ovi zaposleni u Agenciji koji nijesu obični zaposleni, nego su jednostavno eksperti koji prolaze posebne kontrole i posebna način rada. Oni prođu obuka, edukacija u vrijednosti za dvije i po do tri godine, u vrijednosti jednog master studija i to je neprekidan proces, za to je i izazov raditi u Agenciji i velika odgovornost. Zbog toga se i malo duže čeka na prijem u Agenciji upravo zbog toga da bi se sa svakog mogao ocijeniti onaj koji preuzima odgovornost da donosi odluke u smislu kvaliteta bezbjednosti i efikasnosti lijekova u Crnoj Gori.

... one stvari koje su pominjane vezano za (prekid)...samo tri riječi iz onih 38 nadležnosti, a to je kvalitet bezbjednosti, efikasnost je doner rada Agencije, prva stvar u direktivi koja govori o stavljanju lijekova u promet kaže da cijena lijeka ne utiče na kvalitet, bezbjednost i efikasnosti lijeka. Toga se mi moramo pridržavati. Hvala vam. Izvinjavam se što sam prekoračio.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (30.07.19 15:18:56)

Hvala i vama.

Konstatujem da smo završili pretres o Finansijskom Izvještaju i o Izvještaju o radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2018. godinu. O njoj ćemo se izjasniti naknadno i prije nego što nastavim sa sljedećom tačkom evo vjerovatno poslanici i poslanice pretpostavljaju da danas uspjeli smo da nema prekida prenosa, tako da nastavljamo bez ove pauze koja je zadnjih par sjednica nastala između 15 i 10 i 16 h.

Sad prelazimo na ako se ne varam 23 tačku dnevnog reda 24 u stvari, a to je Finansijski iskaz i Izvještaj o izvršenoj reviziji Finansijski Izvještaj Agencije za nadzor osiguranja za 2018. godinu i Izvještaj o radu Agencije za nadzor osiguranja za 2018. godinu. Kako je sledeća tačka Izvještaj o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori za 2018. godinu i imamo iste ovlašćene predstavnike.

Pitam predstavnike klubova da li se slažu da objedinimo raspravu? Onda možemo i nastavljamo sa objedinjenom raspravom i o tački Izvještaj o stanju na tržištu o osiguranju u Crnoj Gori za 2018. godinu.

Ovlašćeni predstavnici Agencije za nadzor osiguranja su Uroš Andrijašević predsjednik Savjeta Agencije i Biljana Pantović, direktorica Agencije. Ja ih oboje pozdravljam i čitam.

Izvestioci Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Predrag Sekulić, dok za drugu tačku dnevnog reda koja je tržište osiguranja u Crnoj Gori Izvještaj o stanju je izvestilac Boris Mugoša.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Agencije želi riječ? Želi.

Riječ ima Biljana Pantović. Izvolite.

Pošto su dvije tačke možete i preko pet minuta i do deset slobodno.

BILJANA PANTOVIĆ (30.07.19 15:21:36)

Dobar dan uvaženi poslanici.

Dakle, pred vama je Izvještaj o radu Agencije za nadzor osiguranja zajedno sa Finansijskim izvještajem, Finansijskim iskazima za 2018. godinu i u predmetnom Izvještaju prezentovane su aktivnosti, finansijsko stanje Agencije u svemu objektivno i u cjelosti. Tokom izvještajnog perioda Agencija je realizovala brojne zadatke i aktivnosti koji su joj zakonom i operativnim planom povjereni, tako da sumarno sprovedene aktivnosti bile su usmjerene naročito na sljedeće. Izmjena postojećih i donošenje novih zakonskih i podzakonskih propisa koje su zasnovani na direktivama Evropske unije i međunarodnim standardima, zatim na kontinuiranom nadzoru nad subjektima na crnogorskom tržištu osiguranja putem posrednih i neposrednih kontrola, poslovanja društava za osiguranje, društava za zastupanje u osiguranju i posredovanja u osiguranju i udruženje nacionalnog biroa osiguravača, na razmatranje prigovora osiguranika i drugih korisnika osiguranja kako bi se obezbijedila zaštita, odnosno sprečavanje ugrožavanja interesa osiguranika, odlučivanje po podnijetim zahtjevima za dobijanje ovlašćenja saglasnosti odobrenja, statističko izvještavanje o stanju na tržištu osiguranja, saradnja sa institucijama sistema i drugim nadzornim

institucijama i međunarodnim organizacijama iz oblasti osiguranja i rađeno je na kontinuiranom stručnom usavršavanju zaposlenim i daljem infrastrukturnom unapređenju u okviru agencije.

U dijelu zakonske i podzakonske regulative, naročito bih istakla izradu novog Zakona o osiguranju gdje usklađivanje ima za cilj usklađivanje sa Direktivom Solventnost 2 koji je planiran za usvajanje na Vladi krajem 2020. godine, a čija implementacija je planirana za dan pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Takođe su nastavljene aktivnosti na izmjenama zakona i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju o saobraćaju gdje Agencija nastavila da u ovom dijelu ima saradnju sa Evropskom komisijom po pitanju izmjena predloženih u navedenom zakonu.

U dijelu podzakonske regulative Agencija je inicirala i donijela Smjernice o bližoj sadržini pravilnika o načina saosiguranja i reosiguranja, Pripremne smjernice o upravljanju društvima za osiguranje, Pravilnik o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društava za osiguranje koje je iniciralo prema Ministarstvu finansija, Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistakle rizike. O svakom od ovih navedenih akata da ne bih gubila vrijeme dat je detaljan opis o Izvještaju o radu.

U dijelu nadzornih aktivnosti akcenat je stavljen na posrednim kontrolama, tako da su izvršene četiri redovne kvartalne posredne kontrole i jedna redovna godišnja kontrola za sva društva koja se bave poslovima osiguranja kao i udruženje-Nacionalni biro osiguravača Crne Gore. Sva rešenja koja je Agencija donijela na osnovu navedenih posrednih kontrola društva su postupila po izrečenim mjerama. Takođe u dijelu posrednih aktivnosti, nakon što je data saglasnost društva za osiguranje Atlas live za prenos portfelja na Grawe osiguranje i postupak dobrovoljen likvidacije Agencija je intenzivno sprovodila aktivnosti na rešavanju tehnike prenosa portfelja u saradnji sa oba društva sada uspješnog okončanja prenosa portfelja. Na taj način je obezbijedila kontinuitet u zaštiti interesa osiguranika u smislu da su svi ugovori o osiguranju preneseni na Grawe osiguranje i na taj način omogućeno je dalje izvršavanje prava i obaveza po osnovu Ugovora o osiguranju.

U dijelu neposrednog nadzora Agencija je započela postupke neposrednog nadzora kod tri društva za osiguranje. Takođe je i završila i četiri neposredna nadzora koja je započela 2017. godine. Tako da sve mjere nadzora koje su izrečene u sprovedenim neposrednim kontrolama društva su po njima postupila. U okviru aktivnosti neposrednih nadzora društava za posredovanje, zastupanja u osiguranju i banaka zastupnika osiguranja Agencije je pokrenula postupke neposrednog nadzora kod osam društava i takođe su društva postupila po izrečenim mjerama nadzora. U izvještajnom periodu Agencija je primila 50 prigovora o čemu su ishodi opisani u Izvještaju o radu. Takođe Savjet Agencije je na sjednicama donio 44 saglasnosti, dvije dozvole za rad društva za posredovanje u osiguranju, jednu dozvolu za rad Agenciji za pružanje drugih usluga u osiguranju, jednu dozvolu za rad banci za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, sedam ovlašćenja fizičkim licima za obavljanje aktuarskih poslova, 43 ovlašćenja fizičkim licima, zastupnicima, posrednicima osiguranja.

U izvještajnom periodu Agencija je organizovala dva redovna ispitna roka za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u osiguranju i nastavljalo poslove na organizaciji stručnog ispita za obavljanje aktuarskih poslova.

Ono što bih takođe istakla jeste u dijelu upravljanja ljudskim i infrastrukturnim unapređenjima jeste Projekat finansijske usluge gdje je pružana ekspertska pomoć za unapređenje kadrovskih kapaciteta, pa je tokom prošle godine u Agenciji održano 16 misija od strane eksperata Holandske narodne banke, Njemačke narodne banke i Hrvatskog regulatora finansijskih usluga.

Takođe bih ukazala i na drugi projekat koji se sprovodi od novembra mjeseca u Agenciju koji se odnosi na izvještavanje i na izradu posebno softverskog rešenja koji će kasnije omogućiti društvima za osiguranje da izvještavaju Agenciju radi vršenja postupaka nadzora. Takođe, Agencija je tokom prvog kvartala 2019. godine pripremila Finansijski iskaz za 2018. godinu koji su shodno mišljenju nezavisnog revizora istinito i objektivno prikazali finansijsko stanje Agencije na dan 31.12.2018. godine i koji su danas pred vama. Svi izvještaji su pripremljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvima i međunarodnim računovodstvenim standardima. Tokom 2018. godine Agencija je ostvarila poslovni prihod u iznosu od 871.460 eura ili 2,6% iznad planiranog nivoa dok su rashodi u istom periodu iznosili 835.351 euro i bili su za 1,5% niži od planiranog nivoa. Toliko o Izvještaju o radu, a sad ću ukratko dati i presjek koji se odnosi o Izvještaju o stanju

na tržištu osiguranja.

Dakle, crnogorsko tržište osiguranja karakterišu pozitivni trendovi u kretanju osnovnih pokazatelja. Na tržištu je poslovalo devet društava, pet društava za Osiguranje koje se bavilo samo poslovima neživotnih osiguranja i četiri društva koja su se bavila poslovima životnih osiguranja. U 2018. godini dozvolu je imalo 21 društvo zastupanja osiguranja, dva preduzetnika, zastupnika, sedam banaka koje su obavljale poslove zastupanja u osiguranju 10 društava za posredovanje i dvije Agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju. Broj zaposlenih na tržištu je 953. Akcijski kapital na nivou svih društava na kraju 2018. godine iznosio je 45,8 miliona eura. Bruto fakturisana premija iznosila je 86 miliona eura i predstavlja rast od 6,2% u odnosu na 2017. godinu. Ukupna penetracija osiguranja iznosila je 1,88 dok je gustina osiguranja iznosila 139,6 zabilježila je rast od 6,2% u poređenju sa 2017. godinom. Naše tržište karakteriše dominantno učešće premije neživotnih osiguranja koje je na kraju 2018. godine iznosilo 82,5% odnosno 71,6 miliona dok je učešće premije životnih osiguranja 17,5% odnosno 15,2 miliona eura. Svih devet društava ostvarilo je pozitivnu neto dobit. Ukoliko se posmatra aktiva društava na nivou tržišta iznosila je 212 miliona eura, ostvaren je rast od 2,3%. Sva društva na tržištu su bila solventna, sposobna da izmiruju svoje obaveze po njihovom dospijeću. Koeficijent solventnosti iznosio je 1,8. Sva društva su bila kapitalno adekvatna. Na kraju 2018. godine sva društva su bila likvidna i koeficijent likvidnosti iznosi 18,1. Stepem ažurnosti u rešavanju šteta bio je na izuzetno visokom nivou tako da su društva u 2018. godini riješila 55.070 šteta od čega je 92,7% riješeno. Mjerodavni tehnički rezultat na nivou društava pokazao je dovoljnost postavljenog tarifnog sistema za izmirenje budućih obaveza društava. To je ukratko, a ostajemo na raspolaganju za pitanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:30:39)

Hvala gospođo Pantović.

Mislim da je bilo korisno i pitam izvjestioce odbora da li žele riječ? Ne.

Zbog obaveza prvi u ovom slučaju ići će profesor Radulović, a nek se pripremi poslanik Martinović.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 15:30:58)

Građani Crne Gore,

Ja već nekoliko godina molim, upućujem, tražim od vas da se prema nečemu što je izuzetno važno finansijskom tržištu odnesete na sasvim drugačiji način nego što je konzervativan način. Znači, postoji tržište novca, postoji tržište kapitala. Mi smo u tržištu novca em zbog ideologije, em zbog konzervatizma, em zbog navike. Banke su preuzele slamaricu. Međutim, zelenaške banke koje nam ne daju ništa ili vrlo malo nego zato što čuvaju naše pare onda one, tamo to se kreće oko 01,02,03 kad treba te iste naše pare da nam daju da izgradimo nešto 5,6,10 pa ti lupaju interkalarne kameta i sve ostalo. Dok je bio čelni čovjek Vujović ja sam stalno podržavao, stano podržavao daj da nešto učinimo, daj da nešto učinimo. Ovo je jedna jedina istina i druge istine nema. Osiguravamo onamo gdje moramo, a to je tzv. neživotno osiguranje od kola neko kuću, neko na kuću i sve ostalo, ali osnovna stvar životno osiguranje gdje je primarna stvar u mnogim zapadnim državama i gdje dobijate benefit po mnogim stvarima ne da ulažete u te rizične kredite gdje su 15% ovamo onamo nego ako hoćete da imate sigurne prihode kao penzioneri morate da ulažete u životno osiguranje. Ovo je nenormalan apsurd. Ova gustina što je pošto ja znam dosta tih podataka sad da ja vas ne bih upoređivao, ali samo dva podatka da uporedim. Ona je na 2018. godini bio 24,5 kod tog životnog osiguranja zašto se ja borim, a depoziti fizičkih lica prije 10,15 dana bili su milijardu i 200.000. To je strašan jedan apsurd. Ja gospodo, evo vi ste mladi ljudi ambicija pred vama je karijera imate dobre profesore pojedine iz te oblasti na Ekonomskom fakultetu, imate strašno iskustvo u pojedinim državama razbite ovaj crnogorski konzervatizam, razbite zelenaše u komercijalnim bankama, dajte sigurnost veću, promovišite. Televizija pred Dnevnik neka non stop bude hoćemo zdrav život u stare dane, hoćemo osiguranje,

daćemo vam pare, imaćete lijekove, imaćete godišnje odmore, imaćete sigurne pare. Molim vas, vi kažete tačno ima određenih pomaka, ali to su male cifre. Žaba kad ide hoće li ođiti 10% brže ili 20% ona je daleko iza onoga zeca. Znači, podržavam vas u namjeri nekoj da, ja ću da pričam kako da razbijemo to finansijsko tržište novca kad dođe guverner jer to je katastrofa to što se radi od Investiciono razvojnog fonda, pa do dogovora u komercijalnim bankama. Monopol nije samo dvoje, monopol može biti 10 kad se dogovore. To je i oko interneta i oko kamata. Razbite ovo, razbite ovo da ovo ide uzlaznom linijom. Ja ne znam u regionu to je tu neđe manje više čini mi se da su Hrvati malo više skočili, Slovenci još malo više skočili, ali prave države koje imaju zdrave penzionere, koji penzioneri ne zavise samo od prvoga stupa nego zavise i od onoga drugog, ...(prekid)... U ovome su veliki resursi, još ako biste tu disperziju napravili te pare koje dobijete da budu sigurne, nemojte da kupujete samo obveznice, uložite ih u izgradnju hidrocentrala, uložite ih u realnu ekonomiju tako da imate i tu veliki efekat. Znači, postoje velike mogućnosti građani te milijardu i 200 miliona što dajete u bankama dajte u sigurne fondove koje će stvoriti radna mjesta gdje ćete vi imati i bolji život i sve ostalo. Ajd razmislite o svemu ovome pa iduće godine da pričamo o velikim brojkama. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:36:44)

Hvala poslaniče Raduloviću.
Poslaniče Martinoviću, izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (30.07.19 15:36:48)

Predsjedavajući.

Uvažene kolegice i kolege poslanici i poslanice, uvažena gospođo Pantović, poštovani gospodine Andrijašević,

Dozvolite mi da i nešto u odnosu na Izvještaj o stanju na tržištu osiguranja 2018. godinu i kažem nešto.

Raduje činjenica sa kojom smo se upoznali iz Izvještaja o stanju tržišta osiguranja za 2018. godinu da je u prošloj godini zadržana stabilnost poslovanja ovog sektora, da su društva poslovala profitabilno i da je ostvarena rekspetabilna stopa rasta bruto premije. Vrijednost ukupne aktive na dan 31.12. 2018. godine na nivou svih društava za osiguranje iznosila je 212 miliona eura što predstavlja rast od 2,3% u odnosu na vrijednost ukupne aktive na isti datum 2017. godine.

Investicija crngorskih osigurača u dugoročne i kratkoročne obveznice Crne Gore su na dan 31.12. 2018. godine iznosile 138,7 miliona eura što je za 8,7% više u odnosu na isti period 2017. godine. Svih devet društava za osiguranje na tržištu osiguranja u Crnoj Gori je bilo kapitalno, adekvatno i likvidno prije svega, dok je pokazatelj solventnosti osigurača na nivou tržišta ostvario prosječnu vrednost, što je uvažena kolegica kazala, 1,8. Posmatrano na nivou cjelokupnog tržišta osiguranja ostvaren je visok nivo pokazatelja ažurnosti u rešavanju šteta čak u iznosu od 92,7%.

Pokazatelji rasta tržišta osiguranja za prethodnu godinu i naročito za dosadašnji period, što je vrlo bitno, tekuće godine sa kojom smo se upoznali i kroz medijske aktivnosti koje smo pratili ovih dana za nadzor osiguranja ukazuje na činjenicu da u Crnoj Gori jača svijest o prednostima osiguranja. Naročito raduju trendovi rasta dobrovoljnih vrsta osiguranja

....pored, moramo slobodno reći pozitivnih trendova neophodno je i dalje raditi na jačanju kulture osiguranja. Čuli smo od predstavnika agencije malo čas da za naredni period podređen jednom krovnom cilju i zadatku koji je pred nama u procesu pridruživanja evropskoj uniji cjelokupnom procesu, a to je prelazak na nivo regulatornog okvira solventnost dva, o kojem smo i prošle godine govorili u ovom uvaženom domu.

Radi se o veoma kompleksnom i zahtjevnom procesu koji zahtijeva brojne promjene i u funkcionisanju tržišta i osiguranja, a i u dijelu nadzora na subjektima tržišta. Znamo da je pred vama izazovan posao, ali se iskreno nadamo da ćete tim izazovima odoljeti i da ćete na taj način napraviti korak naprijed. Takođe, upoznati smo da je u toku i izrada nvoq Zakona o osiguranju u koji

će biti uveden novi regulatorni okvir o kojem sam sada govorio. Tržište osiguranja u Crnoj Gori ima potencijal. To smo čuli i od prethodnika, a vjerujem da to dokazuje prisustvo kontinentalnih i globalnih igrača na tržištu osiguranja u Crnoj Gori. Ako uzmemo u obzir činjenicu da u našoj ukupnoj bruto premiji dominiraju obavezna osiguranja, prije svega, osiguranje od auto odgovornosti, nameće se zaključak da ogroman prostor postoji za razvoj dobrovoljnog osiguranja. Bez obzira na to da li se radi o vrstama iz grupe neživotnih ili životnih osiguranja. Da postoji veliki potencijal za razvoj tržišta ukazuju nam i podaci o gustini osiguranja, odnosno o visini premije po glavi stanovnika. Reći ću nešto o tim statistikama.

Prema poslednjim dostupnim podacima za zemlje članice EU bruto fakturisana premija po glavi stanovnika, poznata kao gusitna osiguranja, u 2017.godini iznosila je 2.030 eura, dok je u Crnoj Gori taj pokazatelj iznosio 131,4 eura, za 2017. godinu, odnosno, nešto blizu 140 eura za predmetnu godinu, odnosno, za 2018.godinu. Navedeno dovodi do zaključka da je gustina osigurnaja u Crnoj Gori još uvijek na značajno nižem nivou od zemalja Evropske unije. Potencijali za dalji razvoj osiguranja su veliki, naročito u dijelu životnog osiguranja gdje u 2017.godini pokazatelj gustine životnog osiguranja iznosio 22,8 eura po glavi stanovnika, dok je taj prosjek u zemljama Evropske unije za 2017.godinu iznosio 1.189 eura. Činjenica je da u Crnoj Gori ne postoji dovoljno razvijena svijest zato bih molio na vas i apelovao da li kroz odgovarajuće kuće, da li kroz vašu instituciju da radite više na promotivnim aktivnostima kako bi se i kultura(prekid) ... osiguranje po bilo kojem osnovu povećala kod našeg stanovništva.

Nešto smo i ranijih godina govorili o tom dijelu vezano za osiguranja čak i u poljoprivredni, čak i osiguranja kada su u pitanju elementarne nepogode, da je uvijek negdje prisutan taj momenat kod naših građana da će se u toj situaciji javiti faktor solidarnosti, ali moramo tu svijest da promijenimo i da shvatimo da moramo na nešto unaprijed da računamo, a da na osnovu toga kada dođe vrijeme za to da se na taj način, na adekvatan i najbolji mogući način, to i naplati. Tako da je jako bitno na promociji, na podizanju svijesti, na klturi osiguranja i da na taj način dostignemo ili se makar iz godine u godinu primičemo ovim prosjecima zemljama Evropske unije o kojima sam govorio kada sam iznosio ove statističke podatke.

Iskreno se nadam da ćete jedan kontinuitet rada dosadašnjeg koji je bio prisutan u vašoj agenciji nastaviti kvalitetno, da ćete u novom Nacrtu zakona koji se nadam da ćemo ovdje razmatrati ubrzo u ovom domu uvesti ove regulatorne okvire, jer će tim regulatornim okvirima najzahtjevniji procesi koji se tiču osiguranja biti inkorporirani i da ćemo na taj način dobiti veći kvalitet po pitanju i ponude, a i same regulatorne uloge koju vaša agencija ima. U tom dijelu želim da pozdravim jedan ovakav izvještaj, da dam sa moje strane i kvalitativne i kvantitativne ocjene u pozitivnom smislu i poželim puno uspjeha u narednom radu i kada budemo naredne godine tretirali ovo pitanje da ovi rezultati budu uvećani u oređenom procentu nego što je to do sada urađeno i što je dostavljeno ovim izvještajima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:43:46)

Zahvaljujem se poslaniče Martinović.

Poslanica Maja Bakrač ima, takođe, kratko učešće u raspravi sa pitanjem. Izvolite.

MAJA BAKRAČ (30.07.19 15:43:59)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Nisam bila planirana da govorim i hvala Vam što ste mi dozvolili da oduzmem samo minut, dva vremena i da iskoristim prisustvo uvaženih predstavnika agencije i postavim par pitanja koja mislim da će biti od značaja i za sve građane.

Naravno, ono što moram na početku da kažem da Izvještaj Agencije za nadzor osiguranja pokazuje da postoje pomaci kada je u pitanju životno osiguranje i to mora biti primarna stvar kako su rekli i moji prethodnici i da u budućnosti moramo svi još više da se baziramo kako bi se razvijala svijest kod građana koliko je važno to životno osiguranje i šta je ono što to životno osiguranje donosi njima kao građanima. Mislim da je tu na vama jedan veliki zadatak da izvršite

promociju putem medija. Ne znam da li to radite vi ili osiguravajuće kuće, ali u svakom slučaju nije zgorega da i vi date svoj doprinos kako bi građani bili upoznati sa tim šta znači biti životno osiguran i šta je to što donosi životno osiguranje.

Ono što sam htjela da vam postavim i iskoristim priliku da vam postavim pitanje je kada je u pitanju obavezno auto osiguranje, jer sam imala primjedbi da prilikom nesreće koja se dogodi a kada se dogovore dvije strane da se na osnovu zajedničkog EU lista popuni obrazac i da se preko osiguravajuće kuće refundira trošak dolazili su čak i često građani u situaciju da procjeni osiguravajuća kuća, tj. komisija kokja to radi ispred osiguravajuće kuće, da procijeni da ta šteta koja je nastala u stvari ne može biti refundirana iz razloga što stručnjaci procjenjuju da u pojedinim slučajevima i nije moglo doći do štete, ne na onaj način kako je to prezentovao građanin kome se to isto i desilo.

Interesuje me kakvo iskustvo vaše po ovom puitanju, da li je bilo žalbi sličnih o ovome što sam sad pomenula ili nije i kako ste rešavali, kako ste se vi ponijeli prema takvim slučajevima?

Kolega Martinović je pomenuo, takođe, da poljoprivredna gazdinstva, takođe me interesuje da li ste izvršili dovoljnu promociju što se tiče poljoprivrednih gazdinstava i da li je još uvijek aktuelna subvencija za premiju osigurana? Ako jeste, interesuje me koliko je to dovoljno promovisano prema poljoprivrednim proizvođačima?

Hvala vam. Zahvaljujem i Vama, potpredsjedniče, na datom vremenu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:46:38)

Hvala Vam na učešću.

Pitam predstavnika predlagača da li želi završnu riječ ili odgovore.

Izvolite gospođu Pantović, imate riječ.

BILJANA PANTOVIĆ (30.07.19 15:46:48)

Zahvaljujem na komentarima vezanim za izvještaj i zahvaljujem na postavljenim pitanjima.

Vežano za pitanja poslanice Maje Bakrač. Ono što bih željela da ukažem jeste da svaka osiguravajuća kuća sama kreira svoje proizvode, sama kreira uslove i tarife pod kojima želi da prodaje određeni proizvod i negdje bi bilo potpuno i to, naravno, rade i potpuno je u redu da svoje proizvode reklamiraju na način na koji oni žele da pristupe prema građanima. Svakako ono što negdje stoji, jeste, da je agencija prepoznala potrebu uključenja u proces pojašnjenja tržišta osiguranja, pojašnjenja samih vrsta osiguranja, rizika koji se pokrivaju pojedinim vrstama osiguranja, kao i objašnjenja pojedinih proizvoda kako bi građanima sa druge strane približila osiguranje i ukazala im i na tu mogućnost zaštite od određenih rizika koji se javljaju bilo na imovini, bilo na licu. Dakle, bilo da se radi o životnom osiguranju ili da se radi o neživotnom osiguranju. U tom pravcu agencija je po prvi put na tržištu napravila sinergiju, gdje su se uključila sva društva za osiguranje zajedno sa Nacionalnim birom osiguravača i gupacijom životnih osiguranja koja se nalazi pri Privrednoj komori na čelu sa Agencijom za nadzor osiguranja. Izabran je respektabilni partner koji će nam pomoći u izradi komunikacione strategije, koja bi trebala po našim planovima da sezavrši do kraja ove godine, gdje bi smo prepoznali upravo koje su to grupe, odnosno, koje su to vrste osiguranja na kojima treba dalje raditi, koji su ciljevi te strategije, koje su grupe kojima se treba približiti ta vrsta osiguranja i na koji način komunicirati sa građanima kako bi bolje razumjeli osiguranje, kako bi bolje razumjeli ono što osiguravajuće kuće prodaju i na kraju krajeva zaštitili imovinu i lica. Smatramo da je to veoma važno u dijelu zaštite interesa korisnika osiguranja i u dijelu zaštite same kulture osiguranja i edukacije stanovništva po pitanju osiguranja i Agencija je na tome stavila veliki akcenat u tekućoj godini. Dijalog koji ste govorili o evropskom izvještaju ono što je uloga Agencije jeste da je zaštita osiguranika jednim dijelom obezbijeđena i kroz mogućnost korisnika osiguranja, odnosno osiguranika da podnesu prigovor Agenciji u slučaju kada su nezadovoljni sa odlukom osiguravajuće kuće. Ukoliko nastupi štetni događaj, šteta se desi lica su potpisala evropski zapisnik i u slučaju da ne smatraju da su dovoljno, da su primili naknadu koja im odgovara kod osiguravajuće kuće mogu podnijeti Agenciji za nadzor osiguranja prigovor.

Procedura je vrlo jednostavna i u daljem postupku Agencija će ispitati postupanje osiguravajućih kuća po evropskom izvještaju. U slučaju da su postojali propusti formalni u radu osiguravajuće kuće, odnosno da nijesu primjenjeni uslovi i tarife koji se odnose na određenu vrstu osiguranja bilo da se radi o autoodgovornosti ili da se radi o kasko osiguranju ili o životom osiguranju Agencija svakako ima mehanizme da dalje djeluje u navedenom procesu, ali ono što je jako važno istaći za građane jeste da postupak pred Agencijom ne sprečava građane da ostvare sudsku zaštitu u smislu da mogu kasnije i pored toga kad se završi postupak pred Agencijom mogu i kasnije da se jave prema sudovima. Tako da smatramo da u tom dijelu je jako važno uputiti građane i na ovu mogućnost i mi sami vidimo u Agenciji da sve više građana prepoznaje Agnciju kao instituciju na kojoj mogu da traže ostvarenje određenih svojih prava ukoliko smatraju da su im na neki način povrijeđena. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:51:05)

Hvala, gospođo Pantović.

Ovim konstatujem da smo finansijske iskaze i izvještaje o izvršenoj reviziji Finansijski izvještaj Agencije za nadzor osiguranja za 2018. godinu, Izvještaj o radu Agencije za nadzor osiguranja za 2018. godinu završili u pretresu. Takođe, i 25. tačku dnevnog reda Izvještaj o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori za 2018. godinu. O obje tačke izjasićemo se naknadno. Predsjedniku Andrijašević i direktorici Pantović se zahvaljujemo.

Prelazimo na 26. tačku dnevnog reda, ona glasi: Izvještaj o radu Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki za 2018. godinu.

Ovlašćeni predstavnici Komisije za kontrolu javnih nabavki su Zoran Živković, predsjednik Komisije, koga pozdravljam, Tomo Miljić, zamjenik predsjednika.

Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Filip Vuković. Otvaram pretres. Pitam predsjednika Komisije želi li dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima Zoran Živković.

Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ (30.07.19 15:52:50)

Poštovani potpredsjedniče.

Uvaženi poslanici,

Biću veoma kratak i doprinijeti racionalnosti trajanja vremena oko rasprave vezano za Izvještaj o radu Državne komisije.

Ovaj Izvještaj sadrži opšti pregled svih aktivnosti Državne komisije kako vezano za njen rad tako i u ostalim segmentima što se tiče finansiranja ljudskih resursa i drugih nadležnosti utvrđenih zakonom iz nadležnosti Državne komisije. Cijenim da ste svi upoznati sa ovim izvještajem, da ste ga pročitali, tako da ne bih želio da se ponavljam u tome što već piše u izvještaju.

Ono što bih posebno napomenuo da je ovaj izvještaj, da smo u toku ove godine za ovaj izvještajni period postigli veoma dobre rezultate tj. da smo konačno postali ažurni što se tiče završavanja predmeta koji su zaprimljeni u toku izvještajnog perioda. Naime, od 732 predmeta ostalo je neriješeno svega 30 i nešto predmeta, a posledica neriješenosti tih nekih oko 0,5% je zbog toga što se ti predmeti zaplijenjeni pred sam kraj izvještajnog perioda tako da je bilo i nemoguće bilo završiti pred Novu godinu.

Takođe, mislim da je važno napomenuti da faktore koji su uticali na potpunu ažurnost konačno Državne komisije. Vi znate da smo mi do sada radili u veoma malom kapacitetu, a da smo imali enormno veliki broj predmeta. U toku 2017. godine 1.300 i nešto više predmeta sa četiri člana Komisije, da je polovinom 2017. godine kroz izmjene i dopune Zakona o javnim nabavkama povećan taj broj članova Komisije sa četiri na ... i što je svakako kapaciteta broja članova državne komisije značajno uticalo i na ažurnost Državne komisije u završavanju predmeta. Takođe je uticao je i obezbeđenje poslovnog prostora jer smo početkom 2018. godine dobili adekvatan poslovni prostor tako da sada možemo normalno da funkcionišemo i da obavljamo zadatke koji su

pred nama.

Jedan od faktora na uspješan rad Državne komisije i izmjena normativnih, određenih normativnih rešenja tokom izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama polovinom 2017. godine koje su uticale na smanjenje broja žalbi podnešenih pred Državnom komisijom. To su, eto da budem kratak, neka opšte neke napomene vezano za izvještajni period. Raspoložen sam za pitanja eventualno i sugestije koje imate vezano za Izvještaj o radu Državne komisije. Toliko, hvala vam.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 15:56:27)

Hvala, gospodine Živkoviću.

Nastavljamo sa raspravom.

Pitam izvjestioca odbora da li želi riječ? Ne.

Onda po redosljedu prijave sledeći je poslanik Vuletić Milorad, pa poslanik Branko Radulović, poslanik Mihailo Anđušić, Branka Bošnjak i Danijel Živković.

Poslaniče Vuletić, izvolite.

MILORAD VULETIĆ (30.07.19 15:56:54)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Uvaženi poslanici, uvaženi gosti, poštovani predsjedniče Komisije, gospodine Živkoviću,

Meni je ovo vrlo interesantna tema ne samo kroz sam izvještaj koji je kao što je i rekao sam predsjednik koncizan, jasan, sveobuhvatan i zaista slikovito i realno prikazuje stanje stvari koje se dešavaju u radu Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki.

Ono što je bio predmet moga interesovanja ja sam podijelio po četiri neke opservacije, pa da ne bih sad odužio priču predugo pokušaću da doprinesem nekim svojim stavovima eventualno pojačanjem aktivnosti kod ove naše Državne komisije, a i dijelu mogućih dorada, promjena i izmjena samoga Zakona o javnim nabavkama.

Kao prvo što me je u izvještaju zaintrigiralo jeste značajno smanjenje broja žalbi o čemu je govorio i predsjednik drugih predmeta u radu kod ove Državne komisije u 2018. godini u odnosu na broj žalbi predmeta u 2017. godini. Naime, činjenica je da je ova Državna komisija u 2017. godini imala u radu 1.344 predmeta, u 2018. godini 732 predmeta govore da je broj predmeta u 2018. godini manji za 612 ili za oko 45,5% što svakako zaslužuje odgovarajuću analizu razloga koji su do toga doveli da je jedan od ključnih razloga smanjenja broja žalbi u postupcima javnih nabavki promjena normativnih rešenja koje smo definisali kroz Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama i koji je stupio na snagu kao što znam polovinom 2017. godine i kojim smo između ostalog eliminisali mogućnost podnošenja tzv. opstruktivnih žalbi na tendersku dokumentaciju čiji su cilj i svrha bili sprečavanje otvaranja ponuda i okončanja započetih postupaka javnih nabavki. Naravno, hoću da vjerujem da su tome doprinijeli i određeni pozitivni pomaci u radu tenderskih komisija i uopšte rada službi naručilaca u pogledu efikasnosti i ekonomičnosti i trošenja javnih sredstava kojima raspolažu.

Međutim, ovu konstataciju iznosim sa određenom rezervom s obizrom na podatak u izvještaju o broju poništenih postupaka javnih nabavki od strane Državne komisije po službenoj dužnosti o čemu ću kasnije govoriti. Drugo, činjenica da je Državna komisija za kontrolu postupka javnih nabavki u 2018. godini riješila 694 predmeta ili 94,80% od ukupnog broja predmeta u radu, te da je odluke po žalbama donosila u prosječnom roku od 30 dana jasno govori da je ova Državna komisija u izvještaju u periodu ostvarila visok nivo efikasnosti, ažurnosti u radu što je od posebnog značaja za ostvarivanje ukupnog sistema javnih nabavki, za realizaciju planiranih razvojnih projekata.

Treće, činjenica da je ova Državna komisija od 623 riješene žalbe u 2018. godini usvojila 149 žalbi ili 24% nije po meni razlog za zabrinutost, jer naručioci imaju mogućnost i obavezu da u tim postupcima javnih nabavki otklone učinjene nepravilnosti u skladu sa datim instrukcijama i uputstvima. Međutim, zabrinjava činjenica da je Državna komisija povodom izjavljenih žalbi po

službenoj dužnosti poništila u cjelosti 262 postupka javne nabavke. Naime, razumijem i držim do toga da se poništavanjem postupaka javnih nabavki u cjelosti obezbjeđuje antikoruptivno djelovanje, jer se sprečava zaključivanje štetnih i nezakonitih ugovora o javnim nabavkama što jeste pozitivan efekat rada Državne komisije.

Međutim, nasuprot tome ako mogu imao bih još jedno minut dva. Tome imamo ...(prekid)... da pojedini naručioc i njihove službe još uvijek organizovano i temeljno pristupaju ovim izuzetno složenim i zahtjevnim poslovima, a posebno u prvoj fazi postupka.

Četvrto, činjenica da je Komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki u 2018. godini donijela 694 odluke, a da je protiv 60 njenih odluka podnosena tužba o Upravnom sudu Crne Gore govori o tome da je kvalitet odluka ove Državne komisije na zavidnom nivou.

Da skratim, shodno izloženom smatram da novim Zakonom o javnim nabavkama čija je izrada po mom saznanju u završnoj fazi treba proširiti djelokrug pravne zaštite u postupcima javnih nabavki i propisati primjerene rokove za postupanje Državne komisije po žalbama, a sve u cilju efikasnijeg i zakonitog sprovođenja i realizacije svih faza postupaka javnih nabavki.

Na kraju nemam dilemu. Da li treba usvojiti ovaj Izvještaj o radu Državne komisije za kontrolu postupka javnih nabavki, jer on to po svakom parametru naravno nesumnjivo zaslužuje i isto tako nemam bilo kakvu sumnju da će ova Državna komisija u 2019. godini nastaviti da predano i odgovorno vrši svoje nadležnosti, ali hoću da potenciram potrebu da ista na odgovarajući način participira u izradi novog Zakona o javnim nabavkama, a posebno na potrebu da se i mi poslanici i aktivno i temeljno uključimo u analizu i sagledavanje normativnih rešenja koje donosi Prijedlog novog Zakona o javnim nabavkama u odnosu na konkretne potrebe i uslove poslovanja u našoj državi i da damo puni doprinos, da donesemo cjelovit, kvalitetan i ... zakon po kojem će sistem javnih nabavki sigurno funkcionisati na dugi period. Zahvaljujem na dozvoli da okončam diskusiju i produžim razgovor. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:04:09)

Hvala, poslanice Vuletiću.

Samo znači još jednom da Vas obavijetim.

Redosled poslanik Milutin Đukanović, poslanik Mihajlo Anđušić i Danijel Živković.

Poslanice Bošnjak, ja sam mislio da ste me obavijestili da je poslanik Đukanović umjesto Radulovića i da vi, u redu onda ste i vi između Anđušića i Živkovića.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (30.07.19 16:04:54)

Poštovani građani, Demokratski front nema uopšte povjerenja u ovu komisiju koja se bavi kontrolom javnih nabavki iz jednog više nego prostog razloga. Predsjednik ove komisije Zoran Živković je bivši sudija Osnovnog suda i on je osudio poslanika Aćima Višnjića na višemjesečnu kaznu zatvora.

Gospodine Živkoviću, možete li danas da saopštite ko vam je to naredio i da li ste posle toga nagrađeni stanom ili nečim sličnim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:05:34)

Poslanice Đukanoviću, to nije tema rasprave, to je javne nabavke. Zbilja ne zna, što se dešavalo prije puno godina da vas ne prekidam završite molim vas, držite se Poslovnika.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (30.07.19 16:05:50)

Gospodine Genci, ovo je vrlo važno, da znamo šta se dešava u Crnoj Gori. Imamo slične

slučajeve danas u aferi "Državni udar" gdje se izriču višegodišnje kazne zatvora i te sudije kao što danas evo gospodin Živković ovdje i poslije 20 godina nije se zaboravilo šta se dešavalo tako i ove sudije danas što sude o aferi "Državni udar" mora da znaju dokle god budu žive pamtiće im se to šta su uradile. Ja mislim da se gospodin Živković danas sigurno ne ponosi sa tim šta je uradio i toga jednostavno diskvalifikuje da obavlja bilo kakvu značajnu državnu funkciju. Jedino ako bi se gospodin Živković ovdje javno pokajao da je pogriješio da je slušao izvršnu vlast, da nije htio da radi po pravu i pravdi i po zakonu. Kako gospodine Genci, mi da imamo povjerenja u Komisiju za kontrolu javnih nabavki kad njen predsjednik se u prethodnom periodu pokazao kao čovjek koji ispunjava naređenja izvršne vlasti i nevinog čovjeka strpao u zatvor. Gospodine Živkoviću, to vam se nije zaboravilo, isto ko što sad ovim sudijama što izriču presude političarima iz Demokratskog fronta Suzani Mugoši, Borisu Saviću, nikada se neće zaboraviti šta su uradili, a morali su da rade samo po naređenju šefa režima. Zahvaljujem, za sad toliko.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:07:33)

Gospodine Živkoviću, da li želite koristiti repliku?

ZORAN ŽIVKOVIĆ (30.07.19 16:07:52)

Gospodine Đukanoviću, niko ni od izvršne, ni od zakonodavne, ni od sudske vlasti meni nije naredio. I nema toga ko mi može što narediti. To vam odgovorno tvrdim. A vi nađite nekoga bilo koga da mi je kad ko što naredio ili da sam bilo zbog nečega ja, mimo svojih profesionalnih stavova, odlučio u bilo kojem predmetu. Ovo vam je toliko oko naređenja, a sada vam kažem da li se stidim ili ne, ne da se ne stidim nego se ponosim tom odlukom. A sad ću dam kažem i zašto se ponosim tom odlukom. Ta odluka je potvrđena od svih instanci. Potvrđena je i na kopaoničkoj školi prirodnog prava na Kopaoniku, tada gdje nije samo Crna Gora bila nego bila je i Srbija itd. A evo iz kojeg razloga.

Niko nema pravo, pa ni kralj. Ni kralj u monarhiji nema apsolutno pravo, pa ga nema ni poslanik, jer Ustav garantuje pravo zaštite svim građanima. Znači, koja bi zaštita moja bila od Vas koji se po plaštom poslanika da ne odgovara nizašta na svijetu kako se ja zaštitim, kad cijeni norma ona se ne izvlači iz konteksta jednog akta kao najvišeg pravnog akta jedne države kao što je Ustav ne tumači se norma sama za sebe nego u kontekstu cjelokupnog pravnog akta. Šta to znači? Jedna norma proširuje ili sužava drugu normu, i onda kad se tumači onda se izvede zaključak šta je zakonodavac za tim htio da kaže. Prema tome, nema nedodirljivih. Ja sam imao kao sudija imunitet, pa da sam napravio nešto isto bih bio osuđen bio sudija ili ne bio sudija, skine mi se imunitet. Ako je neko prav i ako se ne osjeća krivim šta da ga boli briga šta mu je skinut imunitet, ja ću da dokažem da sam nevin, a i sve pod plaštom neko je naredio, neko je to rekao pa mislim stvarno to je više smiješno postalo. Vi pretvarate u ovoj Skupštini to je lično moje mišljenje, kad ste me već potegli za jezik, sudnicu mimo nadležnih institucija, mimo onoga ko to treba da kaže, otvarate pretres u Skupštini. Nijeste Vi nadležni, gospodo poslanici, da sudite to postoji, postoji stepen osnovnoga, višega, vrhovnoga, apelacionog itd. Znači, postoje nadležni institucije, pa postoji Strazbur, a ne Skupština da kaže e to valja i ne valja posle zvaničnih institucija koje Ustav i zakon određuje da to rade. To moram da Vam kažem ja sad se ponosim i opet bi to napravio da sam sudija. Stan sam dobio mnogo prije, niti sam ga dobio, ja sam čitav život radio u Pravosuđu, i ovo je sudski postupak što sad radim, cijeli život sam radio u Pravosuđu. Znači, dobio stan prije Višnjića, pa sam prije Višnjića dobio predlog da budem sudija Višeg suda kao sudija Osnovnog suda, pa sam na predlog o moga druga pokojnog Žarka Šturanovića, kad je postao direktor ZIKS-a, zamolio me da mu pomognem da pođem za načelnika Istražnog zatvora, pošto sam ja vodio istragu i zna da taj posao poznajem, ja sam odustao od sudije Višeg suda i pošao sam za načelnika Istražnog zatvora, pa sam sa tog mjesta posle tek kasnije pošao za sudiju Višeg suda.

E to je biografija, gospodine Đukanoviću, a Vi pošto sve znate nađite mi nešto novo pa mi izvolite recite.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:11:53)

Hvala, gospodine Živkoviću.

Poslaniče Đukanoviću, ja sam gospodinu Živkoviću, dao prvo na repliku. Ja sam ga izričito pitao da li želi pravo na repliku da koristi, jer ste Vi u svom izlaganju se negativno se izrazili za njegovu funkciju, da negativno za njegovu funkciju u prošlosti. Tako da on kao svaki učesnik u raspravi ima pravo, Vi se obratite meni nešto proceduralno, ali ne možete kolegi Živkoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (30.07.19 16:12:34)

Gospodine Genci, kad sa ovakvom emocijom brani nešto što je ne obranljivo svi znamo da je tada napravljena velika, velika nepravda prema Aćimu Višnjiću, i da je u Crnoj Gori tada među političarima bilo više kriminalaca ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:12:52)

Poslaniče Đukanoviću, meni se obraćajte ne gospodinu Živkoviću, ne prije nešto 20 godina. Recite o javnim nabavkama. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (30.07.19 16:13:04)

Sad da li svjesno nesvjesno spominjao pokojnog Žarka Šturanovića, svi mi znamo da je on bio Generalni sekretar Vlade, da je bio aktivni član Demokratske partije socijalista, i sama ta priča iz tog konteksta govori da on jednostavno nije bio sudija, nezavisan po pravdi i zakonu nego je bio partijski i politički sudija. To je više nego dovoljno, na kraju istina ipak izađe na vidjelo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:13:38)

Kolega Mihailo Anđušić.

Imate kao predlagač pravo da učestvujete u raspravi, da damo riječ kolegi Anđušiću, pa možete opet prije završne riječi.

Molim Vas, nema potrebe kolega Živkoviću.

Mihailo Anđušić, je sledeći neka se pripremi kolegistica Branka Bošnjak.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (30.07.19 16:14:07)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Pa evo probam da se vrati negdje na temu odnosno na sadržinu ovog izvještaja koji danas imamo pred sobom da razmatramo vezano za rad Državne komisije za kontrolu postupka javnih nabavki za 2018. godinu, i negdje čuli smo već od strane predlagača negdje otprilike generalno neke podatke koji su obilježili predmetnu godinu o kojoj govorimo, koja je bila predmet izvještaja i negdje zaista treba konstatovati da se radi o više nego korektnom izvještaju koji je u dijelu i finansijskog i u dijelu ove analitike i samog sadržaja izvještaja sadrži zaista pregršt afirmativnih podataka koji se najviše odnose negdje u dijelu smanjenja broja žalbi po kojima se postupalo. Ali naravno i one suštinske podatke koji se odnose na neku negdje primarnu djelatnost komisije a to je sprečavanje štetnih naravno ugovora i zaista kroz izvještaj možemo vidjeti da je komisija u tom dijelu obavila dobar posao, tu negdje u prilog tome govore iznosi od prilike oko 850

hiljada vraćenih novčanih sredstava koje je na neki način sama komisija vraća državi, jer komisija naravno nije profitna organizacija, njihov profit su u tom dijelu ogleda samo u ovim sredstvima koja se vraćaju koja su bila u tom iznosu od 850 hiljada od kojih je jedan dio naravno vraćen. Tako je to su državna sredstva, tako je naravno. Ja sam i rekao sredstva koja na kraju spadaju u zaradu države, je li tako.

U svakom slučaju, kao što sam rekao isto imamo jedan dio afirmativnih podataka u dom dijelu, sem ovog finansijskog izvještaja koji više nego korektan, treba se osvrnuti na neke od podataka odnosno neke od činjenica u okviru koji bi sama komisija pa naravno i Direkcija treba bi obratiti pažnju, mi smo svjedoci da famozni Zakon o javnim nabavkama u nekoj ranijoj fazi je pričinjavao dosta štete, rekao bih državi generalno i sistemu u tom dijelu usporavanja realizacije i dinamike određenih kapitalnih investicija. Ali isto tako moramo biti svjesni da smo kroz vrijeme u ovom domu a na prijedlog Vlade i drugih institucija i radnih gurpa koje su radili u više navrata mijenjali ovaj zakon i rekao bih doveli ga u jednu korektnu normu u okviru koje sad imamo mnogo bolje preduslove kako bi neke kapitalne investicije na nivou države i na nivou lokalnih samouprava realizovali na mnogo kvalitetniji način. Ono što negdje bih potencirao izvinjavam se malo izlazim iz teme i nije negdje nadležnost komisije, ali to je taj problem naravno kojim ste dobrim dijelom u godini za nama radili na kvalitetan način sprečavanje štetnih ugovora i zaštite stranaka, ali smo isto tako bili svjedoci da u prethodnoj godini u prethodnim godinama smo na nivou države imali realizaciju nekih kapitalnih investicija, koje su ispostavišivi se usled pogrešnog izbora izvođača tekle ne baš onakavom dinamikom kako je bilo to planirano. Imamo pregršt takvih primjera, imali smo nedavno neke najsvježnije na primjer Glavnog grada gdje su pojedine kapitalne investicije i njihova realizacija trajale neprirodno dugo, mnogo više u odnosu na ono što je bilo rok u samom ugovoru i negdje treba pohvaliti poslednju inicijativu Vlade koja je na nekoj od prethodnih sjednica raskinula tri ugovora sa pojedinim izvođačima na kapitalnim investicijama, i smatram da ta praksa treba da se u narednom periodu ispoljava, da trebaju i Dikrecija javnih radova i sama komisija u okviru svojih nadležnosti, tu nema u tom dijelu toliku puno nadležnosti da upozoravaju na ovakve stvari i da se osmišljaju negdje mehanizmi koji bi usloveli da kvalitetnije vršimo izbor samih izvođača. Mi smo svjedoci da smo kroz evo i sami ovi podaci o vraćenim sredstvima u postupku odbijanja žalbi i naravno smanjenje broja žalbi koje ste imali, to su direktno rezultati koji se tiču same komisije. Ali da naravno u narednom periodu moramo poraditi u tom tehničkom dijelu, malo više na tome kako ne bi dolazili u sistuaciju da pojedine lokalnim samoupravama i na nivou države imamo usporene realizacije određenih kapitalnih investicija.

U svakom slučaju, kao što sam rekao, pred sobom imamo jedan kvalitetan izvještaj i uz zakonsku regulativu koja se i u narednom periodu vrlo pažljivo mora mijenjati, očekujemo da sama Komisija zajedno i sa upravom, odnosno direkcijom u narednom periodu može napraviti još novih iskoraka kako bi stanje u ovoj oblasti izdigli na jedan viši nivo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:19:26)

Zahvaljujem se, kolega Anđušiću.
Poslanice Bošnjak, izvolite.
Nek se pripremi poslanik Živković.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 16:19:35)

Na početku da kažem predsjedniku Komisije da nije bio baš ubjedljiv kada je odgovarao mojim kolegama, da se nije radilo o političkoj stvari tada jer tada je i Slavko Perović, Liberalni savez jasno rekao da se radi o političkom hapšenju i vjerujem da je to slično kao što se dešava danas Demokratskom frontu samo što eto više nas obuhvaćeno tada je bio na sreću samo jedan.

Sad malo da se prebacimo na ove javne nabavke. Pa, da vas pita, s obzirom da ukupna vrijednost javnih nabavki u 2018. godini je iznosila 449, 37 miliona, a da ste vi nama za razliku od prethodnih godina ovdje dali neki izvještaj koji je mnogo manji i po obimu i ne samo po obimu stranica nego po informacijama jer smo navikli da imamo malo detaljnije informacije, ali vi ste nas

na žalost ovog puta ...(prekid)...

Ja bih da me ne prekida, pa posle može da se javi pa ćemo onda reći. Znači, očigledno da je nervozan vjerovatno su ga poremetile moje kolege sa ovim pitanjima ...(prekid)...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:20:52)

Nastavite, kolegice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 16:20:54)

Uglavnom mnogo manjeg je obima nego što smo navikli. I nemamo ovdje izvještaj detaljnih podataka o nabavkama u zdravstvu i u obrazovanju, a složićete se da velike vrijednosti se za javne nabavke opredjeljuju u ovim granama i baš zbog toga ću i malo da popričam oko javnih nabavki koje vrši Ministarstvo zdravlja u ovoj oblasti za zdravstvo.

Javne nabavke, kao i sve u ovoj Crnoj Gori, na žalost jeste samo jedan paravan, a u stvari iza ovoga se kriju velike krađe zbog toga što se svi ovdje ugrađuju. Javne nabavke niti su javne, niti su nenamještene nego vrlo dobro se sve namjesti i zna se unaprijed ko će biti dobitnik na tenderu jer procure informacije i tender se i piše onako do detalja da bi se maltene naslikao onaj koji će da dobije na tenderu.

Evo reći ću primjer, recimo, Ministarstvo zdravlja kad je kupovalo auto išlo je do te mjere, do tih detalja da je recimo ministar zdravlja napisao da mora biti auto metalik-branon boje. Sad odjednom, i da se može isporuka, dobija se više poena, da se isporuka auta može izvršiti za jedan dan. Onda se javlja neka firma iz Čačka, zaboga sa kojom je to on unaprijed ugovorio, i sad za jedan dan mu se isporuči taj SUV koji je htio i metalik-branon boje. Mislim samo da nam se negdje ne potcjenjuje inteligencija. To je toliko očigledno da se radi o namještalcima.

Druga stvar što me isto interesuje, ovdje se velika priča, mi ulažemo u zdravstvo, nabavili smo magnetne rezonance. Prvo tri magnetne rezonance ima samo Bolnica u Mostaru. Ovo što se nabavilo kao toboš, rekao bi čovjek, ko svemirski brod i kad su se hvalospjevi pjevali o čemu se radi, u stvari se radi o aparatu koji nije najnovije tehnologije nego od prije 10 godina, imali su ga u okruženju, mislim da je Srbija imala tada i tri ovakve magnetne rezonance.

Takođe, se veliki dio nekvalitetne opreme u zdravstvu nabavlja od kineza i stavlja se tamo da je, da kažem, da je nabolji kriterijum najniža cijena. Za najnižu cijenu se uvijek dobija najslabiji kvalitet i nije uzalud ona poslovice kad kaže: "Nisam dovoljno bogat da kupujem jeftine stvari". E, pa mi izgleda kupujemo jeftine stvari i onda za koju godinu moramo da se odrekemo tih uređaja jer oni nisu dobri, a na žalost ovdje to ide po životu pacijenata i tiče se njihovog zdravlja što je katastrofalno.

Ono što hoću još da vas pitam, a da mi odgovorite, kako je to Zavod za hitnu medicinsku pomoć i da li u skladu sa zakonom, ja mislim da su prekršili zakon, oni za advokatske usluge kancelariji naravno prve sestre u Crnoj Gori Ane Đukanović izdvojili 130.000 eura za par godina, a to nigdje nema tendera za advokatske usluge. Ja mislim da one nisu izuzete da ne idu na tender, pa u 2016. godine . izvjesni advokat dobio 76.000 eura Hajduković Marko, 55.000 Ana Pejović iz ove agencije, a ne bi meni to bilo sve slučajno, odnosno nije sigurno slučajno zato što se ovaj Zavod za hitnu medicinsku pomoć upravo nalazi u prostorijama koje i njima izdaje, odnosno rentira prva sestra Crne Gore.

Tako da, uvaženi građani, kao što ste i navikli sve u ovoj državi je postalo tako besmisleno materijalizovano i toliko sve nije fer, pravedno i korektno, svuda imate nekakvu mafiju koja se ugrađuje tako imate i mafiju i ovdje kod javnih nabavki, ovdje se redi o milionskim iznosima. Veliki iznosi se kroz anekse ugovora, sve dobijemo jedno na tenderu, a onda nam se, posebno u građevini, pojave izvjesni aneksi ugovora koji se kreću opet u milionima i na taj način oni nadomjestite onu toboš najnižu cijenu koju su ponudili.

Znači, sigurna sam da ne bi bili na toj poziciji da ne štitite ove monopoliste u svim granama koji postoje i ovo sve što je namješteno, a što se pod formom javnih nabavki, zaboga otvorenih i pravednih tendera, a svi znamo da od toga nema ništa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:26:10)

Hvala poslanice Bošnjak.
Poslaniče Živković izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (30.07.19 16:26:17)

Hvala, poštovani potpredsjedniče Nimanbegu.

Uvaženi građani Crne Gore, gospodine Živkoviću, poštovane kolegice i kolege,

Radi se o jednom, rekao bih, veoma sadržajnom izvještaju iz prostog razloga što imamo skup podatak koji nam govore o tome kako je upravo državna Komisija za kontrolu javnih nabavki radila tokom prethodne godine i na osnovu onoga što uporedimo kako je to bilo prethodnih godina vidimo da je visok stepen efikasnosti u radu ove komisije.

Zbog građana, prije svega, da kažemo da ova komisija odrađuje jedan veoma značajan i kompleksan posao iako možda mnogi o tome, da kažemo, previše i ne znaju iz prostog razloga što prilikom kontrole javnih nabavki, kada se nađe određeni postupak pred ovom komisijom, radi se o veoma obimnoj i kompleksnoj dokumentaciji. To nije jednostavno pregladati za jedan, dva ili pet dana u odnosu, opet da kažem, vaše kadrovske kapacitete koje vidimo da ste u prethodnom periodu uspjeli da popunite i kao što ste naveli u izvještaju izmjenom i dopunama ovog zakona uspjeli ste da povećate efikasnost rada same Komisije.

Takođe, ovdje bih posebno naglasio da, makar ja iz svog ugla i na osnovu onoga što poznajem iz oblasti ove materije, ne mogu prigovoriti uopšte radu ove komisije. Znači, ne govorim ni hvalospjevno, ni u bilo kakvom superlativu iz prostog razloga što znam koliko je kompleksan posao samih javnih nabavki.

Kada se kontrolišu javne nabavke i ukupna dokumentacija ja ne vjerujem da tu postoji bilo kakav prostor da se desi, da kažemo, neki korupcionaški posao iz prostog razloga što imamo ovu komisiju koja kontroliše ovaj postupak. Dakle, kontroliše ovaj postupak i tamo gdje postoji potreba za žalbom i kada se izjavi žalba imamo i drugu instancu da se podnesu tužbe Upravnom sudu. Nema nikakav element koji bi mogao da imputira bilo šta radu ove komisije, a da ima predznak korupcionaškog iz prostog razloga što vi upravo otklanjate te štetne ugovore ukoliko oni postoje u samom sistemu.

Ovdje bih se osvrnuo na još jednu veoma važnu stvar, o kojoj je govorio i kolega Anđušić, govoriću konkretno na primjeru opštine iz koje dolazim. Konkretno vezano je za dom kulture gdje je tender to često izaziva posebnu pozornost javnosti koja kaže da neka lokalna administracija nije dovoljno visprena da raspiše kvalitetan javni poziv. Dakle, građanina zanima konkretno ono što je vidljivo i opipljivo i zanima ga da, ako se raspiše javni poziv, on istovremeno mora biti uspješan. Odlično znam da često ta tenderska dokumentacija nije bila ni ispravna ni uredna. Zna se šta se mora uraditi u skladu s zakonom. Često imamo i s druge strane one koji su ponuđači, na jednoj strani da nemaju dovoljno obučeni kadrova koji su u stanju ili spremni da pripreme kvalitetnu dokumentaciju, naročito u postupcima komplikovanih javnih nabavki.

Zbog toga, nije jednostavno građanima objasniti zbog čega izostaje efikasnost u realizaciji nekih projekata. Pomenuću, na primjer, da su, takođe za ovaj Dom kulture, čak četiri tendera pala za nabavku opreme u vrijednosti od 200.000 eura. Tu ste vi kao komisija koja u konačnom kaže da li je nešto u redu ili nije u redu. Uvijek treba ne na uštrb zakona vraćati postupak dok god on ne bude u skladu sa zakonom i dok god ne bude ponuda onako kako to propisuju naši pozitivni zakonski propisi. Takođe, dešavalo se i da smo i mi u Pljevljima raskidali određene ugovore iz prostog razloga što ponuđači nijesu imali dovoljno kapaciteta da završe određene projekte, ali to nije vaša nadležnost. Nije nadležnost Državne komisije jer se često vrednuje ono što je najpovoljnija ponuda. Dakle, vi vrednujete najpovoljniju ponudu. Nisam siguran da postoje ti ljudi kao što često imputiraju kolege iz opozicije koje će otvoriti ponudu prije vremena koja se zna kako je zapečaćena, pa će javiti tom nekom drugom ponuđaču u pet do dvanaest da bi on ponudio nižu ponudu. To su neke bajke i, vjerujte, u tu priču ne vjerujem.

Zbog toga, opet sugerišem da se radi o jednom veoma kompleksnom poslu i da ova komisija u odnosu na kadrovski potencijal koji posjeduje odrađuje jedan izuzetno kompleksan i težak posao. Naglašavam opet da se nadam da će upravo ovaj zakon koji pripremate, kao što ste naveli u izvještaju, doprinijeti da unaprijedimo upravo sistem javnih nabavki i da on ... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:31:22)

Zahvaljujem, poslaniče Živkoviću.
Gospodine Živkoviću, da li želite završnu riječ?
Riječ ima Zoran Živković. Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ (30.07.19 16:31:37)

Ukratko ću se osvrnuti na par pitanja. Neke stvari nisam ni razumio od jednog broja poslanika koje su potpuno van teme Izvještaja o radu Državne komisije, ali tu smo će smo. Pravo je svakoga da djeluje po političkim okvirima, promotivno, ali to je već njihov problem, ali nije dobro s obzirom da poslanici treba da su veoma pametni ljudi, da se osvrnu, da ne pričamo ... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:32:31)

Molim vas, poslaniče Raduloviću, predlagač ima autonomno pravo da govori.
Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ (30.07.19 16:32:45)

A ne da pričamo o Aćimu Višnjicu itd. Jer, ako treba nešto znaveno vezano za temu, onda recite znaveno, a ne u političke svrhe jer ja nisam nepismen čovjek. Ne mogu da trpim to što vi trpite. Ja u penziju? Hoću kada ... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:32:58)

Gospodine Živkoviću i poslanici, molim vas da privedemo kraju raspravu. Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ (30.07.19 16:33:12)

Vi ste obećali prošle godine da ću ove godine, ako budete živi, biti u penziji. Prošle godine ste mi na kraju obećali. No, dobro. Molim vas da završim.

Ko ste vi? Ja sam Zoran Živković. Ni ja vas ne poznajem na taj način isto. Vidite, ja sam ovdje gost u ovom domu. Došao sam da branim Izvještaj o radu Državne komisije. Osvrćem se na opservacije koje ste vi meni uputili. Ako mislite da treba da ćutim zato što ste vi poslanici, da ćutim i da podržavam nekakve stvari koje veze s mozgom nemaju onda se grdno varate.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:33:24)

Objavljujem prekid sjednice.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:39:09)

Koleginice i kolege poslanici, poslije pauze s kojom se nijesam nadao da ćemo je morati objaviti na žalost. Nadam se da ćemo nastaviti u malo mirnijem duhu.

Ovim konstatujem da smo završili Izvještaj o radu Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki za 2018.godinu.

Zahvaljujemo Zoranu Živkoviću i zamjeniku predsjednika Tomu Miljiću.

Po ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na sljedeću tačku, a to je 27 tačka - Izvještaj o radu Agencije za zaštitu konkurencije za 2018.godinu.

Ovlašćeni predstavnici Agencije za zaštitu konkurencije su: Miodrag Vujović, predsjednik Savjeta agencije, Lepa Aleksić, vršilac direktora direktorice Agencije koje pozdravljamo, Šefika Kurtagić, načelnica u Odsjeku za utvrđivanje usklađenosti državne pomoći.

Izjaviteljica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, je Ana Nikolić.

Saglasno članu 69 stav 4 Poslovnika Skupštine, poslanik Raško Konjević izdvojio je mišljenje na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Agencije želi da da dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima Miodrag Vujović, izvolite.

MIODRAG VUJOVIĆ (30.07.19 16:41:00)

Zahvaljujem.

Poštovani gospodine potpredsjedniče, uvaženi poslanice i poslanici i građani Crne Gore, Izvještaj za 2018.godinu su prikaz rada i aktivnosti Agencije ukazuje na predak postignut tokom šestogodišnjeg rada i djelovanja ove institucije.

Pojam prava i politike zaštite i konkurencije koje obuhvata zaštitu ekonomskih sloboda, konačno je prepoznat i prihvaćen od strane preduzetnika. Zajedno sa činjenicom da je slobodna tržišna utakmica od presudne važnosti za sve države, pa tako i Crnu Goru.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:41:42)

Tehnička smetnja, evo nadam se da ćemo to uskladiti samo momenat.

MIODRAG VUJOVIĆ (30.07.19 16:46:15)

Nesporan je napredak u podizanju svijesti kod učesnika na tržištu, državnih institucija, regulatora, pravosuđa, akademske zajednice. Prije svega najvažnije kod potrošača i javnosti o ulozi i značaju koje ima slobodna konkurencija za razvoj preduzetništva.

Na te značajne rezultate u radu Agencije kao i na promijenjenu percepciju javnosti o ovoj posebno važnoj materiji za razvoj crnogorske ekonomije ukazuje i predmetni izvještaj.

U pravcu stvaranja uslova za povećanje konkurentnosti naše privrede i razvoja otvorenog tržišta Crna Gora je preduzela gotovo sve neophodne institucionalne mjere.

Navedeno se posebno odnosi na donošenje Zakona o zaštiti konkurencije koji u postupku pregovora o pristupanju Evropskoj uniji ocjenjuje kao akt koji je u najvećoj mjeri usaglašen sa pravnom tekovinom zemalja članica. S tim u vezi, ukazujemo i na ažurnost rada prilikom donošenja podzakonskih akata koji prate novi zakon.

Predmetni podzakonski akti bi trebalo u najvećoj mjeri da obezbijede privrednicima pravnu sigurnost i posebnu predvidljivost u primjeni propisa i obezbijedi jasan okvir u kojim bi svi privrednici trebali da posluju.

U toku daljih aktivnosti na unapređenju ove oblasti, a po preporukama Evropske komisije dodatno su izvršene izmjene i dopune Zakona o zaštiti konkurencije i donesen novi zakon o kontroli državne pomoći.

Istim je uspostavljen novi institucionalni okvir za tijelo nadležno za kontrolu državne pomoći i propisane detaljne procedure pred Agencijom i nadležnim sudovima. Utvrđena je odredba o povećanju nezakonite i neusklađene državne pomoći. Procedura je za naknadno usklađivanje svih postojećih mjera državne pomoći, kao i kaznene odredbe za nepoštovanje zakona.

Posebna pažnja u zakonu posvećena je regulisanju procedura i prikupljanju informacija u cilju vršenja naknadnih kontrola dodijeljene pomoći.

Što se tiče institucionalnog okvira, svaka država autonomno donosi odluke o tome kakva institucija će biti ovlaštena za zaštitu konkurencije, na koji način je organizovana, kakav je njen položaj u sistemu državne uprave.

Treba imati u vidu da institucija mora imati funkcionalnu nezavisnost, da su odluke konačne, da samo sud može imati nadležnost presude odlukama donijetih od strane institucije za zaštitu konkurencije, te da je potrebno posebno povesti računa o konfliktu interesa.

Evropska unija kod svih država koji su kandidati za ulazak u Uniju bez izuzeća zahtijeva podsticanje dogovorenih standarda kod primjene pravila konkurencije i na tom području nema odstupanja. Zato pravo i politika konkurencije kao temelji tržišne ekonomije mogu biti toliko efikasni koliko imaju jasno opredijeljene prioritete.

Godišnji izvještaj o radu Agencije daje prikaz najznačajnijih aktivnosti u sprovođenju zakona u kojima je regulisana prometna oblast. Ali, ukazuje na evidentne probleme i prepreke na putu uspostavljanja efikasnog sistema zaštite konkurencije.

Isti sadrži pregled aktivnosti sa detaljnim prikazom svih relevantnih podataka. Ocjenom stanja i kratkim sadržajima najvažnijih slučajeva koji su obilježeni u prethodnu godinu.

Izvještajem smo nastojali uputiti prije svih učesnike na tržištu na suštinu prava i politike konkurencije koja stvara uslove za ekonomski rast koji se temelji na konkurentnosti i efikasnosti nacionalne ekonomije.

Postupanja Agencije u tom pravcu obilježena su nizom aktivnosti preduzetih mjera koji su nastali u najvećoj mjeri, a u skladu sa zakonskim ovlaštenjima i raspoloživim ljudskim resursima, djelovati na način da se unaprijed omogući kršenje propisa zaštiti konkurencije ili da Agencija svojim odlukama zabrani ona ponašanja učesnika na tržištu kojima se sprečava, ograničava ili navršava slobodna konkurencija, odnosno krše propisi na snazi kojima je uređena predmetna oblast. U tim aktivnostima Agencija je trebala pokazati ne samo stručno znanje već i odlučnost u pokrenutim postupcima. Donošenjem adekvatnih odluka posebno kada je bilo riječi o sprovođenju propisa, čija primjena i pored određenog napretka, ipak još uvijek nije u potpunosti zaživjela u Crnoj Gori.

Predmetni slučajevi, ali i drugi postupci koji su pokrenuti ili okončani u toku 2018. godine, kao izdata mišljenja na pojedine propise, ukazuje na opredijeljenost Agencije da se, obzirom na svoje ograničene administrativne kapacitete, fokusira upravo na one predmete u kojima je zastupljen interes velikog broja potrošača, a gdje rezultati njenih postupanja daju očekivane rezultate.

Aktivnosti u tom pravcu bile su posebno usmjerene na pokrenute ili okončane postupke zabranili sporazum dominantnog položaja, procjena koncentracije pojedinačnih izuzeća sporazum od zabrane, izrade sektorskih analiza u okviru pojedinih privrednih grana, tržišta, međunarodnu saradnju i razmjenu iskustva sa organima i organizacijama za zaštitu konkurenciju Evropske unije u regionu, preduzetim aktivnostima na planu širenja svijesti o potrebi razumijevanja i unapređenja politike konkurencije.

Poglavlje konkurencije je jedan od najzahtjevnijih poglavlja u procesu pregovora, i ako je suditi po iskustvima država koji su već prošli taj proces, poglavlje koje se posljednje zatvara pri pristupanju.

Pravni sistem u ovoj oblasti u velikoj mjeri je harmonizovan sa pravnom tekovinom ali još uvijek postoji veliki broj pravila i procedura koji se mora usvojiti kako bi se omogućila njegova puna primjena. Teži dio implementacije tek predstoji zahtijeva jačanje kapaciteta i nezavisnost Agencije kao institucije koja se njime bavi.

Rad Agencije prikazan u ovom izvještaju doprinosi stvaranju uslova za ekonomski rast koji se zasniva na inovacijama i novim ulaganjem, povećanju produktivnosti, rasta zaposlenosti te jačanju konkurentne sposobnosti crnogorske ekonomije. I ovim izvještajem Agencija podsjeća na važnost tržišta. Ali i na značaj sprovođenja prava i politike, konkurenciju u tržišnoj ekonomiji, kroz

ravnopravan tretman svih subjekata i stvaranju jednakih uslova za sve učesnike na tržištu. Učinjen je napredak u metodologiji rada, obimu i značaju preduzetih aktivnosti na planu obezbjeđivanja uslova za slobodan i nesmetan razvoj konkurencije. Agencija će i u tekućoj godini nastaviti da jača administrativne kapacitete koji će obezbijediti i bolje uslove za podsticaj ekonomskog rasta i razvoja.

Iako sa izuzetnim ograničenim kapacitetim uvijek smo, ali pravovremeno donosili često i nepopularne odluke, ali u svemu i u skladu sa zakonodavnim rješenjem na snazi kojim je uređena oblast zaštite konkurencije državne pomoći, što će nam prioritetan zadatak biti u narednom periodu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:47:38)

Zahvaljujem, gospodine Vujoviću.

Pitam izvjetiteljku Odbora da li želi riječ? Ne.

Poslanik koji je izdvojio mišljenje nije tu i nastavljamo po redosljedu prijava.

Prva prijavljena je poslanica Ana Nikolić, neka se pripremi poslanik Branko Radulović, kolega Andrija Popović itd.

ANA NIKOLIĆ (30.07.19 16:48:15)

Hvala, potpredsjedniče.

Hvala.

Pred nama je Izvještaj o radu Agencije za zaštitu konkurencije za 2018.godinu, a ja ću reći da znajući da pravila tržišne konkurencije predstavljaju osnov na kome je formirana tržišna privreda jedne zemlje, znajući da u procesu pristupanja Evropskoj uniji politika zaštite konkurencije zauzima jedno od najznačajnijih mjesta, da njeno efikasno sprovođenje doprinosi razvoju i rastu broja privrednih društava jedne zemlje, povećanju proizvodnje izvoza.,onda je zaista jasno koliko je značajna uloga Regulatorne agencije za zaštitu konkurencije.

Po mom skromnom mišljenju ovo je i najizazovnije i najzahtjevnije uloga od svih regulatora u sistemu, kojim funkcioniše jedna uređena država. Prava tekovine Evropske unije koja se odnose na konkurenciju obuhvataju politiku zaštite konkurencije, kontrolu državne pomoći. To podrazumijeva pravila i procedure za suzbijanje povrede pravila ponašanja učesnika na tržištu kao i dodjelu nedozvoljene državne pomoći kao rezultat može da ima stavljanje određenih učesnika u povoljnijem položaju od drugih.

Ono što bih željela da naglasim jeste da je Crna Gora upravo koristeći legislativu i usaglašavajući svoje zakone sa pravnim tekovinama Evropske unije donijela sve neophodne mjere u cilju uvođenja modernog zakonodavstva iz oblasti zaštite konkurencije, da kroz efikasniju implementaciju propisa u skladu sa Evropskom unijom i sistemom dovede zaista do jednog formiranja slobodnog tržišta onako kako to i imaju zemlje Evropske unije.

Dalje, donošenjem Zakona o kontroli državne pomoći i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije, kontrola državne pomoći, povjerena je ovom regulatoru. Ovim izmjenama definisana je nova struktura same Agencije kao i pored direktora uveden je institut Savjeta kako bi se izbjegao politički ili bilo kakav drugi uticaj na rad Agencije.

Zakonom su propisana jasna ograničenja za izbor članova Savjeta Agencije, koji u skladu sa zakonom svoju funkciju obavljaju u punom profesionalnom kapacitetu u čemu je Evropska komisija dala svoje pozitivno mišljenje.

Sa svim ovim stvoreni su jedni normativni preduslovi za nesmetano vršenje funkcija Agencije da regulisanjem pravila tržišne konkurencije obezbijedi slobodan pristup tržištu. Da to može da uradi veći broj učesnika u tržištu i da se pri tom spriječi bilo kakav vid kršenja prave konkurencije.

Ovo što je Agencija u 2018.godini kao svoj zadatak radila je radila kroz tri segmenta zaštite, kao što se iz izvještaja vidi to je: zabranjeni sporazum učesnika na tržištu. Zloupotrebu

dominantnog položaja učesnika i kontrolu koncentracije učesnika na tržištu.

Vidjeli smo iz pregleda koji su to pokrenuti i koji su okončani postupci i prosto negdje se može zaključiti jeste da je pred Agencijom zaista jedan ovako zahtjevan period gdje ona mora poraditi na organizaciji i unapređenju svojih metoda rada, da mora poraditi na proširenju svojih administrativnih i tehničkih kapaciteta. Jer, svim svojim zadacima, da bi odgovorila na pravi način, zaista mora da ima svu potporu i ljudsku i tehnološku kako bi to na pravi način odradila.

Mora u kontinutetu nastojati da obezbijedi očekivane povoljne i eventualne buduće sve izmjene propisa koji bi i dalje doveli do potpune primjene odnosno dobre zaštite konkurencije na našem tržištu. Prije svega na planu stvaranja uslova za razvoj privrednih aktivnosti i što većeg broja preduzetnika na tržištu. Povećanje izbora potrošača koji se nalaze u ulozi potrošača o smanjenju cijena i poboljšan kvalitet proizvoda.

Prema tome, postići ovakav jedan aspekt kompletan na tržištu jedne države kada je u pitanju regulator, onda zaista govori o kompleksnosti Agencije kao regulatora, i tu predstoji zaista još dosta rada i izazova.

Ono što bih naglasila jeste da novim zakonom o kontroli državne pomoći prosipisuju se uslovi postupak dodjele kontrole namjenskog korišćenja državne pomoći radi zaštite ispunjavanja obaveza preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorima. U slučaju sumnje u zakonitost državne pomoći Agencija može da ispita raspoložive podatke i informacije po službenoj dužnosti u tom slučaju Agencija može da naloži i davaocu državne pomoći da dostavi sve podatke. I ono što je definitivno negdje očekivanje javnosti crnogorske jeste i iskorak kada je u pitanju ovaj dio, vaše funkcije u budućnosti. A mislim da vam i tu u stvari najviše i treba pomoći kada je u pitanju ovaj kadar i administrativna opremljenost.

U stvari, ostvarenje posljednjeg poglavlja u pregovaračkom procesu koji nas čeka, a to je poglavlje broj 8 konkurencije jednog najznačajnijeg poglavlja Evropske unije upravo zbog njegove kompleksnosti. Upravo zbog toga što se u ovom domenu najviše potvrđuje dostignuti stepen demokratizacije jednog društva i vladavine

prava. Zbog toga je tako i zahtjevno ostalo je kao i nama najzahtjevnije poglavlje, nadamo se da ćemo u skorijem vremenu što prije i to poglavlje otvoriti obzirom da smo ispunili pet početnih mjerila za otvaranje tog poglavlja, a da ćemo na taj način u stvari dokazati da smo ipak postigli nivo unapređenja sistema vladavine prava i demokratizacije društva. Za poboljšanje kvaliteta života građana što jeste u stvari cilj svega ovoga.

Zbog toga pozdravljam izvještaje Agencije za zaštitu konkurencije i u stvari puni doprinos da svoju regulatornu funkciju radi na najzavisniji, na najbolji mogući način u buduće.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 16:55:09)

Zahvaljujem se poslanici Nikolić.

Poslaniče Raduloviću, vaše vrijeme počinje, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 16:55:17)

Slušajte vi mene pažljivo.

Čovjek očito nije shvatio da se nalazi u Parlamentu. Vi se nalazite u jednoj izuzetno delikatnoj situaciji.

Prvu stvar što morate da znate da Evropske unija na čemu je striktno bazirala to je na tom konkurentnosti tržišta. Državna pomoć se smanjuje, regulatora, da je regulativa jednostavno ide sve prema regulativi. Ali, morate da shvatite nešto drugo. Da je to i čak MMF i Svjetska banka i Evropska komisija i novi sastav Evropske komisije, evropska unija shvataju da je to na određeni način prevaziđena ekonomija. Kroz pet - šest godina će biti primarni po blagostanju i po konkurentnosti, ekonomiju koja će imati određeni nivo regulative - deregulative. Što znači, tržište besprekorno, ali i uticaj države onamo će ona gleda duže nego što gledaju određeni privatnici ili određeni segmenti. Jeste li me razumjeli. Na taj način, je i ova ocjena ne znam da li ste pročitali,

ali evo ako niste pročitali, pročitajte, to su dvojke, trojke, iz oblasti ove kao poglavlje jer nismo još otvorili. Treba dosta i zakonske regulative koja je po malo prevaziđena da primijenimo da je usvojimo u stvari, a tek kako da je primijenimo.

E sad, ukoliko bismo ono što smo nas pojedini ovdje govorili više pet - šest godina, ne znam koliko smo govorili. Godina i truda i trudili se, tada bi zbog tog razvijenog tržišta, zbog vašeg autoriteta kao Agencije, kao regulatora. Konkurentnost naše priverde bila na mnogo većem nivou. Jer se takmiče pod jednakim uslovima svi i tada ne samo što bi imali činioce koji bi bili konkurentni. Ono što je Štiglic čuveni govorio kada puštite iz socijalizma ili iz kapitalizma brod, na uzburkanom tržištu, ono je sa 100 rupa i kapetanom neznavenim. Tada bismo mi imali mnogo zakrpljenog ili mnogo drugih stvari.

Što znači to? To znači da bi imali konkurentniju privredu, a osim toga, da bi imali i sa većom dodatnom vrijednošću što je osnov svega. Pa kao proizvod toga, bi imali i određenu ravnotežu spoljno-trgovinskom razmjenom. Nažalost, svaki danom se sve više pokazuje. Evo ja ću pokazati moga velikog prijatelja, onoga navodnog vlasnika KAP-a i on prao novac, kukavac da bi bio konkurentan. Već će izaći mnoge fakture gdje su bili oko KAP-a i oko crvenih boksita i oko svega.

Da li postoji konkurentnost objasnite mi. Ukoliko ja drpim 15%, a vi ne drpate ništa i idemo pa dalje zajedno ne znam zajednički rađeno. Znači, jednostavno nije to normalno. Da li je konkurentnost direktore ili predsjedniče Savjeta. Ukoliko imamo mi samo jedne jedine crvene boksite, ja ih samo stalno ponavljam, jer ako nemadnemo crvene boksite nećemo imati ništa. Imamo vodu, uvijek će padati kiša nadam se, šume će ponovo porasti, srušit će se ono što su pojedini ministri megalomanski napravili, ali nećemo nikada imati crveni boksit. Jeste li pročitali knjigu o crvenim boksitima, da pročitate u ponedjeljak vas pitam.

Znači, ukoliko bez toga ostanemo i ukoliko taj to prodaje dolje, vi morate da osjetite nešto, vi morate, koliko imate iskustva iz privrede, mnogo. Gledajući vi, ja možda sam malo mladolikiji, ali tu smo negde. Ja imam mnogo veliko iskustvo i mene je dovoljno dvije fakture da uparim ili 10 faktura da uparim, pa da vidim, da tu nešto nije normalno.

Da li ste vi osjetili nešto drugo, da ovo ljekovi što zборе, ja ću vam reći na internetu. Da li je normalno ... i mi imamo provajdera, koliko ih imamo 10, 15, 20, 100. Svi su se dogovorili između sebe ono o drugim stvarima o kojima govorim.

Znači, između sebe ni tu ne postoji konkurencija. Znači, ispred vas stoji veliki problem. Crna Gora, na žalost se pokazuje da je u raljama različitog organizovanog kriminala koji su između sebe. Ovo je postalo ljudi toliko jedan običaj u Crnoj Gori, da ukrasti ne znači biti loš čovjek. Ja to tako već osjećam, nego naprotiv tačno, veli snašao se. Kako se snašao, pa veli snašao se ovako ili onako.

Znači, morate da okrenete sasvim drugu politiku. Ali je osnov svega odmah ... smjena vlasti ovamo, onamo. Da li postoji u Vladi koja vas bira, da li postoji u društvu, da li postoji u medijima koji se bave istraživačkim novinarstvom, dovoljno političke volje ili svake volje ili hrabrosti ili smjelosti da se suprostave karterima, da se suprostave kriminalnim organizacijama, da ovo ugleda Medo je koliko reče da je grdnih miliona ovo, ovo je nedogled. Ja mislim da neće 10 firmi biti koje se nijesu bavile sa ovim. Toliko je zavladao obeščašće u Crnoj Gori. Vas dvoje, ovo fino vi pište ovdje. Pročitajte dobro što piše evropska komisija, dvojku, trojku, ja sam rekao jeli tako pošteno.

Volim kad pošteno razgovaramo i to vi je da profesor koji odlazi, možda malo zanesen... Ona je opasna, ona je bila ministar odbrane, ona će vi dati jedan ili jedan minus. Znači, saberete se na određen način vidite, pitajte premijera, ako si toliko protiv sive ekonomije, protiv svega daješ li ti podršku ili ne daješ podršku, aj zdravo. To vam je izvinjavam se na prvom licu jednine, to tam je jedino rješenje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 17:02:52)

Zahvaljujem, poslaniku Raduloviću.

Poslaniče Popović, vi ste sljedeći, neka se pripremi poslanik Damjanović.

ANDRIJA POPOVIĆ (30.07.19 17:03:03)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijspore, poštovani predstavnici Agencije za zaštitu konkurencije.

Moram reći na samom početku da sam detaljno pregledao Izveštaj o radu za 2018.godinu, čini mi se da je korektno urađen tako je bilo i ranijih godina, ali posvetiću pažnju nečemu drugome.

Dakle, Crna Gora nakon sedam godina od kad je otvorila pristupne pregovore sa Evropskom unijom, kraj juna 2012.godine, 33 poglavlja samo Poglavlje 8, konkurencija nije otvoreno. Sva ostala poglavlja su otvorena, neka otvorena i privremeno zatvorena kao 25 nauka i istraživanja 26 obrazovanje i kultura. Pitanje se postavlja što iz vašeg ugla Agencija za zaštitu konkurencije kažete o ovome. Kad će biti otvoreno Poglavlje 8, iako je najava bilo već ne mjesecima, nego godinama unazad.

Ono što tvrde čak iz Vlade za otvaranje ovog poglavlja potrebno je obezbijediti da Agencija za zaštitu konkurencije postane operativna i da ima adekvatne resurse za potpunu primjenu pravila o državnoj pomoći. Sve se vrti oko državne pomoći.

Samo da kažem, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije, koji je stupio na snagu prošle godine, nadležnost Agencije za zaštitu konkurencije koja se kao nezavisni organ bavila isključivo pitanjima vezanim za sprečavanje, ograničavanje i narušavanje konkurencije na tržištu proširene su i na pitanja vezana za kontrolu državne pomoći o čemu je Evropska komisija dala pozitivno mišljenje.

Usvojen je i novi Zakon o kontroli državne pomoći koji je stupio na snagu prošle godine, na koji Evropska komisija takođe dala pozitivno mišljenje. Politika državne pomoći je u Evropskoj uniji garant održavanja fer utakmice na zajedničkom tržištu država članica i kao takva je ustanovljena ugovorom o funkcionisanju te Evropske zajednice.

Kontrolom dodjele državne pomoći obezbjeđuje se da intervencije nacionalnih vlada ne naruše konkurenciju na tržištu. U tom smislu državna pomoć definisana kao prednost u bilo kom obliku dodijeljena na selektivnoj osnovi bilo kom privrednom društvu ili preduzetniku od strane nacionalnih vlada. Pomoć dodijeljene pojedincima ili opšte mjere svima dostupne ne smatraju se državnom pomoći.

Dakle, sve se vrti oko državne pomoći, ja ću veoma kratko ući, a vjerovatno će te vi u nekoj završnoj riječi to i prokomentarisati naročito me zanima u Godišnjem izvještaju dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2018.godini, ukupna državna pomoć po opštinama imamo i ovu ukupnu državnu pomoć po regionima, ona je malo čudna, moram reći da naravno Glavni grad Podgorica je dobila najviše 26.394 miliona to je nešto oko 40% ukupne državne pomoći po opštinama.

Ono što mene zanima, malo je čudno. Dakle, izdvajaju se nekoliko opština, a naročito me zanimaju Kotor i Tivat. Kotor, dobio je pet miliona 851 hiljadu 8,90%, Tivat pet miliona 909 hiljada 9%. Još ono što je najčudnije kod Opštine Tivat prema raspoloživim informacijama Opština Tivat izvršila je otpis duga preduzeću Adriatic Marina u iznosu od 5,6 miliona eura isto nije prijavljeno Agenciji ... usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći. Ja stvarno ne znam o čemu se radi, o kojoj državnoj pomoći i ako pretpostavljam za Kotor pretpostavljam, za Tivat ne mogu da pretpostavim, ali volio bih da u daljem toku odgovorite na ovo pitanje i ono normalno što me najviše zanima kad ćemo otvoriti poglavlje osam konkurencija.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (30.07.19 17:08:43)

Zahvaljujem, poslaniče Popović.

Gospodine Vujoviću, ja bih zamolio ako imate komentar da na kraju izlaganja ispred klubova.Samo da najavim da, nadam se da će do tada stići predsjedavajući da bi se zamijenili, inače idemo na pauzu poslije poslanika Damjanovića.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 17:09:07)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Gospodine Vujoviću, gospođo Aleksić, razumio sam u statusu vršioca dužnosti i dalje, je li tako. Kad ćemo otvoriti Poglavlje 8, evo mali doprinos tome kad ćemo otvoriti Poglavlje 8. Inače smo najsporiji u smislu pregovora sa Evropskom unijom. Imamo ovdje gospodine Vujoviću jedan mali galimatijas. Izvještaj za 2017.godinu, ovaj Parlament još ne razmatra, stigao pred kraj 2018. radila ga nekadašnja Komisija za kontrolu državne pomoći. Onda je tokom prošle godine donesena izmjena i dopuna Zakona koji definiše vašu Agenciju novi Zakon o državnoj pomoći nakon punih 12 godina lutanja, pa smo dobili Izvještaj za 2018.godinu, kojim takođe ne razmatra ovaj Parlament na ovoj sjednici, koji ste dostavili vi ovoga puta u izvještajnoj godini. Ali, zato razmatra ovaj treći da ga nazovem izvještaj, a to je izvještaj o radu vaš koji uključuje i segment državne pomoći. Ako se sad malo pozabavimo i onim što ste vi napisali na strani 1, 3, 8 da Agencija nema finansijsku nezavisnost, nema svoj žiro račun u potpunosti se finansira iz budžeta, odnosno ona je potrošačka jedinica i imamo u vidu da se ovim ključnim poslom suzbijanjem konkurencije bavi jedna budžetska potrošačka jedinica, a ne nezavisna agencija koju bira ovaj Parlament već vas bira Vlada. Ako prihod od tarifa koje vi ubirate idu direktno u Budžet, a vi dobijate milostinju odnosno pare iz budžeta u smislu onoga što ste potrošačka jedinica iako znamo kako dajemo državnu pomoć, što je suština. Eto vam zašto nema otvaranja Poglavlja 8 i nijeste vi krivi, vi ste samo rezultat i posljedica onoga što ne rade neki drugi koji bi trebali sve ovo da spakuju kako treba uključujući ovaj dom koji je izgubio svu kontrolnu funkciju, naravno i u dijelu dijaloga i da nešto radimo, zato nema Poglavlja 8.

Dakle, da se ne bavimo ovim vašim dijelom Izvještaja o radu u smislu onoga što jeste i dominantni položaj i konkurencija vodili smo dosta dijaloga oko tih stvari i dalje je slaba politika sudova, prekršajna politika. Naveli ste ovdje kako sudovi za prekršaje kažnjavaju neprimjereno malim kaznama, neprimjereno velika djela vi sami navodite. Da kaznite nekoga 10%, od ukupnoga prihoda mnogo i da bi mu ubilo "poslovanje", ali zato nemamo odgovora ni upravnoga suda ni prekršajnih sudova u smislu prave politike, ni tu nijeste krivi. Ni tu nijeste krivi, i ako kažemo ima prostora i etiketiranja i personalnog itd. i sa kapacitetima.

Interesantno da eto kažnjen vodovod u Budvi konačno tako sa nekim miinornim iznosima, na spram onoga što su radili sve ove godine. Da je kažnjena Luka Kotor, sa nekih više od 20-tak hiljada i nešto evra. Minornim kaznama za sve ono što su bili monopoli u smislu i odabiru onih koji sprovode brodove itd. kroz Bokokotorski e to vam je državna politika i to vam je konkurencija u ovoj državi.

Dakle, ovdje bi se moglo govoriti o drugim stvarima i ovaj dio koji se odnosi a meni posebno bitan od strane 100 koji se odnosi na državnu pomoć i naravno ja ću koristiti proceduralnu mogućnost, da pošto ste vi dostavili dio koji se tiče državne pomoći u vašem osnovnom izvještaju. Ja ću se i ako nije na dnevnom redu dohvatiti Izvještaja za 2018.godinu, da se malo nasmijemo svi, a bogomi da se dobro zabrinemo.

E ovako, kratko dakle kolege poslanici i građani Crne Gore. Državna pomoć sa 19,7 miliona na 65,7 miliona u 2018.godini x 3. Od toga, za Opštinu Tivat čuvenih 5,6 miliona otpisano duga Adriatic Marinas prema opštini, pa ovdje je predsjednik opštine tako da je jasno o čemu se radi. Lijepo je što je evidentirano kao neprijavljena državna pomoć. Još je ljepše što je evidentirana neprijavljena državna pomoć za ski centar od 250.000 evra. Ujedno u ovom dijelu na stranama 30 do 77, gdje govorite o analizi efekata po prvi put jeli tako nakon 12 godina ste upravo za tu stavili za taj ski cenar da nije državna pomoć utrošena kako bi valjalo. Davali ste opisne ocjene, bavit ćemo se sa svakom opisnom ocjenom ja vam to obećavam, kada budemo imali ovo na dnevnom redu. Ja mu sad dajem mali uvod da se malo našalimo kako radi ovaj Parlament i kako je posložio stvari.

Dakle, sjeverna regija od 65,7 miliona tri miliona 4%, toliko o ravnomjernom regionalnom razvoju. Garancije poslije dvije godine bez garancija ponovo 10 miliona evra. To je sve to što negdje ne piše u papirima gdje bi trebalo da prati izvještaje razumijete i kontrolne funkcije parlamenta i matičnih odbora.

Montenegro Airlines, gospodine Vujoviću, strana 84 7,2 miliona evra, zato nema Poglavlja 8. Zato se ne otvara Poglavlje 8. Crnogorska plovidba gospodine Vujoviću 4,9 miliona evra. Letimo najskupljim kartama na relaciji Podgorica - Beograd skupim vozarinama koje su

nekonkurentne drugim brodovima itd. pa za to dotiramo našu „Crnogorsku plovidbu,, i da šlag bude lijep da platimo po malo i skuplje struju 9,2 milona evra za Krnovo i nekih ... 0,420 hiljada evra za Bistricu, malu hidroelektranu.

Montenegro Airlines crnogorska plovidba i Krnovo sve skupa nekih što bi rekla jedna moja tetka stara 20-tak meleona, državne pomoći 2018.godine. Koliko se za tih 20-tak meleona moglo dati suštinske pomoći onome kome je zaista potrebno u ovoj državi i šta bi ovaj Parlament mogao da uradi za nekih svojih 10 meleona koje potroši godišnje da bi imao svoju nadzornu funkciju to dobro vide građani Crne Gore i dobro nas procjenjuju sve nas zajedno, onako kako radimo. Suština je gospodine Vujoviću da ste vi podnijeli ovaj vaš izvještaj u skladu sa zakonom, podnijeli ste i ovaj drugi izvještaj u skladu sa zakonom. Ovdje smo tek počeli ovu priču neće se ona ovdje ni završiti ni voditi. Ali, moj apel makar pokušajte da izdejtstvujete status Agencije kakav treba da ima svaka agencija u ozbiljnoj državi. Da bude nezavisna, prije svega finansijski, pa onda i u dijelu da je bira ovaj Parlament, a ne da je bira vlast. Vi ste potrošačka jedinica, a dobili ste i novu nadležnost za kontrolu državne pomoći, a cijelo vrijeme bježimo od toga da potrošačka jedinica odnosno Ministarstvo finansija to radi, nego da to radi nezavisna agencija. Šta smo dobili ništa i vi normalno imate i to kestenje vruće koje ste dobili. Ja vam želim svu sreću, ali je suština da je sa ovakvim načinom rada i ovakvom strukturom institucionalnog i zakonodavnog ovo će biti samo prazna slama i mi nećemo imati pomaka i nećemo imati ova Poglavlje 8, nego ćemo i dalje kaskati u smislu onoga što treba da ispunimo.

Eto toliko.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:15:41)

Jesteli željeli komentar?

Ne poslije ovog prvog kruga imate sad mogućnost da komentarišete uvodna izlaganja. Izvolite.

MIODRAG VUJOVIĆ (30.07.19 17:16:06)

Pokušati da kratko odgovorim uvažanim poslanicima da im se zahvalim zaista na konstruktivnoj raspravi.

Što se tiče Godišnjeg izvještaja dodijeljenoj državnoj pomoći za 2017.godinu i Godišnjeg izvještaja o dodijeljenim sredstvima državne pomoći za 2018.godinu.

Danas je na dnevnom redu Izvještaj o radu Agencije za 2017.godinu, a što se tiče Izvještaja za 2017 i 2018.godinu, kada je državna odnosno dodijeljena državna pomoć, vi znate da je shodno članu 25a Zakona o zaštiti konkurencije, da se taj izvještaj dostavlja Vladi i Parlamentu radi upoznavanja i jedan i drugi izvještaj su bili na matičnom odboru. Matični odbor se upoznao sa njima i ja zaista tu više ne bih ništa komentarisao.

Što se tiče pitanja koje se odnosi na državnu pomoć i posebno konkretno na pojedina pitanja koje sam ovdje dobio od uvažanih poslanika. Kažem i ako to nije predmet postupanja ovog izvještaja ja ću pokušati veoma kratko da vam odgovorim.

Tačno je to da je za 2018.godinu, iznos jako velik i da on iznosi 65,8 miliona eura i u odnosu na dodijeljenu državnu pomoć iz 2017.godine, koja je iznosila 19,8%, 19,8 miliona predstavlja neko povećanje preko 333 eura.

Međutim, trebam da vam ukažem uvaženi poslanici na to da smo mi učinili zaista veliki napor pripremajući Godišnji izvještaj o dodijeljenim sredstvima državne pomoći. Naš izvještaj je obuhvatio kompletno dodijeljene državne pomoći u 2018.godini. Znači, obuhvaćeni su kako horizontalni tako i sektorske dodijeljene državne pomoći, kao i regionalne državne pomoći. Obuhvatili smo takođe i neprijavljene državne pomoći, kao i naravno pomoći od opšteg ekonomskog interesa i pomoći male vrijednosti.

Isto tako ukazali smo normalno na ocjenu usklađenosti dodijeljenih sredstava državne pomoći i posebno smo ukazali normalno na ocjenu efekata dodijeljenih državnih pomoći koje smo dobili od nosilaca državne pomoći.

Na pojedina pitanja zašto regionu tolike iznose, zašto primorju tolike iznose, vi znate normalno da državnu pomoć ne dodjeljuje Agencija za zaštitu konkurencije. Mi vršimo samo ocjenu usklađenosti dodijeljenih sredstava državne pomoći i naravno vršimo i vršit ćemo posebno sada kontrolu dodijeljenih sredstava državne pomoći, a u skladu sa novim nadležnostima koje su proistekle iz novog zakona o kontroli državne pomoći, odnosno Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije.

Veoma kratko, uvaženom poslaniku Popoviću da kažemo. Tačno jeste to da je izvršeno prebijanje duga od 5,6 miliona eura za Opštinu Tivat. Agencija za zaštitu konkurencije u više navrata direktno od Evropske komisije, a preko delegacije Evropske unije

... u Podgorici dobila zahtjev za izdašnjeg. Kao i što sami znate po tom pitanju postoji izjašnjenje nadležnih državnih institucija koje mi nećemo komentarisati. Međutim, u postupku o kontroli dodijeljenih sredstava državne pomoći, mi smo već prosljedili dopis Opštini Tivat na (prekid)... na pitanje, kako, po kom osnovu je izvršeno prebijanje 5,6 miliona eura. Znači, pored postupanja, pored izjašnjenja, pored odluka koje su sa svoje strane donijeli nadležne državne institucije i mi smo učinili napor da sa nivoa Agencije za zaštitu konkurencije imamo ta saopštenja koja ćemo u daljem postupku normalno podijeliti sa vama. Što se tiče otvaranja pregovaračkog poglavja vi i sami znate da još prije godinu i po dana Crna Gora je ispunila početna mjerila za otvaranje pregovaračkog poglavja. Isto tako pripremljena je i platforma koja je prošla javnu raspravu ovdje u Skupštini, a isto tako ... na Matičnom odboru za Evropske integracije ocijenjena kao jedna od najkvalitetnijih platformi koja je i kasnije kada je usvojena na nivou Vlade prosljeđena Evropskoj komisiji na dalja postupanja. Isto tako znate da imamo niz problema koji i dalje prate normalno rad ove Agencije i koji su naslijeđeni iz ranijih perioda. Među njima je naravno i pitanje Montenegro airlines na koju je uputio i uvaženi poslanik Damjanović.

Mi smo sa nivoa Agencije za zaštitu konkurencija ako se Izvještaj odnosi samo isključivo na period od četiri mjeseca od kad smo preuzeli četiri ili pet mjeseci nećete zamjeriti, od kad smo preuzeli poslove državne pomoći, takođe imali normalno na dnevnom redu Montenegro airlines. Znaete normalno kakav je problem sa Montenegro airlines, znate da svi mi u državi počev normalno od ovog uvaženog doma preko Vlade pa i od Evropske komisije zajednički pokušavamo da riješimo taj problem. Moram vas uputiti da smo na poslednjoj sjednici Pododbora za unutrašnje tržište konkurencije u junu mjesecu ove godine imali izjašnjenje i po prvi put na jednoj sjednici Pododbora bili su prisutni resorni ministri finansija, saobraćaja i ekonomije gdje su iznijeli svako sa svoje strane naravno viđenja te iste problematike, a sa nivoa Evropske komisije naravno dobili uveravanje da će sa ista uključiti zajedno sa nama, zajedno sa predstavnicima resornih ministarstava i naravno zajedno sa Agencijom za zaštitu konkurencije da pokušaju da riješe problem Montenegro Airlinesa, određeni neki rok do kraja godine, a znate i sami da je Vlada takođe formirala posebno tijelo čiji je zadatak normalno da pripremi strategiju rešavanja problema Montenegro airlines. Vi znate normalno kakva je procedura po zakonu o kontroli državne pomoći. Državna pomoć se daje samo jedanputa Montenegro airlines je tu pomoć dobio u 2010. godini da prvi put istovremeno znači i zadnji put da je u 2012. godini bio pripremljen program restrukturiranja Montenegro airlines, da isti nije sproveden određene mjere kako sa nivoa Vlade tako sa nivoa kompanije nisu sprovedeni. Prema tome naravno u toku su i dalje aktivnosti na iznalaženju rešenja za Montenegro airlines.

Na kraju ako mi dozvolite, gospodine predsjedniče, pošto smo i prošle godine uvaženom prof. Radulović ostali odgovor na jedno pitanje, a ono se i sada normalno kroz vaše izlaganje izdefinisalo vezano za velike igrače na tržištu, na monopoliste. Tačno je to da imamo i monopoliste, tačno je to da imamo i učesnika sa značajnom tržišnom snagom ili sa super dominantnim položajem. Međutim (prekid)... nije zabranjen u skladu sa Zakonom o zaštiti konkurencije. Zabranjeni su samo akti radnje tih i takvih učesnika na tržištu koji narušavaju konkurenciju, odnosno akti tih i takvih učesnika na tržištu koje ograničavaju konkurenciju ili sprečavaju ulazak novih igrača. Tada ste nam obećali i mi vas uz uvažavanje držimo za riječ da ćete nam dostaviti primjere kako i na koji način se krše odredbe Zakona o zaštiti konkurencija, a mi vam obećali, čak i ako bude sumnja da pojedini veliki igrači krše odredbe Zakona o zaštiti konkurencija da ćemo mo mi po službenoj dužnosti pokrenuti postupak, naravno ta ponuda i dalje ostaje u zahvalnost da ćete nam dostaviti te podatke. Zahvaljujem, gospodine predsjedniče. Izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:22:55)

Hvala vam. Bilo je u redu.

Uradili ste, komentarisali te uvodna izlaganja i sad oni koji žele, da prijavilo se više njih. Prvo Aleksandar Damjanović, pa Andrija Popović i Branko Radulović.

Kratak komentar, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 17:23:12)

Zahvaljujem.

Dakle, gospodine Vujoviću, drago mi je da niste demantovali, a niste ni mogli ove neke procjene i konstatacije koje smo napravili i u odnosu na ovaj jedan institucionalni, odnosno, zakonodavni ambijent koji je veoma čudan za Izvještaj za 2018. godinu i sve ono što je redosljed razmatranja vaših aktivnosti. Ja sam naravno izkoristio priliku da u sklopu Izvještaja o radu za proteklu godinu i finansijskog Izvještaja se bavim i onim Aneksom vašeg izvještaja od strane ... od strane 129 koja se odnosi na državnu pomoć koristeći naravno i Izvještaj od državne pomoći za 2018. godinu koji ste blagovremeno dostavili Parlamentu, ali ga Parlament ne razmatra. Da li je razlog što ga ne razmatra što je poglavlje konkurencije, odnosno poglavlje osam zatvoreno za Crnu Goru, odnosno ne možemo da ga otvorimo i sledeća konstatacija dakle, na strani 84 je vaša konstatacija, svaka čast na toj konstataciji. Ministarstvo saobraćaja i pomorstva dodijelilo je pomoć preduzeću Montenegro Airlines u ukupnom iznosu od 7,2 miliona eura. Agencija svojim dopisom broj taj i taj od decembra 2018. godine obavijestilo Ministarstvo saobraćaja da se pomoć za Montenegro airlines obzirom da se sve mjere iz plana iz 2012. godine je li tako, nisu u potpunosti realizovale te da je plan u pravnom smislu još uvijek na snazi može realizovati jedinu u odnosu na nerealizovane mjere iz plana. Dakle, upravo obavještavati Ministarstvo da je nezakonito da se Montenegro airlines da ponovo pomoć. I to je možda razlog zašto ovo nije na dnevnom redu danas, ali evo nekako ga sklopismo da pričamo o tome i navedeno Ministarstvo nije obavijestilo agenciju. Dakle, nemate ni povratnu informaciju od Ministarstva zašto nezakonito pomoć. Pa se onda čudimo zašto nema poglavlja osam.

Dakle, Montenegro airlines 7,2, Crnogorska plovidba 4,9, Krnovno 9,2, Željeznički prevoz 1,2, Otpis u Tivtu 5,6, ovo ispade 25,26 miliona eura državne pomoći tzv. za ove četiri, pet stvari, e sad ta cifra dovoljno govori. Dakle, da ne baratamo sad sa učešćem državne pomoći u bruto domaćem proizvodu minus poljoprivreda i ribarstvo, da ne upoređujemo dakle, sa drugim zemljama Evropske unije, nego da se mi bavimo konkretno sa onim što je rađeno. Znači, radujem se da će u ovom izvještaju po prvi put biti obrađeno i konkretna analiza efekata, ne radujem se što je to urađeno kako ste se sami ogradili zbog nepostojanja metodologije i de facto prve ulazne godine oko svega toga, ali će mi i ta neka analiza dati određene neke pokazatelje. Mi smo prije neki dan ovdje raspravljali o skijalištu 1600 pa će ono skijalište 1450 kod ove firme koja ne gazduje kako treba državnom pomoći "da otkupi država puta nešto u odnosu na ono što im je nekad prodala" pa će ta firma da koristi skijališta koje će da ostavi državi i jedno i drugo da država tu pravi gubitke, a oni će da gazduju hotelima itd. a to je predmet i ove vaše državne pomoći.

Zahvaljujem se kažem na izvještaju. Bilo je lijepo i prijatno da se ove neke stvari otvore ovdje će se priča nastaviti.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:26:13)

Prije nego što riječ uzme Andrija Popović, Vama se obraćam poslaniče Damjanoviću.

Ne mogu da vjerujem da vi to ne znate. Vi vjerovatno znate da po zakonu novom Izvještaj o državnoj pomoći za 2018. godinu ovdje ja precizno govorim ide do nivoa Odbora i ja mislim da ste vi o tome razgovarali na Odboru čak i za 2017 i 2018. godinu. Po ranijem zakonu taj Izvještaj je trebao da ide na plenum, po ovom ide do nivoa Odbora. Odbor naravno može uvijek da predloži

plenumu da ga razmatra. Je li tako? Ako je tako, molim vas onda nemojte kazati ne znam zašto se to ne nalazi na dnevnom redu. Ne treba da se nađe na dnevnom redu, ako nema insistiranja vas iz Odbora. Znači, prosto da građani i da javnost zna o čemu se radi. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 17:27:04)

Potpuno ste u pravu. To isto važi i za nekoliko drugih izvještaja samo na uvid, je li tako, izvještaj Komisije za koncesije, vidjeli ste ga i vi kao i ja na pet stranica, nekad je bio na stotinak, dvjesto. Izvještaj Fonda IRF, F onda za zaštitu depozita sve to treba da razmatra Odbor. Nemamo mi o tome ništa i da predloži eventualne zaključke je li tako da ih ovdje razmotrimo kako bi ovo došlo.

Međutim, gospodine predsjedniče, u Izvještaju o radu za 2018. godinu ove Agencije postoji dio od nekih 50-ak strana koji se upravo odnosi na državnu pomoć, evo ga segment broj 19, 19 tačka 1 državna pomoć i to je kompletan dio koji je na nekih kažem vam 30-ak strana. Ja sam samo kao oruđe da bih razradio ovaj dio iz njihovog Izvještaja koristio dva izvještaja za 2017 i 2018. državne pomoći koje ne razmatra ovaj parlament, jer nije odrađen posao prethodni koji treba da se odradi. Tu su u pravu potpuno. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:27:53)

Znači složili smo se mi oko toga.

Sada ima poslanik Andrija Popović pravo da komentariše predlagača, a nakon njega poslanik Radulović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (30.07.19 17:28:01)

Zahvaljujem, gospodine Vujoviću, ali nijesam vas shvatio.

Dakle, znamo da kao zvanični, nezvanični uslov za otvaranje poglavlja osam konkurencija je otprilike potrebno da obezbijedi da Agencija za zaštitu konkurencije postane operativna i da ima adekvatne resurse za potpunu primjenu pravila o državnoj pomoći. Da li ste vi postali operativni i da li imate sad sve te mehanizme? Inače poglavlje osam nećemo otvarati. Nema šanse da ga otvorimo. Ovo je Izvještaj Evropske unije. Tiče se Poglavlja 8.

Od 2013. godine, oni kako to diplomatskim rječnikom stalno izgovaraju, tiče se od 2013. godine umjereni napredak, umjereni napredak, 2018. godine izvjesni nivo spremnosti, umjerna spremnost, izvjesni napredak, 2019. godine najnoviji izvještaj koji je stigao za konkurenciju Poglavlje 8 kaže umjereni napredak, određeni napredak.

Ono što sam zaboravio ranije da pitam, a interesuje me iako i budi neki optimizam, tiče se državnih garancija kao elementa pomoći. Znamo kako su ranije državne garancije izdavane. Evo samo da podsjetim, 2013. godine preko 85 miliona eura su aktivirane garancije dok od 2015. godine pa na ovamo 2016/17/18 nemamo aktivirane garancije. Ja to pohvaljujem, naravno treba biti oprezan kod svega toga jer te aktivirane garancije od ranije znamo koliko su štete ekonomiji Crne Gore nanosile. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:30:38)

Poslanik Radulović, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 17:30:44)

Milo mi je ovako što razgovaramo, gospodine Vujoviću. Stručno i za dobro Crne Gore nije

važno sa koje smo strane. Možemo uzeti negativnu stranu jedni i drugi pa ono što je suština proće.

Ja sam vas upozorio na mnoge stvari. Evo iščitao sam na dva mjesta ima dosta o konkurenciji i o državnoj pomoći. Kad se daje državna pomoć, kao i u famelji kada prodajete nešto, kad uzimate zlato, vi dobro razmislite u što ulažete da bi šutra, prekšutra potomstvo imalo više. To je i državna pomoć. Znači, možete u jedan sektor, možete u privrednu, ali morate da napravite potpunu cost-benefit analizu. Ja ću nastaviti tu priču sa gospodom iz Centralne banke koji bi trebalo da znaju mnogo više da se mijenja, to morate da shvatite i da kažete premijeru i ostalima, da se mijenja koncept uopšte ekonomski koncept nije smo tržište, nema samo neveljive luke tržište mora da postoji i taj odnos ragulative i deregulative.

Jedna se zanjela, ona se zove ministarka Đurović. Ja sam od nje trežio, Đurović, je li tako bivša, hiljadu puta ostavku. Ne zato što imam nešto protiv nje, nemam ništa, ali sam znao da će napraviti istorijsku grešku. Ona se zalećela u liberalizaciju tržišta nekretnina. Sve je otvorila ne samo za Evropsku uniju, članice buduće, nego za cio svijet. Ne kao Poljaci poslije 18 godina svoju poljoprivredu, ne kao Hrvati, čini mi se, poslije osam, devet godina. Što smo napravili, uništili sve živo. Će su te pare? Svako je dobio pare, vidio pare, potrošio, prokockao, neko sačuva, neko kupio kuću ovamo ili onamo. Ja sam vama na početku rekao što je rekao veliki Štiglic vi morate da napravite dobru, taj odnos sa regulacije i deregulacije da naš brod bude konkurentan. Ćime je naš brod od konkurencije konkurentan onda idu dvije stvari više radnih mjesta, više čak i suficit spoljno-trgovinski i dodata vrijednost. Bez toga naš proizvod osnovni su crveni boksiti, prokleti, kad se tako izvoze. Ćini mi se sirova građa ... (prekid)... 22% i mi srljamo ka nećemu ukoliko se ne opametimo što znači bankrot, ali o tome ćemo drugom... Ja samo vama kaćem razmišljajte ništa drugo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:33:57)

Hvala vam poslaniće Raduloviću.

Od četiri prijavljena kandidata samo dva vidim u sali, pa ću njih prozvati, a ako se sledeća dva ne pojave završićemo raspravu.

Rijeć ima poslanica Branka Bošnjak, a neka se pripremi poslanik Goran Danilović. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 17:34:17)

Zahvaljujem, predsjedniće.

Ovdje u ovoj državi, to sam i ranije rekla sad ću ponoviti, izgleda se ne isplati biti pošten, ni igrati fer. Prvo od političke utakmice gdje mi imamo monopoliste, odnosno one koji uvijek su u trci najmanje 100 metara ispred zahvaljujući kovertama i snimcima, pa do svih ovih oblasti društvenog i ekonomskog života u Crnoj Gori. Pa, ću vam sad početi da ovdje u stvari koncentracije moći ima u svakoj od ovih oblasti, a sve je vezano za provog ćovjeka i prvu familiju. Pa, onda imamo prvog ćovjeka, prvu sestru, prvog brata, prvog sina, prvog kuma, Prvu banku, prvog zavarivaća auspuha, prvog piljara, prvog konduktera, prvog šanera i sve su vam to.... Znaći, da počnem od ovih šanera Bemax, Genex pa onda ovamo Kombinat aluminijuma, pa Boksiti, pa onda imamo Voli, Laković, Franca, pa onda imamo, što sam pominjala u prethodnoj taćki, Glosary, Farmanegro. Znaći, u svakom segmentu imamo monopoli koji su povezani sa vrhom režima. Tu se sad peru grdne pare, a građani vi možete da stećete kaiš i vi treba da nemate ni za ljekove i vi poštovani građani još onaj krizni porez i sve plaćajte, a neko na ćelu ima milione. Ovdje nema u ovoj državi ni fer nićega, niti ima ikakve zdrave konkurencije na ćalost i ne ćudi što nije ovo poglavlje još otvoreno. Meni je ćao vas jer ste vi svjesni toga imate vruć krompir što su ovi rekli prethodnici, ali mi treba nešto da radimo da se razbiju ovi monopoli u svim segmentima društva koji postoji. Šta je još najgore što svi oni uzimaju neke firme isisavaju, evo imali su Rudnik uglja, isisaju se pare iz njega pa će se vratiti državi. Isto radi i vektraš sa Vektrom Jakić i plus dobijaju onog Investiciono razvojnog fonda raznorazne kredite pune se para ništa ne urade i posle se sve vraća državi i posle znaći opet sve ide na račun jadnih građana Crne Gore koji sve ovo trpe.

Vidjeli ste u ovim aferama, drago mi je danas što vidim da je došlo do nekakve reakcije i hapšenja vezano za ove afere, ja je zovem šklap pošto su šklapnuli dosta mnogi, a najviše ovi građavinski tajkuni bliski vlasti koji se bave građevinom i koji su prali novac, pa bi sad tu isto nešto rekla. Evo svela se Skupština, najbolje je da nam date ovim poslanicima opozicije da nam se podijele lisice, pa evo mi da počnemo još da, i pendreci, pa da mi počnemo da hapsimo i privodimo ove jer izgleda niko ništa neće da radi, a od nas se očekuje da sve em dokaze, em još da ih mi sprovedemo, da napravim tu jedno kazneno odeljenje pa da ih strpamo u neki zatvor improvizovani. Hoću još da kažem jednu stvar na koju znam da se žale i često govore nam građani, a to je što se tiče cijena stanova. Ljudi svi ovi tajkuni bliski vlasti koji prave ovolike zgrade po Podgorici dogovorili su se među sobom i digli cijene da vi u dijelu Preko Morače i onom dijelu City kvart i ovamo ne možete da nađete kvadrat stana ispod 1.400 do 1.600 eura. Što je nevjerovatno, mislim što je tako bezobrazno visoka cijena u odnosu na ono koliko su oni uložili u izgradnju toga, a sve se pere novac jer oni imaju koliko god hoćete tih stanova neprodatih, to je čisto pranje novca, a mi im to računamo kao nekakvu rezervu. Umjesto da im oporezujemo to kao višak prostora, pa da vidite kako će fino spustiti te cijene, a ovako maltretiraju i građane i ne dozvoljavaju im ni da, da kažem da krov nad glavom obezbijede sebe od nekih eto mizernih plata uz ove zelenaške kredite, ali vjerovatno bi se mnogi zadužili kada je to u pitanju. Znači u svakom segmentu ovog društva postoje monopoli i koncentracija moći a sve se to radi svrha države, odnosno uz saglasnost ovih jer da nema te saglasnosti ne bi se oni mogli ponašati ovako kako se ponašaju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:39:21)

Hvala.

Poslanik Goran Danilović, neka se pripremi poslanik Vučurović. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (30.07.19 17:39:27)

Uvaženi građani, uvažene dame i gospodo, gospodine predsjedniče,

Da nije vas iz agencija koje vrlo često bira i Parlament, a evo ne tako rijetko i Vlada, mislim da bi mi poslanici bili najomraženiji. Međutim, oni sladokusci za funkcije znaju ipak da je u stvari pravi med kad je u pitanju budžet u agencijama. Hvala vam zbog toga što postojite, nijesam licemjerman ni maliciozan nego je zaista tako. 20 zaposlenih je u vašoj agenciji. Želim da čuju gospoda novinari koji se rijetko bave ovim pitanjima, a ne mogu da izdržim, kažem nisam ljubomoran dovoljno mi je što nosim i ovo breme poslanika, trudim se da to bude pošteno i časno, ali ne polazi tako lako za rukom. Krivi smo za sve i jesmo mi smo krivi što je stanje u državi ovako. Jednom će se to s pravom nama prišiti.

Savjet Agencije ima tri člana predsjednika i svakako dva člana. Sistematizacijom predsjednik ima dva samostalna savjetnika, naravno tu je direktor Agencije koji ima samostalnog savjetnika, on je, po pravilu bi trebao biti piar za domaću i međunarodni medijski saobraćaj kako vi kažete. Direktor Agencije ima zamejnika, direktora, zamjenik direktora ima pomoćnika direktora i još jednog pomoćnika direktora. Nijeste sve sistematizovali onda su ispod svih tih što sam naveo službe, a ukupno vas je 20. Ovdje uvaženi građani ima bar jedno sedam poslaničkih plata, sedam poslaničkih plata u jednoj agenciji. Jesam li vam se okomio i da li vas napadam bez ikakve potrebe. Ja sam sladokusac kad su u pitanju ovakvi izvještaji. Ova agencija se finansira iz budžeta ali zakon je rekao da se vi finansirate iz budžeta naknadama koje se plaćaju Agenciji kao i ostalim izvorima u skladu sa ovim zakonom. Pošto ne možete da isplanirate, pošto ne znate ove druge, vi se isključivo finansirate iz budžeta, koliko sam ja uspio da pročitam 733.286 evra. Kapitalni izdaci su nabavka automobila, nadam se da nije jedini, siguran sam u stvari da ne idete pješke, bili biste izuzetak u agencijama.

Hoću samo da znate da ovdje poslanik ni jedan nema pravo na jednog savjetnika, direktno izabran predstavnik građana. Možda grupa poslanika ima, nas pet jednog savjetnika. Ovo bi trebao da čuje i predsjednik Parlamenta da se borimo za autonomiju Parlamenta ako nije sasvim

kasno. A ponavljam vam još jedanput, nisam ljubomoran dovoljno mi je i ovo breme, samo sam odgovoran da kažem u čemu je problem. Sve ono što pod tarifniku zaradite biće uplaćeno, ovdje piše biće, očekivao bih da piše uplaćeno je, ali čim će biti znači nema još nekih zarada, tako sam ja razumio, ali čim bude biće uplaćeno. Bogu hvala. Naročito se ne bavim ddržavnom pomoći iako znam da ste vi sad nadležni, to je4 do perfekcije uradio kolega Damjanović. Ne mogu, naravno da stignem, ali ono što mogu svakako u ovoj priči je da vas podsjetim u ovom dijelu, odjeljku 9, gdje vi govorite o sektorskim analizama. Kaže se između ostalog: "Za pripremu ekonomskih analiza neophodni su značajni materijalni resursi imajući u vidu da uključuju angažovanje kvalifikovanog kadra i korišćenje softificiranih metoda i softvera. Agencija naša kaže da je u stvari komplikovanost sofistikovana metoda, da ja to preveden na svoj maternji srpski jezik i softver. Kome je to problem. Za to treba poseban izdatak. To je možda bilo prije 20 godina. Očekujem da Agenciji ako ima 20 zaposlenih, od kojih je 11 ekonomista i pravnika, možete imati jednog stručnjaka da ne tražite dodatna sredstva preko malo više od 730.000 evra na godišnjem nivou.

Vaša samostalna inicijativa, molim vas za makar 30 sekundi tolerancije. Imajući u vidu predmetne aktivnosti tokom izvještajnog perioda ukazujemo da je Agencija sprovedila analizu na sljedećim tržištima. Ostaje mi tek toliko da kažem da se niste bavili, vaše je da onemogućite monopol ili da obavijestite druge nadležne organe, pa i nas o tome da postoji monopol u zdravstvu, u saobraćaju, bilo gdje drugo. Tamo gdje ukazujemo, evo vam o ovome što ste sad gledali o državnoj pomoći, rekao je kolega Damjanović, gdje ... vi ste se bavili komunalne usluge na teritoriji Crne Gore, pružanje usluga obuke kandidata za kategorije vozila od strane auto škola, i to.... , post prodajna usluga obuhvatajući garancije servis usluge promet i korišćenje rezervnih djelova za motorna vozila, uvoz, distribucija i podjelu dječje opreme na teritoriji Crne Gore, prodaja, oprostite, ja sam predugo u ovom poslu a još u dobroj i zdravoj pameti, ja nemam živaca ovo da čitam. Za mnogo manje prekršaje ovdje poslanici, posebno opozicioni podnose izvještaj javnosti. Ovo javnost mora da zna da ste vi jedna od 20 agencija u kojima stoluje, biću vrlo grub bez imalo odgovornosti, na mjestima koja su bogom dana za svakoga ko hoće da bude skrajnut, 200 poslaničkih plata. I uvaženi građani, da znate to vam je kriva parlamentarna većina. To su zbjegovi za one ljude koji treba da dovrše svoj staž sa dobrom platom, boljom nego što je imamo mi koji smo ih birali ili Vlada koja ih je postavila.

Nadam se da se nećete naljutiti, vi samo radite svoj posao, a ja radim svoj posao. Hvala najljepše.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:45:54)

Hvala vam, poslaniče Daniloviću.

Predsjednik Parlamenta vas vrlo pažljivo sluša i zna nešto da smo se ovdje izborili za autonomiju, izborili smo se za određene uslove, a tačno je da su prostorni uslovi takvi, tačno je informacija o ovim zajedničkim mjestima koja su na žalost takva.

Poslanik Vučurović ima riječ.

JOVAN VUČUROVIĆ (30.07.19 17:46:16)

Ja veoma dobro pamtim a imam i zavidnu arhivu što je vezano uopšte za politiku i za dešavanja na političkoj sceni Crne Gore i onda sam nekako premotavao u pamćenju odakle mi ovo sve što gospodin Vujović priča, pa se sjetih, rekoh ajde da prelistam to. Isto ovo je pričao i, samo da vidim kad je to bilo, 27. septembar 2014. godine, dakle ista ova priča što je gospodin Radulović potegao. Što se tiče velikih igrača on je i tada rekao da ima pritiska na njihov rad i to posebno od stranih kompanija, tada je rekao koje posluju u Crnoj Gori. Dakle, sve se vrti, gospodine Daniloviću, sve ide u krug što se tiče ovih vladinih agencija i odlično je primijetio poslanik da je to agencija koja služi samo za uhljebljenje kadrova DPS-a, SD-a i Bošnjacke strankem. Dakle, nema potrebe da ova agencija postoji u privatnoj državi. U nekoj ozbiljnoj državi ona bi mogla da bude od koristi. I zašto, poštovani građani, pa za to što ovdje ne postoji konkurencija u bilo kojoj oblasti. Kakva konkurencija, od biznisa do zapošljavanja, dakle sve je

nepotizam i korupcija i sve je u rukama ljudi iz režima, u rukama udbe, u rukama lokalnih kabadahija, u rukama drugih kabadahija, kao što je bio onaj Živković maloprije ovdje što je osudio Aćima Višnjića na šest mjeseci zatvora. Dakle, takvi ljudi, takve kabadahije odlučuju o vašim sudbinama poštovani građani i oni odlučuju o konkurenciji da li ćete se vi zaposliti, da li će neka firma biti monopolistička, da li će imati prednost u odnosu na neku drugu.

Građani znaju, danas se ne možete zaposliti za stražara, za magacionera, dakle za nekog običnog radnika za službenika, za policajca dok vas ne preporučí neko, neko dok vas ne izvítaju, ajde da kažem iz Demokratske partije socijalista i prvo o tim ljudima prikupe informacije lokalni špijuni pa oni te informacije, generalije prenesu komitetu, odnosno lokalnoj agenturi DPS-a i onda se procijeni da li je ta osoba podobna ili pripada neprijateljima države poput mene.

Dakle, kaže se u zakonu, pravo tržišne politike, tržišne politike konkurencije jedan je od temelja tržišne ekonomije, njegova svrha je da obezbijedi ravnopravan položaj učesnika na tržištu i ostale gluposti. Dakle, to je jedna teška neistina. Kakva je to konkurencija kad gradonačelnik Podgorice kaže da oni koji su protiv evroatlanskih integracija ne mogu biti zapošljeni u državnoj upravi. Je li to konkurencija gospodine Radoviću, već 50% stanovnika vi ste liferovali, oni ne postoje. Je li konkurencija kad funkcionerka DPS-a kaže - ako je smetnja za zaposlenje partijska knjižicu, evo uzmite vi knjižicu DPS-a pa ćete biti zapoljeni. To se zove fašizam, komunizam, kako kome odgovara, ali uglavnom nije demokratija.

Dakle, ovdje se tortura i diskriminacija odvijaju po raznim osnovama, po dubini uglavnom, dakle po političkoj, rasnoj i po nacionalnoj stvari. Da vidimo kako se to dešava kad je u pitanju nacionalna diskriminacija. Da vam kažem podatke iz ministarstva kakva je to konkurencija i gdje mi živimo i u kakvom aparheidu mi živimo. Apelacioni sud 27 zaposlenih Srba nema, Upravni sud 21 Srba nema, Vrhovni sud 46 zaposlenih Srba nema, Ustavni sud 32 zaposlena jedan Srbin, Privredni sud u Podgorici 39 zaposlenih jedan Srbin, Direkcija javnih radova, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća, Državna komisija za kontrolu postupka javnih nabavki nema Srba. Bez Srba je Fond rada, Fond za obeštećenje, Uprava za igre na sreću, Uprava za kadrove, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Generalni sekretarijat Vlade, Ministarstvo nauke, Ministarstvo rada, Ministarstvo pravde, itd. itd. Ako ovo što čitam nije znak za upozorenje, znak za uzbunu, e bogami ja se onda bojim da će se malo drugačije u ovoj državi stvari dešavati i odvijati kad oni koji su ovako diskriminirani budu malo digli glavu i digli svoj glas.

Dakle, poštovani građani, to je ta Crna Gora koja se pokušava uspostaviti i na principica 12. jula 1941. o čemu ja često ovdje govorim i na politici apartheida, rasizma, nacizma i komunizma.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:51:36)

Komentar na izlaganje poslanika Vučurovića, poslanica Jovanka Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (30.07.19 17:51:43)

Vrlo kratko.

Samo dozvolite za jednu opservaciju. Mene naprosto čudi kako gospodin živi u Crnoj Gori kada ovako misli o njoj, kada nema ništa dobro u njoj. Toliko je izgovorio riječi u njegovom maniru kao i uvijek da ovdje vlada fašizam, tortura, diskriminacija, apartheid, puno riječi. Stvarno me čudi kako opstajete u ovoj državi kad tako mislite o njoj.

JOVAN VUČUROVIĆ (30.07.19 17:52:23)

Dakle, poštovani građani, čuli ste poziv da se iz Crne Gore isjeraju Srbi, da se istjeraju ne samo Srbi, nego i tradicionalni crnogorci da se istjeraju svi neistomišljenici DPS-a...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:52:32)

Poslaniče Vučuroviću, vrijeme vam je stalo.
Nisu građani čuli, građani odlično slušaju što govorite, oni koji vas prate.

JOVAN VUČUROVIĆ (30.07.19 17:52:54)

Dakle, čuli ste poštovani građani kako DPS gleda na Srpski narod, na tradicionalne Crnogorce one koji se nijesu odrekli tradicionalne Crne Gore.

Kad ja ovdje čitam brojeve, dakle ja ovo nijesam izmislio, da ste malo se edukovali, uputili osim što toliko mrzite, mogli ste da saznate da je ovo izvještaj Ministarstva za manjinska prava. Samo malo da ste otišli, eto centimetar od te mržnje koja vas je toliko okupirala i ne znam čemu to. Evo, ja ću vam predati te podatke i ako ovo nije, ne znam fašizam, nacizam ili komunizam kad je jedna nacija, kad je nema u čitavim ministarstvima, u čitavim direkcijama, dakle ja ne znam kako drugačije. Evo, vi me naučite, starija ste osoba, poštujem vas, naučite me kako drukčije da se izrazim. Ako to nije apartheid i segregacija ja ne znam šta je drugo.

Imam još minut, taman da iskoristim nešto što nijesam uspio. Dakle, možemo samo misliti koliko je ljudi danas na ivici egzistencije, vi poštovani građani koji nijeste pristalice ovog kriminalnog režima koji poseže i za apartheidom i diskriminacijom i dakle godinama i decenijama traje to nepristajanje ljudi da se povinuju, da se ne predaju i pored toga što su izgubili posao i pored toga, poštovani građani, slobodna Crna Gora, što nijeste pristali da se predate i da se povinujete ovome što je današnji režim iako jedva izvlačite kraj sa krajem i jedva prehranjujete svoje familije zbog toga što ne pristajete da budete dio kriminalne družine vezane oko Demokratske partije socijalista.

I mi ovdje pričamo o konkurenciji. Čuli smo gospođu Laličić šta ona misli o konkurenciji, da Srbi ne trebaju da budu zaposleni. Dakle imate primjere širom Crne Gore da je jednostavno DPS toliko nakrcao svojih članova u opštinama, da ne mogu u istu kancelariju da sjede. Evo otiđite od Nikšića pa do ovoga Vukovića, pitajte, ne mogu ljudi da sjede, sjede njih troje na jednu stolicu jer su nakrcali svojim članstvom su nakrcali i lokalne samouprave i državne organe, ali kad ih partija primora da daju otkaz, da se samo otpuste, e onda oni to regularno urade. Ja pozivam članstvo DPS-a, te ljude da se više ne ponižavaju, da okrenu leđa politici koja ponižava i unižava Crnu Goru.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 17:55:38)

Hvala.

Mi smo završili raspravu.

Sad pitam predlagača da li želi dati završnu riječ.

Izvolite molim vas.

MIODRAG VUJOVIĆ (30.07.19 17:55:51)

Zahvaljujem.

Prije svega želim vama da zahvalim, gospodine predsjedniče, iako sam ja u komentarima na izlaganje uvaženih poslanika već odgovorio na pitanje za podnošenje godišnjeg izvještaja o dodijeljenim sredstvima za državne pomoći za 2018. godinu, da u skladu sa članom 25. Zakona o zaštiti konkurencije da se izvještaj dostavlja samo do odbora. Iz tih razloga vam se još jednom zahvaljujem. Istovremeno zahvaljujem se uvažnim poslanicima na, dijelom poslanika, na izuzetno korektnoj i konstruktivnoj raspravi. Međutim, ima i dio poslanika zaista na osnovu kojih izlaganja možemo kvalifikovatai da pravo i politika konkurencije još uvijek nijesu dovoljno poznati u Crnoj Gori, a moram reći da nisu dovoljno ni priznati u Crnoj Gori. I da pravo i politika konkurencije u najvećem dijelu nije ni zaživljelo u Crnoj Gori upravo zbog nekih komentara koji zaista ne stoje.

Ja mogu samo da vas uputim jednostavno da vam kažem da Agencija za zaštitu konkurencije jeste u potpunosti operativno nezavisna institucija i da sve svoje odluke donose

normalno na zakonom zasnovan način. Stoji to da nemamo finansijsku nezavisnost, da je finansijski plan ove institucije predmet prethodnog odobrenja od Vlade Crne Gore i Ministarstva finansija, ali isto tako moramo uputiti da Agencija za zaštitu konkurencije, iako po budžetu za ovu godinu, odnosno za prošlu godinu nešto od više 700.000 eura opredijeljenih sredstava da smo mi sva ta sredstva vratili kroz samo isključivo naknade za izdavanje rješenja za koncentracije. Znači više nego što smo prihodovali po budžetu, mi smo već vratili. Sredstva se nalaze na našem posebnom računu kod Centralne banke i na raspolaganju su Ministarstvu finansija od prvog dana.

Što se takođe tiče našeg finansijskog poslovanja, vjerovatno da ste mogli da vidite u Izvještaju da Agencija za zaštitu konkurencije isključivo radi u skladu sa zakonom, odnosno sa pravilnikom o finansijskom poslovanju, kao i sve budžetske potrošačke jedinice. U tom pravcu vidjeli ste, siguran sam, da ostvarenje budžeta nije ispod 60%. Znači nismo potrošili pare, domaćinski smo postupali i naravno sve su pare ostale u budžetu. Takođe, moram vas uputiti da iako ovdje preovladava neko mišljenje pojedinih poslanika, da zaposlenje u Agenciji za zaštitu konkurencije predstavlja neko uhljebljenje, da su plate u Agenciji za zaštitu konkurencije visoke. Naprotiv, uvaženi poslanici, na zaposlene u Agenciji primjenjuju se odredbe Zakona za državne službenike i namještenike. Na nas se primjenjuju odredbe Zakona o zaradama za službenike i namještenike i zaposleni u Agenciji imaju službeničke plate.

Koliko ne stoji da je uhljebljenje u Agenciji za zaštitu konkurencije bogom dano upravo zbog ovih aktivnosti, moram da vam kažem da je upravo obratna situacija. Mi smo samo tokom 2017. godine ostali bez četvero radnika, od čega troje koji su potpuno bili osposobljeni za samostalno bavljenje djelatnosti. Pravnike sa pravosudnim ispitom, sudske vještake. Znači, ja neću sad

.. priču neću vam oduzimati vrijeme, znate zbog čega su oni otišli. Na poslove državne pomoći trenutno u Agenciji za zaštitu konkurencije rade samo dvoje činovnika. Jedno koje radi u odsjeku za ocjenu usklađenosti dodijeljenih državnih pomoći, jedno u odjeljenju, odnosno odsjeku za kontrolu dodijeljenih sredstava državne pomoći. Sami znate kakve su nadležnosti Agencije koje smo dobili novim zakonom o državnoj pomoći odnosno Zakonom o izmjenama Zakona o zaštiti konkurencije. Moramo, krenuli smo put Evrope, moramo dati rezultate imali dvoje ili 22 zaposlenih posebno na poslovima državne pomoći koja je u fokusu vašeg interesovanja.

U svakom slučaju, dobili smo, iako je naravno plan optimizacije već zaživio, iako je normalno moratorijum do kraja godine za zapošljavanje radnika, dobili smo saglasnost od Vlade da zaposlimo nove radnike, tu je naravno novi projekat koji finansira Evropska komisija, otpočecemo sa edukacijom radnika, ali vjerujte za četiri mjeseca rada Agencije za zaštitu konkurencije na poslovima državne pomoći koji je sadržan u ovom izvještaju zaista Agencija za zaštitu konkurencije nije mogla dati veće rezultate. I u svakom slučaju, sve to što provjerava da mi moramo normalno onemogućiti monopol na tržištu znate i sami, jednostavno da to nije predmet u nadležnosti postupanja Agencije nego, kao što sam već i rekao, sami akt radnji tih i takvih učesnika na tržištu koji narušavaju konkurenciju.

I na kraju, još jednom uz zahvalnost, da vam kažem da Agencija, kao što ste i sami mogli vidjeti, pored svih ograničenja, pored svih pritisaka ipak smo dali, po meni jako dobar rezultat za 2018. godinu. Uvijek smo djelovali pravovremeno, donosili nepopularne odluke, kažnjavali učesnike na tržištu, ali u svemu u skladu sa zakonom i rješenjima na snazi kojima je uređena oblast zaštita konkurencije državne pomoći. To će nam biti prioritetni zadatak i u narednom periodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:00:40)

Hvala vam, gospodine Vujoviću.

Ovim smo završili pretres o ovoj tački dnevnog reda. Izjasnićemo se naknadno, ja vas pozdravljam.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. U stvari, poštovane kolege, imam predlog da objedinimo raspravu po ove dvije tačke dnevnog reda jer su isti predlagači, to us Izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2018. godinu i Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnost za 2018. godinu.

Ovlašćeni predlagači za obje tačke su dr Radoje Žugić, guverner Centralne banke i Nikola

Fabris, viceguverner.

Izvjestilac Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Genci Nimanbegu, po prvoj tački. Po drugoj tački Ana Nikolić.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Centralne banke želi dati dopunsko obrazloženje. Želi.

Izvolite gospodine žugiću.

RADOJE ŽUGIĆ (30.07.19 18:01:29)

Poštovani predsjedniče, uvaženi poslanice i poslanici, poštovani građani,

Centralna banka Crne Gore je u svojim s veukupnim, a polazeći od Ustava i zakona, supervizorskim, regulatornim i institucionalnim aktivnostima doprinijela očuvanju finansijske stabilnosti, obezbjeđenju podsticanja i održavanju zdravog bankarskog sistema, kao i stabilnosti pouzdanosti platnog prometa. To su njene ključne nadležnosti u dijelu zakona, ali i Ustavnih ovlašćenja i odgovornosti.

U prošloj godini naša institucija je poslovala u stabilnom makro ekonomskom ambijentu, imali smo ekonomski rast koji traje već šest godina, najveća stopa rasta je bila upravo prethodne godine i ona je iznosila 4,9%. Ključni pokretači ili generatori rasta su bili, odnosno rast je bio podstaknut najvećim, izgradnjom najvećih infrastrukturnih projekata a najveći doprinos je bio od sektora turizma, građevinarstva. Prethodna godina, godina prije 18. takođe bilježi visok ekonomski rast u nivou od 4,7% društvenog bruto proizvoda. Godišnja stopa inflacije u prethodnoj godini iznosila je 2,6%.

Mi smo radili na brojnim aktivnostima, dominantno na prepoznavanju određenih slabosti naše ekonomije, prepoznali slabosti ali mogu reći generalni zaključak da su te slabosti koje su ranije bile sistemskog pristupa danas izazovi na nivou pojedinačnih subjekata. Naime, u fiskalnoj sferi imali smo dva izazova, fiskalni deficit i njime generisan nivo javnog duga. Ono što treba da se istakne jeste da je tekuća potrošnja finansirana iz tekućih izvornih javnih prihoda sa suficitom, a da deficit imamo u kapitalnom budžetu koji u stvari znači širenje ekonomske baze ili jačanje fiskalne održivosti. Očekuje se da će mjerama fiskalne konsolidacije koje su teške, nepopularne, ne donose nikome političke poene pa ni ovoj vladi, ni ovoj državi, generalno doći do preokreta u dinamici javnog duga u narednoj godini i da će se, da ne prisvajamo, kapitalni budžet takođe finansirati iz, bez zaduženja.

Centralna banka je u prošloj godini takođe realizovala zahtjevne regulatorne aktivnosti sve u funkciji dalje harmonizacije sa najboljom evropskom praksom i poslovnim standardima takođe u funkciji pune implementacije Bazela III, ali i sanacije banaka. Donijeli smo u prethodnih nepune dvije godine 12 zakona, 61 podzakonski akt i devet analiza na razne teme. Zaista se radilo veoma intenzivno, rekao sam u funkciji pune harmonizacije sa evropskom praksom, najboljim standardima, ali i pune implementacije Bazela III. Tek nakon što dobijemo, a očekujemo ovih dana da dobijemo mišljenje relevantnih institucija Evropske komisije i vladinih tijela, očekujem da ćemo u zadnjem kvartalu donijeti u ovom visokom domu zakone kojim ćemo ostvariti sve ove elemente. Takođe, Centralna banka je u prošloj godini donijela sve podzakonske akte kojima smo popunili praznine, odnosno gapove u superviziji. Od prošle godine imamo pravni regulatorni okvir za mikrofinansijske institucije, za faktoring kompanije, za lizing kompanije, za investiciono razvojni fond. Time će do kraja godine definitivno kompletno finansijsko tržište biti pod lupom supervizije Centralne banke Crne Gore.

Bankarski sistem je stabilan, bilježi dobre poslovne trendove, rastu ključni bilansni parametri, a poboljšava se i kvalitet aktive kao i pad kamatnih stopa. Snažanje aktivnosti u velikoj mjeri je uticalo na makroekonomsku stabilnost koja povratno doprinosi stabilnosti i otpornosti bankarskog sistema, kao i ukupnog bankarskog sistema, budući da je bankarski sistem dominantan segment finansijskog sistema. Na kraju prošle godine u Crnoj Gori je poslovalo 15 banaka. Krajem godine smo uveli privremenu upravu u dvije male nesistemske banke, a nakon toga i u drugoj maloj banci. Ono što je jako dobro da se taj proces rješavanja slabosti pojedinih banaka u ukupnom sistemu nije imao nikakav negativan odraz na ostatak bankarskog sistema što je i zvanična ocjena najvažnijih finansijskih institucija.

Takođe treba reći da smo, ono što je prof. Radulović napomenuo nekoliko puta, prepoznali i ranjivosti u realnoj ekonomiji. To je gospodstvo konkurentnost. Ona se posljedično ispoljava u negativnom saldu bilansa plaćanja i taj bilans plaćanja generisan dominantno većim višeznačajnim uvozom u odnosu na izvoz, ali treba reći da je dobara okolnost u negativnom saldu bilansa plaćanja da se on finansira nedužnički. Jer da se finansira iz duga, odnosno da se smanjuje novčana masa, odnosno potencijalne recesione efekte na ukupnu ekonomiju. Taj se saldo negativan pokriva dominantno iz suficita u turizmu i povezanih uslužnih sektora, iz visokog nivoa stranih direktnih investicija, kao i iz doznaka iz inostranstva.

Pozitivne ocjene predstavlja i rast zaposlenosti u nivou 4,3% i smanjivanje stope nezaposlenosti u nivou od 4,23. Ostaje problem strukturne nezaposlenosti gdje danas mi imamo da izdavamo približno jednako radnih dozvola koliko imamo nezaposlenih na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, kao i starenje populacije, što za sobom donosi i pritiske na penzione fondove.

Stabilnost i efikasnost platnog prometa je u prethodnoj godini značajno unaprijeđena. ključnih elemenata i finansijske stabilnosti ali i nadležnosti Centralne banke Crne Gore. Imali smo visoku raspoloživost platnog sistema u prethodnoj godini u nivou od 99,9%, veoma visoku pouzdanost kao i brzinu izvršavanja platnih transakcija. Imamo rast u ovim plaćanja 9% i rast u vrijednosti plaćanja 12%, napominjem uz nepromijenjenu tarifnu politiku Centralne banke Crne Gore.

U upravljanju međunarodnim rezervama, još jedna jako važna odgovornost Centralne banke, dominantno kao konzervativna institucija se vodila principima prije svega likvidnosti, sigurnosti a tek na trećem mjestu imali smo profitabilnost. Svi jako dobro znamo da imamo jedno negativno finansijsko okruženje sa negativnim finansijskim stopama ali i u takvim uslovima mi smo ostvarili značajne prihode. Takođe, mi smo i dobru saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama ranijeg perioda uspjeli da vratimo, figurativno rečeno, na zelenu granu. Imamo najnoviji izvještaj Međunarodnog monetarnog fonda i svjetske banke gdje se kaže doslovce Centralna banka je na pravom putu i drugo rješavajući određene sistemske slabosti nije bilo nikakvog negativnog uticaja na ostatak bankarskog sistema.

Od pregovaračkog poglavlja napomenuću da tamo gdje je Centralna banka koordinator, u tim poglavljima se stvari dobro odvijaju. Očekujemo da ćemo u zadnjem kvartalu ove godine donijeti ovaj paket zakona o kojem sam već govorio i time realizovati sva završna mjerila kod naših ... naših nadležnosti. Poštujući najviše standarde transparentnosti i kroz profesionalan i odgovoran odnos prema medijima i javnosti Centralna banka je promovisana kao transparentna institucija sa proaktivnim pristupom u oblasti komunikacija. Navešću samo jedan primjer u vremenu kada smo imali ranjive banke jedan dio javnosti je dodatno otežavao okolnosti. U tom vremenu mi smo imali 300 saopštenja za javnost u formi saopštenja, intervju a i ostalim oblicima i na taj način uspjeli da sačuvamo ostatak sistema od potencijalnog podrivanja i u tom vremenu svi ključni bankarski parametri imali su pozitivan trend.

Centralna banka takođe kao društveno odgovorna institucija veoma aktivno radi na finansijskoj edukaciji, finansijskoj pismenosti, ali i finansijskoj inkluziji i nastavićemo na taom polju da radimo i dalje, imamo određene druge društvene odgovornosti.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:11:44)

Kolega Žugiću, privodite polakko kraju.

RADOJE ŽUGIĆ (30.07.19 18:11:45)

Samo još ako mogu minut da zaokružim pa ćemo ostaviti punu otvorenost za sva pitanja i sve odgovore.

Centralna banka je u prošloj godini radeći na principima stalnog praćenja mjera interne ekonomije, ali i praženjem i analizom svih elemenata, kako prihodne tako i rashodne strane budžeta ostvarila rekordni višak prihoda nad rashodima u nivou od 3.570.000 eura što je za 30,7% više nego prethodne godine a u 2017. za oko 20% više nego u 2016. godini. Time smo stvorili

uslove da povećamo kapital Centralne banke za 5,2%, ali i rast kapitala bilanske sume za 20,8%.

I na kraju, samo da skratim priču, prije svega, normalno i sa međunarodnim institucijama jer Centralna banka vidi sebe kao partnera u komunikaciji sa svim komercijalnim bankama. Nećemo dozvoliti preveliku koncentraciju, nećemo dozvoliti kartelizacije, nećemo dozvoliti negativne uticaje na sistem, to smo radili i u prethodnom periodu, ali prioritet nam je zdrava bankarska praksa, međunarodni standardi poslovanja i očuvanje javnog interesa i interesa deponenata i ostalih povjerilaca u funkciji snaženja finansijskog sistema.

Toliko u uvodnom izlaganju, pa otvoreni za komunikaciju. Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:13:18)

Hvala vam, gospodine Žugiću.

Vidjeli ste, dozvolio sam pošto smo objedinili raspravu malo duže izlaganje.

Da li izvjestilac želi riječ. Ne želi.

Sada predlažem, ovo je prvi krug u ime klubova. Prijavljeni su Branko Čavor, Branko Radulović, Miodrag Lekić, Boris Mugoša i Aleksandar Damjanović.

Predlažem ograničenje pet minuta, naravno ako zbog objedinjavanja prekoračite tolerisaćemo svakako.

Izvolite, prvi ima riječ poslanik Branko Čavor.

BRANKO ČAVOR (30.07.19 18:13:53)

Zahvaljujem, predsjedniče,

Uvaženi guverneru, gospodine Fabris, kolegice i kolege poslanici,

Danas razmatramo Izvještaj o Centralnoj banci sa prilogom dva značajna izvještaja o finansijskoj stabilnosti i stabilnosti cijena. Takođe, danas razmatramo i Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnost. Generalno se može kazati da svi ovi izvještaji na veoma sveobuhvatan, kvalitetan način govore o stanju u bankarskom sistemu i finansijama, a ne samo u ovoj oblasti nego govore i o ukupnoj slici u privrednom sistemu. Ono što je takođe značajno da ovim izvještajem pored punih informacija koje se dobijaju iz ovih oblasti imamo i stvorenu, možemo stvoriti dobru predstavu za vođenje ukupne makro ekonomske politike.

Na samom početku ja da kažem da je Centralna banka realizovala sve svoje funkcije u skladu sa ustavnim odgovornostima i zakonskim ovlašćenjima i kako to i dolikuje radila na nezavisan i transparentan način.

Kada govorimo o crnogorskom bankarskom sistemu može se slobodno kazati da je on i dalje stabilan, da je profitabilan, dobro kapitalizovan i visoko likvidan. Kada govorimo o likvidnosti, sam podatak da je on blizu milijardu eura bio u prošloj godini, značajan je podatak, a kada govorimo i o depozitu koji je u prošloj godini bio na 3,5 milijarde, takođe govori o snazi i sigurnosti u bankarski sistem. Dakle, Centralna banka je tim svojim djelovanjem ukupnim doprinijela stvaranju stabilnosti bankarskog i finansijskog sistema.

Ono što je dobro i čuli smo već iz uvodnog izlaganja guvernera da se radilo u oblasti regulatorstva, odnosno da je krajem prošle godine donešena tri nacrta zakona iz oblasti kreditnih institucija; Zakona o sanaciji kreditnih institucija i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidnosti banka što je veoma dobro, ali donešena su veliki broj podzakonskih akata s kojim se stvara prostor za regulaciju, odnosno super reviziju i u odnosu na ostale korisnike finansijskih usluga, odnosno finansijskog tržišta.

Već je rečeno da je Centralna banka vršila posrednu i neposrednu kontrolu, gotovo posrednu u svim bankama a neposredno je to uradila u 12 banaka. Iz tih izvještaja se vidi da su donešene određene mjere. U šest banaka su to bile mjere putem rješenja, a u jednoj banci je to bila mjera putem upozorenja. Naravno da se Centralna banka u proteklom vremenu posebno bavila sa ranjivim onim bankama i ono što jeste, da kažem u tom pogledu, postoji jedna loša vijest ili loša posljedica ili dobra vijest ili dobra posljedica, a ta je da su dvije banke otišle praktično u privremene mjere, a kasnije u stečaj, ali da svakako dobra vijest i dobro poslije toga da bankarski

sistem sa tim nije bio ugrožen. Takođe, Centralna banka se ostvarivala i u ostale funkcije iz svoje nadležnosti, tako da je vidljivo da su obezbijeđeni stabilnost, poudanost i raspoloživost platnog prometa do 99,9% što je svakako značajan podatak, a već ste kazali u uvodnom izlaganju da upravo u međunarodnim rezervama su ostvareni značajni rezultati.

Ono što jeste svakako značajno za ukupan sistem, da je u oblasti trezorskog poslovanja blagovremeno i u potpunosti odgovoreno potrebama svih klijenata Centralne banke. Radi dalje, kada smo razgovarali prošle godine da Centralna banka u kontinuitetu ima dobru saradnju sa međunarodnim institucijama i to svakako jeste korisno i posebno je značajno i važno da Centralna banka veoma aktivno učestvuje u poglavljima koja su direktno iz njene nadležnosti kao i onim poglavljima za koje su posebno nadležna da se bavi sa njima, tako da je Centralna banka dala snažan doprinos procesu pregovora u otvaranju poglavlja - Sloboda kretanja kapitala, finansijske usluge, ekonomska i monetarna unija, kao i u onima kojim se posredno angažovala, a to je statistika i finansijski nadzor.

Ovaj podatak koji ste i ovdje istakli jest značajan kada govorimo o institucijama i ... svi negdje želimo i mjeriti ili kvalifikovati, a u ovom slučaju i pohvaliti da je bila dobra interna ekonomija u Centralnoj banci što pokazuje podatak za ovu rekordnu dobit koja je ostvarena u vrijednosti od 3,5 miliona eura.

Na samom kraju da kažem da sam mišljenja da je Centralna banka u izvještajima dala objektivnu, kvalitetnu i sveobuhvatnu ocjenu preduzetih aktivnosti i stanja u oblastima iz svoje nadležnosti, ali ukazala i na ključne rizike u bankarskom i finansijskom sistemu, kao i o makroekonomskom okruženju i fiskalnoj sferi. Dakle, svojim ukupnim djelovanjem na institucionalnom, regulatornom i supervizorskom planu uspješno odgovorila svim svojim nadležnostima, ustavnim i zakonskim obavezama. Iz tih razloga mi ćemo podržati Izvještaj Centralne banke.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:19:36)

Hvala vam, poslaniče Čavor.

Sada riječ ima poslanik Branko Radulović, a neka se pripremi poslanik Miodrag Lekić. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 18:19:47)

Da uzdahnem duboko.

Narode, neke ljude i neke profesije što sam beskrajno cijenio bili su guverneri. Oni su za mene suvereni. Oni su za mene iznad naroda. Oni gledaju dalje, oni gledaju mnogo, oni sažimaju, oni vide što mi pojedini zaneseni nekom svojom profesijom ne vidimo. Toliko. Uvijek sam flomasterom čitao što su rekli, da ne pričam o svim tim guvernerima i čitao mnogo puta šta je rekao glavni ekonomista i guverner u našoj Centralnoj banci.

Guverneru, danas što ste rekli, optimista sam, ali biti optimista i selektivno čitati podatke ili selektivno posmatrati stvari nije za dobro Crne Gore. Moj dojam, na tome ću se zadržati, i danas ću i tako govoriti mada mogu i imam možda razloga i drugačije. Nema šanse. Danas ću da govorim o budućnosti Crne Gore. O vama je bilo dosta kvalifikacija u prethodnom periodu, ni jednu jedinu riječ neću o njemu.

Guverneru, vaša ovlašćenja su ogromna u zakonu, dajete mišljenje, sugestije, vi vodite nešto u nekom vašem dijelu o kojem ću ako uspijem više, ali nešto sasvim drugačije. Guverneru, mi se nalazimo u strašnim problemima. Vaša prva rečenica to treba da reče. Druga stvar, nemamo pouke, nauke ni od jedne bande. Danas ne postoji jedinstvena ekonomska teorija, danas ne postoje dosledne međunarodne finansijske institucije. Danas postoji, neko ih naziva bankarski fašizam, zelenaši, ali sigurno oni koji su upropastili i svoje države i vasionu zbog svog interesa. Meni to nije jasno zašto neko hoće da ima hiljade nula, dovoljno ti je dvije, tri nule pa živi kao čovjek.

Guverneru, mi se nalazimo ovdje. Ovo je Evropa. Šest puta bogatiji od nas. Da ne pričam

koliko su ljudskiji, uljudniji i svakakvi drugi. Možda pet puta kupovna moć. Mi smo ođe u rupi. Ovaj Balkan je ostao Balkan. Ovo je MMF, vazda sam se svađao s njima. Kada sam god imao priliku rekao hajde ti, druže, nije to tako nego ovako. On hoće stegni kaiš, umri od gladi, nemoj da si dužan. Ja neću tako. Hoću da radim više pa da vratim dug i da dobro živim. To su dvije filozofije. Mi se nalazimo ovdje. Mi padamo dolje. Nama 1% ili 2% ne predstavlja ništa. Mi ne možemo kamate da vraćamo.

Građani Crne Gore, nema para za penziju. Ko priča da ima para za penziju onda mora da se zaduži. Iduće godine će biti sve skuplji kredit. Nemojmo da pričamo demagoške priče. Volim da imamo penzije, volim da imamo jaku socijalnu politiku. Preduslov za to je da okrenemo ekonomsku politiku, pravna država je osnov svega. Guverneru, u svim tim različitim ekonomijama, regulativa, deregulativa, uticaj države, neuticaj države, Kina sa svojom politikom, Amerika sa svojom politikom, Evropska unija koja se drma čak i velika Njemačka, industrija, čak i velika Švedska, avioindustrija i vojna industrija, sve se drma, ali drugo je, ljudi, ako se drmaš ti ...(Prekid) znate što je puno jaslo, a ako nema u jaslu ništa, neki koji su se bavili stočarstvom znaju sve ostalo. Guverneru, da li postoji rješenje ovdje. Ovi iz Vijesti moji prijatelji, ja ih tako nazivam, oni mene sve slušaju, ako napravim najmanju grešku, evidentiraju, ako po običaju rečem nešto normalno onda oni to stave na dupli list. Možemo li kao Hrvati?

Guverneru, jesu li pljačkaši ove komercijalne banke, 6%. Kažite mi sada vi drugo, kako oni kaleme ono do 7%, 8%, 9% kroz razne inspekcije, kroz razni papirić, kroz razno ovo, kroz razno ono. Guverneru, zašto ne rečete skoči ...(Prekid) daj, bre, dosta više tajnih kredita kroz Investicioni razvojni fond, navedite i moje ime, mada nemam tamo ništa. Dajte da napravimo investicionu razvojnu banku i ovdje u Skupštini da se podnosi i neka Vlada komanduje njome. Pogledajte, koliko oni plaćaju. Oni plaćaju 0,6% Evropska investiciona banka, oni plaćaju 0,9% od njihovih banaka, a koliko mi. Zašto non stop kukam svaki dan daj, ljudi, da uradimo ovo na ovakav način. Pogledajte koliki su ovi depoziti. Ovo ne može da izdrži majčin sin. Ovo je bespuće, još ako budu ove isprekidane linije pukla nam je sramotna bogibija, ne nama jer smo zaslužili to nego našem potomstvu. Mi moramo da imamo pet milijardi, tri i po milijarde za infrastrukturu, moramo da ih završimo. Prvi sam čovjek koji kaže moram završiti infrastrukturu kada smo krenuli, ali kako to je moja situacija.

Drugo, guverneru, moramo li mi dati dvije milijarde za ekologiju da bi zatvorili samo to, a đe su druge stvari. Će su te pare, radimo li što, izvozimo crvene boksite, izvozimo rezanu građu, izvozimo kamen, imamo li što, turizam nas drma. Pogledajte kakav je turizam od Sozine lijevo, samo dio turizma od Sozine desno. Volio bih da nam bude turizam bolji od ikoga na svijetu, ali nije. Imamo problem. Ljudi, hoću da završim s jednom rabotom. Bez rada nema posla. Bez industrije koja mora biti 20%-25% s visokom dohodovnom vrijednošću nema održivog razvoja. Zato sam i dao. Pročitajte knjige, pitaću vas, ovo je dobro za Crnu Goru. Guverneru, ništa neću ružno danas. Hoću da razmislite o svemu ovome i da promijenite i kažete objektivnu sliku Crne Gore. Nijednu drugu riječ ne želim.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:28:43)

Hvala.

Poslanik Miodrag Lekić, a neka se pripremi poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (30.07.19 18:29:08)

Bojim se da je i ovaj izvještaj u toj funkciji, da je banka kao mjesto esencija neutralnih stručnjaka po definiciji, takođe punkt vlasti i to ću pokušati da obrazložim primjerima, vrlo malo vremena ima. Nema potrebe da govorim što su centralne banke u ozbiljnim državama. Nekoliko guvernera je izvadilo Italiju u kriznim momentima, Ćampi, Facio. To su stručnjaci, to su ljudi koji su kompetentni, moralni itd. Naša institucija se urušava u sistemu urušavanja drugih institucija. Ćitao sam i prvo što mi je palo na pamet, odnosno utisak ovaj luksuzni papir, govorim o vrlo nesuštinskom detalju, ali niste samo vi jedan sjaj, spoljni, lažni, bolje da imamo pouzdane

podatke, da, lažni sjaj, sada govorim o papiru, ali ću govoriti i o lažnom sjaju u suštinskom smislu. Nemojte ništa okretati glavom nego pokušajte da demantujete. Dakle, nemojte na luksuzni papir, Njemačka nema ovaj papir, govorim o nesuštinskom pitanju, a pojam štednje kao da je neki arheološki pojam. Ovih dana dominiraju finansijska pitanja, pa nema teme racionalizacije, štednje. Dominantno je raspodjela, preinstitucionalizacija, ogroman broj ljudi koji radi i, naravno, para ima. E, sada dolazimo do fenomena kako para ima. Tu je suštinska primjedba. Mislim, i ne samo ja nego i ljudi stručniji od mene, a čitao sam i ja ekonomiste, od klasika, Smita, Marksa do Francusa sada modernog i znam i monetarne dimenzije, Kensove škole i sve to mi znamo. Međutim, hoćete da nas ubijedite da je zaduživanje koje je prevršilo svaku mjeru formula gdje mi zarađujemo, gdje mi pameću, sposobnostima na međunarodnom tržištu nabavljamo povoljne kredite, ovo što je juče bila tema. Volio bih da se varam u ovim ocjenama da će ovaj balon da pukne. Međutim, bojim se da sam u pravu, ne ja nego i mnogi drugi.

U vašoj instituciji radi, ako je podatak tačan, mislim da je tačan, 360 zaposlenih. Da ne govorimo o nepotizmu i o tim dimenzijama prvobitne akumulacije, nove kaste, skorojevičke kaste koja se reprodukuje, koja je najviše u vašoj instituciji i u Ministarstvu inostranih poslova, dakle prvobitna akumulacija i to permanentna prvobitna akumulacija. Vidite, vrijeme ide brzo. Samo želim da i konkretizujem neke stvari gdje ću vam pokazati da je Centralna banka jedna od institucija koja je produžena ruka vlasti, partije na vlasti i da ona nema ni autonomnost niti mjere u kojima ona djeluje.

Evo i nekoliko primjera, ovaj aktuelni oko Atlas banke. Ima jedna rečenica vrlo hrabro zvuči u vašoj riječi, ovom Izvještaju - uvođenje privremene uprave, a potom i stečaja u dvije banke od strane Centralne banke ostranjen je kontaminirani segment, a kontaminirani segment je Prva banka. U istoriju ulazi onih 11 miliona, odnosno milion ponovljen 11 puta. To su te stvari koje je trebalo odstraniti, a ovu banku vi ste kontrolisali tri godine. Sada kada je došlo do loma, kada je društvo iz San Tropea prekinulo saradnju, govorim o čovjeku kojeg ne poznajem, vi ga dobro poznajete, dakle kada je došlo do političkog obračuna ovdje se koristi se jezik vrlo hrabar odstranjen je elemenat itd.

Uzgred, rekao bih i sledeće, da ovaj juriš na imovinu ovog bivšeg vlasnika ili ne znam koji status ima, nemojte toliko da žurite. Znaite, postoje sudovi. Imamo vrlo negativna iskustva s tim epilozima i bojim se da će to biti opet na našu štetu, a para će biti jer ćemo se zaduživati, beskrajno ćemo se zaduživati.

Na kraju krajeva, vaša institucija je institucija koja nam škodi na planu evropskih integracija. Vi ste institucija afera, kadrovskih, vi sada imate neki postupak prema bivšem guverneru, a viceguvernerka je nezakonito smijenjena, to je sud odlučio. Napravili ste ovdje neku alhemiju protiv koje su ambasadori Evropske unije već reagovali, dakle to je posebna tema, raspravićemo je, predsjedniče, nekom drugom prilikom, ne otvaram je, ideja da bude Skupština van pravnog poretka s odlukama i za sada to vam funkcionije, a sud je presudio drugačije. Tako da jedna institucija koja treba da bude garant stabilnost po svim elementima, ona daje podatke odbrane neodbranljivog, neracionalne ekonomije i plus je predmet afera i nezakonskih postupaka.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:35:21)

Hvala.

Poslanik Boris Mugoša, a neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

Izvolite.

BORIS MUGOŠA (30.07.19 18:35:30)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi poslanice i poslanici, poštovani guverneru i viceguverneru, uvažene građanke i građani,

Radi se o jednom izuzetno važnom dokumentu koji osim toga što govori o parametrima funkcionisanjima Centralne banke Crne Gore daje i prikaz cjelokupnoj ekonomiji i zbog toga je

dobra osnova za jedna kvalitetan dijalog danas u Skupštini.

Što se tiče samih parametara Centralne banke, vi ste to negdje i u uvodnom rekli, važno je reći da je bilansna suma povećana za oko 21%, da je povećani kapital 5,5%. Treba reći da smo otvorili posljednje pregovaračko poglavlje koje je u direktnoj vezi s funkcijama Centralne banke Crne Gore, a radi se o ekonomskoj i monetarnoj uniji - poglavlje 17. Takođe, važno je da je platni sistem Centralne banke pokazao visoku raspoloživost i pouzdanost negdje na nivou oko 99% i kada je u pitanju brzina izvršavanja platnih transakcija i ono što ste istakli, važno je reći da je obim vrijednosti realizovanih transakcija povećana za 9% i 12%.

Takođe, ono što je zaokupiralo, s potpunim pravom, pažnju javnosti su dešavanja u dvije banke krajem prošle godine. U bankarskom sektoru Crne Gore, uvedena je privremena uprava, kasnije stečaj, ali treba istaći da je kvalitet parametara ostalih banaka poboljšan na kraju prošle godine. Dobro bi bilo da kažete koje su to ključne bilansne pozicije, odnosno njihovo stanje negdje kada je u pitanju presjek tokom ove godine da bi uporedili sa situacijom krajem prošle godine, a tiče se i aktive banaka, kapitala, depozita. Ono što je, takođe, veoma značajan pokazatelj to je koeficijent solventnosti, odnosno pokazatelj adekvatnosti kapitala koji je znatno iznad zakonskih minimuma i koje, u suštini, govori o stabilnosti bankarskog sistema. Negdje se pominjali izvještaj MMF-a. Uvijek kažem, bez obzira da li volimo MMF ili ne, tu bismo se prof. Radulović i ja saglasili oko dosta stvari, važno je da su oni objektivno sagledali određeno stanje u bankarskom sektoru. Oni su rekli da Centralna banka Crne Gore ide u ispravnom smjeru i da joj treba podrška države u tom smislu. Takođe, su istakli da je potrebno dodatno unapređenje kod supervizije banaka i supervizije sprečavanja pranja novca. Oni su tu negdje ukazali na određena poboljšanja koja su neophodna i u dijelu strukture, procesa elata za superviziju banaka. Oni su tu negdje pominjali, čini mi se, osnivanje supervizorskog odbora koji bi bio adekvatnija podrška odlukama višeg menadžmenta. Takođe su istakli potrebu da se uradi detaljna revizija zdravlja bankarskog sektora u Crnoj Gori prevashodno do kraja 2020. godine, kada je u pitanju revizija kvaliteta aktive. U tim preporukama Međunarodnog monetarnog fonda postoji dosta veoma ozbiljnih sugestija na kojima treba raditi u narednom periodu. Osim toga istakli ste taj podatak po bruto domaćem proizvodu, ja sam to negdje rekao i na Premijerskom satu, ja nijesam neko ko je toliko oduševljen podatkom kada je u pitanju bruto domaći proizvod, u smislu da mi taj podatak nije najznačajniji reper kvaliteta života, izuzetno je važan i to uvijek pocrtavam i mi moramo da imamo određene konstatne stoperasta iznad tri, odnosno četiri posto.

Međutim, ja uvijek govorimo i pokušavamo da sa mojim kolegama prodiskutujemo o efektu sustizanja. Jer kad Vi govorite koliko raste bruto domaći proizvod bitno je osnova sa koje kreće tako da nije ni negdje realno očekivati da će naša ekonomija rasti po mnogo većim stopama u nekih ekonomija koje su daleko iza nas jer oni imaju slabu osnovu i veći prostor za napredak. Ovdje ste rekli da je došlo do rasta industrijske proizvodnje što je veoma značajno, međutim u prvim mjesecima ove godine imamo jednu stagnaciju, ono što je dobro da u junu ove godine sa 5,6% porast industrijske proizvodnje u odnosu na jun prošle godine, tako da u tom dijelu postoje određene posljednji pomaci s obzirom na trendove početkom godine, rekli se u ovom izvještaju da je pad stope nezaposlenosti za oko 4,3 procentna poena mi znamo da je stopa nezaposlenosti na primjer u aprilu prošle godine bila 22,9% u julu ove godine 14,9% i da je negdje 17 hiljada novo zaposlenih, ali ono što se takođe istakli veoma važno da mi (prekid)... to stalno potencirama mi u Crnoj Gori imamo gotovo duplo veći broj radnih dozvola za strance od broja onih koje zaposlimo domaće radne snage u toku godine što svakako nije dobar pokazatelj. Ja sam govorio o spoljno trgovinskom deficitu, on je preko 15% pokrivenosti uvozom i izvozom što nije dobro, i moramo raditi na jačanju realnog sektora i na kraju ono što se negdje i oko rebalansa pontecirao gdje treba da se obrati pažnja. Mislim da je to veliki rast ne namjenskih gotovinskih kredita od strane građana, imali smo krajem prošle godine rekord na nivo iznosa dugova stanovništva prema bankama, ali posebno zabrinjava i to ste negdje na odboru rekli da će pažnja vaša biti usmjerena na inteziviranje rasta gotovinskih odnosno nenamjenskih kredita.

Tako da na kraju radi se o izuzetno kvalitetnom dokumentu (prekid)... mi ćemo ga podržati uz obavezu što ja uvijek kažem svih nas da pratimo sve ove preporuke koje se i nama daju, u drugim segmentima vlasti, ali i preporuke koje se daju Cetralnoj banci u cilju dodatnog unapređenja. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:41:45)

Hvala vam.

Poslanik Aleksandar Damjanović, neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić.
Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 18:41:53)

Zahvaljujem.

Gospodine Žugiću, gospodine Fabrisu,

Dakle, govorimo o Izvještaju o 2018.godini, gdje se radi o žestokom padu reputabilnosti, kredibiliteta Centralne banke. Dakle, nekad ozbiljna institucija, danas neozbiljna puna nepotizma gdje je povezana lica oko Vas koštaju tu Centralnu banku najmanje pola miliona evra, ali to su najmanji problemi u moru nekih drugih problema. Kada znamo da se radi o instituciji koja tri godine nije sprovodila neposrednu kontrolu Atlas banke, stečaj je uveden tek u aprilu 2019.godine, i možemo egzaktno pokazati štetu, a ta šteta je desetak miliona eura palih garancija iz Atlas i Invest banku, dakle što će direktno platiti građani Crne Gore iz Budžeta, nije samo oštećen Budžet oštećene su i lokalne samouprave koje su novac držale kod Atlas banke, i Investicioni razvojni fond i brojni građani koji su naravno ostali bez svog mukotrpo zarađenog novca.

Čak i Evropska unija je izrazila zabrinutost zbog Centralne banke i po prvi put se desilo da će ona da plati angažman nezavisnog međunarodnog priznatog spoljnog revizora, što nije na ponos svima nama, kako bi se analizirao i ocijenio kvalitet poslovnih procesa u Centralnoj banci.

Dalje, bilo bi dobro da dobijemo i taj tehnički izvještaj iz maja 2019.godine, misije MMF-a, pa da vidimo dakle da li oni izražavaju zadovoljstvo ili zabrinutost opadanje kreditnim rizicima, a naravno nećemo se veseliti ni brojnim sudskim procesima počevši od procesa koji se vodi sa viceguvernerkom bivšom pa do bivšeg guvernera, evo sad i gospodina, izvinjavam se što pominjem ime, Ivana Jovića itd. To ne služi na čast Centralnoj banci. Institucija koja daje za plate 8,74 miliona evra za 2018.godinu, i kada gospodine Lekiću podijemo sa ovih 360 zaposlenih to je negdje bruto plata 22 hiljade evra, godišnje po zaposlenome, ili veliki gotovo 2000 evra mjesečno u prosjeku po zaposlenome. Institucija koja povećava broj zaposlenosti u kontinuitetu i u prošloj godini, neko bi rekao svega sedam, ali nije sedam jer je bilo i nekih otpremnina za odlazak zaposlenih, tako da je taj broj novozaposlenih mnogo veći.

Kada uporedimo, dakle, kako rade Centralne banke po Evropi, u Holandiji na 100 hiljada stanovnika 11 zaposlenih, u Centralnoj banci u Češkoj 13, Belgija 16, Hrvatska 14, SAD 7, Italija 12, Slovenija 22, Francuska 20, Bosna i Hercegovina 10, Crna Gora na 100 hiljada 57 zaposlenih. Dakle, govorimo o banci koja nema ni emisionu funkciju, najveći ubedljivo u rekorder u Evropi u odnosu na broj zaposlenih u Centralnoj banci. To apropro onoga što bi trebalo da dobijemo kao rezultat u odnosu na kapacitete koje smo tamo nagomilali. Naravno 3,4 miliona evra od banaka kroz usluge kontrole i kreditnog registra tih 3-4 miliona koji bi trebali da garantuju stabilnost banaka, stabilnost smo dobili sa stečajem Atlas banke i Invest banke, pražnjenjem Fonda zaštite depozita, doći ću sad na moj amandman koji je usvojio ovaj dom, koji je omogućio fondu da mora da podigne stopu kako bi se naplatio i kako bi nadoknadio ovo što je sada trenutno ispražnjen. Ne daj bože da se desi stečaj još neke banke, tu bi već i država morala da interveniše, odlazak ili ne dolazak reputabilnih banaka iz regiona poput ..., Raiffeisen banka, UniCredit banka sa nekim drugim bankama koje nijesu iz Evropske unije, ne pravim razliku, ali svakako pravim pozornost i to nešto govori o tome kako nas Evropska unija, kako nas kredibilna finansijska zajednica međunarodna vidi.

Pa onda čuvenih 21,8 miliona evra koji isparavaju tokom privremene uprave, dakle nezakonito, protivno Zakona o bankama prebijani su tuđi depoziti i tuđim kreditima i omogućeno je da se isprazne depoziti za 21,8 miliona evra, neregularno i nezakonito, formiran je predmet u Vrhovnom državnom tužilaštvu vidjećemo ishod. Dakle, primjer a ja nijesam neko ko navodi sišao na stanicu pa sreo toga i toga, nego to vrlo rijetko radim, na primorju sam nedavno razgovarao sa vlasnikom malog hotela između Ulcinja i Bara, kojem je 90 hiljada ostalo kod Atlas banke, 50

hiljada je nadoknadio, 40 hiljada pojedeno, mali preduzetnik, pa me pitao kako, zašto, kako oni mogu 21,8 miliona, a ja ne mogu ni ovih 40 hiljada. E rekoh nijesi imao informaciju, nijesi se obratio na pravi način i u pravo vrijeme pa da ti daju skim bi mogao da se upariš pa kompeziraš tvoj kredit sa tuđim depozitom, a možda neko treći uzme neku proviziju. To nije dobro za ovu državu, to nije dobro za sistem, to nam govori o tome gdje smo, 50 i nešto miliona u državne obaveznice Crne Gore. B1 na skali rejtinga B, a po zakonu po smjernicama Centralne banke samo može da ulaže u takozvane prvoklasne A obaveznice, kako može da se ulaže u B1 obaveznice, a te obaveznice su ovakve? Ocjena da je ulaganje ranjivo sa špekulativnim karakteristikama jer zemlja trenutno ima mogućnost da ih izmiruje finansijske obaveze. Ali je suočena sa neizvjesnostima koje mogu da dovedu do adekvatnog kapaciteta da se izvršavaju finansijske obaveze (prekid).. B1 krši se i sopstveni zakon i pomaže se dozvolite poštu su dva izvještaja da samo spojim mislim da sam u materiji. Da se dakle, na ovaj način investira, da se na ovaj način troši novac, odnosno, ulaže novac Centralne banke. Da ne govorimo o tome zašto se zadužujemo danas po tri i po procenta na međunarodnom tržištu, a Hrvatska se zadužuje 1,325% ili Srbija 1,5%, dati će biti malo odgovornosti onoga ko je zadužen za finansijski sistem u ovoj državi. O 332 hiljade evra, izdvojenih za sudske sporove da ne govorim, imajući u vidu činjenicu koju sam već nabrojao da postoji niz sudskih sporova.

Prošle godine o jednom događaju koji nije donio ništa dobro ovom Parlamentu, da se složimo svi, dakle, smjena bivše viceguvernerke zbog razloga koji su tada navedeni koji su pobijeni. Jedan od razloga koji sam tada pobijao blagovremeno čuvajući Vas da ne uđemo u zonu to je dio koji se odnosi na Vas da se sprovedu mjere protiv Adiko banke i protiv gospodina Šona. Ja sam sa gospodinom Šonom ovdje u ovom ovom klubu imao žestoku prepirku oko „Švajcaraca“, ali volio ne volio toga gospodina više volim poštovanje zakona. Dakle, nije htjela da se sprovede mjera, mjera da se smijeni gospodin Šen, a dobijamo dakle informaciju da je Adiko banka Centralnoj banci uputila 9. oktobra dakle nakon smjene viceguvernerke 2018. godine, dopis kojim potvrđuje da je u aprilu 2017. godine, još tada utvrdila postojanje i prevare toj banci, sprovela sve mjere koje je trebala da sprovede, obavijestila sve agencije u Crnoj Gori, Agenciju za sprečavanje pranja novca itd, i sve svoje odradila kako treba. S tim ću polako zaokruživati uz zahvalnost za ovo prekoračenje.

Onda na strani 12 ovog Izvještaja nama se servira, gle čuda, podatak da je uveden stečaj Atlas banci zbog koeficijenta solventnosti aprilu ove godine, a ta banka je godinama u problemima kada je koeficijent solventnosti bio mnogo veći i 12% pa i mnogo veći, neutvrđen mnogo veći, kada ga je direktno trebalo uvoditi taj stečaj? Direktno ga je trebalo. Zašto nije uveden? Gdje je 2015., 2016., 2017., 2018.? Gdje su te godine? Jesu li te godine pojeli skakavci. Onda dođemo do aprila mjeseca, a konstantno budemo uvjeravani i od Vas, gospodine guverneru, od rukovodstva Centralne banke, da će se te banke oporaviti, da im dajemo šansu kroz privremenu upravu, da se one dokapitalizuju, da će ući kredibilni partneri, da nam onemogućće da se dešava stečaj, odnosno, stečaj u dvije. Vi rekoste dvije male banke u sistemu. Neće biti da je Atlas banka bila mala. Klasifikovana je kao srednja banka. Nesistemske i male, male i nesistemske, nesistemske možda, mala sigurno nije, mala ... Atlas banka nije. Šteta od deset miliona za budžet, šteta za Fond za zaštitu depozita, šteta za lokalne samouprave, šteta za Investicioni razvojni fond ali koristza nekoga da kompezira ovih 21,8 miliona kojima se bavila privremena uprava. Mnogo su veće nego male štete, gospodine Žugiću.

Ovdje govorim, tim zaokružujem zaista, da smo opasno, opasno urušili Centralnu banku u očima i međunarodne političke, i domaće političke, i međunarodne finansijske i domaće finansijske. Ja vam kažem, izvolite podastrite tehnički izvještaj misije iz maja pa da vidimo šta tamo piše. Podastrite pa da vidimo da li imaju zabrinutost zbog rizika. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:50:24)

Hvala Vam.

Sada riječ ima poslanik Predrag Sekulić, neka se pripremi poslanik Milutin Đukanović.

Dajte ovako sad, ja bih predložio sledeće, prvo, ne bih Vam dozvolio, Vi znate, Vi ste čovjek koji je dugo bio ovdje kao predlagač, da odgovarate u završnoj riječi. Pošto mi nemamo mnogo

prijavljenih diskutanata: Predrag Sekulić, Milutin Đukanović, Ana Nikolić, Budimir Aleksić, Filip Vuković, Neđu Rudović, između kolega iz Fronta. Ja bih predložio da svi diskutuju, a onda ću dati riječ gospodinu Žugiću na koje ćete moći komentare da date ovi koji misle pokušajte kratke, a posle ću dati završnu riječ Vama. Mislim da je to korektno.

Kolega Sekulić, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (30.07.19 18:51:13)

Hvala Vam, gospdine predsjedniče.

Guverneru Žugiću, gospodine Fabris, uvažene kolegice i kolege,

Dozvolite, prije svega, da izrazim zadovoljstvo što poslednjih dana raspravljamo na ekonomske teme, bez obzira što imamo oprečna mišljenja vlasti i opozicije, čini mi se da je to dobro prije svega zbog građana Crne Gore. Ono što zaista jeste dobro, jeste što imamo prilike da javnosti predstavimo cifre koje neumitno govore o tome da Crna Gora niti je pod bankrotom, niti pred bankrotom, niti da imamo ekonomske probleme kako ih to crtaju naše kolege iz opozicije. Dozvolite da izrazim zadovoljstvo zbog materijala, odnosno, Izveštaja Centralne banke. Navikli smo već da taj materijal bude visokoprofesionalan i rekao bih zaista da Centralna banka jeste jedna od onih institucija sa kojima se ponosimo, prije svega, u Crnoj Gori, ali i vani. Dozvolite samo nekoliko podataka pošto je riječ o bankarskom sektoru koji možda na najbolji način oslikavaju zdravo stanje bankarskog sektora. Znači, 2007.godine trend kapitala banaka u milionima eura, znači 236,9 miliona eura kapital banaka, to je znači 2007.godina, odmah nakon nezavisnosti, 2018. duplo više 513 miliona eura. Čini mi se da to govori o zdravlju bankarskog sektora na najbolji mogući način. Znači, možemo mi riječima da opisujemo to stanje, ali ako imate ovakve cifre vjerujem da ćemo se lako složiti da nemamo nikakvih problema.

Takođe, dozvolite, u vremenu ekonomske krize 2007., 2008., 2009. godina imamo više kredita. Recimo, dvije milijarde 797 miliona kredita u 2008.godini. Sa druge strane, svega milijardu 990 miliona depozita, ali pogledajmo cifru iz 2018. Imamo dvije milijarde i 990 miliona kredita, ali zato imamo tri milijarde i skoro 500 miliona depozita. Čini mi se da te cifre govore ne samo o dobrom stanju u bankarskog sektoru, nego rekao bih o dobrom stanju ekonomije u Crnoj Gori. Naravno, dozvolite takođe da saopštim zadovoljstvo zato što recimo industrijska proizvodnja, stalno negdje govorimo o realnoj ekonomiji kao pokretaču razvoja i rekao bih većim stopama razvoja u Crnoj Gori kao nekoj razvojnoj šansi. Industrijska proizvodnja u prošloj godini zabilježila je rast od 22,4%. Rast u prerađivačkoj industriji, što zaista jeste značajno, 12,1%. Dozvolite, građevinarstvo raste po stopi u prošloj godini od 24,9%. Takođe, još jedan podatak, imamo 190 hiljada zaposlenih. Uz sve uvažavanje činjenice da vjerovatno imamo jedan dobar dio zaposlenih u sivoj zoni, ali to je posebna priča i o tome smo razgovarali ovdje i sa ministrom finansija. Zaista vjerujem da se crnogorske ekonomije kreću u dobrom pravcu. Naravno, malo podsjećanje, jer čini mi se da sada kada govorimo o sustizanju Evropske unije, o tome da smo na prosjeku od 47 - 48% prosjeka Evropske unije uz činjenicu, recimo, da jedna Bugaska je ispod tog prosjeka, dozvolite samo da podsjetim da smo tako nekada sustizali razvijenije republike u bivšoj Jugoslaviji, kao recimo Sloveniju. Znači, 1989.godine Crna Gora je bila na nivou od 36% razvijenosti u odnosu na Sloveniju. Ovo su podaci bečkog Instituta z ekonomiju. Znači, nesporni podaci. Mi smo od prilike bili na 30% razvijensoti u odnosu na Sloveniju. U tom periodu Srbija je bila nešto razvijenija od nas nekih 52% u odnosu na Sloveniju.

Znači, kada govorimo o tom stalnom rastu, odnonso, kad ćemo mi da budemo dio Evropske unije. Dozvolite samo da kažem da ako nastavimo sa ovim stopama trebaće nam decenije, ali dozvolite da kažem i to da smo počeli sa niskom osnovicom. Ono što je urađeno u prethodnom periodu, za prethodni period uvijek negdje graničnik je ta 2006.godina i sticaj nezavisnosti, zaista nam daje za pravo da kažem da Crna Gora se kreće u dobrom pravcu.

Govorili smo ovdje o fiskalnoj konsolidaciji sa ministrom finansija prethodnih dana. Znate, dobro je što danas imamo situaciju da trošimo ono što zarađujemo, a zadužujemo samo za investicije. Vjerujem da ćemo u narednih nekoliko godina doći u situaciju da i investiramo od onoga što zarađujemo. Dozvolićete, takođe, da kažem da je to uobičajena praksa, čak i u razvijenim zemljama Evropske unije. Dozvolite samo još nekoliko detalja, bez želje da polemishem

sa kolegama iz opozicije. Znete, uzmete jedan primjer kao što je recimo broj zaposlenih u Centralnoj banci na stotinu hiljada. Naša Centralna banka ... funkciju ima jednako posla kao što ima Centralna banka u bilo kojoj drugoj evropskoj državi koje imaju 30, 50 ili 80 miliona stanovnika.

Dozvolite, predsjedniče, uz izvinjenje za malo prekoračenje, samo podatak, govorim o Investicionom razvojnom fondu, čini mi se da negdje imamo nerazumijevanje ...(prekid).. u posljednje dvije godine Investicioni razvojni fond je plasirao 377 miliona eura. Znači, za 780 projekata. Najviše projekata, pogledajte malo na sajtu Investicionog razvojnog fonda, se odnosi uglavnom zapošljavanje mladih, zapošljavanje žena. Znači, govorimo o razvojnim projektima na sjeveru i tako dalje. Znači, otvoreno ili sačuvano više od devet hiljada radnih mjesta. Čini mi se da svi ti podaci negdje ako ih uzmemo i sistematizujemo na pravi način nam zaista govore o pozitivnim kretanjima u crnogorskoj ekonomiji. Naravno, da li može više? Da. Da li trebamo stalno da suzbijemo sivu zonu u ekonomiji, nelojalnu konkurenciju i tako dalje? Da. Znači, da smo sve te probleme riješili, da imamo sve te probleme riješene, mi bi smo danas bili Evropska unija. Kažem još jedan put, ako se vramo na onu početnu poziciju vidjećemo da je puno toga urađeno. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 18:57:08)

Hvala Vam, poslaniče Sekuliću.

Poslanik Milutin Đukanović, a neka se pripremi poslanica Ana Nikolić.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (30.07.19 18:57:16)

Poštovani građani,

Ponovo o finansija, vrlo slična priča kao juče o budžetu, ali u Crnoj Gori imamo nepouzdana podataka, ali za dva podatka, za dvije informacije možemo smatrati da su tačne. To je visine javnog duga i, broj dva, deficit tekućeg računa. To su konstante. Iz godine u godinu imamo povećanje ovih parametara i javnog duga i deficita tekućeg računa. Vrlo interesantno, tu imamo rast, ali taj rast se negativno odražava i na privredu, i na ekonomiju i na finansije. Sve ostalo je nepouzdanost, odprosječne plate, evo malo prije smo čuli da je u Crnoj Gori bilo 190 hiljada zaposlenih prošle godine, a Monstat kaže imamo 270 hiljada aktivno radnog stanovništva. Gospodine guverneru za Vas pitanje, kolika je onda nezaposlenost?

Želim da mi konkretno odgovorite, šta će biti sa deponentima Atlas banke čiji su depoziti veći od 50 hiljada eura, odnosno, za depozite za koje nije garantovala država? Da li će to poslati poruku tim deponentima da će oni biti opljačkani? Da li je takvo stanje u bankarskom sektoru dovelo

... do nepouzdanosti Crne Gore na stranim tržištima. Crna Gora je u aprilu mjesecu doživjela jednu nezapamćenu blamažu. Emitovala je 140 miliona evra državnih obveznica po kamati od 3% sa rokom dospeljeća pet godina. Znata li koliko ih je prodala 25 miliona, 115 obveznica nije moglo da se proda, a sad? Juče smo izglasali, odnosno parlamentarna većina je izglasala zaduženje od 500 miliona eura i priča o nekim povoljnim kamatama. Sa Crnom Gorom malo ko hoće da trguje. Kako to tigar na Balkanu ima tri puta veće kamate nego što je na primjer imala Srbija koja je dobila milijardu eura, za milijardu eura kamatu je jedan i po%. Kako je to moguće gospodine Fabris? Vi radite na Ekonomskom fakultetu u Beogradu i želim da nam vi objasnite kako je to moguće, šta se to dešava sa ekonomskim tigrom.

U prethodnih 12 godina u Crnoj Gori smo se zadužili oko dvije i po milijarde evra, a u tom periodu imali smo priliv stranih direktnih investicija u iznosu oko osam milijardi i sedamsto miliona. To je znači u Crnu Goru ušlo što kažemo živog novca oko 11 milijardi evra, a rast PDP-a je dvije i po milijarde. Kako to? Zar nije logično da rast PDP-a bude značajno veći? Kako mi od stranih direktnih investicija nemamo nikakve koristi to pokazuje i deficit tekućeg računa, a osnovni činioc tog deficita je spoljno trgovinska razmjena. Da vam poštovani građani radi vas, mi smo imali spoljno trgovinski deficit 2015. godine milijardu 463 miliona, 2016. godine milijardu 657 miliona,

2017. godine milijardu 860 miliona i 2018. godine dvije milijarde i 50 miliona. Konstantno po 200 miliona, a zar nije logika stranih direktnih investicija da se investira u realni sektor, u proizvodnju koja služi za izvoz. Zbog toga vas pitam kako se može desiti osam milijardi i 700 stranih direktnih investicija, a konstantni spoljno trgovinski deficit sa ekstremnim rastom. Gospodine Žugiću, ako vi smatrate da su ovo stabilne finansije, mada vrlo vješto kroz Izvještaj o finansijskoj stabilnosti izričete neke dramatične riječi, dramatične pokazatelje, a ovdje pričate drugu priču, to vjerovatno vam služi kao alibi za jedno 10-ak godina kad neko to bude čitao, vi ćete naći dvije rečenice, evo vidite ja sam unutar DPS-a upozoravao.

Gospodine Žugiću, da li je Prva banka solventnija banka od Atlas banke? Da li je to pouzdana banka? Kako je, a mislim da ste vi obavljali neku funkciju u Prvoj banci, možda predsjednik borda bili, kako je Prva banka došla do kompletne imovine službe društvenog knjigovodstva? Ko im je to omogućio da dođu do kompletne imovine službe društvenog knjigovodstva? Bavi se znači i rudnicima i hotelima taj biznismen koji upravlja našim životima. Želim da dobijem ove odgovore oko Prve banke, a posebna je priča državne pozajmice naš novac da dajete 11 puta po jedan milion da bi banka mogla da preživi i mislite gospodine Žugiću, da je to korektno? Uzimate novac građanima Crne Gore da bi se finansirale pojedine porodice, vrlo je ... Nemojte to da radite gospodine Žugiću.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 19:03:03)

Hvala, poslaniče Đukanoviću.

Kolege čekaju da dobiju riječ.

Znači sada imamo poslanicu Anu Nikolić pa poslanika Neđeljka Rudovića.

Izvolite, poslanice Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (30.07.19 19:03:35)

Hvala, uvaženi predsjedniče.

Predstavnici Centralne banke, kolege i kolegice, građani, ja ću prokomentarisati obadva izvještaja. Imamo objedinjenu raspravu vrlo. Trudiću se da budem vrlo kratka, ali počecu od Izvještaja o stabilnosti finansijskog sistema. U ovom Izvještaju analiziraju se prijetnje i rizici ranjivosti finansijskog sistema Crne Gore bilo da dolazi iz domaćeg ili stranog makroekonomskog okruženja ili da su rezultat neravnoteža nastalih u samom finansijskom sistemu. Analiziraju se potencijalna preliivanja i uticaji koje ranjivosti u funkcionisanju finansijskog sistema mogu da imaju ekonomski rast i akumulaciju sistemskog rizika. U Izvještaju se daje procjena stanja kao i preporuka za očuvanje stabilnosti kompletnog finansijskog sistema. Iz ovog izvještaja možemo i konstatovati da bankarski sektor u Crnoj Gori na nivou sistema karakteriše stabilnost, likvidnost, solventnost kao i da za sve značajne bilansne pozicije u prošloj godini bilježe rast.

Profitabilnost na nivou bankarskog sektora u 2018. godini bila je zadovoljavajuća i ukupan neto profit banaka bio je 24,8 miliona eura što je za 28,6% manje nego u prethodnoj godini. Neto dobit na nivou sistema rezultat je gubitka u bankama kojima su početkom decembra 2018. godine uvedena privremena uprava, a kasnije im je oduzeta dozvola za rad.

Podsjetiću da nas je Centralna banka Crne Gore još sredinom januara ove godine na konsultativnom saslušanju obavijestila da su u periodu 2018.godine prepoznate određene sistemske ranjivosti, ali da su djelovanjem Centralne banke preko svojih ustavnih i zakonskih ovlašćenja i odgovornosti sistemski rizici izmješteni na nivo individualnih banaka, s tim na nivou sistema nisu više postojale. Upravo očuvanje finansijske stabilnosti tokom 2018. godine bilo je izazovno za monetarne i fiskalne, nadležne organe, zbog rešavanja ranjivosti banaka. Djelovanjem ovih institucija očuvana je sistemska stabilnost, a rizici su stavljeni pod kontrolom.

Bankarski sektor u Crnoj Gori je značajno unaprijeđen. Nivo nekvalitetnih kredita kao indikator kvaliteta kreditnog portofolia banaka bilježi konstantan i snažan trend pada. Ovakvoj dinamici su doprinijeli aktivnosti Centralne banke sprovedene u prethodnom periodu, a koji su se odnosile na pripremu trogodišnje strategije od strane banaka za rešavanje nivoa nekvalitetnih

kredita čija realizacija se i prati i kontroliše. Imajući u vidu trenutan nivo nekvalitetnih kredita na nivou sistema, možemo da konstatujemo da je nekvalitetni krediti više ne predstavljaju sistemski problem, već pitanje pojedinih banaka koje moraju da učine dodatan napor u cilju njihovog daljeg smanjenja. Trend oporavka kreditne aktivnosti banaka, visoke likvidnosti i dobre solventnosti čitavog sistema se i dalje nastavljaju.

Kad je u pitanju tržište kapitala trendovi ukazuju na blage promjene u odnosu na prethodnu godinu, dok tržište osiguranja ima stabilan i kontinuiran rast. Imajući u vidu navedeno istaći ćemo ono što smo konstatovali na sjednici Odbora za ekonomiju finansije i budžet na kojem smo razgovarali o radu Savjeta za finansijsku stabilnost, da je to u sektoru kapitala i osiguranja u stvari u tom domenu i treba tražiti najveći prostor za veći rast tržišta. Snažan privredni rast od 4,9% uglavnom vođen javnom i privatnom investicionom potrošnjom pozitivno je uticao na gotovo sve rizike u finansijskom sistemu. Inflacija je na stabilnom nivou uprkos uticaju administrativnih mjera fiskalne konsolidacije koje su se i prije svega manifestovale kroz povećanje akciza i stopu PDV-a, a prelivanju uticaju uvoznih cijena na cijene u Crnoj Gori.

Fiskalni rizici su u velikoj mjeri stavljeni pod kontrolu mjerama fisklane konsolidacije i u potpunosti ste postiglo uravnoteženje tekuće budžetske potrošnje sa prikladnim kapacitetima. Zaključak Savjeta je da za 2019. godinu koju možemo shvatiti kao preporuku za sprovođenje svoje politike u ovoj godini mora voditi politika bazirana na konsolidaciji državne potrošnje, rastu i oporavku privrednog sektora, nastavku investicione potrošnje u cilju dogoročnih prosperiteta i razvoja ekonomije, ali i u regulatornoj politici i u mjerama usmjerenim na očuvanje finansijske stabilnosti. Ono što želim da kažem kad je u pitanju analiza rada Centralne banke u prošloj godini da kao što su i kolege uvažene do sada rekly zaista je to bila jedna izazovna godina-izazovna godina u kojoj je Centralna banka dokazala da je taj svoj posao regulatora uradila na najbolji mogući način, čuvajući i u stvari sa ciljem čuvanje i (prekid)...kompletan bankarski sistem na nivou države.

Ono što želim reći da je i to mišljenje Međunarodnog monetarnog fonda da Centralna banka se kreće kao i Crna Gora u potpuno ispravnom smjeru kad je u pitanju proces bankarske super i revizija njena, odnosno uloga kao regulatora na bankarskom tržištu u Crnoj Gori, znači, u jednom potpunom miljeu na način kako oni potpuno podržavaju. Njihov zaključak jeste, što je definitivno bio i negdje važan da ga ponovimo ovdje, jeste da nije bilo prelivanja efekata intervenciju dvije nesistemske banke na širi bankarski sektor. Tako da mislim da je tu ulogu regulatora Centralna banka u prošloj godini zaista pokazala u jednom momentu koji nije bio atipičan, koji se po prvi put desio na pravi način, da je jak i pravi regulator. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 19:09:34)

Hvala Vam.

Poštovane kolege, sada ima riječ Neđeljko rudović i predlažem da tu onda napravimo pauzu, da se eventualno zbog obaveza prema dnevniku ne bi prekidao sledeći govornik.

U 20 časova ću zakazati Kolegiju, a u 20,45h nastavićemo sa ovom tačkom dnevnog reda i računam da ćemo onda imati preostala dva govornika Budimira Aleksića i Filipa Vukovića, odgovore guvernera Žugića, komentare tih odgovora i završnu riječ.

Izvolite, poslaniče Rudoviću.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (30.07.19 19:10:07)

Zahvaljujem, gospodine Brajoviću.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, predstavnici Centralne banke.

Ja ću pročitati Izvod iz jednog pisma, to je pismo jednog čovjeka, mladog čovjeka koji je izgubio ono što je sticao najmanje dvije godine svojim marljivim radom. Jednog inženjera koji je bio deponent IBM banke, i on je svoju ušteđevinu koju je stavio u IBM banku izgubio. Zašto? On misli da ste vi krivi. Sad ću vam reći zašto on to misli.

Gospodin Žugić kaže da su preduzeli sve mjere i da su ispravno radili, a u slučaju da su

informisali deponente o stanju u banci, mi bismo podigli svoj novac. Ovako nam je novac oduzet. Iz Fonda za zaštitu depozita su govorili da mi treba da vodimo računa o tome u koju banku stavljamo novac. Ali, kako neko ko ode u inostranstvo, ko pođe na brod, pođe da zarađuje novac van Crne Gore ili je strani deponent, a mislim da je u IBM banci bilo stranih deponentata i te kako, može da vodi računa o stanju u bankama, kad to nije mogla ni Centralna banka koja ima više od 350 zapošljenih i čiji je to posao. Ako je sve tako, država treba da učestvuje u obeštećenju deponentata koji su ostali bez svog novca. To je pismo, ja sam želio da upoznam i javnost i vas, sa stavom jednog čovjeka koji je sve vrijeme slušao gospodina Žugića i Centralnu banku, kako je stanje u svim bankama u Crnoj Gori redovno, regularno itd. Ovdje je druga dimenzija priče, da li je i zašto i kako je uveden stečaj u IBM banku, da li je uveden na zakonit način, da li su prekršeni zakoni? Vidimo, čitamo da postoje desetine tužbi kojima se osporava način uvođenja i Privremene uprave i stečaja. Sudovi i domaći i međunarodni će dati konačnu riječ. Ali, ako vi u jednom momentu kažete da je sve u redu, a poslije vrlo kratkog vremena da ništa nije u redu, ja sam ovo pismo pročitao zato što sam saglasan sa tezom ovog čovjeka. Dakle, oni su slušali izjave iz Centralne banke da je sve u redu. Ja mislim da jeste. U vrlo kratkom roku ste promijenili svoj stav.

Drugo, druga moja teza, odnosno moje pitanje je gospodine Žugiću:

Da li osjećate ikakvu dozu neprijatnosti zbog slučaja Irene Radović? Da li osjećate ikakvu neprijatnost zbog toga? Zato što smo poslije nepunih godinu dana u prilici da vidimo da je ta smjena na bazi Vašeg predloga bila nezakonita. To niste Vi bili, to niste Vi predložili. / upadica iz sale/

Vi tvrdite da je to predložio Savjet, evo i nove informacije i za Irenu Radović i za javnost.

Dakle, Vi se ograđujete od inicijative za smjenu Irene Radović. / upadica iz sale/

Vi je nijeste pokrenuli, u redu, nova informacija. Javnost može da cijeni na osnovu svega do sada.

E da, čuli smo da će guverner kasnije, možemo nastaviti debatu o svim temama.

Moje treće pitanje je, da li ćete gospodine Žugiću objaviti i upoznati javnost sa Izvještajem tehničke misije Međunarodnog monetarnog fonda o stanju o radu Centralne banke u Sektoru kontrole banaka i kreditnog rizika? Da li ćete to da uradite? Jer, ja koliko znam taj Izvještaj MMF-a nijeste objavili, a po mojim informacijama kvalifikacije i preporuke koje se nalaze u Izvještaju tehničke misije MMF-a kontrole banaka su veoma surove prema onome što se dešava u Centralnoj banci.

Najzad, ono što je malo kontra-diktorno i tu bih volio da čujem Vaše objašnjenje. Vi ste rekli da je Centralna banka na kraju prošle godine imala 362 zaposlena, a na kraju 2017. godine 355, što znači da je prošle godine sedam novih zaposlenih bilo u Centralnoj banci Crne Gore. Međutim, Vi kasnije u svom Izvještaju kažete, da je u 2018. godini trošak za otpremnine 251 hiljada eura. Sad nije jasno, je li sedam radnika dobilo 251 hiljadu eura ili je mnogo više radnika koji su dobili otpremnine i napustili Centralnu banku, a zapošljeno, dakle ne sedam u 2018. nego najmanje još (prekid)... jer je ova otpremnina od 251 hiljade eura dovoljna za više od 20 službenika Centralne banke. Ja to tako tumačim, čućemo Vaš odgovor. Činjenica je, prema informacijama koje možemo da čitamo, da ne postoje javni konkursi za sva radna mjesta u Centralnoj banci ili da ti konkursi traju jedan dan. Praksa koja je poznata na žalost u mnogim javnim preduzećima.

Najzad, ono što me još zanima, a govorim o javno dostupnim informacijama, Vi tvrdite da je bankarski sektor stabilan i da je sve u redu. Ono što su podaci koji su javno dostupni imamo sledeće.

Pet banaka je imalo pad depozitnog potencijala (prekid)... od početka 2018. do polovine 2019. godine. Između ostalog, za taj period jedna banka je u padu što se tiče depozita 64 miliona eura, Prva banka. Kako je onda to sve tabilno, kako je onda sve u redu? Kontradiktorno je. Tokom 2018. klijenti su povukli 41 milion eura iz Prve banke. Podaci ponovo koji su javno objavljeni, koji nijesu pobijeni, glase: da je u tri mjeseca 2019. još 23 miliona eura povučeno iz Prve banke Crne Gore. Osim Prve banke, Erste banka je izgubila 17 miliona depozita, Adiko banka 14 miliona, Ziraat banka oko dva miliona.

Gospodine Žugiću, i danas i svaki put do sada, da je u bankarskom sektoru sve u redu. Vidjeli smo krajem 2018. i početkom 2019. kako je sve u redu. Da li je ovaj Izvještaj stvarno ovakav, da li je zaista realan gospodine Žugiću? Odgovorite sebi pošteno, javnosti i nama kako hoćete, jer i u ostalom je ovo sistem u kojem niko ne mora da snosi konsekvence za nešto što je

šteta po ovo društvo i ovu državu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 19:19:01)

Hvala Vam. Kao što vidite dao sam Vam određeno prekoračenje.

Ostalo nam je da poslije pauze imamo diskusije Budimira Aleksića i Filipa Vukovića. Onda kao što smo se dogovorili da čujemo odgovore na postavljena pitanja od strane guvernera Žugića, komentarisanje odgovora od onih poslanika koji to žele, završna riječ kolege Žugića. Nakon toga počinjemo raspravu o Poslovniku, a za 20:00h zakazujem Kolegijum. Dajem pauzu.

....

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:11:08)

Kao što smo rekli, poštovane kolege, prije prekida sjednice ostalo je da diskutuju još Budimir Aleksić, kome sada dajem riječ i poslanik Filip Vuković.
Izvolite.

BUDIMIR ALEKSIĆ (30.07.19 21:11:21)

Poštovani građani, po opštem mišljenju stručnjaka koji prate stanje u Centralnoj banci Crne Gore i bankarskom sektoru, uopšte, 2018.godinu obilježio je pad kredibiliteta Centralne banke Crne Gore u očima domaće i međunarodne, kako političke tako i finansijske i investicione javnosti. Očigledno je da se na rukovodećim mjestima ne nalaze stručnjaci, već podobni partijski vojnici a odluke se pišu u štabu Demokratske partije socijalista.

Korjenite promjene, uz neopozive ostavke, moraju zahvatiti sve institucije sistema. Neophodne su promjene u svim institucijama, a one treba da počnu sa hitnim ostavkama i smjenom menadžmenta Centralne banke, s obzirom na to da se ova ustavna institucija, koja bi trebalo da bude bastion nezavisnosti i javnog interesa, srozala na nivo partokratske alatke. Time je izazvana ekonomska i finansijska šteta kako za građane, tako i za privredu. Pri tom aktuelni menadžmet Centralne banke devastirao je kredibilitet domaćeg bankarskog sistema i kompromitovao vrhovnu instituciju monetarne vlasti,kojoj će biti potreban dug vremenski period za izgradnju neophodne reputacije.

Poštovani građani, znate i javnost to zna, odavno, o tome novine pišu već godinama, da je ovo u stvari privatna porodična maltene banka gospodina Žugića, i partijska banka sa kojom se kako neko prije iz vlasti reče ponosi Demokratska partija socijalista.To je jednostavno sabirni centar djece funkcionera Demokratske partije socijalista i njegovih koalicionih partnera i kad bi sad uzeo da nabrajam mogao bih do ujutro čija su djeca, snahe,sestrići, sestrične rade u Centralnoj banci Crne Gore, ćerka Rafeta Husovića, ćerka Azre Jasavić, koja je pretrčala iz opozicije u poziciju, bratanić Radoice Lubonjića..

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:13:30)

Molim Vas, poslaniče Aleksiću, naravno, Vama stoji vrijeme. Samo da Vam kažem. Nemojte pominjati i njihova djeca valjda imaju pravo na egzistenciju i posao, kao i svačija djeca treba da imaju pravo. Je li tako, samo ne pominjite.

Izvolite

BUDIMIR ALEKSIĆ (30.07.19 21:13:49)

E gospodine Brajoviću, e svačija djeca imaju pravo ali nemaju. Evo prije pominjao gospodin

Vučurović, gdje sve nema Srba. Dakle, nema ih ni u sudovima, nema ih u tužilaštvu, nema ih u opšte u pravosuđu, nema ih nigdje, ali zato porodica Žugić i sa njom srodne porodice su zbrinute u Centralnoj banci Crne Gore.

Poštovani građani, mi smo se prije u Klubu DF-a lijevom rukom krstili kad smo čitali čija sve djeca tamo rade i kolike su im plate, kći Filipa Vujanovića, koji je u političkom smislu povampirio se prije neki dan i kaže Srbi nijesu ugroženi, pazite Filip Vujanović kaže Srbi nijesu ugroženi, ne bogami on i njegovi koji rade u Centralnoj banci. A sin jednog našeg kolege...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:14:34)

Samo da Vam kažem Budimiru Aleksiću, kao što znate u razno raznim prilikama ja vrlo poštujem instituciju predsjednika države. Ja sam bio neko ko je pokrenuo pitanje pred Ustavnim sudom za nemogućnost trećeg mandata, ali nemojte molim Vas da pominjete ranijeg predsjednika države u tom kontekstu.

BUDIMIR ALEKSIĆ (30.07.19 21:17:05)

Dakle, sin našeg kolege ovdje, gospodine Brajoviću, koji je završio bankarstvo u Bostonu, sa najboljom ocjenom pa potom magistrirao, pa sad privodi kraju doktorat iz bankarstva, ma ne radi nigdje, radio je neke fizičke poslove, sad nigdje ne radi. Dakle, to je država vaša partijska, privatna država koja je više posjed, više imanje nego država, za neke je majka, a nekima maćeha. Dakle, djeca funkcionera iz DPS-a, Socijaldemokratska, Bošnjačke stranke nakrcali ste sve ove agencije gdje su najveće plate, Centralnu banku, a za nas su zatvorene, ne može nas zapanuti portir da bude Srbin ili neko ko je ne partijski orjetisan u ovoj istoj Centralnoj banci Crne Gore. To je suština i mi onda od nje očekujemo da radi kako treba, pa ona je napravljena, ona funkcioniše kao porodična, privatna i partijska institucija, i to svi znaju. I možemo da zatvaramo oči pred činjenicama i možemo da fingiramo da živimo u državi jednake šanse za sve. Znači Vi gospodine Brajoviću, da to uopšte nije tako i da nije normalno da guverner svoga ujaka koji je penzioner angažuje i plaća hiljadu eura po sesiji a u prosjeku jednom mjesečno, da bude član Savjetodavnog odbora Centralne banke Crne Gore, penzioner, a sin našeg kolege u najboljoj radnoj, intelektualnoj i mentalnoj kondiciji koji je u Bostonu magistrirao, koji privodi kraju doktorat ne može nigdje da radi, njega nema u bankarskom sektoru, njega ne može zapanuti u Centralnoj banci da nađe posao. Tako je to, gospodine Brajoviću, i poštovani građani, jer živimo, opet ponavljam, u privatnoj državi, partijskoj državi, diskriminatorskoj državi da ne ponavljam sve ono što je rekao gospodin Vučurović, na čijim i na kakvim temeljima država izgrađena, a najbolja slika toga je Centralna banka Crne Gore.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:17:11)

U redu ja mislim da bi mi kao zakonodavni dom uvijek trebali da podržimo kvalitet, ja sam spreman da taj nečiji sin o kome ste pričali dođe kod mene na razgovor da pokušamo da nađemo angažman u Skupštini za nekog ko je stručan, spreman, ekspert u toj oblasti. Odmah da Vam kažem ja zaista mislim da treba uvijek pružiti šansu svima.

Izvolite, proceduralno.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 21:17:42)

Neću da rečem čiji je to sin, naći on sreću u životu, ali želim da Crna Gora bude ta država gdje se o partijskoj dužnosti po nepotizmu, po svemu tome ne prepoznaju djeca nego da oni imaju šansu svako za svoju budućnost. Taj momak je završio i srednju školu, i fakultet, magistraturu, da bi bio čisti bankar, gospodin Žugić, zna i nemoj ime pominjat.

Drugu jednu stvar. (upadica)

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:18:28)

Nemojte sad.
Proceduralno, imaćete posle priliku.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 21:18:45)

Nešto da Vam kažem.

Mi smo danas, gospodine predsjedniče, govorili o medijskoj profesionalnosti, pročitajte danas kako su Televizija Vijesti ovdje o slučaju sa onim čovjekom koji je po meni neću da rečem nešto drugo, i o meni ovo ljudi nema nikakve istine neko je spavao, drijemao od novinara i sastavio pod uticajem urednika znam kojega neku priču, koju Vi pročitajte svi pa vidite da li je ođe postoji jedan posto istine.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:19:25)

Hvala vam, poslaniče Raduloviću.

Ja sam danas rekao možda to nisu svi poslanici čuli, možda je neko od građana čuo neko nije, da smo upravo zbog toga jedan Cetinjski forum posvetili priči o Parlamentu i masovnim medijima, o priči postistini, priči o tome kako je neodrživo takav način imati i pisati komentare koji nijesu potpisani komentari imenom i prezimenom, koji su zloupotreba svega ljudskog što postoji, i apelovali smo na prije svega što veću profesionalnost u medijima.

Nemojte molim Vas.

Sada riječ ima poslanik Filip Vuković, on je poslednji diskutant i onda idemo ono što smo najavili, odgovori guvernera Žugića i vaši komentari.

Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (30.07.19 21:20:25)

Hvala.

Želim naravno da pozdravim gospodina Žugića i gospodina Fabrisa.

Izveštaj Centralne banke kao i prethodni izvještaji koje smo imali regulatornih agencija nijesu mnogo interesatni građanima naše države, na žalost većina poslanika takođe ne smatra da je Izvještaj o finansijskom poslovanju nešto naročito bitan, s obzriom da se završi taj izvještaj i da se podnese na uvid javnosti, on je u svakom slučaju urađen po standardima, pravilima trude se da svi pokazatelji budu onakvi kakavi su planovi radniji. Još nijesmo imali slučaj da je u izvještaju uočena neka velika anomalija koju bi mogli da kritikujemo. I onda naravno počinje da se priča o radu odnosno o osnovnoj djelatnosti regulatora u ovom slučaju Centralne banke, koja je praktično u osnovnom biznisu pravi regulatorni okvir za poslovanje komercijalnih banaka koje imaju poslovnice, filijale, banke, a uglavnom od 12 banaka faktički je samo jedna domaća banka, sve ostale banke imaju taj supstitucijalni status to jeste nama lakše prevedeno čerke banke velikih banaka. U toj ulozi Centralna banka, pored toga da vodi računa o regulatornom okviru, nema neku preveliku ulogu da on može da se miješa u poslovnu politiku banaka, pa i da su one domaće, a ne u ovom slučaju što su strane. Ovdje najveću ulogu igra tržište to jeste privreda, fizička i pravna lica koja kupuju novac i prodaju novac. Kad kažem kupuju i prodaju novac je roba i najlakše shvatiti tako taj famozni pojam koji zovemo interes ili kamata. Zašto dolazi do velikih tih cijena novca, odnosno velikih kamata po kojima se plasira novac na ovom tržištu? Prvenstveno, znači to su uglavnom, pored tih procjena rizika i procjena brzine vraćanja, to jest, stanja privrednih djelatnosti u koje se taj novac pozajmljuje ili prodaje. Nažalost, Crna Gora je malo tržište sa

velikim rizikom i naravno da je novac ovdje skup, a zašto su male kamate na depozite, iz razloga što novac može od građana iz nekim drugih državan, njihove viškove ili privrede da se kupi, odnosno te banke da kupe po kamatama koje jedva prelaze onu famoznu nulu, znači, u svakom slučaju mnogo jeftinije neog što mi mislimo. Tako da nemam namjeru ni da branim ni da napadam Centralnu banku, ali u svakom slučaju to da li je ona kriva što su propale dvije banke, u svakom slučaju ne vidim neku veliku krivicu. Siguran sam da je u tim kontrolama koje se izvode po nekim pravilima koja su propisana, to rađeno kako treba. Da nije, to bi se već znalo ipak smo mi mala država i sve se na kraju sazna. Ovdje je bilo nekih stvari koje su više za istražne organe, policiju, tužilaštvo, nego za samu Centralnu banku. No, vrijeme će to pokazati.

Znači, sam Izvještaj o poslovanju i radu našeg regulatora je po svemu napravljen kao i svake godine može da se bez nekih većih dilema prihvati. Šta bih još želio da kažem. Znači, nije Centralna banka otprilike, ajde, pominjemo Cenrnalnu banku, ali taj segment bankarstva u Crnoj Gori uvijek oslikava i stanje u ekonomiji jedne države, stanje privrede, stanje njenih građana. I pošto smo ovih dana puno pričali o raznim segmentima i privredama, od energetike, turizma, često pominjali neke druge privredne grane, u svakom slučaju mislim da je u ovoj sveri dobar pokazatelj i nedavna posjeta predstavnika Međunarodnog monetarnog fonda. Imali smo i mi kao članovi Odbora za ekonomiju i finansije sastanak sa glavnim ljudima MMF-a, gdje su oni pozitivno se izrazili (prekid)... i nalazima koje su oni vidjeli. Njihova predviđanja su bila, onako prilično optimistična, ne euforična, ali optimistična i čak su se usudili da nam daju neke savjete u kom pravcu treba da ide naša privreda, odnosno naša stremljenja i što je i zaočekivati za nekoga ko dolazi iz Amerike da stalno sugerije ono famozno, zelena energija i ono o čemu mi pričamo.

Znači, to su neke stvari koje su na globalnom nivou prisutne i za kraj ću reći, sve te banke velike sa kojima mi poslujemo, prvo, njihova vlasnička struktura je interesantna. Recimo, ta Evropska banka za obnovu i razvoj, vlasnici te banke su, ne znam, 7% Italija, 10% Amerika, 10% Japan, 11% Francuska, i sad imate posla sa praktično cijelim svijetom koji je preko tih političkih banaka prisutan ovdje, i naravno, da se bitno miješa i u privredne stvari i u ove (prekid) ... da mi odavno nemamo monetarnu ekonomiju, nemamo vlastitu valutu i uglavnom se sve odluke donose u Briselu. Toliko, hvala.

IPREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:26:41)

Hvala Vam.

Sada riječ ima guverner Žugić.

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ (30.07.19 21:26:46)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane poslanice i poslanici,

Želim da se svima vama zahvalim na komentarima, na pitanjima, ali i na kritikama. I u svakoj kritici možete izvući neki nauk, neku pouku, sve u funkciju unapređenja odgovornosti i sistema o kojem je danas riječ.

Osvrnuću se na najvažnija pitanja koja sam uredno bilježio, a počecu od uvaženog profesora Radulovića uz znak zahvalnosti za ono što je konstatovao, da mi imamo neadekvatnu ekonomsku strukturu naše ekonomije i novi model razvoja se mora zasnivati na većem stepenu finalizacije na manjoj zavisnosti od vremenskih uslova, ali i na manjem udjelu energetske baznih grana. Održiva ekonomija znači stvaranje novih vrijednosti. Ne može jedna ekonomija biti potpuno održiva, ako se temelji samo na uslugama, već i na stvaranju novih vrijednosti.

Odgovoriću i gospodinu Mugoši. Mi smo već formirali supervizorski komitet i on je imao tri sjednice i članovi tog komiteta su najsposobniji ljudi u Centralnoj banci Crne Gore. Time će se svaka individualnost potpuno isključiti i kolektivizovati najvažnija nadležnost Centralne banke Crne Gore.

Drugo, oko ... već smo počeli implementaciju, donijeli Akcioni plan i održali prvu

koordinaciju. Ispoštovaćemo Akcioni plan koji je u punoj mjeri usaglašen sa svim finansijskim međunarodnim institucijama.

Treće, odnosi se na nenamjenske potrošačke kredite. Imate taj naš nalaz u samom izvještaju, znači prije nego je došao Međunarodni monetarni fond mi smo konstatovali da su potencijalni rizici, dužina perioda i stepen nivoi kredita. Tako da sve tri aktivnosti za koje ste pitali želim da vam kažem da je Centralna banka veoma proaktivna u tom pravcu.

Oko broja zaposlenih u Centralnoj banci, reći ću samo da svaka banka ima približno identične nadležnosti. Pomenuću samo centralne banke iz Eurozone, ni tamo nema inicijalne funkcije, niti imaju obuhvat supervizije kao što mi imamo. Tako da, ja mislim da nije veliki broj zaposlenih. Mi smo primali ljude po osnovu širenja, popunjavanja praznina u superviziji. Primićemo po osnovu modernizacije platnog prometa u cilju implementacije .. plaćanja, ali smo primali ljude i u funkciji prevencije pranja novca i finansiranje terorizma. Tako da ja mislim da je naša struktura snažna, adekvatna i da tu nema prekobrojnih.

Oko kontrola u Atlas banci, mi smo gospodo imali dnevni monitoring u toj banci. To je najviši nivo kontrole, godišnje kontrole supervizije znače presjek stanja na jedan dan, a ovdje smo imali dnevni monitoring kao i što sad za sve što je potencijalno, ranjivo u sistemu imamo dnevni nadzor.

Oko Prve banke, imovine SDK odgovorno tvrdim, nijedan jedini cent bivšeg Zavoda za obračun i plaćanje koji je naslijeđen od Službe društvenog knjigovodstva, nije dat nikome, već je sve dato u zakupe, u zakupe u lizing. Niko, Prva banka nema nijedan jedini cent imovine bivšeg SDK. Odgovorno tvrdim, ako dokažete suprotno ja prihvatam svaku odgovornost, svaku odgovornost.

Oko Izvještaja Međunarodnog monetarnog fonda, oni su nam obećali da će Izvještaj biti gotov u septembru mjesecu. Ali, da vas podsjetim da je gospodin Srikant lider tima MMF-a imao Press konferenciju sa ministrom finansija i sa timom iz Centralne banke i da su dali ocjene koje ćemo svakako da čitamo zajedno u septembru mjesecu kada taj Izvještaj bude učinjen javnosti. Niko taj Izvještaj skrivati, niti može, niti smije. Ali, imate, ponavljam Press konferenciju na kojoj su date (prekid) ... ocjene o onome što sam ranije govorio da je Centralna banka na pravom putu i da rješavanja ranjivosti u nesistemskim bankama nijesu imala negativan uticaj na ostatak sistema.

Oko onog sve je dobro, pa nije dobro. Ja sam u svakom svom izvještavanju, svakom svom obračanju javnosti uvijek apostrofirao određene ranjivost sistema. Ne možete ih naglasiti na način da napravite paniku, niti možete najaviti privremenu upravu jer bi to bio stampedo na jednu, i na bankarski sistem. Tako da sve što je rađeno, rađeno je maksimalno profesionalno, a onaj ko je pažljivo čitao saopštenja sa

... Savjeta Centralne banke Crne Gore ili Savjeta za finansijsku stabilnost jasno će naći upravo ta upozorenja, rekao bih sa mjerom u funkciji ne ...(prekid) .. efekata.

Oko konkursa i prijama u Centralnoj banci, odgovorno tvrdim, mi smo u ovoj godini imali četiri konkursa. Ni jedan, i u ranijem periodu, ni jedan nije bio na jedan dan. Četiri komisije rade na prijemima, ko god da se prijavi ima svoje kvalitete. Ja čak i ne znam, znam da smo primili nekoliko pripravnika sa prosjekom 10,0, ja im ne znam ni imena, ali generalno potopuno jasno, radićemo i u budućem periodu isključivo transparentno i javno sa četiri filtera u samom prijemu zaposlenih radnika, njegujući kvalitet. Ovo je upravo ovo što je govorio predsjednik Parlamenta.

Oko depozita. Jasno je da postoje i sezonske, ali rast depozita sa godine na godinu imamo na nivou od 5,1%. Da li neka banka smanjuje? Smanjila je jedna banka izloženost prema državi. Podatak da su depoziti u odnosu na prethodni period danas veći za 5,1%.

Da zaključim, generalno mislim da smo imali izazovnu godinu po mnogo osnova, ali da je Centralna banka uspješno se vratila na pravi kolosjek i da je Centralna banka sačuvala, odnosno, vratila svoju reputabilnost za koju postojeći menadžment ničim nije kriv. Naprotiv, "kriv" je za vraćanje reputacije i značaja ovoj instituciji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:34:34)

Hvala Vam, gospodine Žugiću.

Sada imamo komentare na Vaše odgovore. Prijavili su Aleksandar Damjanović, Branko

Radulović, Milutin Đukanović, Miodrag Lekić, Neđeljko Rudović. Idemo tim redom.
Izvolite, poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 21:34:48)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Drago mi je što nisam ni jednim jedinim slovom demantovan u onom prvom mom izlaganju i da bih sada skratio i naravno ne uzimao vrijeme, jer evo smo sve manje više rekli, pa je javnost tu da sudi. Ponoviću samo dvije ili tri najkрупnije stvari. Član 43 Zakona o Centralnoj banci, zabrana kreditiranja. Centralna banka ne smije direktno ili indirektno odobravati kredite Vladi i drugim državnim institucijama, stav 3 - Centralna banka ne smije na primarnom tržištu kupovati dužničke hartije od vrijednosti koje izdaju lica iz stava 1, dakle, država. Odakle u ... Centralne banke 50 miliona i 900 hiljada kupljenih državnih obveznica? Ovo je protivzakonito, protivzakonito je Centralna banka kupila obveznice od države Crne Gore. Protivzakonito, ljudi, 50 miliona. Jeste li to objasnili Svjetskoj banci? Jeste li Vi tada bili ministar finansija, pa ste to znali ili ste sada guverner, ne interesuje me, to je u domenu Centralne banke.

Član 125 Zakona o bankama. Šta se radi u Privrednoj upravi, stav 5 - U toku tajanja moratorijuma, to je ono što je bilo u Atlas banci, privredni upravnik obustavlja sva plaćanja izuzev plaćanja po osnovu potraživanja koja se odnose na zarade, druga lična pitanja, ... banke, naknada štete nastale po život i zdravlje, tekućih troškova. Izuzetno od stav 5 Centralna banka može tokom trajanja moratorijuma na predlog Privrednog upravnika odobriti isplatu depozita do visine garantovanih depozita, 21,8 miliona je isparilo depozita prebijeno sa tuđim kreditima. Dakle, predmet je kod VDT-a. Vidjećemo kako će se Vrhovno državno tužilaštvo odnijeti prema tome.

Nemoguće je da 21,8 miliona se smanji stečajna masa u Privremenoj upravi kada je jasno članom 125 propisano što se može plaćati tokom trajanja Privremene uprave. Dakle, ne samo što su prebijani krediti jednih klijenata sa depozitima drugih i što je Centralna banka bila berzanski posrednik, diller ili broker, nego su svi oni ostali deponenti kojima nije moglo biti da se kompenziraju s nekim koji imaju kredite ostali su uskraćeni i ne mogu da povuku svoje depozite od nivoa onih garantovanih 50 000. Znači, ponovo jedna nezakonitost, flagrantno kršenje člana 125 Zakona o bankama. Dakle, to su problemi nezakonitosti. Ja sam u prvom dijelu ukazivao na neke druge probleme koji se tiču i nepotizma, i sudskih procesa koji opterećuju kredibilnost Centralne banke i toga i činjenica je da ste naveli da je MMF u tehničkom izvještaju rekao da se Centralna banka kreće u dobrom pravcu. Jeste, ali znate šta, u kojem dijelu, u dijelu oko pranja novca. Pročitajte dobro prethodni stav. Pročitajte da ga ja ne čitam, u tom dijelu. Sačekaćemo septembar, da ne vodimo polemiku oko Izvještaja MMF-a.

Ukazujem da imamo flagrantno kršenje zakona u izvještajnoj i ovoj tekućoj godini i pad reputacije Centralne banke. Jasno je da se ne bi uvodio ni ovaj takozvani ...(prekid)... Centralnoj banci koji će upravljati kontrolom banaka, to je bio posao guvernera, po novom zakonu ... izmjenama zakona, da nemamo problema udijelu kontrole.

Oko Atlas banke smo se ispričali, evo pola godine i kad su počeli problemi i kad ih je banka indetifikovala, šta je banka radila. Ovo je banka, gospodine guverneru, koja ima isključivo funkciju super vizije i kontrole banaka. Ono što je teže to je emisiona funkcija, skidanje inflacije, održavanje monetarne stabilnosti, toga ste Bogu hvala rasterećeni koristimo evro, ne dao Bog da koristimo neku našu valutu, što bi tek bilo. Ni ovaj dio koji je ostao, super vizije, odnosno, kontrole banaka, na žalost sa sve kadrovima tamo, sa sve procedurama, sa sve podrškom koju ste imali i spolja i unutra niste obavili kako treba. To je ono što su fakti. Ja sam rekao, sa tim zaista zaključujem, država oštećena, pale garancije 9,8 miliona, oštećene lokalne uprave koje su imale račune kod Atlas banke, oštećen IRF, oštećeni građani, a to kako je oštećen sistem finansijski i kako je urušen i kakve nam banke dolaze, a kakve odlaze, a kakve neće da dođu, to najbolje znaju građani i te banke. Završavam. Izvinjavam se.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:38:59)

Poslaniče Raduloviću, pošto je nešto tražio baš da pojasni pa ću onda iskorisiti to da Vama

dam da iskomentarišete. Izvolite, guverneru Žugiću, ali vrlo kratko, molim Vas.

RADOJE ŽUGIĆ (30.07.19 21:39:18)

Ja bih samo da dam komentar na ova pitanja ako je moguće.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:39:22)

Ne možete stalno komentarisate na sva pitanja. Vi odgovorite na ono što je, bilo je na primjer, da li su nezakoniti ti depoziti i ostalo. Odgovorite u minut.

RADOJE ŽUGIĆ (30.07.19 21:39:37)

Oko zabrane kreditiranja. Centralna banka, tačno je to, nije važno u kom i u čijem mandatu je kupljena hartija od vrijednosti od 50 miliona eura, ali to je kupljeno na sekundarnom tržištu, dominantno, iz razloga što se na sekundarnom tržištu ne može uticati na cijenu bilo koje hartije i kamate po tom osnovu.

Druga stvar, ta hartija je u silaznoj putanji, smanjuje se taj izloženost Centralne banke Crne Gore, ali ako ne vjerujemo u svoju državu ne vidim razloga, a nema uticaja na kreiranje cijena na sekundarnom tržištu, što zakon ne zabranjuje.

Oko isparenja depozita i ovih elemenata, sve ono iz sudskih procesa, sve što je u nadležnosti Tužilaštva i u sudskom procesu ja ne bih imao pravo da komentarišem. Imaćemo priliku, daće Bog da se to učini javnim, onda možemo da komentarišemo i jedan i drugi element.

Oko gašenja banaka. To je posao kao i svaki drugi. U čitavom našem okruženju su ugašene brojne banke, u Srbiji, u Hrvatskoj, u Bosni i Hercegovini, čak nakon implementacije ... u Bosni i Hercegovini, tri mjeseca nakon toga banke su potonule sa sanžnim negativnim uticajima na ostatak sistema. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:40:55)

Kratak komentar, poslaniče Damjanoviću, ali molim Vas, zaista kratko.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (30.07.19 21:40:57)

U dijelu procedure samo sam htio da, ali pomogao mi je sada guverner, ukažem da sam imao komunikaciju sa Centralnom bankom i tražio podatke koje su to firme, odnosno pojedinci prebili 21,8 miliona evra, a ko nije. Dobio sam od Vas uputstvo da to tražim stečajnom upravniku. Tražio sam i stečajnom upravniku, po članu 50, gospodin Radonjić me je obavijestio da mu je te papire uzeo Vrhovni državni tužilac i da ne može da mi ih da. Da postoje podaci koji su u Centralnoj banci od momenta kada je Privredna uprava završila rad, no da se mi ne bi preganjali oko tih papira, slučaj je otvoren pa ćemo da vidimo. Ja sam vam čitao član 125 Zakona o bankama koji ne dozvoljava to što je urađeno sa 21,8 miliona evra, to je urađeno.

U odnosu na ovaj prvi dio jeste zabrana kreditiranja važi za obveznice državne, ne važi za sekundarno tržište, ali važi ono što jesu smjernice Centralne banke, a to je da se može trgovati samo prvoklasnim hartijama, gospodine predsjedniče, prvoklasnim hartijama, obveznicama koje izdaju renomirane evropske države - Njemačka i tako dalje. Ovdje je u pitanju kreditni rejting, u pitanju su visokorizične hartije koje nisu smjele biti kupljene od strane Centralne banke, ni shodno zakonu, ni shodno smjernicama, ni shodno svim politikama Centralne banke, tako da u ovom dijelu i rasteretimo kolege da ne vodimo dijellog. Ja sam se pozvao na članove zakona, izbjegao sam, neke druge priče koje bi i te kako žestoko opteretile i naš lični odnos i generalno ovu

sjednicu i iskazujem veliko nezadovoljstvo načinom kako je Centralna banka za godinu, dvije dana urušena, institucija je pala u očima kredibilne međunarodne i domaće i finansijske javnosti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:42:37)

Hvala.

Poslanik Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 21:42:42)

Hvala, predsjedniče.

Guverneru, posle iskrene priče na istom smo fonu. Nismo u dobrom stanju, pred velikim smo rizicima. Resursi dio potrošeni, dio raubovani, dio sačuvani. Tržište rada - neadekvatno, tržište novca - dosta skupo i netransparentno, tržište kapitala - skoro zamrlo, nema jedinstvenog rješenja, socijalna politika izuzetno teška.

Kako iz ove situacije? U koliko nastavimo guverneru pukla nam je pogibija. Hoću da kažem ja javno, da nema povećanja, da su to suficiti budžeta koji su relativni i koji ne omogućavaju nekakve velike pomake, posebno ako je globalno tržište, izazovi ako su veliki. Nama su potrebne dvije stvari. Prvo pravna država. Ono što je počela ova Vlada treba da dokrajči i treba punim mjerama, borba, pravna država, borba, siva ekonomija, strukturne reforme i sve ostalo. Druga stvar, ona što je najznačajnija. Mi moramo i mi možemo da imamo dinamičan, održiv privredni rast iznad 10% sledećih sedam, osam godina. Pare nam ne trebaju, možemo da ih imamo kroz institucije možemo da ih stvorim, možemo plus da ih dobijemo i na kraju toga, iznad toga možemo da se nagradimo. Tek u takvoj jednoj situaciji Crna Gora može da brodi ka nečemu što znači održivo srednjeročno evropsko blagostanje, a prije svega pošten rad. Tačno ste rekli, bez realne ekonomije nema života, usluge se ljuljaju strašno, lijevo - desno, one prije svega zavise od realne ekonomije, onaj odnos broj penzionera, broj socijalne strukture, broj nezaposlenih, da ležimo ispod zlata ne možemo to snadbjeti. Zato trebamo da brodimo novim putem, a za to nam treba puno snage, puno znanja i puno sopstvenih rješenja. Nigdje drugo ne možemo to naći, ni u Evropskoj uniji koja će kroz pet godina dana biti tek na peto (prekid)...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:45:44)

Hvala Vam, poslaniče Raduloviću.

Poslanik Miodrag Lekić. Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ (30.07.19 21:45:48)

Naravno, mi se možemo rastati večeras uz razlike, gledaju građani i građanke Crne Gore, i neka sami zaključite o ovim ogromnim razlikama. Ne radi se ovdje o nekim zloradim pristupima i uzimanje poena i tako dalje. Radi se o najbitnijoj oblasti, finansijsko - ekonomskoj. I imamo vrijeme urušavanja institucija, simuliranje autonomnosti institucija, a u stvari funkcionira piramida i jedna institucija kao što je Centralna banka koja treba da bude garant zakonitosti, kontrole i tako dalje postaje eksponent vlasti, i to smo dokazivali u prethodnim diskusijama, možemo i sada, iako malo vremena ima. Dakle, mi se razlikujemo da sistem ne može biti održiv, finansijsko - ekonomski pri pokazateljima broja zaposlenih, strukture zaposlenih, pretežno javni sektor, uprava, ništa se ne smanjuje, spoljno-trgovinski bilans koji je katastrofalan, izvoz - uvoz i plus besomučno zaduživanje zemlje, 700 miliona je bila zadužena zemlja 2006.godine. Danas je zadužena, ne sutra nego danas, tri milijarde i 200 miliona. Sutra ćemo biti zaduženi tri milijarde i 700 miliona.

Dakle, da li su ovi parametri po vama kao esenciji, stručnoj i institucionalnoj stabilnosti

finansijskog sistema takvi da oni garantuju stabilnost finansijskom sistema? Sigurno da ne. To je problem ove zemlje, i vaša indifirentnost i diplomatsko ovdje saopštavanje, vidio sam ja neke formulacije gdje se ponešto priznaje, teškoće duga, su u stvari produžena ruka propagande i eliminisanja prave realnosti u ovoj zemlji. Konačno, ono što najviše razočarava, da vi postajete kao elitna institucija predmet skandala, vi ste sad prepreka evropskim integracijama. Evo da vam objasnim kako. Bave se vašim nezakonitim smjenjivanjem viceguvernerke Radović. Viši sud, ako otvarate polemiku, dajte mi malo vremena, Viši sud nije poništio nego se nastavio ciklus, da se pojavilo, takozvano, pravno mišljenje koje je skandalozno, koje onemogućava da cijeni odluke Parlamenta. Kasnije se pojavilo tumačenje, a nije to Sveto pismo. Znači, može i ne mora. Dakle, neozbiljno društvo, pravite neozbiljnu državu sa ovakvim potezima, ali najgore je što je to jedan voluntarizam sa posledicama. Saopštite je li u redu ovo zaduživanje koje ide, vi znate gdje ide jer nemam vremena da govorim o potrošnji, o rashodu, a rashodi idu sa malim kabinetima, sa klijantelističkom družinom, i to svi dobro znamo. Tako da vam aspolutno ne vjerujemo kada govorite da će to da ide za investicije, za razvoj i tako dalje.

Tri milijarde i 700 miliona od sutra je dužna ova zemlja, 2006. je bila 700 miliona. Imate li ikakvu odgovornost za posledice koje dolaze novim generacijama i svaka vam čas na hrabrosti. Znam ja da postoji cinizam u vlasti, svakoj vlasti, postoji ona rečenica - niko nije završio državne poslove. Kada dođu posledice reći će se to je naka bivša vlada, bivši parlament, bivša Centralna banka. Neće to biti anonimne strukture nego će biti imenom i prezimenom. Tako da sve one račune koji dolaze spremite da preuzmete odgovornost, jer ne može biti bezakonje i ovakva situacija beskrajno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:50:28)

Hvala Vam.

Poslanik Neđeljko Rudović. Izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (30.07.19 21:50:34)

Nijeste nam odgovorili kako ste za otpremnine dali 200 i nešto hiljada eura a samo je sedam novozapošljenih u vašem izvještaju, ne poklapaju vam se podaci.

Drugo, nijeste odgovorili ništa u vezi vaše bivše zamjenice viceguvernerke Radović. Preskočili ste, ali ste sa mjesta rekli da vi niste inicirali njenu smjenu. Ja ne znam je li to onda uradio gospodin Fabris? Ko je to uradio? Je li neki drugi član Savjeta? Ko je to stavio na dnevni red? Da li je neko od članova Savjeta mogao da predloži nešto na dnevni red bez Vašeg znanja i Vaše dozvole? Na kraju krajeva, ja imam ovdje dopis sa Vašim imenom i prezimenom. Vi ste Skupštini Crne Gore poslali predlog za razrešenje viceguvernerke. Šta je tu problem? Problem je taj što je to urađeno na osnovu nedokazanih tvrdnji, što se ispostavilo i u sudskom procesu vođenom pred Osnovnim sudom. I sad Vi kažete - Viši koji je postupak vratio ponovo Osnovnom sudu taj slučaj i ponovo će Osnovni sud da se bavi, prema onome što se vidjelo, nezakonitom smjenom Irene Radović, na osnovu nedokazanih tvrdnji. Ono što je još veći problem, po meni, je sledeće, Vi ste inicirali njenu smjenu i ako ste morali znati da po Zakonu o mobingu ne možete dovesti u još lošiji položaj zaposlenog u instituciji kojom rukovodite koji je protiv vas prije dva mjeseca prije toga podnio privatnu tužbu za mobing. Tvrdite da to nije tačno. Drugo, ta gospođa se u tom momentu nalazila u bolnici u koju je ušla najmanje sedam dana ranije, prije tog 2. jula kada ste vi inicirali njenu smjenu. Vi ste, takođe, imali tu informaciju da se ona nalazi u bolnici, ali ste ipak inicirali smjenu Irene Radović. Neću da ulazim i ne želim da ulazim u vaše viđenje motiva i razloga, ali samo ove dvije činjenice govore da to ipak nije primjereno za guvernera Centralne banke da na taj način se obračunava sa svojim radnicima i poslije svega što se dešavalo, vidjeli smo u javnosti argumentaciju i bivše viceguvernerke i vašu. Jedini zaključak je da oni koji nisu spremni bespogovorno da slušaju ne mogu više biti u Centralnoj banci. To je zaključak.

Dalje, oko pisma ovog čovjeka koji je oštećen, koji je ostao bez svog novca koji je imao u ABN banci, vi kažete da nijeste smjeli da izazivate stanpedu i da ugrožavate cijeli bankarski

sektor. Po toj logici vi ste svjesno žrtvovali sve one građane koji su imali depozite u jednoj banci, kasnije i u drugoj banci .

Ono što je meni posebno važno svako je dužan sa dužnom pažnjom da se brine o svom novcu u bankama. Ja prihvatam tu argumentaciju, ali Centralna banka da li je ona uopšte objavila revizorski izvještaj, revizorske izvještaje o poslovanju banaka tokom 2017. godine. Da li se ti revizorski izvještaji, iako je Centralna banka svake godine objavljivala i to su bili javni dokumenti, da li su se oni našli na sajtu Centralne banke 2017. i 2018. godine? Nijesu se našli i na taj način su ovi ljudi dovedeni u zabludu. Ja zato smatram da oni imaju dobru argumentaciju za tezu da je država koja ih je dovela u zabludu takođe sada dužna da ih obešteti.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:55:45)

Hvala vam.

Poslaniče Rudoviću, duga vam je ova posljednja rečenica.

Vi ste željeli da odgovorite, na kraju ne možete da odgovorite na kraju možete da date završnu riječ.

Izvolite. Pokušajte u tri minuta da završite.

RADOJE ŽUGIĆ (30.07.19 21:56:19)

Oko otpremnina, mi smo, koliko me sjećanje drži, isplatili između 17 i 20 ljudi u Centralnoj banci sa novcem koji ste pomenuli. Tako da nije sedam nego 17 do 20.

Oko inicijative za razrešenje podnesena je, nije isto dopis ili inicijativa, dopis Parlamentu znači podnesak na osnovu, prvo je inicijativa bila od strane dva člana Savjeta, jednog eksternog i jednog internog, a u drugoj fazi su potpisali svi članovi Savjeta i to ljudi sa reputacijom i dignitetom.

Oko mobinga postoje dva nalaza inspekcije ove države koja govore da to tako nije bilo. Dakle, nije ništa napravljeno nakon što je proces mobinga počeo već prije toga. Ako vam trebaju zapisnici mogu da vam ih dostavim, nikakav problem to nije.

Oko pitanja bolovanja meni je žao zaista, ali ja to prvi put čujem sad i čuo sam na sudu kada sam dobio tu informaciju. Drugo oko deponenta koji je ugrožen sa dijelom koji je iznad garantovanog depozita, ja ponovo kažem, svugdje u svijetu ako se radi bankarski sistem je sistem koji se temelji na povjerenju i poštovanju ako napravite bilo kakvu transparentnost. Mi smo, ponoviti, najavljivali ako je neko pažljivo čitao saopštenja sa dva savjeta mogao je da utvrdi da postoje, i uvijek sam govorio, da postoje ranjivosti u sistemu i kod određenih banaka koje dnevno pratimo to postoji zapisano. Prema tome, nemam razloga da se oko toga nerviram naprotiv, ali generalno svaki od deponenta u proceduri, a to je kriv menadžment, da li je kriv neko drugi vlasnici ili je kriva Centralna banka to ostavimo javnosti, ali generalno je pravio ukoliko se ne nadomjesti ako je nešto iznad garantovanih depozita postoji eventualno mogućnost da se to namiri iz imovine banke.

Da li su izvještaji revizije objavljeni, obaveza postoji nesprono je ali za ovu banku taj eksterni revizor koji je na naš predlog izgubio licencu rada u Crnoj Gori je zakasnio sa izvještajem eksternog revizora za period koji pominjete. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 21:59:00)

Hvala vam.

Vrlo kratko.

Izvolite, poslaniče Rudoviću.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (30.07.19 21:59:05)

Vi ste rekli, gospodine Žugiću, da je na osnovu otpremnina koje ste dali tokom 2018. godine 17 do 20 ljudi napustilo Centralnu banku, a rekli ste da je samo sedam novozapošljenih u 2018. godini. Međutim, broj zaposlenih u Centralnoj banci u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu je po ovom malo veći zato što su ovih 20 ljudi negdje zatureni. Trebalo je, ako je ovo tačno, da bude manje broj ukupno zapošljenih nego što je bio, a po vašem izvještaju je veći. Kontradiktorno, izvinite.

Dalje, nijeste znali da je vaša viceguvernerka u bolnici. Ja mislim da su svi poslanici u Skupštini Crne Gore dobili prepisku između vaše viceguvernerke i vas, odnosno vaših saradnika iz Savjeta na osnovu koje je potpuno jasno svima rečeno gdje se ona u tom momentu nalazila. Ime bolnice, odjeljenje za pulmologiju, datum ulaska u bolnicu, vi vjerovatno, ne znam, niste imali vremena da pročitate ili šta je objašnjenje ne razumijem, niste čitali poruke na mobilnom telefonu. Screenshotovi poruka su dati, mejlovi su dati. Svi su poslanici upoznati sa tim. Vi sad tvrdite da niste znali. Malo teško za objasniti. Sud će riješiti, ali vaša javna riječ ima težinu i vi tvrdite da niste znali papiri, mejlovi ...(prekid)...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:01:13)

Hvala vam.

Sada smo došli do toga da guverner Žugić ima pravo na završnu riječ ako želi i ja bih zamolio da bude sasvim kratka.

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ (30.07.19 22:01:21)

Najkraće.

Jednu sam stvar zaboravio za gospodina Lekića da Centralna banka ne donosi odluku o zaduženju, ali kad je u pitanju indikator javnog duga imate ga ovdje u crvenom svijetlu. Ovo je znak da postoje izazovi koje je Centralna banka u svom Izvještaju o finansijskoj stabilnosti je precizno navela.

Zahvaljujem svima vama na komentarima, kritikama uglavnom i pitanjima. Iz svega toga se može izvući i neka pouka i neki nauk. Generalno ponoviću bankarski sistem kao najvažniji dio finansijskog sistema u Crnoj Gori je likvidan, solventan sa jačanjem kvaliteta aktive, sa padom kamatnih stopa i smanjivanjem nekvalitetnih kredita ukupnim kreditima u samom sistemu. Taj sektor čini preko 90% ostali finansijski igrači nešto ispod 10% tako da je ključni element finansijske stabilnosti upravo otpornost i zdravlje bankarskog sistema. Ja sam ubijeđen i uvjeren da ćemo nastaviti tim putem pozitivnih trendova u svim aspektima najvažnijih indikatora praćenja stabilnosti i zdravlja bankarskog sistema.

Još jednom hvala svima na učešću u diskusiji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:02:45)

Hvala vam, gospodine Žugiću.

Zahvaljujem vama i gospodinu Fabrisu na prisustvu.

Konstatujem da smo završili pretres, izjasnit ćemo se o ovim izvještajima naknadno. Jer, ovo je bila objedinjena rasprava od dva izvještaja.

Sada prelazimo na Predlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Podsjećam da je Predlog odluke podnio poslanik Andrija Popović.

Izjestioci odbora su: Marta Šćepanović Zakonodavnog odbora i Miloš Nikolić, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres i pitam da li predlagač želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite, poslanice Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (30.07.19 22:03:26)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore.

Što se tiče same Odluke o izmjeni i dopuni Poslovnika Skupštine Crne Gore, ona je sa dva amandmana izmijenjena i danas je Zakonodavni odbor i Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu podržao Prijedlog odluke, član 1 glasi u članu 56a poslaniku koji neopravdano odsustvuje sa jedne sjednice Skupštine u toku mjeseca odnosno Odbora čiji je član umanjuje se mjesečna zarada u visini od 40%.

Poslaniku koji neopravdano odsustvuje sa dvije ili više sjednica Skupštine u toku mjeseca, odnosno Odbora čiji je član, umanjuje se mjesečna zarada u visini od 50%. Odluku o umanjenju iz člana 1 i 2 donosi Administrativni odbor. Član 2 u članu 110b u stavu 3 riječi "od 40%" zamjenjuju se riječima "od 30%", u stavu 4 riječi "od 50%" zamjenjuju se riječima "od 40%".

Dakle predložena amandmanska rješenja imaju za cilj da prije svega unaprijede tekst Prijedloga zakona, prijedlogom člana 2 su korigovane i smanjene novčane kazne poslanicima kojima je izrečena mjera oduzimanja riječi sa 40 na 30% plate i kome je izrečena mjera udaljenja sa sjednice sa 50%, na 40%, kako bi bilo jasno da je neopravdan ne dolazak na sjednice Skupštine, najveći prekršaj koji može da uradi poslanik.

Što se tiče samog obrazloženje vezano za učešće u radu neopravdani nedolasci poslanika na zasijedanje Skupštine bi bili sankcionisani po uzoru na mnoge evropske i svjetske parlamente, tako bi se djelimično ispravila dugogodišnja nepravda prema biračima koji su ih neposredno birali ostalim poslanicima i široj javnosti da poslanici koji u dužem periodu zanemaruju svoje dužnosti primaje jednake zarade kao i oni koji savjesno i odgovorno obavljaju iste.

Činjenica koja proističe iz istraživanja koje je sprovedeno u Skupštini jeste da svih 27 država Evrope, koje su bile obuhvaćene istraživanjem propisuju jasne novčane i druge sankcije za poslanike koji u kontinuitetu ne prisustvuju sjednicama Skupštine i radnih tijela.

Sankcije se kreću od procentualnog umanjenja novčanih naknada za poslanike preko potpunog ukidanja zarada do oduzimanja mandata poslanicima koji bojkotuju ili na bilo koji drugi način neopravdano i u kontinuitetu ne izvršavaju poslaničke obaveze.

Dakle, mandati se oduzimaju u Austrijim, Finskoj, Kosovu, Mađarskoj, Portugaliji, Turskoj. Sankcije su jasno propisane na nekoliko načina, a najzastupljeniji način formalizacije kazni se ogleda kroz propis u okviru sistemskih zakona koji uređuju oblast. Poslovnik o radu Skupštine ili u rijetkim slučajevima sankcije propisuje Ustav. Neke od zemalja idu u korak dalje, pa u aktima koji propisuju sankcije jasno naznačavaju koji razlozi mogu spriječiti poslanika da ne dolazi na sjednice plenuma i radnih tijela. Te da se bilo koja druga okolnost mora okarakterisati kao neopravdano odsustvo.

U tom smislu bojkot Parlamenta svakako spada u neosnovanoj i neopravdanoj izbjegavanje radnih obaveza. Ono što sam propuštio da kažem na početku.

Dakle, mi imamo ovdje član 56 i 57 koji smo imali do sada ali se nije poštovao. Dakle, nije bilo kaznenih odredbi, član 56 poslanik koji je spriječen da prisustvuje sjednici Skupštine, odnosno odbora, dužan je da o razlozima spriječenosti obavijesti predsjednika Skupštine, odnosno predsjednika odbora, najkaanije dan prije početka sjednice ili nastavka prekinute sjednice, osim ako nije u mogućnosti da to uradi iz razloga na koji nije mogao uticati.

Član 57 kako će se sve ovo primjenjivati stav 2 prisustvo na način iz stava jedan ovog člana utvrđuje se i konstatuje svakodnevno na početku rada sjednice, o vođenju evidencionog lista stara se generalni sekretar Skupštine, odnosno sekretar odbora.

Znam da je ovo sve zajedno nepopularna mjera znam da Liberalna partija nije najpozvanija bila da ovako nešto predloži Skupštini zalažem se za ovakva rješenja, dugo vremena niko nije htio da to pokrene. Ja sam u ime Liberalne partije to uradio, očekujem vatru sa strane opozicije, prihvatam, krećemo.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:09:41)

Hvala vam.

Poštovane kolege, sad pretpostavljam da izvjestioci odbora ne žele riječ.

Sad ćemo u ime klubova dati riječ sljedećim poslanicima koji su prijavljeni: Danijel Živković, Slaven Radunović, Boris Mugoša i Janko Vučinić.

Prijavio se naknadno i Miodrag Lekić u ime klubova u redu.

Izvolite, poslanik Danijel Živković, a neka se pripremi poslanik Slaven Radunović.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (30.07.19 22:10:13)

Hvala, predsjedniče Brajoviću.

Evo u kasnim satima raspravljamo o jednoj veoma važnoj temi, o izmjeni i dopuni Poslovnika o radu Skupštine i rekao bih da na osnovu ovog obrazloženja koje ću ja ponuditi ne vidim potrebu da imamo neku žustriju raspravu. Naravno, svako će imati priliku da kaže nešto iz svog ugla.

Poslovnik jeste jedan opšti pravni akti kojim su definisane određene da kažemo obaveze dužnosti i prava poslanika da kažem i ono kako su definisane procedure u samoj Skupštini. Ali, rekao bih da je ovo pitanje da kažem postavlja ispred nas određene dileme, rekao je kolega Popović o tome da li treba kažnjavati poslanike ukoliko ne opravdaju svoj ne dolazak u Skupštinu. To je jedno i to je da kažem veoma bitno pitanje iz prostog razloga što se sada ovo može protumačiti da se ovaj Poslovnik usvaja zbog toga što nemamo jedan dio kolega iz opozicije ovdje u Parlamentu.

Da odmah u startu razjasnimo da se radi o odredbama Poslovnika koje se odnose na svakog poslanika pojedinačno. Ukoliko poslanik bilo da pripada poziciji ili opoziciji ne opravda svoj izostanak biće sankcionisan odnosno biće kažnjen u skladu sa standardima i onim pravilima koji važe u mnogim zemljama Evropske unije.

Ja ću samo navesti neke od njih.

Dakle, naprimjer u Parlamentu Belgije imate umanjene zarade i ono se obračunava proporcionalno u odnosu na procenat učešća u glasanju.

Imate u Parlamentu Grčke za poslanike koje neopravdano odsustvuju više od pet sjednica kažnjava se takođe umanjnjem zarade.

Litvanija poslanici koji neopravdano odsustvuju sa polovine sjednica zarada se umanjuje za trećinu, u Parlamentu Mađarske zarada se umanjuje proporcionalno u slučaju odsustva sa 25% glasanja određenog dana.

Takođe, određene sankcije su propisane i Zakonom u Parlamentu Srbije. Na koji način su parlamenti ovo pitanje definisali to je da kažemo više stvar tehničke prirode neki u zakonima, neki da kažem Poslovniku i čak neki su otišli korak dalje i rigoroznije da se oduzima mandat.

Kao što je u Parlamentu Austrije gdje poslanik koji odlaže izvršavanje svojih poslaničkih dužnosti duže od 30 dana po da kažemo preuzimanju mandata ili 30 dana neopravdano odsustvuje sa sjednica nakon javno upućene opomene predsjednika ne opravda svoje odsustvo i ne pojavi gubi poslanički mandat. Dakle, veoma jedna rigorozna sankcija. Ali, u našem Poslovniku je definisano da je poslanik dužan da učestvuje u radu Skupštine i odbora čiji je član i da odlučuje, dužan. Radi se o imeprativnoj normi, ne radi se o dispozitivnom nego o imperativnoj normi da je poslanik dužan i obavezan da učestvuje u radu Skupštine.

Sa druge strane nameće se pitanje da li sankcionisati neopravdani dolazak na Skupštinu ili ostaviti građanima da oni procijene da li nekoga treba da sankcionišu u vidu toga da li treba tom nekom svom povjereniku ajde da kažemo onome koji se bira na izborima da daju svoje povjerenje. Može da se postavi ta dilema, ali sa druge strane se nameće sljedeća dilema. Da li je opravdano da neko ne učestvuje u radu Parlamenta i za to neučestvovanje da prima zaradu, odnosno naknadu u odnosu na one koji dolaze u Parlament redovno ispunjavaju obaveze i primaju istu tu zaradu. Dakle, postavlja se pitanje da li su oni koji učestvuju u radu diskriminirani u odnosu na one koji ne učestvuju u radu u odnosu na onu koji ne učestvuju u radu i da je ovo primarna i bazna

obaveza svakog poslanika, a to je dolazak na sjednice Parlamenta i učestvovanje u radu. Neki će reći rad poslanika nije zasnovan samo u Parlamentu, nego i u nekim drugim formama druženja sa građanima bavljenje pitanja problema građana u nekim drugim formama, ako je tako onda nam ne trebaju izbori. Onda treba da se, na drugačiji način da se organizuje parlamentarni život u Crnoj Gori i da na drugačiji način formulišemo naše obaveze.

Ja znam, da ćete vi imati drugačiji stav od nas ovo što sam sada naveo i što sam govorio imamo kao iskustvo u nekim zemljama savremene demokratije.

Dakle, demokratije koje su mnogo naprednije nego naše. Znači, mnogo naprednije nego naše, nismo mi izmislili ovo iskustvo kao Crna Gora. To da li mene slušaju građani, mislim da me pažljivo slušaju i mislim da će ovo građani Crne Gore dobro prepoznati i podržati ovakav stav.

To budiet sigurni, znači kolega Daniloviću, da će to građani dobro prepoznati i da će podržati ovakav stav i da građani Crne Gore neće prihvatiti nerad. Znači neće prihvatiti nerad, ja ne znam ni jednog čovjeka, izvinjavam se samo još kratko. Ne znam ni jednog čovjeka koji je imao priliku da zasnue radni odnos, da ne dolazi na posao i da za to prima zarade. Ja takvu praksu u Crnoj Gori ne poznajem možda vi znate, imate priliku da to saopštite.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:15:39)

Hvala vam, poslaniče Živkoviću.

Molim vas, kasno je potrudite se kolege potrudite se da imamo i dalje raspravu koja će zadržati svoj nivo da nas vrlo korektno čini mi se i odgovorno radimo.

Sada ima riječ poslanik Slaven Radunović, evo traži poslanik Radulović, proceduralnu intervenciju. Da čujemo.

BRANKO RADULOVIĆ (30.07.19 22:16:01)

Ja mislim da tu nije jedan najvažnije faktor uzet, a to je ako je neko najproduktivan i ekvivalent pameti. Prema tome, može da ide plata i pet puta više. Tako ja molim da predlagač uzme i jedan takav amandman u obzir.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:16:19)

Možete amandmanski da djelujete i sad ne znam da li bi vam bilo prihvatljivo tolike pare da dobijate, poslaniče Raduloviću.

Riječ sada ima poslanik Slaven Radunović, a neka se pripremi poslanik Miodrag Lekić. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (30.07.19 22:16:35)

Moram da priznam da sam malo ljut na profesora što je ubacio dozu humora u ovu temu, jer ja mislim da je ovo žalosno što mi večeras radimo. Zato što ovo upoređivanje sa ovih 27 država, a posebno sa razvijenim zapadnim državama je, najbrže rečeno, smiješno.

Znate što ima prvo svaka država i svaka porodica i svaki čovjek mora a bude posmatran sam za sebe i kao poseban slučaj kad su ovakve stvari u pitanju. Znate li u čemu se Crna Gora razlikuje od svih ovih 27 država? Jedina država u kojoj se nikad vlast nije mijenjala, jedina država koja ima na vlasti ljude koji su komunističkom sistemu bili šefovi. To je ta razlika. U Austriji ili u Njemačkoj ako se desi da neki poslanik ne dolazi to je zaista iz razloga što je on zanemario svoje dužnosti. Ovdje se mi borimo protiv vas na sve moguće načine. Ne postoje države ima tamo nekoliko država koje su slične Crnoj Gori i njihovi parlamenti su donijeli odluku iz istih razloga iz

kojeg vi hoćete da biste utjerivali kazne svojim protivnicima političkim. U tim parlamentima zapadnim o kojima pričate se ne dešava da se usvoji Poslovnik po kojem imaju pravo iz opozicije da predlože jednu sjednicu vanrednu svakih nekoliko mjeseci, a onda se dođe na glasanje i vi ne podržite dnevni red. Vi se bavite politikom kako se radilo u vrijeme jednopartijskog sistema . i protiv vas svaki vid i oblik borbe je dobrodošao i prihvatljiv. Morate da razumijete jednu stvar ovo je posebno nemoralno kad predlažu predstavnika, to sam rekao i danas na ovom odboru, kad predlažu predstavnici vlasti, jer vi ovo radite zato što kad se neko odluči za bojkot i ko procijeni da je tog momenta najefikasnije sredstvo da postigne neki cilj za koji se zalaže, oni vama prave problem i vi hoćete na ovaj način da se izborite sa političkim protivnicima tako što primjenjujete silu da se ima 41 i bavite se potpuno ovo je nemoralno sa ljudskog stanovišta.

Znači, svaki poslanik je izabran voljom četiri i po ili pet hiljada građana. Nekih 1.800 ali nema veze ovo momenta.

Prema tome, oni su njegovi poslodavci. Ovo nije nikakva priča za malu djecu nego vi znate da je tako. Kakva, bre, crna radna obaveza o čemu vi pričate, ni apotekari ni rudari, ni ljekari, ni profesori, mi smo narodni predstavnici i mi odgovaramo onima koji su nas glasli. Imamo provjeru svake četiri, nekad i kraće, godine i dobijemo ocjenu svoga rada, to su jedine osobe koje mogu da sude o našem radu su oni koji su nas glasaju, niko drugi, nikakvi generalni sekretari, administrativni odbori i slično. To ne može, ponavljam, uporedna praksa kad je Crna Gora u pitanju ne važi, nigdje drugo 30 godina ne vlada jedan čovjek i to naslonjen na svoje partijske drugove prije toga još 40. Ni u jednoj državi od ovih o kojima pričate, ni u jednoj čak ni na tom Kosovu koje nije država nijesu sve državne strukture i službe usmjerene na opstrukciju opozicije, bez u Crnoj Gori. Svugdje ima nekakvih makar mikseva različitih. Neko je nekad bio vlast, pa je ostavio neke ljude svoje samo u Crnoj Gori, svi policija, pravosuđe, razne agencije svi rade protiv opozicije. Samo u Crnoj Gori svaki poslanik je legitimna meta svakoga ANB-ovca za prisluškivanje za podmetanje za sve ostalo, nigdje drugo.

Mi sad nijesmo u bojkotu, ali smo ga, kao što znate, patentirali i svaki put kad budemo mislili da je to najbolji način borbe bićemo u bojkotu. Sad mislimo da nam je bolje ovako. Sad nam je ljepše ovako sjedimo pričamo, razbijamo vas, šaljem prouke direktno u eter narod sluša odgovara nam. Kad nam ne bude odgovaralo opet ćemo u bojkot.

Prema tome, pustite možda će vam valjat, možda će vam valjat, ponašajte se normalno, ponašajte se kao normalni ljudi. Nemojte da tražite od ljudi da se bave politikom, na način kako se vi bavite. Vi mislite, da vi odrađujete posao kako treba pred narodom, vi mislite da je narod zadovoljan kada gleda kako dižete ruke uvis niko nikad nije jednu riječ, jeste jedan put poslanik Vuković da sam ga čuo izgovorio a da nije bila u skladu sa onim što je zvanično mišljenje i vi mislite da radite posao kako treba. Vi ste najobičnija glasačka mašina, a hoćete svaku slobodnu misao i svakog slobodara da zatvorite e ne može.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:21:41)

Hvala, poslaniče Radunoviću.

Prije nego što, molim vas poslaniče Stanišiću samo bez dobacivanja i komentara javite se da suprostavite mišljenja prije nego što poslanik Lekić uzme riječ. Samo da kažem, tačno je različit broj građana stoji iza pojedinih poslanika u prosjeku četiri hiljade i nešto, iza poslanika Borisa Mugoše i mene 6.250 građana. Mi imamo najskuplji mandat.

Izvolite, poslaniče Lekiću, a nakon vas neka se pripremi Boris Mugoša.

MIODRAG LEKIĆ (30.07.19 22:22:38)

Pa, prije ovoliko problema stvarno sada lansiranje ovog problema koji ne legiram u nekoj teorijskoj ravni, ali ovo nije ustavan predlog i on će izvjesno pasti na Ustavnom sudu.

Pitam se koji su motivi evo sklon sam da mislim da je ovo u funkciji skretanja pažnje sa afere Koverat, jednog korupcionaškog čina, parekselans političkog korupcionaškog čina i da se sada bavimo ovim pitanjem. Međutim, argumentovao treba kontra argumentovati, je li.

Kolega Radunović je rekao da evo mi oboramo i pokušavamo da se suprostavimo ovoj ideji iz Parlamenta. Znači, nijesmo negdje drugo, i ne funkcionišemo u ovom trenutku pro domo mea nego branimo jedan stav. Vidite poslanik ima mnogo specifičnosti tako da ova paralela se radnim odnosom u preduzeću apsolutno ne stoji. Nema nijedan čovjek u radnom odnosu u preduzeću pravo na imunitet. Ustav definiše imunitet poslaniku. Pa, valjda zbog nečega, zbog specifičnosti, zbog legalnosti njegovog izbora. I on stvarno odgovara građanima koji su ga izabrali. U pravu je i to je poznata stvar da onamo gdje se glasa mehanički itd. da li je to opšti interes i pitanje koje poslanik na visini, ulazim u jednu temu koja je vrlo komplikovana. Vidite, demoraktija je vrlo složena materija. Neko je rekao, Čerčil, da ona je već u kontradikciji kada jedan kriminalac sa pravom glasa, ima i takvih, ima jednak glas kao jedan genije. To je anomalija demokratije, ali je takvo pravilo. Čerčil je rekao, takođe, da je demokratija puna defekta, puna kontradikcija, ali da je to najmanje loš sistem. Znači, složena je materija nemojmo da se zalećemo tako brzo, da kažnjavamo i da saopštavamo nešto što je, po meni, i dalje skretanje pažnje jer će ovo da izgubi sigurno na epilogima pravnim, ustavnim. I u tom smislu predlažem stvarno da evo tretiramo ovo kao jedan pokušaj možda negdje u dobroj namjeri. Ja sam protivnik ako ima neki poslanik koji planduje u kafićima ili je negdje, što bi rekli, prima platu, ali ima ih jako puno koji su angažovani, vi znate dobro da su angažovani, društveno djeluju, saopštavaju tako da nije samo uloga poslanika u Parlamentu nego i u društvu, u javnom životu. U tom smislu sugerisem stvarno, evo ne konfrotirajući se, da jedan novi problem ne forsiramo nema pravnu osnovu, ulazimo u komfrotaciju i da se makar toga poštedito. Građani su nas izabrali da rešavamo probleme. I mi moramo da pokušamo da, ponavljam stalno, redefinišemo temeljne vrijednosti ovog društva da se negdje nađemo da objedinimo snage, ali toga nema, nema predloga, živi se u aferama i u tom smislu nisam naravno optimista, ali podsjećam da su nas građani izabrali da rešavamo probleme, a ne da ih stvaramo. Ovo je jedan od problema koji se forsira bez potrebe, a mislim da skreće pažnju sa nekih dramatičnih tema. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:26:33)

Hvala vam, poslaniče Lekiću.

Poslanik Boris Mugoša i neka se pripremi poslanik Janko Vučinić.
Izvolite.

BORIS MUGOŠA (30.07.19 22:26:40)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovane građanke i građani,

Ja da budem iskren nešto i nisam se puno bavio ovom temom jer negdje i doživljam svoju ulogu tako da ozbiljno i odgovorno radim, odnosno pokušavam da radim taj posao. Negdje se trudim da u ovoj Skupštini pričam ono što sam pričao i biračima koji su se opredijelili za Socijaldemokrate jer tako doživljam svoju poslaničku funkciju jer ako su me oni birali valjda je cilj da zastupam njihovo mišljenje u ovom Parlamentu. Nikad se nisam ili vrlo malo sam se bavio radom drugih kolega, nikad se njihovim neradom nisam bavio, tako da zaista i nisam puno vremena trošio na ovu problematiku. Međutim, kako je ovo tačka dnevnog reda, odlučio sam da sebi pomognem i da pogledam neka druga iskustva, neka druga razmišljanja da bih donio konačan stav.

Čuo sam izjave iz Evropske unije, možda su važne, možda nisu, najvećih evropskih zvaničnika koji nam ponekad odgovaraju ponekad ne, koji kažu da bojkot nije odraz demokratske zrelosti, da bojkot nije održivo rešenje, da nije evropski način rješavanja problema, da nije demokratski način rješavanja problema, da očekuju svi iz Evrope da se u Parlament vrata oni koji vide budućnost Crne Gore u EU integracijama itd. ali nisam se zadržao na tome jer su to izjave visokih evropskih zvaničnika nego sam krenuo dalje i pogledao određena uporedna iskustva.

Tako smo došli do toga istraživanja koje bi trebalo svi da pročitamo, saglasni sa njim ili ne, da u svih 27 evropskih država koje, evo da budem iskren, nisu nedemokratskije od nas, nisu

nepametnije od nas itd. je predviđena kazna u dijelu smanjenja zarade, oduzimanja zarade ili ukidanja mandata, i to su: i Austrija, i Belgija, i Poljska, i Slovačka, i Litvanija, i Mađarska i Njemačka, i Portugal, i Grčka, i Finska, i Švajcarska i od zemalja iz okruženja, da li je reper ili ne pa hajde, da i njih pomenemo, i Srbija i Makedonija i Kosovo i Slovenija. U svim tim zemljama su predviđene određene kazne koje čak idu do oduzimanja mandata što je definisano u Ustavu, a neke od kolega su to objasnili.

Ja vjerujte imam ponekad osjećaj da mi poslanici prvog dana mandata zaboravimo na birače. Imam osjećaj da neki poslanici misle da su bogovi, i da čak tumače evo, i za kolege uvaženog predsjednika Brajovića i mene mi imamo "najskuplje mandate" mada ja ne mislim da se tako treba gledati kroz cijenu na mandate, ali 6.250 građana je podržalo gospodina Brajovića i mene. Zamislite koja je moja pamet da ja tumačim što kažu 6.250 građana, i da ja kažem da oni hoće od mene da ja bojkotujem Parlament. Za mene je, ljudi, ovo radno mjesto. Jesu li bili parlamentarni izbori? Je li se ti izbori zovu izbori za Parlament? Kad mi neko kaže da je naša obaveza da razgovaramo sa građanima jeste, ali mimo ovog posla. Nisu nas građani plaćali da razgovaramo sa njima nego nas građani plaćaju da njihove stavove zastupamo ovdje da se borimo za te stavove ovdje. Pa, ako se ne izborimo vidjeće da smo se borili, pa ako se ne izborimo, a mi kao većina ne uspijemo, kazniće većinu. Prema tome, po meni to što mi razgovaramo sa građanima nema veze sa ovom funkcijom. I zbog toga meni ti argumenti zaista ponekad nisu jasni. Jedan odbornik opozicije, ja mu zahvaljujem, u podgoričkom parlamentu gdje su isti ti odbornici opozicije prihvatili je da, shodno odluci da svaki put prijavljuju odsustvo da bi dobili odborničku naknadu, i uredno ga prijavljuju, i to im ne smeta, ali taj odbornik opozicije je rekao jednu stvar-ljudi, mi ne bojkotujemo Skupštinu lokalno jer ja kad bih bojkotovao ja ne bih primao platu. E, to je za mene bojkot i to je rekao jedan odbornik opozicije. Prema tome, ja govorim moj stav.

Što se tiče dijeljenja lekcija o moralu. Ja ovdje vjerujte mi nikome, evo godinu dana se znamo, nikome nisam dijelio nikakve lekcije o moralu. Za mene u životu je bitno ko priča, a ne što priča. Za mene u životu, i držim se te krilatice, i nju je rekao Martin Luter King, jedan čuveni građanski aktivista, koji je rekao "Ništa na svijetu nije opasnije od iskrenog neznanja i savjesne gluposti". Prema tome, ja ne bih volio ako nekog od mojih kolega, ja vas sve poštujem, vidim i dio toga da je u pitanju savjesna glupost. Ja se tako ponašam. Zbog toga još jednom da bih donio svoju odluku o ovome sagledaću sve ove argumente, biću dosledan i principijalan. Da li će se to svidjeti nekome ili ne neka javnost prosudi. Ja mislim i ponavljam da je ova skupština i ovaj parlament moje radno mjesto dok god imam mandat poslanika.

Na kraju važno ili nije važno. Mi smo donijeli Poslovnik, čak mislim da nije to poslovnik većine nego zajednički, možda griješim nisam bio tu, gdje piše u članu 55 - poslanik je dužan da učestvuje u radu Skupštine i da odlučuje. Zbog toga ja generalno negdje od svih ovih modela najviše simpatišem model Belgije koji određivanje zarade vrši prema glasanju jer ja mislim da nije obaveza naša da pričamo o materijalu nego da glasamo jer kad glasate o materijalu kažete svoj stav. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:33:53)

Hvala vam.

Poštovane kolege, sada je na redu, poslednji iz diskutanata u ime klubova, poslanik Janko Vučinić.

Izvolite.

JANKO VUČINIĆ (30.07.19 22:34:06)

Poštovane građanke i građani,

Cilj ovih izmjena i dopuna Poslovnika Skupštine Crne Gore o kojima raspravljamo je taj da se poslanici pretvore u najobičnije činovnike i ovo je još jedan korak unazad, bijeg od demokratije i još jedan korak ka srozavanju Skupštine kao izvorne grane vlasti iz koje proističu sve ostale

grane.

Poslanik je neko ko je izabran od naroda, neko ko predstavlja određenu grupu građana koja mu je ukazala povjerenje da je predstavlja i bori se za njene interese putem političke borbe i poslanik jedino onome ko ga je izabrao može polagati račune šta i kako radi i može jedino biti sankcionisan od onih koji su ga birali. Kako će to oni uraditi, da li će to sankcionisanje biti to što ga neće više birati za poslanika ili će ta politička partija kojoj poslanik pripada dobiti mnogo manje glasova na izborima to je stvar građana koji će ocijeniti da li taj poslanik svojim radom i ponašanjem više zaslužuje njihovo povjerenje. Sa ovim izmjenama i dopunama Poslovnika koji ste predložili, gospodine Popoviću, vi ste preuzeli da umjesto građana kažnjavate poslanike i to novčano i to je potpuno besmisleno i nemojte misliti da bilo koga pogotovo ne one poslanike koje se rukovode političkim idejama, a ne ličnim interesima sa takvim kaznama možete da primorate da budu u ovoj zgradi. Namjerno sam rekao u ovoj zgradi jer ovu zgradu mnogi od nas poslanika ne smatraju Parlamentom iz razloga što je pretvorena u najobičniju pričaonicu i štampariju zakona po volji DPS-a i ostalih kvazi političkih i kriminalnih struktura koji upravljaju državom jer ne znam šta bi mogli uraditi svi nas 39 poslanika opozicije svaki dan ovdje danonoćno kada nasuprot nas imamo glasačku mašineriju kojoj i vi pripadate, gospodine Popoviću, koje glasaju ne po sopstevnom mišljenju nego po direktivi. Ja sam u ovu zgradu ušao, vratio se u stvari samo zbog ove govornice gdje mogu da iznesem svoje političke stavove i poruke i stavove i poruke političke partije kojoj pripadam ne zanoseći se da mogu na bilo koji način i bilo kakvim radom u ovom Parlamentu uraditi bilo šta za boljitak onih koje predstavljam, odnosno za boljitak i prosperitet društva. Zar zato nije dokaz da ni predlozi zakona opozicije ne mogu biti uvršteni na dnevni red, a kamo li da se koji od zakona koji predloži opozicija izglasa. Način na koji će poslanik da predstavlja one koji su ga birali to se poslanik dogovara sa njima i upravlja se prema njihovoj volji. Da li će to predstavljanje biti u ovoj zgradi ili će poslanik putem bojkota pres konferencija protesta boriti se i zastupati glasače to je njihova stvar, a ne vaša, gospodine Popoviću, i oni su njihovi pretpostavljeni, a ne nikako Administrativni odbor ili predsjednik toga odbora koji se ponaša kao neki inkvizitor ili možda predsjednik Skupštine.

Vi ste gospodine Popoviću, predsjednik Liberalne partije, kojoj je ideologija prije svega sloboda i demokratija, a ovo što ste vi predložili kroz ovaj Poslovnik više odgovara idejama King Jong Una nego jednoj partiji koja baštini ideje francuske revolucije, slobode, bratstva i jednakosti. S obzirom na vaše liberalne političke stavove koje ste iznosili ovdje u Skupštini ne mogu da vjerujem da je ovo vaš predlog, rekao bih prije da je to ideja vašeg većeg koalicionog partnera koji su vas iskoristili za nastavak obračuna sa opozicionim koji su oni započeli uvođenjem opomena i novčanih kazni u Poslovniku i koji hoće pošto poto da vrate opoziciju u Parlamentu i da prekinu bojkot.

Na kraju evo da kažem da je činjenica da režim želi poslanike opozicije kao činovnike, kao eventualne podnosiocce amandmana koji će se strogo pridržavati dnevnog reda i pravnih normi zakona, ali politika i politička djelatnost, poštovani građani, je nešto sasvim drugo, a to je iznošenje istine i borba za pravdu i bolje i uređenje društvo što je u ovom Parlamentu zabranjeno i kažnjava se novčano.

Gospodine Popoviću, ja bih vam predložio da povučete ovaj zakon jer ako bi on prošao, izgleda je sve spremno da on prođe, jedino bi vi bili kažnjeni.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:40:26)

Hvala vam.

Naravno, omaška je, nije u pitanju zakon. Ovo je Predlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika.

Poslanik Popović se javlja kao predlagač. Izvolite, imate pravo. Mi ćemo kad smo krenuli do ovako kasno da radimo raditi po Poslovniku, ali molim vas vodite računa o racionalnosti.

ANDRIJA POPOVIĆ (30.07.19 22:40:51)

Kao predlagač, htio bih nekoliko stvari da kažem. Danas se i na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu vodila korektna rasprava, plodna rasprava oko predloga ove odluke. Naravno sa kolegama iz opozicije se ne slažem. Glavni njihov argument je bio da imamo ovo istraživanje koje je uradilo Istraživački centar Skupštine imamo ga na sajtu Skupštine 27 država, da Crna Gora ne spada među tih 27 država po svom demokratskom kapacitetu, ali u svakom slučaju mi imamo tu i zemlje bivše eks Jugoslavije, imamo Srbiju, Makedoniju to su nama bratske, prijateljske države sa kojima se možemo mjeriti možda se ne možemo mjeriti sa onima koji imaju isto tako. Dakle, ja ću navesti primjer Srbije. Zakon o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj Skupštini Srbije predviđa umanjene ili oduzimanje poslaničke nagrade u slučajevima neprisustvovanja sjednicama plenuma i skupštinskih radnih tijela. Naime, nagrada poslaniku umanjuje se kad u toku mjeseca ne opravdano izostane sa jedne četvrtine sjednica Skupštine ili odbora. za 25%, odnosno sa polovine sjednica za 50%. Poslanik koji neopravdano izostane sa više od polovine sjednica u toku mjeseca nema pravo na nagradu. Makedonija Zakon o poslanicima uređuje pitanje primanja zarada poslanika koji ne učestvuju u radu Parlamenta, odnosno bojkotuju Parlament u skladu sa Zakonom o poslanicima. Poslanik koji ne učestvuje u aktivnostima Parlamenta bojkotuje nakon što parlamentarna grupa čiji je taj poslanik član javno objavi da parlamentarna grupa neće učestovati u radu Parlamenta, odnosno da će bojkotovati, prima jednu trećinu ukupne mjesečne zarade itd.

Samo da se vratim na sami početak. Dakle, ovdje je bila priča o moralnosti, nemoralnosti ovog Prijedloga, ja to nisam toliko ni lično uzeo, ja u svojoj sportskoj političkoj karijeri nikad ništa nemoralno nijesam uradio. Bar mislim da nijesam ako neko ima ijedan dokaz, nijesam pješački prelaz prešao mimo pješačkog prelaza. Ovdje je na djelu najveći poraz Skupštine. Dakle, ova nepravda se mora ispraviti. Mi smo rekli da mim čitavoga svijeta da postoji poziv, posao, funkcija, đe možeš da ne dolaziš na posao, a da primaš platu. To ne postoji niđe u svijetu. Naveo sam ove sve primjere i vjerujem da će Skupština ovo podržati. Čuo sam i ove komentare da je to Predlog nekoga drugoga. Ako mislite na DPS evo ih nisam mogao naćerati, nijesu neki od njih ni glasali juče, prekjuče kad se uvrštavalo u dnevni red, nemam pojma ni kako će oni glasati sutra (prekid)... savjest čista, Liberalnoj partiji savjest je čista, a nijesam siguran iako se ovo usvoji da će se uopšte primjenjivati, ali ja sam uradio što sam mogao. Liberalna partija je uradila što je mogla, a vi izvolite. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:45:11)

Hvala.

Komentar Slaven Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (30.07.19 22:45:18)

Kolega Popoviću, da se malo našalim, a možda i nije šala. Kažete ne znate ni kako će glasati sutra kolege iz DPS-a. Ja vjerujem da ni oni ne znaju. Još nije stigao glas iz kabineta. Znači, niko od njih vam sad ne može garantovati kako će glasati. Glasaće onako kako im se kaže sutra. Prema tome, to je ta razlika između ovoga parlamenta i drugih. Da vam ne ponavljam ponovo da je ovo jedina država gdje se nikad vlast nije promijenila. I džabe nam čitate kakvo je iskustvo Belgije, kakvo je iskustvo Srbije, kakvo je iskustvo Makedonije, bilo koga. To su sve države koje su po nekoliko puta mijenjale vlast. Možemo da pričamo za sebe da smo mi neki lideri, da su oni za nama, ali je ovo istina, i tu se ništa promijeniti ne može. Ovo je zemlja u kojoj se nakon više godina ubjeđivanja da napravimo Agenciju za antikorućiju ona osnuje i postavi se da po pedeseti put ponovim prvi rođak po, kako se ono kaže, po poboćnoj liniji nije bitno ili po tazbinskoj liniji premijera za onoga koji treba da ga nadgleda. Ovo je takva država. Ovo je država u kojoj se poslanik vrebja dok govori u Skupštini do jedan poponoći i onda se hapsi na Bulevaru bez skidanja imuniteta. Inaće, lićno ja sam jedan u stvari možda i prvi poslanik koji je uhapšen bez skidanja imuniteta usred noći 24. uveće, a poslije mene ne, mislim Andrija Mandić, jeste, ne nego i sedam dana prije toga 16. oktobra sam uhapšen ujutru u 6 sati i Vlado Bojović sa mnom, a onda

poslije kroz sedam dana. Oba puta, bez skidanja imuniteta. Danas se vidi da je sve to bilo nezakonito i neustavno, a to su sve vidovi pritiska. I kako vi očekujete da se mi borimo s vama? Mi smo se ovdje zatvarali da bismo sačuvali slobodu čovjeku za kojega je dokazano poslije da nije smio da bude uhapšen. Evo sad ćete da vidite šta će da se desi sa ovim slučajem vezano za Medojevića. Neustavno, ljudi. Vi sve probate što možete da učinite na silu pa tek kad vas uhvate ili kad neko napravi problem ili međunarodna zajednica nešto uradi, e onda izvlačenje - mi smo lideri u regionu. Protiv vas je svaki vid borbe dozvoljen, svaki. I kolege Demokrate i gospodin Abazović koji su sad u bojkotu, što se mene tiče potpuno legitimno to rade, da li im je pametno ili nije to je druga stvar, ali to je potpuno legitimno i niko nema prava da im se miješa u odnos sa glasačima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:48:21)

Hvala vam.

Pravo na repliku ima poslanik Nikola Rakočević. Izvolite.

Vi ćete dobiti komentar naravno, javili ste se, replika vama.

Evo da ponovim, ako Andrija Popović kaže ja ni sad ne znam kako ću sutra glasati poslanici DPS-a, to je saopšten stav, možda stvarno čovjek ne zna, a kad vi kažete ne znaju ni oni to je uvreda, molim vas, to je uvreda i ja sasvim opravdano dajem repliku u ime Poslaničkog kluba DPS-a javio se Nikola Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (30.07.19 22:48:30)

Hvala, predsjedniče.

Neću dugo kasno je pa pretpostavljam da ako nas iko gleda večeras eto da makar ne zadržavamo njihovu pažnju suviše dugo. Našalio se naravno kolega Radunović kad je kazao da čekam neku instrukciju za glasanje, evo ja zaista ne znam kako će moje kolege glasati o ovoj tački dnevnog reda. Ja ću ih zamoliti u ime kluba poslanika sutra da glasaju za Predlog gospodina Popovića, jer lično smatram da treba da glasaju. Međutim, evo mogu ja da se našalim pa evo da vas pitam jeste li se čuli sa predsjednikom Srbije, hoćete li glasati za ovaj Poslovnik ili ne? Možemo da razgovaramo tako naravno. Ja ne mislim da se vi čujete oko Poslovnika sa njim. Međutim, mislim da nema potreba da ovim ljudima, a vi obobro znate da su to ljudi sa svojim kredibilitetom, pošteni ljudi, to dobro znate da smo kolege, kao što i mi mislimo za vas. Tako da je dobro da se držimo civilizovane rasprave, a eto toliko o ovome, a naravno svoj stav o Predlogu gospodina Popovića uvaženog poslanika Liberalne partije ću u toku diskusije izraziti, a vjerujem da svi kojima je stalo do digniteta Parlamenta trebaju da glasaju za ovu odluku iz razloga što ona zapravo doprinosi i jačanju kredibiliteta poslaničke funkcije, ali i Skupštine u cjelini. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:50:31)

Hvala vam, poslaniče Rakočeviću.

Vi jeste zaista rekli ako bih se ja našalio, ali ako poslanik Radunović smatra da je uvredljivo to upućivanje da li ste komunicirali sa predsjednikom Srbije ja ću mu dati pravo na repliku. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (30.07.19 22:50:50)

Naravno da je uvredljivo, i to iz prostog razloga, baš što to dolazi iz redova kluba koji nije do sad pokazao ni na jedan način, ja mislim skoro da ne pamtim o bitnoj stvari, bilo kojoj, osim kad su neke nebitne stvari bile pa su se igrali, sjećam se par kolega pa pritisnu protiv, ali to je bilo nebitno. Kad su neke bitne stvari, nikad niko ne glasao bez onako kako je šef zamislio. A što se tiče ovoga za koga ste pitali da li ga komuniciramo da pitamo za takvo nešto, to se samo vidi, gospodine Rakočeviću, na žalost da se niste podizali kao političar u ambijentu među slobodnim

ljudima u Demokratskom frontu. Evo vam vjerujte mi na riječ. Niko ne zna što će da priča onaj sledeći koji ustane, niko. Mi zajedno funkcionišemo kao tim. Mi zajedno razmišljamo o ovim stvarima po čitavi dan, nema nikakvih instrukcija, a tek da nam se miješa neko van Demokratskog fronta. Ja vam garantujem evo za sebe mogu, a i za većinu od njih ovdje, nema toga autoriteta na svijetu koji može meni narediti da glasam za nešto što neću i vjerujte njima ovdje većini. Nikad u životu nisam glasao za nešto zašto sam smatrao da treba osim tako. Znači nikad u životu svome, ja vam to kažem. A ako je bilo nekad nekakva potreba, gledao sam da ne budem tu ako je bilo da se nešto ne slažem s ostalima iz kluba, ali nikad to nisam uradio na silu niti dozvoljavam da nekome padne na pamet da od mene tako nešto traži, a kamoli predsjednik Srbije s kojim 50% stvari ne dijelim kada je politika u pitanju. Znači, poštujem ga kao predsjednika Srbije, države koja je meni uz Crnu Goru najmilija, ne znam kako je drugima, skoro da je ne razdvajam, moram da vam kažem, vrlo blago, tek kao čovjek iz stare Crne Gore, ima ona jedna nit koja uvijek tu malo pobijedi, ali što se toga tiče tu se sve završava.

Volio bih, posebno vi kao mladi čovjek malo pokušajte da razmišljate kao potpuno slobodan čovjek. Družite se malo s nama kada smo na ulici da vidite malo i osjetite tu atmosferu kada se s građanima pomiješamo, kada date neku riječ ljudima, nije to baš tako lako onda vratiti se pa promijeniti, a vama ništa nije strašno da promijenite mišljenje od stepenica do plenuma ukoliko zazvoni telefon.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:53:47)

Hvala vam.

Da završimo ovdje s tom pričom o replikama, inače bi moglo dosta nekih komentara na raznorazne izjave. Sada ima pravo na komentar poslanik Janko Vučinić. Izvolite.

JANKO VUČINIĆ (30.07.19 22:54:04)

Vi navodite da u raznim državama, pogotovo u državama Evropske unije postoje kazne za one poslanike koji ne dolaze na sjednice i čak oduzimanje mandata. Vi tu zaboravljate da se u tim državama koje ste naveli vlast, odnosno parlamentarna većina, Parlament konstituiše na osnovu slobodnih izbora, na osnovu slobodno izražene volje naroda. Šta se dešava kod nas? Kod nas se ta slobodna volja naroda krade. Ona se prepravlja kao što je bilo na svakim izborima, a najviše na ovim zadnjim 2016. Ovdje je napravljena parlamentarna većina zahvaljujući nikom drugom nego jednom psihopatu i plaćenom ubici Saši Sinđeliću. Na osnovu njegovog svjedočenja ovdje je formirana parlamentarna većina. Vi mislite da bojkot poslanika, bojkot ovog nazovi Parlamenta nije opravdan. U potpunosti je opravdan. Zbog toga su poslanici opozicije izabrali bojkot kao vid političke borbe, proteste i preskonferencije. Jer, ovo ja ne smatram Parlamentom. Ovo je samo brbljaonica i štamparija zakona po volji DPS-a.

Ne trebate da me prekidate.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:55:50)

Prekidam vas. Izričem vam opomenu zato što ste uvrijedili Parlament. Izvolite, nastavite. Imate opomenu.

JANKO VUČINIĆ (30.07.19 22:56:11)

Ne mogu uvrijediti Parlament zbog toga što ovo nije Parlament.

Ne možete vi ovom izmjenom i dopunom Poslovnika da kaznite poslanike koji se rukovode svojim političkim idejama. Mi znamo da su se zbog političkih ideja polagali životi, a ne da se ne položi ta opomena, tih 10% ili 20% ili sada što ste povećali na 30%, 40%.

Gospodine Popoviću, vama se obraćam. Mislim da ovo nije vaša ideja. Mislim da je ovo ideja vaših većih koalicionih partnera. Vi s ovim ne možete apsolutno ništa da uradite osim da proradi inat i kod nas koji smo se na neki način privremeno vratili u ovaj parlament. Jedino što možete da uradite, možete da budete pakosni, da nanesete pakost. Ako vam je to cilj onda ste potpuno uspjeli.

Zašto me prekidate, imao sam još vremena?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 22:57:26)

Niste imali više vremena, isteklo vam je vrijeme. Vjerujte, uopšte mi nije interes da vas zakidam na vremenu. Čak mislim da je dobro da slušaju ljudi koga će glasati sledeći put.

Molim vas, sada bih zamolio jer imamo dosta prijavljenih poslanika da pokušaju da racionalizuju svoju priču. Prva poslanica je Jovanka Laličić, a nakon nje Branka Bošnjak. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (30.07.19 22:58:12)

Politika se, po mom mišljenju, mora voditi u institucijama, a vlast ostvarivati i gubiti na izborima. Vanparlamentarni vid borbe je dozvoljen. Međutim, ukoliko vanparlamentarni vid borbe počne od izbora pa do kraja onda moram biti gruba i banalizovati, onda nam izbori ne trebaju. Okupite građane i pričajte s njima, a za vas, izgleda, Parlament nije važan.

Poslovnik Skupštine je unutrašnji akt. Kolega iz DPS-a je rekao da je to unutrašnji akt kojim se regulišu prava i obaveze poslanika i naveo član 55 koji utvrđuje dužnost poslanika da učestvuju u radu Skupštine. Složila bih se s kolegom Mugošom koji je rekao da poslanici nisu bogovi. Mi se često zaklanjamo iza imuniteta da možemo govoriti u ovom Parlamentu što nam padne na pamet. Isto tako, sada bismo željeli da ne dolazimo u Parlament, da ne učestvujemo u njegovom radu, a da uredno primamo plate. Poslovnik koji smo ponudili jednako važi za sve poslanike, i vladajuće, i opozicione poslanike. Predviđeno je praktično oduzimanje plata zbog toga što se te odredbe ne poštuju.

Međutim, lako je gledati spolja i kritikovati ono što mi kao vladajuća većina donosimo, pri tome tražiti mane. Mi smo sve ovo vrijeme uredno radili, donijeli veliki broj zakona u oblastima od značaja za život naših građana i privrednih subjekata. Čekali smo i pozivali opoziciju, ali smo djelovali u skladu s ustavnim i zakonskim ovlašćenjima i obavezama. Predano smo radili za izbornom zakonodavstvu i okončali ovaj posao. Nedavno su me moji prijatelji pitali ima li igdje ovo da poslanici bojkotuju Parlament, a primaju redovno platu. Nisam im mogla navesti primjer. Mogla sam im reći samo ovo što je i rekao kolega da u okruženju i svim evropskim zemljama takvih slučajeva nije ni zabilježeno. Svi oni koji ne poštuju Poslovnik ili Zakon o poslanici snose jasno propisane novčane kazne.

Stoga, podrška izmjenama Poslovnika koje idu u tom pravcu. Možda je moje mišljenje koje želim da iskažem da smo to trebali i ranije uraditi. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:01:11)

Hvala vama.

Poslanica Branka Bošnjak, a neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 23:01:17)

Zahvaljujem.

Prvo da kažem predlagaču, ne možete vi u ime Liberalne partije jer ta partija nije ni učestvovala na izborima, koliko znam bili ste na listi "Sigurnim korakom DPS - Milo Đukanović", kao pojedinac, a ne kao partija i ne znam kako ste klub formirali, to je potpuno protiv Poslovnika

jer ta partija uopšte nije učestvovala na izborima. Prema tome, iza vas ne stoji partija nego vi sami ili u dogovoru s ovim vašim s liste. Znači, nemate taj legitimitet. Ovdje nam dostavljate sve s onim logom Liberalne partije, a to je sve protiv Poslovnika.

Druga stvar koju hoću da kažem jeste da je nekad bila dobra praksa, mislim da je to u svim parlamentima, da se Poslovnik donosi konsenzusom ili najvećim mogućim konsenzusom. Ovaj saziv Skupštine krenuo je da mijenja Poslovnik i da disciplinuje poslanike, pa ste potpuno protivustavno, jer poslanik ne može da odgovora za izgovorenu riječ, a vi ste unijeli u naš Poslovnik ...

Poslovnik je postao kaznionik ili već ne znam kako zbog toga što mi moramo da odgovaramo za izgovorenu riječ. To je upereno samo protiv Demokratskog fronta, niko nije kažnjen bez predstavnici Demokratskog fronta i jeste ovaj predlagač, na sopstvenu inicijativu, protiv Poslovnika jer ste se naknadno javili i molili kaznite me, kaznite i onda ste kažnjeni.

Mene interesuje, kako ste sve ovo fino zamislili, ja sam Poslovnik, odnosno one odredbe već su na Ustavnom sudu i već su se istaknuti pravници kada smo imali sjednicu Administrativnog odbora oglasili i rekli da je to protivustavno. Možete da nas kaznite oduzimanjem riječi, ali materijalna kažnjavanja koja vi najviše volite i mislite da ćete nekoga time utjerati sada u Parlament, možda i jeste, nisam sigurna, ali nekako to ne ide.

Ono što hoću da mi kažete kome se mi pravdamo, opravdanje, postoji li razredni starješina, mogu li roditelji da dođu da nam opravdaju izostanke sa sjednice, ovo postaje sve previše smiješno. Ono što je interesantno i što želim da mi odgovorite, pošto Ustav predviđa da možemo profesionalno da obavljamo funkciju, a šta je s nama koji ne obavljamo profesionalno funkciju, kako ćete da kažnjavate, evo ja sam ta što profesionalno ne obavlja, a onda šta je s nekim preduzetnikom koji ima veću platu nego što je poslanička, pa nema nikakva primanja u ovoj Skupštini, kako ćete da ga kaznite, je li to diskriminacija. Ovo što vi radite je jedna obična smijurija. U drugim zemljama, druge zemlje su druge zemlje za sebe. Bojkot koji naše kolege upražnjavaju je vid političke borbe. Ne doživljavam da je meni poslodavac, u stvari nije jer meni nije radna knjižica ovdje, a ja sam vrlo revnosna, čini mi se.

Prema tome, kolege, mislim da je ovo po malo degutantno, niste razmislili do kraja, a onda sada se ovdje krenulo kao smanjuju se neke kazne, ove se povećavaju, ne znam čemu ovo vodi, ovo vodi ka većem razdoru i polarizaciji. Očigledno je vama neko naredio da se ovako ponašate i radite i mislite da treba da disciplinujete ljude. Svi smo mi neđe zreli ljudi i svi znamo šta treba da radimo i kako da se ponašamo i građani kao naši jedini poslodavci će nas kazniti. To što vi radite protivustavne stvari to je vaš problem.

Ono što hoću da kažem, mnogih ovdje poslanika ima kojima bih ja lično da sam poslodavac dala povećanje i možda još jednu platu da sjede kući nego da donose štetne odluke u ovom Parlamentu, a posebno kada su kadrovska rješenja u pitanju. Mislim da bi i građani bili zadovoljniji da su neke plaćali da sjede kući, da ovdje ne dižu ruke i da ne budu taster poslanici i da ne kvare mnogo štošta u ovoj Crnoj Gori sa svojim pogrešnim i lošim odlukama po našu državu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:06:16)

Hvala vam.

Oprostite, poslaniče Sekuliću, za komentar se javio poslanik Popović.

Ne mogu uticati da odustanete od komentara ili bilo čega, vodite, molim vas, računa o racionalnom nastupu. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (30.07.19 23:06:31)

Veoma kratko će to biti. Ispravna navoda.

Dakle, koalicionim sporazumom DPS-a i Liberalne partije 2016. godine pred parlamentarne izbore su regulisani naši odnosi i Liberalna patija je imala svoje predstavnike na toj listi, kao što ste i vi imali na listi Demokratskog fronta. Ne ulazim u to kakav je vaš koalicioni sporazum niti me

to zanima. Mislim da je to opet moja lična stvar i da je to koalicioni sporazum Liberalne partije i Demokratske partije socijalista.

Druga stvar, pominjene Ustavni sud. Dakle, Ustavni sud nijedne od 27 evropskih država koje su obuhvaćene ovim istraživanjem nije poništio te odluke. Ako to crnogorski uspije ne mogu tu ništa da uradim. Ako to crnogorski uspije da poništi odluke Skupštine, a to se ni u jednoj državi Evrope nije desilo onda je to već problem nas i našeg Ustavnog suda. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:08:03)

Imate pravo na odgovor na komentar. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 23:08:11)

Kolega Popoviću, evo ovdje na sajtu Skupštine kaže lista poslanika i poslanica. Lista Sigurnim korakom! DPS - Milo Đukanović. Ođe se vi niđe ne pominjete kao Liberalna partija. Kakav koalicioni sporazum. Ovdje fino piše DPS - Milo Đukanović. Jeste li vi bili DPS ne znam, Liberalne partije ođe nema. Ne znam kakav je taj koalicioni sporazum tamo, ali se niđe u nazivu liste, a vi ako ste koalicija trebalo je to da smjestite i u naziv liste. Nije to problem kako ćete zvati listu nego vi odlično znate da to nije bio koalicioni sporazum dvije partije nego se tu radilo o nekom drugom aranžmanu.

Prema tome, činjenica je da vi ovo što radite ne možete da radite u ime Liberalne partije nego možete da radite kao pojedinac s liste Milo Đukanović nesigurnim korakom. Nije vam trebalo ovo. Ne znam zašto uzimate uvijek od njih da vam daju onaj vruć krompir i da vi nekakve "prijave poslove" obavljate za njih. Uvijek kada treba nešto da se kažnjava, da se neko proziva oni nađu jer ste im vi najeftiniji ili je možda to nekakva obaveza koju ste vi stekli, koju ste vi s njima postigli prije izbora u ovim vašim sporazumima da vi budete taj koji će kada je njima neprijatno da nešto odrade da onda vas prvo isture da vi to radite, ali prosto nije vam trebalo i toga ste neđe svjesni. Jer, kada ste završili ovo obrazlaganje rekli ste - evo, spreman sam, počinje paljba. Vi znate da su vam isturili u prve redove da mi po vama udaramo, ali vaš je problem što pristajete na takve stvari. Mislim da niste trebali i da vam to u stvari i ne pripada, imajući u vidu i snagu i sve zbog čega ste tu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:10:36)

Poslaniče Popoviću, prijavili ste se za komentar, komentar ne može. Imate proceduru vi i tražio je proceduru poslanik Rakočević, ali molim vas procedura.

ANDRIJA POPOVIĆ (30.07.19 23:10:48)

Poštovani predsjedniče Skupštine, mislim da ste trebali da reagujete, vi ste u tom momentu pričali. Ovdje je došlo i do teške uvrede i do klevete, diskreditacije, diskvalifikacije. Nijesam spreman to da trpim. Vi nijeste čuli sve ono, vi ste najeftiniji poslanik ovdje itd. Tada treba da prekinete tu sjednicu Skupštine. Ko nema kućno vaspitanje ne može da uđe u Skupštinu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:11:31)

Molim vas, poslaniče Popoviću, zaista pošto mi je prišao poslanik Rakočević nisam čuo, ako je bila uvreda takvog tipa najeftiniji poslanik, u tom smislu izvolite repliku, ako tražite repliku.

Poštovane kolege, dolazite da mi se obratite, predsjedavam čitav dan, ako ste to rekli imate pravo na repliku. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (30.07.19 23:11:55)

Predlagač neke odluke i da se onda krene s uvredama, klevetama, diskreditacijama na ličnoj ravni. To stvarno nema niđe zbog toga što sam ja predlagač neke odluke bilo kakve. Da li se radi o zakonu, o odluci, prosto je nevažno.

Veoma cijenim uvaženu poslanicu Bošnjak, ali ne mogu da vjerujem da vi dozvoljavate da idemo do tog nivoa.

Zbog toga što sam nekakvu odluku predložio potpuno mi je nevažno, eto važno mi je zbog toga što mislim da se velika nepravda nanosi ovom Parlamentu, 230.000 zaposlenih u Crnoj Gori dva dana neopravdano da ne dođu na posao dobili su momentalno otkaz. Mi smo toliko favorizovani, znači nas 81 poslanik možemo da radimo što nas je god volja. To neko shvata da je to nepravda nanesena opoziciji. Sve mi možemo da izvrnemo, ali odavno se zalažem za rješavanje ovog statusa, to traje ne mjesecima nego godinama. Naravno, zbog raznoraznih kalkulacija i u okviru parlamentarne većine nijesam imao pobornike takvog rješavanja ovih problema. Molim vas da ubuduće bilo kakvu ličnu uvredu, diskreditaciju, klevetu da prekinete zasijedanje. Nisam našao život na putu da bih dozvoljavao da me bilo ko vrijeđa pod ove već starije godine. Stvarno to nema smisla.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:14:15)

Hvala vam, poslaniče Popoviću.

Kada ste mi rekli što vam je saopštila poslanica Bošnjak, a ja nijesam mogao to da čujem jer sam razgovarao s drugim poslanikom koji je tražio sugestiju, odnosno konsultaciju, onda sam vam dao repliku. Pravo da vam kažem, nema nikakve potrebe da povisujete glas, izrazite vaše negodovanje. Mogu da kažem da što se tiče poslanika SD-a ništa vam nismo sugerisali i ništa niste tražili od nas, predložili ste ovo autonomno. Pretpostavljam da to mogu da potvrde i ostali poslanici. Kako će neki poslanik o tome da razmišlja to je već njegova stvar.

Vi, poslanice Bošnjak, ne možete dobiti komentar. Želite proceduralnu intervenciju? Molim vas, proceduralno. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (30.07.19 23:15:18)

Proceduralno vama.

Žao mi je što vas dovodi jer je ovo potpuno izvučeno iz konteksta i ovo uopšte nije bilo ovako kako predstavlja dramatično kolega Popović. Čini mi se da me je uvrijedio time što pominje kućno vaspitanje. Mislim da ovdje boli istina. Žao mi je što ga boli istina. Radije bih da je on uspio da mi odgovori na ovo pitanje kako za one koji neprofesionalno obavljaju funkciju poslanika kako je on sve ovo zamislio ove njegove izmjene Poslovnika, ali očigledno da sam tamo ubola tamo gdje najviše boli.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:15:56)

Hvala vam.

Nije proceduralna intervencija. Informisao sam se kasnije, vi ste rekli izvršava prijavu poslove, to jeste uvredljivo i zaslužuje repliku.

Vi ste, poslaniče Rakočeviću, tražili proceduralnu intervenciju. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (30.07.19 23:16:20)

Ne želim da se nastavlja ova polemika u ovakvom tonu, ali prosto mislim da je važno jer je pomenuta lista Sigurnim korakom. Samo hoću da potvrdim da je uvaženi poslanik Popović apsolutno jednak na toj listi bio koliko i svaki kandidat za poslanika iz Demokratske partije socijalista. U prilog tome ide koalicioni sporazum koji imamo. Dakle, imamo koalicioni sporazum povodom te liste.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:16:48)

Hvala vam.

Poštovane kolege, sada riječ ima konačno poslanik Predrag Sekulić, a neka se pripremi poslanik Jovan Vučurović. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (30.07.19 23:17:03)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, u kasnim noćnim satima teško je održati koncentraciju, ali pokušaću da svedem na ono što je najmanja mjera ovih izmjena Poslovnika. Izmjene ovog poslovnika koje je izmijenio gospodin Popović, naš uvaženi kolega, otvorile su dvije grupe pitanja. Prvo je pitanje da li smo spremni da usvajamo evropske standarde, evropske mislim kao geografski pojam, ne samo ono što je standard Evropske unije. Veoma često u ovom Parlamentu, kada nam u goste dolaze ministri iz Vlade ili direktori agencija, javnih preduzeća itd. veoma često smo spremni da podsjećamo na te evropske standarde i da kažemo da oni ne rade svoj posao dobro i da bi trebalo da rade kako to rade ministri u Evropskoj uniji.

Međutim, kada naš uvaženi poslanik Popović predloži nešto što je evropski standard onda kažemo evropski standardi ne treba da se odnose na nas. Zašto? Mi smo nešto drugačiji. U redu, nije problem, ali ako nećemo evropske standarde hajmo ono što su standardi regiona. Ne, ne želimo ni standarde regiona. Uz malo podsjećanje, bojkot je standard regiona. Bojkot nisu izmislili evropski političari. Bojkot parlamenta su izmislili političari u regionu. To možete da vidite u albanskom Parlamentu, u Parlamentu Srbije, u Parlamentu Bosne i Hercegovine. Oni su čak otišli najdalje. Desilo se u par navrata da su i poslanici vlasti bojkotovali Parlament, ali to je neka druga priča. To je prva grupa pitanja.

Drugo pitanje, da li na ovaj način Demokratska partija socijalista ili većina u ovom Parlamentu želi da spriječi kolege iz opozicije da bojkotuju. Ne, zaista ne mislim da na ovaj način mi sprečavamo kolege da nastave svoj bojkot. Oni slobodno mogu da nastave, mogu i kolege iz Demokratskog fronta da učine nešto po tom pitanju, ali ne mislim da to što su uvedene neke sankcije, govorim o materijalnim sankcijama da na bilo koji način će spriječiti kolege koji žele da istraju u svojoj političkoj borbi bojkotom da to i urade. Čini mi se da tu negdje miješamo te pojmove.

Naravno, dozvolite i par odgovora na ono što se čulo u ovom Parlamentu tokom rasprave. Vi optužujete nas da smo mi krivi za vaše političke neuspjehe. Izvinite, kolege, ali ne mogu to da prihvatim. Uz sve uvažavanje činjenice da smo imali u protekle tri decenije puno uspjeha, Demokratska partija socijalista, prije svega, ali ne mogu da prihvatim da mi budemo odgovorni za nešto što je vaš neuspjeh. Čini mi se da se negdje zamjenjuju teze. Mi smo loši zato što smo bolji od vas ili mi smo loši zato što smo na vlasti. Dozvolićete samo da građani odlučuju o tome ko će biti na vlasti, a ko ne. Čini mi se da tu moramo da povedemo računa, ne vjerujem da nas mnogo građana Crne Gore večeras gleda, ali hajde da se dogovorimo oko ovih stvari. Znači, poštovanje evropskih standarda ne samo za druge nego i za nas s jedne strane, a s druge strane, uvažene kolege, morare nešto da mijenjate u svom političkom nastupu da bi eventualno došli u situaciju da vi budete na ovoj strani Parlamenta. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:20:34)

Hvala vam, poslaniče Sekuliću.

Prosto pitam da li su poslanici koji su se prijavili da diskutuju, a ima ih još dosta, saglasni da možda smanjimo vrijeme na tri minuta? U redu. Nastavljamo po pet minuta. Mislim da bi to svi mogli da uradite. Na primjer, predlažem da pokušate da racionalizujete svoja izlaganja, pa vi vidite koliko.

Poslanik Vučurović, a posle njega Milorad Vuletić. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (30.07.19 23:21:14)

Dok mi ovdje razgovaramo o ovoj temi, iza kulisa se dešavaju dogovori između Demokratske partije socijalista i Demokratske Crne Gore o njihovom ulasku u Radnu grupu za izbornu zakonodavstvo. Imao sam prilike da vidim taj dokument. Dakle, sve smo bliži toj, rekao bih, možda od sutra i zvaničnoj, sada još uvijek nezvaničnoj koaliciji na tom nivou između DPS-a i Demokrata. Možda je ovo što nas je gospodin Brajović pustio ovako večeras da se razmašemo i pričamo o ovoj temi čisto da se zamaskira ta situacija koja se dešava iza kulisa u kojoj i on lično učestvuje, kao i neki međunarodni predstavnici, a to što su oni pričali to ćemo sutra saopštiti ovdje u Skupštini i ulogu međunarodnih predstavnika u toj novoj koaliciji Demokrate - DPS, očigledno i Socijademokrate.

Što se tiče ove tačke, hajde da ne dužim previše, očigledno radi se o jednoj smišljenoj akciji da se prvenstveno ovdje sputaju i da se onemoguće u svojim diskusijama, slobodnim diskusijama poslanici prije svega Demokratskog fronta. Pričao sam kad je bila tema vezana za etički kodeks. I kad uvežemo etički kodeks i ovaj rigidni predlog gospodina Popovića, onda, dakle, od Skupštine neće ostati ništa ni od slobode govora u Skupštini jer samo uporedite, premrežite onaj etički kodeks smiješni sa ovim predlogom i vidjećete šta će ostati od slobode govora o Skupštini. Doduše, to ne interesuje Demokratski front. Vi nas ne možete spriječiti naravno bilo kakvim kaznama, kao i do sada što nas niste mogli spriječiti, i slobodnu Crnu Goru koju predstavlja Demokratski front da saopštimo ono što nam je na umu, bukvalno sve što nam je na umu ćemo i dalje saopštavati, a Vi i dalje kažnjavajte. I jasno Vam je bilo sada da kazne na nas ne utiču jer slobodni ljudi su slobodni ljudi, a oni koji su zarobljeni jednom u svom umu su zaraobljeni. To je tako uvijek bilo i biće.

Dakle, praksa je pokazala ovdje da se inače ovaj poslovnik koristi kako bi kao batina u rukama predsjedavajućih kao sredstvo kojim vladajuća većina pokušava da disciplinuje sve nas ovdje. I ja mislim da je uopšte ovo što je gospodin Popović predložio da je ovo naručio lično predsjednik Demokratske partije socijalista. Dakle, gospodin Popović je to stavio u proceduru, jer čovjek je dok diskutuju poslanici Demokratskog fronta, predsjednik Demokratske partije socijalista je u totalnom haosu, i on na ovaj način pokušava da nekako skrene pažnju sa svega toga. Dakle, da li je sljedeći korak ovdje uvođenje fizičkih kazni? Dakle, to je pitanje da li je ovdje sledeći korak uvođenje fizičkih kazni, da možemo očekivati od nekog od poslanika DPS-a da predloži zabije klinove pod nokte ili nešto slično za izgovorenu riječ. Dakle, i meni je ponekad žao ljudi koji vode ove sjednice. Žao mi je kada pristaju na tu ulogu, kada pristaju na ulogu da Milo Đukanović, naručuje da se oduzimaju riječi i ovdje da se opominju poslanici Demokratskog fronta, da bi on liječio svoju sujetu i svoju paranoju. Evo ja sam poslednji put kažem zbog riječi konkretno folirant i prevarant. Dakle, Vi i drugi gospodin predsjedavajući, Vi ste ljudi elokventni, dakle imate raskošan i bogat vokabular, i recite mi koju ja drugu riječ da upotrijebim kad me neko direktno prevari u oči ovdje. Znači, moram iskoristiti da li riječ prevarant ili ne znam koju drugu ili kad se neko folira da kažem folirant, a onda sam kažnjen opomenom ili kad kažem neko ko je ukrao kad kažem lopov, znači, postoji li neka druga riječ. Dakle, Vi ćete mi vjerovatno objasniti, ne morate sada da me prekidate nego možete da mi objasnite to u replici ili u komentaru. Dakle, kazne pokazuju da ljudi koji ih izručuju, osim što slijepo slušaju lidera DPS-a, očigledno nemaju ni demokratskog kapaciteta, partijski su ostrašćeni, gaje animozitet prema poslanicima, prema Demokratskom frontu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:26:17)

Hvala vam.

Neću trošiti stvarno svoje vrijeme na objašnjavanje Vama, to što smo mogli da objasnimo objašnjavao sam.

Sada ima riječ Milorad Vuletić, neka se pripremi poslanik Milun Zogović.
Izvolite.

MILORAD VULETIĆ (30.07.19 23:26:35)

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi građani,

Dakle, i ovo je jedan demokratski iskorak, rekao bih, u vođenju dijaloga opozicije i pozicije. Dobro je da se čuje različitost u mišljenjima, poimanju određenih stvari, koje se dešavaju u ovom parlamentu i uređenju normative koja treba da nam posluži za efikasniji i kvalitetniji rad ovog parlamenta. Naravno da Poslovníkom treba da se uvede red u rad Parlamenta, tako bih rekao, to je osnovna poenta ovog dokumenta. Kako i na kakav način? Dakle, da se jednako odnosi prema svima nama, i iz pozicije i iz opozicije, dakle pojedinačno prema svakom od nas poslanika.

Iskustva iz okruženja, iz regina, iz Evrope smo čuli, da ih ne ponavljam. Svako na svoj način to reguliše, ili Poslovníkom ili zakonom. Doista, kao pravnik imam jednu dilemu, koju ću saopštiti u daljoj priči. Da li Poslovník djeluje samo interpartijski, da li djeluje samo ovdje u okviru rada u plenumu i na odborima ili se odnosi na ličnost poslanika, da li poslanik, i to je dilema, u radnom odnosu, da li se na njega primjenjuju odredbe Zakona o radu ili o zaradama ili je lice koje predstavlja određenu grupu svojih birača i kojima podnosi račune za svoj rad. Ovo govorim iz prostog razloga definitivno neuobičajno je, nelogično i nepojmljivo, da jedan dio naših kolega, koji je priznao izbore samim tim što je prihvatio mandat u ovoj skupštini, i što prima platu, ne radi posao koji mu je dat tim mandatom, a to je da ovdje zajedno sa nama u plenumu zastupa interese svojih birača i na jedan profesionalan ili odgovoran način se predstavi svojim biračima u dijelu realizacije njihovih potreba i želja. No to pustimo politici i pustimo birače. Zaista mi sa ove strane dovoljno vodimo računa o svakom našem glasaču i biraču u tom dijelu da na najkorektniji i najpošteniji mogući način prezentiramo ono što oni traže od nas u ovom parlamentu, a to je realizacija programa, govorimo o DPS-u, konkretno iz kojega dolazim, i na jedan akademski način pokušavamo da javnost animiramo sa onim što radimo. Nije dobro što se na svakom koraku podmeću noge, bilo sa koje strane, sve crni đavo pojede sve ne valja ništa od dijela i medija od dijela, nevladinog sektora, od dijela slobodnih nekih strelaca ili analitičara. Nije valjda da je sve tako crno, naprotiv.

Velike iskorake smo napravili posebno u zadnjih 20-ak godina, toga smo svi mi ovdje dobro svjesni i zato smo mi na vlasti i zato mi radimo, ovo što radimo. Ne zbog toga što smo neznaveni, kako oće da nam inputiraju nego valjda što realizujemo ono što zacrtamo zajednički ovdje u ovim klupama. Što se samog Poslovníka tiče, dakle definitivno se nešto mora raditi, trebalo bi mi duga priča od odrebi Poslovníka. Dakle, prava i dužnosti poslanika član 50, plate, nagrade član 51, dužnost poslanika da učestvuje u radu član 55, novčane kazne 110 b, odsustvo poslanika član 56 i obavezno pravdanje odsustva, to mi je nejasno, i zato je dobro da pričam na ovu temu. Ne moramo mi danas donositi ni kvorum, niti danas niti sutra, ali dajete da počnemo nešto neki razgovor valjda zajednički da dođemo do nekih optimalnih rješenja u dijelu onoga što će činiti boljitak i na kraju vrati dostojanstvo ovome Parlamentu kako ga je uvijek imalo, ne kažem da ga sad nema, nego na još bolji i kvalitetniji način da ostvarujemo ulogu poslanika koja se od nas očekuje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:31:34)

Hvala vam.

Nećemo vratiti dostojanstvo Parlamentu, Parlament ga ima, a da Vam kažem svi poslanici o sebi govore kad govore o ovom parlamentu.

Za komentar se javio poslanik Neđeljko Rudović.

Izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (30.07.19 23:31:52)

Hvala, gospodine Brajoviću.

Cijeneći vrijeme samo jedna informacija. Pošto nisam siguran da su kolege pročitale analizu koju je Istraživački centar Skupštine uradio prije dvije godine, za ove potrebe se koristi u elaboracijama, u toj analizi se govori nešto potpuno suprotno od onoga što kolege iznose i uvjeravaju javnost Crne Gore da su sve zemlje Evropske unije u svojim zakonodavstvima ili poslovnica unijele odredbe o kažnjavanju onih poslanika koji ne učestvuju u radu Skupštine iz bilo kog razloga. To jednostavno nije tačno. Ja stvarno mislim da ako idemo sa ovom logikom koja je inaugurisana večeras, ja mislim da onda trebamo da razmislimo da li treba da kažnjavamo i nas koji smo, možda zavisi to evo skoro je ponoć, možda malo nemarni prema svom poslu i koji ne govorimo istinu. A istina je sledeća: Nije tačno da su u svih 27 članica Evropske unije propisane kazne za poslanike koji ne dolaze u Skupštinu i koji bojkotuju rad Parlamenta iz bilo kog razloga. Pročitaću precizno o kojima se radi. Dakle, Češka, Hrvatska, Island, Njemačka, Rumunija, Slovenija, pri tom imamo još Dansku i Švedsku, čisto radi informacije za javnost Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:33:45)

Odgovor na komentar poslanik Vuletić. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ (30.07.19 23:33:49)

Nije tačno ni to kolega što vi kažete da sam ja pobrojao ove zemlje nego sam se pozvao samo na priču mojih kolega, da je ne bih ponavljao, da su iskustva različita i iz regiona i iz Evrope, i da ih ima koji regulišu kažnjavanje novčano poslovníkom ili zakonom, i da je to kod mene dilema što je kvalitetnije i što je bolje. Ja sam se pozvao na priču kolega poslanika koji su do tih informacija došli na način vrlo jednostavan. Niko ne bi pominjao države u kojima se to tako na reguliše i ne bi zloupotrebljavao ovu govornicu na način kako vi to radite i nije to korektno sa vaše strane da vi nekome kažete da netačno iznosi podatke. Ja bih stvarno molio za ubuduće, makar kad ja pričam dobro Vodim računa o svemu što kažem, o svemu što kažem makar tako da mi se odgovori u komentaru ili u bilo kojoj vrsti diskusije sada.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:34:58)

Samo da vam kažem nešto.

Vi ste komentarisali njegovu diskusiju. On je odgovorio na komentar. Vi možete evo da ću vam pola minuta za ispravku navoda. Izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (30.07.19 23:35:20)

Gospodine Vuletiću, ja nijesam zlonamjeran, ja samo držim da poslanici treba da barataju činjenicama. Vi ste i sami rekli da niste pročitali elaboraciju dokumenta o kojem diskutujete i za koji ćete da glasate i vi ste dovoljno rekli, pa vi ste sad rekli da niste pročitali nego da ste se pozvali na vaše kolege. Ja sam vam iznio ono što su činjenice.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:35:40)

Molim vas, hvala vam.

Pazite, poslaniče Rudoviću, hvala vam, ali moram da kažem i ne bih vam sada davao riječ. Poslanik Vuletić nije rekao da nije pročitao akt o kome će da se izjašnjava i nemojte o tome da pričamo.

Kratka ispravka navoda predlagaču poslaniku Popoviću. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (30.07.19 23:36:11)

Dakle, ključni nalazi zaključaka istraživanja se u najkraćem može svjesti na činjenicu da svih 27 zemalja Evrope, ne Evropske unije koje su obuhvaćene u istraživačkom radu propisuju jasne novčane i druge sankcije za poslanike koji u kontinuitetu ne prisustvuju sjednicama Skupštine i radnih tijela. Sankcije se kreću od procentualnog umanjenja novčanih naknada za poslanike preko potpunog ukidanja zarada do oduzimanja mandata poslanicima koji bojkotuju ili na bilo koji drugi način neopravdano u kontinuitetu ne izvršavaju poslaničke obaveze u Skupštini. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:36:49)

Hvala vam.

Ja se nadam, poslaniče Rudoviću, prvo ću poslaniku Vuletiću da dam, da čitate isti materijal poslanik Popović i vi.

Poslanik Vuletić, izvolite.

MILORAD VULETIĆ (30.07.19 23:37:02)

Kolega Rudoviću, meni je jasno da vi vrlo vješto pokušavate da podmetnete nešto, ali nije fer. Ja nijesam tako rekao. Vi mene podmećete nešto pred građanima Crne Gore da ja pričam o nečemu o čemu kao pojma nemam, narodski rečeno, je li tako? Pa tako ste rekli. I nemojte to da radite. To je podmijetanje kukavičjih jaja bez ikakve potrebe u jednoj korektnoj raspravi koju vodimo i mi sa strane pozicije i vi sa strane opozicije po ovom dokumentu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:37:47)

Hvala vam.

Nema više diskusije u ovome, poslaniče Rudoviću.

Slušajte, predlagač je, molim vas, predlagač poslanik Popović.

Kolege molim vas, poslanik Popović kao predlagač pročitao je materijal gdje rekao 27 zemalja Evrope, a ne 27 zemalja Evropske unije. To je sad pročitao. Šta? Ja sam sad slušao što je on čitao, molim vas nemojte da o tome pričate.

Kolege, sada ima riječ poslanik Milun Zogović, a neka se pripremi poslanik Andrija Nikolić. Izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (30.07.19 23:38:57)

Poštovani građani, u ovim sitnim satima "među javom i međ snom" slušajući uvodno izlaganje predlagača, ne mogu baš najjasnije da razlučim u kojoj se tačno dimenziji mi nalazimo. Pa sam tako očekivao da će se uvodno izlaganje završiti sa nekim novim inovacijama, uvođenje kazne društveno korisnog rada, klečanja na pasulju ili na nečemu drugom ili, što je rekao kolega Vučurović, ko malom Radojici zabadanje klinaca ispod noktiju na način kako bi koalicioni partneri držali neposlušne poslanike, a predlagač izvršavao radnju. Međutim, ova priča o izmjenama i

dopunama Poslovnika na ovaj način nema ni političko ni pravno utemeljenje. Politički ona ne može biti utemeljena iz razloga što ni na jedan relevantan način mi ovdje ne možemo odrediti ko je taj ko će procjenjivati rad bilo od kog izabranog predstavnika naroda, a još manje ko može biti relevantan da određuje materijalne sankcije.

Što se pravnog neutemeljenja tiče, opšti pravni akt kakav je Poslovnik služi da definiše unutrašnju organizaciju i postupak, i njime se ne mogu smanjivati materijalna prava bilo kog poslanika. Ova odredba Poslovnika, isto kao i član 110 b i 110 c, ne može izdržati provjeru ustavnosti, jer u pravnom sistemu u kom mi funkcionišemo ne postoji jasna definicija između funkcionalnog i ličnog imuniteta. Poslanik uživa potpuni umunitet. Iz tog razloga nikako se ne mogu sužavati materijalna prava na ovakav način. Ovim odredbama se krše članovi Ustava od člana 83 do člana 88. Imunitet se ne može ni prostorno, ni vremenski ograničavati, a kad ne može više onda ne može ni manje. I pored jednog opšteg apsurda i načina na koji mi predlažemo ovakve odredbe srozavajući ovaj uvaženi dom na najniži mogući nivo, igrajući se obdaništa, vi tražite da neko ode procjenjuje da li neko na pravi način zastupa interese građana koji su ga delegirali ili ne. Na kraju krajeva brinete o finansijama. Iza svakog poslanika stoji određeni dio građana koji kroz podršku daje kvotu da bi neko bio predstavnik u ovom domu, a ti građani izmiruju svoje obaveze, plaćaju poreze i na kraju oni su poslodavci i finansijeri narodnih predstavnika i vi ne možete na ovakav način prekraćivati izbornu volju građana. Na kraju svi ćemo podnijeti račun onim građanima koji su nas birali i oni su jedino relevantni da procjenjuju naš rad, ali ovdje postoji jedna mnogo opasna tendencija o kojoj je govorio poslanik Vučurović kako vi non stop imate potrebu da disciplinujete poslanike opozicije i kako gotovo tri godine ste izgubili tražeći formu da disciplinujete neposlušnu opoziciju. Ja mislim da vam je to nepotrebno, da treba da se suočite sa realnošću i da mnogo više vodite računa i značaja da pridajete nekim mnogo bitnijim temama i aferama koje nanose mnogo više štete državi Crnoj Gori, kao što je ova poslednja afera koju je pokrenuo poslanik Nebojša Medojević svojim javnim nastupima kad ste ga svi ovdje napadali kako on iznosi poluistine, neistine, kako optužuje neke nevine ljude, a danas počelo sviranje klavira, ali to je tek početak. Budite sigurni, nećemo vam dozvoliti da to ostane na nekim sitnim ribama. Ovo mora da vodi do vrha, do onih najodgovornijih, do prvih familija, do prve braće, do prvih sestara, do prvih sestrića, do sinova i na kraju do očeva, jer svako ko misli da može da pljačka ovu dravu, a da vi to zamaglujete u ovom domu nekakvim predlozima i vođenjem brige da li neko dolazi u ovaj parlament ili ne, i samo još sekund da mogu da završim.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:43:59)

Hvala.

Ne može sad ni sekund, a znate zašto? Zato što sam vas 10 puta zamolio da vodite računa o vremenu, sada ću se ja baš striktno pridržavati pet minuta, jer zaista je kasno. Hvala.

Izvolite, naravno proceduralno.

MILUN ZOGOVIĆ (30.07.19 23:44:20)

Na kraju ste odlučili da baš presječete kada je u pitanju moja diskusija i da primijenite to pravilo koje ste ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:44:25)

Ne, nijesam uopšte odlučio o vama, nego već tri poslednja govornika imaju tačno prekid kad je isteklo pet minuta. Provjerite. Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Andrija Nikolić, a neka se pripremi poslanik Goran Radonjić. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (30.07.19 23:44:45)

Hvala, poštovani predsjedniče Brajoviću.

Poštovani građani Crne Gore, u članu 55 Poslovnika Skupštine smo zapisali da je poslanik dužan da učestvuje u radu Skupštine i Odbora čiji je član i da odlučuje. Da li treba kažnjavati poslanike poslovnički zbog neizvršavanja obaveza ili ostaviti građanima da cijene da li su oni koje su birali da ih zastupaju na ovom mjestu izvršavali svoje obaveze ili ne? Može biti ozbiljna dilema i mislim da je prije nego što izvedemo neki konačni zaključak tim povodom potrebno podsjetiti na nekoliko važnih detalja koje treba da nam trasiraju put ka toj odluci.

Parlament je izabrano mjesto gdje se svakog dana provjerava odgovornost izabranih predstavnika naroda. Zbog toga i postoje parlamentarni izbori, jer na tim izborima građani odlučuju o procesu akreditovanih predstavnika koji treba da odlučuju o njihovim sudbinama. Vrlo sam precizno da kažem selektirao ovaj termin baš tako. Radi se o sudbinama ljudi, jer se u ovom domu odlučuje o zakonskim tekstovima koji u značajnoj mjeri utiču na ono što je svakodnevni život građana Crne Gore. Dakle, možemo svakako da se saglasimo svi međusobno da je najosjetljivije mjesto kod ljudi u današnjem vremenu džep, odnosno novčanik i da svaki udarac po džepu ili po novčaniku mnogo više boli od bilo kog drugog, uključujući možda čak i ono fizičko nasilje, ali ovdje imamo okolnost da tri godine od konstituisana ovog parlamenta postoje izabrani predstavnici naroda ili poslanici koji nijesu ušli u ovaj visoki i uvaženi dom. Mislim da je to okolnost koja upućuje na ozbiljne deficite u pogledu lične odgovornosti i da smo dužni da makar zbog građana Crne Gore otvorimo tu temu u Parlamentu. Ne zbog toga da bih da kažem podsjećali na jedan manir neodgovornosti, nego prosto da oni ljudi koji svakodnevno izvršavaju svoje radne zadatke koji pokazuju odgovornost prema svojim poslodavcima bilo da je riječ od državi ili o privatnim licima znaju da postoje i oni o kojima oni odlučuju na izborima, a koji te svoje obaveze izvršavaju na neki potpuno drugačiji način ili ih uopšte ne izvršavaju.

Kad je riječ o bojkotu izbora što jeste jedan od načina političkog djelovanja dozvolićete da imamo i politički odnos prema tome, a moj lični utisak je da bojkot Parlamenta od strane dijela opozicije ili u startu kompletne opozicije nije vaš odnos prema neregularnosti izbornog procesa. Mislim da je to bio vaš pokušaj da još jednom tom vaninstitucionalnom metodom pokušate da smijenite vlast, jer kako drugačije da razumijemo vaše ponašanje i u Budvi i u Kotoru, ako ne priznajete rezultate parlamentarnih izbora na državnom nivou, a tragom tih istih rezultata koji su održani istog dana formirali ste vlast u te dvije crnogorske opštine. Treba da nas navede na zaključak da su građani Kotora i Budve možda manje plašljivi u odnosu na ostatak Crne Gore i da ih ono što ste vi kategorisali kao pokušaj državnog udara nije plašljiv u odnosu na druge građane, građane u drugim opštinama.

Takođe, možemo da se zapitamo da li postoji princip ako ne priznajete regularnost izbora, a otpremili ste jednog od opozicionih predstavnika Dritan Abazovića da u vaše ime traži mandat od predsjednika države za formiranje Vlade. Pa ste taj isti mandat tragom tih rezultata koje ne priznajete nudili Bošnjačkoj stranci. Dakle, svaki princip prije nego što je i postao princip pao je u vodu i onda (prekid)...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:49:49)

Na žalost, ne može, nisam dozvolio prethodniku, hvala vam i druga stvar na moju zamolnicu odustao je od komentara poslanik Radunović.

Ja sad predlažem naravno da vodite računa, repliku ću svakako davati, ako je ko zasluži da ukinemo, odnosno odustanemo od komentara da bi svi imali riječ. Ja vas i dalje pozivam da skratite svoja izlaganja.

Sada ima riječ Goran Radonjić, a nakon njega poslanik Dragutin Papović. Izvolite.

GORAN RADONJIĆ (30.07.19 23:50:27)

Zahvaljujem.

Poštovani građani,

Uoči ponoći Predlog za izmjene i dopune Poslovnika tipičan je primjer loše namjere i loših posljedica na politički i uopšte društveni život. Navodno Predlog je motivisan brigom prema biračima, poslanicima i prema široj javnosti i naravno kao i uvijek briga za novac građana. Da je vladajućoj koaliciji stalo do novca građana oborila bi lokalnu i državnu vlast koje prave milionske štete, koje dozvoljavaju i prave zloupotrebe. Recimo, u slučaju "Limenka" ili u slučaju "Ramada". Smijenili bi svaku Vladu koja dopušta da se poreski dug nagomila na stotine miliona eura. Da im je stalo do poslaničkog digniteta, ne bi se nikad moglo dogoditi da se hapse poslanici, da se izvrgava ruglu sama ideja poslaničkog imuniteta. Da je vladajućoj koaliciji stalo do javnosti i do građana niko nikad ne bi stvorio zlokobni plan - jedan zaposleni četiri glasa. Nikad niko ne bi ni mogao da pomisli da se ponaša kao u aferi "Koverat". Pozvan bi bio na odgovornost ministar čiji diplomata javno kaže da bi zapalio ljude koji su došli u crkvu.

Gradonačelnik ne bi mogao nikada da bude, a pogotovo ne glavnog grada neko ko javno kaže da ne vidi način da se zaposle ljudi koji, kako on procjenjuje misle politički nekako kako se njemu ne sviđa, na primjer da su protiv države. Ovdje se radi dakle o tipičnom demagoškom napadu na političke protivnike, gdje se pokušava da se poslanici i opozicije prikažu kao neki paraziti koji žive na račun građana, primaju ogromne plate, a ne rade ništa. Moram da kažem da je to jedna sramotna propaganda u koju ne učestvuju samo onih od kojih bi se to očekivalo nego i neki mediji, navodno opozicioni, na žalost i neke NVO organizacije.

Poštovani građani, ne ide čovjek u opoziciju u Crnoj Gori, ako želi novac i privilegije. Ako nekoga interesuju honorari, savjeti, upravni odbori, državni stanovi, dnevnice, putovanja, službena kola, tenderi, novac na različite načine dobijen, zaštita od zakona, zloupotrebe, zapošljavanje preko veze, pa ne ide on u opoziciju valjda se zna gdje se ide za takve stvari. Naprotiv, u opoziciju se ide i postaje se član i funkcioner neke opozicione stranke da se suprostavi jednom zulumu i nepravdi koja traje decenijama. Čovjek koji tako uđe u opoziciju spreman je mnogo toga da trpi, spreman je mnogo toga da žrtvuje zbog borbe za neke ideje i ideale. Ako je dozvoljeno da kažem i na ličnom planu. Mnogo bih bolje prošao da sam ćutao, da sam mogao da pretrpim nepravdu i da mi nije bilo muka više da gledam i slušam šta se oko mene dešava. Mnoge sam nepravde i doživio, i na ličnom i na profesionalnom planu, pa i ljudi koji su moje kolege, moji prijatelji, moji rođaci, moji saradnici. I sada da neko govori o nama koji smo u opoziciji i koji trpimo zbog toga čitavog života, naše porodice da mi to radimo zbog novca. Pa to je cinizam koji je nedopustiv. Dakle, ako sam prihvatio da budem poslanik opozicije nisam radio da bih sad dobio neke privilegije, najzad ja ne radim ovdje, ja sam profesor na Univerzitetu. Ja sam prihvatio da to radim da bi ljudi koji su poput mene imali nekoga da govori ono što i oni misle. Najzad da dam poruku da nije sve izgubljeno, da nije elementarna pristojnost, stručnost, moral da nije zgažen i poražen za sva vremena. Dakle, zalažemo se za principe slobode i pravde. Ne zato da dođem na vlast zajedno sa svojim kolegama, pa da postajam ja nekoga i naši prijatelji mimo zakona, mimo pravila, mimo morala. Meni ne traba da me neko preko veze, i nikad u životu me niko preko veze nigdje nije ni stavio. Ja samo želim da bude društvo u kome će se cijeniti stručnost, moral, u kome će elementarne vrijednosti da važe i kad bude tako neću se baviti politikom. Mnogo ima ljepših za mene oblasti, sfera interesovanja ima mnogo i mnogo više uživam u mnogim drugim stvarima, ali ne mogu nepravdu da trpim. Ne mogu, i vjerujem da je tako i sa vama koji još uvijek, nadam se, gledate ovo i koji reagujete na ovaj način emotivan kad gledate šta se radi u ovom domu, u ovom navodno visokom domu.

Dakle, zašto dolazi do bojkota? Zašto dolazi bilo gdje na svijetu do opstrukcije, do vanparlamentarne borbe, pa valjda zbog nepravde, valjda zbog neslobode, valjda zbog nefer uslova. Pa, nismo mi valjda došli tako što smo koverte dobijali od tajkuna, i nismo se valjda zaklinjali pitali kako da se štitimo od neprijatnosti, a onda nas snimci demantuju. Je li neko smijenio i pozvao te ljude na odgovornost? Ovdje nam se kaže da se Poslovnik o radu poštuje, a šta je sa elementarnom pristojnošću, kad će se ona poštovati.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (30.07.19 23:55:30)

Hvala vam.

Poslanik Dragutin Papović, neka se pripremi poslanica Marina Jočić.
Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (30.07.19 23:55:40)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege,

Mislim da se suština ovoga pitanja rješava neposredno nakon izbora kada se, naime, oglase konačni rezultati, kada se utvrde osvojeni mandati, i onda se poslanici koji su dobili mandat na izborima odluče da li će da taj mandat prihvate. Ako odluče da prihvate taj mandat onda oni prihvataju i izbore na kojima su dobili taj mandat i prihvataju politički sistem u kome će da djeluju. Onda oni prihvataju i Skupštinu kao dio političkog sistema, a samim tim prihvataju i pravila rada te Skupštine. Oni tada prihvataju kako obaveze tako i prava iz toga što su postali poslanici, odnosno članovi Skupštine. Kada dođu u Skupštinu tu je Poslovnik koji ne govori ni o poslanicima pozicije ni opozicije nego govori o poslanicima, i o tome na koji način se ovdje radi i šta su dužnosti svakog poslanika, bez obzira na to kojoj političkoj partiji ili političkoj većini, odnosno manjini pripadao. I pravila su sasvim jasna. To je nešto što je, po mom mišljenju, veoma jasno, veoma čisto. Ako neko misli da nije bilo nešto u radu na izborima, on treba da odbije mandat kao što je, recimo, to bilo u Albaniji, odnosno kao što je to bilo u kasnijoj fazi. Dakle, u kasnijoj fazi su u Albaniji neki poslanici smatraju da je politički sistem toliko narušen da treba da vrate mandat građanima i vratili su, i onda bojkot dobija smisao. Ovako prihvatite mandat, prihvatite pravila i privilegije, ali ne želite da se pridržavate pravila rada ove institucije. Po mom mišljenju na toj ravni to nije adekvatno, odnosno to nije principijalno.

Ovdje još ono što je značajno to je da poslanici imaju dvije vrste odgovornosti. To je politička odgovornost, to je odgovornost prema onima koji su ih birali i Poslovnik, odnosno Skupština se time ne bave. Poslanici svojim radom, kako u Skupštini, u partiji, u javnosti, bilo gdje imaju tu političku odgovornost prema građanima koji su ih birali. U Skupštini poslanik, prije svega, ima institucionalnu odgovornost, odnosno odgovornost prema instituciji u kojoj radi, nastupa u kojoj djeluje, a ta naša odgovornost je izuzetno velika. Danas se ovdje govorilo nije poslanik neki zanatlija pa mu se može propisati neka radna obaveza. Naprotiv, poslanik ima neuporedivo veću obavezu, dužnost, odgovornost od bilo kog radnika u Crnoj Gori. Zamislite kad bi se svi ovako ponašali. Prihvatimo poslaničke mandate i kažemo ne moramo da radimo. Šta? Ne može nam niko ništa mi smo poslanici van sistema, iznad sistema. Ne, ja mislim da smo mi najodgovorniji u sistemu i nije tačno, recimo da to što je neko poslanik opozicije automatski znači da ne može ništa da uradi. Poslanik opozicije može da uradi dosta toga ako radi u skladu sa onim što je Poslovnik i ako nastoji da tu svoju funkciju koristi na adekvatan način, na ozbiljan način. Može dosta toga da se uradi. I zato u stvari ljudi, odnosno građani i biraju, biraju poslanike da urade nešto ovdje jer ovo što je bojkot to je antipolitika. To je suprotnost od politike, to je ono, što su nam rekli mnogi ljudi iz Evropske unije, to je potpuno besmisleno. Da se svi tako ponašaju sistem ne bi funkcionisao na što bi ovo ličilo. Ja mislim da u stvari bojkot pokazuje suštinu politike onoga koji je stupio u bojkot i mislim da bojkot odražava nedostatak kvalitetne politike jer ovdje treba se pojaviti, treba govoriti, treba argumentovano govoriti, treba ozbiljno raditi. To ipak nije lako, i tu se pravi razlika. Prema tome, mislim da je ovdje situacija veoma jasna, čista i da ovdje nema zaista ništa sporno. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:00:30)

Hvala i vama.

Sada riječ ima poslanica Marina Jočić, neka se pripremi poslanik Miloš Nikolić. Izvolite.

MARINA JOČIĆ (31.07.19 00:00:38)

Poštovani građani,

Ponoć je upravo otkucala, i mi iz Demokratskog fronta se pitamo da li neka policija čeka ispred Parlamenta da nekoga od nas otme, kao što je to učinila 29. novembra sa poslanikom Nebojšom Medojevićem. Međutim, šta god oni radili i šta god ova većina radila mi smo na svom putu, i nećemo od njega odustati. Predlog ove odluke o smanjenju plata pitala bih samo prije svega na osnovu kog dokumenta se traži ovo. Vi pominjete Poslovnik. Šta znači poslovnik, a posebno šta znači Poslovnik koji ste vi jednoglasno donijeli? Po tom poslovniku možete da izglasate šta god hoćete. Ja očekujem, s obzirom da ste nas za ove dvije godine, koliko smo u Parlamentu, toliko iskažnjavali, pa ste nam sada neki etički kodeks nametnuli, pa sada ovo oduzimanje plate, očekujem za jesenje zasijedanje da svojom većinom, koju imate i kojom možete bilo šta da izglasate, da tražite da se uvedu i fizičke kazne. To bi bio logični red stvari. Ko će to da izvršava ne znam baš, ali eto vidjećemo. Pretpostavljam da će to sledeće da se desi.

Dalje, argumentacija na kojoj se zasniva ovaj predlog je stvarno više nego smiješna. O istraživanju u vezi ovih 27 zemalja u Evropi, zašto ste krenuli od tanjeg kraja, krenuli ste od kažnjavanja, što niste krenuli od standarda za izbore?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:04:10)

Molim vas sad vas upozoravam.

Ne, ne govorili ste sumnju, izrazili sumnju moral predlagača. Molim vas vodite računa o tome što pričate on je vaš kolega. Mislite o njemu što god hoćete.

Ja vas zaista molim pošto smo rekli i zamolili da ne bude komentara, zaista vodite računa. Izvolite.

MARINA JOČIĆ (31.07.19 00:04:33)

Dalje, mislite li vi gospodo iz DPS-a i većinskih stranaka da ste vi zaradili platu onih mjeseci dok nije DF bio u Parlamentu vi ste po 30 tačaka dnevnog reda usvajali, jeli to rad. Mi vas za to nijesmo prozivali i nijeste spremali uopšte, nego ste jednoglasno usvajali bez ikakve rasprave.

Jeste li vi zaradili platu? Kažete nema nikoga u Crnoj Gori ko ne dolazi na posao zarađuje platu. Ima, evo ja ću vam reći, Javni servis dvije trećine ljudi ne radi ništa tamo, mnogi ne dobijaju plate. U mnogim lokalnim upravama gdje nezakonito zapošljavate da je to vrsta korupcije nemaju ljudi stolice pa ne dolaze na posao. Oni ne dobijaju plate, a mi dobijamo, mi dobijamo budžet od 1.700 strana to treba pročitati pa obrazložiti i napadati ili podržati. Koja je to mjera rada o običnom radnom odnosu 40 sati je nedeljno radno vrijeme. Ko nama može da izmjeri radno vrijeme u 10 ujutru krenemo pa u 5 završimo, pa poslije toga idemo na sastanke širom Crne Gore, pa se pripremamo za sljedeći dan. Ko je taj ko može da izvrši mjeru rada poslanika? Oni koji bojkotuju i oni se na neki način angažuju i mi smo dok smo bili u bojkotu neprkredino radili.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:06:01)

Ne možete, oprostite. Slušajte ovdje je kao i drugi poslanici najbolje to pokazao poslanik Radonjić, njega sam prekinuo bukvalno u pola riječi, ali je prihvatio to te smo tako predlog zauzeli.

Hvala vam.

Poslanik Miloš Nikolić, sada ima riječ, a neka se pripremi poslanik Predrag Bulatović.

Izvolite.

Želite li kaznenu repliku?

Imate pravo na kaznenu repliku, budite kratki ili ne to je tri minuta kako god.

ANDRIJA POPOVIĆ (31.07.19 00:06:52)

Zahvaljujem, neću da se raspravljam sa damama ne na ovom nivou, prihvatam sve uvrede, klevete, sve što dolazi sa te strane.

Dakle, konstruktivna rasprava da, ali ja sam dužan da kažem zbog Liberalne partije koja je u različitim aranžmanima učestvovala na izborima 2006, 2009.godine, 2012.godine, 2016.godine. Bila je opozicija osam godina, posljednjih šest godina smo pozicija imali smo da pojasnim još jedanput koalicioni sporazum sa dva poslanika.

Ja sam rekao da neću ići na onaj nivo, ali zbog Liberalne partije da pojasnim još jedanput, zato što se to mnogo puta ovdje čulo. U Parlamentu koalicioni sporazum sa dva poslanika, zašto nijesmo imali četiri, šest, deset, tako su donijeli naši partijski organi odluku. Ali u svakom slučaju poštujem dame poslanice, kolegice što god da mi kažu, prihvatam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:08:25)

Izvolite proceduru.

MARINA JOČIĆ (31.07.19 00:08:32)

Molim vas, ne želim da me tretirate kao damu u ovom Parlamentu, ja sam poslanica Demokratskog fronta i svaki način komunikacije za mene je prihvatljiv na koji mogu ja da odgovorim. Molim vas nemojte da me ponižavate, jer ja nijesam samo žena nego sam poslanik i političarka.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:08:56)

Hvala.

Nije proceduralna intervencija, ali rekli ste i u redu je.

Hvala vam.

Sada riječ ima Miloš Nikolić, Predrag Bulatović neka se pripremi. Izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (31.07.19 00:09:19)

Hvala vam.

Poštovani predsjedniče, gospodine Brajoviću, poštovane kolegice i kolege,

Dakle, danas je pred nama tema koja se tiče Poslovnika Skupštine Crne Gore odnosno odluka koju uvaženi gospodin Popović podnio o izmjeni samog Poslovnika i negdje je prirodno da se kroz našu diskusiju dotaknemo bojkota i dotaknemo i samog pitanja i značenja bojkota jer ipak iz njega i derivira ovaj predlog o sankcionisanju.

Dakle, ja govorim u svoje lično ime, apsolutno mogu da razumijem bojkot kao jednu od oružja ili oruđa političke borbe. Opozicija ukoliko spori legitimitet izbornog procesa i spori pobjedu i ako za to ima razloga ili nema razloga jer je to njihov stav može zauzeti takav stav.

Međutim, ukoliko ga zauzme onda to podrazumijeva jedan korpus ponašanja koji je značajano drugačiji od ovog što imamo u Crnoj Gori. Dakle, ukoliko ne priznajete izborni rezultat ne priznajete legitimitet koji crpi iz tog izbornog rezultata onda bojkotujete i ono što su vam prava i ono što su vam obaveze. Kada ovo govorim uopšte ne želim da stvorim ovu priču da li neko prima platu ili ne prima platu ili je dolazio na posao ili nije dolazio na posao. Govorim, u ravni principa ukoliko ne priznajete izbora ne možete da priznajete ni to što ste dobili ili to što dobijate na osnovu rezultata izbora, a vis te dobili da budete poslanici i to sa sobom podrazumijeva svi smo dobili da budemo poslanici, a to sa sobom podrazumijeva određena prava i određene obaveze.

Dakle ovdje nije riječ o bojkotu Parlamenta, ovdje je riječ o selektivnom bojkotu, odnosno bojkotu obaveza, a uredno korištenju onoga što su prava po osnovu nečega što se ne priznaje. Ne priznaje se iz političkih razloga, a ne iz bilo kakvih drugih koji se mogu logički argumentovati. Upravo zbog toga, što imamo ovakvu selektivnost bojkotujemo koja se odnosi samo na prava koja se odnosi samo na obaveze a ne i na prava imamo dužnost da takav bojkot na neki način ne

dopustimo, odnosno da ukažemo na njegovu neprincipijelnost.

Zbog toga smatram da su sankcije u odnosu na ono što su obaveze poslanika, nešto što je u potpunosti i moralno i etično i principijelno. Postoji još jedna teza koju dominantno da kažem forsiraju poslanici iz Demokratske Crne Gore da poslanik nije poslanik samo u Parlamentu već svuda na ulici itd. i to je nešto što je apsolutno tačno. Ali, je poslanik dominantno poslanik u Parlamentu i dominantna njegova uloga je da bude u Parlamentu i da vrši one funkcije koje Parlament predviđa. Zakonodavnu, kontrolnu i sve ostale. Da li te funkcije poslanici opozicije crpe zadovoljavajući način kroz neki obim prava koji bi željeli o tome možemo razgovarati.

Ali su svakako birani da ih vrše u Parlamentu, sve ono što poslanik radi van Parlamenta svakako takođe jeste njegovo jeste obaveza kao odgovornog poslanika, kao odgovornog predstavnika građana, kao politički društveno aktivni lica da razgovara sa građanima da ima tu vrstu komunikacije, da ih ubjeđuje o uspješnosti svoje politike, to je nešto što je sastavni dio posla, ali čini 10 ili 15, ili 20% ukupnog posla. 80% posla je ovaj rad ovdje i zbog toga je zaista ružno forsirati tu tezu koja, kažem dominantno, ne dolazi od strane poslanika Demokratskog fronta već Demokratske Crne Gore, kako su oni poslanici u kafani, na ulicu i u razgovorima sa građanima, ali za to bojkotuju ovaj dom. Svi smo mi poslanici i ovdje i van nje, ali to ne znači da našu centralnu ulogu treba zanemarivati na ovaj način i na ovaj način je banalizovati kako se to pokušava uraditi sa te strane.

I evo za kraj, možda ću biti malo kraći od pet minuta, jedna šala. Ovdje smo noćas optuženi da sklapamo koaliciju sa Demokratskom Crnom Gorom, kolege iz Demokratske Crne Gore nas optužuju da sklapamo koaliciju sa Frontom u Budvi, riječ je o određenim fikcijama. Možda proizvodi vatentnih želja da te partije budu u koaliciji sa Demokratskom partijom socijalista ali ono što su jedine činjenice jeste da su upravo te dvije partije jedine trenutno u koaliciji i to u Budvi i Herceg Novom i to koliko su funkcionalne neću odgovoriti. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:13:52)

Hvala vam.

Poslanik Predrag Bulatović, a neka se pripremi poslanik Nikola Divanović. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (31.07.19 00:14:02)

Dame i gospodo, poštovane kolege poslanici,

Ja nemam nikakvu gorčinu prema ovom predlogu koji je dat, on je samo kontinuitet nečega što je nižeg ranga u odnosu na ono što je ova skupština uradila prema poslanicima Demokratskog fronta. Možda ispunjavam neku demagošku funkciju jer kada je god novac u pitanju i primanja poslanika ma kog, onda ni jedan građanin koji glasa i vlast i opoziciju nema pozitivan odnos prema tome.

Rasprava je besmislena ako imamo u vidu sljedeće stvari, ovdje je kidnapovan poslanik Nebojša Medojević i sproveden u zatvor suprotno Ustavu. Po istoj toj odluci Milan Knežević je bio zatvoren u Skupštini Crne Gore. Poštovani građani, vi koji gledate, ova skupština je suprotno Poslovniku, suprotno zakonu odredila pritvor Andriji Mandiću, Milanu Kneževiću, Nebojši Medojeviću. I šta nama znači 60% na platu, ništa. Ali predlagaču sugerišem, niste dobro ovo analizirali, ovo je razrada aktuelnih odredaba Poslovnika koje kažu da je dužan da opravda odsustvo, pa neopravdano odsustvo povlači to i to.

Poslanici koji bojkotuju Parlament su obrazložili i opravdali svoje odsustvo i mi kad smo bili u bojkotu i Demokratska Crna Gora, mi smo se vratili ne za to što su razlozi zbog koga smo bojkotovali prošli, nego koristim ovaj mikrofoni, a Poslovnik, Kodeks i predsjedavanje su inkvizicija prema Demokratskom frontu, prije svega. Ovdje je ubijena i sloboda govora. Mi ustavno pravo imamo da saopštavamo svoje stavove. Opomenama odzimanjem riječi, i to je poslanica Bošnjak dala pred Ustavni sud, će se vidjeti da vi nemate to pravo da radite.

Ovdje neko kaže - mi poslanici opozicije možemo nešto da uradimo. Ne možemo ništa. Gledam poslanike DPS-a, gledam članove Odbora za anatarupciju, nemaju snage ni hrabrosti

političke da kažu Milivoju Katniću da je prekršio zakon. 15 dana se borim da dokažem da ovo što piše u Zakonu o Tužilaštvu da je dužan da dostavi izvještaj povodom odluke koju je glasao i DPS kad je Milivoje rekao nemam pravo, mijenjaju se stavovi. O čemu mi pričamo ovdje, vi ste jedna obična glasačka mašina predsjedništva Demokratskoj partije socijalista, jedna obična glasačka mašina Mila Đukanovića i njegove familije i to je suština čitave priče.

Poštovani građani, ovaj poslovnik je nebitan, neka ga usvoje kako god hoće. On je dio radnji proganjanja opozicije i Demokratskog fronta prije svega. Poslovnik se nikad nije donosio bez konsenzusa, izborno zakonodavstvo se nikada nije donosilo bez konsenzusa.

E sada, želim da kažem jednu stvar. Predsjednik Skupštine je za danas zakazao sjednicu za 17 sati. Bez konsultacija oko radne grupe izbornog zakonodavstva. Mi smo napustili radnu grupu za izborno zakonodavstvo zbog kidnapovanja Nebojše Medojevića, zbog silovanja Ustava, zbog toga što je urađeno prema Milanu Kneževiću i Nebojši Medojeviću. I sad se svi prave ovdje blesavi o čemu se radi. Ja imam u ruci nešto što je papir koji je do mene stigao kako se mijenja član 11 Odluke koju smo usvojili. Član 11 se davao, čak mogućnost ove postojeće odluke da Odbor za izborno zakonodavstvo, kada bi radio, predloži tehničku vladu.

Ovo što je neko dogovorio iza leđa Demokratskog fronta i kompletne opozicije, podrazumijeva da će se sutra neko naći od vas da da amanadman da, ako se usvoji izborno zakonodavstvo, nadgleda neka radna grupa. Ko to ruši sporazum o budućnosti koji smo mi 39 potpisali. A jedan od ključnih stavova u tom sporazumu jeste tehnička vlada, zna se po kom principu, da ne govorim o drugim uslovima. Jasno je da se ovdje želi afera koverat, afera fakturi i odsustvo spremnosti DPS-a da se demokratizuju izborni zakoni zabašure sa 60% ovog

PREDŠEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:19:04)

Hvala vam.

Isppravka navoda, apsolutno je netačno da je predsjednik zakazao Skupštinu za sutra bez konsultacija, a to ću da kažem, za danas, a to ću da kažem kada vam objasnim plan rada za sutra.

Sada ima riječ Nikola Divanović, a neka se pripremi poslanik Neđeljko Rudović. Izvolite.

NIKOLA DIVANOVIĆ (31.07.19 00:19:36)

Uvaženi predsjedniče Brrajoviću, poštovane kolege,

Dobro je da nemamo više dilemu ko je predlagač ovog akta i ja smatram da je to dodatni kvalitet zaista što dolazi iz jedne tako profilisane partije, dakle od Liberalne partije jedan ovakav akt, mislim da je možda i bilo vrijeme o tome da porazgovaramo i dobro je da večeras imamo raspravu na ovu temu. Ja sam svakako saglasan sa većinom diskutantata oko toga da je legitimitet poslanika nesporan i da on izvire iz glasova koji stoje iza svih nas i dakle tu nemam dilemu ali smo, mogu li koletе. Dakle, saglasan sam oko toga, ali nisam svakako saglasan oko toga da je oko nekog ekskluziviteta poslaničke funkcije. Naprotiv, složiću se sa većinom mojih kolega, dakle koelga iz kluba Demokratske partije socijalista, mi treba da budemo prvi među jednakima da svojim ponašanjem i svojim odnosom prema poslu i prema obavezama budemo primjer ljudima koji su nas birali. Dakle, poslanik svakako ima pravo da bira svoj modus ... Ali, svakako sa druge strane nema pravo da ignoriše ono što su mu obaveze, na kraju krajeva, propisane ovim poslovnikom i to je osnovna tema. I potpuno prihvatam tu dilemu.

Ono oko čega nemam dilemu to je koliko je danas u bilo kojoj demokratiji na svijetu apsurdno biti tvorac toga demokratskog ambijenta, dakle biti poslanik, biti tvorac parlamentarne demokratije a biti van parlamenta. Dakle, politički i ako hoćete logički apsurd koji apsolutno ne mogu da opravdam. I prosto mislim da je to jedan, ako hoćete, deformisan pristup politici. Jer, zamislite kad bi oni ljudi koji su glasali za te poslanike koji bojkotuju rad Parlamenta slijdili takav primjer, ti građani. Zamislite kad bi oni oponašali poslanike koji ne dolaze na posao. Mislim da taj model nije poznat ni u jednom društvenom ni društveno ekonomskom ni političkom uređenju. Dakle, nije ovdje riječ ni o DPS-u, ni o DF-u, ni o bilo čemu od toga. Dakle, riječ je o odnosu

prema državi, prema politici i na kraju krajeva o odnosu prema građanima koji su nas birali.

Kao što je kolega Miloš Nikolić rekao, postoji jedna neprincipijelnost, dakle jedna selektivnost u pristupu dobro došle su sve privilegije, dobro došla su sva prava, ali se naravno bojkotuju samo u onom dijelu koji se tiče obaveza, a postoji jedna druga principijelnost o kojoj su govorili poslanici opozicije, a to je princip da je u borbi protiv nas sve dozvoljeno e tu postoji principijelnost i mislim da to nije dobro. Samo sam to htio da kažem.

Dakle, ako postoji ta principijelnost onda je to bitna to je zaista imanentna razlika naših politika.

Demokratska partija socijalista vladajuća većina, koalicioni partneri našu politiku nikad ne odlikuje borba protiv bilo čega. Naša borba je uvijek za nešto. Znači i ova tema je takva za jedan bolji okvir. Apsolutno uvažavajući sve ove dileme, a na kraju krajeva čuli ste i najavu šafa našeg poslaničkog kluba, vjerujte da je nemam dilemu oko toga kako ćemo mi glasati oko ovoga. Ali, se radi o principu za i principu protiv.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:23:32)

Hvala i vama.

Nema poslanika Rudovića u sali, onda riječ ima poslanica Aleksandra Vuković, a neka se pripremi poslanik Andrija Mandić.

Izvolite poslanice Vuković.

Zato što nijeste tražili riječ, zato što se nijeste prijavili, ne zaključili smo spisak.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (31.07.19 00:24:19)

Hvala, uvaženi predsjedniče Brajoviću.

Pa evo raspravljamo o Poslovniku, a kolege iz opozicije, kao da žele da nominuju ovaj dokument koji reguliše naše ponašanje u neradnik. Ja ne razumijem, kako bi drugačije razumjeli ovakve diskusije noćas, zbog toga što zaista mislim da sve nas obavezuje, prije svega, smisao politike, ali isto tako nikad ne smijemo pomisliti da je politika iznad naših života, i jedini pravi demokratski način, da ograničimo politiku jeste parlament i parlamentarna demokratija. Da ograničimo moć politike.

Ovđe niko noćas i zaista se čudim nije pomenuo jednu važnu riječ, najvažniju za nas parlamentarce, to je dijalog, dijalog. A znate što je kada odsustvujete iz Parlamenta ovo što dobijamo od kolega koji pravdaju svoje prisustvo svojim radom, ja bih rekla neradom na terenu kako oni to kažu i onim saopštenjima. Ono su nevjerovatni monolozi, ono su monolozi, dakle, ljudi koji razgovaraju sami sa sobom. Pišu saopštenja, daju izjave. I zamislite kakav je to strah kod njih kada oni nemaju kadrosti i hrabrosti da dođu ovđe da se suoče sa nama.

Da se suočimo da se gledamo i vodimo dijalog. Smisao parlamentarne demokratije je u tome što niko ne može izvan ovoga doma da napiše što mu je volja, razne neistine i insinucije koje vi opet nemate priliku da dokažete, a u ovom Parlamentu svi imamo priliku da dokažemo i ko smo i čiji smo i što radimo. Pa ćete videti brojne poslanike u ovom Parlamentu i politike njihove, kada se osete nemoćnim ili nadigranim u ovom Parlamentu, onda naradno koriste neke medijske i druge platforme đe se bore sa nama, jer opet nemaju hrabrosti nemaju argumenata da se suoče sa nama na jedan ljudski parlamentarni poslanički način. Upravo zbog toga mislim da je prijedlog kolege Andrije Popovića veoma suvisao, to što ste pokušali na neki način intigrantan da urušite njegov lični i politički integritet meni uopšte kao mladoj parlamentarki nije zanimljivo zbog toga što on baštini jednu dugu tradiciju Liberalne partije koja je svijetlila obraz Crnoj Gori u nekim kritičkim trenucima. Tako da ovo o čemu mi danas raspravljamo zaista je veoma važno i da čuju građani Crne Gore, kada se mi kao poslanici pozivamo na imunitet, da mi ga imamo, a znate zašto smo ga dobili ili bi valjda trebalo da smo ga za to dobili. Vrlo je slično, molim vas kolege da vam kažem pa vi znate da ću morati da ispunim ovu kvotu od pet minuta, a ja volim dugo da zborim.

Dakle, zato što smo kao što imunitet vi znate sposobnost organizma da se odbrani od raznih bolesti bacila, štetočina, tako isto smo i mi valjda prepoznati u društvenom i političkom životu kao ljudi koji su sposobni da svojim moralom i svojim djelovanjem se odbrane raznih ružnih uticaja korupcije, svih nepočinstava i zbog toga smo valjda među građanima prepoznati zato se nalazimo u ovom Parlamentu i zato imamo imunitet koliko je god to vama smiješno, koliko god da je vama smiješno, politika je vjerujte smrtno ozbiljna, smrtno ozbiljan poziv i ja ga nikad ne doživljam na taj način, i zbog toga dobijamo imunitet.

Dakle, zato što je neko u ovom društvu smatrao da među nas 81 poslanik koliko nas ima i poslanica smo odabrani, zbog toga što smo moralni, čestiti, valjda pretpostavlja se da jesmo i zato smo dobili taj imunitet jer se podrazumijeva da ljudi koji su se u svom privatnom i profesionalnom životu dokazali kao čestiti neće ni kao poslanici činiti prekršajna a kamoli krivična djela.

Dakle, nemojmo se pozivati na imunitet on se podrazumijeva, iskreno da vam kažem kada je bila rasprava o imunitetu ja bih samo rekla meni nije ni potreban. Potrebno je da samo ova

govornica kao mogućnost da odavde kažem ono što mislim da iznesem svoje političke stavove i zato mislim da bi trebalo svi da se skupimo u jednoj jedinoj misli. Vidite i ako mi se desi kadra sam stići uteći i na satrašnom mjestu postojati, da i ako mi se desi ništa. Ljudi su umirali za ideje, pa i na kraju kad smo već kod bojkota, raspitajte se kako se zvao čovjek po kome i ta imenica...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:29:21)

Hvala vam.

Molim vas nemate pravo na komentar, jesmo li rekli da nemaju više komentara, ali pošto insistirate da dobijete riječ, a praktično ste ovdje jedini koji bi diskutovao.

Izvolite tri minuta.

Izvolite riječ od tri minuta.

GORAN DANILOVIĆ (31.07.19 00:29:43)

Uvaženi gospodine predsjedniče, neće se naljutiti moja koleginica što ću iskoristiti njenu diskusiju jer je jedna od diskusija koje liče jedna na drugu, koliko joj god ona dodala šarma ipak je pravdanje predloga kolege Popovića da nešto kažem samo iz jednog razloga, mislim da smo propustili da to kažemo večeras da gotovo ne bih ništa dodao onome što je rekao gospodin Radonjić.

Dakle, uvažene koleginice i kolege ovo nije za hvalu što ću sad reći. Vi mlađe generacije poslanika i poslanica iz DPS-a nijeste baš svi, iako vas javnost tako prepoznaje, mlađa generacija, toliko mlađa od mene da ne bih mogao da komuniciram.

Dakle, dopustite molim vas.

Ovdje je samo jedan poslanik duže poslanik nego ja, a još sam u dobroj pameti i dobrom zdravlju. U svakom parlamentu u svijetu to bi bila moja privilegija, a ovdje se malo stidim. Znače šta je tradicija ovoga Parlamenta, izvinjavam se gospodine Bulatoviću. Jednog dana će tradicija ovoga Parlamenta biti to gdje je sjedio između ostalog i Predrag Bulatović. Ali gdje je sjedio Duško Jovanović i Slavko Perović. Ja to sve pamtim i to sve znam. Nije ste ovu tradiciju Parlamenta stvarali vi, ja nijesam na nju ponosan, ona nije super herojska i nije baš Evropska, ali mi drugu nemamo. Nemojte, glasačkom mašinom uvažene kolege i vas molim gospodine Popoviću, zbog ovih ljudi koje sam pominjao nemojte u trenutku kad postoji mogućnost da možda se i okupimo u Parlament da radite ono što niko ko je ovdje zastupao liberalnu ideju nikad nije činio. Nijesmo mi izmislili bojkot, razmislite malo o razlozima pustite tričevu priču o parama vi kojima para ne nedostaje. Nemojte od nas da pravite najamnike dodatno.

Koleginice i kolege tradicija ovog Parlamenta nije tradicija Britanskog parlamenta čuvajmo to što imamo. Mi smo poštovali Poslovnike dok smo ih zajednički donosili, zbog čega kidate to malo što smo zimali u minulih 30 godina. Nema nečega na šta treba da budemo ponosni ali eto par detalja i par stvari ima. Ovdje se nekad cijenilo kako neko govori i šta govori, bilo je strašno važno i kako to čini i kako izgleda dok to radi.

Danas smo sve sveli na 41 .na 39 ili 42:39. Zapitajte se i još nešto, šta će ostati nakon vas. Malo mi je neprijatno, kažem u dobrom sam zdravlju i u dobrom raspoloženju, da slušam vas koji ste započeli mandat odmah nakon školovanja zahvaljujući tome što imamo zatvorene partijske liste i sam sam tome doprineo da me učite parlamentarnoj demokratiji, a ne bi vas postidio da ja budem neko ko će vam govoriti kao stariji kolega o tome šta je iskustvo crnogorskog parlamentarizama jer ja to za razliku od vas ...(prekid)...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:33:12)

Hvala vam, poslaniče Daniloviću.

Ima ovdje još nekih koji su stvarali tradiciju crnogorskog parlamentarizama, ali želim samo sledeću stvar da vam kažem. Da je ovdje taj odnos 42:39 ove priče ne bi bilo, je li tako. Ovo

iniciranje ove priče je upravo zato što taj odnos ovdje nije 42:39, ali pošto je ovo ipak bilo dominantno kao komentar, ja ću dati molim vas minut samo poslanice Vuković, nakon toga poslanik Rudović, poslanik Mandić, poslanik Rakočević i završavamo večerašnji rad.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (31.07.19 00:34:09)

Hvala predsjedniče.

Neću, neću kolegi Daniloviću s obzirom na to da ja zaista i mislim ono sve što je on rekao o sebi mada imam tu tradiciju i praksu u svome slučaju, a čini mi se i kolege u ovom našem klubu da ne zborimo o sebi jer to prepuštamo zaista na drugima i sude i procjenjuju ko smo i kakvi smo, i kao poslanici i kao ljudi, a i će previše hvale ima koja dolazi o nama samima od nas samih uvijek stavljam neku vrstu dubioze u vezi sa tim. Ali kolega Daniloviću, saglasna sam da ste vi parlamentarac koji imate dugu tradiciju, ali zamislite sad kakva je to kontradikcija kažete da treba da učimo i treba da učimo od vas, i način kako ste nastupali u ovom Parlamentu i kako ste zborili u ovom Parlamentu, koliko god je to suprotno od onoga što ja i mislim i ošjećam ideološki.

Evo da doprinesem parlamentarnoj demokratiji, a da ne budem ironična da je Sokrat pozivao na ironiju kao jednu zdrav način da ozdravimo društvo, reći ću pošto kažu da mi je dosta vremena posebno svome profesoru sa fakulteta da ću ja zaista ustupiti svoje vrijeme njemu zato što ja ne smatram da na taj način treba da razgovaramo i da treba veoma da uozbiljimo dijalog u ovoj Skupštini pa čak i kada se on vodi iza ponoći ipak je ovo dan, počeo je novi dan. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:36:49)

Hvala.

Znači, bez ovih dobacivanja poslaniče Radonjiću. Ja nisam bio neprincipijalan, ja sam dao tri minuta poslaniku Daniloviću iako on nije bio prijavljen. On odlično zna da može da se prijavi, ali je nekorektno prema drugima ako biramo vrijeme kad ćemo govoriti. Dao sam tri minuta i onda sam trebao da dam tri minuta poslanici Vuković, ali dao sam samo minut da završi svoju riječ i ona je imala eto to prekoračenje 30 sekundi.

Izvolite, da mi kažete šta ćete proceduralno reći.

GORAN RADONJIĆ (31.07.19 00:37:23)

Ja samo mislim da mi zaista niti kolega Danilović niti ja nismo dosadili ovdje, niti prekoračujemo, niti zloupotrabljavamo ikakvo pravo. Ovdje ste evo meni dali kao primjer da ste u jednom sekundu završili i ja sam to prihvatio. Ne može se zaista reći da je malo Poslaničkom klubu DPS-a vremena. Ne može vala nego ga prekoračili su ga preko svake mjere i sad ste rekli nećemo više komentare i mi smo se složili, ja sam imao komentara više, odustao sam, strpljivo sam čekao sve vrijeme i sad još minut, još minut. Slobodno radite to, ali ja sam samo zalažem za principijalnost. Ako važi za kolege malo prije važi brate i za ove iz vladajuće koalicije. Nije imalo vremena zaista, eto.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:37:56)

Upravo vladajuća koalicija, odnosno konkretno što ste rekli kolege iz DPS-a imaju 35 poslanika i imaju vrijeme na raspolaganju za 35 poslanika. Zato nemojte da o tome govorite baš se trudim i kad bi željeli korektno da to priznate dobro bi bilo, ali što ću vam ja sad.

Izvolite poslanik Rudović, nakon njega poslanik Mandić i poslanik Rakičević i završili smo diskusiju. Imamo završnu riječ poslanika, predlagača.

Izvolite.

NEDELJKO RUDOVIĆ (31.07.19 00:38:37)

Zahvaljujem poštovani građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo,
Ko ima strpljenja da sasluša u ovom trenutku.

Vratiću se ostalo je nedorečeno bio sam i ja neprecizan pa sam pomenuo 27 zemalja Evropske unije vrlo precizno u obrazloženju Predloga odluke gospodina Popovića je saopšteno da je u svih 27 zemalja Evrope koje su obuhvaćene ovim istraživanjem predviđena neka vrsta sankcije za poslanike koji ne dolaze i ne djeluju u Parleamatnu nego bojkotuju. Ponavljam to nije tačno i to piše u dokumentu na koji se pozivate. Taj dokumet se nalazi na sajtu Skupštine u folderu istraživačkog centra, doduše postoje zaista dva dokumenta. Možda ovaj drugi neko nije čitao i on je za mene relevantan jednako kao i ovaj koji je upotrijebljen kao argumentacija i ja ću ponoviti da nije tačno da u svih 27 zemalja obuhvaćenih istraživanjem se predviđa ovo. Ne predviđa se u Danskoj, Švedskoj, Češkoj, Hrvatskoj, Islandu, Njemačkoj, Rumuniji, Sloveniji.

Sad mislim da postoji nešto što je mnogo važnije, mislim da postoji i jedan delikatan politički trenutak u Crnoj Gori. U ovom momentu kada se evo ulažu naponi da se pokuša postići dogovor o izbornom zakonodavstvu i o uslovima za održavanje sledećih izbora da ne bismo dolazili u situaciju u kojoj se nalazi Skupština Crne Gore evo skoro tri godine. U ovom momentu se predlaže odluka kojom se na neki način kažnjavaju poslanici koji su odlučili da nastave politiku bojkota. Je li to dobro? Da li će to doprinijeti dogovoru za koji se deklarativno zalaže vlast? Ja mislim da neće.

Dalje, da je Crna Gora normalna država u kojoj se vlast neupitno dobija na slobodnim izborima ja bih podržao sankcionisanje svakog ne samo poslanika no svakoga ko je dužan da u ime građana Crne Gore obnaša javnu funkciju trudeći se da na svoj način da svoj doprinos poboljšanju ukupnog ambijenta u jednoj zemlji, ali Crna Gora ne spada u red takvih država uređenih pravnih država.

Crna Gora je država u kojoj se dobija vlast na izborima čiji je legitimitet upitan. U Crnoj Gori se desilo 2016. godine na dan izbora vanredno stanje i potpuno je opravdan bojkot. U Crnoj Gori se na dan izbora podnijelo 176 krivičnih prijava na koje tužilaštvo nije reagovalo iako već kaže gospodin Popović u obrazloženju da se želi ispraviti makar djelimično dugogodišnja nepravda prema biračima koji su ih neposredno birali ostalim poslanicima i široj javnosti da poslanici koji u dužem periodu zanemaruju svoju dužnost, primaju jednake zarade itd. Da li ste vi sigurnu gospodine Popoviću, u ovo što govorite? Da neko zanemaruje svoju dužnost, jer ja tvrdim da vi zanemarujete svoju dužnost, zato što ni jednom nijeste pozvali Tužilaštvo da kaže zašto ignoriše krivične prijave kojima se dokazuje kupovina birača na dan izbora. Pa poslije toga nijeste reagovali na aferu koja pokazuje da se izbori dobijaju kovertama. Sad sankcionišemo nekoga ko reaguje na to tako što kaže ja ne želim da učestvujem u radu Parlamenta čiji je legitimitet upitan. Meni se čini da je vrijeme i da je ova odluka dobar povod da vlast ako zaista želi...(prekid)...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:43:39)

Hvala.

Poslanik Mandić, izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (31.07.19 00:43:44)

Predlog ove odluke je veoma loš, štetan po buduće odnose u Crnoj Gori i ono što je posebno interesantno da taj Predlog predlaže upravo ona stranka koja ima poseban osjećaj za slobodu svakog pojedinca i slobodu različitih grupa. Dakle, stranka koja se zalaže za povećanu slobodu u seksualnoj ravni u bilo kojoj drugoj ravni, stranka koja je predlagala da se može legalizovati prostitucija i upotreba lakih droga, dakle da ljudi budu potpuno slobodni da mogu da upražnjavaju sve ono što su njihove potrebe, njihove želje, sada ima jednu naglašenu želju da kažnjava ljude koji bi kroz vršenje političke dužnost, odnosno, kroz vršenje poslaničke funkcije

željeli da se ponašaju na jedan slobodan način kako oni procjenjuju.

Ako se pođe od činjenice da su poslanici predstavnici ljudi koji glasaju i da su jedini poslodavci njihovi građani koji ih biraju, onda svaki poslanik kao nosilac suverenosti ove zemlje može da se ponaša onako kako on procijeni, a na narednim izborima ti isti građani će procjenjivati da li su oni to dobro uradili ili su loše radili. Pa se može desiti kao što smo imali prilike da vidimo na nekim izborima gdje smo mi, znali smo i po dvije godine da bojkotujemo ovaj parlament pa da osvojimo i veći broj mandata, a da neki koji su svaki dan ovdje predlagali amandmane imali na stotine ili na hiljade amandmana, učestvovali u radu različitih odbora, ne mogu da uđu u Parlamentu.

Dakle, politika je specifična djelatnost. Politika nije obično radno mjesto. Politika nije čišćenje ulice. Politika nije rad na Univerzitetu ili rad u bolnici. Ona se ne vrednuje tako koliko će neko raditi u ovoj plenarnoj sali ili u nekom odboru, nego kakav će odnos imati s onim ljudima koji glasaju za njih i podržavaju ideje koje oni zastupaju. Ja ne mislim da je dobro što ovako postupate prema jednoj političkoj organizaciji koja je van Parlamenta i s kojom smo do nedavno svi bojkotovali ovu Skupštinu zbog poznatih razloga vezano za izbore 2016. godine. Ne mislim da je dobro ni prema onom jednom poslaniku, gospodinu Abazoviću koji je, takođe, s njima bojkotuje Skupštinu Crne Gore. Mislim da je čak to nepošteno i neodgovorno prema njima, a posebno uzimajući u obzir i najnoviji kontekst. Imao sam prilike danas da gledam jedan dokument, vjerujem, možda griješim, ali vrijeme će potvrditi ili demantovati ovo što govorim, da postoji određeni dogovor između Demokratske partije socijalista, Socijaldemokrata i Demokratske Crne Gore oko povratka njihovog, odnosno učešća u Radnoj grupi za izbornu zakonodavstvo. Vidjećemo da li će oni predložiti nekog da uđe u tu radnu grupu, ali vi ne želite da im dozvolite da oni uđu na častan način nego kao neko je pravio dogovor s njima. Hoćete da kažete da oni tamo treba da uđu zato što ćete im vi uzeti polovinu plata i da onda možete da vodite kampanju kako su tamo ušli zbog toga što se boje da im neko ne uzme polovinu novca. Mislim da je to nepošteno za vas kao stranu koju je učestvovala u nekom dogovoru, a evo, živi bili pa vidjeli, sutra imamo posebnu sjednicu, da li će postojati takva odluka ili neće postojati odluka, da li ima dogovora ili nema dogovora. U tom dogovoru očigledno prepoznajem onu stranu koja nije pošten partner i koja se ovom večerašnjom odlukom upravo želi da ponizi onoga s kim je pravila dosadašnje dogovore.

Snažno protiveći se ovome što predlažete i pozivajući predlagača da odustane od ovakve ideje, mislim da bi poslali jednu dobru poruku iz jednostavnog razloga, pričali smo ovdje svi o tradiciji, imam 30-ak sekundi, ali vjerujem da ću uspjeti da obrazložim jednu stvar ili možda bolje da je ne počinjem, pa ćemo negdje drugi put obrazložiti kako se i u onoj tamnici naroda, kako je vi zovete, od 1919. do 1941. godine, kako je Hrvatska seljačka stranka godinama bojkotovala Parlament i imala određene uslove i kada su dobili ministarska mjesta koja su tražili kako je Stjepan Radić došao s jednim brojem svojih pristalica i kako ... (Prekid)

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:48:47)

Hvala vam.

Poslednji diskutant je poslanik Nikola Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (31.07.19 00:48:55)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Evo, sada je jedan sat posle ponoći, mi i dalje radimo i dalje smo na radnom mjestu. Sjutra u osam ujutro imamo prvi sastanak u Klubu poslanika DPS-a dok, recimo, drugi, s druge strane neki poslanici sada spavaju i vrlo brzo će biti u dubokom snu. To je u redu. Sjutra isti ti poslanici nemaju obavezu u ovom Parlamentu, a znam kada dolazim na posao da vidim i neke poslanike opozicije da porane. Dakle, mi ovdje radimo. Jasno se uočava razlika između obaveza koje imaju određeni poslanici. Međutim, prava očigledno imamo svi ista. Upravo zbog toga je ovakvo rješenje i ja ga podržavam, uvaženi kolega Popoviću.

Samo se pitam i da se zapitaju zapravo građani, da li postoji ijedan građanin danas u Crnoj

Gori kod određenog poslodavca kojem može da se desi da zakasni na posao, a kamoli da bojkotuje radne obaveze kod tog poslodavca. Prije politike sam bio u privatnom sektoru, radio sam za neke poslodavce, nije mi se smjelo desiti da zakasnim minut, a kamoli da ne dolazim na posao. O tome se ovdje radi. Takođe, ovdje smo govorili dosta o tome da su mnoge zemlje Evrope danas i našeg regiona uredili ovu oblast. Dakle, to su Albanija, Austrija, Finska, Grčka, Litvanija, Mađarska, Njemačka, Portugal, Poljska, Slovačka, Slovenij Gornji dom, Slovenija Donji dom, Srbija, Švajcarska, Turska itd.

Ovo postoji na sajtu Skupštine i pozivamo sve građane ako imaju dilemu da li je ovo, zaista, tako što je kolega Popović kazao neka posjete sajt Skupštine Crne Gore i neka se sami u to uvjere. Na kraju krajeva, ovaj dokument, Poslovnik koji uređuje odnose i vođenje sjednice i na neki način obaveze nas poslanika ne važi samo za poslanike opozicije nego i za poslanike koji su danas u vlasti, koji će sutra biti u opoziciji. Za 50 godina će možda DPS biti u opoziciji. U svakom slučaju, tada, obećavam vam ako budem u politici tada, neću bojkotovati Parlament nego ću se boriti kao što se bore kolege iz opozicije koji su danas u Parlamentu, boriću se iz ovih klupa da zavrijedim povjerenje građana i da dođem na vlast. Mislim da je ovdje sve jasno da se radi o parcijalnom bojkotu, dakle ne bojkotu prava, ali bojkotu obaveza. Upravo zbog toga ne bi smjelo nikome ovo da smeta. Na kraju krajeva, kada su poslanici potvrdili, odnosno prihvatili svoj mandat, pa bilo je elementarno korektno ako su odlučili da ne dolaze na posao da oni sami odustanu od zarada. Dakle, ako ne žele da dolaze u Parlament da sami odustanu od zarada. U onom trenutku kada su zatražili svoj mandat i priznali svoj mandat, priznali svoja prava tada su morali da priznaju svoje obaveze. U suprotnom ...

...ovo je politička neodgovornost. Tačno je da će građani dati svoju finalnu ocjenu na izborima i sigurno će je dati nepovoljno za one koji bojkotuju danas Parlament, međutim, u obavezi je ovaj Parlament, svi poslanici da i mi damo doprinos na način što ćemo uočiti objektivnu neodgovornost onih kojii danas ne rade ništa u Parlamentu, a uredno na kasi svakog 01. u mjesecu primaju zaradu. O tome se radi i zbog toga ću ja podržati uvaženog poslanika i kolegu Popovića iz Liberalne partije i njegov predlog. Zahvaljujem predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:53:11)

Hvala Vam.

Već sam dobio izjašnjenje predlagača, poslanika Popovića, da želi završnu riječ. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (31.07.19 00:53:23)

Pokušaću biti kratak. Zahvaljujem se svima, iskreno se zahvaljujem svima koji su učestvovali u raspavi i Predlogu odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore koji su izdržali do ure ujutro. Zahvaljujem se i građankama, građanima ako i jedno još gleda nas u ovo doba, ljetnja noć prelijepa, topla.

Moram predsjedniče veoma kratko, najvažnije radi javnosti. Ovdje smo pominjali, nema, dakle, danas su usvojena dva amandmana na Zakonodavnom odboru koji su postavili sastavni dio Prijedloga odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore. Nema 60% oduzimanja, nema 30 dana, moraće svi da pogledaju o čemu se radi. Ja sam to prije čitao, ali naravno, mene izgleda niko nije ni slušao. Svako je imao neku svoju priču i ja na to ne mogu da utičem. Na kraju, ono što bih htio da kažem, plodna je rasprava bila, dijalog prelazio je u nekim momentima neke granice, ali sve je to bilo očekivano. Ja sam to u samom uvodnom izlaganju i rekao, da očekujem takvu paljbu. Na kraju, završavam sa tim, ja nemam ništa lično protiv poslanika koji bojkotuju već gotovo tri godine Skupštinu, imam lično protiv takve pojave. Naročito protiv poslanika koje poznajem Milića, Abazovića koji su bili sjajni poslanici u prošlom sazivu, bili su zajedno sa mnom, naročito nemam ništa protiv njih. Obrazložio sam sve, vjerujem da ćete sutra na plenarnom zasijedanju i na glasanju podržati Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Zahvaljujem se, još jedan put, svima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 00:56:15)

Hvala Vam. Završili smo i pretres po ovoj tački dnevnog reda i izjasnićemo se naknadno.

Sad, poštovane kolege stvarno je kasno, ali dogovorili smo se danas da završimo ovo i sa Poslovnikom. Želim samo da vam predočim šta ćemo da radimo sve sutra.

U 10h nastavljamo sa ovom Desetom sjednicom, pred nama je samo ostala jedna tačka Izbor i imenovanja i u okviru nje ćemo voditi diskusiju, praktično jer imamo nekoliko pitanja, izbor četiri člana sudskog Savjeta iz reda uglednih pravnika, ali to je drugo glasanje, mi smo tu raspravu završili, drugo glasanje pokušaj traženja 3/5 većine. Imamo izbor pet članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije, o tome će se voditi rasprava i imamo Predlog odluke o izboru predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Odbora za praćenje realizacije odluke o davanju dugoročnih zakupa ostrva Lastavica sa tvrđavom Mamula Opština Herceg Novi i Odluke o prihvatanju Aneksa broj 1 Ugovora o zakupu hotela "Kraljičina plaža" Budva. Ona će se predložiti od strane Administrativnog odbora koji je dao rok za predlaganje od strane poslaničkih klubova i sutra ćemo imati i tu tačku za izjašnjavanje. O njoj nema rasprave jer smo na početku ove sjednice raspravljali ovu Odluku i o njoj glasali. To je jedna stvar.

Kad završimo tu raspravu o tački Izbor i imenovanja preći ćemo na glasanje. Prvo ćemo se izjasniti o zakonu koji je preostalo iz neke od ranijih sjednica, Zakon o istopolnom partnerstvu, zatim ćemo glasati kompletan dnevni red sa Desete sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini osim ovih tačka koje smo odmah po završetku rasprave glasali, onda ćemo glasati o tačkama sa Jedanaeste sjednice o rebalansu budžeta i pratećih tački. Nakon toga, i to želim samo da vas upoznam, ja sam, naravno, imajući na umu da sutra završava redovno zasijedanje i o našem Poslovniku i o našim obavezama u 24h, sve ono što se nije raspravilo vraća se ponovo u proceduru. Mi ćemo stići da izglasamo praktično sve o čemu smo raspravljali. Međutim, imajući u vidu da je u Odluci o formiranju ovog privremenog Odbora za dalju reformu izbornog i drugog zakonodavstva rok za završetak njegovog rada 30. septembar, ja sam posle konsultacija na Kolegijumu predsjednika zakazao sjednicu za sutra sa predlogom da se samo izmijeni rok za završetak rada tog odbora, pokušajući i to ću vam sutra obrazložiti, da damo još jednu šansu za mogućnost angažovanja u privremenom odboru da se predlože odluke za izorno zakonodavstvo i drugo zakonodavstvo koje je tu urađeno do 31. oktobra. To je predlog. Zakazana je sjednica za 17h časova, upravo zato što sam pretpostavio do kad bi mogli da završimo sa ovim raspravama o kojim sam rekao i sa glasanjem. Hvala vam.

Vi želite proceduralno. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (31.07.19 00:59:51)

Pošto sam u diskusiji govorio oko sjednice koja će biti danas u 17h, samo da ispravim jednu stvar.

Tačno je da ste pravili konsultacije, tačno je da ste pravili konsultacije i sa šefom kulba poslanika Demokratskog fronta. Naravno, mi ćemo sutra da elaboriramo kako je došlo do sjednice ne skrivajući ni jedan detalj koji su širi od ovoga što ste Vi rekli, ali je tačno i to da nijeste dobili saglasnost kluba DF-a, nego vam je saopštio gospodin Đukanović da je uzdržan Demokratski front, da se to zakaže. Dakle, nije konsenzus. Mi imamo dobru praksu, ta praksa jeste da se hitno zakazuje sa konsenzusom, čak i vanredno zasijedanje se može zakazati za par dana ako ima konsenzus. To je bilo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 01:00:47)

Hvala Vam, poslaniče Bulatoviću.

Znači, sad ste i Vi potvrdili da ste rekli neistinu u Vašem izlaganju jer ste Vi rekli da sam ja to uradio bez konsultacija na Kolegijumu, sad ste potvrdili da sam to uradio uz konsultaciju na

Kolegijumu. Ovdje su trenutno dva člana Kolegijuma koji mogu da potvrde ovo. Predstavnici poslaničkih klubova, posebnog kluba i vašeg kluba Milutin Đukanović i Aleksandar Damjanović su saopštili da oni će biti uzdržani, ali da nemaju nikakvih problema da se zakaže ta sjednica. Ja sam rekao, mogu da potvrde i oni sad i zovite da potvrde, rekao sam, ako bilo ko od njih bude protiv tog zakazivanja ja neću zakazati sjednicu. Završavam. Hvala vam, vidimo se sutra.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 11:37:33)

Kolege poslanici, nastavljamo Desetu sjednicu prvog redovnog zasijedanja u 2019. godini.

Prelazimo na tačku izbor i imenovanja. U okviru ove tačke imamo nekoliko prijedloga i to Prijedlog za izbor četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika, ovo je drugo glasanje da napomenem i Predlog odluke o izboru pet članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije.

Prije ovog nastavka obavili smo konsultacije sa svim poslaničkim klubovima i dogovoreno je da otprilike oko tri minuta svako iznese svoje stavove bez određenih komentara i nakon toga da pređemo na tačku koja je vezana za Savjet Agencije za sprečavanje korupcije. Dajem riječ prvo predstavnicima Demokratske partije socijalista, nakon toga predstavniku DF-a gospodin Miško Vuković.

MIODRAG VUKOVIĆ (31.07.19 11:39:18)

Hvala, potpredsjedniče.

Ovo je proceduralna mogućnost, ali i obaveza. Dakle, po našem Ustavu u prvom glasanju ako predloženo ne bude usvojeno glasa se poslije isteka određenog vremena. I mi se nalazimo sada u jednoj specifičnoj situaciji da u kombinaciji tih normativnih rešenja i faktičke, političke situacije pokušavamo da očuvamo legitimitet Sudskog savjeta kao faktički sudske vlade, kao institucije koja treba da bude na vrhu treće grane vlasti, ili jedne od tri grane vlasti, i da onako kako je to propisano normativnim aktima u našoj državi vodi računa o zdravlju, o funkcionalnosti i u suštini ustavnom funkcionisanju te grane vlasti.

Dobro funkcionisanje pravosudnog sistema je sine qua non, kako bi rekli pravnici, ustavne utemeljenosti čitavog sistema. Ako u sistemu uravnoteženog parlamentarizma kome pripada naš politički i društveni sistem počne da kašljuca jedna vlast, ne može a da to ne bude bez posljedica po druge dvije vlasti. Mi imamo sistem podjele vlasti na način što su vlasti samostalne po našem najvišem pravno političkom aktu, ali i obavezne da međusobno saraduju. Ta saradnja je pokušala da se Ustavom definiše kao vrlo precizna da ne znači urušavanje autonomnosti bilo koje od tri vlasti, ali da i spriječi potpunu odvojenost jedne vlasti od tri vlasti, odnosno političku i statusnu sebičnost. Mi se nalazimo u dosta neprijatnoj situaciji, moramo priznati kada je Sudski savjet u pitanju, pravo, pokušavamo da se u datim okolnostima snađemo tragajući za uporednim iskustvima nemamo ih, tragajući za načelnim stavovima, ustavnoj i pravnoj praksi. Nemamo ih, imamo jedan načelan, pravni stav se primjenjuje čak i onaj najnačelniji princip pravne organizacije države, a to je čak posezanje za takvim načinom koji se zove faktička neustavnost. Ljudi ne postoje zbog prava, pravo postoji zbog ljudi. Ako su tijesne pravne norme, ako su nedovršene, ako nijesu pokrile život onda se mora tražiti prostor da bi se stvorili uslovi da osnovne, ljudske funkcije i osnovno pravo u svakom demokratskom društvu je, a to je pravo čovjeka i građana ne bude povrijeđeno. Prema tome, mi iz većinskog dijela ovog visokog doma računamo da svi imamo obavezu da političke interese stavimo u funkciju izvršavanja zajedničke obaveze prema građanima, a prije svega prema sistemu.

Apelujemo da pokažemo političku odgovornost svi u ovom domu, a šta će se desiti i prema tome ćemo biti naravni, pa ćemo donositi odluke u skladu sa stvorenim okolnostima. Očekujem da izaberemo Savjet, ali ako se to ne desi i tu moramo, ako ne postoje, ali ja mislim ipak da postoje rešenja, tražiti šta dalje činiti, a da sve bude zasnovano na propisima usvojenim u ovom domu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 11:43:45)

Zahvaljujem poslaniku Mišku Vukoviću koji inače vodi Odbor za ustavna pitanja. Sada dajem riječ poslaniku Predragu Bulatoviću.

PREDRAG BULATOVIĆ (31.07.19 11:44:18)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Amandmani na Ustav koji su usvojeni prije nekoliko godina su dominantno se bavili pravosuđem i tužilaštvom, i sa jednim jedinim ciljem, a to je da te institucije budu nezavisne, da budu profesionalne, da budu van uticaja demokratske partije socijalista i bilo koje političke partije. S druge strane, velike većine koje su postavljene su insistirale na otvaranju dijaloga između suprotstavljenih političkih opcija koje ovdje su zastupljene u Parlamentu i postizanja potencijalno konsenzusa.

Naravno, pošto Demokratska partija socijalista vlada apsolutno sa većinom ispod 30%, znači vlada apsolutno i sva vlast je u njenim rukama. I ako ima u sve izborne krađe manipulacije manje od 30% podrške u biračkom tijelu Crne Gore, oni imaju apsolutnu kontrolu nad svim institucijama. Ovdje nema podjele vlasti. Ovdje postoji jedinstvo vlasti iz jednog jedinog razloga što Demokratska partija socijalista želi da dominira. Prošle godine su ovdje usvojene izmjene i dopune Zakona o Sudskom savjetu i izvršen svojevrsan državni udar na Crnu Goru, na njene institucije, pogažen je Ustav, jer vrlo jasno se kaže da mandat za ova četiri člana Sudskog savjeta traje četiri godine. Naravno, niko nije predao ustavnu žalbu i na bazi takvog neustavnog zakona funkcionije Sudski savjet kome je na čelu Mladen Vukčević koji je bio ovdje u Skupštini kome smo to direktno rekli da je prihvatio jednu ulogu koja nije u redu, a ta uloga je sljedeća. On je obavio zajedno sa ostalim o članovima Savjeta koji nijesu tamo po Ustavu, izabrali su predsjednika Vrhovnog suda po treći put, izabrali, i to je protivno Ustavu izabrali po ko zna koji put Mušiku Dujovića predsjednika Apelacionog suda i predsjednika Višeg suda Borisa Savića. Govorim o imenima zbog toga što su upravo ti sudovi bili inkvizitorski sudovi u montiranom, državnom udaru koji je rezultirao, nepravednim, političkim presudama od pet godina zatvora, liderima Demokratskog fronta Andriji Mandiću i Milanu Kneževiću. I sada u ovom trenutku je savršeno jasno da je vrh režima, vrh Demokratske partije socijalista tim izmjenama Zakona o Sudskom savjetu obezbijedio sebi tu poziciju. Naravno, mi na to ukazujemo. Ukazujemo da pravosudni sistem u ovom trenutku funkcionije van Ustava, a kad imate pravosudni sistem od vrha do dna da je van Ustava ta država nije ni demokratska, ta država ne garantuje vladavinu prava i u toj državi je savršeno legitimno da se progone oni koji pripadaju opozicionim političkim partijama u ovom slučaju dominantno i prije svega Demokratski front. Kako se to rešava? Mi smo prije 10-ak mjeseci kada je formiran Odbor za izbornu zakonodavstvo to pitanje potencirali i trebalo ja u okviru Odbora za izbornu zakonodavstvo i ta i druga pitanja da se riješe, da se dođe do najmanje dvije trećine, da se i pitanje Sudskog savjeta riješi i da se riješe i druge stvari. Naravno, hapšenjem protivustavno Nebojše Medojevića taj rad nije nastavljen, nema dijaloga i u ovom trenutku nema dijaloga i ako Demokratska partija socijalista potencira dijalog kao sredstvo za rešavanje otvorenih pitanja.

Dame i gospodo, poštovane kolege, poslanici i čak je iz vladajućih krugova naznačeno da je ovo neustavno stanje vezano za Sudski savjet. I nema objašnjenja da zato što DPS želi da zadrži dominaciju da je odsustvo dijaloga, a odsustvo dijaloga je sredstvo za progon političkih neistomišljenika i nije ubjedljive političke manjine-39 poslanika je opozicije, 42 je parlamentarne većine. Partija koja vlada ima 35 poslanika što nije ni približno 50% od ukupnog broja. Dakle, mi smatramo da nema svrhe da se izaberu novi članovi Sudskog savjeta, treba riješiti ovo pitanje, kako i na koji način savršeno je jasno kroz dijalog. I prije održavanja parlamentarnih izbora ako se to ne riješi nećemo u Crnoj Gori nećemo napraviti jedan korak naprijed. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 11:49:30)

Hvala. Dajem riječ Aleksandru Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (31.07.19 11:49:33)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Dakle, evo da i ja napravim mali istorijat kada su usvajani amandmani 1 do 14 na Ustav Crne Gore 2013. godine bio sam aktivni sudionik i dao sam doprinos kao što je klub tad SNP-a dao da amandmani budu usvojeni. Ne kajem se zbog toga. Smatrao sam da sam radio tada dobru stvar, ponovo bih uradio dobru stvar, jer su ti amandmani dali ustavni okvir da se napravi red u institucijama prije svega u pravosuđu i tužilaštvu. To što danas smo ovdje da razgovoramo o protiv ustavnom zakonu koji je donesen prošle godine i koji je omogućio doživotne mandate četvorici uglednih pravnika kojima je istekao mandat, dakle, juna prošle godine je problem ne samo u sferi politike u sferi naših odnosa vlasti i opozicije, već problem poimanja institucije ove države. Dakle, prošle godine se čekao jun mjesec. Niko nije ovdje ni ponudio dijalog u formalnom smislu pa ni u onom neformalnom u Parlamentu da se razgovora oko izbora članova Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika dok je curilo vrijeme, ni čekalo se nije, čak se nije ni pokušalo da se ovdje izaberu četiri ugledna pravnika, a donesen je brzopotezno neustavni zakon koji sam gospodine Bulatoviću, da vas informišem osporio ja. Dakle, poslao sam inicijativu Ustavnom sudu odmah pet dana nakon donošenja tog zakona čim je stupio na snagu da Ustavni sud preispita taj zakon u smislu neustavnog produženja mandata koji je jasan u članu 127 gdje mandat Sudskom savjetu traje četiri godine. Naravno to su formalni i ne samo formalni razlozi. Oni manje formalni su negdje pominjani u prošlim diskusijama vezanim za pokušaj prvi da se ovdje dođe dvotrećinskom većinom, izglasaju članovi Sudskog savjeta. Ja sam tada ukazao da je Parlament u fioku skoro sedam-osam mjeseci i držao predloge i drago mi je da što evo sam doprinio da se i ta procedura "otkoči" i da smo imali glasanje o četiri kandidata koji su izabrani na konkursu. Normalno mi ćemo danas glasati i drugi put shodno proceduri i ja ću naravno iskazati stav u ime Posebnog kluba poslanika da mi ne možemo podržati ovakav izbor kandidata prvo za to što nije bilo dijaloga, nije ga bilo ni u junu mjesecu prošle godine, nije ga bilo ni ovih godinu dana do jula ove godine. Očekujem da ga bude ako bude pameti kod svih nas već u septembru mjesecu, jer će se otvoriti teška pitanja. U avgustu mjesecu se raspisuje konkurs za izbor VDT-a dva mjeseca prije nego što je VDT izabran u oktobaru, a prije pet godina. Dakle, očekujem da će i taj proces biti budno praćen i ovdje u Parlamentu i van Parlamenta. Mi danas treba da razgovaramo o kandidatima za Agenciju za sprečavanje korupcije. U ovom trenutku Agencija nema svoj Savjet.

Vidimo šta je uradio dosadašnji Sudski savjet sa neustavnim članovima četiri člana iz reda uglednih pravnika. Otvoriće se još neke stvari vezane za pravosuđe i tužilaštvo i ovo je poziv na jedan ozbiljan dijalog (prekid)...u Parlamentu prije svega kako bismo došli i u proceduralnom i u ustavnom i u zakonskom smislu do rešenja, krize u pravosuđu i tužilaštvu i kako nam se ne bi dešavale stvari da nam neustavni Sudski savjet po treću put neustavno bira predsjednika Vrhovnoga suda. U tom smislu očekujem da je i vladajuća partija, najveća partija, pokaže odgovornost i spremnost za dijalog, jer ovo što se sada dešava i ova neustavnost svakako ne daje dobru sliku o crnogorskom pravosuđu, a samim tim ni o političkim odnosima u Crnoj Gori. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 11:53:11)

Zahvaljujem se poslaniku Damjanoviću.

Na ovaj način smo završili. Ispred Odbora je trebalo, ali niste bili tu pa sam prešao. Možete vrlo kratko.

ŽELJKO APRCOVIĆ (31.07.19 11:53:22)

Izvinjavam se, potpredsjedniče.

Bio sam u prostorijama Poslaničkog kluba da iz razloga što dogovaramo zasijedanje Odbora za politički sistem koje je planirano tokom dana. Imamo još jednu sjednicu Odbora za antikorupciju u 15 h.

Znači želja mi je da kažem samo par riječi u vezi izbora četiri člana Sudskog savjeta što smo dužni na osnovu člana 8, odnosno amandmana 8 stav 2, tačka 3 Ustava Crne Gore koji smo zajednički donijeli 2013. godine dvotrećinskom većinom i neki od nas su učestvovali i u tim ustavnim promjenama sa željom da, u potpunosti se slažem sa kolegom Damjanovićem, sa željom da damo veći stepen nezavisnosti kako sudovima tako i tužilačkoj organizaciji. Tako smo ih pozicionirali, pri tom nezanemarujući činjenicu da smo i tada dugo razgovarali o tome kako i na koji način da imamo deblokirajući mehanizam znajući političke podjele u okviru našeg Parlamenta i poznavajući i mentalitet svih nas kao poslanika, tu mislim na opoziciju i na vlast, da ćemo vrlo teško doći do kompromisa i da ćemo teško doći do dijaloga u smislu onoga što treba da bude i kako je koncipirano i kako je zamišljeno i koji su motivi i ciljevi amandmana osim na Ustava Crne Gore. Zajednički smo se složili i takvo rješenje implementirali i u Ustav i u zakonske odrednice da četiri člana iz reda uglednih pravnika bira ovaj parlament dvotrećinskom većinom kako bismo dobili veći kvantum nezavisnosti kako pravosuđa tako i tužilačke organizacije.

Ono što bih sad kazao znači da je 9. maja prošle godine Odbor za politički sistem u skladu sa Zakonom raspisao javni poziv. Mi smo prošle godine okončali taj javni poziv na način da se prijavilo 14 kandidata, da smo razgovarali o tome kako i na koji način da pozicioniramo ta četiri ugledna pravnika i dovedemo do toga da nemamo blokadu koja je nastala početkom jula 2018. godine. Niko me ne može ubijediti da ta četiri ugledna pravnika nijesu zasluživala pažnju opozicije iz razloga što smatram da kvantum nezavisnosti, stručnosti, samostalnosti u njihovim imenima je nesporan, kod njih je nesporan i sad šta se dešava? Sad je zamjena teza. Šta smo trebali da blokiramo jednu granu vlasti, da ne promijenimo zakonska rešenja, da probamo da kroz ovu godinu dana koja je prošla, molim vas kolega Damjanoviću mogu li samo da završim, imajte tokoliko kapaciteta da me saslušate, hvala kolega Bulatović, sad mi nije jasno zbog čega nijeste od ova četiri kandidata koja su bila prošle godine, pa moram da ih pročitam uz svo ovo uvažavanje i izvinjenje tim kandidatima, Prof.dr Nebojša Vučinić pričati o njegovom imenu u prezimenu, šta je uradio i kao profesor i kao sudija u Strazburu, Sreten Ivanović, 40 godina u pravosuđu, najznačajnije funkcije od sudije Osnovnog suda do sudije Vrhovnog suda, Veselin Racković - sudija Ustavnog suda i profesor dr Vesna Ratković.

Postavljam sebi pitnaje i vama, da li mi imamo pravo bez obzira na politički i drugačiji ugao gladanja, da li imamo pravo da se igramo sa ljudima koji zaslužuju da pokrivaju funkciju člana Sudskog Savjeta iz reda uglednih pravnika? Šta nam se desilo na zadnjem javnom pozivu? Umjesto 14 kandidata imamo osam kandidata, od toga jedan kandidat uvaženi sudija Sreten Ivanović, na samoj sjednici kada smo razgovarali sa kandidatima povukao svoju kandidatiru. Je li na taj način se odgovorno ponašamo prema onim našim glasačima koji su nam dali mandat da zastupamo njihove interese u ovom Parlamentu. Je li to zamjena teza? Ko blokira rad sudskog Savjeta ili mi koji želimo da kroz dijalog dođemo do najkvalitetnijih ljudi koji mogu da pokrivaju tu funkciju ili vi koji ne želite apsolutno da se izjasnite barem o jednom ili dvojici ovih kandidata. Sad prebacujemo tačku na sadašnji sudski Savjet, a izmjene i dopune Zakona da bi ste razumjeli, a znate to dobro, je donešen uz preporuku Venecijanske komisije. Ako su Venecijanci kazali da ne možemo blokadu valsti jedne grane vlasti da vršimo na način na koji vi mislite da vršite, onda smo morali da donesemo takve promjene kako bi smo izvršili, kako bi smo imali mogućnost da taj sudski Savjet u skladu sa ustavnom pozicijom i u skladu sa zakonskom pozicioniranošću da vrši svoju funkciju. Nemojte da prigovarate nama iz razloga da je postojalo želje i volje i prošle godine i prošle godine u maju kada ste bojkotovali Parlament i sada ove godine kada smo dali predloge kandidata da razgovaramo i da zajednički iznađemo mogućnost da izaberemo članove sudskog Savjeta iz reda uglednih pravnika i da im omogućimo da svoju dužnosti obavljaju u skladu sa zakonskom normom koju smo zajednički usvajali i kroz izmjene Ustava i kroz usvajanje zakonskih rješenja. Zahvaljujem.

Zahvaljujem predstavnicima klubova koji su iznijeli svoje političke stavove, zahvaljujem i predsjedniku odbora.

Podsjetiću da smo na Šestoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019.godini 20.juna u prvom glasanju četiri člana sudskog Savejta iz reda uglednih pravnika koji je predložio Odbor za politički sistem, pravodusuđe i upravu nisu dobila potrebnu 2/3 većinu pa se glasanje ponavlja. To smo i rekli. U skladu sa amandmanom 4 Ustava Crne Gore Skupština je u drugom glasanju 3/5 većinom svih poslanika naredi nakon mjesec dana bira i razrešava sudskog Savjeta uglednih pravnika. Na ovome ćemo raditi kada bude i glasanje koje treba da bude posle tačke dnevnog reda koju ću sada najaviti.

Na ovaj način smo iznijeli svoje stavove vezano za ovaj predlog odluke i predlažem da pređemo na sledeću tačku dnevnog reda, a to je Predlog odluke o izboru pet članova savjeta Agencije za sprečavanje korupcije. Podsjećam da je Odbor za antikorupciju saglasano Zakonu o sprečavanju korupcije potvrdio Predlog odluke o izboru pet članova savjeta Agencije za sprečavanje korupcije. Za članove Savjeta agencije biraju se: Gavriilo Čabarkapa, Zlatko Vujović, Momčilo Radulović, Goranka Vučinić i Rifat Hadrović. Izvjestiteljka Odbora za antikorupciju je Daliborka Pejović.

Otvaram pretres. Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (31.07.19 12:00:18)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Koleginice i kolege,

Ipak je zadovoljstvo danas konstatovati da smo na drugom ponovljenom oglasu koji je raspisao Odbor za antikorupciju predložili i nakon odluka komisije konstatovali da imamo ispunjen zaknoski uslov za predlaganje pet kandidata za članove Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije.

Ja bih, ako mi dozvolite, dala nekoliko tehničkih i naravno, iskoristila priliku da vas upoznam sa biografijama koje su nas opredijelile za ovakav izbor.

Dakle, na ponovljenom oglasu javilo se 19 kandidata od tog broja komisija je konstatovala da 13 kandidata ispunjavaju zakonom predviđene uslove i nakon intervjuja koji je organizovan sa kandidatima i gdje su imali prilike da predoče svoje viđenje budućnosti rada agencije, ispred 13 kandidata i nakon intervjuja sa njima predložimo svih pet kandidata sa velikim zadovoljstvom za ovako važne i bitne pozicije. Kao i u prethodnom slučaju za potrebe rada komisije i naravno upoznavanje odbora mi smo zatražili mišljenje Agencije za sprečavanje korupcije o kandidatima koji su se kao novi pojavili na konkursu da bi smo eventualno izbjegli svaki vid konflikta interesa ili potencijalnog konflikta interesa za kandidate koji su se javili na oglas.

Mi nismo završili intervju sa svih 13 kandidata, kandidatkinja iz Rožaja toga dana nije bila prisutna u terminu koji je bio označen i određen za ovaj posao, tako da smo na kraju imali priliku da razgovaramo sa 12 kandidata i ja ću se vas upoznati sa biografijama vrlo kratko, u koliko dozvolite, onih kandidata koji su dobili naše povjerenje.

Kao što ste i Vi, uvaženi potpredsjedniče, pročitali jedan od kandidata je gospodin Zlatko Vujović.

Zlatko Vujović rođen je 1975.godine u Podgorici, diplomirao je na Pravnom fakultetu u Podgorici 2004.godine, magistrirao je na Fakultetu političkih nauka u Podgorici na temu - Izborni sistemi zemalja Evropske unije, komparativna analiza sistema izbora za Parlamente država članica i evropski Parlament sa ocjenom A - 2008.godine. Doktorirao je na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu na smjeru Komparativna politika, komparativne javne politike 2019.godine. Jedan je od osnivača i predsjednik nevladine organizacije Centra za monitoring i istraživanje CEMI. Generalni sekretar je evropske mreže organizacije za monitoring izbora Koordinirao je izradu nekoliko zakonskih projekata za nas vrlo važno, Zakon o finansiranju političkih partija i Zakon o političkim partijama koji su usvojeni u crnogorskom Parlamentu nakon što ih je kao jedan od predstavnika Građanske inicijative zastupao na plenarnom zasijedanju. Učesnik je brojnih međunarodnih misija za nadgledanje izbora: šest puta bio je šef međunarodnih posmatračkih misija za nadgledanje izbora u Ukrajini tri puta, Jermeniji, Kosovu - dva puta i bio je član misije procijene

uslova za održavanje izbora u Moldaviji 2018.godine i to kao član šestočlane misije NDI Instituta iz Vašingtonu. Bio je član Nacionalne komisije za borbu protiv korupcije i organizovnog kriminala, član Savjeta Agencije za elektronske medije i predsjednik Nacionalnog nevladinog samoregulatornog tijela. Bio je radno angažovan i kao saradnik u nastavi na Fakultetu političkih nauka u Podgorici na grupi predmeta politička sociologija, partijski sistemi, izborni sistemi, javno mjenje, komparativni partijski sistemi u Evropi, izborni sistemi u Evropi i na Fakultetu političkih nauka imao zasnovan radni odnos od septembra 2006. do septembra 2016.godine.

Neću čitati njegove istraživačke radove i naravno doprinos koji je u tom smislu dao. Sve postoji u dokumentaciji koja se nalazi u odboru i ovoj Skupštini.

Nismo pitali, nije nas ni interesovalo, moram vam reći, iznad smo tih kategorija.

Drugi kandidat je gospodin Momčilo Radulović, koji je rođen u Titogradu, u Podgorici, 1974.godine gdje je završio i srednju školu i stekao zvanje inokorespodenta prevodioca. Znanje diplomiranog politikologa za međunarodne odnose stekao je na Odsjeku za međunarodne odnose Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Beogradu. Zvanje magistra nauka stekao je na postdiplomskim studijama Evropskih integracija i regionalizma na Univerzitetu u Gracu, Evropskoj Akademiji u Bolcanu i Evropskom Institutu za javnu administraciju iz Luksemburga. Međunarodne odnose i savremene političke sisteme Norveške specijalizirao je na Univerzitetu u Oslu, a specijalističke programe u oblasti ekonomije i politike pohađao je u Pragu u Organizaciji Karlovog i Džordž ... Univerziteta i u Los Anđelesu u organizaciji Džordž Mejson Univerziteta iz Vašingtona. Eseje, kritirke, članke i studije objavljivo je u domaćim i stranim časopisima, urednik je i autor nekoliko desetina knjiga, analiza istraživanja koji su publikovani u zemlji i inostranstvu.

Kao izvjestilac nadam se da imam malo više vremena.

U posmatračkoj misiji za izbore u Crnoj Gori Organizacija za bezbjednost i saradnju u Evropi 1998.godine vrši poslove medijskog analitičara. Pitanjima prava, sloboda i obaveza u oblasti informisanja bavi se od 2002. i 2003. kao program menadžer nacionalni savjetnik Radne grupe za medije u Crnoj Gori u Organizaciji za bezbjednost i saradnju u Evropi. Od decembra 2003.godine koordinator škole Evropskih integracija u Podgorici, a od juna 2004. i 2012. i generalni sekretar Evropskog pokreta u Crnoj Gori. Dužnost političkog savjetnika, šefa kancelarije OSCE-a u Crnoj Gori i medijskog analitičara za istu organizaciju vrši u nekoliko navrata u toku 2004. i 2005.godine. Pored velikog broja projekata i programa izdvojili bi: Nacionalnu konvenciju o evropskom integracijama Crne Gore, Parlament za Evropu, Vlada za Evropu, Regionalna konferencija o evropskim integracijama Zapadnog Balkana, kao i mnoge druge .. tiču pitanja ljudskih prava i borbu protiv korupcije. Takođe su ...

....njegovi naučni radovi i ono što je objavljivao u domaćim i inostranim medijima.

Treći kandidat Gavriilo Čabrka, vrlo kratko rođen u Bijelom Polju 10.05.1040.godine, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Pravni fakultet u Beogradu 1974.godine, a pripravnički staž obavio je u opštinskom sudu u Bijelom Polju. Nakon toga, radio je kao sudija tog suda, a zatim kao sudija Okružnog suda, obavljao je funkciju predsjednika Osnovnog suda i predsjednika Višeg suda u Bijelom Polju i sudijsku funkciju u Vrhovnom sudu Crne Gore više od 15 godina. Vršio je poslove funkcije predsjedniku udruženja sudija Crne Gore u dva mandata i člana Sudskog savjeta Crne Gore. Penzionisani u maju mjesecu 2016.godine, a advokaturom se počeo baviti od maja mjeseca 2017.godine.

Četvrti kandidat je gospodin Rifat Hadrović, koji je rođen 1951. u Bijelom Polju, gimnaziju završio u Bijelom Polju i pravni fakultet u Prištini diplomirao 1976.godine. Pripravnički staž obavio je u Opštinskom sudu u Bijelom Polju, pravosudni ispit položio 1980.godine. Nakon čega je izabran za sudiju Opštinskog suda u Bijelom Polju 1987.godine, izabran je za sudiju Okružnog višeg suda u Bijelom Polju i tu dužnost je obavljao do 16.decembra 1994.godine, kada je odlukom Skupštine Crne Gore izabran za predsjednika Osnovnog suda u Ulcinju. Novembra 1999.godine, imenovan je za osnovnog državnog tužioca u Bijelom Polju, rješenjem Vlade Crne Gore od 30.novembra 2001.godine, imenovan za Višeg državnog tužioca u Bijelom Polju.

Skupština Crne Gore, u dva navrata ga birala za Višeg državnog tužioca u Bijelom Polju i 2006 i 2011.godine, a Tužilački savjet ga imenovao za rukovodioca Višeg državnog tužilaštva u Bijelom Polju 2014.godine, na kojoj funkciji se nalazio do isteka mandata 2018.godine. Tada je stekao pravo na starosnu penziju i trenutno, 2018.godine položio advokatski ispit čime je stekao članstvo advokatske komore Crne Gore.

Na kraju kao petu kandidatkinju predlažem mogu reći već da kažem ženu koja je ovdje imala prilike u nekoliko navrata da se obrati Parlamentu Crne Gore, radeći kao predsjednica do sada Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije. To je gospođa Goranka Vučinić, rođena u Kolašinu 1966.godine, završila je osnovnu i srednju školu u Podgorici, diplomirala na pravnom fakultetu 1989.godine, u periodu od 1990 - 2007.godine bila zaposlena u Opštinskom sudu za prekršaj u Titogradu, koji je kasnije promijenio naziv u područni organ za prekršaje. Tada je obavljala poslove sudijske pripravnice samostalne savjetnice, savjetnice predsjednika područnog organa za prekršaje i sekretarke područnog organa za prekršaje. Uglavnom njeni biografski podaci dominantno su vezani za rad u Skupštini Crne Gore, najprije u Odboru samostalna savjetnica kao sekretarka u Odboru za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje i Administrativnog odbora, gdje sada obavlja dužnost sekretarke.

Takođe u 2007, 2014.godine obavljala funkciju zamjenice članice Državne izborne komisije, a izabrana je za članicu Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije 26.juna 2015.godine. Ponovo za predsjednicu 30.jula i naravno reizabrana u Savjetu Agencije za sprečavanje korupcije u tri mandata.

Izvinite, ukoliko je bilo prekoračenja ocijenila sam da skoro ovaj tromjesečni rad u Komisiji, odnosno u Odboru je zavrijedio da ovakve kandidate i sa ovakvim referencama predsavimo na ovakav način Parlamentu i iskreno se ponadamo da će oni biti izabrani.

Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 12:10:01)

Hvala.

Da bi ovako optimizovali rad spojili smo izlaganje izvjestioce odbora i predstavnika DPS-a. Sada dajem riječ predstavniku Demokratskog fronta. Izvolite, Predrag Bulatović.

PREDRAG BULATOVIĆ (31.07.19 12:10:20)

Poštovani građani, dame i gospodo.

Evo čuli smo obrazloženje u ime Odbora za antikorupciju čiji sam ja predsjednik i koji je Skupštini podnio izvještaj da je jednoglasno usvojena ta odluka, što je tačno.

Ali, da bi tu jednoglasnost obrazložili, moram da kažem da u trenutku kada je donošena odluka za ovih pet kandidata ja i ostali članovi Odbora su napustili sjednicu i predsjedavao je zamjenik predsjednika gospodin Aprcović i DPS koji pored nas ima članove jednoglasno donio odluku.

Dakle, ovo su kandidati Demokratske partije socijalista i razlog zašto nijesmo učestvovali u radu Odbora i Komisije jeste što je Demokratska partija socijalista za svo ovo vrijeme Agenciju za sprečavanje korupcije koristila kao sredstvo za interese svoje partije i da je izbor novog savjeta sličnu kao što je priča oko Sudskog savjeta, realizovala na jedno partijski način.

Mora da se zna i sljedeća stvar, jedan broj predloženih kandidata u drugom konkursu koji su sada pred Skupštinom. U prvom konkursu nijesu ispunjavali uslove jer nijesu imali blagovremenu dokumentaciju, uključujući i nekadašnjeg predsjednika Savjeta ASK-a.

Naravno, to samo po sebi govori da jedan i drugi konkurs imaju svoje političko obilježje. Javnost takođe mora da zna, da opozicija nije učestvovala u radu Komisije koja je predlagala kandidate, Komisija je bila dužna da napravi jedinstven spisak i od pet članova Komisije bilo je ukupno četiri i ključni glas za ove kandidate dao je predstavnik nevladine organizacije.

Pored Tužilačkog savjeta, Sudskog savjeta i predstavnika DPS-a u toj Komisiji ova sva tri su predstavnici DPS-a, jer je nemoguće govoriti o Tužilačkom i Sudskom savjetu, da nijesu pod kontrolom Demokratske partije socijalista.

Član Komisije iz NVO je mogao da utiče na izbor na ovaj i na onaj način. Tako da tu imamo obilježje DPS i jedan predstavnik NVO, da li je on stvarno nezavistan ja u to ne želim da ulazim u ovom trenutku.

Ono što mogu da kažem jeste i da ponovim i o tome smo diskutovali Demokratska partija socijalista je koristeći odsustvo opozicije u Zakonu o državnim službenicima i namještenicima definisala državni ispit koji je prenešen u Zakon o sprečavanju korupcije, kao novi uslov za izbor ovoga Savjeta. Pokušali smo da postignemo konsenzus da ostvarimo dijalog, sa Demokratskom partijom socijalista da izvršimo izmjene u uslovima za izbor članova Savjeta na način da bi Zakon o sprečavanju korupcije bio poseban zakon koji bi definisao uslove. Nijesmo to postigli DPS je imao svoj interes i želim da kažem ovdje pored činjenice da je protivno zakonu smijenjena Vanja Čalović u prethodnom sazivu Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije. Jedan od razloga zašto je uveden državni ispit i dodatni uslovi jesu da nije ona bila u spisku onih koji ispunjavaju uslove, kao i još jedan broj među kojima je istaknuti aktivista nevladinog sektora Dragiša Janjušević, koji takođe ne ispunjava uslove i on je na čelu jedne nevladine organizacije.

Dakle, tu su bile dvije iteracije. Prvo, eliminisati jedan broj onih koji mogu praviti probleme u Savjetu, na način da ne ispunjavaju uslove, a onda doći do ove odluke kakva jeste. Evropska komisija u svom izvještaju dvije stvari je apostrofirala aferu Koverat o kojoj sada vodimo raspravu sa Glavnim specijalnim tužiocem, gdje krakre te afere Koverat ima i direktor Agencije za sprečavanje korupcije koji je donio odluku o kažnjavanju Demokratske partije socijalista zbog nezakonitog finansiranja što ne može ni javnost ni niko da vidi sa jedne strane, s druge strane izvještaj o napretku vrlo jasno govori diplomatskim rečnikom da je Agencija za sprečavanje korupcije mora da podigne svoj kredibilitet, zbog političke pristrasnosti i kritički se govori o Agenciji za sprečavanje korupcije.

Naravno, ja moram da primijetim da Evropska komisija koja ima svoju delegaciju ovdje piše preporuke, a njeni činovnici ovdje su baš u istinu činovnici koji ne vide ... (prekid) u susret onome što znače izbori iduće godine ako ih bude je pozicija direktora i Savjeta veoma bitno i mi nijesmo dali legitimitet članovima ovog Savjeta. Mi iz opozicije i to će biti izabrano glasovima DPS-a i njihovih koalicionih partnera.

Na kraju, da ne bih sve negirao moram da naglasim zbog javnosti zbog tih pojedinaca ovdje su predložena i gospođa Pejović je pročitala prvo njih dva člana NVO.

Poštovani građani, zainteresovana javnost treba da zna da izbor direktora ASK-a i izbor predsjednika ASK-a, ako ova dva člana smatraju da nezadovoljava predloženi kandidat, oni to mogu da blokiraju.

Dakle, mene što se tiče ne želim u trenutku unaprijed govorim o potencijalnoj pristrasnosti ova dva člana NVO i ja moram reći sljedeću stvar.

Prije četiri godine, sam učestvovao u izboru Savjeta ASK-a i ja sam na Komisiji glasao za ovog gospodina Vujovića, sa kojim imam mnoga sporenja od referenduma do današnjega dana ali, sam glasao DPS. Dakle za četiri godine je došlo do promjene stava Demokratske partije socijalista vezano za ovog kandidata.

Dakle, gospodin Radulović i gospodin Vujović će biti pod posebnom pažnjom, jer za njih kao predstavnike NVO-a ćemo gledati da li će dati novi kvalitet ili će oni ući kao neki predstavnici opozicije u prošlom sazivu u šeme sa Demokratskom partijom socijalista. Evo imaju šansu moje je da kažem da od njih zavise neke ključne odluke, da li će biti tako. Vidjet ćemo.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 12:17:34)

Zahvaljujem na ovaj način smo imali izlaganje poslanika Bulatovića u ime Demokratskog fronta, a u ime Kluba posebnih poslanika Aleksandar Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (31.07.19 12:17:46)

Gospođo Pejović, kao izvjestioc kolege da evo i ja samo dam nekoliko napomena i da povežemo sa pričom oko glasanja vezanog za članove Sudskog savjeta. Da ponovo ovdje nažalost imamo jedan izbor u kome nije došlo do pravog dijaloga između vlasti i opozicije i kako je i kolega Bulatović sada rekao umjeto da se razgovara sa opozicijom i da i odbori i Komisija

punopravno rade došlo je do toga da presijeca član Komisije iz nevladinog sektora oko svega ovoga.

Dakle, jedna činjenica je da je Odbor za antikorupciju ovu odluku donio bez prisustva predsjednika tog odbora i članova iz opozicije to je jedna stvar koja krnji kompletan proces nažalost ja sam volio i bio sam rad da je došlo do dijaloga i do konsenzusa oko pet ozbiljnih ljudi koji bi bili u ovom Savjetu i koji bi doprinijeli da se poprave ne diplomatske kolega Bulatoviću, nego katastrofalne ocjene Evropske komisije o Agenciji za sprečavanje korupcije koja je dobila najgore ocjene od svih institucija u izvještaju o Crnoj Gori. Nijesam siguran, da će, a neću govoriti o imenima naravno kandidata niti o onima koji su predloženi od ovih 19 pa 13 pa pet, da ćemo uspjeti da ako ne promijenimo inače rad a i odnos direktora na kraju krajeva da dobijemo pozitivnu ocjenu naredne godine ne samo od strane Evropske komisije, nego i od strane građana, koji prosto toj Agenciji ne vjeruju, jer Agencija ne radi svoj posao. Nego da se ne bavimo njom, da se bavimo ovom procedurom, da je ovo dovedem do kraja.

Ovdje treba reći da je Odbor na svojoj sjednici u nepotpunom sastavu bez predsjednika Odbora i bez članova iz reda opozicije donio odluku i ovu proceduru da vodi do kraja. Mjesec dana smo bez Savjeta Agencije, i to treba reći, da je ovome prethodila odluka Komisije o rangiranju o izboru ovih članova i da nema ove sjednice, pošto novine ne pišu o tome i opozicione i ove pozicione, je li tako, da nema ove sjednice mi ne bi ni znali, što je u stvari bilo. Tako da obavijestim javnost, čisto da se podsjetimo.

Za odluku o izboru kandidata za članove Agenciju za sprečavanje korupcije od članova Komisije koja broji pet članova, neophodna su četiri glasa. Četiri glasa od pet to je takozvani mehanizam gdje se traži najširi mogući konsenzus, kako bi se izabrali kandidati za članove Savjeta ASK-a. Ova Komisija je radila u nepotpunom sastavu, nije bilo petog člana iz opozicije, što se prvi put desilo. U prošlom izbornom ciklusu se radilo u punom sastavu. To je druga činjenica koja krnji pored činjenice da je i Odbor radio u nepotpunom sastavu. U toj Komisiji su za izbor naravno ovdje je i bio poziv koji je upućen klubovima poslanika da imenuju člana iz opozicije normalno niko se nije odazvao jer smo imali vezano za proceduru i ko ispunjava uslove i ko ne ispunjava uslove velike političke razlike i nijesmo sjeli za sto da se dogovorimo da i vlast i opozicija zajednički ovaj posao odrade i da pošalju dobru poruku Evropskoj komisiji i građanima Crne Gore, da možemo da radimo zajedno.

Dakle, članovi Komisije, četiri člana jer peti nije bio iz reda opozicije su: Daliborka Pejović kao predstavnica Parlamenta iz reda većine dr Vesna Simović Zvicer, predsjednica Sudskog savjeta, nesporno član Komisije koji će glasati za sve ono što DPS traži, profesor doktor Velimir Rakočević, predsjednik Tužilačkog savjeta još nespornije da će ovaj gospodin da to uradi.

Četvrti član Komisije je bio Zoran Vujičić, predstavnik civilnog sektora inače Zoran Vujičić, član Državne izborne komisije, čisto da se podsjetimo da to imamo u vidu. Ni Državna izborna komisija nije dobila sjajne ocjene, to je druga najgore ocijenjena institucija u Izvještaju Evropske komisije, istakao mandat sadašnjeg predsjednika krajem godine, vjerovatno će se i o tome razgovarati u paketu razgovora koji nadam se slijede svima nama ako želimo da stabilizujemo političku situaciju u Crnoj Gori.

Dakle, za odluku ovih pet kandidata koji su kandidovani za ASK za članove Savjeta ASK-a bili su neophodni četiri od pet glasova. Pošto je Komisija radila bezpredstavnik opozicije, bez predstavnika 39 poslanika ovoga doma ili 45 - 46% poslanika u Parlamentu ona je radila sa svega četiri glasa i neophodno je bilo da sva četiri daju svoj glas. Kako bi ovih pet ljudi bili kandidati. Normalno, svoj glas su dali na kraju, krajeva to je nesporno, to je koleginica Pejović rekla koleginica Pejović, gospođa Zvicer, gospodin Rakočević i gospodin Vujičić, bez u pravu ste gospodine Bulatoviću, bez njegovog glasa ne bi bili izabrani, odnosno predloženi ovih pet članova odnosno kandidata za članove ASK-a i sada čisto razmišljam onako naglas ovamo u Državnoj izornoj komisiji, ovamo u ovom Savjetu, dati legitimitet procesu koji se završava na način da niti Odbor za antikorupciju radi u punom sastavu i odlučuje o ovome niti Komisija, čisto da se svi zapitamo zašto.

Sljedeći prijavljeni diskutant je Milutin Đukanović, izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (31.07.19 12:23:10)

Poštovani građani, pred nama je ovdje izbor članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije. Mi zovemo ovu Agenciju za sprečavanje korupcije, agencija za borbu protiv Demokratskog fronta, njeno ponašanje u prethodnom periodu bilo je više nego interesantno do kog nivoa se borila protiv Demokratskog fronta i u izvještaju Evropske komisije označena kao jedna od njošijih institucija u Crnoj Gori.

To što je radio direktor Agencije Sreten Radonjić, prevazilazilo je i najcrnja naša očekivanja. Ali, radi sluša čovjek vrh Demokratske partije socijalista, svog prijatelja sadašnjeg premijera, ali zaista je nevjerojatno da i gospoda iz vladajuće kolacije može da gleda, da bude neko driektor Agencije, niti razlikuje duhovnu stranu u finansijama, niti razlikuje potražnu stranu, ne zna šta su plaćeni troškovi, šta su neplaćeni troškovi i to je bila jedna zaista zabavna predstava kad je došao u Parlamentu kada se suočio sa poslanicima Demokratskog fronta.

Ali, mi imamo generalni problem u Crnoj Gori, sve institucije, upravni organi tih institucija, savjeti potpuno su očišćeni od predstavnika opozicije. Pod firmom da te institucije da trebaju da budu profesionalne išlo se na raspisivanje konkursa i onda je Demokratska partija nije imala prostu većinu naprimjer od pet članova savjeta, da su tri iz DPS-a, dva iz opozicije, nego je uvijek bilo 5 : 0. Jedino sjećem se prije nekoliko godina kad je biran senat državne revizorske institucije tu je postojao neki dogovor između vlasti i opozicije da budu tri iz vlasti, dva iz opozicije i evo kako god mislili jedno vrijeme, ta Državna revizorska institucija, uživala je povjerenje maltene cjelokupne javnosti.

Međutim, i to se promijenilo i sad je tamo stanje da ne kažem 5 : 0, 4 : 1, jedan stari član senata DRI još mu traje mandat.

U Crnoj Gori moramo da se zamislimo zbog čega je to tako. DPS uporno priča o dijalogu, a brutalno krši i svaki dogovor i jednostavno on ne želi da se dogovara. Priča o dijalogu je čista i klasična demagogija. Očišćeni su i savjet javnog servisa, tužilački savjet, Sudski savjet, razne regulatorne agencije. Čak su neki izmješteni savjeti da ih bira Vlada, Savjet Centralne banke Crne Gore. Mislimo da je najbolji bio alibi mogao biti ako se bira pet članova

... nekog savjeta, dva na predlog opozicije, dva na predlog vlasti, peti na konkurs. Vjerovatno će DPS tu ostvariti tu većinu, ali mora da se otvori polemika u organima upravljanja tih savjeta. Bolje da se tamo vodi polemika, nego sva polemika se prebaca na Parlament, jer jedino mjesto gdje neki opozicionar može da da neke primjedbe i sugestije ovaj Parlament. U ostalim institucijama to ne postoji. Ako bi se promijenio način izbora, rukovodstava tih institucija, sigurno bi ta polemika koja bi postojala u tim institucijama dovela i do boljih rješenja.

Što se tiče predstavnika nevladinih organizacija mi tu imamo jednu stratešku zamjerku 90% tih nevladinih organizacija finansira se iz donacija van Crne Gore, iz donacija iz inostranstva. A aktivno učestvuju u političkom životu Crne Gore. Političkim strankama je zabranjeno bilo kakvo finansiranje iz inostranstva a nevladinim organizacijama koje aktivno učestvuju u političkom životu je to dozvoljeno.

Mi smo pravili jednu analizu ove pro NATO nevladine organizacije preko 20 milina eura su dobili donacija u posljednjih 10 godina. To je frapantno to je nedopustivo jednostavno. Ako hoće da se bave politikom, nek imaju status kao politička organizacija. Ovako jednostavno postaje jedna garnitura NATO ... mislimo da to nije dobro, to treba mijenjati, ali na žalost mi samo imamo deklarativnu priču o dogovorima, dijalozima, a onda imamo brutalno gaženje i glasanje od strane Demokratske partije socijalista koja jednostavno ne želi da čuje neki disonantni ton. Morat će te da se navikavate da ne možete za svaki detalj da se pitate kao što ste do sada naučili.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 12:28:47)

Hvala.

Dajem riječ Jovanki Laličić, nek se pripremi Jovan Vučurović.

JOVANKA LALIČIĆ (31.07.19 12:28:53)

Poštovani potpredsjedniče, uvažene kolege i kolegice, uvaženi građani.

Pred nama su predlozi kandidata za izbor članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije. Vrlo važno pitanje posebno u svijetlu rada na izbornom zakonodavstvu koje smo dobili posebni zadatak da se bavio jačanjem kapaciteta Agencije. Ali novi povod da od strane opozicije, pred građanima se nametne neka mistika, neka nezakonitost od strane vladajuće koalicije, kada je u pitanju izbor organa, savjeta itd. S toga, ću samo potencirati da su uslovi zakona o sprečavanju korupcije time dati punu podršku i Odboru za antikorupciju u dijelu koji je učestvovao u ovome i Komisiji koja je radila na predlaganje ovih kandidata.

Članom 83 Zakona o sprečavanju korupcije jasno je rečeno i mislim da je ovo strogo formalni postupak u kojem je jasno propisana procedura i da nikakav dogovor ne može doći u obzir i tim članom je predviđeno da pored opštih uslova za rad u državnim organima kandidati, odnosno članovi savjeta treba da ispunjavaju da imaju visoko obrazovanje sedmi nivo kvalifikacija, a imaju 10 godina radnog iskustva, pet godina iz oblasti borbe protiv korupcije i zaštite ljudskih prava, najmanje tri mišljenja o stručnim i radnim kvalitetima itd.

Kada je donošen ovaj zakon o korupciji tada je po Zakonu o državnim službenicima, namještenicima u opšte uslove za rad u državnim organima nije spadao stručni ispit. Međutim, svjedoci smo da smo kasnije donijeli novi Zakon o državnim službenicima i da je i stručni ispit predviđen kao opšti uslov za rad i time jasno i u Zakon o korupciji koji predviđa ove uslove mora se ispunjavati ovaj uslov za stručni ispit, kada su u pitanju članovi Savjeta. S toga i kada sam prisustvovala na Odboru za antikorupciju podržala sam namjeru dijela odbora, odnosno komisije da se ponovi javni oglas i da se na ponovljeni javni oglas jave kandidati koji će uz ostalu dokumentaciju svakako dostaviti i dokaze o položenom stručnom ispitu.

S toga smatram upravo iz ovog razloga što je ovo strogo formalni postupak, da je u svemu postupljeno na način kako to Zakon propisuje i da danas immamo kandidate koji ispunjavaju sve zakonom propisane uslove. Stoga pozivam ovu Skupštinu da jednoglasno podrži da ih izaberemo.
Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 12:31:44)

Hvala.

Poslanik Vučurović, ima riječ.

Neka se spremi Marta Šćepanović.

JOVAN VUČUROVIĆ (31.07.19 12:31:54)

Dakle, poslanici Demokratskog fronta u Odboru za antikorupciju su napuštanjem sjednica na kojima se govorilo o ovim detaljima pokazali šta misle o načinu i rada Komisije za izbor Savjeta i o sastavu toga savjeta. Ja ću to uprostiti samo u jednoj rečenici. Režimska komisija za izbor savjeta bira režimski savjet za antikorupciju koji će, čini mi se, izabrati na kraju i režimskog direktora Agencije za sprečavanje korupcije i jasno je i ko će to biti i čitava ta procedura izbora Savjeta Agencije. Od rada Komisije, nedoumica vezano za njen sastav, a tu su što se tiče nas iz DF-a tu nije bilo nedoumice, jasno je da se radi u većini o ljudima prepoznatim po vezanošću za režim. Jasno je pokazivalo da je intencija parlamentarne većine da Agencija za sprečavanje korupcije nastavi da djeluje kao i do sad, da bude ispostava režima i da funkcioniše po onom principu kako se naredi iz samog vrha vlasti i kad su u pitanju što je ovakve Agencije kojima je data u ruke moć da djeluju represivno, tu kod Demokratske partije socijalsita nema greške. Dakle, tu je DPS vrlo pažljiv i postavlja ljude koji su mu krajnje odani. Tu nema dileme i Agencija za sprečavanje korupcije upravo uz policiju, tužilaštvo, sudstvo, ANB. Dio sistema koji ima

namjeru da Crnu Goru čini zarobljenom državom. O Crnoj Gori kao zarobljenoj državi govorio je prošle godine i sami ministar vanjskih poslova na jednom forumu u inostranstvu. Evo vidimo, a možda mene i savjet koji ćete vjerovatno izabrati demantuju. Možda oni smognu snage pa ne izaberu Sretena Radonjića, za novog direktora. Možda ja budem, ovdje i demantovan i biću spreman da povučem ovo što pričam vezano za njih, možda izaberu nekoga ko želi profesionalno i odgovorno bavi svojim poslom, a da ne bude Agencija za sprečavanje korupcije porodično preduzeće vezano direktno za vrh vlasti i za vrh Vlade Crne Gore.

Međutim, ipak mi se čini da je ova komisija vrlo pažljivo Komisija većinom iz DPS-a bliska DPS-u, vrlo pažljivo probrala ljude koji će biti u ovom Savjetu. Jer, vidim ajde da logiciram odbijene su kandidature ljudi koji nijesu dakle bliski režimu koji imaju kritički stav prema režimu, prepoznati su po tome. Gospodin Bulatović je pomenuo neka imena, ja ću evo ponoviti gospodina Dragišu Janjuševića, za koga pretpostavljam da je imao i reference, da je imao sve potrebno za to da bude izabran u Savjet Agencije za sprečavanje korupcije, a sa druge strane imamo ljude koji su prepoznati. Dakle, ovih pet ljudi ja mislim, evo mogu da to i potkrijepim dokazima, da je većina njih vezana za ovu vlast, na neki način. Dvoje od ovih ljudi se već nalaze da je to pravnici kažu u kršenju Zakona o sprečavanju korupcije, to sam uspio da vidim i preko medija, da li se radi o predsjednici Savjeta gospođi Vučinić.

Nalaze se u kršenju zakona oni koji su zaduženi da štite zakon o sprečavanju korupcije. Takođe, gospoda Vujović i Radulović, ja bih tu bio malo eksplicitniji, oni su više puta dokazali kroz svoje komentare i kroz svoje analize da su protivnici Demokratskog fronta i ja mislim da je i njih upravo to preporučilo da budu članovi Savjeta.

Crna Gora se eto zbog nepostojanja volje da se prave nezavisne institucije nepostojanja institucija koje se bore protiv visoke korupcije u teškom problemu i u teškoj krizi izborom ovakovog Savjeta i izborom Sretena Radonjića klizi ka dnu što se tiče vladavine prava.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENIĆ (31.07.19 12:37:04)

Na ovaj način smo iscrpili sve diskusije koje su bile prijavljene. U komunikaciji sa DPS-om dogovorio sam da se optimizuju određena izlaganja kako bi za otprilike oko manje od sat mogli da pristupimo glasanju, a u međuvremenu određeni odbori da završe posao i u skladu sa tim planom zamolio bih samo izvjestioca da vrlo kratko bez, da tako kažem, nekog polemičnog tona da svoj komentar kako bi na taj način završili ovu tačku dnevnog reda.

Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (31.07.19 12:37:40)

U pravu ste. Ne treba otvarati polemiku, ali ja zbilja zbog samo nekih navoda želim da dam pojašnjenje. Evo da budem vrlo precizna i da budem vrlo benigna da ne bih izazivala polemiku.

Moram prosto da kažem jednu stvar koja je jako važna. Mi smo poziv opoziciji uputili i prvi i drugi put. Prvog puta niko nije mogao znati kakve ćemo uslove predvidjeti za konkurs. To se izrodilo kada smo završili prvu proceduru i krenuli u drugu. Ključni problem možda je nerazumijevanje to što tada nije bilo volje, a to smo na samom Odboru rekli da budu članovi Komisije. To je bio jedan od razloga koji nas je opredijelio da idemo u drugu proceduru da bismo potpuno objektivizirali rad komisije i da ne bi bilo sumnje u bilo kakva proceduralna i da kažem na kraju ishodišna postupanja članova komisije. To je prvo što želim da kažem, drugo ja uvijek moram da polemišem nemojte mi zamjeriti sa stavom da Agencija za sprečavanje korupcije služi Demokratskoj partiji socijalista. Ja bih voljela da imate uvid u rješenja broj i na koje se funkcionere odnose rešenja Agencije za sprečavanje korupcije. Ako tamo nađete da su više prekršili zakon i više negativnih rešenja napravljeno prema ljudima iz nekih drugih političkih partija ili prema funkcionerima iz DPS-a ja ću prihvatiti da je moja percepcija potpuno pogrešna, ali ja uopšte tako ne mislim. Pogledajte negativna rešenja Agencije i vidite na koga se odnose i samo analizirajte rang onih javnih funkcionera koji u ime ove partije vrše odgovorne funkcije ko su i što su. Ja zbilja s tom tezom moram da polemišem i zaista iznosim svoj lični stav ne mogu naravno uticati na vaš

odnos i vaš stav prema tome.

Ono što je takođe ja mislim važno da ovdje kažemo to je oko glasanja nevladinog, predstavnika nevladine organizacije i ranije i sada je isti čovjek u tom sastavu te komisije ne bira ga ni vladajuća struktura niti ga biraju članovi komisije nego po principu reprezentativnosti ga biraju nevladine organizacije. Da li su one u tome napravile grešku ili nije to ja ne znam, ali sam ubijedena da sigurno nisu jer se radi o čovjeku koji je inače obavlja jako odgovorne i važene državne funkcije. Tako je iz NVO.

Meni je samo drago i time želim maltene na neki način da završim. Vi niste osporili nijedno ime u ovom Savjetu i meni je posebno drago zato što niste osporili njihov kvalitet. Pa ne govorim sad u odnosu na vas jer ne bih da izazivam polemiku nego govorim u odnosu na dominantnost diskusija koje su se ovdje čule. Mislim da smo se rukovodili pravim kriterijumima i da smo došli do onog okvira koji će sigurno sam obezbijediti barem objektivan pristup kada je u pitanju rad Agencije ono što Agencija donosi kroz svoje odluke i ono što bi trebalo da budu ostvareni ciljevi koje je postavila i Evropska komisija, ali naravno i ovaj Parlament s tim u vezi.

Moram takođe još da kažem nešto što mislim da je takođe bitno za sam rad Komisije i generalno za samu atmosferu u samom odboru. Oko pitanja dijaloga. Znae kako to vam je uvijek pitanje koje možete tumačiti na ovaj ili onaj način. Ja mislim da najmanje u zadnje vrijeme poslanici i članovi tog odbora iz DPS-a pokazuju odustajanje ili da kažem ne dobru namjeru za dijalogom i to oko vrlo važnih pitanja. Mi smo potpuno iskreno bez imalo političkog licemjerstva u zadnjim interakcijama su u pitanju i rad odbora i ono što je njena namjera ušli u ovu priču. Dakle, ne da bismo zatvorili nego otvarali teme koje bole i crnogorsko društvo možda i našu političku partiju i da kažem sve koji su se interesovali da se određene teme otvore i na transparentan način analiziraju. Tako da priča o nedostatku ili nemanju želje za dijalogom mislim da u ovom slučaju nije prisutna i da ćemo se zbilja truditi i nastojati u narednom periodu i ovim i drugim povodima da taj dijalog bude otvorena i pružena ruka DPS- a prema svima koji žele i koji zbilja hoće iskreno da ove probleme rešavamo.

Pitanje korupcije nije pitanje DPS-a nije pitanje ni samo odbora nego cijelog sistema i cijelog društva i tu moramo imati zaista pristup podijeljene odgovornosti ne možda na isti način i ne u istom kvalitetu i kvantitetu, ali zbilja isti osjećaj moramo da imamo i dodijelimo. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (31.07.19 12:42:07)

Hvala.

Uvaženi poslanici,

Na ovaj način smo završili raspravu povodom ove tačke dnevnog reda i na ovaj način smo završili razmatranje svih tačaka koje su bile predmet ovog zasijedanja. Sad sam se konsultovao sa stručnim službama koje rade oko odbora, otprilike za jedno sat vremena bi mogli da počnemo glasanje, pa vas molim da budete tu.

Administrativni odbor je dostavio ovdje Predlog odluke o izboru predsjednika i članova Odbora za praćenje realizacije odluke o davanju u dugoročni zakup lokaliteta ostrva Lastavica sa tvrđavom Mamula Opština Herceg Novi odluka o prihvatanju Aneksa broj 2 Ugovora o zakupu hotela "Kreljičina plaža", Budva. Dobićete sastav koji je ovdje predložen.

Očekujem znači da otprilike za sat vremena počnemo i očekujem da svi budete tu. Hvala vam lijepa.

Pauza.

prazno

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (31.07.19 15:10:18)

Kolege, sada su se stekli uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima akata sa Desete sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto pet amandmana i to Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Poslanici Ranko Krivokapić, Draginja Vuksanović Stanković i Raško Konjević jedan amandman o kojem treba glasati.

Zatim poslanici Ranko Krivokapić, Raško Konjević, Draginja Vuksanović Stanković i Džavid Šabović jedan amandman o kom treba glasati.

Poslanici Raško Konjević, Ranko Krivokapić i Draginja Vuksanović Stanković jedan amandman o kojem treba glasati.

Mogu da su podnijeli tri amandmana ali oni su ih stalno pod drugim brojevima zavodili da bi se posebno raspravljalo o njima.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Tih poslanika koji su predložili amandmane nema, prelazimo na izjašnjavanje.

Amandman poslanika Krivokapića, Vuksanović Stanković broj 31-6/19-2/4. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, nije bilo glasova za, protiv 40, dva uzdržana. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabovića broj 31-6/19-2/5. Stavljam na glasanje ovaj amandman. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, nije bilo glasova za, protiv 42, uzdržanih nije bilo. Konstatujem da ovaj amandman nije prihvaćen.

Amandman poslanika Konjevića, Krivokapića i Vuksanović Stanković broj 31-6/19-2/6.

Stavljam na glasanje ovaj amandman. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, nije bilo glasova za, 37 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog poslanici Ranko Krivokapić, Raško Konjević, Draginja Vuksanović Stanković i Džavid Šabović podnijeli su jedan amandman o kojem treba glasati.

Pošto nema nikog da obrazloži amandman prelazimo na izjašnjavanje.

Stavljam na glasanje amandman. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, jedan za, 37 protiv, tri uzdržana, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je 13 amandmana.

Zakonodavni odbor pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Poslanici Ranko Krivokapić, Džavid Šabović, Raško Konjević jedan amandman o kom treba glasati.

Poslanici Raško Konjević, Ranko Krivokapić i Draginja Vuksanović Stanković jedan

amandman o kojem treba glasati.

Poslanici Raško Konjević, Džavid Šabović i Ranko Krivokapić jedan amandman o kojem treba glasati.

Poslanici Raško Konjević, Draginja Vuksanović Stanković i Ranko Krivokapić jedan amandman o kojem treba glasati.

Poslanici Ranko Krivokapić, Raško Konjević, Draginja Vuksanović Stanković jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Poslanici Raško Konjević, Ranko Krivokapić i Draginja Vuksanović Stanković jedan amandman o kojem treba glasati.

Poslanici Raško Konjević, Ranko Krivokapić i Draginja Vuksanović Stanković jedan amandman o kojem treba glasati.

Poslanici Raško Konjević, Ranko Krivokapić i Draginja Vuksanović Stanković jedan amandman o kom treba glasati.

Poslanici Raško Konjević i Draginja Vuksanović Stanković jedan amandman o kojem treba glasati.

Nema poslanika da obrazlože amandmane pa prelazimo na izjašnjavanje.

Amandman ovih poslanika 33/19-2/4. Stavljam na glasanje.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, nije bilo glasova za, protiv 38, tri uzdržana, konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman pomenutih poslanika br. 33/19-2/5. Stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, nije bilo glasova za, 38 glasova protiv, tri uzdržana. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman pod brojem 33/19-2/6. Stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, nije bilo glasova za, 37 protiv, četiri uzdržana. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman poslanika Konjevića, Vuksanović Stanković i Krivokapića 33/19-2/7. Stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, nije bilo glasova za, 41 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prošao.

Amandman poslanika Konjevića, Krivokapića i Vuksanović Stanković 33/19-2/9. Stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, nije bilo glasova za, 39 protiv, dva uzdržana. Konstatujem da amandman nije prošao.

Amandman poslanika Konjevića, Krivokapića i Vuksanović Stanković 33/19-2/10. Stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, nije bilo glasova za, 39 protiv, dva uzdržana. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman poslanika Konjevića i Vuksanović Stanković 33/19-2/11. Stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, nije bilo glasova za, 38 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da ni ovaj amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, 42 za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskim savjetnicima.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona nije bilo amandmana pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskim savjetnicima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u nečelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih.

Sastavni dio Predloga zakona je jedan amandman poslanika Filipa Vukovića i Marte Šćepanović.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom i iseljenicima.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u nečelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini jedan amandman Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o saradnji Crne Gore sa dijasporom i iseljenicima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u nečelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 18 amandmana.

Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje 14 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Poslanica Nada Drobnjak jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Poslanici Marta Šćapanović i Mihailo Anđušić dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o potvrđivanju protokola o vodi i zdravlju uz Konvenciju o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera iz 1992. godine.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju protokola o vodi i zdravlju uz Konvenciju o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera iz 1992. godine.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika Civilne zaštite, Policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu. Drugo glasanje.

Podsjećam da na drugoj sjednici prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2019. godini 6. marta Predlog zakona u načelu nije dobio potrebnu dvotrećinsku većinu u prvom glasanju, pa su se stekli uslovi saglasno članu 91 stav 4 Ustava Crne Gore za drugo glasanje u kojem se odlučuje većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv ni uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, 42 za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika Civilne zaštite, Policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o visokom obrazovanju.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona su tri amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni Zakona o visokom obrazovanju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o dopuni Zakona o regionalnom razvoju.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o regionalnom razvoju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o izmjeni Odluke o davanju u dugoročni zakup zemljišta za izgradnju baznog naselja planinskog centra Kolašin 1600.

Sastavni dio Predloga odluke su dva amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o davanju u dugoročni zakup zemljišta za izgradnju baznog naselja planinskog centra Kolašin 1600.

Podsjećaju me iz Službe da smo za prošli Zakon o regionalnom razvoju samo glasali u načelu.

Sastavni dio tog predloga zakona je jedan amandman Zakonodavnog odbora, pa sada stavljam taj zakon na glasanje u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o dopuni Zakona o regionalnom razvoju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Sastavni dio Predloga odluke su dva amandmana poslanika Andrije Popovića predlagača odluke.

Stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, 41 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu etičkog kodeksa poslanika.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Sastavni dio Predloga etičkog kodeksa poslanika čini 11 amandmana Zakonodavnog odbora i jedan amandman Odbora za ljudska prava i slobode.

Stavljam na glasanje Predlog etičkog kodeksa u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao 42, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog etičkog kodeksa poslanika.

Prelazimo na izjašnjavanje o Desetom polugodišnjem izvještaju o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul - decembar 2018. godine.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za evropske integracije, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se prihvata Deseti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul - decembar 2018. godine.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time prihvatila Deseti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul - decembar 2018. godine.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ljudska prava i slobode, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se prihvata Izvještaj o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time prihvatila Izvještaj o radu zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ljudska prava i slobode, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se prihvata Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time prihvatila Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o finansijskom izvještaju sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se usvaja finansijski Izvještaj o sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time usvojila Finansijski izvještaj sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o finansijskom poslovanju i Izvještaju o radu Agencije za elektronske medije za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se prihvata Izvještaju o finansijskom poslovanju i Izvještaju o radu Agencije za elektronske medije za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time prihvatila Izvještaju o finansijskom poslovanju i Izvještaju o radu Agencije za elektronske medije za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju radu Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2018. godinu sa finansijskim izvještajem Agencije za 2018. godinu i Izvještajem o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza Agencije za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se usvaja Izvještaj o radu i finansijski izvještajem Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2018. godinu

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, 42 za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa

objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time prihvatila Izvještaju o radu i finansijski izvještaj Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o finansijskom izvještaju i Izvještaju radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2018. godinu

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se prihvata finansijski Izvještaj sa izvještajem o radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2018. godinu

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, 41 za, nije bilo glasova protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time prihvatila finansijski izvještaj sa Izvještajem o radu Agencije za lijekove i medicinska sredstva za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o finansijskim iskazima i Izvještaju o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Agencije za nadzor osiguranja za 2018. godinu i Izvještaj o radu Agencije za nadzor osiguranja za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se usvajaju finansijski iskazi i Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja sa izvještajem o radu Agencije za nadzor osiguranja za 2018. godinu

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time usvojila Finansijski iskaz i Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja sa Izvještajem o radu Agencije za nadzor osiguranja za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o stanju na tržište osiguranja u Crnoj Gori za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se usvaja Izvještaj o stanju na tržište osiguranja u Crnoj Gori za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time usvojila Izvještaj o stanju na tržište osiguranja u Crnoj Gori za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o radu Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se usvaja Izvještaj o radu Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali 42, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog Zaključka Odbora i time usvojila Izvještaj o radu Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o radu Agencije za zaštitu konkurencije za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se usvaja Izvještaj o radu Agencije za zaštitu konkurencije za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasača, svi su glasali, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time usvojila Izvještaj o radu Agencije za zaštitu konkurencije za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Godišnjem izvještaju o radu Centralne banke Crne Gore za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se

prihvata Godišnji izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, 41 za, nije bilo glasova protiv, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time usvojila Godišnji izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o radu Savjeta za finansijsku stabilnost u 2018. godini.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao matični odbor predložio je zaključak kojim se usvaja Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnost za 2018. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, za 41, nije bilo glasova protiv ijedan uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora i time prihvatila Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnosti za 2018. godinu.

Poštovane kolege, sada prelazimo na izjašnjavanje o tačku Izbor i imenovanja.

Prvo predlog za izbor četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. Drugo glasanje.

Podsjećam da se na šestoj sjednici prvog redovnog prolječnjeg zasijedanja u 2019. godini 20. juna u prvom glasanju četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika koje je predložio Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, nijesu dobila potrebnu dvotrećinsku većinu, pa se glasanje ponavlja.

U skladu sa amandmanom 4 na Ustav Crne Gore, Skupština u drugom glasanju tropeetinskom većinom svih poslanika najranije nakon mjesec dana bira i razješava članove Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. Odlučuje se prema tome tropetinskom većinom svih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog Odbors za politički sistem, pravosuđe i upravu da se Ljubinka Popović Kustudić izabere za članicu Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Stavljam na glasanje predlog Odbors za politički sistem, pravosuđe i upravu da se prof.dr Vesna Ratković izabere za članicu Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Stavljam na glasanje predlog Odbors za politički sistem, pravosuđe i upravu da se Veselin Racković izabere za člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila ni ovaj predlog.

Stavljam na glasanje predlog Odbors za politički sistem, pravosuđe i upravu da se Rifat Hadrović izabere za člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada se izjašnjavamo o Predlogu odluke o izboru pet članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o izboru pet članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Predlog odluke o izboru predsjednika i članova Odbora za praćenje realizacije Odluke o davanju u dugoročni zakup lokaliteta ostrva Lastavica sa tvrđavom Mamula Opština Herceg Novi i Odluke o prihvatanju Aneksa broj 1 Ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaža Budva.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Ja ću samo podsjetiti da je za predsjednika i članove Odbora se biraju: Mihailo Anđušić, za predsjednika, Ana Nikolić za članicu, Maja Bakrač za članicu, Momčilo Martinović za člana, Nikola Divanović za člana, Genci Nimanbegu za člana, Andrija Popović za člana.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o izboru predsjednika i članova Odbora za praćenje realizacije Odluke o davanju u dugoročni zakup lokaliteta ostrva Lastavica sa tvrđavom Mamula Opština Herceg Novi i Odluke o prihvatanju Aneksa broj 1 Ugovora o zakupu hotela Kraljičina plaža Budva. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Predlog odluke usvojen.

Poštovane kolege, sada prelazimo na izjašnjavanje o 11 sjednici prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja. Molim da se pripremi iz Službe da glasamo o tim tačkama dnevnog reda.